

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
Α Π ' Ο Λ Ο
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Θάνατος σε ιδιωτική κλινική

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ Π. ΝΤ. ΤΖΕΪΜΣ
ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Περίπτωση δικαιοσύνης, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2000
Τεχνάσματα και επιθυμίες, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2002
Η αίθουσα φόνων, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2006
Θάνατος στην Ιερατική Σχολή, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2007
Ο φάρος, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2007
Αθώο αίμα, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2009
Θάνατος σε ιδιωτική κλινική, αστυνομικό μυθιστόρημα, 2010

Π. ΝΤ. ΤΖΕΪΜΣ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

Αστυνομικό μυθιστόρημα

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ
ΤΟΥΛΑ ΤΟΛΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: P. D. James, *The Private Patient*

© Copyright P. D. James, 2008

© Copyright για την ελληνική γλώσσα Εκδόσεις Καστανιώτη Α.Ε.,
Αθήνα 2008

Έτος 1ης έκδοσης: 2010

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξοφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπιές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ Α.Ε.

Ζαλόγγου 11, 106 78 Αθήνα

☎ 210-330.12.08 – 210-330.13.27 FAX: 210-384.24.31

e-mail: info@kastaniotis.com

www.kastaniotis.com

ISBN 978-960-03-5105-7

ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ
ΣΕ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ
ΧΑΡΤΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΝΑ

21 Νοεμβρίου – 14 Δεκεμβρίου: Λονδίνο, Ντόρσετ

Ι Ι

ΒΙΒΛΙΟ ΔΥΟ

15 Δεκεμβρίου: Λονδίνο, Ντόρσετ

Ι 23

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΑ

16-18 Δεκεμβρίου: Λονδίνο, Ντόρσετ, Μίντλαντς, Ντόρσετ

237

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΣΣΕΡΑ

19-21 Δεκεμβρίου: Λονδίνο, Ντόρσετ

358

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΝΤΕ

Άνοιξη: Ντόρσετ, Κέμπριτζ

429

Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στον εκδότη Στίβεν Πέιτζ,
σε όλους τους φίλους μου, παλιούς και καινούργιους,
και στους Faber and Faber,
για την επέτειο των σαράντα έξι χρόνων
αδιάλειπτης συνεργασίας μαζί τους,
ως συγγραφέας του οίκου τους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Το Ντόρσετ είναι πασίγνωστο για την ιστορία και την ποικιλομορφία των πύργων του, όμως οι ταξιδιώτες αυτής της όμορφης περιοχής δεν πρόκειται να βρουν το Σέβερελ Μάνορ ανάμεσα σ' αυτά. Ο πύργος και καθετί που συνδέεται μ' αυτόν καθώς και τα θλιβερά γεγονότα που συνέβησαν εκεί υπάρχουν μόνο στη φαντασία της συγγραφέως και των αναγνωστών της και δεν συνδέονται με κανένα πρόσωπο του παρελθόντος ή του παρόντος, εν ζωή ή μη.

P. D. JAMES

BIBΛΙΟ ΕΝΑ

21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ — 14 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
ΛΟΝΔΙΝΟ, ΝΤΟΡΣΕΤ

[1]

ΣΤΙΣ 21 Νοεμβρίου, ημέρα που έκλεινε τα σαράντα εφτά της χρόνια, τρεις εβδομάδες και δυο μέρες πριν δολοφονηθεί, η Ρόντα Γκράντουνιν πήγε στο πρώτο της ραντεβού με τον πλαστικό χειρουργό της στη Χάρλεϊ Στριτ. Εκεί, σε ένα ιατρείο που έδειχνε σχεδιασμένο ειδικά για να εμπνέει εμπιστοσύνη και να εξαλείφει κάθε ανησυχία, πήρε την απόφαση που έμελλε να την οδηγήσει, με μαθηματική ακρίβεια, στο θάνατό της. Την ίδια ημέρα, λίγο αργότερα, θα πήγαινε να γευματίσει στο Άιβι. Η χρονική συγκυρία των δύο ραντεβού ήταν τυχαία. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ δεν μπορούσε να της κλείσει ραντεβού νωρίτερα και το ραντεβού στο Άιβι, στις δώδεκα και σαράντα πέντε, με τον Ρόμπιν Μπόιτον είχε κανονιστεί δυο μήνες πριν, μια και θα ήταν εκτός πραγματικότητας όποιος φανταζόταν πως θα έβρισκε τραπέζι σ' αυτό το εστιατόριο την τελευταία στιγμή. Καμιά από τις δυο αυτές συναντήσεις δεν θεωρούσε ως εορτασμό γενεθλίων. Ήταν μια λεπτομέρεια της ιδιωτικής της ζωής για την οποία, όπως και για πολλές άλλες, δεν έκανε ποτέ λόγο. Δεν πίστευε πως ο Ρόμπιν είχε ανακαλύψει τότε είχε τα γενέθλιά της ή ότι θα έδινε σημασία ακόμα κι αν το ήξερε. Είχε επίγνωση πως ήταν μια δημοσιογράφος ευυπόληπτη, ακόμα και διακεκριμένη, αλλά δεν περίμενε να και να δει το όνομά της στη λίστα των *Τάιμς* με τα γενέθλια των VIP.

Έπρεπε να βρίσκεται στη Χάρλεϊ Στριτ στις έντεκα και τέταρτο. Συνήθως προτιμούσε να πηγαίνει πεζή στα ραντεβού της μέσα στο Λονδίνο, ή τουλάχιστον να κάνει περπατώντας ένα μέ-

ρος της διαδρομής. Σήμερα όμως είχε προτιμήσει να κλείσει ταξί για τις δέκα και μισή. Η απόσταση από το Σίτι δεν δικαιολογούσε τα τρία τέταρτα, όμως η κίνηση στο Λονδίνο ήταν απρόβλεπτη. Θα αντιμετώπιζε έναν κόσμο που της ήταν ξένος και δεν ήθελε να διακινδυνεύσει τη σχέση με το χειρουργό της φτάνοντας καθυστερημένη στην πρώτη τους συνάντηση.

Οχτώ χρόνια πριν, είχε νοικιάσει ένα σπίτι στο Σίτι, που αποτελούσε μέρος μια στενής σειράς σπιτιών σε μια μικρή αυλή, στο τέλος της Αμψολούσιον Άλεϊ κοντά στην οδό Τσιπσάιντ. Από τη στιγμή που μπήκε μέσα κατάλαβε ότι αυτό ακριβώς ήταν το σημείο του Λονδίνου που ήθελε ανέκαθεν να κατοικεί. Το συμβόλαιο της ενοικίασης προέβλεπε πολλά χρόνια και ήταν ανανεώσιμο. Θα προτιμούσε να μπορούσε να αγοράσει το σπίτι, ήξερε όμως ότι δεν θα πουλιόταν ποτέ. Πάντως το γεγονός πως δεν μπορούσε καν να ελπίζει ότι κάποτε θα γινόταν εντελώς δικό της δεν τη στενοχωρούσε. Το μεγαλύτερο μέρος του σπιτιού χρονολογούνταν από το δέκατο έβδομο αιώνα. Γενιές και γενιές είχαν ζήσει εκεί μέσα, είχαν γεννηθεί και είχαν πεθάνει, αφήνοντας πίσω τους μόνο τα ονόματά τους πάνω σε κάτι κιτρινισμένα, αρχαία φύλλα ενοικιαστηρίων και η ίδια χαϊρόταν που αποτελούσε μέρος της παρέας τους. Αν και τα κάτω δωμάτια με τα στενά πέτρινα παράθυρα ήταν σκοτεινά, το γραφείο και το καθιστικό, που βρίσκονταν κάτω από τη στέγη, είχαν άνοιγμα κατευθείαν στον ουρανό και πρόσφεραν μια ανεμπόδιση θέα στους πύργους και τα καμπαναριά του Λονδίνου και ακόμα πιο πέρα. Μια σιδερένια εξωτερική σκάλα οδηγούσε από ένα στενό μπαλκονάκι του τρίτου ορόφου σε μια απομονωμένη ταρατσούλα με ένα σωρό πήλινες γλάστρες, όπου τα ηλιόλουστα κυριακάτικα πρωινά της άρεσε να κάθεται με το βιβλίο ή τις εφημερίδες της και να απολαμβάνει την κυριακάτικη αργία μέχρι το μεσημέρι, καθώς τίποτα δεν τάραζε την πρωινή γαλήνη εκτός από τις καμπάνες των εκκλησιών του Σίτι.

Το Σίτι που απλωνόταν στα πόδια της δεν ήταν παρά ένα οστεοφυλάκιο με οστά αιώνων, πιο παλιά από εκείνα που κείτονταν κάτω από πόλεις όπως το Αμβούργο ή η Δρέσδη. Άραγε ήταν αυτή η γνώση μέρος του μυστηρίου που έκρυβε γι' αυτήν

το Σίτι, ενός μυστηρίου που το ένιωθε ακόμη πιο έντονα τις Κυριακές, με τις κωδωνοκρουσίες, τις μοναχικές εξερευνήσεις της σε απόκρυφα δρομάκια και απομονωμένες πλατείες; Ο χρόνος τη γοήτευε από τα παιδικά της χρόνια. Η εμφανής του δύναμη να κινείται σε διαφορετικές ταχύτητες, η δυνατότητά του να αποσυνθέτει τα πνεύματα και τα σώματα, αυτή η αίσθηση που κατάφερε να της δημιουργεί κάθε στιγμή, πως όλες οι στιγμές που περνούν ή που έρχονται συγχωνεύονται σε ένα πλασματικό παρόν, το οποίο με την κάθε ανάσα μετατρέπεται σε ένα αμετάβλητο και άφθαρτο παρελθόν. Στο Σίτι του Λονδίνου, αυτές οι στιγμές είχαν συλληφθεί και είχαν σταθεροποιηθεί και γίνει πέτρες και τούβλα, στις εκκλησίες και στα μνημεία και στις γέφυρες που δρασκέλιζαν τα αεικίνητα σκουρόχρωμα νερά του Τάμεση. Την άνοιξη ή το καλοκαίρι τύχαινε να βγαίνει έξω νωρίς, στις εξήμισι, να διπλοκλειδώνει την πόρτα της και να αρχίζει το περπάτημα μέσα σε μια σιγή, που η απόλυτη έλλειψη θορύβου την έκανε πιο βαθιά και μυστηριακή. Μερικές φορές, σ' αυτούς τους μοναχικούς της περιπάτους, ένιωθε σαν τα ίδια της τα βήματα να πνίγανε τον ήχο τους, λες και κάτι μέσα της να φοβόταν μην και ξυπνήσουν οι νεκροί, αυτοί που είχαν περπατήσει στους ίδιους δρόμους και είχαν γνωρίσει αυτή την ίδια σιωπή. Ήξερε ότι τα καλοκαιριάτικα Σαββατοκύριακα, μόλις εκατό μέτρα πιο κει, οι τουρίστες και τα πλήθη σύντομα θα ξεχύνονταν πάνω στη Μιλένιουμ Μπριτζ, πως στο ποτάμι θα ξεκίναγαν από τ' αραξοβόλια τους, με βαριά μεγαλοπρέπεια, τα ποταμόπλοια, και πως η πόλη θα ζωντάνευε γεμάτη θορύβους. Όμως καμιά από όλες αυτές τις δραστηριότητες δεν εισχωρούσε στο Σάνκτσουαρι Κορτ. Το σπίτι που είχε διαλέξει ήταν ό,τι το διαφορετικό από εκείνη τη σχεδόν απομονωμένη συνοικιακή κλειστοφοβική μονοκατοικία με τις κλειστές κουρτίνες, στο Λάμπουρνούμ Γκρόουθ του Σίλφορντ Γκριν, στα ανατολικά προάστια του Λονδίνου, όπου είχε γεννηθεί και στην οποία είχε περάσει τα πρώτα δεκάξι χρόνια της ζωής της. Τώρα πια μπορούσε να κάνει το πρώτο βήμα, το βήμα συμφιλίωσης με τα χρόνια εκείνα ή, αν η συμφιλίωση δεν ήταν εφικτή, τουλάχιστον να απομακρυνθεί από την καταστροφική τους δύναμη.

Η ώρα είχε πάει οχτώ και μισή και η Ρόντα ήταν στο μπάνιο της. Κλείνοντας το ντους βγήκε τυλιγμένη στο μπουρνούζι της και πήγε προς τον καθρέφτη του νιπτήρα. Σήκωσε το χέρι της, τον καθάρισε από τους ατμούς και περιεργάστηκε το πρόσωπό της που άρχισε να αχνοφαίνεται, χλωμό και ανώνυμο, σαν ένας μουντός πίνακας ζωγραφικής. Είχαν περάσει μήνες από τότε που εσκεμμένα είχε αγγίξει την ουλή. Τώρα, αργά και με τρυφερότητα, πέρασε το δάχτυλό της πάνω της, σ' όλο της το μήκος, ψάχνοντας το ασημί και γυαλιστερό της κέντρο και το σκληρό και ανώμαλο περίγραμμά της. Έκρυψε με το αριστερό της χέρι το μάγουλό της και προσπάθησε να φανταστεί την ξένη που, σε λίγες βδομάδες από τώρα, θα την κοίταζε μέσα από τον ίδιο αυτό καθρέφτη και θα έβλεπε τη σωσία της, μια σωσία όμως ατελή, χωρίς ουλή, με μια ίσως μόνο λεπτή άσπρη γραμμή που θα έδειχνε το σημείο όπου υπήρξε αυτή η γεμάτη σούφρες ρωγμή. Κοιτάζοντας την εικόνα που δεν έμοιαζε πια παρά ένα αχνό παλμψιστο του παλιού της εαυτού, άρχισε αργά και αποφασιστικά να αποδομεί τις αντιστάσεις που με κόπο είχε δημιουργήσει και να αφήνει το πολυτάραχο παρελθόν της, στην αρχή σαν ένα ρέμα που φούσκωνε και ύστερα σαν ποτάμι ορμητικό, να εισβάλλει ανεμπόδιο και να πλημμυρίζει το μυαλό της.

[2]

ΞΑΝΑΒΡΕΘΗΚΕ σ' εκείνο το δωματιάκι, στο πίσω μέρος του σπιτιού, κουζίνα μαζί και καθιστικό, όπου μαζί με τους γονείς της εξύφαιναν τα ψέματά τους και υπομένανε την εκούσια εξορία τους από τη ζωή. Το μπροστινό δωμάτιο με το προεξέχον παράθυρό του ήταν για εξαιρετικές περιστάσεις. Για οικογενειακές γιορτές που ποτέ δεν γίνονταν και για επισκέπτες που ποτέ δεν έρχονταν, με τη σιωπή του να μυρίζει ελαφρά λεβάντα, από το γυαλιστικό των επίπλων, και κλεισούρα. Ήταν μια μυρωδιά τόσο βαριά που προσπαθούσε πάντοτε να μην την αναπνέει. Η Ρόντα ήταν το μοναχοπαίδι μιας φοβισμένης και αναποτελεσματικής μητέρας και ενός μέθυσου πατέρα. Έτσι προσδιόριζε τον

εαυτό της για πάνω από τριάντα χρόνια και ακόμα έτσι συνέχιζε να τον προσδιορίζει. Το περίγραμμα της παιδικής της ηλικίας και της εφηβείας της ήταν η ντροπή και οι ενοχές. Οι περιοδικές εκρήξεις βίας του πατέρα της ήταν απρόβλεπτες. Δεν ήταν δυνατόν να έρθουν άφοβα στο σπίτι φίλες της από το σχολείο, ούτε να διοργανωθούν πάρτι γενεθλίων ή Χριστουγέννων, και έτσι ούτε καλούσαν κι ούτε τους προσκαλούσαν ποτέ. Το ιδιωτικό σχολείο* στο οποίο πήγαινε ήταν θηλέων και οι φίλες μεταξύ των κοριτσιών ήταν πολύ έντονες. Μια ειδική ένδειξη προτίμησης ήταν η πρόσκληση να κοιμηθείς στο σπίτι μιας φίλης. Στο 239 της Λάμπουρνουμ Γκρόουθ ποτέ δεν κοιμήθηκε καλεσμένη. Αυτή η απομόνωση δεν την ένοιαζε. Είχε επίγνωση πως ήταν πιο έξυπνη από τις συμμαθήτριές της. Ήξερε επίσης να πείθει τον εαυτό της πως δεν είχε ανάγκη από συντροφίες, που έτσι κι αλλιώς θα ήταν κατώτερου διανοητικού επιπέδου και που ποτέ δεν θα την αποζητούσαν.

Ήταν έντεκα και μισή της Παρασκευής, βραδιά πληρωμής του πατέρα της, η χειρότερη της εβδομάδας. Και ο κρότος που έτρεμε ακούστηκε. Η πόρτα της εισόδου βρόντηξε καθώς την έκλεισε. Μπήκε μέσα παραπατώντας και είδε τη μητέρα της να μπαίνει μπροστά στην πολυθρόνα. Η Ρόντα ήξερε πως αυτή η

* Grammar school. Υπάρχουν μόνο στις αγγλόφωνες χώρες και είναι σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σπανιότερα και πρωτοβάθμιας. Οι ρίζες αυτών των σχολείων βρίσκονται στη μεσαιωνική Ευρώπη. Ειδικά στη Μεγάλη Βρετανία, προς τα τέλη του Μεσαίωνα, πολλά σχολεία δίδασκαν τη λατινική γραμματική. Ο βασιλιάς Εδουάρδος VI αναδιοργάνωσε αυτά τα σχολεία και ίδρυσε και καινούργια έτσι ώστε να υπάρξει ένα σύστημα εθνικό ελεύθερων σχολείων γραμματικής, ανοιχτό θεωρητικά σε όλους και το οποίο όφειλε να προσφέρει δωρεάν εκπαίδευση σε όσους είχαν τη δυνατότητα να πληρώνουν τα έξοδα εγγραφής. Πάντως η μεγάλη πλειοψηφία των παιδιών που προέρχονταν από φτωχές οικογένειες δεν μπόρεσε να επωφεληθεί αυτής της αναδιοργάνωσης. Ο Εκπαιδευτικός Νόμος του 1947 επαναπροσδιόρισε το ρόλο των σχολείων αυτών ως ιδρυμάτων διδασκαλίας χαρισματικών παιδιών, όπου γίνονταν δεκτοί μαθητές κατόπιν εισαγωγικών εξετάσεων. Περί τα τέλη του 1960, τα σχολεία αυτά ελαττώθηκαν και τέλος καταργήθηκαν και μετατράπηκαν σε σχολεία υπό την αιγίδα των τοπικών αρχών. Μερικά συνέχισαν να ονομάζονται grammar school αλλά λειτουργήσαν ως ιδιωτικά σχολεία, ανεξάρτητα και με δίδακτρα. (Σ.τ.Μ.)

κίνηση θα φούντωνε το μένος του. Αυτή η πολυθρόνα υποτίθεται πως θα ήταν η πολυθρόνα του πατέρα της. Την είχε διαλέξει μόνος του, την είχε πληρώσει, και την είχαν φέρει το πρωί. Μόνο που όταν έφυγε το φορτηγάκι, η μητέρα της ανακάλυψε ότι το χρώμα της ήταν λάθος. Θα έπρεπε να την αλλάξουν, αλλά δεν πρόφτασαν το κλείσιμο του μαγαζιού. Η Ρόντα ήξερε πως η επιθετική και απολογητική μαζί και μισο-κλαυψιάρική φωνή της μητέρας της θα τον έκανε να λυσσάξει και πως η κατσούφικη παρουσία της ίδιας δεν θα βοηθούσε κανέναν από τους δυο, όμως δεν αποφάσιζε να πάει στο κρεβάτι της. Πιο πολύ την τρώμαζε να ακούει το τι συνέβαινε έξω από την κάμαρά της, παρά να είναι παρούσα στη σκηνή. Όλο τώρα το δωμάτιο είχε γεμίσει από την παρουσία του. Από το σώμα του που παραπατούσε, από τη βρόμα που έβγαζε. Ακούγοντας το ουρλιαχτό της βλαστήμιας του, τις φωνές που έβαλε, ένιωσε ξαφνικά να ξεσπάει ο θυμός μέσα της και μαζί μ' αυτόν το θάρρος. Άκουσε τον εαυτό της να λέει: «Δεν φταίει η μαμά. Η πολυθρόνα ήταν τυλιγμένη σε χαρτιά όταν την έφερε ο τύπος. Δεν μπορούσε να δει πως ήταν λάθος χρώμα. Θα την αλλάξουν».

Και τότε γύρισε προς το μέρος της. Δεν μπορούσε να θυμηθεί τα λόγια που της είπε. Ίσως να μην υπήρξαν καν λέξεις ή να μην τις άκουσε. Το μόνο που άκουσε ήταν ο ήχος της μπουκάλας που έσπαζε, κάτι σαν πιστολιά, το ούισκι να βρομοκοπάει, μια ελάχιστη στιγμή οξύ πόνου που πέρασε σχεδόν αμέσως, τη ζεστασιά του αίματος που κυλούσε στο μάγουλό της κι έσταζε πάνω στο ύφασμα της πολυθρόνας και την κραυγή της μάνας της: «Αχ, Θεέ μου, κοίτα τι έκανες, Ρόντα. Αίματα! Δεν πρόκειται να πάνε πίσω την πολυθρόνα. Δεν πρόκειται να την αλλάξουν!»

Ο πατέρας της της έριξε μια ματιά πριν φύγει σκουντουφλώντας και πάει στο κρεβάτι του. Καθώς οι ματιές τους διασταυρώθηκαν για δευτερόλεπτα, της φάνηκε πως διάβασε ανάμεικτα συναισθήματα: απορία, φρίκη, καχυποψία. Και ύστερα, επιτέλους, η μητέρα έστρεψε την προσοχή της στο παιδί της. Η Ρόντα αναγκάστηκε να κρατήσει κολλημένες τις δυο άκρες της κοψιάς με το αίμα να πήζει στα χέρια της. Η μητέρα της έφερε πετσέτες κι ένα πακέτο με πλαστικούς αυτοκόλλητους επιδέσμους, που

προσπαθούσε να το ανοίξει με χέρια που έτρεμαν, ενώ τα δάκρυά της ανακατώνονταν με το αίμα. Η Ρόντα ήταν που πήρε με ηρεμία από τα χέρια της μητέρας της το πακέτο, έβγαλε τα χαρτάκια και προσπάθησε να κλείσει το μεγαλύτερο μέρος της πληγής. Μετά, σε λιγότερο από μια ώρα, βρισκόταν ξαπλωμένη σαν ξερή στο κρεβάτι της, η αιμορραγία είχε σταματήσει και το μέλλον σχεδιαστεί. Δεν θα πήγαιναν στο γιατρό και καμιά αληθινή εξήγηση δεν θα δινόταν πουθενά. Δεν θα πήγαινε για καναδυό μέρες στο σχολείο, θα τηλεφωνούσε η μητέρα της και θα έλεγε πως ήταν αδιάθετη. Και όταν θα πήγαινε τελικά στο σχολείο, θα είχε έτοιμη την ιστορία: είχε πληγωθεί πέφτοντας πάνω στη σκληρή γωνία της ανοιχτής πόρτας της κουζίνας.

Τώρα η σκληρή ανάμνηση αυτής της εξαιρετικά επώδυνης στιγμής μαλάκωσε καθώς επικεντρώθηκε στις πιο ήπιες μνήμες των χρόνων που ακολούθησαν. Η πληγή, που μολύνθηκε άσχημα, επουλώθηκε οδυνηρά και αργά αργά, κανείς όμως από τους γονείς της δεν ξαναμίλησε γι' αυτήν. Ο πατέρας της από τότε δυσκολευόταν να την κοιτάξει στα μάτια και σπάνια την πλησίαζε. Οι συμμαθήτριάς της απέστρεφαν τα βλέμματά τους, όμως, κατά τη γνώμη της, η αντιπάθειά τους είχε μεταλλαχτεί σε φόβο. Κανείς στο σχολείο δεν είπε κουβέντα μπροστά της για την παραμόρφωσή της, μόνο, σαν έφτασε στην έκτη τάξη, όπως καθόταν με την καθηγήτριά της των αγγλικών που προσπαθούσε να την πείσει να πάει στο πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ –στο πανεπιστήμιο που είχε τελειώσει και η ίδια– αντί στον Λονδίνου, η μισ Φάρελ, χωρίς να σηκώσει το κεφάλι από τα χαρτιά της, «Ρόντα», της είπε, «αυτό το σημάδι στο πρόσωπο, ξέρεις, υπάρχουν εξαιρετικοί πλαστικοί χειρουργοί σήμερα. Καλό θα ήταν ίσως να έκλεινες ένα ραντεβού με το γιατρό σου, πριν φύγεις για το πανεπιστήμιο». Κοιτάχτηκαν στα μάτια –της Ρόντα τα μάτια επαναστατημένα, προσβεβλημένα– και αφού πέρασαν τέσσερα δευτερόλεπτα σιωπής, η μισ Φάρελ, με το πρόσωπο γεμάτο κόκκινες βούλες, μαζεύτηκε στην καρέκλα της κι έσκυψε ξανά στα χαρτιά της.

Στο εξής άρχισαν να της φέρονται με σεβασμό και επιφύλαξη. Η ίδια αδιαφορούσε τόσο για την αντιπάθεια όσο και για το σεβασμό. Είχε φτιάξει τον δικό της κόσμο, ήθελε να βρίσκει όλα όσα

οι άλλοι έκρυβαν, να ανακαλύπτει πράγματα. Να ξεσκαλίζει τα μυστικά των άλλων έγινε σκοπός ζωής, το υπόβαθρο και ο οδηγός όλης της καριέρας της. Έγινε κυνηγός ψυχών. Δεκαοχτώ χρόνια αφότου έφυγε, η συνοικία του Σίλφορντ Γκριν αναστατώθηκε από μια τρομερή δολοφονία. Είχε μελετήσει στις εφημερίδες τις γεμάτες κόκκο φωτογραφίες θύματος και δολοφόνου χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Ο δολοφόνος μέσα σε λίγες μέρες είχε ομολογήσει, τον πιάσανε, η υπόθεση έκλεισε. Καθώς είχε γίνει πια μια ρεπόρτερ, με όλο και μεγαλύτερη επιτυχία, ενδιαφερόταν πολύ λιγότερο για την πρόσκαιρη δημοσιότητα του Σίλφορντ Γκριν, και περισσότερο για τις δικές της πολύ πιο επιδέξιες, πιο εντυπωσιακές και πιο οικονομικά αποδοτικές έρευνες.

Από το σπίτι της έφυγε τη μέρα που έκλεισε τα δεκάξι της και νοίκιασε ένα επιπλωμένο δωμάτιο στη διπλανή συνοικία. Ο πατέρας της, μέχρι την ημέρα του θανάτου του, της έστελνε, κάθε βδομάδα, ένα χαρτονόμισμα των πέντε λιρών. Ποτέ δεν βεβαίωσε τη λήψη του, όμως τα λεφτά τα έπαιρνε γιατί της χρειαζόνταν. Συμπλήρωνε έτσι το μισθό που κέρδιζε δουλεύοντας τα βράδια και τα Σαββατοκύριακα ως σερβιτόρα και λέγοντας στον εαυτό της πως το ποσό ήταν ίσως λιγότερο από αυτό που θα ξόδευε για να την ταΐζει αν είχε μείνει στο σπίτι. Πέντε χρόνια αργότερα και ενώ είχε ήδη πάρει ένα δίπλωμα Ιστορίας και είχε βρει την πρώτη της δουλειά, η μητέρα της την πήρε τηλέφωνο για να της πει πως ο πατέρας της είχε πεθάνει. Αισθάνθηκε μια απόλυτη έλλειψη συγκίνησης, πράγμα που, περιέργως, της φάνηκε πιο οδυνηρό και δυσάρεστο από ό,τι αν είχε νιώσει θλίψη. Τον είχαν βρει πνιγμένο σ' έναν παραπόταμο του Έσεξ –αδύνατο να θυμηθεί το όνομά του– με τέτοιο βαθμό αλκοόλ στο αίμα που αποδείκνυε πως βρισκόταν σε κατάσταση μέθης. Το πόρισμα του ιατροδικαστή –θάνατος από ατύχημα– ήταν αναμενόμενο και μάλλον σωστό, σκέφτηκε. Κάτι τέτοιο είχε ελπίσει κι εκείνη. Επειδή, όπως είχε σκεφτεί –και προς στιγμήν ντράπηκε για τη σκέψη της, μα γρήγορα της πέρασε–, μια αυτοκτονία θα ήταν μια έσχατη απόφαση εξαιρετικά λογική και βαρυσήμαντη για μια τόσο ανώφελη ζωή.

ΤΟ ΤΑΞΙ έφτασε στον προορισμό του γρηγορότερα από ό,τι είχε προβλέψει. Βρέθηκε πολύ νωρίς στη Χάρλεϊ Στριτ κι έτσι ζήτησε από τον οδηγό να την αφήσει στο τέρμα της Μέριλμπον Στριτ ώστε να πάει στο ραντεβού της πεζή. Όπως πάντοτε, τις σπάνιες φορές που περνούσε από αυτόν το δρόμο, έτσι και τώρα εντυπωσιάστηκε από την ερημιά του, από τη μυστηριακή σχεδόν σιγή του που τύλιγε όλη αυτή τη σειρά των σπιτιών με τα τυπικά χαρκτηριστικά του δέκατου όγδοου αιώνα. Σε όλες σχεδόν τις πόρτες υπήρχε μια μπρούντζινη πλάκα με ονόματα, επιβεβαίωση αυτού που όφειλε κάθε Λονδρέζος να γνωρίζει, ότι εδώ χτυπούσε η καρδιά της ιατρικής επιστήμης. Πίσω από αυτές τις απαστράπτουσες πόρτες και τα παράθυρα με τις βαριές κουρτίνες, θα πρέπει να υπήρχαν άρρωστοι, κατά το μάλλον ή ήττον ανήσυχoi, αγχωμένοι, γεμάτοι ελπίδα ή απελπισμένοι, και όμως πολύ σπάνια είχε δει κάποιον από αυτούς να έρχεται ή να φεύγει. Τύχαινε πού και πού να περνάνε διανομείς ή ταχυδρόμοι, διαφορετικά ο δρόμος έμοιαζε σαν ένα νεκρό που περιμένε την άφιξη του σκηνοθέτη, του κάμεραμαν και των ηθοποιών.

Φτάνοντας στην πόρτα, διάβασε προσεκτικά τα ονόματα. Υπήρχαν δύο χειρουργοί και τρεις παθολόγοι και το όνομα που έψαχνε να βρει βρισκόταν πάνω πάνω. Δρ Τζ. Τσάντλερ-Πάουελ, μέλος της Βασιλικής Ακαδημίας Πλαστικής και Ανανεωτικής χειρουργικής, MS, με τα δυο αυτά τελευταία γράμματα να δηλώνουν ότι ο χειρουργός είχε αγγίξει την κορυφή της τέχνης του και της διασημότητας, *Master of Surgery*, Μάστερ της Χειρουργικής. Εντυπωσιακός τίτλος. Οι μπαρμπέρηδες-χειρουργοί που είχαν πάρει τον τίτλο τους από τον Ερρίκο VIII θα έμεναν με το στόμα ανοιχτό αν έβλεπαν πόσο ψηλά έφτασε η τέχνη τους.

Την πόρτα άνοιξε μια νεαρή γυναίκα με σοβαρό πρόσωπο και μια άσπρη μπλούζα κομμένη στα μέτρα της. Ήταν νόστιμη αλλά κοινή και το στιγμιαίο της χαμόγελο καλωσορίσματος ήταν πιο πολύ απειλητικό παρά θερμό. Επιμελήτρια, σκέφτηκε η Ρόντα, προσκοπίνα αρχηγός. Σε κάθε τάξη τελειόφοιτων υπήρχε πάντοτε μια τέτοια.

Η αίθουσα αναμονής στην οποία οδηγήθηκε ταίριαζε τόσο πολύ στις προσδοκίες της, ώστε προς στιγμήν της δημιουργήθηκε η εντύπωση πως είχε ξαναβρεθεί εκεί και πριν. Κατάφερε να δίνει την εντύπωση πλούτου, χωρίς όμως να περιλαμβάνει κάτι που να είχε πραγματική αξία. Το μεγάλο τραπέζι από μαόνι στη μέση του δωματίου, με έντυπα όπως το *Country Life*, το *Horse and Hound* και γυναικεία δημοφιλή περιοδικά, βαλμένα τόσο τακτικά σαν να ήθελαν να αποτρέψουν τους αναγνώστες, ήταν εντυπωσιακό αλλά όχι και κομψό. Οι ασορτί καρέκλες, άλλες με ράχες πολύ απότομες και άλλες πιο βολικές, έμοιαζαν σαν να είχαν αγοραστεί σε ξεπούλημα εξοχικού σπιτιού, σχεδόν αμεταχείριστες. Οι πίνακες με τις κυνηγετικές σκηνές ήταν τεράστιοι και άσημοι, έτσι ώστε να αποθαρρύνουν την κλοπή, και όσο για τα δυο τεράστια διακοσμητικά βάζα εκατέρωθεν του τζακιού, πολύ αμφέβαλλε για την αυθεντικότητά τους.

Σε κανέναν από όσους περίμεναν δεν ήταν εμφανής ο λόγος για τον οποίο είχε καταφύγει στο γιατρό, παρά μόνο στην ίδια. Έτσι, εκείνη μπορούσε άνετα να τους παρατηρεί, γνωρίζοντας ότι τα γεμάτα περιέργεια μάτια τους γρήγορα θα έπαιναν να την κοιτάνε. Σήκωσαν τα μάτια τους πάνω της μόλις μπήκε, αλλά κανείς δεν έκανε κάποιο νεύμα χαιρετισμού. Το να μπεις στην κατηγορία του αργώστου σήμαινε ότι κατά ένα μέρος δήλωνες παραιτήση και πως γινόσουν δεκτός σ' ένα σύστημα το οποίο, όσο καλοπροαίρετο και αν ήταν, σου αφαιρούσε με επιδεξιότητα κάθε πρωτοβουλία, σχεδόν κάθε επιθυμία. Όλοι κάθονταν εκεί με τη θέλησή τους, υπομονετικά, καθένας κλεισμένος στον κόσμο του. Μια μεσόκοπη γυναίκα, μ' ένα κοριτσάκι σε μια καρέκλα δίπλα της, κοίταζε ανέκφραστη μπροστά της. Το κοριτσάκι, πλήττοντας, άρχισε να χτυπάει τα τακούνια του στα πόδια της καρέκλας, μέχρι που η γυναίκα, χωρίς να γυρίσει να το κοιτάξει, το σταμάτησε με το χέρι της. Απέναντί τους, ένας νεαρός με κοστούμι άψογο, αντιπροσωπευτικός τύπος οικονομολόγου του Σίτι, έβγαλε από το χαρτοφύλακά του τους *Financial Times* και, ανοίγοντάς τους με τη σιγουριά τακτικού αναγνώστη σε συγκεκριμένη σελίδα, άρχισε να διαβάζει. Μια γυναίκα με μοντέρνο ντύσιμο πλησίασε αθόρυβα το τραπέζι, κοίταξε τα περιοδικά, δεν διάλεξε

κανένα, μόνο ξαναγύρισε στην καρέκλα της πλάι στο παράθυρο και συνέχισε να κοιτάζει τον άδειο δρόμο.

Η Ρόντα δεν χρειάστηκε να περιμένει πολύ. Η ίδια νεαρή που της άνοιξε την πλησίασε και της είπε χαμηλόφωνα πως ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ την περίμενε. Φαίνεται ότι στη συγκεκριμένη ειδικότητα η διακριτικότητα ξεκίνησε από την αίθουσα αναμονής. Την οδήγησαν σ' ένα μεγάλο, φωτεινό δωμάτιο, στην άλλη άκρη του διαδρόμου. Τα δυο μεγάλα παράθυρα του δρόμου είχαν βαριές λινές κουρτίνες κι ένα λευκό, σχεδόν διάφανο βουλάζ που μαλάκωνε το φως του χειμωνιάτικου ήλιου. Ο χώρος δεν είχε καθόλου την επίπλωση ή τον εξοπλισμό που περίμενε να δει, μάλλον έμοιαζε με σαλόνι παρά με ιατρείο. Ένα ωραίο λακαρισμένο παραβάν με βουκολικές σκηνές –λιβάδια, τρεχούμενα νερά και στο βάθος βουνά– βρισκόταν σε μια γωνιά, δεξιά της πόρτας. Ήταν στα σίγουρα αντίκα, δέκατου όγδου αιώνα ίσως. Μπορεί, σκέφτηκε, να ήταν εκεί για να κρύβει κάποιο νιπτήρα ή ακόμη κι ένα κρεβάτι, πράγμα μάλλον απίθανο. Δύσκολα φανταζόσουν κάποιον ή κάποια να γδύνεται σ' αυτό το φιλικό αν και λουσάτο περιβάλλον. Δεξιά κι αριστερά του τζακιού βρισκόνταν δυο πολυθρόνες κι ένα γραφείο κλασικού τύπου, από μαόνι, ήταν τοποθετημένο απέναντι στην πόρτα και μπροστά του υπήρχαν δυο καρέκλες με ψηλές ράχες. Η μοναδική ελαιογραφία βρισκόταν κρεμασμένη πάνω από το τζάκι και ήταν ένας μεγάλος πίνακας μιας κατοικίας εποχής Τιδόρ. Μπροστά της πόζαρε μια μεγάλη οικογένεια. Ο πατέρας και δυο γιοι έφιπποι, η μητέρα και τρεις μικρές κόρες σε άμαξα «φαέθων». Στον απέναντι τοίχο υπήρχε μια σειρά γκραβούρες με εικόνες του Λονδίνου του δέκατου όγδου αιώνα. Αυτές μαζί με την ελαιογραφία την έκαναν να αισθάνεται ακόμα περισσότερο εκτός χρόνου.

Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ καθόταν στο γραφείο του και μόλις την είδε να μπαίνει σηκώθηκε, της έσφιξε το χέρι και της πρόσφερε τη μια από τις δυο καρέκλες. Η χειραψία του ήταν εγκάρδια αλλά σύντομη, το χέρι του δροσερό. Περιέμενε πως θα φορούσε σκούρο κουστούμι. Όμως φορούσε ένα λεπτό ανοιχτό γκριζο τουίντ, πολύ καλοραμμένο, το οποίο, κατά περιεργό τρόπο, της φάνηκε ακόμα πιο επίσημο. Απέναντί της είχε έναν άντρα με

πρόσωπο με έντονα χαρακτηριστικά, οστεώδες, με μεγάλο και ευκίνητο στόμα, καστανά μάτια και καλοσχεδιασμένα φρύδια. Τα μαλλιά του, καστανά, ίσια και λίγο ατημέλητα, ήταν χτενισμένα προς τα πίσω και κάποιες τούφες έπεφταν στο ψηλό του μέτωπο, πάνω σχεδόν στο δεξί του μάτι. Η Ρόντα κατάλαβε τι ήταν αυτό που δημιουργούσε, ευθύς εξαρχής, μια αίσθηση εμπιστοσύνης: ήταν μια πατίνα που σχετιζόταν με την επιτυχία αλλά όχι μόνο μ' αυτήν. Ήταν διαφορετική από τη σιγουριά που ως δημοσιογράφος αναγνώριζε πολύ εύκολα. Τη σιγουριά των διασημοτήτων, οι οποίοι, με μάτια αδηφάγα, έψαχναν να βρουν τον επόμενο φωτογράφο, έτοιμοι να πάρουν τη δέουσα πόζα, μηδενικά που μάλλον ήξεραν πως τους είχε κάνει περιβόητους μια σκευωρία των μέσων ενημέρωσης και πως η διαβατάριχη δόξα τους μόνο με τη δική τους πεισματική αυτοπεποίθηση μπορούσε να επιβιώσει. Ο άντρας που στεκόταν μπροστά της είχε την αυτοπεποίθηση ανθρώπου που ξέρει σίγουρα, αλάνθαστα, πως έχει φτάσει στην κορυφή του λειτουργήματός του. Νόμιζε επίσης ότι διέκρινε και μια ελαφριά υπεροψία, την οποία δεν κατάφερε να κρύψει εντελώς, όμως σκέφτηκε ότι αυτό μπορεί και να ήταν μια δική της προκατάληψη. *Master of Surgery* ήταν, πώς να το κάνουμε;

«Μις Γκράντουιν, δεν έχετε φέρει παραπεμπτικό του παθολόγου σας». Αυτό ελέγχθη ως διαπίστωση, όχι ως μομφή. Είχε μια βαθιά κι ευχάριστη φωνή, με μια ελαφριά προφορά κάποιου μέρους που δεν μπορούσε βέβαια να προσδιορίσει.

«Το θεώρησα χάσιμο χρόνου, δικού του και δικού μου. Η κοινωνική μου ασφάλιση όρισε προ οκταετίας ως οικογενειακό γιατρό τον παθολόγο κύριο Μακιντάιρ, τον οποίο δεν χρειάστηκα ποτέ, ούτε τον ίδιο ούτε τους συνεργάτες του. Το μόνο που κάνω είναι να πηγαίνω δυο φορές το χρόνο στο ιατρείο του και να ελέγχω την πίεσή μου. Αυτό συνήθως το κάνει η αδελφή νοσοκόμος».

«Γνωρίζω τον κύριο Μακιντάιρ. Θα μιλήσω μαζί του».

Χωρίς να πει κάτι άλλο, την πλησίασε στρέφοντας τη λάμπα του γραφείου έτσι ώστε το φως να πέφτει εντελώς πάνω στο πρόσωπό της. Τα δάχτυλά του ήταν δροσερά καθώς έψαυε το δέρμα

και στα δυο μάγουλα, πιέζοντάς το. Τόσο απρόσωπο ήταν το άγγιγμά του που σχεδόν έμοιαζε προσβλητικό. Απόρησε πώς και δεν πήγε πίσω από το παραβάν για να πλύνει τα χέρια του, αν όμως είχε θεωρήσει απαραίτητο να το κάνει για το προκαταρκτικό αυτό ραντεβού, θα τα είχε ίσως πλύνει πριν μπει εκείνη μέσα. Μεσολάβησε μια στιγμή που, χωρίς να αγγίζει το σημάδι, το παρατήρησε σιωπηλός. Ύστερα, έσβησε το φως και κάθισε πάλι στο γραφείο του. Με τα μάτια στο φάκελο που είχε μπροστά του, ρώτησε:

«Πριν από πόσα χρόνια συνέβη αυτό;»

Η διατύπωση της ερώτησης την εξέπληξε.

«Πριν από τριάντα τέσσερα χρόνια».

«Πώς συνέβη;»

«Είναι απαραίτητη αυτή η ερώτηση;»

«Αν έγινε από σας την ίδια, όχι. Εκτιμώ πως δεν έγινε, έτσι δεν είναι;»

«Όχι, δεν έγινε από μένα».

«Και περιμένατε τριάντα τέσσερα χρόνια για να κάνετε κάτι; Γιατί τώρα, μς Γκράντουν;»

Μεσολάβησε μια παύση και ύστερα του είπε:

«Γιατί τώρα δεν το χρειάζομαι πια».

Ο γιατρός δεν μίλησε, όμως το χέρι που κράταγε σημειώσεις στο φάκελο έμεινε για μερικά δευτερόλεπτα μετέωρο. Σηκώνοντας το κεφάλι από τα χαρτιά, της είπε:

«Τι αναμένετε από αυτή την επέμβαση, μς Γκράντουν;»

«Θα ήθελα να εξαλειφθεί αυτή η ουλή, αλλά καταλαβαίνω πως κάτι τέτοιο είναι αδύνατον. Υποθέτω ότι αυτό στο οποίο ελπίζω είναι να παραμείνει μια λεπτή άσπρη γραμμή στη θέση αυτής της βαθιάς ουλής».

«Πιστεύω», της είπε, «ότι με τη χρήση κάποιου μείκας, το σημάδι σχεδόν δεν θα διακρίνεται. Αν κριθεί αναγκαίο, μετά την εγχείρηση, μπορώ να σας συστήσω σε μια ειδική για αισθητικό καμουφλάζ. Είναι πολύ αποτελεσματικές. Είναι εκπληκτικό το τι καταφέρνουν».

«Θα προτιμούσα να μην υποχρεωθώ να καταφύγω σε καμουφλάζ».

«Μπορεί να χρειαστεί κάτι λίγο, μπορεί και τίποτα, το κόψιμο βλέπετε είναι πολύ βαθύ. Φαντάζομαι πως ξέρετε ότι το δέρμα αποτελείται από διάφορα στρώματα τα οποία θα υποχρεωθώ να κόψω και να επαναφέρω. Μετά την εγχείρηση, η πληγή θα εξακολουθήσει, για αρκετό χρονικό διάστημα, να είναι κόκκινη και ερεθισμένη, και η όψη της θα είναι, για λίγο, πολύ χειρότερη από πριν. Θα πρέπει επίσης να φροντίσουμε τη ρινο-στοματική ρυτίδα, αυτή την ανεπαίσθητη πτώση του χείλους, καθώς και το επάνω μέρος της ουλής, εκεί που τραβάει προς τα κάτω τη γωνιά του ματιού. Στο τέλος θα χρησιμοποιήσω μια ένεση λίπους για να δώσω όγκο και να βελτιώσω την όποια ανωμαλία στο περιγράμμα. Όμως όλα αυτά, όταν θα σας δω την παραμονή της εγχείρησης, θα σας τα εξηγήσω με περισσότερες λεπτομέρειες και θα σας πω τι ακριβώς σκοπεύω να κάνω, δείχνοντάς σας και ένα διάγραμμα. Η εγχείρηση θα γίνει με ολική νάρκωση. Έχετε υποστεί άλλοτε ολική νάρκωση;»

«Όχι, πρώτη φορά θα το κάνω».

«Ο αναισθησιολόγος θα σας δει πριν από την εγχείρηση. Θα χρειαστεί επίσης να κάνω μερικές εξετάσεις, μεταξύ των οποίων ανάλυση αίματος και ηλεκτροκαρδιογράφημα, οι οποίες θα προτιμούσα να γίνουν στο Σεντ Άντζελα. Θα φωτογραφίσουμε την ουλή πριν και μετά την εγχείρηση».

«Αναφερθήκατε», είπε, «σε ένεση λίπους. Τι είδους λίπος;»

«Δικού σας. Θα το πάρουμε με σύριγγα από το στομάχι σας».

Φυσικά, σκέφτηκε, τι χαζή ερώτηση.

«Πότε σκέφτεστε να γίνει η εγχείρηση; Έχω δικά μου κρεβάτια στο Σεντ Άντζελα, μπορείτε όμως, αν προτιμάτε να είστε εκτός Λονδίνου, να έρθετε και στο Σέβερελ Μάνορ, την ιδιωτική μου κλινική στο Ντόρσετ. Η πιο κοντινή διαθέσιμη ημερομηνία την οποία μπορώ να σας δώσω είναι η Παρασκευή 14 Δεκεμβρίου. Αυτό ισχύει για την ιδιωτική μου κλινική. Θα είστε μόνο δύο ασθενείς σ' εκείνη την ημερομηνία, γιατί μετά η κλινική κλείνει για τις γιορτές των Χριστουγέννων».

«Θα προτιμούσα να πάω έξω από το Λονδίνο».

«Η κυρία Σνέλιν θα σας πάει στη γραμματεία όταν τελειώσουν με και θα σας δώσει ένα έντυπο της κλινικής. Το πόσο θα παρα-

μείνετε είναι δικό σας θέμα. Κατά πάσα πιθανότητα θα βγάλουμε τα ράμματα έξι μέρες μετά την εγχείρηση και συνήθως πολύ λίγοι ασθενείς χρειάζεται ή επιθυμούν να μείνουν περισσότερο από μια εβδομάδα μετεγχειρητικά. Αν τελικώς αποφασίσετε να χειρουργηθείτε στην κλινική, καλό θα ήταν, αν έχετε καιρό, να πάτε για μια μέρα ή και για ένα εικοσιτετράωρο ως εκεί, να κάνετε μια ενημερωτική επίσκεψη. Προτιμώ να βλέπουν οι ασθενείς το μέρος όπου πρόκειται να χειρουργηθούν, αν τους είναι εύκολο να διαθέσουν αυτόν το χρόνο. Φέρνει μια αναστάτωση να φτάνεις σ' ένα μέρος εντελώς άγνωστο».

«Μπορεί», ρώτησε, «να πονάει η πληγή; Θέλω να πω μετά την εγχείρηση».

«Όχι, δεν είναι πιθανόν να πονάει. Ίσως να τραβάει λίγο και ίσως πρηστεί αρκετά. Αν υπάρξει πόνος, θα τον αντιμετωπίσουμε».

«Θα έχω επιδέσμους στο πρόσωπο;»

«Όχι επιδέσμους, ένα επικάλυμμα που θα συγκρατείται με τσιρότο».

Είχε άλλη μια ερώτηση που σκόπευε να κάνει, παρόλο που θεωρούσε πως ήξερε την απάντηση. Δεν ήταν ο φόβος που την υπαγόρευε και έλπιζε πως ο γιατρός θα το καταλάβαινε, αν και δεν την ένοιαζε κιόλας.

«Θα τη χαρακτηρίζατε επικίνδυνη αυτή την εγχείρηση;»

«Η ολική νάρκωση ενέχει πάντοτε κάποιους κινδύνους. Όσο για την εγχείρηση καθαυτή είναι μια λεπτή και πολύωρη επέμβαση η οποία είναι δυνατόν να παρουσιάσει κάποια προβλήματα. Όμως αυτά είναι δική μου έγνοια, όχι δική σας. Δεν χαρακτηρίζεται πάντως αυτή η επέμβαση ως επικίνδυνη χειρουργικά».

Αναρωτήθηκε αν ο γιατρός ήθελε να την κάνει να καταλάβει πως μπορεί να υπήρχε άλλου είδους κίνδυνος, ψυχολογικός για παράδειγμα, καθώς θα επακολουθούσε μια πλήρης εμφανισιακή αλλαγή. Η ίδια ήξερε πως τέτοιος κίνδυνος δεν υπήρχε. Είχε αντιμετωπίσει επί τριάντα τέσσερα χρόνια τις συνέπειες της ουλής. Θα αντιμετώπιζε και την εξαφάνισή της.

Τη ρώτησε αν είχε άλλες απορίες. Του είπε ότι δεν είχε. Ση-

κώθηκε κι έδωσαν τα χέρια και για πρώτη φορά της χαμογέλασε. Το πρόσωπό του μεταμορφώθηκε.

«Όταν θα έχω κανονίσει τα ραντεβού για τις εξετάσεις στο Σεντ Άντζελα, θα σας στείλει η γραμματέας μου μια ειδοποίηση», είπε. «Μήπως θα υπάρξει πρόβλημα; Μήπως πρέπει να λείψετε από το Λονδίνο για τις επόμενες δεκαπέντε μέρες;»

«Θα είμαι στο Λονδίνο».

Ακολούθησε την κυρία Σνέλιν σ' ένα γραφείο στο ισόγειο, όπου μια μεσόκοπη γυναίκα της έδωσε ένα έντυπο με τις υπηρεσίες που πρόσφερε το Σέβερελ Μάνορ καθώς και τις τιμές τόσο της ενημερωτικής επίσκεψης, για την οποία, όπως της εξήγησε, ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ έκρινε πως θα ήταν χρήσιμη για τους ασθενείς όχι όμως και υποχρεωτική, όσο βέβαια και τις πολύ πιο ακριβές τιμές για την εγχείρηση και τη μετεγχειρητική διαμονή μιας εβδομάδας. Το περίμενε πως οι τιμές θα ήταν πολύ υψηλές, η πραγματικότητα όμως πήγαινε πολύ πέραν των δικών της εκτιμήσεων. Ήταν φανερό πως οι τιμές ανταποκρίνονταν περισσότερο στο κοινωνικό παρά στο ιατρικό πλεονέκτημα. Σαν να της φάνηκε πως θυμήθηκε κάποια γυναίκα να λέει: «Φυσικά και πηγαίνω πάντοτε στο Σέβερελ Μάνορ», σαν αυτό να αποτελούσε εισιτήριο εισόδου στην κάστα των προνομιούχων ασθενών. Ήξερε πολύ καλά πως θα μπορούσε να κάνει την εγχείρηση με έξοδα της κοινωνικής της ασφάλισης, υπήρχε όμως λίστα αναμονής για τις μη επείγουσες περιπτώσεις, και εκτός αυτού ήθελε και μυστικότητα. Η ταχύτητα και η μυστικότητα είχαν καταντήθει μια ακριβή πολυτέλεια.

Δεν είχε περάσει ούτε μισή ώρα από τη στιγμή που μπήκε, όταν τη συνόδευσαν ως την έξοδο. Είχε μπροστά της μια ώρα για το ραντεβού της στο Άιβι. Αποφάσισε να πάει με τα πόδια.

[4]

Το ΑΙΒΙ ήταν ένα εξαιρετικά γνωστό εστιατόριο και επομένως αδύνατον να εξασφαλίσει την ανωνυμία, όμως η διακριτικότητα, πολύ σημαντική για τη Ρόντα σε όλους τους άλλους τομείς, έπαινε

να την ενδιαφέρει όταν αυτό είχε να κάνει με τον Ρόμπιν. Σε μια εποχή όπου η δημοσιότητα απαιτούσε αυξημένη σκανδαλολογία, ακόμη και το πιο κουτσομπολίστικο έντυπο είναι αμφίβολο αν θα ξόδευε μια παράγραφο για να την αφιερώσει στο γεγονός πως η Ρόντα Γκράντουνιν, η διάσημη ρεπόρτερ, έτρωγε με έναν άντρα νεότερό της κατά είκοσι χρόνια. Τον είχε συνηθίσει, τη διασκέδαζε. Της άνοιγε ορίζοντες που ήθελε να τους γνωρίζει, έστω και διά πληρεξουσίου. Επίσης, τον λυπότανε. Και ένα τέτοιο συναίσθημα δεν προσφέρεται για μια σχέση πιο προσωπική. Εκείνος της εξομολογούνταν κι εκείνη άκουγε. Σκεφτόταν πως, δεν μπορεί, κάποια ευχαρίστηση της προκαλούσε αυτή η σχέση, διαφορετικά τι την έκανε να του διαθέτει έστω και ένα μικρό μέρος της ζωής της; Όταν σκεφτόταν –σπανίως βέβαια– τη φιλία αυτή, την έβλεπε σαν μια συνήθεια η οποία δεν δημιουργούσε άλλες, ενοχλητικές, υποχρεώσεις παρά μόνο κάποια βραδινά ή μεσημεριανά γεύματα, ιδίως εξόδοις. Να διακόψει αυτή τη σχέση θα της έπαιρνε πιο πολύ χρόνο παρά να τη συνεχίζει.

Ο Ρόμπιν, ως συνήθως, ήταν ήδη εκεί και την περίμενε καθισμένος στο αγαπημένο του τραπέζι κοντά στην πόρτα, το οποίο αυτή είχε κλείσει, και μπαίνοντας είχε την ευκαιρία να τον παρατηρήσει για μισό λεπτό πριν σηκώσει τα μάτια του πάνω της. Της έκανε, όπως πάντοτε, εντύπωση η ομορφιά του. Ο ίδιος έμοιαζε να μην το ξέρει, ήταν όμως δύσκολο να πιστέψει κανείς ότι ένας άνθρωπος που θεωρούσε πως όλος ο κόσμος περιστρεφόταν γύρω από το άτομό του μπορούσε να αγνοεί τα πλεονεκτήματα με τα οποία τον προίκισαν τα γονίδια του και οι μοίρες, και να μην τα εκμεταλλεύεται. Σε κάποιο βέβαια μέτρο το έκανε, αλλά δεν έδειχνε να δίνει μεγάλη σημασία σ' αυτό. Δυσκολευόταν πάντοτε να πιστέψει αυτό που η πείρα την είχε διδάξει, πως δηλαδή οι άντρες και οι γυναίκες μπορούσαν να έχουν όμορφο παρουσιαστικό χωρίς να έχουν και ανάλογα προσόντα διάνοιας και πνεύματος, πως η ομορφιά μπορούσε να σπαταλιέται σε άτομα κοινά, άσχετα, κουτά. Θεωρούσε πως η ομορφιά ήταν αυτή που βοήθησε τον Ρόμπιν Μπόιτον να γίνει δεκτός στη δραματική σχολή, να πάρει τους πρώτους του ρόλους, να παίξει για λίγο σ' ένα τηλεοπτικό σίριαλ όπου, αν και είχε ελπίδες να μείνει για πο-

λύ, στο τρίτο επεισόδιο τον σταμάτησαν. Τίποτα δεν κρατούσε πολύ. Απογοήτεψε ακόμα και τον πιο επιεική και καλοπροαίρετο παραγωγό ή σκηνοθέτη γιατί δεν μάθαινε τους ρόλους του και γιατί το έσκαιγε από τις πρόβες. Όταν απέτυχε ως ηθοποιός, προσπάθησε να κάνει κάμποσες επιχειρήσεις δικής του έμπνευσης, μερικές από τις οποίες θα μπορούσαν και να είχαν πετύχει αν ο ενθουσιασμός του κρατούσε πάνω από έξι μήνες. Η Ρόντα είχε καταφέρει να αντισταθεί στα καλοπιάσματά του να επενδύσει σ' αυτές κι εκείνος δεν της κράτησε καμιά κακία. Όμως οι αρνήσεις της ουδέποτε τον απέτρεψαν από το να προσπαθήσει ξανά.

Σηκώθηκε μόλις την είδε να πλησιάζει στο τραπέζι και παίρνοντας το χέρι της τη φίλησε με ευπρέπεια στο μάγουλο. Παρατήρησε ότι το Meursault, το οποίο θα πλήρωνε η ίδια βεβαίως, βρισκόταν ήδη στη σαμπανιέρα και ήδη το ένα τρίτο είχε καταναλωθεί.

«Χαίρομαι που σε βλέπω, Ρόντα», της είπε. «Πώς τα πήγατε με τον περίφημο Τζωρτζ;»

Δεν χρησιμοποιούσαν ποτέ γλυκόλογα. Μια φορά την είχε αποκαλέσει αγάπη, αλλά δεν τόλμησε ποτέ να επαναλάβει τη λέξη.

«Ο περίφημος Τζωρτζ;» είπε. «Όστε έτσι αποκαλούν τον Τσάβιερ-Πάουελ στο Σέβερελ Μάνορ;»

«Όχι όταν είναι μπροστά. Ήρεμη μου φαίνεσαι ύστερα από τέτοιο μαρτύριο, αλλά, θα μου πεις, εσύ πάντα έτσι είσαι. Τι έγινε; Καθόμουν εδώ και σε περιμένα μέσα στο άγχος».

«Τίποτα δεν έγινε. Με εξέτασε. Εξέτασε το πρόσωπό μου. Κανονίσαμε το ραντεβού».

«Δεν σε εντυπωσίασε. Συνήθως εντυπωσιάζει».

«Έχει μια εντυπωσιακή εμφάνιση. Δεν έμεινα και τόσο πολύ μαζί του ώστε να σχηματίσω ιδέα για το χαρακτήρα του. Μου φάνηκε ικανός στη δουλειά του. Παράγγειλες;»

«Παραγγέλνω πριν έρθεις; Έχω όμως σχεδιάσει για μας ένα μενού που ξέρω πως θα σ' αρέσει. Ως προς το κρασί άφησα τη φαντασία μου, περισσότερο απ' ό,τι συνήθως, ελεύθερη».

Διαβάζοντας τον κατάλογο των κρασιών, η Ρόντα διαπίστωσε ότι είχε διαλέξει ελεύθερα και σε σχέση με την τιμή.

“σουν να τρώνε το πρώτο πιάτο και να που ξεκίνησε να μιλάει για το λόγο της συνάντησής τους.

«Ψάχνω», είπε, «για κεφάλαιο. Όχι για σπουδαία πράγματα, μερικές χλιαριούλες λίρες. Πρόκειται για πρώτης τάξεως ευκαιρία για επένδυση, με μικρό ρίσκο –σχεδόν μηδενικό– και σίγουρη απόδοση. Ο Τζέρεμυ υπολογίζει δέκα τοις εκατό το χρόνο. Αναρωτιέμαι μήπως κι ενδιαφέρεσαι».

Περιέγραψε τον Τζέρεμυ Κόξον ως συνεταίρο του. Η Ρόντα δεν αναρωτήθηκε μήπως και ήταν κάτι παραπάνω. Μόνο μια φορά τον είχε δει και της είχε φανεί κάπως επιπόλαιος αλλά ακίνδυνος και σχετικά λογικός άνθρωπος. Αν είχε κάποια επιρροή στον Ρόμπιν, μάλλον καλή θα ήταν.

«Πάντοτε», του είπε, «με ενδιέφερε μια ακίνδυνη τοποθέτηση με απόδοση δέκα τοις εκατό. Απορώ πως δεν έχεις υπερκαλυφθεί από επενδυτές. Τι είναι αυτή η δουλειά που έχεις μπλέξει μαζί με τον Τζέρεμυ;»

«Είναι η ίδια δουλειά για την οποία σου μίλησα όταν δειπνήσαμε μαζί το Σεπτέμβριο. Ε λοιπόν, το πράγμα προχώρησε από τότε, αλλά θα θυμάσαι τη βασική ιδέα. Η ιδέα δεν είναι του Τζέρεμυ, είναι δική μου, αλλά μαζί την επεξεργαστήκαμε».

«Μου είχες αναφέρει ότι ο Τζέρεμυ Κόξον κι εσύ σκεφτόσασταν να κάνετε ένα είδος σχολείου όπου θα παραδίδετε μαθήματα κοινωνικής συμπεριφοράς σε νεόπλουτους που έχουν ανασφάλειες σ’ αυτό τον τομέα. Δεν ξέρω γιατί, αλλά έχω πρόβλημα να σε δω σαν δάσκαλο και μάλιστα της ετικέτας».

«Σκοτώνομαι στη μελέτη σχετικών βιβλίων. Είναι εκπληκτικά εύκολο. Άλλωστε ο ειδικός είναι ο Τζέρεμυ και αυτός δεν έχει κανένα πρόβλημα».

«Και αυτοί οι άσχετοι με την κοινωνική συμπεριφορά γιατί δεν τα διαβάζουν από μόνοι τους τα βιβλία;»

«Υποθέτω πως θα μπορούσαν, μα προτιμούν να έχουν μια πιο άμεση επαφή με το θέμα. Γι’ αυτό πληρώνουν. Ρόντα, έχουμε στ’ αλήθεια βρει μια καλή ευκαιρία. Ένα σωρό νέοι άνθρωποι –τέλος πάντων, κυρίως νέοι και όχι μόνο πλούσιοι– ενδιαφέρονται να μάθουν τι θα πρέπει να φορούν σε ειδικές περιπτώσεις

ή πώς θα πρέπει να φερθούν όταν βγαίνουν για πρώτη φορά με μια κοπέλα σ' ένα καλό εστιατόριο. Έχουν ανασφάλεια για το πώς πρέπει να συμπεριφερθούν σε μια συντροφιά, για το πώς θα κάνουν εντύπωση στο αφεντικό τους. Ο Τζέρεμυ έχει ένα σπίτι στη Μείντα Βέιλ που τ' αγόρασε με τα λεφτά που του άφησε μια πλούσια θεία του, και προς το παρόν αυτό χρησιμοποιούμε. Βέβαια πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Ο Τζέρεμυ δεν είναι καθόλου σίγουρος ότι μπορούμε να το χρησιμοποιούμε σαν επαγγελματική στέγη. Έχουμε το φόβο των γειτόνων. Έχουμε μετατρέψει ένα από τα δωμάτια του ισογείου και το χρησιμοποιούμε ήδη σαν εστιατόριο για να διδάσκουμε. Έπειτα από κάποιο διάστημα, όταν έχουν αποκτήσει μια κάποια σιγουριά, πάμε τους μαθητές μας σε πραγματικά εστιατόρια. Όχι σ' αυτό εδώ βέβαια, σε λιγότερο σπουδαία εστιατόρια, όπου μας κάνουν και ειδικές τιμές. Με δικά τους έξοδα, φυσικά. Τα πάμε αρκετά καλά και η δουλειά αυξάνει, χρειαζόμαστε όμως ένα άλλο σπίτι ή τουλάχιστον ένα διαμέρισμα. Έχει βαρεθεί ο Τζέρεμυ να διαθέτει το ισόγειό του και να βλέπει να τριγυρίζουν εκεί μέσα αυτοί οι περίεργοι τύποι την ώρα που αυτός θέλει να δεχτεί τους φίλους του. Ύστερα, είναι και το θέμα του γραφείου. Αναγκάστηκε να μετατρέψει μια κρεβατοκάμαρα σε γραφείο. Εισπράττει τα τρία τέταρτα των κερδών λόγω του σπιτιού, όμως πιστεύω πως κρίνει ότι είναι καιρός πια να πληρώνω κι εγώ το μερίδιό μου. Φυσικά, το δικό μου σπίτι δεν γίνεται να το χρησιμοποιήσουμε. Ξέρεις πώς είναι το διαμέρισμά μου, δεν κάνει καθόλου γι' αυτή τη δουλειά. Και έτσι κι αλλιώς δεν θα μείνω ακόμη για πολύ εκεί μέσα. Ο ιδιοκτήτης μου έχει γίνει αφόρητος σε σχέση με το νοίκι. Μόλις αποκτήσουμε κάτι δικό μας, θα μπορέσουμε να εξελίξουμε σε άλλη κλίμακα τη δουλειά μας. Τι λες, λοιπόν, Ρόντα; Σ' ενδιαφέρει;»

«Μ' ενδιαφέρουν όσα λες. Δεν ενδιαφέρομαι όμως να συμμετέχω οικονομικά. Το σχέδιο ίσως έχει δυνατότητες επιτυχίας. Είναι πολύ πιο ορθολογικό από ό,τι προηγούμενες φαντασιοπληξίες σου. Τέλος πάντων, καλή τύχη».

«Ωστε η απάντηση είναι όχι».

«Η απάντηση είναι όχι». Και αυθόρμητα πρόσθεσε: «Θα πρέπει να περιμένεις τη διαθήκη μου. Προτιμώ να μοιράζω ευεργε-

σίες μετά θάνατον. Είναι πιο εύκολο να αποχωρίζεσαι τα χρήματά σου όταν δεν γίνεται να τα χρησιμοποιήσεις πια ο ίδιος».

Στη διαθήκη της του άφηνε είκοσι χιλιάδες λίρες. Δεν ήταν ένα ποσό αρκετό για να πραγματοποιήσει τις φαντασιοπληξίες του, ήταν όμως αρκετό ώστε η χαρά της κληρονομιάς να εξαλείφει την απογοήτευση για το ποσό. Τη διασκέδαζε να παρακολουθεί τις εκφράσεις του προσώπου του. Παρά τις κάποιες τύψεις, δυσάρεστα κοντινές με την ντροπή, που ένιωθε, επειδή τον είχε με πονηρία ξεσηκώσει, παρακολουθούσε με ευχαρίστηση το πρόσωπό του να κοκκινίζει αρχικά από έκπληξη κι ευχαρίστηση, να λάμπουν τα μάτια του από απληστία και ύστερα γρήγορα να προσγειώνεται στην πραγματικότητα. Τι ανάγκη είχε να επιβιβαιώσει όσα ήδη γνώριζε γι' αυτόν;

«Τελικά», της είπε, «αποφάσισες να πας στο Σέβερελ Μάνορ και όχι να χρησιμοποιήσεις ένα από τα κρεβάτια που διαθέτει στο Σεντ Άντζελα ο Τσάντλερ-Πάουελ;»

«Προτιμώ να είμαι εκτός Λονδίνου. Η ηρεμία και η διακριτικότητα είναι περισσότερες εξασφαλισμένες έτσι. Θα κάνω πρώτα μια ενημερωτική επίσκεψη μιας νύχτας στις 27. Αυτό προτείνει, όπως φαίνεται, στους ασθενείς του. Προτιμάει να τους εξοικειώνει με το χώρο, πριν τους χειρουργήσει».

«Προτιμάει, επίσης, το χρήμα».

«Κάτι τέτοιο ισχύει και για σένα, Ρόμπιν. Άσε λοιπόν το επικριτικό ύφος».

«Λέω να κάνω μια επίσκεψη στον πύργο όσο θα 'σαι εκεί. Λίγο κουτσομπολιό καλό θα σου κάνει. Είναι πολύ βαρετό πράγμα η ανάρρωση», είπε με τα μάτια καρφωμένα στο πιάτο του.

«Όχι, Ρόμπιν. Δεν θέλω κουτσομπολιά. Προτίμησα την ιδιωτική κλινική ακριβώς για να είμαι σίγουρη πως θα είμαι μόνη μου. Υποθέτω πως το προσωπικό θα φροντίσει να μη με ενοχλήσει κανείς. Άλλωστε, αυτό δεν είναι το κύριο προσόν αυτού του μέρους;»

«Πολύ απρόθυμη σε βρίσκω απέναντί μου, αν σκεφτείς μάλιστα ότι εγώ σου σύστησα αυτό το μέρος. Θα πήγαινες εκεί αν δεν σου είχα μιλήσει εγώ;»

«Μιας και δεν είσαι γιατρός και ούτε άλλωστε χρειάστηκε να

κάνεις κάποτε αισθητική χειρουργική, δεν είμαι σίγουρη για την αξία των συστάσεών σου. Ανέφερες κάποτε το Σέβερελ Μάνορ κι αυτό είν' όλο. Εγώ ήξερα ήδη για τον Τσάντλερ-Πάουελ. Δεν είναι και περίεργο. Αφενός συγκαταλέγεται στους έξι διαπρεπείς αισθητικούς χειρουργούς της Αγγλίας, μη σου πω και της Ευρώπης, και αφετέρου η αισθητική χειρουργική έχει γίνει τόσο της μόδας όσο και η υγιεινή διατροφή. Έκανα έρευνα γι' αυτόν, συνέκρινα τις επιδόσεις του, πήρα τη γνώμη ειδικών και ύστερα τον επέλεξα. Εσύ όμως δεν μου έχεις μιλήσει για τη σχέση που έχεις με το Σέβερελ Μάνορ. Καλύτερα να ξέρω, μη βρεθώ μπροστά σε παγωμένες ματιές και με πετάξουν στο χειρότερο δωμάτιό τους, έτσι και τυχαία σε αναφέρω».

«Μπορεί και να συμβεί. Δεν θα έλεγα πως είναι και το καλύτερό τους να με βλέπουν εκεί. Εδώ που τα λέμε, δεν μένω καν στον πύργο – υπερβολικό θα ήταν κι από τα δυο μέρη. Διαθέτουν ένα σπιτάκι για τους επισκέπτες, το Ρόουντ Κότατζ, και νοικιάζω αυτό. Επί πληρωμή μάλιστα, πράγμα που παραείναι εκ μέρους τους. Ούτε καν μου στέλνουν το φαγητό. Το καλοκαίρι συνήθως λένε πως δεν είναι ελεύθερο, αλλά, μες στο Δεκέμβρη, δύσκολα θα μπορούσαν να ισχυριστούν κάτι τέτοιο».

«Είπες πως έχεις κάποια συγγένεια μαζί τους».

«Όχι με τον Τσάντλερ-Πάουελ. Με το χειρουργό-βοηθό του, τον Μάρκουσ Γουέστχολ, αυτός είναι ξάδελφός μου. Είναι παρών στις εγχειρήσεις και φροντίζει μετά τους ασθενείς, όταν ο μέγας Τζωρτζ είναι στο Λονδίνο. Ο Μάρκουσ ζει εκεί με την αδελφή του, την Κάντις, στο άλλο κότατζ. Αυτή δεν έχει καμιά σχέση με τους ασθενείς, βοηθάει στο γραφείο. Εγώ είμαι ο μόνος εν ζωή συγγενής τους. Αυτό θα μπορούσε να σημαίνει κάτι γι' αυτούς».

«Και δεν σημαίνει;»

«Θα ήθελα να σου πω μια ιστορία της οικογένειας, αν δεν βαριέσαι. Πάνε χρόνια τώρα. Θα προσπαθήσω να συνοψίσω. Το θέμα, βέβαια, έχει να κάνει με λεφτά».

«Ως συνήθως».

«Είναι μια πολύ πολύ θλιβερή ιστορία κι αφορά ένα κακόμοιρο ορφανό αγοράκι που πετάχτηκε άφραγκο στο δρόμο.

Κρίμα είναι να σου μαυρίσω την ψυχή. Δεν θα 'θελα να ανακατευτούν αρμυρά δάκρυα στην υπέροχη σάλτσα του καβουριού σου».

«Παίρνω εγώ το ρίσκο. Μιας και πρόκειται να πάω εκεί, καλό είναι να ξέρω κάτι».

«Καλά έψαχνα να βρω τι κρύβει αυτή η πρόσκληση σε μεσημεριανό γεύμα. Αν αυτό που θέλεις είναι να πας προετοιμασμένη, σου λέω πως διάλεξες το κατάλληλο πρόσωπο. Χαλάλι τα λεφτά του γεύματος».

Το είπε άκακα, όμως το χαμόγελό του έδειχνε πως το γλένταγε. Θύμιζε στον εαυτό της ότι δεν έπρεπε να τον υποτιμά. Ποτέ άλλοτε δεν της είχε μιλήσει για τα οικογενειακά του ή για το παρελθόν του. Για έναν άνθρωπο τόσο πρόθυμο να δώσει με χιούμορ λεπτομέρειες για την καθημερινότητά του, τις μικρές του επιτεύξεις και τις συχνές ερωτικές και επαγγελματικές του αποτυχίες, ήταν αξιοπρόσεκτη η απροθυμία του να αναφερθεί στα παιδικά του χρόνια. Η Ρόντα είχε την υποψία πως η παιδική του ηλικία ήταν βαθύτατα δυστυχημένη και πως αυτά τα νεανικά τραύματα, από τα οποία ποτέ κανείς δεν γιατρεύεται εντελώς, μπορεί και να αποτελούσαν τη ρίζα της ανασφάλειάς του. Καθώς η ίδια δεν είχε πρόθεση να προχωρήσει σε αμοιβαίες εκμυστηρεύσεις, δεν αισθανόταν και καμιά τάση να εξερευνήσει τη δικιά του ζωή. Υπήρχαν όμως κάποια πραγματάκια σε σχέση με το Σέβερελ Μάνορ τα οποία ίσως ήταν καλό να τα ξέρει εκ των προτέρων. Στο Μάνορ θα πήγαινε ως ασθενής, και κατά τη γνώμη της αυτό σήμαινε πως θα ήταν ευάλωτη, πως θα ήταν εξαρτημένη σωματικά και ψυχικά. Φτάνοντας ανενημέρωτη έμπαινε αυτόματα σε μειονεκτική θέση.

«Μίλησέ μου για τα ξαδέλφια σου», του είπε.

«Οικονομικά τα πάνε μια χαρά, τουλάχιστον αν τα συγκρίνεις μ' εμένα, και πρόκειται –ανεξαρτήτως συγκρίσεων– να πλουτίσουν όντως. Ο πατέρας τους, ο θεός μου ο Πέρεγκριν, πέθανε πριν από εννιά μήνες και τους άφησε συνολικά γύρω στα οκτώ εκατομμύρια. Ο ίδιος τα κληρονόμησε από τον πατέρα του, τον Θίοντορ, ο οποίος πέθανε λίγες μόλις εβδομάδες πριν από τον ίδιο. Όλη η οικογενειακή περιουσία ήταν δική του. Σίγουρα θα

έχεις ακουστά το έργο του Θ. Ρ. Γουέστχολ *Latin Primer and First Steps in Learning Greek* – κάτι τέτοιο τέλος πάντων. Εγώ ο ίδιος δεν το έχω δει ποτέ, δεν σύχναζα σε τέτοια σχολεία. Όπως και να 'ναι, κάτι τέτοια εγχειρίδια, αν γίνουν κλασικά, καθιερωθούν δηλαδή, δεν φαντάζεσαι τι λεφτά φέρνουν. Δεν αποσύρονται ποτέ από την κυκλοφορία. Και ο γέρος ήξερε από λεφτά. Είχε ταλέντο στο να τα αυγατίζει».

«Εντύπωση μου κάνει», είπε η Ρόντα, «που κληρονομούν τόσα πολλά τα ξαδέλφια σου με δυο θανάτους –του πατέρα και του παππού– τόσο κοντά ο ένας με τον άλλο. Θα πλήρωςαν τεράστιους φόρους κληρονομιάς».

«Ο παππούς Θίοντορ το είχε προβλέψει. Σου είπα, ήταν σαϊ-νι στα οικονομικά. Είχε κάνει κάποια σχετική ασφάλεια πριν από την τελευταία του αρρώστια. Τέλος πάντων, τα λεφτά τα βρήκαν. Θα τα πάρουν μόλις δημοσιευτεί η διαθήκη».

«Κι εσύ θα 'θελες να πάρεις κάτι, έτσι δεν είναι;»

«Ειλικρινά πιστεύω ότι κάτι δικαιούμαι. Ο Θίοντορ Γουέστχολ είχε δυο παιδιά, τον Πέρεγκριν και τη Σόφι. Η Σόφι ήταν η μητέρα μου. Ο πατέρας της ποτέ δεν χώνεψε το γάμο της με τον Κιθ Μπόιτον, στην πραγματικότητα προσπάθησε να τον σταματήσει. Πίστευε πως ο Κιθ ήταν ένας τιποτένιος προικοθήρας τεμπέλης, που το μόνο που τον ένοιαζε ήταν τα λεφτά της οικογένειας, και αν θέλουμε να είμαστε τίμιοι, μάλλον δίκιο είχε. Η καημένη η μαμά πέθανε όταν εγώ ήμουν επτά χρονών. Με μεγάλωσε –πιο σωστό θα ήταν να πω ότι με έσερνε δεξιά κι αριστερά– ο πατέρας μου. Τελικά, παραιτήθηκε και μ' έχωσε σ' ένα σχολείο εσωτερικό, στο Ντοθμπόις Χολ. Κάτι σαν τα σχολεία που περιγράφει ο Ντίκενς. Τα όποια δίδακτρά μου τα πλήρωνε ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα. Αυτό δεν ήταν σχολείο για ένα όμορφο αγόρι και ειδικά όταν του κρεμόταν στο λαιμό και η ταμπελίτσα *φιλανθρωπία*».

Έσφιγγε το ποτήρι του σαν να κρατούσε στα χέρια του χειροβομβίδα, είχαν ασπρίσει οι αρθρώσεις του. Προς στιγμήν η Ρόντα φοβήθηκε πως θα έσπαγε στα χέρια του. Ύστερα, χαλάρωσε το σφίξιμο, της χαμογέλασε και έφερε το ποτήρι στα χείλια του.

«Από τότε που παντρεύτηκε η μαμά», είπε, «οι Μπόιτον ξε-

γράφτηκαν από την οικογένεια. Οι Γουέστχολ δεν ξεχνάνε ποτέ και δεν συγχωρούν ποτέ».

«Και ο πατέρας σου τώρα πού βρίσκεται;»

«Ειλικρινά, Ρόντα, δεν έχω την παραμικρή ιδέα. Όταν πήρα την υποτροφία στη δραματική σχολή, μετανάστευσε στην Αυστραλία. Από τότε δεν έχουμε καμιά επαφή. Μπορεί να έχει παντρευτεί ή να έχει πεθάνει ή και τα δύο, ούτε που ξέρω. Ποτέ δεν υπήρξαμε αυτό που λέμε κοντά ο ένας στον άλλο. Και ούτε μας στήριξε ποτέ οικονομικά. Η κακομοίρα η μαμά έμαθε γραφομηχανή και πήγαινε και δούλευε για ένα ξεροκόμματο σε μια κοινοπραξία δακτυλογράφων. Ούτε ξέρω αν υπάρχει πια τέτοιο σχήμα, κοινοπραξία δακτυλογράφων. Πάντως η κοινοπραξία που δούλευε η κακομοίρα η μαμά είχε τα χάλια της».

«Μα δεν είπες πως είσαι ορφανός;»

«Μάλλον είμαι. Γιατί ακόμα κι αν ο πατέρας μου ζει, δεν είναι και τόσο παρών. Ούτε μια κάρτα δεν έστειλε οχτώ χρόνια τώρα. Αν ζει, θ' αρχίζει να γερνάει. Ήταν δεκαπέντε χρόνια μεγαλύτερος από τη μητέρα μου, επομένως θα είναι τώρα πάνω από εξήντα».

«Άρα, είναι μάλλον απίθανο να εμφανιστεί και να ζητήσει κάποια μικρή οικονομική ενίσχυση από την κληρονομιά».

«Και να το 'κανε, δεν θα 'παιρνε τίποτα. Δεν έχω δει τη διαθήκη, αλλά όταν πήγα στο συμβολαιογράφο της οικογένειας –από περιέργεια και μόνο, καταλαβαίνεις– μου είπε ότι δεν γίνεται να μου δώσει αντίγραφο. Είπε ότι θα μπορούσα να πάρω αντίγραφο μόνο όταν θα δημοσιευόταν η διαθήκη. Δεν νομίζω πως θα μπω στον κόπο. Οι Γουέστχολ θα προτιμούσαν ν' αφήσουν λεφτά σε φιλοζωική παρά να δώσουν έστω και μια πένα σ' έναν Μπόιτον. Εγώ επικαλούμαι λόγους δικαιοσύνης, όχι νομιμότητας. Ξάδελφός τους είμαι. Έχω κρατήσει επαφές μαζί τους. Έχουν χρήματα παραπάνω από όσα τους χρειάζονται κι έτσι και δημοσιευτεί η διαθήκη, θα είναι πάμπλουτοι. Δεν θα παθαίνανε τίποτα δείχνοντας λίγη γενναιοδωρία τώρα πια. Γι' αυτόν το λόγο τους επισκέπτομαι. Θέλω να τους θυμίζω την ύπαρξή μου. Ο θεός Πέρεγκριν επέζησε του παππού μόνο κατά τριάντα πέντε ημέρες. Βάζω στοίχημα πως ο γερο-Θίοντορ γαντζωνόταν στη ζωή όσο

μπορούσε ελπίζοντας να επιβιώσει του γιου του. Δεν ξέρω τι θα είχε συμβεί αν είχε πεθάνει πρώτος ο θείος Πέρεγκριν, αλλά όποιες κι αν ήταν οι νομικές επιπλοκές που θα προέκυπταν, το σίγουρο είναι πως σ' εμένα δεν θα έπεφτε τίποτα».

«Πάντως τα ξαδέλφια σου θα πρέπει να είχαν κάποια ανησυχία. Υπάρχει ένας όρος που ισχύει για όλες τις διαθήκες και ο οποίος καθορίζει ότι ο κληρονόμος πρέπει να επιβιώσει κατά είκοσι οκτώ ημέρες του διαθέτη, προκειμένου να κληρονομήσει. Φαντάζομαι πως θα φρόντισαν να κρατήσουν ζωντανό τον πατέρα τους – αν βέβαια όντως ήταν ζωντανός όλες αυτές τις ζωτικής σημασίας είκοσι οκτώ μέρες. Ίσως να τον έκλεισαν σε κάνα ψυγείο και να τον εμφάνισαν φρέσκο φρέσκο την κατάλληλη μέρα. Έτσι ήταν η πλοκή ενός αστυνομικού μυθιστορήματος του Σίριλ Χέαρ. Νομίζω ότι ήταν το *Πρώτος θάνατος*, μπορεί όμως αρχικά να είχε άλλο τίτλο, δεν θυμάμαι και πολλά γι' αυτό. Πάνε χρόνια που το διάβασα. Ήταν καλός συγγραφέας».

Έμεινε σιωπηλός και η Ρόντα είδε πως έβαζε κρασί αλλά σαν να ήταν αλλού το μυαλό του. *Θεέ μου, σκέφτηκε διασκεδάζοντας αλλά και λίγο ανήσυχη, λες να πήρε στα σοβαρά αυτές τις σαχλαμάρες; Αν ναι, κι αν έβαζε κατά νου να το ψάξει το θέμα, ρισκάρει σοβαρά να τα χαλάσει οριστικά με τα ξαδέλφια του. Σίγουρα το να τους κατηγορήσει για απάτη θα ήταν ο πλέον ενδεχόμενος τρόπος για να του κλείσουν την πόρτα του Ρόουζ Κότατζ και του Σέβερελ Μάνορ. Είχε απρόσμενα θυμηθεί το μυθιστόρημα και είχε μιλήσει χωρίς να σκεφτεί τις συνέπειες. Το γεγονός ότι έπαιρνε στα σοβαρά τα λόγια της ήταν περίεργο.*

Ο Ρόμπιν, κάνοντας μια χαρακτηριστική κίνηση του κεφαλιού σαν να τίνιζε την ιδέα από το νου του, «Τι χαζή ιδέα», είπε.

«Εντελώς χαζή. Τι φαντάστηκες δηλαδή, πως η Κάντις και ο Μάρκους Γουέστχολ έφτασαν στο νοσοκομείο την ώρα που ο πατέρας τους βρισκόταν *in extremis*, τον πήραν με το ζόρι σπίτι, τον κλείδωσαν σ' έναν καταψύκτη, τη στιγμή ακριβώς που ξεψύχησε, και ύστερα από οκτώ μέρες τον ξεπαγώσανε;»

«Δεν υπήρχε λόγος να πάνε στο νοσοκομείο. Η Κάντις τον νοσήλευε στο σπίτι τα δυο τελευταία χρόνια. Οι δυο γέροντες, ο παππούς Θίοντορ και ο θείος Πέρεγκριν, ήταν στο ίδιο νοση-

λευτήριο κάπου έξω από το Μπόρμουθ, βασάνιζαν όμως τόσο πολύ το προσωπικό, που η διεύθυνση ειδοποίησε ότι ένας από τους δύο έπρεπε να φύγει. Ο Πέρεγκριν ζήτησε να τον αναλάβει η Κάντις και έτσι έμεινε μαζί της ως το τέλος. Τον φρόντιζε ένας ντόπιος παθολόγος ξεκούτης. Εγώ τα δυο τελευταία χρόνια δεν τον είδα καθόλου. Δεν δεχόταν καθόλου επισκέψεις. Άρα θα μπορούσαν να το κάνουν».

«Δεν νομίζω», είπε η Ρόντα. «Για πες μου για τους άλλους, εκτός από τα ξαδέλφια σου, που μένουν στον πύργο. Τους κυριότερους βέβαια. Ποιους θα συναντήσω;»

«Λοιπόν, έχουμε, φυσικά, τον μεγάλο, τον Τζωρτζ. Μετά έρχεται η βασίλισσα-μέλισσα του νοσηλευτικού, η αδελφή Φλάβια Χόλαντ – πολύ σέξι αν οι στολές σε εξιτάρουν. Δεν θα σε ζαλίσω με το υπόλοιπο νοσηλευτικό προσωπικό. Οι περισσότεροι έρχονται με λεωφορεία, άλλος από το Γουέρχαμ άλλος από το Μπόρμουθ ή από το Πουλ. Ο αναισθησιολόγος ήταν παλιά διευθυντής σ' ένα δημόσιο νοσοκομείο και, αφού άντεξε όσο μπόρεσε τη Δημόσια Υγεία, αποσύρθηκε σ' ένα ωραίο μικρό κότατζ σε μια παραλία του νησιού Πάρμπεκ. Μια μερική απασχόληση στον πύργο τον βόλευε θαυμάσια. Εν συνεχεία, και με μεγαλύτερο ενδιαφέρον, έχουμε την Ελένα Χάβερλαντ, το γένος Κρέσετ. Φέρει τον τίτλο της γενικής διευθύντριας, πράγμα που συμπεριλαμβάνει στην ουσία τα πάντα, από τη φροντίδα του σπιτιού μέχρι την επίβλεψη των οικονομικών. Έφτασε στον πύργο αφού χώρισε, έξι χρόνια πριν δηλαδή. Το ενδιαφέρον με την Ελένα έγκειται στο όνομά της. Ο πατέρας της, ο σερ Νίκολας Κρέσετ, πούλησε στον Τζωρτζ τον πύργο μετά την κατάρρευση των Λόιντ'ς. Ήταν μέλος σε κάποιο ισχυρό συνδικάτο και έχασε τα πάντα. Όταν ο Τζωρτζ έβαλε αγγελία για τη θέση του γενικού διευθυντή, η Ελένα υπέβαλε αίτηση και πήρε τη δουλειά. Οποιοσδήποτε πιο ευαίσθητος από τον Τζωρτζ δεν θα την προσλάμβανε. Εκείνη όμως ήξερε πολύ καλά το σπίτι, και υποθέτω πως θα κατάφερε, κάνοντας μια έξυπνη κίνηση, να γίνει απαραίτητη. Εμένα με απορρίπτει εντελώς».

«Τι παράλογο!»

«Έτσι δεν είναι; Μα, από την άλλη, δεν εγκρίνει σχεδόν κανέ-

ναν. Διακρίνω κάποια υπεροψία λόγω ονόματος. Ας μην ξεχνάμε πως η οικογένειά της είχε στην κατοχή της τον πύργο για τετρακόσια περίπου χρόνια. Α ναι, να μην ξεχάσω και τους μάγισσες, τον Ντιν και την Κιμ Μπόστοκ. Ο Τζωρτζ θα τους βούτηξε από κανένα καλό μέρος, γιατί άκουσα, μια και δεν με κάλεσαν ποτέ να γευτώ το φαγητό, πως μαγειρεύουν εξαιρετικά. Ακολουθως έχουμε την κυρία Φρένσαμ, την πρώην γκουβερνάντα της Ελένα, η οποία ασχολείται με το γραφείο. Είναι χήρα αγγλικανού ιερέα και το δείχνει. Μοιάζει λοιπόν κάπως σαν ενοχλητική περιφερόμενη συνείδηση, η οποία εποπτεύει το χώρο για να υπενθυμίζει στον καθένα τα αμαρτήματά του. Και υπάρχει κι ένα παράξενο κορίτσι που από κάπου το μάζεψαν, η Σάρρον Μπέιτμαν, για όλες τις δουλειές, άλλοτε στην κουζίνα και άλλοτε για θελήματα της μισ Κρέσετ. Μπαινοβγαίνει κουβαλώντας δίσκους. Αυτοί είναι περίπου όσοι μπορεί να σ' ενδιαφέρουν».

«Πού τα ξέρεις, Ρόμπιν, όλ' αυτά;»

«Έχοντας ανοιχτά τα μάτια μου και τ' αυτιά μου όταν πίνω στην παμπ του χωριού, την Κρέσετ Αρμς. Είμαι ο μόνος που το κάνω. Μη φανταστείς πως είναι τίποτα κουτσομπόληδες με τους ξένους. Αντίθετα με ό,τι λέγεται, οι χωρικοί δεν είναι τέτοιοι. Εγώ όμως πιάνομαι από κάτι μισόλογα που απρόσεκτα λέγονται. Στα τέλη του δέκατου έβδομου αιώνα, η οικογένεια Κρέσετ είχε μια σκληρή κόντρα με τον ιερέα της ενορίας και δεν ξαναπάτησε το πόδι της στην εκκλησία. Το χωριό πήρε το μέρος του ιερέα και οι εχθροπραξίες συνεχίστηκαν επί αιώνες, όπως συνήθως συμβαίνει. Ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ δεν έκανε τίποτα για να συμβιβάσει τα πράγματα. Στην πραγματικότητα, τον βόλεψε η κατάσταση. Οι άρρωστοι πηγαίνουν εκεί για να απολαμβάνουν διακριτικότητα, και δεν θέλει να γίνονται κουβέντες στο χωριό γι' αυτούς. Δυο γυναίκες του χωριού μπαίνουν στον πύργο πού και πού για το καθάρισμα του σπιτιού, το μεγαλύτερο όμως μέρος του προσωπικού έρχεται από την ευρύτερη περιοχή. Τέλος, υπάρχει ο γερο-Μογκ, ο κύριος Μογκγουόρθ. Δούλευε στους Κρέσετ ως κηπουρός και άνθρωπος για όλες τις δουλειές, και ο Τζωρτζ τον κράτησε. Αυτός είναι μια αστείρευτη πηγή πληροφοριών, αν ξέρεις να τον χειριστείς».

«Απίστευτο!»

«Ποιο πράγμα;»

«Αυτό το όνομα. Είναι τελείως φανταστικό. Δεν γίνεται να ονομάζεται κάποιος Μογκγουόρθυ».

«Να που γίνεται. Μου έχει πει ότι στο Μπράντπολ, στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας, υπήρχε στα τέλη του δέκατου πέμπτου αιώνα ένας ιερέας που είχε αυτό το όνομα και ο Μογκγουόρθυ διατείνεται πως είναι απόγονός του».

«Δύσκολο. Αν ο πρώτος Μογκγουόρθυ ήταν ιερέας, θα πρέπει να ήταν ρωμαιοκαθολικός, άρα ανύμφευτος».

«Ε καλά, απόγονος από την ίδια οικογένεια. Πάντως αυτός είναι εκεί. Πρώτα ζούσε στο κότατζ του Μάρκου και της Κάντις, όμως ο Τζωρτζ χρειάστηκε το κότατζ και τον πέταξε έξω. Τώρα μένει με την ηλικιωμένη αδερφή του στο χωριό. Αλήθεια, ο Μογκ είναι θησαυρός πληροφοριών. Το Ντόρσετ είναι γεμάτο θρύλους που οι πιο πολλοί είναι τρομακτικοί, και ο Μογκ είναι άσος. Στην πραγματικότητα δεν έχει γεννηθεί στο χωριό. Όλοι οι πρόγονοί του εκεί γεννήθηκαν, ο πατέρας του όμως μετόικησε στο Λάμπεθ πριν γεννηθεί ο Μογκ. Πρέπει να τον βάλεις να σου πει για τους μονόλιθους του Σέβερελ Στόουνς».

«Ούτε που έχω ακούσει γι' αυτούς».

«Μην ανησυχείς και θ' ακούσεις, αν πετύχεις τον Μογκ. Κι άλλωστε, δεν γίνεται να μην τους δεις. Είναι ένας νεολιθικός κύκλος στο χωράφι που είναι ακριβώς πλάι στον πύργο. Ο μύθος είναι σχεδόν ανατριχιαστικός».

«Για πες».

«Όχι. Προτιμώ να τ' αφήσω στον Μογκ ή στη Σάρον. Ο Μογκ λέει πως οι μονόλιθοι της έχουν γίνει έμμονη ιδέα».

Το γκαρσόνι σέρβιρε το κυρίως πιάτο τους και ο Ρόμπιν δεν μίλαγε, μόνο κοίταζε το φαγητό γεμάτος ενθουσιασμό. Η Ρόντα αισθάνθηκε πως το ενδιαφέρον του για το Σέβερελ Μάνορ είχε μειωθεί. Η συζήτηση ξέφτισε: ήταν φανερό πως είχε αλλού το μυαλό του, ώσπου ήρθε η ώρα του καφέ. Και τότε σήκωσε τα μάτια του και την κοίταξε, κι εκείνη, γι' άλλη μια φορά, έμεινε έκθαμβη από το πόσο βαθύ και καθαρό, σχεδόν μη ανθρώπινο, ήταν το γαλάζιο τους χρώμα. Η δύναμη και η ένταση της ματιάς

του τρώμαζε. Απλώνοντας το χέρι του πάνω από το τραπέζι, «Ρόντα», της είπε, «έλα το απόγευμα στο διαμέρισμά μου. Τώρα. Σε παρακαλώ. Είναι πολύ σημαντικό. Πρέπει να μιλήσουμε».

«Μιλήσαμε ήδη».

«Κυρίως για σένα και για τον πύργο. Όχι για μας».

«Δεν σε περιμένει ο Τζέρεμι; Δεν έχεις μάθημα με τους πελάτες σου για το πώς θα αντιμετωπίζουν τους τρομακτικούς σερβιτόρους και το κρασί που έχει πέσει μέσα φελλός;»

«Οι δικοί μου μαθητές έρχονται κυρίως βράδυ. Ρόντα, σε παρακαλώ».

Έσκυψε να πάρει την τσάντα της.

«Λυπάμαι, Ρόμπιν», του είπε, «αλλά δεν γίνεται. Έχω πολλά να κάνω πριν πάω στην κλινική».

«Γίνεται. Πώς δεν γίνεται; Δεν λες πως δεν θέλεις...»

«Γίνεται. Αλλά προς το παρόν δεν με βολεύει. Ας τα πούμε μετά την επέμβαση».

«Μπορεί να είναι πια πολύ αργά».

«Για ποιο λόγο πολύ αργά;»

«Για πολλούς λόγους. Δεν βλέπεις ότι τρέμω στην ιδέα πως μπορεί να με παρατήσεις; Κάνεις μια πολύ μεγάλη αλλαγή, έτσι δεν είναι; Ίσως να έχεις πάρει την απόφαση να απαλλαγείς και από άλλα πράγματα, εκτός από το σημάδι σου».

Ήταν η πρώτη φορά, ύστερα από έξι χρόνια σχέσης, που ανέφεραν αυτή τη λέξη. Μια λέξη-ταμπού ανάμεσά τους έπαψε να υπάρχει. Η Ρόντα σηκώθηκε από το τραπέζι αφού πλήρωσε το λογαριασμό και προσπάθησε να κρύψει από τη φωνή της κάθε ίχνος προσβολής.

«Με συγχωρείς, Ρόμπιν», είπε χωρίς να τον κοιτάζει. «Θα τα πούμε μετά την επέμβαση. Θα πάρω ταξί για το Σίτι. Θέλεις να σε πετάξω κάπου;»

Αυτό γινόταν συνήθως. Ποτέ του δεν έπαιρνε το μετρό.

Κατάλαβε πως η έκφραση αυτή ήταν αδέξια. Εκείνος, χωρίς να απαντήσει, έγνεψε αρνητικά πως όχι, και την ακολούθησε σιωπηλά ως την έξοδο. Έξω, καθώς γύριζαν να πάρουν διαφορετική κατεύθυνση ο καθένας, ξαφνικά της είπε:

«Όταν λέω γεια, πάντοτε φοβάμαι πως δεν θα δω ποτέ ξανά

το πρόσωπο που αποχαιρετώ. Όταν έφευγε για τη δουλειά η μητέρα μου, συνήθιζα να την παρακολουθώ από το παράθυρο. Έτρεμα στην ιδέα ότι μπορεί να μη γύριζε ποτέ ξανά στο σπίτι. Το έχεις νιώσει ποτέ αυτό;»

«Όχι, εκτός και αν το άτομο αυτό έχει ξεπεράσει τα ενενήντα και είναι ασθενικό ή πάσχει από ανίατη ασθένεια. Εγώ ούτε το ένα είμαι, ούτε το άλλο».

Καθώς όμως τελικά χώριζαν, για πρώτη φορά στη ζωή της, γύρισε και κοίταξε την πλάτη του μέχρι που έπαψε πια να τον βλέπει. Δεν φοβόταν την εγχείρηση, δεν είχε προαίσθημα θανάτου. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ είχε πει πως όλες οι εγχειρήσεις έχουν πάντοτε κάποιο ρίσκο με την ολική νάρκωση, αλλά, όταν βρίσκεσαι σε έμπειρα χέρια, αυτοί οι κίνδυνοι εξαλείφονται. Εντούτοις, καθώς τον έχανε από τα μάτια της και η ίδια γύριζε κι έφευγε, ένιωσε φευγαλέα τον ίδιο εκείνο παράλογο φόβο με τον Ρόμπιν.

[5]

ΣΤΙΣ ΔΥΟ το απόγευμα της Τρίτης 27 Νοεμβρίου, η Ρόντα ήταν έτοιμη να ξεκινήσει για την πρώτη της επίσκεψη στο Σέβερελ Μάνορ. Τα τελευταία άρθρα της τα είχε συντάξει και διαβάσει εγκαίρως, όπως συνήθως. Της ήταν αδύνατον να φύγει από το σπίτι της έστω και για μια μόνο βραδιά, χωρίς να έχει τακτοποιήσει με προσοχή τα πάντα, να έχει καθαρίσει επιμελώς, να έχει πετάξει τα σκουπίδια, να έχει τακτοποιήσει τα χαρτιά του γραφείου της και να έχει τσεκάρει τις πόρτες και τα παράθυρα. Οποιοδήποτε μέρος θεωρούσε σπίτι έπρεπε να το αφήσει άψογο πριν φύγει, λες και αυτή η σχολαστικότητα της εξασφάλιζε τη σώα και αβλαβή επιστροφή της.

Της είχαν στείλει οδηγίες για τη διαδρομή στο Ντόρσετ καθώς κι ένα έντυπο για τον πύργο, αλλά, όπως έκανε πάντοτε όταν η διαδρομή δεν της ήταν οικεία, είχε γράψει σε μια κάρτα τους ενδιαμέσους προορισμούς και την είχε βάλει στο ταμπλό του αυτοκινήτου. Το πρωινό είχε σποραδική ηλιοφάνεια, αλλά, αν και ξε-

κίνησε αργά, η έξοδος από το Λονδίνο έγινε σε αργούς ρυθμούς και στο μεταξύ, δυο ώρες δηλαδή αργότερα, ενώ άφηνε τη M3 και έπαιρνε το δρόμο του Ρίνγκουντ, άρχισε να πέφτει σκοτεινιά και μαζί να ξεσπάνε μπόρες οι οποίες σε δευτερόλεπτα μετατράπηκαν σε κατακλυσμό. Οι καθαριστήρες του παρμπρίζ αναπηδούσαν σαν έμψυχα όντα και δεν κατάφεραν να τα βγάλουν πέρα με τα νερά. Δεν έβλεπε τίποτε άλλο μπροστά της από τη λάμψη των φαναριών της πάνω στα ρυάκια που έτρεχαν και που γρήγορα μετατράπηκαν σε μικρούς χείμαρρους. Πολύ λίγα φώτα από άλλα αυτοκίνητα έβλεπε. Ήταν ανώφελο να συνεχίσει. Με τα μάτια της προσπάθησε να δει πέρα από τον υδάτινο αυτό τοίχο και να βρει ένα χορταριασμένο κράσπεδο όπου θα μπορούσε να σταθεί με ασφάλεια. Έπειτα από λίγα λεπτά κατάφερε να οδηγήσει με προσοχή το αυτοκίνητο σε ένα πλάτωμα μπροστά από μια βαριά αγροτική καγκελόπορτα. Εκεί τουλάχιστον δεν κινδύνευε να πέσει σε κάποιο κρυφό χαντάκι ή να βουλιάξουν οι ρόδες της στις λάσπες. Έσβησε τη μηχανή και αφουγκράστηκε τη βροχή να πέφτει στην οροφή σαν χαλάζι από σφαίρες. Μέσα σ' αυτή την κοσμοχαλασιά, η BMW της έμοιαζε μ' ένα μεταλλικό καταφύγιο ηρεμίας κι έκανε πιο έντονη την αίσθηση πως έξω χάλαγε ο κόσμος. Ήξερε πως πέρα από τους αθέατους, όμορφα κουρεμένους φράχτες, απλωνόταν μια από τις πιο όμορφες περιοχές της Αγγλίας, επί του παρόντος όμως ένιωθε εγκλωβισμένη σε μια απεραντοσύνη αλλότρια και μαζί δυνάμει εχθρική. Με ανακούφιση, όπως πάντοτε, είχε απενεργοποιήσει το κινητό της. Κανείς πάνω στη γη δεν ήξερε πού είναι, κανείς δεν μπορούσε να τη βρει. Δεν περνούσε ούτε ένα αυτοκίνητο και από το τζάμι του παρμπρίζ δεν έβλεπε παρά το τείχος του νερού και πέρα από αυτό τρεμουλιαστά φωτάκια που υποδήλωναν την ύπαρξη μακρινών σπιτιών. Συνήθως της άρεσε η ησυχία και κατάφερε να δαμάζει τη φαντασία της. Αντιμετώπιζε άφοβα την επέμβαση που θα έκανε σε λίγο, αλλά διαπίστωνε πως ένιωθε κι ένα λογικό άγχος. Μια ολική νάρκωση είχε πάντοτε κάποιο ρίσκο. Στη συγκεκριμένη όμως στιγμή, η ταραχή που ένιωθε πήγαινε πιο πέρα από την απλή ανησυχία για την ενημερωτική επίσκεψη ή για την προσεχή επέμβαση. Ήταν μια ανησυχία, όπως

μόλις συνειδητοποιούσε, πολύ κοντά στα όρια της δεισιδαιμονίας ώστε να την αφήνει αδιάφορη, κάτι σαν μια πραγματικότητα που να την είχε αγνοήσει ή απωθήσει από το συνειδός της και που τώρα, αργά αργά, έκανε αισθητή την παρουσία της και απαιτούσε να βγει στο φως.

Μέσα σ' αυτό τον ορυμαγδό, ήταν ουτοπία να προσπαθήσει ν' ακούσει μουσική, γι' αυτό προτίμησε να ρίξει πίσω την πλάτη του καθίσματος και να κλείσει τα μάτια. Μνήμες, άλλες παλιές, άλλες πιο πρόσφατες, κατακλύσανε ανεμπόδιστες το μυαλό της. Έζησε γι' άλλη μια φορά εκείνη τη μέρα του Μάη, πριν από έξι μήνες, και το ταξίδι, που ήταν η αιτία για την παρουσία της σ' εκείνο τον έρημο δρόμο. Το γράμμα της μητέρας της είχε φτάσει μαζί με την υπόλοιπη αλληλογραφία: εγκύκλιοι, υπενθυμίσεις συσκέψεων που δεν είχε σκοπό να πάει, λογαριασμοί. Τα γράμματα από τη μητέρα της ήταν πιο σπάνια και από τα ολιγόλεπτα τηλεφωνήματά τους. Πήρε λοιπόν τον τετράγωνο και βαρύ φάκελο, αλλιώτικο από αυτούς που συνήθιζε να χρησιμοποιεί η μητέρα της, με μια κάποια ανησυχία πως κάτι δεν πήγαινε καλά – αρρώστια, προβλήματα με το σπίτι, απαραίτητη παρουσία της. Όμως ήταν μια πρόσκληση σε γάμο. Η κάρτα, τυπωμένη με καλλιγραφικά γράμματα και πλαισιωμένη με γαμήλιες καμπανούλες, έλεγε πως η κυρία Άιβυ Γκράντουν και ο κύριος Ρόναλντ Μπράουν ελπίζανε πως οι φίλοι τους θα βρίσκονταν κοντά τους στο γάμο τους. Υπήρχε η ημερομηνία, η ώρα, η εκκλησία καθώς και το ξενοδοχείο όπου οι προσκεκλημένοι θα ήταν ευπρόσδεκτοι στη δεξίωση. Υπήρχε ένα σημείωμα με το γραφικό χαρακτήρα της μητέρας της που έλεγε: *Έλα, Ρόντα, σε παρακαλώ, αν μπορείς. Δεν ξέρω αν στα γράμματά μου σου έχω μιλήσει για τον Ρόναλντ. Είναι χήρος και η γυναίκα του ήταν πολύ στενή μου φίλη. Θέλει πολύ να σε γνωρίσει.*

Θυμήθηκε πώς ένιωσε: έκπληξη και μαζί μια ανακούφιση, για την οποία ντράπηκε λίγο, πως μ' αυτόν το γάμο θα 'φευγε από πάνω της ένα μέρος ευθύνης για τη μητέρα της, θα ελαττώνονταν ίσως οι τύψεις της για τα αραιά γράμματα και τηλεφωνήματά της και για τις ακόμη σπανιότερες συναντήσεις τους. Συναντιόντουσαν σαν ευγενικοί αλλά όλο επιφυλάξεις ξένοι, μαγκωμένοι για

πράγματα που ακόμα δεν ξεστόμιζαν, για αναμνήσεις που πρόσεχαν να μην τις ξυπνήσουν. Δεν θυμόταν να είχε ακούσει για τον Ρόναλντ και ούτε είχε διάθεση να τον γνωρίσει, αυτή όμως ήταν μια πρόσκληση την οποία είχε καθήκον να την αποδεχτεί.

Και τώρα ξαναθυμήθηκε ολοκάθαρα εκείνη την επίσημη μέρα για την οποία είχε σίγουρη τη βαρεμάρα που επέβαλλε το καθήκον, και όμως, αυτή ήταν που την είχε φέρει τώρα εδώ, σ' αυτή την ερημιά, με τη βροχή να μαστιγώνει το αυτοκίνητό της και σε όλα όσα την περίμεναν. Είχε ξεκινήσει εγκαίρως για το γάμο, αλλά στον αυτοκινητόδρομο είχε ντεραπάρει ένα καμión και όλο του το φορτίο είχε σκορπίσει στο οδόστρωμα. Έτσι, όταν η Ρόντα έφτασε έξω από την εκκλησία, ένα βλοσυρό αρχιτεκτόνημα νεογοθθικού ρυθμού, άκουσε διαπεραστικές και τρεμουλιαστές φωνές να ψάλλουν αυτό που μάλλον ήταν ο τελευταίος ύμνος. Περίμενε λίγο πιο πέρα μέσα στο αυτοκίνητο, μέχρι να βγει το εκκλησίασμα, μεσόκοποι και κυρίως προχωρημένης ηλικίας άνθρωποι. Ένα αυτοκίνητο στολισμένο με κορδέλες είχε προχωρήσει προς την εκκλησία, αλλά η Ρόντα ήταν αρκετά μακριά και δεν μπορούσε να δει τη μητέρα της ή το γαμπρό. Ακολούθησε το αυτοκίνητο μαζί με τα άλλα που έφευγαν από την εκκλησία και πήγαιναν στο ξενοδοχείο, το οποίο βρισκόταν γύρω στα έξι χιλιόμετρα προς την παραλία και ήταν ένα κτήριο παλιό με διάφορους πυργίσκους και περιστοιχισμένο από μπανγκαλόους και ένα γήπεδο του γκολφ στο πίσω μέρος. Στην πρόσοψη, ένα πλήθος σκούρα δοκάρια μαρτυρούσαν την αρχική πρόθεση του αρχιτέκτονα να μμηθεί το στυλ Τιτόρ, όμως υπέκυψε στον πειρασμό και πρόσθεσε έναν κεντρικό τρούλο και μια κυρία είσοδο αναγεννησιακή.

Το χολ της εισόδου μύριζε περασμένες δόξες. Κουρτίνες από κόκκινο δαμασκηνό με περίτεχνες πτυχώσεις και χαλί που έμοιαζε φορτωμένο με δεκαετίες σκόνης. Η Ρόντα κόλλησε στο γκρουπ των καλεσμένων που προχωρούσαν κάπως αδέξια προς μια εσωτερική αίθουσα η οποία φανέρωνε το λόγο ύπαρξής της με μια επιγραφή: *Αίθουσα δεξιώσεων διαθέσιμη για ιδιωτικές εκδηλώσεις*. Στάθηκε για λίγο στην πόρτα, κάπως διστακτική, ύστερα μπήκε και αμέσως είδε τη μητέρα της. Στεκόταν με το γαμπρό στο πλάι

της, περικυκλωμένη από μια ομάδα γυναικών που φλυαρούσαν χαρούμενα. Η είσοδος της Ρόντα πέρασε σχεδόν απαρατήρητη, αλλά καθώς περνούσε ανάμεσα στους καλεσμένους είδε στο πρόσωπο της μητέρας της να ανθίζει ένα δειλό χαμόγελο. Είχαν περάσει τέσσερα χρόνια από την τελευταία τους συνάντηση, έδειχνε όμως νεότερη και πιο ευτυχισμένη, και ύστερα από λίγο φίλησε, κάπως διστακτικά, τη Ρόντα στο δεξί της μάγουλο και μετά στράφηκε στον άντρα που στεκόταν πλάι της. Ήταν ηλικιωμένος –τουλάχιστον εβδομήντα, σκέφτηκε η Ρόντα– μάλλον πιο κοντός από τη μητέρα της, με απαλά παχουλά μάγουλα κι ένα ευχάριστο αλλά κάπως αγχωμένο πρόσωπο. Έδειχνε λίγο μπερδεμένος και η μητέρα της Ρόντα αναγκάστηκε να επαναλάβει δυο φορές το όνομά της πριν τον δει να χαμογελάει και να της απλώνει το χέρι του. Ύστερα ακολούθησαν γενικές συστάσεις. Οι καλεσμένοι απέφευγαν συστηματικά να κοιτάζουν το σημάδι. Κάτι παιδάκια που έτρεχαν πέρα δώθε το κοίταξαν με θράσος και ύστερα συνέχισαν με φωνές και τρεχαλητά να πηγαίνουν προς την τζαμόπορτα και να βγαίνουν στον κήπο για να παίξουν. Της ήρθαν ξανά στο μυαλό σκόρπιες κουβέντες: «Η μητέρα σας μας μιλάει πολύ συχνά για σας». «Είναι πολύ περήφανη για σας». «Μπράβο σας που ήρθατε από τόσο μακριά». «Ωραία μέρα για γάμο, ε; Χαιρόμαστε που είναι τόσο ευτυχισμένη».

Τόσο το φαγητό όσο και το σέρβις ήταν καλύτερα από ό,τι περίμενε. Το τραπεζομάντιλο στο μεγάλο μακρόστενο τραπέζι ήταν άφογο, τα φλιτζάνια και τα πιάτα έλαμπαν και η πρώτη μπουκιά τής απέδειξε ότι το ζαμπόν στα σάντουιτς ήταν φρεσκοτατο. Τρεις μεσόκοπες σερβιτόρες εξυπηρετούσαν με μια διάθεση αφοπλιστικά χαρούμενη. Δυνατό τσάι σερβιρόνταν από μια τεράστια τσαγιέρα και, ύστερα από κάτι ψιθυριστές κουβέντες ανάμεσα στη νύφη και το γαμπρό, ήρθε και μια ποικιλία ποτών από το μπαρ. Οι συζητήσεις, χαμηλόφωνες ως τώρα λες και γύριζαν από κηδεία, άρχισαν να ζωηρεύουν και να υψώνονται ποτήρια, μερικά από τα οποία περιείχαν ποτά επικινδύνου χρώματος. Ύστερα από πολλές διαπραγματεύσεις μεταξύ της μητέρας της και του μπάρμαν, εμφανίστηκαν με κάποια επισημότητα ποτήρια της σαμπάνιας. Θα άρχιζαν οι προποσίες.

Προς τούτο είχε επιστρατευτεί ο παπάς της ενορίας, ο οποίος είχε ευλογήσει το γάμο, ένας νέος κοκκινομάλλης άντρας, χωρίς ράσο, μ' ένα άσπρο με σηκωτό γιακά πουκάμισο, γκριζο παντελόνι και σπορ σακάκι. Χτύπησε ελαφρά παλαμάκια για να πάψει ο θόρυβος και είπε δυο λόγια. Ως φαίνεται, ο Ρόναλντ ήταν ο οργανίστας της εκκλησίας και ο παπάς έκανε χιούμορ συνδυάζοντας αρμόνιο και αρμονική συμβίωση ως το τέλος της ζωής τους, διανθίζοντας την ομιλία του με άκακα αστεία, που η Ρόντα δεν τα θυμόταν πια, και τα οποία οι πιο τολμηροί της συντροφιάς τα υποδέχτηκαν γελώντας ντροπαλά.

Κοντά στον μπουφέ είχε αρχίσει ο συνωστισμός και η Ρόντα πήγε προς το παράθυρο, απολαμβάνοντας τις στιγμές που οι προσκεκλημένοι, φανερά ορεξάτοι για φαΐ, ήταν μάλλον απίθανο να της κολλήσουν. Τους περιεργαζόταν μ' ένα καλοπροαίρετο μείγμα κριτικής ματιάς και σαρδόνιας θυμηδίας· τους άντρες με τα καλά τους κοστούμια, που μερικά είχαν κάπως στενέψει πια και τράβαγαν στα στομάχια και στις κοιλιές, τις γυναίκες που ολοφάνερα είχαν βάλει τα δυνατά τους και είχαν βρει την ευκαιρία να ραφτούν. Οι περισσότερες, όπως και η μητέρα της, φορούσαν λουλουδάτα καλοκαιρινά φορέματα με ασορτί ζακέτες και ψάθινα καπέλα σε ανοιχτούς χρωματισμούς που στέκονταν αφύσικα στα μαλλιά τους που μόλις είχαν βγει από το κομμωτήριο. Σκέφτηκε πως το ίδιο σουλούπι θα είχαν και στην εποχή του '30 ή του '40. Ένωσε μια στενοχώρια να την πιάνει από μια καινούργια και ανεπιθύμητη συγκίνηση, μια θλίψη και μαζί ένας θυμός. Δεν ανήκω εδώ, είχε σκεφτεί, δεν νιώθω καλά ανάμεσά τους, ούτε κι αυτοί μαζί μου. Η αμήχανη κοινή μας ευγένεια δεν μπορεί να καλύψει το μεταξύ μας χάσμα. Όμως από αυτούς κατάγομαι, αυτοί είναι οι δικοί μου άνθρωποι, αυτή η ανώτερη εργατική τάξη που διεισδύει στη μεσαία τάξη, αυτή η άμορφη διακριτική μάζα που πολέμησε σ' όλους τους πολέμους για την πατρίδα, που πληρώνει τους φόρους και που γαντζώνεται στις όποιες παραδόσεις απομένουν. Έζησαν για να δουν να γελοιοποιείται ο απλοϊκός πατριωτισμός τους, να περιφρονείται η ηθική τους, να χάνουν οι οικονομίες τους την αξία τους. Δεν δημιούργησαν προβλήματα. Εκατομμύρια λίρες ξοδεύονταν στις γειτονιές τους για να τους μάθουν πως

είναι πολιτική αρετή να λαδώνουν, να εξαπατούν, να γίνονται συνεργοί. Αν διαμαρτυρηθούν πως οι πόλεις τους τους έχουν γίνει ξένες, πως τα παιδιά τους στοιβάζονται σε σχολεία όπου το ενενήντα τοις εκατό των παιδιών δεν μιλάει την αγγλική γλώσσα, τους μαλώνουν γιατί υπέπεσαν στο θανάσιμο αμάρτημα του ρατσισμού όλοι εκείνοι που έχουν την τύχη να ζουν πιο άνετα και πιο πλουσιοπάροχα. Στερούμενοι της προστασίας λογιστών, κατάντησαν οι αγελάδες για άρμεγμα της αγρόταγης Εφορίας. Δεν υπήρξε κερδοφόρος τομέας κοινωνικού ενδιαφέροντος ούτε αναπτύχθηκε μια ψυχολογική ανάλυση η οποία θα μελετούσε και θα εξηγούσε την άρνησή τους να προσαρμοστούν σε καταστάσεις στέρησης και φτώχειας. Ίσως, είπε στον εαυτό της η Ρόντα, θα έπρεπε να γράψει γι' αυτή την τάξη πριν παραιτηθεί οριστικά από τη δημοσιογραφία, ωστόσο ήξερε πως, έχοντας πιο ενδιαφέρουσες και προσοδοφόρες προκλήσεις να την περιμένουν, δεν θα το έκανε. Δεν υπήρχε θέση γι' αυτούς στα πλάνα της και στο μέλλον της, όπως δεν υπήρχε θέση στη ζωή της.

Το τελευταίο πράγμα που θυμόταν ήταν να στέκεται μόνη με τη μητέρα της στις γυναικείες τουαλέτες και να κοιτάζονται μέσα από τον μακρόστενο καθρέφτη πάνω από το βάζο με τα ψεύτικα λουλούδια.

«Του άρεσες του Ρόναλντ, το κατάλαβα αμέσως», είπε η μητέρα της. «Χάρηκα που ήρθες».

«Κι εγώ χάρηκα. Κι εμένα μου άρεσε ο Ρόναλντ. Εύχομαι να ευτυχήσετε οι δυο σας».

«Είμαι σίγουρη. Πάνε τέσσερα χρόνια που γνωριζόμαστε. Η γυναίκα του τραγουδούσε στη χορωδία. Είχε μια ωραία φωνή κοντράλτα – σπάνια στ' αλήθεια για γυναίκα. Με τον Ρόναλντ πάντα τα πηγαίναμε καλά. Είναι τόσο καλός». Η φωνή της ήταν γεμάτη εμπιστοσύνη. Κοιτάζοντας τον εαυτό της στον καθρέφτη έφτιαξε το καπέλο της.

«Ναι», είπε η Ρόντα. «Δείχνει πράγματι καλός».

«Και είναι. Δεν δημιουργεί προβλήματα. Και ξέρω πως αυτό που κάνουμε θα το ήθελε η Ρίτα. Σχεδόν μ' άφησε να το καταλάβω πριν πεθάνει. Ο Ρον ποτέ δεν τα 'βγαζε πέρα μόνος του. Και θα τα βγάζουμε πέρα, οικονομικά εννοώ. Θα πουλήσει το σπίτι

του και θα μείνει μαζί μου στο σπίτι μου. Λογικό είναι στα εβδομήντα του. Έτσι, την εντολή που έχεις δώσει –τις πεντακόσιες λίρες το μήνα δηλαδή– δεν υπάρχει λόγος να τις δίνεις πια, Ρόντα».

«Δεν πρόκειται να αλλάξω τίποτα, εκτός κι αν, βέβαια, ενοχλείται από αυτό ο Ρόναλντ».

«Δεν είν' αυτό. Ένα μικρό έκτακτο βοήθημα πάντα είναι καλοδεχούμενο. Απλώς σκέφτηκα ότι μπορεί να τα χρειάζεσαι αυτά τα λεφτά».

Στράφηκε και άγγιξε το αριστερό μάγουλο της Ρόντα. Τόσο απαλά την άγγιξε που η Ρόντα μόλις που ένιωσε τα τρεμάμενα δάχτυλά της πάνω στο σημάδι. Έκλεισε τα μάτια προσπαθώντας να μην τραβηχτεί, και δεν το 'κανε.

«Δεν ήταν κακός άνθρωπος, Ρόντα», είπε η μητέρα της. «Το ποτό έφταιγε. Μην του κρατάς κακία. Άρρωστος ήταν. Στην πραγματικότητα, σ' αγαπούσε. Εκείνα τα λεφτά που σου έστειλε όταν έφυγες από το σπίτι δεν τα έβρισκε εύκολα. Δεν ξόδευε τίποτα για τον εαυτό του».

Εκτός του πιστού, σκέφτηκε η Ρόντα, μα δεν είπε τίποτα. Δεν είχε ποτέ πει ευχαριστώ στον πατέρα της για κείνες τις βδομαδιατικές πέντε λίρες, δεν του είχε μιλήσει ξανά ποτέ αφότου εγκατέλειψε το σπίτι της.

Η φωνή της μητέρας της έσπασε τη σιωπή: «Θυμάσαι τους περιπάτους στο πάρκο;»

Τους θυμόταν τους περιπάτους στο συνοικιακό άλσος όπου το φθινόπωρο έμοιαζε να είναι μόνιμα εγκαταστημένο, θυμόταν τα ίσια χαλικοστρωμένα δρομάκια, τα παραλληλόγραμμα ή στρογγυλά παρτέρια γεμάτα ντάλιες –ένα λουλούδι που το σιχαινόταν– με αταίριαστα χρώματα και τον εαυτό της να περπατάει πλάι στον πατέρα της χωρίς να μιλάνε.

«Όταν δεν ήταν πωμένος ήταν εντάξει», είπε η μητέρα της.

«Δεν θυμάμαι ποτέ να μην είναι πωμένος». Τα είχε πει αυτά τα λόγια ή τα είχε μόνο σκεφτεί;

«Δεν του ήταν εύκολο να δουλεύει στο συμβούλιο. Ξέρω πως ήταν τυχερός που βρήκε αυτή τη δουλειά όταν τον έδιωξαν από το δικηγορικό γραφείο, αλλά ήταν πάνω από τις δυνάμεις του.

Ήταν έξυπνος άνθρωπος, Ρόντα, από αυτόν έχεις πάρει. Πέτυχε υποτροφία για το πανεπιστήμιο κι εκεί αρίστευσε».

«Θέλεις να πεις ότι πήρε δίπλωμα με άριστα;»

«Έτσι νομίζω ότι μου είχε πει. Αυτό πάντως δείχνει πως ήταν έξυπνος. Γι' αυτό κι αισθάνθηκε τόσο περήφανος όταν κατάφερε να μπει στο σχολείο αυτό».

«Ούτε ήξερα καν πως είχε πάει στο πανεπιστήμιο. Δεν μου είχε πει τίποτα».

«Πώς να σου το έλεγε; Σίγουρα θα πίστευε πως δεν σε νοιάζει. Δεν ήταν στον τύπο του να μιλάει, και πάντως όχι για τον εαυτό του».

Κι εκείνη δεν ήταν αυτού του τύπου. Τους είχαν καταστρέψει τα ξεσπάσματα βίας, αυτός ο στείρος παροξυσμός οργής, και η ντροπή επίσης. Δεν είχαν ποτέ μιλήσει για τα σημαντικά πράγματα της ζωής τους. Και καθώς κοίταζε το πρόσωπο της μητέρας της, αναρωτιόταν με τι τρόπο θα μπορούσε να αρχίσει τώρα να το κάνει; Πίστευε πως η μητέρα της είχε δίκιο. Δεν θα ήταν εύκολο για τον πατέρα της να εξοικονομεί αυτές τις πέντε λίρες βδομάδα τη βδομάδα. Τις λάβαινε μ' ένα σημείωμα χειρόγραφο, τρεμουλιαστό, που έλεγε απλώς *Με αγάπη από τον πατέρα*. Έπαιρνε τα λεφτά γιατί τα είχε ανάγκη και πέταγε το σημείωμα. Με τη συνηθισμένη σκληρότητα της εφηβείας τον είχε κρίνει άξιό να της προσφέρει την αγάπη του, και πάντα της ήξερε πως η αγάπη ήταν ένα δυσκολότερο δώρο από τα λεφτά. Ίσως η αλήθεια να ήταν πως εκείνη δεν ήταν άξια να τη δεχτεί. Για πάνω από τριάντα χρόνια καλλιέργησε την περιφρόνηση, τη μνησικακία και, ναι, το μίσος της γι' αυτόν. Όμως, αυτός ο μοναχικός θάνατος σ' αυτό το λασπωμένο ρυάκι του Έσεξ τον είχε απομακρύνει οριστικά από την εξουσία της. Μόνο τον εαυτό της είχε βλάψει και ίσως αυτή η συνειδητοποίηση να ήταν και η αρχή της θεραπείας της.

«Ποτέ δεν είναι αργά για να βρεις κάποιον ν' αγαπήσεις. Είσαι όμορφη γυναίκα, Ρόντα, θα πρέπει να κάνεις κάτι γι' αυτό το σημάδι».

Ήταν λόγια που δεν περίμενε ν' ακούσει. Λόγια που κανείς εκτός από τη μис Φάρελ δεν είχε τολμήσει να εκστομίσει. Δεν θυ-

μόταν πολλά για το τι έγινε στη συνέχεια, μόνο τη δική της απάντηση, ήρεμη και χωρίς έμφαση, θυμόταν.

«Θα απαλλαγώ από αυτό».

Θα πρέπει να λαγοκοιμόταν κατά διαστήματα. Τώρα όμως είχε ξυπνήσει εντελώς και ξαφνιάστηκε διαπιστώνοντας πως η βροχή είχε σταματήσει. Είχε πέσει η νύχτα. Ρίχνοντας μια ματιά στο ρολόι του ταμπλό είδε πως η ώρα είχε πάει πέντε παρά πέντε. Σχεδόν τρεις ώρες βρισκόταν στο δρόμο. Μέσα στην απρόσμενη ησυχία ο θόρυβος της μηχανής τάραξε τη σιωπή της νύχτας καθώς ξεκίναγε με προσοχή και σιγά σιγά απομακρυνόταν από το κράσπεδο. Το υπόλοιπο ταξίδι ήταν εύκολο. Οι στροφές του δρόμου βρίσκονταν εκεί που τις περίμενε και οι ενδείξεις που φώτιζαν τα φανάρια της ήταν οι αναμενόμενες. Γρηγορότερα από ό,τι περίμενε είδε το όνομα του Στόουκ Σέβερελ, και έστριψε δεξιά για το τελευταίο χιλιόμετρο. Ο κεντρικός δρόμος του χωριού είχε ερημώσει, έβλεπες φώτα πίσω από τις κλειστές κουρτίνες των σπιτιών και μόνο ένα γωνιακό μαγαζί με την καλά φωτισμένη και φορτωμένη βιτρίνα του, μέσα από την οποία διέκρινες δυο τρεις αργοπορημένους πελάτες, έδινε κάποια σημεία ζωής. Και να που το όνομα που έψαχνε, Σέβερελ Μάνορ, βρισκόταν τώρα μπροστά της. Η μεγάλη καγκελόπορτα ήταν ορθάνοιχτη. Την περίμεναν. Οδήγησε κατηφορίζοντας στον εσωτερικό δρόμο όπου έφτασε σ' ένα ημικυκλικό πλάτωμα και είδε το σπίτι να ορθώνεται μπροστά της.

Στο έντυπο που της είχαν στείλει μετά την πρώτη της εξέταση υπήρχε μια φωτογραφία του Σέβερελ Μάνορ, η οποία όμως δεν ήταν παρά μια χλωμή απεικόνιση της πραγματικότητας. Στο φως των προβολέων της είδε την εξωτερική γραμμή του σπιτιού, το οποίο έδειχνε μεγαλύτερο από ό,τι είχε φανταστεί, ένας μαύρος όγκος που διαγράφονταν σ' έναν πιο μαύρο ουρανό. Δυο πτέρυγες εκτείνονταν δεξιά κι αριστερά ενός εντυπωσιακού κεντρικού επιστεγάσματος με δυο παράθυρα στην κορυφή. Απ' αυτά έβγαινε ένα αδύναμο φως, ενώ τα υπόλοιπα ήταν σκοτεινά με εξαίρεση τέσσερα ψηλά παράθυρα, με κατακόρυφες τραβέρσες,

στα αριστερά της εξώπορτας, τα οποία ήταν κατάφωτα. Τη στιγμή που έφερε αργά αργά και σταματούσε το αυτοκίνητο κάτω από τα δέντρα, η εξώπορτα άνοιξε και μια ισχυρή δέσμη φωτός έπεσε στα χαλίκια.

Έσβησε τη μηχανή, κατέβηκε και άνοιξε την πίσω πόρτα για να πάρει το βαλιτσάκι της με τα απαραίτητα. Ο κρύος υγρός αέρας ήταν ευχάριστος ύστερα από το οδήγημα. Ένας άντρας φάνηκε στην πόρτα και κατευθύνθηκε προς το μέρος της. Αν και η βροχή είχε πια σταματήσει, αυτός φορούσε μια πλαστική μπουσ-μαδιά που η κουκούλα της, έτσι που ήταν φορεμένη, έμοιαζε με μωρουδιακό σκουφάκι κι έκανε τον άντρα να δείχνει σαν παιδί γεμάτο μοχθηρία. Είχε σταθερό βάδισμα και ζωηρή φωνή, όμως η Ρόντα πρόσεξε πως δεν ήταν πια νέος. Πήρε με αποφασιστικότητα το βαλιτσάκι από το χέρι της και είπε:

«Κυρία μου, αν έχετε την καλοσύνη να μου δώσετε τα κλειδιά, θα αναλάβω να παρκάρω εγώ το αυτοκίνητό σας. Η μισ Κρέσσετ δεν θέλει να βλέπει αυτοκίνητα παρκαρισμένα μπροστά στην πόρτα. Σας περιμένουν μέσα».

Του έδωσε τα κλειδιά και τον ακολούθησε στο σπίτι. Ακόμα δεν είχε φύγει από πάνω της εκείνη η ταραχή, εκείνη η απροσδιόριστη αίσθηση αποπροσανατολισμού που είχε νιώσει ενώ καθόταν μόνη μες στην καταιγίδα. Χωρίς κανένα αίσθημα συγκίνησης, παρά μόνο μια ανακούφιση που είχε φτάσει επιτέλους, ξαφνικά, καθώς έμπαινε στο ευρύχωρο χολ με την κεντρική του σκάλα, αισθάνθηκε πως θα 'θελε να βρεθεί μόνη της πάλι, να μην είναι υποχρεωμένη να κάνει τις τυπικές χειραψίες καλωσορίσματος, την ώρα που το μόνο που λαχταρούσε ήταν η σιωπή του σπιτιού της και η βολή του κρεβατιού της.

Το χολ της εισόδου ήταν εντυπωσιακό –το περίμενε άλλωστε– αλλά όχι φιλόξενο. Ο άντρας ακούμπησε το βαλιτσάκι της στη βάση της σκάλας και ύστερα, ανοίγοντας μια πόρτα αριστερά, ανήγγειλε με δυνατή φωνή «Μις Κρέσσετ, η μισ Γκράντουνιν» και, σηκώνοντας το βαλιτσάκι, άρχισε να ανεβαίνει τα σκαλιά.

Η Ρόντα μπήκε στο δωμάτιο και βρέθηκε σε μια μεγάλη αίθουσα που έφερε στη μνήμη της εικόνες που ίσως είχε δει στα παιδικά της χρόνια ή σε επισκέψεις της σε παρόμοια εξοχικά σπί-

τια. Φως και χρώματα διαδέχτηκαν το σκοτάδι που βασίλευε έξω. Ψηλά στο ταβάνι οι ξυλοδεσιές είχαν μαυρίσει από το χρόνο. Ξύλινα γλυπτά διακοσμούσαν το κάτω μέρος των τοίχων ενώ στο επάνω υπήρχε μια σειρά προσωπογραφίες που απαθανάτιζαν, με αμφιλεγόμενη επιτυχία, πρόσωπα της εποχής των Τιτόρ, της Αντιβασιλείας, της εποχής της Βικτορίας, τα οποία –όπως υποπτευόταν– χρωστούσαν τη θέση τους μάλλον στο σεβασμό προς τους προγόνους παρά στην καλλιτεχνική τους αξία. Απέναντί της ένα πέτρινο τζάκι με πέτρινο επίσης οικόσημο. Ξύλα άναβαν και τριζοβολούσαν πάνω στη σχάρα του τζακιού και οι φλόγες τους έριχναν κόκκινες ανταύγειες στα τρία πρόσωπα που σηκώθηκαν να την υποδεχτούν.

Τους είχε πετύχει μάλλον στην ώρα του τσαγιού. Δυο πολυθρόνες με λινό κάλυμμα που ήταν τοποθετημένες σε ορθή γωνία με το τζάκι ήταν τα μόνα μοντέρνα έπιπλα του δωματίου. Ανάμεσά τους υπήρχε ένα χαμηλό τραπεζάκι με κατάλοιπα τροφίμων. Την ομάδα υποδοχής αποτελούσαν ένας άντρας και δυο γυναίκες. Ο όρος «υποδοχή» μάλλον δεν ήταν ο σωστός, γιατί ένιωσε σαν ενοχλητικά καθυστερημένος και απρόσκλητος επισκέπτης στο τσάι, επισκέπτης που έγινε δεκτός χωρίς ιδιαίτερο ενθουσιασμό.

Η πιο ψηλή από τις δυο γυναίκες ανέλαβε να κάνει τις συστάσεις.

«Είμαι», είπε, «η Ελένα Κρέσετ. Μαζί μιλήσαμε. Χαίρομαι που φτάσατε καλά. Είχαμε μια άσχημη καταιγίδα, αλλά μερικές φορές είναι μόνο τοπικού χαρακτήρα. Μπορεί και να μη σας πέτυχε. Θα ήθελα να σας συστήσω τη Φλάβια Χόλαντ, προϊσταμένη του χειρουργείου, και τον Μάρκους Γουέστχολ, που θα είναι ο βοηθός του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ στην επέμβασή σας».

Αντάλλαξαν χειραψίες με τυπικά χαμόγελα. Η Ρόντα πάντοτε σχημάτιζε μια άμεση και έντονη εντύπωση για όποιον έβλεπε για πρώτη φορά. Μια εικόνα σφήνωνε στο μυαλό της και δεν έφευγε ποτέ, μια γενική ιδέα για το χαρακτήρα του, η οποία με τον καιρό και τη στενότερη επαφή μπορούσε να αποδειχτεί εσφαλμένη και καμιά φορά να οδηγήσει σε επικίνδυνες παρανοήσεις, όμως αυτό σπάνια της συνέβαινε. Στην προκειμένη περίπτωση,

κουρασμένη και με κάπως μειωμένη αντιληπτικότητα, της φάνηκαν τυποποιημένοι. Η Ελένα Κρέσσετ μ' ένα καλοραμμένο κοστούμι κι ένα πουλόβερ με γυριστό γιακά, το οποίο, ενώ, λόγω εξοχής, δεν ήταν φανταχτερό, φώναζε πως ήταν πανάκριβο. Το μακιγιάζ της περιοριζόταν σε λίγο κραγιόν. Τα μαλλιά της, ωραία και ξανθά με κάποιες σκούρες ανταύγειες, πλαισίωναν το πρόσωπό της με τα ψηλά ζυγωματικά. Η μύτη της ήταν κάπως μεγάλη για να την πεις ωραία. Γενικά το πρόσωπό της ήταν γοητευτικό αλλά δεν την έλεγες και καλλονή. Τα ασυνήθιστα γκριζα μάτια της κοίταζαν τη Ρόντα με περιέργεια μάλλον παρά με τυπική ευγένεια. *Πρώην πρώτη μαθήτρια, διευθύντρια ιδιωτικού λυκείου – ή μάλλον πρύτανης κάποιου κολεγίου της Οξφόρδης*, σκέφτηκε η Ρόντα. Η χειροαψία της ήταν θερμή, η καινούργια της μαθήτρια γινόταν δεκτή με επιφυλάξεις, κάθε κρίση έπαιρνε αναβολή για το μέλλον.

Η αδελφή Χόλαντ, πιο απλά ντυμένη, με τζιν, μαύρο πουλόβερ και γιλέκο από καστόρι, δήλωνε με το άνετο ντύσιμό της πως είχε βγάλει την απρόσωπη στολή της δουλειάς της και επομένως δεν ήταν σε ώρα υπηρεσίας. Είχε σκούρα μαλλιά κι ένα αυθάδικο πρόσωπο που παρέπεμπε σε μια τολμηρή σεξουαλικότητα. Το βλέμμα των λαμπερών, με μεγάλες κόρες ματιών της, που ήταν τόσο σκούρα, σχεδόν μαύρα, καρφώθηκε στο σημάδι λες και αναρωτιόταν το μέγεθος του μπελά που θα έπρεπε να περιμένει κανείς από τη συγκεκριμένη καινούργια ασθενή.

Ο δόκτωρ Γουέστχολ ήταν εντυπωσιακός. Ήταν λεπτοκαμωμένος με μεγάλο μέτωπο και ευαίσθητο πρόσωπο, ένα πρόσωπο ποιητή ή πανεπιστημιακού μάλλον, παρά χειρουργού. Δεν αισθάνθηκε να εκπέμπει καθόλου το αίσθημα εκείνο δύναμης και σιγουριάς που εξέπεμπε ο Τσάντλερ-Πάουελ. Το χαμόγελό του ήταν πιο θερμό από των δύο γυναικών, το χέρι του όμως, παρά τη ζέση του δωματίου, ήταν κρύο.

Η Ελένα Κρέσσετ της είπε:

«Σίγουρα θα θέλατε να πιείτε ένα τσάι, ή ίσως κάτι πιο δυνατό. Θα το θέλατε εδώ ή στο προσωπικό σας σαλόνι; Όπως και να 'ναι όμως, πρώτα εκεί θα σας πάω για να τακτοποιηθείτε και βλέπετε».

Η Ρόντα είπε ότι προτιμούσε να πάρει το τσάι της στο δωμάτιό της. Ανέβηκαν μαζί την πλατιά, χωρίς χαλί, σκάλα και διέσχισαν ένα διάδρομο στολισμένο με χάρτες και πίνακες που μάλλον απεικόνιζαν το σπίτι σε παλιότερες εποχές. Το βαλντσάκι της Ρόντα ήταν ακουμπισμένο μπροστά από μια πόρτα στο μέσον του διαδρόμου των θαλάμων. Η μισ Κρέσετ το σήκωσε, άνοιξε την πόρτα και παραμέρισε για να περάσει πρώτη η Ρόντα. Της παρουσίασε τους δυο χώρους που είχαν τεθεί στη διάθεσή της, κάπως σαν ξενοδόχος που περιγράφει εν συντομία τις ανέσεις μιας σουίτας, που κάνει δηλαδή μια δουλειά-ρουτίνα τόσο συχνή που τελικά καταπτάει να μην είναι παρά ένα απλό καθήκον.

Η Ρόντα πρόσεξε πως το σαλόνι ήταν αρκετά μεγάλο και ωραία επιπλωμένο. Τα έπιπλα έδειχναν πως ήταν όλα αντίκες και τα περισσότερα, μάλλον εποχής Γεωργίου. Υπήρχε ένα γραφείο από μαόνι αρκετά μεγάλο ώστε το γράψιμο να γίνεται άνετα. Τα μοναδικά σύγχρονα έπιπλα ήταν οι δυο πολυθρόνες μπροστά στο τζάκι και ένα ψηλό λαμπατέρ ρυθμιζόμενο, πλάι στη μια πολυθρόνα. Αριστερά του τζακιού υπήρχε μια μοντέρνα τηλεόραση με DVD player, αταίριαστο αλλά απαραίτητο εξάρτημα ενός χώρου που ήταν και στυλάτος αλλά και φιλόξενος.

Προχώρησαν προς την άλλη πόρτα. Και εδώ βασιλεύε η ίδια κομψότητα, μια κομψότητα που κάθε άλλο θύμιζε παρά δωμάτιο νοσοκομείου. Η μισ Κρέσετ τοποθέτησε το βαλντσάκι της Ρόντα σ' ένα πλιάν σκαμνάκι και ύστερα πήγε προς το παράθυρο και άνοιξε τις κουρτίνες.

«Τώρα», είπε, «δεν βλέπετε τίποτα έξω γιατί έχει σκοτάδι, το πρωί όμως θα δείτε. Ες αύριο λοιπόν. Αν δεν χρειάζεστε κάτι άλλο, θα πω να σας ανεβάσουν το τσάι σας και τον κατάλογο για να διαλέξετε το πρωινό σας. Το βραδινό σερβίρεται στις οκτώ στην τραπεζαρία, αν θέλετε να κατεβείτε, αλλά μαζεεύομαστε στις επτά και μισή στη βιβλιοθήκη για ένα απεριτίφ. Αν θέλετε να έρθετε, πάρτε με στο τηλέφωνο –όλοι οι εσωτερικοί αριθμοί βρίσκονται στην κάρτα δίπλα στο τηλέφωνο– και θα στείλω κάποιον να σας οδηγήσει». Ύστερα έφυγε.

Η Ρόντα όμως είχε χορτάσει από Σέβερελ Μάνορ και δεν είχε τη διάθεση να μπλέξει στις επί παντός συζητήσεις ενός δείπνου.

Θα ζητούσε να της φέρουν στο δωμάτιο το βραδινό και θα έπεφτε για ύπνο νωρίς. Σιγά σιγά άρχισε να εγκλιματίζεται στο δωμάτιο στο οποίο –ήδη το είχε αποφασίσει– θα επέστρεφε σε μόλις δύο εβδομάδες χωρίς κανένα κακό προαίσθημα, χωρίς καμιά ανησυχία.

[6]

Η ΩΡΑ, την ίδια αυτή Τρίτη, είχε πάει έξι και μισή, όταν ξεμπέρδευσε ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ με τους προσωπικούς του αρώστους στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα. Έβγαλε την μπλουζα της δουλειάς και, παραδόξως, ένιωσε μαζί μια κούραση και μια νευρικότητα. Είχε ξεκινήσει νωρίς τη δουλειά και δεν είχε κάνει καμιά διακοπή, πράγμα ασύνηθες αλλά και απαραίτητο αν ήθελε να τελειώνει με τους προσωπικούς του ασθενείς στο Λονδίνο για να μπορέσει να φύγει για τις συνηθισμένες χριστουγεννιάτικες διακοπές του στη Νέα Υόρκη. Απ' τα παιδικά του ήδη χρόνια, απεχθανόταν τα Χριστούγεννα και κοίταγε να μην τα περνάει στην Αγγλία. Η πρώτη γυναίκα του, που είχε παντρευτεί σε δεύτερο γάμο έναν Αμερικανό επενδυτή ικανό να εξασφαλίζει τόσο σ' αυτήν όσο και στον εαυτό του ένα επίπεδο κατά την κρίση τους αντάξιο μιας πολύ ωραίας γυναίκας, ισχυριζόταν με πάθος ότι ήταν απαραίτητο όλα τα διαζύγια να είναι «πολιτισμένα». Ο Τσάντλερ-Πάουελ υποπτευόταν ότι αυτό το «πολιτισμένα» αφορούσε αποκλειστικά στη γενναιοδωρία του, ήτοι στις οικονομικές του υποχρεώσεις προς την πρώτη γυναίκα του. Όταν όμως αυτή σιγουρεύτηκε με την παρουσία *made in USA*, κατάφερε να αντικαταστήσει μια περιορισμένη γενναιοδωρία με την πιο ουσιαστική ικανοποίηση μιας αληθινά μεγάλης οικονομικής άνεσης. Τους έκανε χαρά να βλέπονται μια φορά το χρόνο και στον ίδιο άρεσε πολύ η Νέα Υόρκη και το πολιτιστικό πρόγραμμα που η Σελίνα και ο άντρας της οργάνωναν για χάρη του. Ποτέ δεν έμεινε πάνω από μια βδομάδα. Ύστερα έπαιρνε το αεροπλάνο για τη Ρώμη όπου έμενε πάντοτε λίγο έξω από το κέντρο της πόλης στην ίδια *pensione* που είχε μείνει όταν, ως φοιτητής

της Οξφόρδης, είχε επισκεφτεί τη Ρώμη για πρώτη φορά. Εκεί, τον δέχονταν απλά και με εγκαρδιότητα, και δεν συναντιόταν με κανέναν. Του είχε γίνει όμως συνήθεια να επισκέπτεται τη Νέα Υόρκη, μια φορά το χρόνο και, προς το παρόν, δεν έβλεπε το λόγο να την αλλάξει.

Στο Σέβερελ Μάνορ δεν τον περίμεναν πριν από την Τετάρτη το βράδυ για να κάνει την πρώτη επέμβαση το πρωί της Πέμπτης. Όμως στο νοσοκομείο είχαν κλείσει δυο πτέρυγες λόγω μόλυνσης, και έτσι οι προγραμματισμένες για το πρωινό της Τετάρτης επεμβάσεις αναγκαστικά αναβλήθηκαν. Όταν έφτασε στο διαμέρισμά του στο Μπάριμπικαν, κοιτάζοντας από το παράθυρο τα φώτα του κέντρου της πόλης, τον έπιασε μια τρομερή ανυπομονησία. Μια έντονη επιθυμία να φύγει από το Λονδίνο, να βρεθεί στο μεγάλο σαλόνι του πύργου, μπροστά στο αναμμένο τζάκι, να περπατήσει το δρόμο με τις φλαμουριές, να αναπνεύσει έναν αέρα λιγότερο μολυσμένο, ένα ανάλαφρο αεράκι που μυρίζει καμένο ξύλο, γη και μουλιασμένα φύλλα. Πέταξε μέσα σε μια βαλίτσα τα απαραίτητα για τις λίγες επόμενες μέρες, χαρούμενος σαν σχολιαρόπαιδο που έφευγε για διακοπές, και μην έχοντας υπομονή να περιμένει το ασανσέρ, κατέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά ως το γκαράζ που τον περίμενε η Μερσεντές του. Όσπου να βγει από το Σίτι αντιμετώπισε τα συνήθη προβλήματα, αλλά όταν βγήκε στον αυτοκινητόδρομο υπερίσχυσε η ευχαρίστηση και η χαλάρωση της ταχύτητας, αυτή που πάντα ένιωθε όταν οδηγούσε μόνος τη νύχτα και στο μυαλό του έρχονταν αναμνήσεις του παρελθόντος σαν μια σειρά από ξεθωριασμένες και μουντές φωτογραφίες. Έβαλε ένα cd, το κοντσέρτο για βιολί του Μπαχ, και κρατώντας με άνεση το τιμόνι, άφησε τη μουσική και τις αναμνήσεις να τον βυθίσουν σε μια ήρεμη περισυλλογή.

Όταν έγινε δεκαπέντε χρόνων, κατέληξε σε συμπεράσματα πάνω σε τρία θέματα που από νωρίς απασχολούσαν το μυαλό του. Πρώτον, αποφάσισε πως δεν υπάρχει Θεός· δεύτερον, ότι δεν αγαπούσε τους γονείς του· και, τρίτον, πως θα γινόταν χειρουργός. Για το πρώτο συμπέρασμα δεν ήταν υποχρεωμένος να κάνει κάτι, απλώς να παραδεχτεί πως, εφόσον ούτε ελπίδα, ούτε βοήθεια είχε να περιμένει από κάποιο υπερφυσικό ον, η ζωή του

ήταν, όπως και του καθενός, υποχέριο του χρόνου και της τύχης και επομένως ο ίδιος θα έπρεπε να χρησιμοποιήσει και τα δύο όσο καλύτερα μπορούσε. Το δεύτερο συμπέρασμα απαιτούσε να κάνει κάτι παραπάνω. Και όταν οι γονείς του με δυσκολία –και λίγο, από τη μεριά της μητέρας του, με ντροπή– του ανήγγειλαν πως σκέφτονταν να χωρίσουν, εξέφρασε τη λύπη του –το μόνο που του φάνηκε πως έπρεπε να κάνει– ενώ με τρόπο τους παρότρυνε να βάλουν τέλος σ' ένα γάμο ο οποίος ήταν φανερό πως μόνο δυστυχία προξενούσε και στους τρεις τους. Οι σχολικές διακοπές του έτσι θα ήταν πολύ πιο ευχάριστες, χωρίς να καταστρέφονται από μουντωμένες σιωπές και ξεσπάσματα κακίας. Όταν σκοτώθηκαν και οι δυο σ' ένα αυτοκινητιστικό ατύχημα, ενώ βρίσκονταν σε διακοπές που σχεδιάστηκαν με την ελπίδα μιας συμφιλώσης και ενός καινούργιου ξεκινήματος –είχαν προηγηθεί αρκετές τέτοιες προσπάθειες–, προς στιγμήν τον κατέλαβε ένας φόβος μήπως και υπήρχε αυτή η ισχυρή δύναμη και μάλιστα πιο άσπλαχνη από αυτή που είχε αρνηθεί και προικισμένη μ' ένα σαρδόνιο χιούμορ. Μετά όμως σκέφτηκε πως θα ήταν τρελό να εγκαταλείψει μια αθώα πρόληψη για μια άλλη λιγότερο βολική, ίσως και πιο βλαβερή. Το τρίτο συμπέρασμά του εξακολούθησε να είναι η φιλοδοξία του: θα στηριζόταν στα βεβαιωμένα γεγονότα της επιστήμης και θα επικέντρωνε όλες του τις προσπάθειες να γίνει χειρουργός.

Οι γονείς του εκτός από χρέη πολύ λίγα του άφησαν. Αυτό δεν είχε μεγάλη σημασία. Πάντοτε περνούσε το μεγαλύτερο μέρος των θερινών διακοπών του με τον παππού του που ήταν χήρος στο Μπόρμουθ. Τώρα εκεί έγινε οριστικά το σπίτι του. Στο μέτρο που ήταν ικανός να νιώσει ένα δυνατό ανθρώπινο συναίσθημα, τον Χέρμπερτ Τσάντλερ-Πάουελ τον αγάπησε. Θα τον αγαπούσε ακόμα και αν ο γέρος ήταν φτωχός, αλλά το γεγονός πως ήταν πλούσιος του ήταν ευχάριστο. Είχε κάνει περιουσία εκμεταλλευόμενος το ταλέντο του να σχεδιάζει κομψά και πρωτότυπα κουτιά από χαρτόνι. Ήταν θέμα κύρους για μια εταιρεία να στέλνει τα προϊόντα της μέσα σε κουτιά Τσάντλερ-Πάουελ, να προσφέρονται δώρα μέσα σ' ένα κουτί με το διάσημο σήμα κατεθέν Τ-Π. Ο Χέρμπερτ ανακάλυψε και προώθησε νέους σχε-

διαστές και μερικά από τα κουτιά, σε περιορισμένο αριθμό φτιαγμένα, έγιναν συλλεκτικά κομμάτια. Η επιχείρησή του δεν είχε ανάγκη άλλης διαφήμισης από τα ίδια τα προϊόντα της. Όταν έγινε εξήντα πέντε ετών και ο Τζωρτζ τότε ήταν δέκα, πούλησε την επιχείρηση σ' έναν από τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές του και αποσύρθηκε με τα εκατομμύριά του. Αυτός ήταν που πλήρωνε για τις ακριβές σπουδές του Τζωρτζ, τον έστειλε στην Οξφόρδη χωρίς να ζητάει άλλο αντάλλαγμα από τη συντροφιά του εγγονού του στις σχολικές και πανεπιστημιακές διακοπές και αργότερα τρεις-τέσσερις επισκέψεις το χρόνο. Καμιά από αυτές τις απαιτήσεις δεν υπήρξε μπελάς για τον Τζωρτζ. Οδηγώντας ή περπατώντας μαζί του, τον άκουγε να του διηγείται ιστορίες από τη στερημένη παιδική του ηλικία, από τις εμπορικές του επιτυχίες, από τα χρόνια του στην Οξφόρδη. Πριν πάει ο ίδιος ο Τζωρτζ στην Οξφόρδη, ο παππούς του έγινε πιο συγκεκριμένος. Τώρα, αυτή η φωνή, δυνατή και γεμάτη κύρος, αναδύθηκε στη μνήμη του κι ακούστηκε μαζί με την ομορφιά του τρέμολο των βιολιών:

«Υπήρξα μαθητής σε ιδιωτικό σχολείο, βλέπεις, με υποτροφία της κομητείας. Δυσνόητο αυτό για σένα. Τώρα τα πράγματα έχουν αλλάξει, αν και αμφιβάλλω. Δεν νομίζω πως έχουν αλλάξει και τόσο πολύ. Δεν με κορόιδευαν και δεν με περιφρονούσαν για να με κάνουν να νιώθω διαφορετικός, απλώς ήμουν διαφορετικός. Ποτέ δεν ένιωσα ότι ανήκω εκεί – και ούτε βέβαια ανήκα. Από την αρχή ήξερα ότι δεν είχα το δικαίωμα να βρισκομαι εκεί, πως κάτι στην ατμόσφαιρα με απέριπτε. Φυσικά δεν ήμουν ο μόνος που ένιωθα έτσι. Υπήρχαν παιδιά όχι από τα Grammar schools* αλλά από λιγότερο έγκυρα δημόσια σχολεία, από μέρη που προσπαθούσαν να μην τα αναφέρουν. Το έβλεπα. Ήταν τα παιδιά αυτά που δίψαγαν να γίνουν δεκτά στις χρυσές ομάδες της ανώτερης τάξης. Συνήθιζα να τα φαντάζομαι να παλεύουν με το μυαλό και το ταλέντο τους να ανοίξουν ένα δρόμο για τις πανεπιστημιακές χοροεσπερίδες του Boars Hill, να κάνουν τον παλιάτσο στις εκδρομές τα Σαββατοκύριακα, προσφέροντας τους συγκινητικούς τους στίχους, το χιούμορ και την εξυπνάδα τους

* Βλ. υποσημ. σελ. 15: Grammar school. (Σ.τ.Μ.)

για να αγοράσουν την αποδοχή τους. Εγώ δεν είχα κανένα άλλο χάρισμα από την εξυπνάδα μου. Τους περιφρονούσα, ήξερα όμως τι σέβονταν όλοι τους. Το χρήμα, αγόρι μου, αυτό μέτραγε. Η καταγωγή ήταν σημαντική αλλά καταγωγή και χρήμα ήταν ακόμα καλύτερα. Και εγώ έβγαλα λεφτά. Όταν φτάσει η ώρα, θα γίνουν δικά σου, όσα μείνουν τέλος πάντων αφού το αδηφάγο κράτος πάρει τη μερίδα του λέοντος. Κοίτα να τα χρησιμοποιήσεις σωστά».

Το χόμπι του Χέρμπερτ ήταν να επισκέπτεται πύργους ανοιχτούς για το κοινό και πήγαινε με το αυτοκίνητο ακολουθώντας περίπλοκες διαδρομές χαραγμένες προσεκτικά με τη βοήθεια αναξιόπιστων χαρτών, οδηγώντας την απαστράπτουσα Ρολς-Ρόις του καθισμένος άκαμπτος, ίδιος ο βικτοριανής εποχής στρατηγός με τον οποίο έμοιαζε τόσο πολύ. Διέσχιζε με επιδεξιότητα εξοχικούς δρόμους και έρημα δρομάκια, έχοντας δίπλα του τον Τζωρτζ να διαβάξει μεγάλοφωνα τον οδηγό. Του φαινόταν παράξενο πώς ένας άνθρωπος με τέτοια γεωργιανή κομψότητα και τέτοιο κύρος κατοικούσε σε ένα ρετιρέ στο Μπόρμουθ, ακόμη και αν η θέα προς τη θάλασσα ήταν εντυπωσιακή. Καθώς περνούσαν τα χρόνια κατάλαβε το γιατί τελικά. Ο παππούς του, όσο γερνούσε, απλοποιούσε τη ζωή του. Διέθετε μια καλοπληρωμένη μαγειρίσ-σα, μια οικονόμο και μια παραδουλεύτσα, που δούλευαν στο σπίτι του την ημέρα, έκαναν καλά τη δουλειά τους και ήσυχα και ύστερα έφευγαν. Τα επιπλά του ήταν ακριβά αλλά ελάχιστα. Ούτε ήταν συλλέκτης ή επενδυτής των έργων που τον ενθουσίαζαν. Μπορούσε να θαυμάζει χωρίς να θέλει να κατέχει. Ο Τζωρτζ όμως, από πολύ νεαρή ηλικία, ήξερε πως ήθελε να του ανήκουν τα πράγματα.

Έτσι, από την πρώτη φορά που επισκέφτηκαν το Σέβερελ Μάνορ, κατάλαβε ότι αυτό το σπίτι το ήθελε. Ορθώθηκε μπροστά του λουσμένο στο μελένιο φως του ήλιου, την ώρα που οι σκιές αρχίζουν να μακραίνουν και τα δέντρα, η γλόη, η πέτρα να παίρνουν ένα χρώμα πιο βαθύ από τις ακτίνες του ήλιου που γέρνει. Έτσι, προς στιγμήν, φάνηκε πως τα πάντα –σπίτι, κήποι, οι μεγάλες βαριές καγκελόπορτες– κράτησαν την ανάσα τους στη σχεδόν απόκοσμη τελειότητα του φωτός, των σχημάτων και των

χρωμάτων που μπήκαν στην καρδιά του. Όταν τέλειωσαν την επίσκεψή τους, γυρίζοντας πίσω να ρίξει μια τελευταία ματιά, είπε:

«Θέλω να τ' αγοράσω αυτό το σπίτι».

«Μπορεί μια μέρα, Τζωρτζ, να τ' αγοράσεις».

«Δεν τα πουλάνε στα καλά καθούμενα οι άνθρωποι τα σπίτια τους. Δεν θα μπορέσω ποτέ να τ' αγοράσω».

«Οι πιο πολλοί δεν τα πουλάνε. Μερικοί, όμως, αναγκάζονται».

«Γιατί;»

«Γιατί φτωχαίνουν και δεν μπορούν να τα συντηρούν. Ή οι κληρονόμοι βγάζουν εκατομμύρια στο χρηματιστήριο και δεν τους ενδιαφέρουν οι κληρονομίες. Ή πάλι μπορεί ο κληρονόμος να έχει σκοτωθεί στον πόλεμο. Η τάξη των γαιοκτημόνων έχει μια περίεργη τάση να σκοτώνεται στους πολέμους. Ή το σπίτι χάνεται από ασωτίες – γυναίκες, χαρτιά, αλκοόλ, ναρκωτικά, κερδοσκοπία, σπατάλες. Τρέχα γύρευε».

Τελικά, η ατυχία του ιδιοκτήτη έκανε τον Τζωρτζ ιδιοκτήτη του σπιτιού. Ο σερ Νίκολας Κρέσετ καταστράφηκε με τη χρεοκοπία των Λόιντς το 1990. Ο Τζωρτζ έμαθε πως ο πύργος ήταν προς πώληση, πέφτοντας κατά τύχη σ' ένα άρθρο μιας εφημερίδας που ήταν αφιερωμένο στους μετόχους εκείνους των Λόιντς που υπέστησαν τη μεγαλύτερη καταστροφή και ο Κρέσετ ήταν μεταξύ των πρώτων. Τώρα πια δεν θυμόταν το όνομα του αρθρογράφου – κάποια γυναίκα ήταν που έκανε έρευνα για την εφημερίδα. Το άρθρο ήταν σκληρό και εστίαζε πιο πολύ στην ασωτία και στην απληστία παρά στην κακοτυχία. Ο Τζωρτζ κινήθηκε γρήγορα και απέκτησε τον πύργο, κάνοντας σκληρό παζάρι, γνωρίζοντας πολύ καλά τι ήθελε να συμπεριλαμβάνεται στην πώληση του σπιτιού. Οι πιο σημαντικοί πίνακες κρατήθηκαν για να δημοπρατηθούν, όμως τον Τζωρτζ άλλο τον ενδιέφερε. Αυτό που τον είχε θαμπώσει μικρό, στην πρώτη του επίσκεψη στο σπίτι, ήταν η επίπλωση και ειδικά μια πολυθρόνα σε στυλ βασιλίσσας Άννας. Είχε ξεφύγει λίγο από τον παππού του και είχε μπει στην τραπεζαρία και εκεί είχε δει την πολυθρόνα. Είχε καθίσει σ' αυτήν, όταν ένα κορίτσι, ένα άχρωμο σοβαρό παιδάκι που δεν έδειχνε πάνω από έξι χρόνων, ντυμένο με παντε-

λόνι ιππασίας κι ένα πουκάμισο με ανοιχτό γιακά, τον πλησίασε και του είπε με επιθετικό ύφος:

«Δεν επιτρέπεται να κάθεται σ' αυτή την πολυθρόνα».

«Τότε θα έπρεπε να της έχετε βάλει κορδόνι».

«Έπρεπε να υπάρχει κορδόνι, συνήθως υπάρχει».

«Τώρα όμως δεν υπάρχει». Αφού επί πέντε δευτερόλεπτα τον κοίταξε με επιμονή, ο Τζωρτζ σηκώθηκε.

Χωρίς να πει λέξη, το κοριτσάκι τράβηξε με εκπληκτική ευκολία την πολυθρόνα πίσω από το λευκό κορδόνι που χώριζε την τραπεζαρία από το μικρό χώρο των επισκεπτών και κάθισε αποφασιστικά πάνω της με τα πόδια της να κρέμονται, και αφού τον κοίταξε κατάματα σαν να τον προκαλούσε τον ρώτησε:

«Πώς σε λένε;»

«Τζωρτζ. Κι εσένα;»

«Ελένα. Εδώ μένω. Δεν επιτρέπεται να πηγαίνεις πέρα από το λευκό κορδόνι».

«Δεν πήγα. Η πολυθρόνα ήταν στην αποδώ μεριά».

Η συζήτηση ήταν βαρετή για να την τραβήξει κι άλλο, το παιδί πολύ μικρό και πολύ άχρωμο για να του κινήσει το ενδιαφέρον. Σήκωσε με αδιαφορία τους ώμους του κι έφυγε.

Και να που τώρα η πολυθρόνα βρισκόταν στο γραφείο του, και η Ελένα Χάβερλαντ το γένος Κρέσετ ήταν η οικονόμος του, η οποία ποτέ δεν είχε αφήσει να εννοηθεί ότι θυμόταν εκείνη την παιδική πρώτη τους συζήτηση, όπως και ο ίδιος άλλωστε. Ολόκληρη την κληρονομιά του παππού του την είχε ξοδέψει για να αποκτήσει τον πύργο. Για να τον συντηρεί είχε μετατρέψει τη δυτική του πτέρυγα σε ιδιωτική κλινική. Κάθε βδομάδα, από Δευτέρα έως Τετάρτη, πήγαινε στο Λονδίνο όπου χειρουργούσε στο δημόσιο νοσοκομείο καθώς και στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα τους προσωπικούς του ασθενείς και μετά, το βράδυ της Τετάρτης, επέστρεφε στο Στόουνκ Σέβερελ. Οι εργασίες μετατροπής της πτέρυγας είχαν γίνει με προσοχή, οι αλλαγές ήταν ελάχιστες. Η πτέρυγα είχε ήδη ανακαινιστεί τον εικοστό αιώνα, ενώ στον δέκατο όγδοο αιώνα είχαν επίσης γίνει κινήσεις αποκατάστασης. Κανένα άλλο από τα αρχικά τμήματα του πύργου δεν είχε υποστεί μετατροπές. Η στελέχωση της κλινικής δεν παρουσίασε κα-

νένα πρόβλημα. Γνώριζε ποιους συνεργάτες ήθελε και ήταν έτοιμος να πληρώσει πάνω από το κανονικό. Όμως η στελέχωση της κλινικής στάθηκε πιο εύκολη από ό,τι η στελέχωση του πύργου. Οι μήνες που κύλησαν για την έκδοση της άδειας και ύστερα για τις εργασίες δεν παρουσίασαν πρόβλημα. Στρατοπέδευε μόνος στον πύργο μαζί με μια μαγείρισσα, μοναδικό απομεινάρι του προσωπικού των Κρέσετ, αν εξαιρέσουμε τον κηπουρό, τον Μογκγουόρθ. Αναπολούσε τώρα αυτά τα χρόνια σαν τα πιο δημιουργικά και ευτυχισμένα χρόνια της ζωής του. Χαιρόταν το απόκτημά του περιδιαβάζοντας κάθε μέρα μέσα στη σιωπή από τη μεγάλη σάλα στη βιβλιοθήκη, και διασχίζοντας τον μακρύ διάδρομο που οδηγούσε στο δωμάτιό του στην ανατολική πτέρυγα, μ' έναν ήρεμο και αμείωτο ενθουσιασμό. Ήξερε πως ο πύργος δεν μπορούσε να συγκριθεί με την υπέροχη σάλα και τους κήπους του Αθελάμπτον, με το περιβάλλον που σου έκοβε την ανάσα του Ένκομπ, ή με τους τίτλους και την ιστορία του Ούλφτον. Το Ντόρσετ ήταν πλούσιο σε μεγάλα σπίτια. Όμως αυτό ήταν το δικό του μέρος και δεν ήθελε κανένα άλλο.

Τα προβλήματα άρχισαν όταν άνοιξε η κλινική κι έφτασε ο πρώτος ασθενής. Είχε βάλει αγγελία για να βρει οικονόμο αλλά, όπως είχαν προβλέψει οι φίλοι του, δεν παρουσιάστηκε κανείς με ικανοποιητικά προσόντα. Οι παλιοί υπηρέτες από το χωριό των οποίων οι πρόγονοι είχαν δουλέψει για τους Κρέσετ δεν δελεάστηκαν από τις υψηλές αμοιβές που πρόσφερε ο παρείσακτος ώστε να προδώσουν την πίστη τους στους παλιούς ιδιοκτήτες. Είχε σκεφτεί πως η γραμματέας που είχε στο Λονδίνο θα έβρισκε τον καιρό να ασχοληθεί με τους λογαριασμούς και να κρατάει τα βιβλία. Όμως εκείνη δεν πρόφτανε. Είχε ελπίσει πως ο Μογκγουόρθ, ο κηπουρός, θα δεχόταν να βοηθήσει πιο πολύ στο σπίτι, καθώς ο Τσάντλερ-Πάουελ, θέλοντας να τον ξεκουράσει, είχε κανονίσει με μια πανάκριβη εταιρεία να στέλνει μια φορά τη βδομάδα ανθρώπους να κάνουν τις βαριές δουλειές του κήπου. Εκείνος όμως δεν δεχόταν να βοηθήσει. Ευτυχώς, η αγγελία που έβαλε για δεύτερη φορά για οικονόμο, δημοσιευμένη αυτή τη φορά αλλού και διαφορετικά διατυπωμένη, τράβηξε την προσοχή της Ελένα. Θυμόταν πως μάλλον εκείνη του είχε πάρει συνέ-

ντευξη παρά ο ίδιος. Του είπε ότι είχε πρόσφατα χωρίσει, πως ήταν ανεξάρτητη μ' ένα διαμέρισμα στο Λονδίνο και πως ήθελε να ασχοληθεί με κάτι μέχρι να δει τι θα κάνει στο μέλλον. Είπε πως θα είχε ενδιαφέρον να επιστρέψει, έστω και προσωρινά, στον πύργο.

Έξι χρόνια είχαν περάσει αφότου επέστρεψε, και ακόμα βρισκόταν εκεί. Μερικές φορές ο Τζωρτζ σκεφτόταν τι θα έκανε αν αποφάσιζε να φύγει, πράγμα που πιθανώς θα το έκανε το ίδιο αθόρυβα και αποφασιστικά όπως όταν ήρθε. Είχε όμως προς το παρόν άλλες έννοιες. Υπήρχαν προβλήματα με την προϊστάμενη του χειρουργείου, τη Φλάβια Χόλαντ, για τα οποία έφταιγε κάπως και ο ίδιος, καθώς και με το βοηθό του, το χειρουργό Μάρκους Γουέστχολ. Παρόλο που γενικά είχε ταλέντο στην κατάσχεση σχεδίων, στο να προλαβαίνει τις κρίσεις ήταν ατάλαντος. Η Ελένα είχε προσλάβει την παλιά της γκουβερνάντα, τη Λετίσια Φρένσαμ, για να κρατάει τα βιβλία. Αυτή πρέπει να ήταν ή χήρα ή διαζευγμένη, αλλά δεν το έψαχνε. Κράταγε με σχολαστικότητα τους λογαριασμούς και στο γραφείο η τάξη είχε διαδεχτεί το χάος. Ο Μογκγουόρθ είχε πάψει τις εκνευριστικές απειλές του για παραίτηση και είχε γίνει πολύ πιο συνεργάσιμος. Κατά έναν μυστηριώδη τρόπο βρέθηκε προσωπικό μερικής απασχόλησης από το χωριό. Η Ελένα είπε πως δεν θα έβρισκαν μάγειρα που να τιμάει τον τίτλο του και να δεχτεί το χάλι της κουζίνας. Προσφέρθηκε μάλιστα με γενναιοδωρία να συμβάλει οικονομικά στην επισκευή της. Άναψαν φωτιές στα τζάκια και βρέθηκαν λουλούδια και πρασινάδες για τα εν ενεργεία δωμάτια ακόμα και μες στο χειμώνα. Ο πύργος ζωντάνεψε.

Όταν έφτασε μπροστά στην κλειδωμένη καγκελόπορτα, κατέβηκε από τη Μερρεντές για να ξεκλειδώσει και πρόσεξε πως η κεντρική αλέα που οδηγούσε στο σπίτι ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι. Καθώς όμως οδηγούσε το αυτοκίνητο για να παρκάρει στην ανατολική πτέρυγα, τα φώτα άναψαν και στην πόρτα της εισόδου είδε να τον περιμένει ο μάγειρας, ο Ντιν Μπόστοκ. Φορούσε ένα καρό μπλε παντελόνι κι ένα κοντό τζάκετ άσπρο, όπως συνήθως όταν επρόκειτο να σερβίρει στο δείπνο.

«Η μισ Κρέσετ», είπε, «και η κυρία Φρένσαμ βγήκαν έξω για

φαγητό, κύριε. Μου είπαν να σας πω ότι θα πήγαιναν επίσκεψη σε κάτι φίλους στο Γέμιουθ. Το δωμάτιό σας, κύριε, είναι έτοιμο. Ο Μογκγουόρθυ άναψε το τζάκι στη βιβλιοθήκη καθώς και στη μεγάλη σάλα. Σκεφτήκαμε πως μια και είστε μόνος, θα προτιμούσατε να πάρετε εκεί το βραδινό σας. Θέλετε να φέρω τα ποτά, κύριε;»

Προχώρησαν μέσα και μπήκαν στη μεγάλη σάλα. Ο Τσάντλερ-Πάουελ ξεκούμπωσε το μπουφάν του και ανοίγοντας την πόρτα της βιβλιοθήκης το πέταξε μαζί με μια εφημερίδα πάνω σε μια καρέκλα.

«Ναι, ουίσκι, σε παρακαλώ, Ντιν. Φέρ' το μου τώρα».

«Και το φαγητό σε μισή ωρίτσα;»

«Ναι, πολύ καλά».

«Δεν θα βγείτε πριν από το φαγητό, κύριε;»

Διέκρινε μια ανησυχία στη φωνή του Ντιν. Καταλαβαίνοντας το λόγο, ο Τσάντλερ-Πάουελ είπε:

«Δηλαδή, τι έχετε σκαρώσει για φαγητό εσύ και η Κίμπερλυ απόψε;»

«Σκεφτήκαμε και κάναμε, κύριε, ένα σουφλέ τυριών και ένα μοσχάρι Στρογγανόφ».

«Κατάλαβα. Το πρώτο με υποχρεώνει να κάθομαι να το περμιμένω και το δεύτερο ετοιμάζεται γρήγορα. Όχι, Ντιν, δεν θα βγω έξω».

Το φαγητό, ως συνήθως, ήταν εξαιρετικό. Αναρωτήθηκε γιατί απολάμβανε τόσο πολύ το φαγητό του όταν βασίλευε ησυχία στο σπίτι. Τις ημέρες των εγχειρήσεων που έτρωγε με το ιατρικό και το νοσηλευτικό προσωπικό, ούτε που πρόσεχε τι υπήρχε στο πιάτο του. Αφού έφαγε, κάθισε και διάβασε για μισή περίπου ώρα κοντά στο τζάκι της βιβλιοθήκης και ύστερα, βάζοντας το μπουφάν του και παίρνοντας ένα φακό βγήκε από την πόρτα της δυτικής πτέρυγας, ξεκλειδώνοντας και βγάζοντας το σύρτη και ύστερα περπάτησε στην κεντημένη άστρα σκοτεινά διασχίζοντας το δρόμο με τις φλαμουριές με κατεύθυνση τον αμυδρά διακρινόμενο κύκλο του Σέβερελ Στόουνς.

Ένα χαμηλό τοίχιο, ορόσημο μάλλον παρά περίφραγμα, χωρίζε τον κήπο του πύργου από τον κύκλο με τους λίθους. Το δρα-

σκέλιζε με ευκολία. Όπως συνήθως, όταν έπεφτε το σκοτάδι, ο κύκλος με τους δώδεκα λίθους έμοιαζε πιο άχρωμος, πιο μυστηριακός και πιο επιβλητικός – έλεγε πως απορροφούσε το αδύναμο φως των αστεριών ή του φεγγαριού. Όταν τους έβλεπες στο φως της ημέρας, δεν ήταν παρά κοινές πέτρες τόσο συνηθισμένες όσο ένας οποιοσδήποτε μεγάλος βράχος στην πλαγιά ενός λόφου, με ακανόνιστο μέγεθος και περίεργο σχήμα, με μοναδικό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τις έντονα χρωματισμένες λειχήνες που τρύπωναν στις σχισμάδες τους. Μια ανακοίνωση στην πόρτα της καλύβας δίπλα στο πάρκινγκ, παρακαλούσε τους επισκέπτες να μην ανεβαίνουν στις πέτρες και να μην τις καταστρέφουν. Εξηγούσε επίσης ότι οι λειχήνες ήταν παλιές και σπάνιες και δεν έπρεπε να τις πειράζουν. Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν ένιωθε κανενός είδους συγκίνηση όταν πλησίαζε στους λίθους, ακόμα και στον πιο ψηλό με το δαχτυλίδι νεκρής χλόης γύρω του, που ορθωνόταν στον κέντρο του κύκλου σαν κακό προμήνυμα. Σκέφτηκε προς στιγμήν την πεθαμένη γυναίκα που είχαν δέσει πάνω του το 1654 και την είχαν κάψει ζωντανή σαν μάγισσα. Και για ποιο λόγο; Μια γλώσσα πολύ τσουχτερή, παραισθήσεις, ιδιορρυθμίες, επιθυμία να ικανοποιηθεί κάποια προσωπική εκδίκηση, ή ανάγκη να βρεθεί ένας αποδιοπομπαίος τράγος σε καιρούς κακής σοδειάς ή αρρώστιας, ή μήπως μια θυσία για να εξευμενιστεί μια μοχθηρή άγνωστη θεότητα; Το μόνο που ένιωθε ήταν μια αόριστη αδιευκρίνιστη συμπόνια που δεν είχε τη δύναμη να του προκαλέσει ούτε ίχνος θλίψης. Ήταν και αυτή η γυναίκα μια από τα εκατομμύρια ανθρώπων που στα βάθη των αιώνων υπήρξαν αθώα θύματα της άγνοιας και της σκληρότητας του ανθρώπινου γένους. Στη ζωή του έβλεπε αρκετό πόνο. Δεν είχε ανάγκη από τωνωτικά οίκτου.

Είχε σχεδιάσει να πάει πιο πέρα από τον κύκλο, αλλά αποφάσισε πως έφτανε η άσκηση και, αφού κάθισε στον πιο χαμηλό λίθο, έριξε τη ματιά του στην αλέα της δυτικής πτέρυγας του πύργου που τώρα ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι. Έμεινε απόλυτα ακίνητος και αφουγκράστηκε τους ήχους της νύχτας: το ελαφρό φουρφούρισμα των ψηλών αγριόχορτων που περιτριγύριζαν τους λίθους, τη μακρινή κραυγή κάποιου αρπακτικού που βρήκε τη

λεία του, τον ψίθυρο των νεκρών φύλλων στο άγγιγμα μιας ξαφνικής αύρας. Οι έργοις, οι ασήμαντοι εκνευρισμοί και οι κακιές μιας ατέλειωτης μέρας πέταξαν μακριά. Εδώ δεν ήταν ξένο το μέρος που καθόταν, τόσο ακίνητος που ακόμα και η ανάσα του δεν ήταν παρά μια άηχη, γλυκόρρυθμη επιβεβαίωση ζωής.

Η ώρα πέρασε. Ρίχνοντας μια ματιά στο ρολόι του διαπίστωσε πως είχε καθίσει εκεί τρία τέταρτα. Ένωσε πως κρύωνε και πως η σκληράδα της πέτρας άρχισε να είναι άβολη. Τέντωσε τα πόδια του να ξεμουδιάσουν, δρασκελίστηκε το τοιχάκι και πήρε το δρόμο με τις φλαμουριές. Ξαφνικά, είδε ένα φως στο μεσαίο παράθυρο του ορόφου των ασθενών· το παράθυρο ήταν ανοιχτό και φάνηκε το κεφάλι μιας γυναίκας. Στάθηκε ακίνητη κοιτάζοντας τη νύχτα. Ενστικτωδώς σταμάτησε το περπάτημα και την κοίταξε, τόσο ακίνητοι και οι δύο που, προς στιγμήν, σχεδόν πίστεψε ότι τον έβλεπε και πως μια κάποια επικοινωνία υπήρξε ανάμεσά τους. Θυμήθηκε πως ήταν η Ρόντα Γκράντουνι και πως βρισκόταν στον πύργο για την ενημερωτική της επίσκεψη. Παρόλο που κρατούσε λεπτομερείς σημειώσεις και εξέταζε εξονυχιστικά τους αρρώστους πριν τους χειρουργήσει, λίγοι έμεναν στο μυαλό του. Θα μπορούσε να περιγράψει λεπτομερώς το σημάδι του προσώπου της αλλά, κατά τ' άλλα, λίγα πράγματα θυμόταν από αυτήν, εκτός από μια φράση. Είχε πάει σ' αυτόν για να απαλλαγεί από αυτή την παραμόρφωση, επειδή δεν τη χρειαζόταν πια. Δεν της ζήτησε εξηγήσεις και ούτε εκείνη του έδωσε κάποια. Σε δυο βδομάδες ακριβώς θα την είχε απαλλάξει και το πώς σκόπευε να ζήσει χωρίς το σημάδι δεν τον αφορούσε.

Γύρισε για να πάρει ξανά το δρόμο προς το σπίτι και την ίδια στιγμή ένα χέρι μισόκλεισε το παράθυρο, οι κουρτίνες μισοτραβήχτηκαν και σε λίγο το φως του δωματίου έσβησε και όλη η δυτική πτέρυγα βυθίστηκε στο σκοτάδι.

[7]

Ο ΝΤΙΝ ΜΠΟΣΤΟΚ πάντοτε, όταν τηλεφωνούσε ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ για να πει ότι, εκτάκτως, θα ερχόταν μια μέρα νο-

ρίτερα και πως θα βρισκόταν στο σπίτι την ώρα του φαγητού, ένωθε ένα σκίρτημα στην καρδιά του. Χαιρόταν πολύ ο Ντιν που θα μαγείρευε αυτό το φαγητό, ειδικά όταν το αφεντικό είχε το χρόνο και την ηρεμία να το απολαύσει και να το επαινέσει. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ έφερε μαζί του κάτι από την ενεργητικότητα και τη δραστηριότητα της πρωτεύουσας, τις μυρωδιές της, τα φώτα της, την αίσθηση πως είσαι στην καρδιά των πραγμάτων. Μόλις έφτανε, σχεδόν ορμούσε στη μεγάλη σάλα, ξεφορτωνόταν το τζάκετ του και πέταγε τη λονδρέζικη απογευματινή εφημερίδα σε μια καρέκλα της βιβλιοθήκης λες και ξεφορτωνόταν ένα πρόσκαιρο βάρος. Αλλά ακόμα και η εφημερίδα –που αργότερα ο Ντιν θα τη μάζευε και θα τη διάβαζε με την ησυχία του– του θύμιζε σε ποιο μέρος ανήκε πραγματικά. Είχε γεννηθεί και μεγαλώσει στο Μπάλαμ. Ο τόπος του ήταν το Λονδίνο. Η Κιμ είχε γεννηθεί στην επαρχία και είχε έρθει από το Σάσεξ στην πρωτεύουσα προκειμένου να αρχίσει την εκπαίδευσή της στη σχολή μαγειρικής όπου ήδη εκείνος βρισκόταν στο δεύτερο έτος. Δεν είχαν περάσει δυο βδομάδες από την πρώτη τους συνάντηση, και ο Ντιν κατάλαβε ότι την αγαπούσε. Ακριβώς αυτό. Δεν την ερωτεύτηκε, δεν ήταν ερωτευμένος, την αγαπούσε. Και αυτό για μια ολόκληρη ζωή, τη δική του ζωή και τη δική της. Και τώρα, για πρώτη φορά μετά το γάμο τους, ο Ντιν ήξερε πως ήταν πιο ευτυχισμένη παρά ποτέ. Πώς λοιπόν θα μπορούσε εκείνος να νοσταλγεί το Λονδίνο όταν ήξερε πως η Κιμ στο Ντόρσετ χαιρόταν τη ζωή της; Αυτή, που ήταν τόσο ανασφαλής όταν γνώριζε καινούργιους ανθρώπους ή καινούργια μέρη, εδώ δεν φοβόταν καν το σκοτάδι τις νύχτες του χειμώνα. Εκείνον έκανε να νιώθει ανασφάλεια και φόβο το απόλυτο σκοτάδι τις νύχτες που δεν είχαν άστρα, τις νύχτες που γίνονταν ακόμα πιο τρομακτικές από τις σχεδόν ανθρώπινες κραυγές των ζώων στα δόντια των αρπαχτικών. Αυτή η όμορφη και φαινομενικά ήρεμη εξοχή ήταν γεμάτη πόνο. Του έλειπαν τα φώτα, τα γκρίζα, πορφυρά, γαλάζια χρώματα του νυχτερινού ουρανού της αέναης πρωτεύουσας, τα φώτα στα φανάρια που άλλαζαν, το φως που ξεχυνόταν από τις παμπ και τα μαγαζιά και έλαμπε πάνω στα μουσκεμένα από τη βροχή οδοστρώματα. Ζωή, κίνηση, φασαρία, Λονδίνο.

Η δουλειά του στον πύργο του άρεσε αλλά δεν τον ικανοποιούσε. Τα προσόντα του έμεναν, κατά κάποιο τρόπο, ανεκμετάλλευτα. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ ήταν απαιτητικός με το φαγητό, αλλά τις ημέρες των εγχειρήσεων ούτε που πρόσεχε τι έτρωγε. Ο Ντιν ήξερε πως αν το φαγητό ήταν κατώτερο των προσδοκιών του, θα έκανε παρατηρήσεις, όμως θεωρούσε δεδομένη την τελειότητά του, το έτρωγε γρήγορα κι έφευγε. Οι Γουέστχολ συχνά έτρωγαν στο σπίτι τους, όπου η μίς Γουέστχολ φρόντιζε τον ηλικιωμένο πατέρα τους ως τον περασμένο Φεβρουάριο που πέθανε. Όσο για τη μίς Κρέσετ, αυτή συνήθως έτρωγε στο ιδιαίτερο διαμέρισμά της. Παρ' όλ' αυτά, ήταν η μόνη που ξόδευε χρόνο στην κουζίνα μιλώντας με την Κιμ και με τον ίδιο για τα μενού κι ευχαριστώντας τον όταν έκανε εξαιρετικές προσπάθειες. Οι επισκέπτες ήταν ιδιότροποι, αλλά συνήθως δεν είχαν πολλή όρεξη- όσο για το εξωτερικό προσωπικό που έτρωγε εκεί τα μεσημέρια, του έδινε τυπικά συγχαρητήρια, έτρωγε γρήγορα και γύριζε στη δουλειά. Όλα ήταν πολύ διαφορετικά απ' ό,τι είχε ονειρευτεί. Να έχει δηλαδή το δικό του εστιατόριο, τα μενού τα δικά του, τους πελάτες του, την ατμόσφαιρα που θα έφτιαχναν η Κιμ και ο ίδιος. Μερικές φορές, τρώμαζε και ο ίδιος με τον εαυτό του όταν, ξαπλωμένος πλάι στην Κιμ, χωρίς να κοιμάται, έκανε όνειρα για να συμβεί κάτι και να αποτύχει η κλινική, ή να βρει ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ τη δουλειά, Λονδίνο-Ντόρσετ, πολύ κουραστική και όχι αρκετά αποδοτική, και να έπρεπε να κοιτάξουν να βρουν αλλού δουλειά. Και ίσως τότε ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και η μίς Κρέσετ να τους βοηθούσαν να σταθούν στα πόδια τους. Αλλά, πάλι, δεν υπήρχε περίπτωση να πάνε να δουλέψουν σε κάποια από τις υπερδραστικές κουζίνες ενός λονδρέζικου εστιατορίου. Η Κιμ θα ήταν αδύνατον να προσαρμοστεί σε τέτοιους ρυθμούς. Ακόμα θυμόταν με φρίκη εκείνη την απαίσια μέρα που την απέλυσαν.

Ο κύριος Κάρλος τον είχε καλέσει στο ιδιαίτερό του –όσο μια ντουλάπα ήταν– στο πίσω μέρος της κουζίνας, το οποίο πομπωδώς ονόμαζε γραφείο, και είχε βάλει να στρογγυλοκάτσει ο τεράστιος πισινός του στη σκαλιστή πολυθρόνα γραφείου που την είχε κληρονομήσει από τον παππού του. Αυτό ήταν πάντοτε κακό

σημάδι. Σήμαινε πως ήσουν ενώπιον της εκ γενετής αυθεντίας ονόματι Κάρλος. Ένα χρόνο πριν τους είχε ανακοινώσει πως είχε αναβαπτισθεί πνευματικά. Η αναβάπτιση αυτή υπήρξε πολύ άβολη για το προσωπικό και έτσι η ανακούφιση ήταν γενική όταν ύστερα από εννιά μόλις μήνες ο παλιός καλός Άνταμ ξαναβρήκε τον εαυτό του και η κουζίνα έπαψε να είναι απαγορευμένη ζώνη στις βρισιές. Έμεινε όμως ένα υπόλειμμα από την «αναγέννηση». Δεν επιτρέπονταν βρισιές πιο βαριές από το «γαμώτο». Και, στην προκειμένη περίπτωση, ο ίδιος ο Κάρλος έκανε άφθονη χρήση.

«Δεν γίνεται, γαμώτο, βρε Ντιν. Πρέπει να φύγει η Κίμπερλυ. Στ' αλήθεια, δεν την αντέχω, κανένα εστιατόριο δεν θα την άντεχε. Αργεί, γαμώτο. Κάνεις να της πεις να βιαστεί και σε κοιτάει σαν βρεγμένη γάτα. Συγχύζεται και εννιά στις δέκα φορές καταστρέφει το φαΐ. Και σας παίρνει όλους η μπάλα. Ο Νίκυ και ο Ουίστον όλη την ώρα τη βοηθάνε στην παρουσίαση των πιάτων. Εσύ τον περισσότερο καιρό, γαμώτο, δεν έχεις παρά το μισό σου μυαλό στη δουλειά σου. Εστιατόριο έχω, γαμώτο, δεν έχω βρεφονηπιακό σταθμό».

«Η Κιμ είναι καλή μαγείρισσα».

«Βεβαίως είναι καλή μαγείρισσα. Δεν θα βρισκόταν εδώ αν δεν ήταν. Και μπορεί να συνεχίσει να είναι καλή μαγείρισσα, όμως όχι εδώ. Γιατί δεν την ενθαρρύνεις να μείνει στο σπίτι; Κάν' της κι ένα παιδάκι και έτσι θα πηγαίνεις και συ στο σπίτι σου και θα βρίσκεις ένα πιάτο της προκοπής που δεν χρειάστηκε να το φτιάξεις μόνος σου και θα 'ναι κι εκείνη πιο ευτυχισμένη. Το 'χω δει πολλές φορές να γίνεται κάτι τέτοιο».

Πώς να ξέρει ο Κάρλος ότι το σπίτι ήταν ένα δωμάτιο όλο κι όλο στο Πάντινγκτον, πως σπίτι και δουλειά αποτελούσαν ένα προσεκτικά επεξεργασμένο σχέδιο που προέβλεπε πως το βδομαδιάτικο της Κιμ έπρεπε να μπαίνει στην μπάντα κι έτσι, με τη δουλειά και των δύο, όταν θα μαζευόταν ένα ικανό κεφάλαιο θα έβρισκαν ένα εστιατόριο; Το δικό του εστιατόριο. Το δικό τους εστιατόριο. Και όταν θα είχαν πια τακτοποιηθεί και θα μπορούσε να λείπει η Κιμ από την κουζίνα, τότε θα ερχόταν και το μωρό που τόσο εκείνη ποθούσε. Η Κιμ ήταν μόλις είκοσι τριών ετών. Είχαν χρόνια μπροστά τους.

Έχοντας δηλώσει τις προθέσεις του, ο Κάρλος τεντώθηκε στην πολυθρόνα του και ετοιμάστηκε να φανεί μεγαλόψυχος.

«Δεν υπάρχει λόγος να περιμένει η Κίμπερλυ να τελειώσει η σύμβασή της. Μπορεί να φύγει στο τέλος της βδομάδας. Θα της πληρώσω το μισθό ενός μήνα ως αποζημίωση. Για σένα, ούτε λόγος, θα μείνεις βέβαια. Έχεις, γαμώτο, τη στόφα καλού σεφ. Έχεις ικανότητα, έχεις φαντασία. Η σκληρή δουλειά δεν σε τρομάζει. Θα πας ψηλά. Αλλά αν κρατήσω άλλον ένα χρόνο την Κίμπερλυ στην κουζίνα, θα το κλείσω το μαγαζί, γαμώτο».

Ο Ντιν ξαναβρήκε επιτέλους τη μιλιά του. Ένα τραχύ βιμπράτο με μια ταπεινωτική νότα ικεσίας.

«Είχαμε πάντα κατά νου να δουλεύουμε μαζί. Δεν ξέρω αν θα θελήσει η Κιμ να δουλέψει κάπου μόνη της».

«Γαμώτο μου, ούτε μια βδομάδα δεν θα καταφέρει να δουλέψει μόνη της. Συγγνώμη, Ντιν, αλλά έτσι είναι. Θα πρέπει να βρεις μια θέση που να είναι και για τους δυο σας, μα όχι στο Λονδίνο. Ίσως σε κάποια μικρή πόλη στην εξοχή. Είναι ωραίο κορίτσι, έχει καλούς τρόπους. Να ψήνει τίποτα σκουνς, τίποτα σπιτικά κέικ, να σερβίρει ωραία τσάγια απογευματινά με ωραία τραπεζομαντιλάκια, τέτοια πράγματα. Πράγματα που δεν θα την αγχώσουν».

Ο περιφρονητικός τόνος της φωνής του ήταν σαν ένα χα-στούκι στο πρόσωπό του. Ο Ντιν θα 'θελε να μη στέκεται εκεί μπροστά του, όρθιος, ανυπεράσπιστος, ταπεινωμένος, χωρίς έ-στω και την πλάτη μιας καρέκλας, κάτι σταθερού που να μπορεί να γραπωθεί και να κοντρολάρει αυτόν το θυμό που έβραζε, αυ-τή την πίκρα, αυτή την απελπισία. Είχε όμως δίκιο ο Κάρλος. Το κάλεσμα αυτό στο γραφείο ήταν αναμενόμενο. Μήνες το φοβό-ταν πως θα συνέβαινε. Έκανε μια τελευταία παράκληση.

«Θα ήθελα», είπε, «να μείνω μέχρι να βρούμε κάπου να πάμε».

«Εμένα με βολεύει. Σ' το είπα πως είσαι και γαμώ τους σεφ!»

Και βέβαια θα συνέχιζε να δουλεύει. Το σχέδιο για εστιατό-ριο μπορεί να πήγαινε περίπατο, έπρεπε όμως και να τρώνε.

Η Κιμ έφυγε από τη δουλειά στο τέλος της βδομάδας και δυο βδομάδες αργότερα είδαν την αγγελία με την οποία ζητούσαν στο Σέβερελ Μάνορ ένα παντρεμένο ζευγάρι, μάγειρα και βοηθό

μαγείρου. Η συνέντευξη δόθηκε μια Τρίτη προς τα τέλη Ιουνίου του περασμένου χρόνου. Τους είχαν δώσει οδηγίες να πάρουν το τρένο από το Γουότερλου με κατεύθυνση το Γουέρχαμ όπου και θα τους περίμεναν. Καθώς τα ξαναθυμάται, ο Ντιν έχει μια αίσθηση πως έκαναν το ταξίδι μέσα σε μια κατάσταση έκστασης, πως πήγαιναν, και πήγαιναν, χωρίς τη θέλησή τους, διασχίζοντας ένα καταπράσινο και μαγικό τοπίο προς ένα μακρινό και απίστευτο μέλλον. Κοιτάζοντας το προφίλ της Κιμ κόντρα στα ηλεκτρικά καλώδια που ανεβοκατέβαιναν και ύστερα στα πράσινα λιβάδια και τους μακρινούς φράχτες, ευχόταν μ' όλη του την ψυχή να τελειώσει καλά αυτή η ξεχωριστή μέρα. Είχε να προσευχηθεί από τον καιρό που ήταν παιδί, αλλά ανακάλυπτε πως και τώρα επαναλάμβανε την ίδια απελπισμένη ικεσία: «Θεέ μου, κάνε να πάνε όλα καλά. Σε παρακαλώ, μην αφήσεις να απογοητευτεί».

Γυρίζοντας προς το μέρος του, καθώς πλησίαζαν στο Γουέρχαμ, του είπε:

«Έχεις σίγουρα μαζί σου τις οδηγίες, έτσι, αγάπη μου;» Αυτή την ερώτηση του την έκανε καθεμία ώρα.

Στο Γουέρχαμ τους περίμενε ένα Ρέιντζ Ρόβερ στην αυλή του σταθμού μ' έναν στιβαρό ηλικιωμένο άντρα στο τιμόνι. Δεν βγήκε από τ' αυτοκίνητο, αλλά τους έγνεψε να πλησιάσουν.

«Θα πρέπει να είσαστε το ζεύγος Μπόστοκ, λέω. Εμένα με λένε Τομ Μογκγουόρθ. Αποσκευές δεν έχετε; Σωστά, γιατί να έχετε. Δεν θα μείνετε. Μπείτε πίσω λοιπόν».

Ο Ντιν σκέφτηκε πως δεν ήταν και τόσο θερμό το καλωσόρισμα. Αλλά δεν πείραζε και τόσο, από τη στιγμή που ο αέρας μοσχοβολούσε τόσο γλυκά και που διέσχιζαν μια τέτοια ομορφιά. Ήταν μια τέλεια καλοκαιρινή μέρα και ο ουρανός καταγάλανος και ασυννέφιαστος. Από τα ανοιχτά παράθυρα του αυτοκινήτου ένας δροσερός αέρας χάιδευε τα πρόσωπά τους, τόσο ανεπαίσθητος που δεν είχε τη δύναμη να κουνήσει ούτε καν τα λεπτά κλαριά των δέντρων ή τη χλόη. Τα δέντρα ήταν γεμάτα φύλλα, με την ανοιξιάτικη ακόμα φρεσκάδα τους, και τα κλωνάρια τους δεν είχαν ακόμη βαρύνει από την αυγουσιάτικη σκόνη. Η Κιμ, αφού είχαν περάσει δέκα λεπτά οδήγηση χωρίς μιλή, έσκυψε μπροστά και ρώτησε:

«Εργάζεστε στο Σέβερελ Μάνορ, κύριε Μογκγούρθου;»

«Βρίσκομαι εκεί εδώ και σαράντα πέντε χρόνια ακριβώς. Ξεκίνησα παιδί να δουλεύω στον κήπο, κλάδενα τους θάμνους. Κι ακόμα εκεί δουλεύω. Τότε ιδιοκτήτης ήταν ο σερ Φράνσις και ύστερα ο σερ Νίκολας. Εσείς θα δουλέψετε για τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ, αν σας εγκρίνουν οι γυναίκες».

«Δεν θα μας κάνει ο ίδιος τη συνέντευξη;» ρώτησε ο Ντιν.

«Ο ίδιος θα βρίσκεται στο Λονδίνο. Χειρουργεί εκεί τις Δευτέρες, τις Τρίτες και τις Τετάρτες. Η μισ Κρέσετ και η αδελφή Χόλαντ θα σας κάνουν τη συνέντευξη. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ δεν ασχολείται ο ίδιος με τα οικιακά. Κάντε καλή εντύπωση στις γυναίκες και την πήρατε τη θέση. Αλλιώς, τα μπαγκάζια σας και δρόμο».

Δεν ήταν και πολύ ελπιδοφόρα η αρχή κι ακόμα και η πρώτη ματιά στο Σέβερελ Μάνορ, που ορθωνόταν σιωπηλό κι ασημένιο στο καλοκαιρινό φως, πιο πολύ τους τρόμαξε παρά που τους ησύχαζε. Ο Μογκγούρθου τους άφησε στην εξώπορτα, δείχνοντάς τους απλώς το κουδούνι και ύστερα γύρισε στο αυτοκίνητο και το οδήγησε προς την ανατολική πτέρυγα του σπιτιού. Με αποφασιστικότητα, ο Ντιν χτύπησε το σιδερένιο ρόπτρο. Δεν ακούστηκε κανένας ήχος, αλλά σε μισό λεπτό η πόρτα άνοιξε και είδαν μια νεαρή γυναίκα. Είχε μαλλιά ξανθά και μακριά ως τους ώμους, τα οποία κατά τον Ντιν δεν έδειχναν και πολύ καθαρά, μπόλικο κοκκινάδι στα χείλη και φορούσε ένα τζιν παντελόνι κάτω από μια χρωματιστή ποδιά. Ο Ντιν την κοίταξε απ' υψηλού καθώς εκτίμησε πως είναι κάποια από το χωριό που βοηθάει στις δουλειές, πράγμα που επιβεβαιώθηκε αργότερα. Τους κοίταξε με μια αντιπάθεια για λίγο και ύστερα είπε: «Είμαι η Μείζυ. Η μισ Κρέσετ είπε να σας προσφέρει τσάι στη μεγάλη σάλα».

Τώρα που ξαναθυμόταν ο Ντιν αυτή την άφιξη, έμενε έκπληκτος με το πόσο γρήγορα συνήθισε τη μεγαλοπρέπεια αυτής της μεγάλης σάλας. Τώρα καταλάβαινε πώς μπορούν οι άνθρωποι που έχουν τέτοια σπίτια να συνηθίζουν την ομορφιά τους, πώς μπορούν να κινούνται με φυσικότητα στους διαδρόμους και στα δωμάτια χωρίς να προσέχουν τους πίνακες και τα αντικείμενα τέχνης, τον πλούτο που τους περιβάλλει. Χαμογέλασε καθώς

θυμήθηκε πως, αφού ρώτησε πού μπορούσαν να πλύνουν τα χέρια τους, οδηγήθηκαν σε ένα δωμάτιο πίσω από τη σάλα το οποίο είχε τουαλέτα και νιπτήρα. Η Μείζυ εξαφανίστηκε κι εκείνος περίμενε την Κιμ έξω από την τουαλέτα.

Βγήκε σε τρία λεπτά με τα μάτια γουρλωμένα από έκπληξη, και του είπε ψιθυριστά:

«Άλλο πράγμα. Ο νιπτήρας είναι χρωματιστός. Είναι μπλε με ζωγραφιστά λουλούδια και φύλλα. Και η λεκάνη είναι τεράστια με καπάκι από ακαζού. Ως και το καζανάκι δεν είναι σαν τα συνηθισμένα, πρέπει να τραβάς μια αλυσίδα όπως στην τουαλέτα της γιαγιάς μου. Η ταπετσαρία όμως είναι θαύμα, και έχει κι ένα σωρό πετσέτες. Δεν ήξερα ποια να πάρω. Και ακριβό σαπούνι. Κάνε γρήγορα, μωρό μου. Δεν θέλω να περιμένω μόνη μου. Λες να είναι οι καμπινέδες τόσο παλιοί όσο και το σπίτι; Μάλλον θα είναι».

«Όχι», της είπε, θέλοντας να κάνει επίδειξη γνώσεων, «όταν χτίστηκε αυτό το σπίτι δεν υπήρχαν τουαλέτες. Και πάντως όχι τέτοιες. Αυτές είναι βικτοριανής εποχής. Θα έλεγα μάλλον αργών του δέκατου ένατου αιώνα».

Τα είπε με μια σιγουριά την οποία δεν ένιωθε, αποφασισμένος να μην πτοηθεί από τον πύργο. Η Κιμ από αυτόν περίμενε παρηγοριά και στήριξη. Δεν έπρεπε να δείξει ότι τα είχε και ο ίδιος ανάγκη.

Επιστρέφοντας βρήκαν τη Μείζυ να τους περιμένει στην πόρτα της μεγάλης σάλας.

«Το τσάι σας είναι μέσα. Θα γυρίσω σ' ένα τέταρτο και θα σας πάω στο γραφείο».

Στην αρχή, η μεγάλη σάλα τους κατέβαλε. Προχώρησαν μέσα σαν μικρά παιδιά, κάτω από τις τεράστιες ξυλοδεσιές του ταβανιού και υπό τα βλέμματα, όπως τουλάχιστον ένιωθαν, των ευγενών της ελισαβετιανής περιόδου με ρούχα εποχής και των νεαρών στρατιωτών που πόζαζαν γεμάτοι έπαρση δίπλα στα άλογά τους. Σαστισμένος από το μέγεθος και τη μεγαλοπρέπεια, δεν πρόσεξε παρά αργότερα τις λεπτομέρειες. Αργότερα πρόσεξε τη μεγάλη ταπισερί στον δεξιό τοίχο και μπροστά το μεγάλο δρύινο τραπέζι και το τεράστιο βάζο με τα λουλούδια.

Το τσάι τους τους περίμενε σερβιρισμένο σ' ένα χαμηλό τραπέζι μπροστά στο τζάκι. Ένα κομψό σερβίτσιο, ένα πιάτο με σάντουιτς, σκουνς με μαρμελάδα και βούτυρο και ένα κέικ με φρούτα. Και οι δυο διψούσαν πολύ. Η Κιμ, με τρεμάμενα δάχτυλα, έβαλε το τσάι, ενώ ο Ντιν που ήδη είχε καταβροχθίσει σάντουιτς στο τρένο, πήρε ένα σκουν και το άλειψε με μια γερή στρώση βούτυρο και μαρμελάδα.

«Η μαρμελάδα», είπε μετά την πρώτη μπουκιά, «είναι σπιτική, όχι όμως και το σκουν. Κρίμα».

«Και το κέικ», είπε η Κιμ, «είναι ετοματζίδικο. Καλούτσικο όμως είναι. Άραγε ο μάγειρας πότε να 'φυγε; Δεν πιστεύω πως εμείς θα τους δίνουμε κέικ ετοματζίδικο. Και την κοπέλα που μας άνοιξε μάλλον δοκιμαστικά θα την έχουν. Δεν μπορώ να φανταστώ πώς άνθρωποι σαν κι αυτούς έχουν προσλάβει αυτό το πράμα». Ανακάλυψαν πως μιλούσαν μεταξύ τους ψιθυριστά, σαν κατάσκοποι.

Η Μέιζυ γύρισε γρήγορα. Χωρίς χαμόγελο πάντοτε και μάλλον με επισημότητα τους είπε:

«Ακολουθήστε με, παρακαλώ». Τους οδήγησε περνώντας από το τετράγωνο χολ της εισόδου προς την πόρτα που βρισκόταν απέναντι και ανοίγοντάς την: «Το ζεύγος Μπόστοκ έφτασε, μιν Κρέσετ. Τους πρόσφερα ήδη το τσάι τους», είπε και έφυγε.

Το δωμάτιο ήταν μικρό, με επένδυση οξιάς και πολύ λειτουργικά διαμορφωμένο, ενώ το μεγάλο γραφείο του ερχόταν σε αντίθεση με την επένδυση του τοίχου και το πλήθος των μικρών πινάκων που κρέμονταν από πάνω του. Τρεις γυναίκες είχαν πάρει θέση στο γραφείο και τους υπέδειξαν δυο καρέκλες που τους περίμεναν.

«Λέγομαι», είπε η πιο ψηλή, «Ελένα Κρέσετ κι από δω είναι η αδελφή Χόλαντ και η κυρία Φρένσαμ. Κάνετε καλό ταξίδι;»

«Πολύ καλό», απάντησε ο Ντιν, «σας ευχαριστούμε».

«Ωραία. Πριν πάρετε αποφάσεις, θα πρέπει να δείτε πού θα μείνετε καθώς και την κουζίνα, προηγουμένως όμως θα θέλαμε να σας μιλήσουμε για τη δουλειά. Είναι, κατά κάποιο τρόπο, διαφορετική από τη συνήθη δουλειά των μαγείρων. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ χειρουργεί στο Λονδίνο από τη Δευτέρα έως την

Τετάρτη. Αυτό σημαίνει ότι η αρχή της εβδομάδας θα είναι πιο εύκολη για σας. Ο βοηθός του, ο κύριος Μάρκους Γουέστχολ, κατοικεί σ' ένα από τα σπίτια του υποστατικού με την αδελφή του και τον πατέρα του, και όσο για μένα, μαγειρεύω συνήθως μόνη μου στο διαμέρισμά μου εδώ, αν και ενίοτε δίνω ένα μικρό δείπνο, οπότε θα σας ζητώ να μου μαγειρέψετε. Την υπόλοιπη εβδομάδα όμως έχει πολλή δουλειά. Ο αναισθησιολόγος και όλο το νοσοκομειακό και βοηθητικό προσωπικό καταφθάνει, οι περισσότεροι μένουν και το βράδυ, οι υπόλοιποι γυρίζουν στα σπίτια τους μετά τη δουλειά. Όλοι αυτοί φτάνοντας τρώνε ένα κολατσιό, ύστερα ένα κανονικό μεσημεριανό γεύμα και το βράδυ, πριν φύγουν, ένα “ενισχυμένο” τσάι. Η αδελφή Χόλαντ δεν φεύγει και, βεβαίως, ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και οι ασθενείς. Μερικές φορές ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ φεύγει νωρίς το πρωί, γύρω στις πέντε και μισή, για να επισκεφτεί τους αρρώστους του στο Λονδίνο. Γυρίζει πίσω στη μία και θέλει ένα πλήρες γεύμα, το οποίο προτιμάει να τρώει στο προσωπικό του καθιστικό. Επειδή αναγκάζεται λόγω δουλειάς να πετάγεται μέρος της ημέρας στο Λονδίνο, τρώει σε ακανόνιστες ώρες, αλλά πάντα θέλει να τρώει καλά. Θα κανονίζουμε μαζί τα μενού εγκαίρως. Η προϊσταμένη ασχολείται με το τι πρέπει να φάει ο κάθε ασθενής και έτσι θα την παρακαλέσω να σας εξηγήσει τι περιμένει από σας».

«Οι ασθενείς», είπε η αδελφή Χόλαντ, «δεν πρέπει να τρώνε τίποτα πριν από τη νάρκωση και συνήθως τρώνε πολύ λίγο την πρώτη μέρα μετά την επέμβαση, ανάλογα με τη σοβαρότητα της περίπτωσης. Όταν είναι καλά ώστε να μπορούν να τρώνε, αρχίζουν να έχουν απαιτήσεις και γίνονται δύσκολοι. Μερικοί μπορεί να πρέπει να ακολουθούν ειδική διαίτα, οπότε τους επιτηρεί ο διαιτολόγος ή εγώ. Συνήθως οι ασθενείς τρώνε στα δωμάτιά τους και δεν τους σερβίρεται τίποτα χωρίς την έγκρισή μου. Συνήθως», συνέχισε κοιτάζοντας την Κιμ, «μία από τις νοσοκόμες ανεβάζει το φαγητό στην πτέρυγα των ασθενών, μπορεί όμως να σας ζητηθεί να τους πάτε το τσάι ή κάποιο ποτό ενδεχομένως. Καταλαβαίνετε ότι και αυτά χρειάζονται την έγκρισή μου».

«Ναι, αδελφή προϊσταμένη, το καταλαβαίνω», είπε η Κιμ.

«Εκτός λοιπόν των φαγητών που αφορούν ασθενείς, οδηγίες

θα παίρνετε από τη μισ Κρέσετ, ή αν δεν είναι η ίδια εδώ, από τη βοηθό της, την κυρία Φρένσαμ. Τώρα, θα σας κάνει μερικές ερωτήσεις η κυρία Φρένσαμ».

Η κυρία Φρένσαμ ήταν μια ψηλή, οστεώδης και ηλικιωμένη κυρία με ασημένια μαλλιά σε κότσο. Είχε όμως ένα καλοσυνάτο βλέμμα και ο Ντιν ένιωσε πολύ πιο οικεία μαζί της παρά με την κατά πολύ νεότερη, με μαύρα μαλλιά και –έτσι του φάνηκε– μάλλον σέξι αδελφή Χόλαντ, ή με τη μισ Κρέσετ με το εξαιρετικά χλωμό και ξεχωριστό πρόσωπο. Κάποιοι, σκέφτηκε, μπορεί να την έβρισκαν ελκυστική, όμως κανείς δεν θα μπορούσε να πει πως πρόκειται για καλλονή.

Οι ερωτήσεις της κυρίας Φρένσαμ αφορούσαν αποκλειστικά την Κιμ και δεν ήταν δύσκολες. Τι μπισκότα πρότεινε για τον πρωινό καφέ και πώς τα έφτιαχνε; Αμέσως η Κιμ έδωσε την προσωπική της συνταγή που ήταν μπισκότα με καρυκεύματα και σταφίδες. Τα προφιτερόλ πώς τα έφτιαχνε; Και πάλι η Κιμ δεν δυσκολεύτηκε. Οι ερωτήσεις στις οποίες έπρεπε να απαντήσει ο Ντιν ήταν τι κρασιά θα πρότεινε για πάπια με πορτοκάλι, σούπα ή φιλέτο στη σχάρα, και τι θα πρότεινε ως δείπνο για μια πολύ ξεστή καλοκαιρινή μέρα ή για τη δύσκολη μέρα μετά τα Χριστούγεννα. Ο Ντιν έδωσε ικανοποιητικές, κατά πως φάνηκε, απαντήσεις. Το τεστ δεν ήταν δύσκολο και ένιωσε πως η Κιμ ηρέμησε.

Την κουζίνα τούς την έδειξε η κυρία Φρένσαμ, η οποία, στη συνέχεια, γύρισε και ρώτησε την Κιμ:

«Πιστεύετε, κυρία Μπόστοκ, πως θα νιώθετε καλά εδώ μέσα;»

Εκείνη τη στιγμή ο Ντιν λάτρεψε την κυρία Φρένσαμ.

Και ήταν και η Κιμ ευχαριστημένη. Ήταν γι' αυτή μεγάλη ανακούφιση αυτή η δουλειά. Θυμόταν με τι δέος και μαζί τι αγальίαση πηγαινοερχόταν μέσα στη μεγάλη απαστράπτουσα κουζίνα, και ύστερα σαν μέσα σε όνειρο στα δωμάτια πίσω από την κουζίνα, στο καθιστικό, στο υπνοδωμάτιο, στο πολυτελές μπάνιο, που θα ήταν δικά τους, θυμόταν πώς άγγιζε τα έπιπλα με απίστευτο θαυμασμό, πώς έτρεχε στο παράθυρο να δει τη θέα. Τέλος, πήγαν στον κήπο και αφού άνοιξε διάπλατα τα χέρια της στο ηλιόλουστο τοπίο, γλίστρησε το χέρι της στο δικό του σαν παιδάκι και τον κοίταξε με τα μάτια της να λάμπουν. «Είναι υ-

πέροχο. Απίστευτο. Δεν θα 'χουμε νοίκια και ο μισθός μας θα μας μένει ολόκληρος. Θα μπορούμε να βάζουμε στην άκρη και τους δυο μισθούς μας».

Για την Κιμ ήταν μια καινούργια αρχή, γεμάτη ελπίδες, γεμάτη χαρούμενες εικόνες των δυο τους να δουλεύουν μαζί, να γίνονται απαραίτητοι, να έχουν το παιδικό καροτσάκι στο γρασίδι, να κοιτάνε από το παράθυρο της κουζίνας τα παιδιά τους να τρέχουν στους κήπους. Για τον Ντιν, καθώς την κοίταζε μέσα στα μάτια, ήταν η αρχή του θανάτου ενός ονείρου.

[8]

Η ΡΟΝΤΑ ξύπνησε ως συνήθως. Όχι δηλαδή σταδιακά αλλά αμέσως, περνώντας από τον ύπνο στην πλήρη εγρήγορση, με όλες τις αισθήσεις της έτοιμες για την καινούργια μέρα. Έμεινε για λίγο ακίνητη, απολαμβάνοντας τη ζεστασιά και την άνεση του κρεβατιού. Είχε μισανοίξει τις κουρτίνες πριν κοιμηθεί και τώρα μια στενή λωρίδα χλωμού φωτός έδειχνε πως είχε κοιμηθεί περισσότερο από ό,τι περίμενε, και σίγουρα περισσότερο από ό,τι συνήθιζε, και επίσης πως ξημέρωνε ένα χειμωνιάτικο πρωινό. Είχε κοιμηθεί καλά, όμως τώρα ένιωθε μια επιτακτική ανάγκη για ένα καυτό τσάι. Πήρε τον αριθμό που είχε στον κατάλογο δίπλα από το κρεβάτι και άκουσε μια ανδρική φωνή.

«Καλημέρα, κυρία Γκράντουιν. Ντιν Μπόστοκ στο τηλέφωνο από την κουζίνα. Θέλετε να σας ανεβάσουμε κάτι;»

«Τσάι, παρακαλώ. Μια μεγάλη τσαγιέρα, και γάλα αλλά όχι ζάχαρη».

«Θέλετε να μας δώσετε τώρα την παραγγελία για το πρωινό σας;»

«Ναι, αλλά παρακαλώ να μου το ανεβάσετε σε μισή ώρα. Θέλω φρέσκο χυμό πορτοκάλι, ένα αυγό ποσέ σε άσπρη φρυγανιά, επίσης φρυγανιές ολικής αλέσεως και μαρμελάδα. Θα πάρω πρωινό στο δωμάτιό μου».

Το αυγό ποσέ ήταν τεστ. Αν το έφερναν σωστά ετομασμένο, με ελαφρά βουτυρωμένη τη φρυγανιά, ούτε πολύ ξεροψημένη

ούτε πολύ μαλακιά, τότε θα μπορούσε να είναι σίγουρη πως όταν θα ερχόταν ξανά για να χειρουργηθεί και να μείνει περισσότερες μέρες θα είχε καλό φαγητό. Θα ερχόταν ξανά και μάλιστα στο ίδιο δωμάτιο. Έβαλε τη ρόμπα της και πηγαίνοντας στο παράθυρο κοίταξε το τοπίο με τις δασωμένες κοιλάδες και τους λόφους. Μια ομίχλη κρεμόταν πάνω από την κοιλάδα έτσι που οι στρογγυλές κορυφές των γύρω λόφων που ξεμύτιζαν έμοιαζαν με νησιά σε μια θάλασσα ασημένια. Την περασμένη νύχτα είχε ξαστεριά κι έπεσε παγωνιά. Η χλόη στο στενό δρομίσκο κάτω από το παράθυρό της ήταν ξασπρισμένη και σκληρή από τον πάγο, όμως ήδη ο ήλιος μέσ' από την ομίχλη άρχιζε να της δίνει το πράσινο χρώμα της και να τη ζεσταίνει. Στα πιο ψηλά κλωνάρια μιας βελανιδιάς χωρίς καθόλου φύλλα, κάθονταν τρία κοράκια, ασυνήθιστα σιωπηλά και ακίνητα, σαν προσεκτικά τοποθετημένοι μαύροι οιωνοί. Χαμηλά, ένας δρόμος με φλαμουριές οδηγούσε σε μια χαμηλή μάντρα που πέρα της βρισκόταν ένας μικρός κύκλος από λίθους. Αρχικά φαίνονταν μόνο οι κορυφές των λίθων, καθώς όμως τις παρατηρούσε, η ομίχλη σηκώθηκε και φάνηκαν ολόκληροι. Από αυτή την απόσταση και καθώς η μάντρα έκρυβε ένα μέρος του κύκλου, το μόνο που κατάφερε να δει ήταν πως οι λίθοι είχαν διάφορα μεγέθη, χοντροκομμένοι ακανόνιστοι ογκόλιθοι μ' έναν ψηλότερο στο κέντρο. Θα πρέπει να είναι προϊστορικοί, σκέφτηκε. Καθώς τους παρατηρούσε, έπιασε το διακριτικό κλείσιμο της πόρτας του καθιστικού της. Είχε φτάσει το τσάι. Εξακολουθώντας να κοιτάζει έξω, είδε πέρα μακριά μια στενή λωρίδα ασημένιο φως και η καρδιά της φτερούγισε συνειδητοποιώντας πως αυτό πρέπει να ήταν η θάλασσα.

Με απροθυμία, αφήνοντας το θέαμα και καθυστερώντας κάποια δευτερόλεπτα, γύρισε και είδε, με ένα ελαφρύ ξάφνιασμα, πως μια νεαρή γυναίκα είχε μπει αθόρυβα και στεκόταν σιωπηλή κοιτάζοντάς την. Ήταν αδυνατούλα και φορούσε ένα καρό μπλε φόρεμα με μια καφέ ζακέτα ασουλούπωτη από πάνω, πράγμα που μαρτυρούσε μια διαφορούμενη ιδιότητα. Ήταν φανερό πως δεν ήταν νοσοκόμα αλλά, από την άλλη, δεν είχε τίποτα από τη σιγουριά ενός υπηρέτη, την αυτοπεποίθηση που γεννά μια δουλειά που γνωρίζεις καλά. Η Ρόντα σκέφτηκε πως

μάλλον ήταν μεγαλύτερη από ό,τι έδειχνε, αλλά η στολή και ειδικά η αταίριαχτη ζακέτα την έκανε να φαίνεται σαν παιδί. Το πρόσωπό της ήταν χλωμό, τα καστανά μαλλιά της ήταν ίσια και όλα ριγμένα προς τη μία μεριά όπου τα συγκρατούσε μια μεγάλη διακοσμητική μπανιέρα. Το στόμα της ήταν μικρό, το πάνω χείλι της σχημάτιζε ένα τέλειο τόξο, κι ήταν τόσο παχύ που έμοιαζε προημένο, όμως το κάτω ήταν λεπτότερο. Τα μάτια της ήταν ανοιχτά γαλάζια και λίγο πεταχτά κάτω από τα ίσια τους φρύδια. Ήταν μάτια ερευνητικά, σχεδόν δύσπιστα, κάπως επικριτικά καθώς την περιεργάζονταν ασκαρδαμυκτά.

Είπε, με μια φωνή που είχε μάλλον προφορά πόλης και όχι χωριού, μια φωνή συνηθισμένη, με μια δόση σεβασμού, που στη Ρόντα φάνηκε φτιαχτός:

«Σας έφερα το πρωινό σας τσάι, κυρία. Είμαι η Σάρον Μπέιτμαν, βοηθός στην κουζίνα. Έχω ακουμπήσει έξω το δίσκο. Μήπως τον θέλετε εδώ;»

«Ναι, σε λίγο. Είναι φρεσκοφτιαγμένο το τσάι;»

«Μάλιστα, κυρία. Το έφερα αμέσως επάνω».

Η Ρόντα παραλίγο να της πει πως ο όρος «κυρία» δεν είναι σωστός, αλλά το άφησε.

«Αφού είν' έτσι», της είπε, «άσ' το λίγα λεπτά να δυναμώσει. Κοίταξα τον κύκλο με τους ογκόλιθους. Μου μίλησαν γι' αυτούς, αλλά δεν είχα καταλάβει πως είναι τόσο κοντά στον πύργο. Υποθέτω πως είναι προϊστορικοί».

«Μάλιστα, κυρία. Είναι το Σέβερελ Στόουνς. Είναι αρκετά διάσημοι. Η μς Κρέσετ λέει πως είναι πάνω από τριών χιλιάδων χρόνων. Λέει πως στο Ντόρσετ σπανίζουν οι κύκλοι ογκόλιθων».

«Χθες βράδυ», είπε η Ρόντα, καθώς άνοιγα τις κουρτίνες, «είδα ένα φως να κινείται. Σαν φακός μου έμοιασε. Ερχόταν από αυτή την κατεύθυνση. Ίσως κάποιος γυρόφερνε στους ογκόλιθους. Φαντάζομαι πως ο κύκλος είναι πόλος έλξης για πολλούς».

«Όχι και για τόσο πολλούς, κυρία. Νομίζω ότι ο περισσότερος κόσμος ούτε που ξέρει πως υπάρχουν. Οι χωρικοί τους αποφεύγουν. Τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ θα είδατε. Του αρέσει να περπατάει τα βράδια στο ύπαιθρο. Δεν τον περιμέναμε, αλλά έφτασε χθες βράδυ. Κανείς χωρικός δεν πλησιάζει τους ογκόλι-

θους έτσι και πέσει το σκοτάδι. Φοβούνται μην τους παρουσιαστεί το φάντασμα της Μαίρης Κέιτ να τριγυρίζει και να ψάχνει».

«Ποια είναι η Μαίρη Κέιτ;»

«Οι ογκόλιθοι είναι στοιχειωμένοι. Την έδεσαν στο μεσαίο ογκόλιθο και την έκαψαν το 1654. Αυτός ο ογκόλιθος είναι διαφορετικός από τους άλλους, είναι πιο ψηλός και πιο σκούρος. Την καταδίκασαν γιατί ήταν μάγισσα. Συνήθως έκαιγαν ως μάγισσες κάτι γριές, αυτή όμως ήταν μόλις είκοσι χρόνων. Ακόμη φαίνεται το καφέ σημάδι που άφησε η φωτιά. Το χορτάρι δεν φυτρώνει ποτέ ανάμεσα στους ογκόλιθους».

«Αναμφίβολα», απάντησε η Ρόντα, «επειδή κάποιοι ανά τους αιώνες φροντίζουν να μη συμβεί κάτι τέτοιο. Πιθανότατα ρίχνοντας κάποιο πράγμα που σκοτώνει το χορτάρι. Είμαι σίγουρη πως δεν πιστεύεις αυτές τις ανοησίες, έτσι δεν είναι;»

«Λένε πως τα ουρλιαχτά της ακούγονταν ως την εκκλησία. Καταράστηκε το χωριό την ώρα που καιγόταν, και ύστερα πέθαναν σχεδόν όλα τα παιδιά. Ακόμα μπορείτε να δείτε τα κατάλοιπα από τις ταφόπλακες στο νεκροταφείο της εκκλησίας, αν και τα ονόματα έχουν ξεθωριάσει πολύ και δεν διαβάζονται. Ο Μογκ λέει πως στην επέτειο της παράδοσής της στην πυρά ακούς ακόμα και τώρα τα ουρλιαχτά της».

«Υποθέτω μια νύχτα με πολύ αέρα».

Η συζήτηση είχε αρχίσει να την κουράζει, αλλά δυσκολευόταν να την κόψει. Η μικρή έμοιαζε κάτι παραπάνω, αλλά σίγουρα δεν ήταν πολύ μεγαλύτερη από τη Μαίρη Κέιτ· έδειχνε πως αυτός ο θάνατος την είχε επηρεάσει με τρόπο αρωστημένο.

«Τα παιδιά του χωριού», της απάντησε η Ρόντα, «πέθαναν από παιδικές κολλητικές αρρώστιες, φθίση ίσως, ή πυρετούς. Πριν καταδικαστεί η Μαίρη Κέιτ, της φόρτωναν τις αρρώστιες των παιδιών και αφού την έκαψαν, της φόρτωναν τους θανάτους τους».

«Δηλαδή εσείς δεν πιστεύετε ότι τα πνεύματα των νεκρών επιστρέφουν;»

«Οι νεκροί δεν επιστρέφουν για να μας κάνουν επισκέψεις ούτε ως πνεύματα –με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει– ούτε υπό οποιαδήποτε άλλη μορφή».

«Μα οι νεκροί είναι εδώ! Η Μαίρη Κέιτ δεν έχει βρει τη γαλήνη. Τα πορτρέτα μέσα στο σπίτι. Όλα αυτά τα πρόσωπα εδώ είναι, δεν έφυγαν ποτέ από το σπίτι. Ξέρω πως δεν θέλουν να μένω εδώ».

Δεν μιλούσε υστερικά ούτε καν ανήσυχα. Διαπίστωνε απλώς τα γεγονότα.

«Γελοία πράγματα», είπε η Ρόντα. «Ούτε συζήτηση πως είναι νεκροί. Έχω στο σπίτι μου ένα παλιό πορτρέτο. Έναν ευγενή της εποχής των Τιτόρ. Καμιά φορά προσπαθώ να φανταστώ τι θα σκεφτόταν αν μπορούσε να με δει να ζω και να εργάζομαι. Όμως η συγκίνηση είναι δική μου, όχι δική του. Ακόμα κι αν πείσω τον εαυτό μου ότι μπορώ να επικοινωνήσω μαζί του, αυτός δεν πρόκειται να βγάλει άχνα. Η Μαίρη Κέιτ πέθανε. Δεν μπορεί να γυρίσει πίσω». Έκανε μια παύση και ύστερα είπε με αυταρχικό τρόπο: «Και τώρα θέλω το τσάι μου».

Της έφερε το δίσκο· το σερβίτσιο από φίνα πορσελάνη, όπως και η τσαγιέρα και η ασορτί γαλατιέρα.

«Πρέπει να σας ρωτήσω κυρία», είπε η Σάρον, «αν το μεσημεριανό σας θέλετε να σας το φέρουμε εδώ ή αν προτιμάτε να φάτε στην τραπεζαρία των ασθενών. Είναι η μακρόστενη αίθουσα ακριβώς από κάτω. Και αυτός είναι ο κατάλογος για να διαλέξετε».

Έβγαλε από την τσέπη της ζακέτας της ένα χαρτί και το έδωσε στη Ρόντα. Υπήρχαν δύο επιλογές.

«Να πείτε στον σεφ», είπε η Ρόντα, «πως θέλω κονσομέ για αρχή, στη συνέχεια χτένι πάνω σε πουρέ λαχανικών με κρέμα γάλακτος και πατατοκροκέτες και τέλος ένα σορμπέ λεμόνι. Θα ήθελα επίσης ένα ποτήρι παγωμένο κρασί. Νομίζω ότι ένα ποτήρι Σαμπλί θα ήταν ό,τι έπρεπε. Θα φάω στο καθιστικό μου στη μία ακριβώς».

Η Σάρον βγήκε από το δωμάτιο. Καθώς έπινε το τσάι της, η Ρόντα έλεγξε τα συναισθήματά της και τα βρήκε μπερδεμένα. Αυτή τη μικρή ούτε που την είχε δει ή ακούσει ποτέ, και το πρόσωπό της δεν ήταν κάτι που ξεχνιόταν εύκολα. Εντούτοις, της ήταν, αν όχι οικείο, γνωστό, κάτι σαν μια δυσάρεστη ανάμνηση μιας παλιάς συγκίνησης που δεν την είχε βιώσει στο παρελθόν έ-

ντονα, αλλά η οποία εξακολουθούσε να υπάρχει σε κάποια γωνιά της μνήμης της. Και η σύντομη αυτή συνάντηση της είχε ενισχύσει μια αίσθηση πως το σπίτι έκρυβε κι άλλα μυστικά εκτός από εκείνα που απεικόνιζαν οι παλιοί πίνακες ή εκείνα που είχαν περάσει στην παράδοση. Ενδιαφέρον θα είχε να ψάξει λίγο, να ικανοποιήσει γι' άλλη μια φορά το πάθος της ζωής της που την ωθούσε να προσπαθήσει να ανακαλύψει την αλήθεια για τους άλλους, τόσο ως ατόμων όσο και στις επαγγελματικές τους σχέσεις, για το τι αποκαλύπτουν σε σχέση με τον εαυτό τους, τι κέλυφος δημιουργούν για να παρουσιάζονται στους άλλους. Αυτή την περιέργεια είχε αποφασίσει να τη δαμάσει πια, να χρησιμοποιήσει αυτά τα διανοητικά της προσόντα για άλλους σκοπούς. Θα μπορούσε λοιπόν να είναι αυτή η τελευταία της έρευνα, αν θα μπορούσε να ονομαστεί έτσι, αλλά όχι και η τελευταία της περιέργεια. Ξαφνικά κατάλαβε πως αυτή η περιέργεια είχε αρχίσει ήδη να χάνει τη δύναμή της, πως δεν ήταν πια καταπιεστική. Ίσως όταν θα ξεφορτωνόταν το σημάδι να της έφευγε εντελώς ή να παρέμενε ως μια χρήσιμη απλώς συνεργάτης για έρευνα. Όμως, για τους κατοίκους του Σέβερελ Μάνορ, θα ήθελε να μάθει περισσότερα, και αν υπήρχαν όντως ενδιαφέροντες αλήθειες προς ανακάλυψη, η Σάρον, με την ολοφάνερη ανάγκη της για κουβέντα, θα μπορούσε να είναι η πιο κατάλληλη για να τις αποκαλύψει. Είχε κάνει κράτηση μέχρι το μεσημέρι μετά το γεύμα, για μισή μέρα δηλαδή. Δεν θα της έφτανε ούτε καν για να εξερευνήσει το χωριό και τα πέριξ του πύργου, γιατί είχε κι ένα ραντεβού με την αδελφή Χόλαντ, που θα την πήγαινε να ρίξει μια ματιά στο χειρουργείο και στην αίθουσα ανάνηψης. Η πρωινή ομίχλη προοιωνίζε μια ωραία ημέρα και θα ήταν ευχάριστο να κάνει μια βόλτα στους κήπους και ίσως και πέρα από αυτούς. Της άρεσε το μέρος, το σπίτι, το δωμάτιό της. Αποφάσισε να ρωτήσει αν μπορούσε να μείνει μέχρι την επομένη το απόγευμα. Και ύστερα, σε δυο βδομάδες να ερχόταν ξανά για την επέμβαση και μια καινούργια άγνωστη ζωή θα άρχιζε γι' αυτήν.

ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ του πύργου βρισκόταν σε καμιά ογδονταριά μέτρα πέρα από την ανατολική πτέρυγα, μισοκρυμμένο από μια περίφραξη με πικροδάφνες. Δεν ήταν καταγεγραμμένη η ιστορία του και η ημερομηνία που χτίστηκε, σίγουρα όμως ήταν προγενέστερο του πύργου κι ήταν ένα απλό παραλληλόγραμμο κτίσμα με μια πέτρινη Αγία Τράπεζα κάτω από το ανατολικό παράθυρο. Δεν φαινόταν να υπάρχει φωτισμός άλλος από τα κεριά τα οποία έβρισκες σ' ένα χαρτονένιο κουτί πάνω σε μια καρέκλα αριστερά της πόρτας, μαζί με κάμποσα διαφορετικά κηροπήγια, ξύλινα ως επί το πλείστον, απομεινάρια από παμπάλαιες κουζίνες ή από τα δωμάτια των υπηρετών της βικτοριανής εποχής. Καθώς δεν υπήρχαν σπίρτα, ο μη προνοητικός επισκέπτης θα έπρεπε να κάνει το προσκύνημά του, αν ήθελε, χωρίς την ευεργετική τους βοήθεια. Ο σταυρός της Αγίας Τράπεζας ήταν αδέξια σκαλισμένος, μάλλον από κάποιο ξυλουργό του σπιτιού, ο οποίος τον έφτιαξε είτε επειδή αναγκάστηκε να υπακούσει σε διαταγές ή επειδή, από προσωπική παρόρμηση, θέλησε να δείξει την ευσέβειά του και την πίστη του. Ήταν μάλλον απίθανο να έγινε κατά διαταγή κάποιου μακρινού προγόνου των Κρέσσετ, ο οποίος είναι βέβαιο πως θα είχε επιλέξει ασημένιο σταυρό ή πιο καθωσπρέπει σκάλισμα. Αν εξαιρέσουμε το σταυρό, η Αγία Τράπεζα ήταν γυμνή. Σίγουρα τα πρώτα έπιπλα στο παρεκκλήσι είχαν αλλάξει με τις μεγάλες ανατροπές της Μεταρρύθμισης, και από περίτεχνα και διακοσμημένα θα είχαν μετατραπεί σε εντελώς απλά και λιτά.

Ο σταυρός βρισκόταν ακριβώς απέναντι από το οπτικό πεδίο του Μάρκου Γουέστχολ, που για ώρα τον κοίταζε μέσα στη σιωπή, σαν να περίμενε να του δώσει μια μυστηριώδη δύναμη, μια βοήθεια για να πάρει απόφαση, τη χάρη που πίστευε πως δεν θα του έδινε ποτέ. Γι' αυτό το σύμβολο είχαν δοθεί μάχες, κοσμογονικές συγκρούσεις Πολιτείας και Εκκλησίας είχαν αλλάξει τη μορφή της Ευρώπης, άντρες και γυναίκες είχαν υποστεί βασανιστήρια, είχαν ριχτεί στην πυρά και δολοφονηθεί. Υψώθηκε με το μήνυμα αγάπης και συγγνώμης στα πιο σκοτεινά κύτ-

ταρα της ανθρώπινης φαντασίας. Για τον Μάρκους, ο σταυρός αυτή την ώρα ήταν βοήθεια για αυτοσυγκέντρωση, για το ξεκαθάρισμα των σκέψεων που γλιστρούσαν και στριφογυρίζαν στο μυαλό του σαν φύλλα στη δίνη του ανέμου.

Είχε μπει αθόρυβα και είχε, ως συνήθως, καθίσει σ' ένα στασίδι πίσω πίσω. Είχε καρφώσει τα μάτια του στο σταυρό, όχι όμως προσευχόμενος, καθώς δεν είχε ιδέα για το πώς θα άρχιζε να προσεύχεται ή με ποιον συγκεκριμένα ήθελε να επικοινωνήσει. Μερικές φορές αναρωτιόταν πώς θα ήταν αν έβρισκε εκείνη τη μυστική πόρτα που έλεγαν ότι άνοιγε στο ελάχιστο άγγιγμα και να ένιωθε να απαλλάσσει τους ώμους του όλο αυτό το φορτίο ενοχής και αναποφασιστικότητας που κουβαλούσε. Ήξερε όμως ότι αυτή η διάσταση της ανθρώπινης εμπειρίας τού ήταν τόσο αδύνατη όσο αδύνατον ήταν σε κάποιον που δεν είχε μουσικό αυτί να νιώσει τη μουσική. Ίσως η Λέτυ Φρένσαμ να την είχε νιώσει. Την έβλεπε νωρίς τα πρωινά της Κυριακής να περνάει με το ποδήλατο από το Στόουν Κότατζ, φορώντας ένα μάλλινο κασκέτο, με το κοκκαλιάρικο κορμί της να βάζει δύναμη για να ανέβει τη μικρή ανηφόρα, ανταποκρινόμενη στο άηχο κάλεσμα κάποιας μακρινής καμπάνας, και να πηγαίνει σε μια εκκλησία κάποιου μακρινού χωριού την οποία ποτέ δεν είχε ονομάσει, για την οποία ποτέ δεν είχε μιλήσει σε κανέναν. Δεν την είχε δει ποτέ στο παρεκκλησί. Αν είχε πάει, θα πρέπει να ήταν σε ώρες που ο ίδιος βρισκόταν στο χειρουργείο με τον Τζωρτζ. Σκέφτηκε πως δεν θα τον πείραζε να μοιραστούν αυτό τον ιερό χώρο, να μπει κάποια στιγμή αθόρυβα και να καθίσει πλάι του σιωπηλά και να τον συντροφεύει. Δεν ήξερε τίποτα γι' αυτήν, εκτός του ότι υπήρξε κάποτε γκουβερνάντα της Ελένα Κρέσετ και ούτε είχε ιδέα για το τι ήταν εκείνο που την έσπρωξε, ύστερα από τόσα χρόνια, να επιστρέψει στον πύργο. Όμως η ηρεμία της και η γαλήνια λογική της την έκαναν να μοιάζει με μια ήσυχη λίμνη σ' ένα σπίτι όπου είχε την αίσθηση πως υπήρχαν τρομερά ρεύματα, έστω κι αν αυτά βρισκόνταν κυρίως στο δικό του μυαλό.

Από τους υπόλοιπους του σπιτιού, μόνο ο Μογκ σύχναζε στην εκκλησία του χωριού και ήταν ο βασικός της χορωδίας. Ο

Μάρκους υποπτευόταν ότι ο Μογκ, βαρύτονος και με τη γεμάτη ακόμα δύναμη φωνή του, είχε βρει αυτό τον τρόπο, ψάλλοντας δηλαδή τους Εσπερινούς, για να διαδηλώνει τη μερική τουλάχιστον αφοσίωσή του στο χωριό, ενάντια στον πύργο, και στην παλιά θρησκεία, ενάντια στην καινούργια. Θα υπηρετούσε τον παρείσακτο για όσο καιρό η μισ Κρέσετ ήταν στην ίδια θέση και ο ίδιος πληρωνόταν καλά, όμως ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ δεν είχε καταφέρει να αγοράσει παρά μόνο ένα μικρό μέρος της αφοσίωσής του.

Εκτός από το σταυρό της Αγίας Τράπεζας, το μόνο σημάδι που έδειχνε ότι αυτός ο χώρος ήταν κατά κάποιο τρόπο ξεχωριστός ήταν μια μπρούντζινη αναμνηστική πλάκα στον τοίχο, δίπλα στην πόρτα:

ΕΙΣ ΑΝΑΜΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΟΝΣΤΑΝΣ ΟΥΡΣΟΥΛΑ 1896-1928,
ΣΥΖΥΓΟΥ ΤΟΥ ΣΕΡ ΤΣΑΡΛΣ ΚΡΕΣΕΤ ΒΑΡΟΝΟΥ,
ΠΟΥ ΒΡΗΚΕ ΕΔΩ ΤΗ ΓΑΛΗΝΗ
ΜΑ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟΣ ΑΚΟΜΑ, ΣΕ ΓΗ ΚΑΙ ΟΥΡΑΝΟ
ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ, Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ
ΚΑΙ ΠΙΣΩ ΜΑΚΡΙΑ ΤΟ ΚΥΜΑ.
ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ
ΟΠΟΥ Ο ΕΡΩΤΩΝ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΚΑΙ Ο ΑΙΤΩΝ ΕΥΡΙΣΚΕΙ
ΟΠΟΥ ΤΩ ΚΡΟΥΟΝΤΙ ΑΝΟΙΓΗΣΤΑΙ.

Στη μνήμη της συζύγου, όχι όμως της λατρευτής συζύγου, που χάθηκε στα τριάντα δύο μόλις χρόνια της. Βραχύβιος λοιπόν ο γάμος. Ο Μάρκους είχε βρει από πού ήταν οι σίτχοι, αυτοί οι τόσο διαφορετικοί από τους συνηθισμένους θρησκευτικούς. Ήταν από ένα ποίημα ενός ποιητή του δέκατου όγδοου αιώνα, του Κρίστοφερ Σμαρτ. Για την Κονστάνς Ούρσουλα όμως δεν κοίταξε να μάθει κάτι παραπάνω. Και όπως όλοι οι άλλοι που ζούσαν στο σπίτι, δίσταζε να ρωτήσει την Ελένα για την οικογένειά της. Όμως αυτή η μπρούντζινη πλάκα του φαινόταν πως δεν είχε θέση εκεί μέσα. Στο παρεκκλήσι μόνο πέτρα και ξύλο έπρεπε να υπάρχει.

Δεν υπήρχε σ' ολόκληρο τον πύργο τόσο ήσυχο μέρος, ούτε

καν η βιβλιοθήκη, στην οποία πήγαινε καμιά φορά και καθόταν μόνος. Εκεί είχε πάντα το φόβο πως κάποιος θα τάραζε τη μοναξιά του, πως θ' άνοιγε η πόρτα και θ' άκουγε ξανά τις μισητές λέξεις, τις τόσο γνωστές από τα παιδικά του χρόνια. «Α, Μάρκου, εδώ λοιπόν κρύβεσαι! Σε ψάχναμε!» Κανείς όμως ποτέ δεν τον έψαχνε στο παρεκκλήσι. Ήταν παράξενο να αποπνέει τέτοια γαλήνη αυτό το πέτρινο κελί. Ακόμα και η Αγία Τράπεζα ήταν κατάλοιπο έριδας. Στις επισφαλείς μέρες της Μεταρρύθμισης, υπήρξαν θεολογικού περιεχομένου αντιπαραθέσεις μεταξύ του τοπικού εφημέριου, ο οποίος παρέμεινε στο παλαιό δόγμα, και του τότε σερ Φράνσις Κρέσετ, ο οποίος κατέτεινε μάλλον προς τις νέες ιδέες και τον νέο τρόπο λατρείας. Ο τελευταίος, καθώς χρειαζόταν μια Αγία Τράπεζα για το παρεκκλήσι του, έστειλε, νύχτα, όλους τους άντρες του υποστατικού να πάνε να κλέψουν από την εκκλησία του χωριού την Αγία Τράπεζα του παρεκκλησιού της Παρθένου, ιεροσυλία που είχε ως συνεπακόλουθο τη ρήξη Εκκλησίας και πύργου επί σειράς γενεών. Αργότερα, κατά τη διάρκεια του εμφυλίου, ο πύργος επιτάχτηκε για ένα μικρό διάστημα από τον κοινοβουλευτικό στρατό, έπειτα από μια νίκη του τελευταίου σε επιτόπια αψιμαχία, και έτσι τους νεκρούς των βασιλικών τους ξάπλωσαν σε αυτές εδώ τις πέτρινες πλάκες.

Ο Μάρκουσ έδωξε μακριά του σκέψεις και αναμνήσεις και συγκεντρώθηκε στα προσωπικά του διλήμματα. Έπρεπε να πάρει μια απόφαση και να την πάρει τώρα. Να μείνει στον πύργο ή να ακολουθήσει μια ομάδα χειρουργών στην Αφρική; Ήξερε τι ήθελε η αδελφή του. Ήξερε τι είχε καταλήξει να θεωρεί ο ίδιος λύση όλων των προβλημάτων του. Μήπως όμως δεν ήταν παρά μια λιποταξία για να ξεφύγει από τα προβλήματα της δουλειάς του και όχι μόνο; Είχε πιάσει το μείγμα θυμού και ικεσίας στη φωνή του Έρικ, του εραστή του, που δούλευε ως νοσοκόμος-προϊστάμενος χειρουργείου στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα και ο οποίος ήθελε να πάει μαζί του ο Μάρκουσ στην πορεία των γκέι. Ο καβγάς ήταν αναμενόμενος. Δεν ήταν η πρώτη φορά που δημιουργούνταν τέτοιες συγκρούσεις. Στο νου του ήρθαν ακριβώς τα λόγια που είπε στον Έρικ.

«Δεν καταλαβαίνω το λόγο. Αν ήμουν ετεροφυλόφιλος δεν νομίζω πως θα μου ζητάγες να βγω στους δρόμους να το διατυμπανίζω. Γιατί λοιπόν πρέπει να το κάνουμε τώρα; Το όλο θέμα δεν είναι πως έχουμε απόλυτο δικαίωμα να είμαστε αυτό που είμαστε; Δεν έχουμε ανάγκη να το δικαιολογήσουμε ή να το ανακοινώσουμε ή να το διατυμπανίσουμε σε ολόκληρο τον κόσμο. Δεν καταλαβαίνω γιατί να μπορεί να ενδιαφέρει οποιονδήποτε άλλον εκτός από σένα ο σεξουαλικός μου προσδιορισμός».

Προσπάθησε να ξεχάσει τα πικρά λόγια του καβγά που ακολούθησε. Τη φωνή του Έρικ να σπάει τελικά, το λουσμένο στα δάκρυα πρόσωπό του, σαν μικρού παιδιού.

«Καμιά σχέση με προσωπική ζωή. Ξεφεύγεις. Ντρέπεσαι γι' αυτό που είσαι, γι' αυτό που είμαι. Το ίδιο ισχύει και για τη δουλειά. Μένεις με τον Τσάντλερ-Πάουελ και χαραμίζεις με μια χούφτα γυναίκες πλούσιες, κούφιε, επιδειξιμανείς, μανιακές με την εμφάνισή τους, ενώ θα μπορούσες να δουλεύεις κανονικά εδώ στο Λονδίνο. Θα έβρισκες δουλειά, σίγουρα θα έβρισκες».

«Όχι πια τόσο εύκολα και ούτε σκοπεύω να σπαταλιέμαι. Θα πάω στην Αφρική».

«Για να φύγεις από μένα».

«Όχι, Έρικ, για να φύγω από τον εαυτό μου».

«Αυτό ποτέ δεν θα το πετύχεις, ποτέ, ποτέ!» Και τα δάκρυα του Έρικ και η πόρτα που βρόντησε πίσω του ήταν το τελευταίο που θυμόταν.

Είχε στυλώσει τα μάτια του στην Αγία Τράπεζα τόση ώρα που ο σταυρός θόλωσε κι έδειχνε σαν ένα χνούδι κινούμενο. Έκλεισε τα μάτια του και ανάπνευσε την υγρασία, την κρύα μυρουδιά του χώρου, ένωσε τη σκληράδα του ξύλινου στασιδιού στην πλάτη του. Θυμήθηκε την τελευταία πιο σημαντική επέμβαση στην οποία συμμετείχε ως βοηθός στο Σεντ Άντζελα. Ήταν μια ηλικιωμένη γυναίκα, ασφαλισμένη του δημοσίου, που ένα σκυλί τής είχε κατακρεουργήσει το πρόσωπο. Έπασχε ήδη από άλλες αρρώστιες και δεν είχε πάνω από ένα χρόνο προσδόκιμο ζωής, και όμως με τι υπομονή, με τι επιδεξιότητα ο Τζωρτζ συναρμολόγησε δουλεύοντας ώρες ατέλειωτες ένα πρόσωπο ικανό να δέχεται τα αγενή βλέμματα των ανθρώπων. Τίποτα ποτέ δεν

παραμέλησε, ποτέ δεν βιάστηκε, ποτέ δεν ξεπέταξε. Με ποιο δικαίωμα ο Τζωρτζ σπαταλούσε αυτό το χάρισμα, αυτή την επιδεξιότητα, έστω και τρεις φορές την εβδομάδα, ασχολούμενος με πλούσιες γυναίκες που δεν τους άρεσε το σχήμα της μύτης τους, ή το στόμα τους, ή το στήθος τους και ήθελαν να δείξουν σε όλους πως είχαν τη δυνατότητα να τον πληρώσουν; Γιατί τον ενδιέφερε τόσο πολύ να ξοδεύει το χρόνο του για μια δουλειά που κάποιος λιγότερο σπουδαίος γιατρός θα την έκανε εξίσου καλά;

Όμως το να τον εγκαταλείψει τώρα θα ήταν σαν να προδίδει έναν άνθρωπο που έβλεπε σαν θεό του. Το να μην τον εγκαταλείψει πάλι ήταν προδοσία προς τον εαυτό του και την Κάντις, την αδελφή του, που επειδή τον αγαπούσε ήξερε πως έπρεπε να απελευθερωθεί και τον έσπρωχνε να βρει το κουράγιο να το κάνει. Εκείνη είχε πάντοτε κουράγιο. Ο Μάρκους είχε κοιμηθεί και περάσει αρκετό καιρό στο Στόουν Κότατζ στην τελευταία αρρώστια του πατέρα του, και έτσι είχε αποκτήσει μια ιδέα για το τι πέραναγε η αδελφή του αυτά τα δύο χρόνια. Και τώρα που τέλειωσε η δουλειά της, που δεν φαινόταν κάτι άλλο στον ορίζοντα, έμενε με την προοπτική της δικής του αναχώρησης για την Αφρική. Αυτό ήθελε για τον αδελφό της, είχε προσπαθήσει γι' αυτό και τον είχε ενθαρρύνει, ο Μάρκους όμως ήξερε πως την άφηνε μόνη κι έρημη. Σχεδίαζε να εγκαταλείψει τους δυο ανθρώπους που τον αγαπούσαν –την Κάντις και τον Έρικ– και τον Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ, τον άνθρωπο που θαύμαζε πάνω από όλα στη ζωή του.

Η ζωή του ήταν ένα χάος. Ένα κομμάτι του χαρακτήρα του, ντροπαλό, νωθρό, ανασφαλές, τον είχε οδηγήσει στην αναποφασιστικότητα, τον είχε κάνει να αφήνει τα πράγματα να παίρνουν το δρόμο τους, σαν να πίστευε σε μια αγαθή πρόνοια η οποία θα δρούσε υπέρ του, αν την άφηνε να αποφασίσει. Από τα τρία αυτά χρόνια που έμεινε στον πύργο, ποιο ήταν το ποσοστό που ανήκε στην εντιμότητα, στην ευγνωμοσύνη, στην ικανοποίηση της μάθησης από έναν άνθρωπο που ήταν η κορυφή της επιστήμης του, στο φόβο να μην τον απογοητεύσει; Παίξανε βέβαια όλα αυτά το ρόλο τους, κυρίως όμως είχε μείνει επειδή ήταν πιο εύκολο αυτό από την αντιμετώπιση μιας απόφασης φυγής. Έπρε-

πε όμως πια να την αντιμετωπίσει. Έπρεπε να απομακρυνθεί, και όχι μόνο σωματικά. Στην Αφρική, θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα, πιο ουσιαστικά, πιο διαρκή από όλα όσα είχε κάνει στον πύργο. Έπρεπε να κάνει κάτι καινούργιο, και αν αυτό το καινούργιο σήμαινε φυγή, τότε η φυγή θα ήταν προς έναν κόσμο που θα είχε μεγάλη ανάγκη από τις ικανότητές του. Προς τα παιδιά με τα τεράστια θλιμμένα μάτια και με τα τρομερά και αθεράπευτα λαγώχειλα, προς τα θύματα της λέπρας που έπρεπε να τα αναλάβουν και να τους δώσουν ξανά την αριτιμέλειά τους, προς τους σηματοδεδεμένους, τους παραμορφωμένους, τους παραπεταμένους. Ένωσε την ανάγκη να πάρει καθαρό αέρα. Αν δεν πήγαινε τώρα να αντιμετωπίσει τον Τσάντλερ-Πάουελ, δεν θα έβρισκε ποτέ το θάρρος να το κάνει.

Σηκώθηκε σαν πιασμένος και πήγε με γέρικο περπάτημα προς την πόρτα κι εκεί, αφού στάθηκε προς στιγμήν, βγήκε αποφασισμένος και πήρε το δρόμο προς τον πύργο σαν στρατιώτης που πάει να πολεμήσει.

[10]

Ο ΜΑΡΚΟΥΣ βρήκε τον Τσάντλερ-Πάουελ στα χειρουργεία. Ήταν μόνος και μέτραγε μια καινούργια παρτίδα χειρουργικών εργαλείων, εξετάζοντας καθένα προσεκτικά, ζυγιάζοντάς τα στο χέρι του και επανατοποθετώντας τα στο δίσκο τους με σεβασμό. Αυτή ήταν δουλειά βοηθού χειρουργείου και ο Τζο Μάσκελ ερχόταν την άλλη μέρα στις επτά το πρωί για να ετοιμάσει την πρώτη επέμβαση της ημέρας. Ο Μάρκουσος ήξερε πως το γεγονός ότι ο Τσάντλερ-Πάουελ τσέκαρε τα όργανα δεν σήμαινε πως δεν είχε εμπιστοσύνη στον Τζο –ποτέ δεν χρησιμοποιούσε κάποιον στον οποίο δεν είχε εμπιστοσύνη– όμως εδώ βρισκόταν με τις δυο αγάπες του, τη δουλειά του και το σπίτι του, και έτσι ετούτη τη στιγμή έμοιαζε σαν ένα παιδί που διαλέγει τα αγαπημένα του παιχνίδια.

«Θα ήθελα», του είπε ο Μάρκουσος, «να σου πω δυο λόγια, αν έχεις χρόνο».

Η φωνή του, ακόμα και στα δικά του αυτιά, ακούστηκε αφύσικη, σε παράξενο τόνο. Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν σήκωσε τα μάτια.

«Εξαργάται τι εννοείς όταν λες δυο λόγια. Δυο λόγια ή μια σοβαρή συζήτηση;»

«Μάλλον μια σοβαρή συζήτηση».

«Τότε, μόλις τελειώσω εδώ να πάμε στο γραφείο».

Η πρόταση ακούστηκε στον Μάρκους σαν απειλή. Και αυτό κατάλοιπο της παιδικής του ηλικίας ήταν· νουθεσίες στο γραφείο του πατέρα του. Θα 'θελε να μπορούσε να τα πει τώρα, να τελειώνει. Περίμενε όμως μέχρι που έκλεισε και το τελευταίο συρτάρι και ο Τσάντλερ-Πάουελ βγήκε από την πόρτα στον κήπο και από το πίσω μέρος του σπιτιού διέσχισε το διάδρομο και μπήκε στο γραφείο. Η Λέτυ Φρένσαμ καθόταν στο κομπιούτερ, αλλά μόλις τους είδε να μπαίνουν μουρμούρισε μια συγγνώμη κι έφυγε. Ο Τσάντλερ-Πάουελ κάθισε στο γραφείο, έδειξε μια καρέκλα στον Μάρκους και περίμενε. Ο Μάρκους προσπάθησε να πείσει τον εαυτό του ότι αυτή η σιωπή δεν ήταν μια συγκρατημένη ανυπομονησία.

Καθώς φαινόταν μάλλον απίθανο να μιλήσει πρώτος ο Τζωρτζ, ο Μάρκους του είπε:

«Κατέληξα σε μια απόφαση σε σχέση με την Αφρική. Θα ήθελα να σε ενημερώσω ότι τελικά αποφάσισα να πάω στην ομάδα του κυρίου Γκρίνφιλντ. Θα σου χρωστούσα χάρη λοιπόν, αν με άφηνες ελεύθερο σε τρεις μήνες από σήμερα».

«Υποθέτω», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «ότι πήγες στο Λονδίνο και μίλησες με τον κύριο Γκρίνφιλντ. Δεν αμφιβάλλω ότι θα σου επισήμανε κάποια προβλήματα, μεταξύ των οποίων το μέλλον της καριέρας σου».

«Ναι, το έκανε».

«Ο Μάθιου Γκρίνφιλντ είναι ένας από τους καλύτερους πλαστικούς της Ευρώπης, ίσως μεταξύ των έξι καλύτερων του κόσμου. Επίσης, είναι λαμπρός δάσκαλος. Οι τίτλοι του το μαρτυρούν – FRCS, FRCS [Plast], Μάστερ Χειρουργικής. Πηγαίνει στην Αφρική για να διδάξει και για να στήσει ένα κέντρο υψηλών προδιαγραφών. Αυτό θέλουν οι Αφρικανοί, να μάθουν να

τα βγάζουν πέρα μόνοι τους και όχι να έχουν τους άσπρους να τα κάνουν όλα».

«Δεν σκέφτηκα να τα κάνω όλα εγώ. Απλώς για να βοηθήσω πάω. Είναι πολλά αυτά που πρέπει να γίνουν. Ο κύριος Γκρίνφιλντ πιστεύει ότι θα ήμουν χρήσιμος».

«Φυσικά και το πιστεύει. Διαφορετικά δεν θα σπαταλούσε το χρόνο του και τον δικό σου. Αλλά τι ακριβώς νομίζεις ότι θα προσφέρεις; Έχεις τα διπλώματά σου και είσαι ικανός χειρουργός, αλλά δεν έχεις προσόντα δασκάλου και ούτε μπορείς να τα βγάλεις πέρα μόνος σου σε πολύ δύσκολες περιπτώσεις. Εξάλλου, έστω και ένας χρόνος στην Αφρική μπορεί να βλάψει σοβαρά την καριέρα σου – αν φυσικά σκοπεύεις να κάνεις καριέρα. Το ότι συνεργάστηκες μ' έμένα δεν σημαίνει τίποτα για την καριέρα σου και σ' το 'χα πει από την αρχή. Αυτή η καινούργια Υπηρεσία –Εκσυγχρονισμός Χειρουργικής Σταδιοδρομίας– δυσκολεύει ακόμα πιο πολύ τα πράγματα για τους ασκούμενους. Οι εσωτερικοί γίνονται γιατροί μ' ένα χρόνο εξάσκηση, όλοι ξέρουμε τι θάλασσα τα έκανε η κυβέρνηση σ' αυτό τον τομέα, οι βοηθοί καταργήθηκαν, οι διευθυντές των κλινικών είναι εκπαιδευόμενοι χειρουργοί κι ένας θεός ξέρει πόσο θα κρατήσει όλο αυτό πριν τους έρθει καμιά άλλη φαινή ιδέα με περισσότερα έντυπα για συμπλήρωση, περισσότερη γραφειοκρατία, περισσότερα εμπόδια στους ανθρώπους που προσπαθούν να κάνουν καλά τη δουλειά τους. Ένα όμως είναι το βέβαιο, πως, αν θέλεις να σταδιοδρομήσεις ως χειρουργός, θα πρέπει να ακολουθήσεις την απαραίτητη μετεκπαίδευση, κι αυτό είναι αρκετά δύσκολο. Θα μπορούσες βέβαια να ξανακάνεις μια αρχή κι εγώ θα σου έδινα ένα χεράκι, αλλά, αν πας για περιπλάνηση στην Αφρική, κάτι τέτοιο καθίσταται αδύνατον. Και να πούμε πως έχεις θρησκευτικά κίνητρα, να το καταλάβω. Δεν θα συμφωνούσα, αλλά θα μπορούσα να καταλάβω – αν όχι να καταλάβω, να αποδεχτώ. Υπάρχουν άνθρωποι που σκέπτονται έτσι, αλλά για σένα δεν φαντάστηκα ποτέ πως είσαι ιδιαίτερα θρήσκος».

«Όχι, δεν διεκδικώ τέτοιους τίτλους».

«Και τι τίτλους διεκδικείς; Ευεργέτη της ανθρωπότητας ή του πάσχοντος από το συνειδησιακό σύνδρομο του αποικιοκράτη;

Μαθαίνω πως αυτό το τελευταίο εξακολουθεί να κάνει θραύση».

«Τζωρτζ, θα είμαι χρήσιμος εκεί. Δεν ισχυρίζομαι παρά μόνο πως είμαι πεπεισμένος ότι η Αφρική είναι αυτό που μου χρειάζεται. Δεν θα μπορούσα να μείνω εδώ επ' άπειρον, το έχεις πει κι εσύ».

«Δεν σου ζητώ αυτό. Σου ζητώ να σκεφτείς προσεκτικά προς τα πού θέλεις να πορευτεί η μελλοντική σου σταδιοδρομία. Αν δηλαδή θέλεις να σταδιοδρομήσεις ως χειρουργός. Αλλά δεν σκοπεύω να χαλάω το σάλιο μου αν εσύ έχεις ήδη πάρει τις αποφάσεις σου. Σου συνιστώ να το ξανασκεφτείς, αλλά εγώ το παίρνω ως δεδομένο ότι πρέπει μέσα σε τρεις μήνες να έχω βρει τον αντικαταστάτη σου».

«Ξέρω ότι σου δημιουργώ πρόβλημα και σου ζητώ συγγνώμη γι' αυτό. Ξέρω τι σου οφείλω και σου είμαι ευγνώμων. Πάντα θα σου είμαι ευγνώμων».

«Άσε τώρα τις κλάψες περί ευγνωμοσύνης. Δεν είναι ωραία αυτή η έκφραση μεταξύ συναδέλφων. Θα το θεωρήσουμε δεδομένο πως σε τρεις μήνες αποχωρείς. Ελπίζω να βρεις στην Αφρική αυτό το κάτι που ψάχνεις. Ή μήπως και ψάχνεις να λυτρωθείς από κάτι βάζοντάς το στα πόδια; Λοιπόν, αν τελειώσαμε, θα ήθελα να μείνω μόνος στο γραφείο μου».

Υπήρχε και κάτι άλλο που ο Μάρκους προσπαθούσε να βρει το θάρρος να του πει. Είχαν ήδη ανταλλάξει λόγια που είχαν χαλάσει τη σχέση τους. Χειρότερα δεν μπορούσε να γίνει.

«Θέλω», είπε, «να σου μιλήσω για μια ασθενή, για τη Ρόντα Γκράντουιν. Βρίσκεται εδώ σήμερα».

«Το ξέρω. Και σε δυο βδομάδες θα ξανάρθει, εκτός κι αν δεν βρει του γούστου της τον πύργο και προτιμήσει το Σεντ Άντζελα».

«Μήπως αυτό θα ήταν προτιμότερο;»

«Για μένα ή για την ίδια;»

«Αναρωτιόμουν αν θα ήθελες όντως να προσελκύσεις σκανδαλοθήρες δημοσιογράφους στον πύργο. Γιατί, αν έρθει μια, θα ακολουθήσουν κι άλλοι. Και όσο για το τι θα γράψει η Γκράντουιν, το φαντάζομαι. Πλούσιες κυρίες ξοδεύουν περιουσίες μόνο και μόνο γιατί δεν τους αρέσει η όψη τους. Ταλαντούχοι χειρουργοί που σπαταλούν το πολύτιμο χάρισμά τους. Κάτι θα βρει να κριτι-

κάρει, αυτή είν' η δουλειά της. Οι ασθενείς μας βασίζονται στη διακριτικότητα και απαιτούν απόλυτη εχεμύθεια. Θέλω να πω, σ' αυτό δεν βασίζεται η ύπαρξη αυτού εδώ του μέρους;»

«Όχι ακριβώς. Και ούτε έχω την πρόθεση να επιβάλω στις ασθενείς μου διακρίσεις που να βασίζονται σε οτιδήποτε άλλο παρά στις ανάγκες της ιατρικής. Και, ειλικρινά σου λέω, δεν θα σήκωνα ούτε το μικρό μου δαχτυλάκι για να φμώσω τον κίτρινο τύπο. Όταν σκέφτεται κανείς τις δολοπλοκίες και τις απάτες των κυβερνήσεων, καταλαβαίνει πως μας χρειάζεται ένας οργανισμός αρκετά ισχυρός που να μπορεί, πού και πού, να βάζει τις φωνές. Πίστευα κάποτε πως ζω σε μια ελεύθερη χώρα. Τώρα πρέπει να παραδεχτώ πως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Έχουμε όμως τουλάχιστον ελευθερία του τύπου και είμαι έτοιμος να ανεχτώ μια δόση χυδαιότητας, λαϊκισμού και αισθηματολογίας, έστω και στρεβλώσεων, για να διασφαλίσω αυτή την ελευθερία. Φαντάζομαι πως η Κάντις σ' έβαλε να μου τα πεις αυτά. Δεν πιστεύω πως τα σκέφτηκες μόνος σου. Αν λοιπόν η Κάντις έχει προσωπικά με τη μισ Γκράντουν, δεν είναι υποχρεωμένη να ασχοληθεί καθόλου μαζί της. Κανείς δεν πρόκειται να της το ζητήσει και άλλωστε οι ασθενείς δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της. Δεν πρόκειται να διαλέγω τους ασθενείς μου κατά τα κέφια της αδελφής σου. Λοιπόν, αν δεν έχεις τίποτε άλλο να μου πεις, είμαι βέβαιος πως και οι δυο έχουμε δουλειές. Εγώ πάντως έχω».

Σηκώθηκε και άνοιξε την πόρτα. Χωρίς άλλη λέξη, ο Μάρκους σηκώθηκε, πέρασε ξυστά μπροστά από τον Τζωρτζ κι έφυγε. Ένιωθε σαν υπηρέτης άχρηστος, διωγμένος κακήν κακώς. Αυτός ήταν ο μέντοράς του που τον θαύμαζε, που σχεδόν τον λάτρευε, επί χρόνια. Και τώρα, με φρίκη διαπίστωνε πως αυτό που ένιωθε άγγιζε τα όρια του μίσους. Μια σκέψη, μια ελπίδα σχεδόν, ανέντιμη και επαίσχυντη, πλημμύρισε το μυαλό του. Μπορεί η δυτική πτέρυγα, η κλινική δηλαδή, να υποχρεωνόταν να κλείσει αν συνέβαινε κάποια καταστροφή, μια φωτιά, μια μολυσματική ασθένεια, ένα σκάνδαλο. Και αν έκλεινε η κάνουλα των πλούσιων πελατών, πώς θα μπορούσε ο Τσάντλερ-Πάουελ να τα βγάλει πέρα; Προσπάθησε να σταματήσει να κάνει αυτές τις τρομερά επαίσχυντες σκέψεις, όμως αυτές δεν σταματούσαν,

και ειδικά μία, η πιο τρομερή, η πιο επαίσχυντη από όλες, η σκέψη πως θα μπορούσε να του πεθάνει μια ασθενής.

[11]

Ο ΤΣΑΝΤΛΕΡ-ΠΑΟΥΕΛ περίμενε μέχρι που έπαψαν να ακούγονται τα βήματα του Μάρκου. Ύστερα σηκώθηκε κι έφυγε και πήγε να βρει την Κάντις Γουέστχολ. Δεν είχε την πρόθεση να περάσει την Τετάρτη του καβγαδίζοντας με τον Μάρκου και την αδελφή του, τώρα όμως που πάρθηκε πια μια απόφαση, καλό θα ήταν να μάθει τι είχε σκοπό να κάνει η Κάντις. Θα ήταν άλλη μια σκοτούρα αν είχε κι αυτή αποφασίσει να φύγει, αλλά, πιθανώς, τώρα που πέθανε ο πατέρας της, να ήθελε να αναλάβει και πάλι τα πανεπιστημιακά της καθήκοντα κατά το επόμενο τρίμηνο. Αλλά και αν ακόμη δεν ήταν αυτό το σχέδιό της, δεν μπορούσε κανείς να ονομάσει σταδιοδρομία τη δουλειά της στον πύργο, δουλειά που περιοριζόταν στην αντικατάσταση της Ελένα όταν έλειπε στο Λονδίνο και σε μια περιστασιακή βοήθεια στο γραφείο. Δεν του άρεσε καθόλου να ανακατεύεται με τα του προσωπικού του σπιτιού, αλλά αν η Κάντις είχε σκοπό να φύγει, όσο γρηγορότερα το μάθαινε, τόσο το καλύτερο.

Πήρε το δρόμο για το Στόουν Κότατζ κάτω από τον άστατο ήλιο του χειμώνα και πλησιάζοντας είδε ένα λασπωμένο σπορ αμάξι σταθμευμένο έξω από το Ρόουζ Κότατζ. Όστε λοιπόν είχε καταφθάσει ο ξάδελφος των Γουέστχολ, ο Ρόμπιν Μπόιτον. Θυμήθηκε πως κάτι είχε αναφέρει η Ελένα για την επικείμενη επίσκεψή του, με εξαιρετική δυσαρέσκεια, πράγμα που συμμαρζίζονταν και οι δύο Γουέστχολ. Ο Μπόιτον είχε την τάση να κάνει κράτηση την τελευταία στιγμή πάντοτε, όμως το Ρόουζ Κότατζ ήταν ελεύθερο και η Ελένα δεν μπορούσε να του αρνηθεί.

Πάντοτε του έκανε εντύπωση πόσο διαφορετικό έδειχνε το Στόουν Κότατζ από τότε που η Κάντις και ο πατέρας της το κατοίκησαν, εδώ και δυόμισι περίπου χρόνια. Ήταν μια ακάματη κηπουρός. Ο Τσάντλερ-Πάουελ υποπτευόταν ότι έβρισκε αυτή τη δικαιολογία για να απομακρύνεται από το κρεβάτι του Πέρε-

γκριν Γουέστχολ. Ο ίδιος είχε επισκεφτεί δυο φορές μόνο τον άρρωστο, πριν πεθάνει, ήξερε όμως, μαζί με όλο μάλλον το χωριό, ότι ήταν ένας εγωιστής, απαιτητικός και αγάριστος ασθενής. Τώρα λοιπόν που είχε πεθάνει και ο Μάρκους σκόπευε να φύγει από την Αγγλία, σίγουρα η Κάντις, απαλλαγμένη από αυτή τη δουλειά, θα είχε κι αυτή τα σχέδιά της για το μέλλον.

Την είδε που τσουγκράνιζε την πίσω πελούζα, φορώντας την παλιά τουνίντ ζακέτα της, κοτλέ παντελόνι και μπότες ειδικές για την κηπουρική. Τα πλούσια καστανά μαλλιά της τα έκρυβε ένα πλεχτό σκουφάκι που της κατέβαινε μέχρι τ' αυτιά. Το ντύσιμό της τόνιζε την ομοιότητά της με τον πατέρα της. Εντυπωσιακή μύτη, μάτια βαθιά στις κόγχες, ολόσια φρύδια, μακρόστενα χείλη, πρόσωπο δυνατό και ασυμβίβαστο που, καθώς τα μαλλιά ήταν κρυμμένα, της έδινε μια όψη αντρογυναίκας. Με παράξενο τρόπο είχαν μοιραστεί τα γονίδια στους Γουέστχολ. Ο Μάρκους ήταν που είχε κληρονομήσει πιο εξευγενισμένα, πιο γλυκά, σχεδόν σαν γυναικεία τα χαρακτηριστικά του γέρου, όχι η Κάντις. Μόλις τον είδε, ακούμπησε την τσουγκράνα στον κορμό ενός δέντρου και ήρθε να τον προϋπαντήσει.

«Καλημέρα, Τζωρτζ», του είπε. «Μάλλον ξέρω γιατί έρχεσαι. Μόλις έλεγα να κάνω ένα διάλειμμα για καφέ. Πέρασε».

Τον έβαλε μέσα από την πλαϊνή πόρτα, αυτή που χρησιμοποιούσαν συνήθως. Πέρασαν από ένα οφίς που είχε πέτρινους τοίχους και πάτωμα κι έμοιαζε πιο πολύ με βοηθητικό χώρο, ένα βολικό αχούρι για παλιά εργαλεία όπου δεσπόζουσα θέση είχε μια κρεμαστή πιατοθήκη με διάφορα παράταιρα φλιτζάνια και πιατάκια, δέσμες κλειδιών και μια ποικιλία από πιάτα και πιατέλες. Μπήκαν σε μια μικρή κουζίνα που βρισκόταν δίπλα. Ήταν πολύ νοικοκυρεμένη, όμως ο Τσάντλερ-Πάουελ σκέφτηκε πως καιρός ήταν πια να τη μεγαλώσουν και να την εκσυγχρονίσουν, και αναρωτήθηκε πώς η Κάντις, για την οποία ακουγόταν πως ήταν καλή μαγείρισσα, δεν είχε παραπονεθεί.

Η Κάντις άναψε μια ηλεκτρική καφετιέρα, κατέβασε δυο φλιτζάνια από την πιατοθήκη, και περίμεναν σιωπηλοί να ετοιμαστεί ο καφές. Ύστερα, πήρε μαζί της και μια γαλατιέρα που έβγαλε από το ψυγείο και πέρασαν στο καθιστικό. Όπως καθό-

ταν απέναντί της σ' ένα τετράγωνο τραπέζι, σκέφτηκε πάλι πόσο λίγο είχε φροντιστεί το σπίτι. Τα περισσότερα έπιπλα ήταν δικά της, καινούργια έπιπλα του κουτιού, μερικά ήταν κομμάτια αξίας και άλλα πολύ μεγάλα για το χώρο. Τρεις τοίχοι ήταν καλυμμένοι με ξύλινες βιβλιοθήκες, που είχε φέρει μαζί του ο Πέρεγκριν Γουέστχολ όταν μετακόμισε από το ίδρυμα που νοσηλευόταν και ήταν ένα μέρος μόνο της βιβλιοθήκης του. Τη βιβλιοθήκη του την είχε κληροδοτήσει στο παλιό του σχολείο, και όσα βιβλία κρίθηκαν διατηρητέα είχαν ήδη μεταφερθεί, αφήνοντας τους τοίχους γεμάτους κενά σαν κηρύθρες, με τα εναπομένοντα βιβλία να πέφτουν το ένα πάνω στο άλλο, σαν θλιβερά σύμβολα απόρριψης. Όλο το δωμάτιο μύριζε προσωρινότητα και εγκατάλειψη. Μόνο ο καναπές με τα μαξιλάρια και την ίσια πλάτη, απέναντι στο τζάκι, έδειχνε κάπως άνετος. Ο Τσάντλερ-Πάουελ χωρίς περιστροφές είπε:

«Ο Μάρκους μόλις μου ανακοίνωσε πως φεύγει για την Αφρική σε τρεις μήνες. Διερωτώμαι πόσο να τον επηρέασες για να συλλάβει αυτό το κάθε άλλο παρά έξυπνο σχέδιο».

«Δεν φαντάζομαι να υπαινίσσεσαι πως ο αδελφός μου δεν είναι ικανός να πάρει αποφάσεις για τη ζωή του;»

«Μπορεί και να είναι. Τώρα, αν νιώθει ελεύθερος να τις πραγματοποιήσει, αυτό είναι άλλο. Είναι φανερό πως τον επηρέασες. Θα μου έκανε εντύπωση το αντίθετο. Είσαι οχτώ χρόνια μεγαλύτερή του. Με μια μάνα άρρωστη σ' όλη την παιδική του ηλικία, δεν είναι περίεργο να σε ακούει. Εσύ τον μεγάλωσες, έτσι δεν είναι;»

«Σαν πολλά να ξέρεις για την οικογένειά μου. Τον επηρέασα με το να τον ενθαρρύνω, αυτό μόνο. Είναι καιρός να φύγει. Καταλαβαίνω πως για σένα είναι άβολο, Τζωρτζ, και ο Μάρκους λυπάται γι' αυτό, και οι δυο λυπόμαστε. Θα βρεις όμως κάποιον άλλο. Γνωρίζεις εδώ κι ένα χρόνο αυτή την πιθανότητα. Θα 'χεις κάποιον αντικαταστάτη κατά νου».

Δίκιο είχε, κάποιον είχε στο νου του. Έναν συνταξιούχο χειρουργό της ίδιας ειδικότητας, πολύ καλό αν όχι εξάίρετο, ο οποίος ευχαρίστως θα δεχόταν να τον βοηθά τρεις φορές την εβδομάδα.

«Δεν με απασχολεί ο εαυτός μου», είπε. «Τι σκοπεύει να κάνει

ο Μάρκους; Να μείνει μόνιμα στην Αφρική; Αυτό μάλλον δύσκολο ακούγεται. Να δουλέψει εκεί κανά δυο χρόνια και να γυρίσει πίσω; Σε τι; Πρέπει να σκεφτεί πολύ καλά τι θέλει να κάνει με τη ζωή του».

«Όπως όλοι μας», είπε η Κάντις. «Ο Μάρκους σκέφτηκε. Είναι σίγουρος πως αυτό είναι κάτι που οφείλει να το κάνει. Τώρα που δημοσιεύτηκε και η διαθήκη του πατέρα μας έχει και χρήματα. Δεν θα ζει εις βάρος κανενός στην Αφρική. Δεν θα πάει με άδεια χέρια. Είμαι σίγουρη πως ξέρεις ότι πρέπει όλοι μας να ακούμε σ' αυτό που υπαγορεύει το ένστικτό μας, σ' αυτό που πιστεύουμε πως είναι ο προορισμός μας. Εσύ αυτό δεν έκανες σ' όλη σου τη ζωή; Όλοι μας δεν παίρνουμε κάποια στιγμή μια απόφαση για την οποία ξέρουμε πως είναι απόλυτα σωστή, μια απόφαση που λέει πως είναι απαραίτητο να κάνουμε ένα εγχείρημα, να προχωρήσουμε σε μια αλλαγή; Μια αλλαγή που, ακόμα κι αν στεφτεί με αποτυχία, η άρνηση να τη δοκιμάσουμε θα είναι μια αποτυχία πολύ μεγαλύτερη. Λέω πως μερικοί άνθρωποι μπορεί να το βλέπουν αυτό σαν θεϊκή επιταγή».

«Στην περίπτωση του Μάρκους πιο πολύ με δικαιολογία μου μοιάζει για να το βάλει στα πόδια».

«Υπάρχουν όμως και στιγμές που πρέπει να γίνει και κάτι τέτοιο, να το βάλουμε στα πόδια. Ο Μάρκους πρέπει να το βάλει στα πόδια, να φύγει από αυτό το μέρος, από αυτή τη δουλειά, από τον πύργο, από σένα».

«Από μένα;» Το είπε ήρεμα, χωρίς θυμό, σαν να ήταν μια υπόθεση που έπρεπε να τη σκεφτεί σοβαρά. Το πρόσωπό του δεν άφηνε τίποτα να φανεί.

«Από την επιτυχία σου, από τη λάμψη σου, από τη φήμη σου, από τη χαρισματική σου προσωπικότητα. Πρέπει να βρει τον εαυτό του», είπε η Κάντις.

«Δεν κατάλαβα ότι τον εμποδίζα να βρει τον εαυτό του, με ό,τι αυτό μπορεί να σημαίνει».

«Όχι, δεν το κατάλαβες. Γι' αυτό πρέπει να φύγει κι εγώ πρέπει να τον βοηθήσω».

«Θα σου λείψει».

«Ναι, Τζωρτζ, θα μου λείψει».

Χωρίς να θέλει να φανεί αδιάκριτος, θέλοντας όμως μια απάντηση, τη ρώτησε:

«Θα ήθελες να μείνεις εδώ για κάποιο διάστημα; Αν ναι, ξέρω πως η Ελένα θα χαιρόταν πολύ να έχει τη βοήθειά σου. Κάποιος πρέπει να την αντικαθιστά όταν κάνει τα ταξίδια της στο Λονδίνο. Υποθέτω όμως ότι θα θέλεις να γυρίσεις στο πανεπιστήμιο».

«Όχι, Τζωρτζ, κάτι τέτοιο δεν γίνεται. Αποφάσισαν να κλείσουν το Τμήμα Κλασικών Σπουδών. Δεν είχε αρκετούς μαθητές. Μου πρόσφεραν θέση μερικής απασχόλησης σε καινούργια τμήματα που τώρα στήνουν – Συγκριτική Θρησκειολογία ή Βρετανικές Μελέτες, που δεν ξέρω καν τι μπορεί να είναι. Καθώς είμαι ακατάλληλη να διδάξω και τα δύο, δεν θα επιστρέψω. Θα χαιρόμουν αν έμενα εδώ τουλάχιστον έξι μήνες μετά την αναχώρηση του Μάρκου. Μέσα σε εννιά μήνες θα έχω πια αποφασίσει για το τι θα κάνω. Όμως, έτσι και φύγει ο Μάρκος, δεν δικαιολογείται να συνεχίσω να μένω εδώ δωρεάν. Αν δεχόσουν κάποιο νοίκι, θα σ' το χρωστούσα χάρη να μ' άφηνες να μείνω εδώ μέχρι να δω πού θα πάω».

«Δεν υπάρχει λόγος. Δεν θέλω ν' αρχίσω να κάνω συμβόλαια ενοικίων εδώ, αλλά θα ήταν πολύ καλό αν έμενες γύρω στους εννιά μήνες, αν βέβαια δεν έχει αντίρρηση η Ελένα».

«Φυσικά», είπε, «θα τη ρωτήσω. Θα ήθελα να κάνω κάποιες αλλαγές στο σπίτι. Όσο ζούσε ο πατέρας, δεν υπήρχε περίπτωση να κάνω κάτι γιατί μισούσε τρομερά τις φασαρίες και ειδικά το να μπαινοβγαίνουν εργάτες. Η κουζίνα όμως είναι χάλια και πολύ μικρή. Αν έχεις σκοπό να χρησιμοποιήσεις το σπίτι για το προσωπικό ή για επισκέπτες, αφού φύγω εγώ, νομίζω πως πρέπει να κάνεις κάποιες εργασίες. Το καλύτερο νομίζω θα ήταν να μετατραπεί ο βοηθητικός χώρος σε κουζίνα και να μεγαλώσει το καθιστικό».

Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν είχε τη διάθεση να ανοίξει αυτή τη στιγμή συζητήσεις για την κατάσταση της κουζίνας.

«Εντάξει», είπε, «μίλησε με την Ελένα γι' αυτό. Και καλά θα κάνεις να μιλήσεις και με τη Λέτυ για μια ανακαίνιση όλου του σπιτιού. Τη χρειάζεται. Νομίζω ότι μπορούμε να την κάνουμε».

Είχε τελειώσει τον καφέ του και είχε μάθει ό,τι ήθελε, όμως, πριν προλάβει να σηκωθεί, η Κάντις του είπε:

«Υπάρχει και κάτι άλλο. Έφερες τη Ρόντα Γκράντουνιν εδώ και, απ' ό,τι ξέρω, θα ξανάρθει σε δυο βδομάδες για την επέμβαση. Διαθέτεις κρεβάτια για τους δικούς σου ασθενείς στο Σεντ Άντζελα. Το Λονδίνο είναι καταλληλότερο γι' αυτήν. Αν μείνει εδώ, θα πλήξει, κι αυτό, για μια γυναίκα σαν κι αυτή, θα αποβεί άκρως επικίνδυνο. Και είναι επικίνδυνη».

Ώστε λοιπόν δίκιο είχε. Η Κάντις ήταν πίσω από αυτή την εμμονή με τη Ρόντα Γκράντουνιν.

«Κατά ποιο τρόπο είναι επικίνδυνη; Επικίνδυνη για ποιον;»

«Αν ήξερα, θα ανησυχούσα λιγότερο. Κάτι θα έχεις ακούσει για τις φήμες γύρω από το πρόσωπό της – αν βέβαια διαβάξεις και τίποτ' άλλο εκτός από τα χειρουργικά νέα. Είναι δημοσιογράφος έρευνας, και μάλιστα του χειρίστου είδους. Μυρρίζεται τα κουτσομπολιά όπως τα γουρούνια τις τρούφες. Έχει κάνει έργο ζωής να ανακαλύπτει τα μυστικά των ανθρώπων, ό,τι τους πονάει ή τους απελπίζει ή και χειρότερα, μυστικά που, αν βγουν στο φως, θα σκανδαλίσουν το ευρύ βρετανικό κοινό. Βγάζει λεφτά από τα μυστικά των άλλων».

«Μήπως τα παραλές», της είπε. «Αλλά ακόμα κι αν είναι έτσι, δεν έχω κανένα λόγο να αρνηθώ να τη νοσηλεύσω όπου προτιμάει. Προς τι η ανησυχία; Δεν μου φαίνεται πιθανό να βρει κάτι εδώ που να της ανοίξει την όρεξη».

«Είσαι τόσο σίγουρος; Εγώ λέω πως κάτι θα βρει».

«Και με ποια δικαιολογία να της πω να μην ξανάρθει;»

«Δεν χρειάζεται να την κοντράρεις. Απλώς πες της ότι έγινε διπλή κράτηση και ανακάλυψες ότι δεν έχεις δωμάτιο».

Με δυσκολία κρατούσε τα νεύρα του. Απαράδεκτη ανάμειξη στα των αρρώστων του.

«Τι είναι αυτά, Κάντις;» είπε. «Συνήθως είσαι λογικός άνθρωπος. Τι είναι αυτά τα παρανοϊκά;»

Η Κάντις πήγε στην κουζίνα και βάλθηκε να πλένει τις δυο κούπες και να αδειάζει την ηλεκτρική καφετιέρα. Πέρασαν λίγα λεπτά χωρίς να μιλάνε και ύστερα η Κάντις είπε:

«Ομολογώ πως μερικές φορές τα χάνω με τον εαυτό μου.

Πράγματι φαίνεται τραβηγμένο από τα μαλλιά, παράλογο. Τέλος πάντων, δεν έχω δικαίωμα να ανακατώνομαι, αλλά δεν νομίζω ότι οι ασθενείς που έρχονται εδώ για λόγους εχεμύθειας θα ενθουσιαστούν βλέποντας ότι βρίσκονται παρέα με μια πασίγνωστη ρεπόρτερ. Μην ανησυχείς πάντως. Εγώ δεν πρόκειται να τη δω όταν ξανάρθει. Και δεν σκοπεύω να της επιτεθώ με κανένα κουζινομάχαιρο. Ειλικρινά, δεν της αξίζει».

Τον πήγε ως την εξώπορτα και ο Τζωρτζ της είπε:

«Βλέπω ότι ο Ρόμπιν Μπόιτον μας ήρθε πάλι. Όντως, θα πρέπει να μου είτε η Ελένα πως έκανε κράτηση. Μήπως ξέρεις γιατί ήρθε;»

«Απ' ό,τι είπε, λόγω της Ρόντα Γκράντουν. Όπως φαίνεται, είναι φίλοι και σκέφτηκε πως θα 'θελε να έχει μια παρέα».

«Για μας νύχτας παραμονή; Σχεδιάζει να κάνει κράτηση στο Ρούζ Κότατζ όταν έρθει ξανά η Γκράντουν; Αν ναι, δεν πρόκειται να τη δει. Ούτε και τώρα θα τη δει. Ξεκαθάρισε η ίδια ότι έρχεται εδώ γιατί θέλει απόλυτη απομόνωση και θα φροντίσω να την έχει».

Κλείνοντας πίσω του την πόρτα του κήπου, αναρωτήθηκε τι στ' αλήθεια σήμαιναν όλ' αυτά. Θα πρέπει να υπάρχει κάποιος σοβαρός προσωπικός λόγος, διαφορετικά αυτή η αντιπάθεια μοιάζει παράλογη. Μήπως ξέσπαγε πάνω στην Γκράντουν, επειδή είχε περάσει δυο στερημένα χρόνια εγκλωβισμένη από έναν κακιασμένο και χωρίς αγάπη γέρο και επειδή υπήρχε προοπτική να χάσει τη δουλειά της; Ήρθε και η απόφαση του Μάρκους να πάει στην Αφρική... έλεγε πως το εγκρίνει, ναι, αλλά δεν θα ένιωθε κι ευχαριστημένη. Επιστρέφοντας με αποφασιστικό βήμα στον πύργο, έβγαλε από το μυαλό του την Κάντις Γουέστχολ και τις έγνοιες της και συγκεντρώθηκε στις δικές του. Έπρεπε να βρει αντικαταστάτη του Μάρκους, και αν η Φλόβια αποφάσιζε πως ήρθε ο καιρός πια να του δίνει, θα έπρεπε να δει τι θα κάνει και μ' αυτό. Είχε αρχίσει να γίνεται φορτική. Υπήρχαν σημάδια που ακόμα κι ο ίδιος, όσο κι αν ήταν απασχολημένος, τα είχε προσέξει. Ίσως έφτασε ο καιρός να βάλει τέλος σ' αυτή τη σχέση. Τώρα με τις άδειες των Χριστουγέννων και με τη δουλειά να πέφτει, έπρεπε να βρει το θάρρος να τελειώνει.

Επιστρέφοντας στον πύργο, αποφάσισε να πει δυο κουβέντες με τον Μογκ, ο οποίος κάπου στον κήπο μάλλον θα δούλευε, επωφελούμενος από την πρόσκαιρη χειμωνιάτικη λιακάδα. Έπρεπε να φυτευτούν βολβοί κι έπρεπε να δείξει κι αυτός κάποιο ενδιαφέρον για τα ανοιξιάτικα σχέδια για τον κήπο της Ελένα και του Μογκ. Μπήκε από τη βορινή πόρτα και πήρε το δρόμο που έβγαζε στη βεράντα κι από κει στον γεωμετρικό κήπο. Ο Μογκγουόρθυ δεν φαινόταν πουθενά, είδε όμως δυο σιλουέτες που περπατούσαν πλάι πλάι με κατεύθυνση προς το άνοιγμα της περίφραξης με τις οξιές που έβγαζε στο ροδώνα. Η πιο κοντή ήταν η Σάρον και στο πρόσωπο της άλλης αναγνώρισε τη Ρόντα Γκράντουιν. Έτσι λοιπόν, η Σάρον της έδειχνε τον κήπο. Αυτή όμως τη δουλειά την έκανε η Ελένα ή η Λέτυ, αν το ζητούσαν οι επισκέπτες. Στάθηκε και κοίταξε το παράξενο ζευγάρι, καθώς το έχανε από τα μάτια του. Περπατούσαν και συζητούσαν σαν φίλες και η Σάρον σήκωνε τα μάτια και κοίταζε τη συντροφισιά της. Χωρίς να ξέρει το γιατί, στενοχωρήθηκε μ' αυτό που είδε. Τα προαισθήματα του Μάρκου και της Κάντις τον νευρίασαν μάλλον παρά τον ανησύχησαν, τώρα όμως, για πρώτη φορά, ένιωθε κάτι σαν άγχος, μια αίσθηση πως κάτι ανεξέλεγκτο και ίσως ίσως κι επικίνδυνο είχε εισχωρήσει στην ιδιοκτησία του. Η ιδέα ήταν πολύ παράλογη, σχεδόν προληπτική, για να τη λάβει σοβαρά υπόψη του κι έτσι την έβγαλε από το νου του. Ήταν όμως παράξενο που η Κάντις, εξαιρετικά έξυπνη και συνήθως λογική, είχε πάθει τέτοια εμμονή με τη Ρόντα Γκράντουιν. Μήπως ήξερε κάτι γι' αυτή τη γυναίκα που ο ίδιος το αγνοούσε; Κάτι που η Κάντις δεν ήθελε να το αποκαλύψει;

Αποφάσισε να μην αναζητήσει τον Μογκγουόρθυ, μπήκε ξανά στον πύργο και βάρωσε πίσω του την πόρτα.

Η ΕΛΕΝΑ ήξερε πως ο Τσάντλερ-Πάουελ είχε πάει στο Στόουν Κότατζ και έτσι, όταν είκοσι λεπτά μετά την επιστροφή του στον

πύργο είδε την Κάντις να εισβάλει στο γραφείο, δεν ξαφνιάστηκε καθόλου.

Χωρίς προοίμια, η Κάντις της είπε:

«Θέλω να συζητήσουμε ένα θέμα. Δύο θέματα μάλλον. Πρώτα για τη Ρόντα Γκράντουιν. Την είδα να φτάνει χθες – ή μάλλον είδα μια BMW να περνάει και έβγαλα το συμπέρασμα πως ήταν η δική της. Πότε φεύγει;»

«Δεν φεύγει. Πάντως όχι σήμερα. Ζήτησε να μείνει άλλη μια νύχτα».

«Και συμφώνησες;»

«Δύσκολα μπορούσα να αρνηθώ χωρίς κάποια δικαιολογία. Και δεν υπήρχε καμιά. Το δωμάτιο ήταν ελεύθερο. Τηλεφώνησα στον Τζωρτζ και δεν έδειξε να τον πειράζει».

«Και γιατί θα τον πείραζε; Ένα έξτρα έσοδο κι όλα καλά γι' αυτόν».

«Και για μας», είπε η Ελένα.

Το είπε χωρίς επιθετικότητα. Για την ίδια, η συμπεριφορά του Τσάντλερ-Πάουελ ήταν πολύ λογική. Θα κοίταζε όμως κάποια στιγμή να του πει την άποψή της για τους επισκέπτες μιας νύχτας. Ήταν πράγματι αναγκαία αυτή η ενημερωτική επίσκεψη; Δεν ήθελε να καταντήσει ο πύργος ξενοδοχείο μιας νύχτας. Ύστερα από δεύτερη όμως σκέψη θεώρησε πως καλύτερα να μην εγείρει τέτοιο θέμα. Υπήρξε πάντοτε κατηγορηματικός ως προς την αναγκαιότητα να δίνεται η ευκαιρία στους ασθενείς να βλέπουν εκ των προτέρων το μέρος όπου θα γινόταν η επέμβασή τους. Μπορεί να θεωρούσε απαράδεκτη κάθε ανάμειξη στα της κλινικής του. Η σχέση τους δεν είχε οριοθετηθεί ποτέ με ευκρίνεια, όμως ήξεραν και οι δυο ποια ήταν. Εκείνος δεν ανακατευόταν ποτέ με τα οικιακά του σπιτιού κι εκείνη με τα της κλινικής.

«Και θα ξανάρθει;» είπε η Κάντις.

«Υποθέτω. Σε δυο βδομάδες και κάτι». Ακολούθησε σιωπή.

«Γιατί σε απασχολεί τόσο πολύ το θέμα;» ρώτησε η Ελένα. «Μια ασθενής είναι σαν όλες τις άλλες. Έχει κρατήσει δωμάτιο για μια βδομάδα ανάρρωσης μετά το χειρουργείο, αμφιβάλλω όμως αν θα την εξαντλήσει Δεκέμβριο μήνα. Είναι πολύ πιθανό να θελήσει να γυρίσει στην πόλη. Πάντως, είτε το θελήσει είτε όχι, ο μπε-

λås θα είναι ίδιος με μια οποιαδήποτε άρρωστη. Μάλλον λιγότερος θα είναι».

«Εξαρτάται από το τι εννοείς όταν λες μελås. Είναι ρεπόρτερ. Μονίμως ψάχνει για θέματα. Και αν χρειάζεται υλικό για ένα καινούργιο θέμα θα το βρει, ακόμα κι αν δεν κάνει κάτι παραπάνω παρά να γράψει ένα άρθρο για τη ματαιοδοξία και την ηλιθιότητα κάποιων ασθενών μας. Στο κάτω κάτω, τους εγγυόμαστε και μυστικότητα, εκτός από την ασφάλεια. Και δεν καταλαβαίνω πώς μπορείς να ελπίζεις σε μυστικότητα με μια ρεπόρτερ μέσα στο σπίτι, και ειδικά μ' αυτήν».

«Καθώς», είπε η Ελένα, «μόνο αυτή και η κυρία Σκέφινγκτον θα βρίσκονται εδώ, δεν βλέπω πώς θα βρει περισσότερα του ενός παραδείγματα ματαιοδοξίας και ηλιθιότητας για να γράψει».

Κάτι άλλο συμβαίνει, σκέφτηκε. Τι τη νοιάζει αν η κλινική θα προκόψει ή αν θα βουλιάξει, αφού ο αδελφός της φεύγει;

«Εσύ όμως», της είπε, «κάτι προσωπικό έχεις, έτσι δεν είναι; Αυτό πρέπει να 'ναι».

Η Κάντις απέστρεψε το πρόσωπό της. Η Ελένα μετάνιωσε για την ξαφνική παρόρμηση που την ώθησε να κάνει αυτή την ερώτηση. Δούλευαν καλά μαζί, σέβονταν η μια την άλλη, επαγγελματικά τουλάχιστον. Δεν ήταν τώρα κατάλληλη η στιγμή για να αρχίσει να εξερευνά περιοχές απαγορευμένες, όπως ήταν άλλωστε και οι δικές της περιοχές, με την ένδειξη «απαγορεύεται η είσοδος».

Ακολούθησε σιωπή, ύστερα η Ελένα είπε:

«Είπες πως έχεις δυο θέματα».

«Ρώτησα τον Τζωρτζ αν μπορώ να μείνω για έξι μήνες ακόμα, ίσως και για ένα χρόνο. Θα μπορούσα να συνεχίσω να βοηθάω στο λογιστήριο και γενικά στο γραφείο, αν νομίζεις πως θα ήμουν χρήσιμη. Φυσικά, αφού θα έχει φύγει ο Μάρκουσ, θα πληρώνω ένα κανονικό ενοίκιο. Δεν θέλω όμως να μείνω, αν αυτό σε στενοχωρεί. Πρέπει να σου πω ότι την ερχόμενη εβδομάδα θα λείπω για τρεις μέρες. Θα πάω αεροπορικά στο Τορόντο για να κανονίσω να πληρώνεται ένα είδος σύνταξης στην Γκρέις Χολμς, τη νοσοκόμα που με βοήθησε στην αρρώστια του πατέρα μου».

Ώστε λοιπόν ο Μάρκος έφευγε. Καιρός ήταν να πάρει τις αποφάσεις του. Μεγάλη αναστάτωση για τον Τζωρτζ η αποχώρησή του, αλλά σίγουρα θα έβρισκε αντικαταστάτη.

«Δεν θα μας είναι εύκολο», είπε η Ελένα, «να τα καταφέρουμε χωρίς εσένα. Θα ήταν μεγάλη ανακούφιση αν μπορούσες να συνεχίσεις, για ένα διάστημα τουλάχιστον. Ξέρω πως έτσι αισθάνεται και η Λέτυ. Ώστε με το πανεπιστήμιο ξεμπερδεψες;»

«Το πανεπιστήμιο ξεμπερδεψε μ' εμένα. Δεν είναι αρκετοί οι φοιτητές ώστε να δικαιολογείται η ύπαρξη Τμήματος Κλασικών Σπουδών. Το περιμένα πρέπει να πω. Πέρσι, έκλεισαν το Τμήμα Ιατρικής για να ενισχύσουν το Τμήμα Ιατροδικαστικής και τώρα κλείνουν το Κλασικό και το Τμήμα της Θεολογίας θα το κάνουν Τμήμα Συγκριτικής Θρησκειολογίας. Όταν κρίνουν πως δυσκολεύουν κι εκεί τα πράγματα –κι έτσι που πάνε οι εγγραφές σίγουρα θα συμβεί κάτι τέτοιο– τότε αναμφίβολα το Τμήμα Συγκριτικής Θρησκειολογίας θα το κάνουν Τμήμα Μελετών Θρησκείας και Επικοινωνιών. Η Θρησκείας και Ιατροδικαστικής. Η κυβέρνηση που διακηρύττει πως στόχος της είναι το 50% των αποφοίτων του λυκείου να πηγαίνει στο πανεπιστήμιο, και ταυτόχρονα φροντίζει ώστε το 40% να είναι αμόρφωτοι όταν βγαίνουν από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ζει στον κόσμο της. Μη μ' αφήνετε όμως να πιάσω το θέμα της ανώτατης εκπαίδευσης. Γίνομαι εξαιρετικά βαρετή μόλις το αρχίζω».

Λοιπόν, σκέφτηκε η Ελένα, *έχασε τη δουλειά της, χάνει τον αδελφό της και τώρα σκέφτεται να κολλήσει έξι μήνες στο Στόουν Κότατζ χωρίς καμιά ξεκάθαρη ιδέα για το τι μέλλει γενέσθαι με την ίδια. Κοιτάζοντας το προφίλ της Κάντις, ένιωσε ένα κύμα οίκτου γι' αυτήν. Ήταν περαστική η συγκίνηση, αλλά της έκανε εντύπωση. Δεν θα μπορούσε ποτέ να φανταστεί πως θα άφηγε τον εαυτό της να μπλέξει σε καταστάσεις όπως η Κάντις. Για όλη την καταστροφή αιτία ήταν αυτός ο τρομερός, τυραννικός γέρος, που έκανε δυο χρόνια να πεθάνει. Γιατί δεν τον παράτησε η Κάντις; Τον ντάντεψε στοργικά σαν κόρη βικτοριανής εποχής, αλλά δεν τον αγαπούσε. Δεν χρειαζόταν μεγάλη εξυπνάδα για να το καταλάβεις. Η ίδια η Ελένα πήγαινε στο Στόουν Κότατζ όσο πιο σπάνια γινόταν και το ίδιο έκαναν και οι περισσότεροι από*

το προσωπικό, όμως η αλήθεια για το τι γινόταν ήταν γνωστή, από κουτσομπολιά, σπόντες και από όσα έβλεπαν και άκουγαν. Πάντοτε έδειχνε περιφρόνηση στην κόρη του, είχε τσακίσει την αυτοπεποίθησή της ως γυναίκας και ως πανεπιστημιακού. Γιατί, με τις ικανότητες που είχε, να μην έχει υποβάλει αίτηση για μια θέση σ' ένα μεγάλο πανεπιστήμιο αντί να πάει σ' ένα που βρισκόταν στον πάτο σχεδόν της επετηρίδας; Μήπως αυτός ο τύρραννος την είχε κάνει να πιστέψει ότι δεν άξιζε τίποτα καλύτερο; Άσε που απαιτούσε από την κόρη του πολύ περισσότερη φροντίδα από όση μπορούσε, λογικά, να του προσφέρει, έστω και με τη βοήθεια μιας νοσοκόμας. Γιατί κι αυτή δεν τον έβαζε σ' ένα ίδρυμα; Στο ίδρυμα που ήταν πριν, στο Μπόρμουθ, εκεί που νοσηλεύτηκε και ο δικός του πατέρας, δεν ήταν ευχαριστημένος. Υπήρχαν όμως κι άλλα ιδρύματα, και λεφτά η οικογένεια είχε. Ψιθυριζόταν ότι ο γέρος είχε κληρονομήσει από τον πατέρα του, ο οποίος είχε πεθάνει λίγες μόλις βδομάδες πριν από αυτόν, κοντά στα οχτώ εκατομμύρια λίρες. Τώρα λοιπόν που η διαθήκη δημοσιεύτηκε, ο Μάρκους και η Κάντις ήταν πλούσιοι.

Ύστερα από πέντε λεπτά η Κάντις έφυγε. Η Ελένα ξανασκέφτηκε τη συνομιλία τους. Υπήρχε κάτι που δεν το είχε πει στην Κάντις. Δεν νόμιζε πως είχε ιδιαίτερη σημασία, αλλά η είδηση μπορεί να χειροτέρευε την ήδη κακή της διάθεση. Πράγματι, δεν θα χαροποιούσε την Κάντις το νέο πως ο Ρόμπιν Μπόιτον είχε κλείσει το Ρόουζ Κότατζ από την παραμονή της επέμβασης της Ρόντα Γκράντουν μεχρι το τέλος της εβδομάδας της ανάρρωσής της.

[13]

ΣΤΙΣ οχτώ το βράδυ της Παρασκευής 14 Δεκεμβρίου, η επέμβαση της Ρόντα Γκράντουν είχε τελειώσει με επιτυχία και ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ βρισκόταν μόνος στο καθιστικό του στην ανατολική πτέρυγα. Την επεδίωκε συχνά αυτή την απομόνωση μετά το τέλος μιας μέρας χειρουργείου και παρόλο που αυτή τη φορά είχε μόνο ένα χειρουργείο, η επέμβαση στο σημάδι είχε α-

ποδειχτεί πιο περίπλοκη και χρονοβόρα από ό,τι είχε προβλέψει. Στις εφτά η Κίμπερλυ του είχε σερβίρει ένα ελαφρύ δείπνο και έτσι στις οχτώ είχαν μαζέψει τα σερβίτσια και είχαν αποσύρει το πλιάν τραπεζάκι. Είχε μπροστά του δυο ώρες μοναξιάς. Είχε επισκεφτεί την ασθενή του και την είχε εξετάσει στις εφτά ακριβώς και θα έκανε το ίδιο και στις δέκα. Ο Μάρκουσ είχε φύγει αμέσως μετά την επέμβαση για να περάσει τη βραδιά του στο Λονδίνο και ο Τσάντλερ-Πάουελ, γνωρίζοντας ότι η μισ Γκράντουιν βρίσκεται στα έμπειρα χέρια της Φλάβια, η οποία ανά πάσα στιγμή ήξερε πού θα τον βρει, άφησε το μυαλό του να στραφεί προς πιο προσωπικές απολαύσεις. Μια από αυτές, και όχι η μικρότερη, ήταν ένα μπουκάλι Château Pavie που βρισκόταν σ' ένα χαμηλό τραπεζάκι μπροστά στο τζάκι. Ανάδεψε τα ξύλα για να πάρουν μπρος, τα τακτοποίησε κατάλληλα, κι εγκαταστάθηκε στην αγαπημένη του πολυθρόνα. Ο Ντιν είχε ανοίξει ήδη το μπουκάλι και ο Τσάντλερ-Πάουελ σκέφτηκε ότι σε μισή ώρα το κρασί θα ήταν κατάλληλο για να το πιει.

Κάποιοι από τους πιο ωραίους πίνακες που είχε αγοράσει μαζί με τον πύργο κρέμονταν στη μεγάλη σάλα και στη βιβλιοθήκη. Τους πιο αγαπημένους του όμως τους είχε κρεμάσει εδώ μέσα. Ήταν έξι ακουαρέλες που του τις είχε κληροδοτήσει μια ασθενής του σε ένδειξη ευγνωμοσύνης. Αυτή η κληρονομιά ήταν τόσο απρόσμενη που του πήρε αρκετό καιρό για να θυμηθεί ποια ήταν. Της ήταν ευγνώμων που, όπως κι αυτός, απεχθανόταν τα ερείπια και γενικά τα τοπία ξένων χωρών και έτσι και οι έξι ακουαρέλες απεικόνιζαν σκηνές από την Αγγλία. Τρεις καθεδρικούς ναούς: του Καντεριμπέρι, ακουαρέλα του Άλμπερτ Γκούντγουιν, του Γκλόστερ, ακουαρέλα του Πίτερ ντε Βιντ, και του Λίνκολν, ακουαρέλα του Γκέρτιν. Στον απέναντι τοίχο ήταν μια ζωγραφική του Ρόμπερτ Χιλ, κάποιο τοπίο του Κεντ και δυο θαλασσογραφίες, μία του Κόπλεϋ Φίλντινγκ και μία του Τέρνερ, που ήταν μελέτη για την ακουαρέλα του «Η άφιξη του βρετανικού ταχυδρομικού πλοίου στο Καλέ», η οποία ήταν η αγαπημένη του.

Άφησε τη ματιά του να πλανηθεί στη βιβλιοθήκη του –ρυθμού αντιβασιλείας– όπου είχε τοποθετήσει τα βιβλία εκείνα που πολλές φορές είχε υποσχεθεί στον εαυτό του να τα ξαναδιαβά-

σει, όπως, μερικά αγαπημένα του παιδικά παραμύθια, κάποια άλλα από τη βιβλιοθήκη του παππού του, όμως επειδή ετούτη τη στιγμή ένιωθε, όπως συχνά στο τέλος της ημέρας, πολύ κουρασμένος για να διαθέσει την ενέργεια που απαιτείται προκειμένου να απολαύσει τη συμβίωση με τη λογοτεχνία, προτίμησε τη μουσική. Απόψε τον περίμενε μια ιδιαίτερη απόλαυση. Μια νέα εγγραφή της *Σεμέλης* του Χέντελ, με μαέστρο τον Κρίστιαν Κίριν και μέτζο-σοπράνο την αγαπημένη του Χίλαρυ Σάμερς. Μεγάλη μουσική, αισθησιακή και χαρούμενη σαν όπερα μπούφα. Έβαξε το πρώτο cd όταν άκουσε ένα χτύπημα στην πόρτα του. Εκνευρίστηκε, θύμωσε σχεδόν. Πολύ λίγοι τολμούσαν να τον ενοχλήσουν στο καθιστικό του κι ακόμα λιγότεροι να του χτυπήσουν την πόρτα. Πριν καν προλάβει να απαντήσει, η πόρτα άνοιξε και μπήκε μέσα η Φλόβια και κλείνοντας με ορμή την πόρτα πίσω της, ακούμπησε πάνω της την πλάτη της. Φορούσε ακόμα τη στολή της και το πρώτο του ερώτημα ήταν ενστικτώδες:

«Η μς Γκράντουνιν είναι καλά;»

«Και βέβαια είναι καλά. Θα 'μουν εγώ εδώ διαφορετικά; Στις έξι και τέταρτο δήλωσε πως πεινάει και είπα να της πάνε ένα κονσομέ, αυγά μπρουγιέ, καπνιστό σολομό και μια μους λεμόνι. Κατάφερε να τα φάει σχεδόν όλα κι έδειχνε και πολύ ορεξάτη. Άφησα στο πόδι μου την αδελφή Φρέιζερ μέχρι να γυρίσω γιατί μετά τελειώνει η δουλειά της και θα φύγει για το Γουέρχαμ. Τέλος πάντων, δεν ήρθα εδώ για να μιλάμε για τη μς Γκράντουνιν».

Η αδελφή Φρέιζερ ήταν μερικής απασχόλησης προσωπικό.

«Και είναι βιαστικό;» της είπε. «Δεν γίνεται να αναβληθεί για αύριο;»

«Όχι, Τζωρτζ, δεν γίνεται. Ούτε για αύριο, ούτε για μεθαύριο ούτε για παραμεθαύριο. Ούτε για την ημέρα που εσύ θα καταδεχτείς να βρεις το χρόνο να με ακούσεις».

«Θα μας πάρει πολλή ώρα;»

«Περισσότερη από ό,τι συνήθως ανέχεσαι».

Ο Τσάντλερ-Πάουελ υποψιάστηκε το τι θα επακολουθήσει. Τι να γίνει; Το θέμα της σχέσης τους έπρεπε, αργά ή γρήγορα, να τακτοποιηθεί και μιας και η βραδιά του καταστράφηκε, ας γινόταν απόψε. Τελευταία, η Φλόβια, όλο και πιο συχνά, είχε ξεσπά-

σματα οργής, αλλά μέχρι τώρα, εδώ, δεν της είχε ξανασυμβεί κάτι τέτοιο.

«Να πάρω το μπουφάν μου», της είπε. «Να πάμε να περπατήσουμε στο δρόμο με τις φλαμουριές».

«Μέσα στα μαύρα σκοτάδια; Σηκώνεται κι αέρας. Δεν μπορούμε να συζητήσουμε εδώ;»

Εκείνος όμως είχε ήδη πάει να φέρει το μπουφάν του. Γύρισε φορώντας το και χτύπησε ελαφρά την τσέπη του να δει αν είχε τα κλειδιά του.

«Θα συζητήσουμε έξω», είπε. «Υποθέτω πως η συζήτηση θα είναι δυσάρεστη και προτιμώ να μη γίνει εδώ μέσα μια δυσάρεστη συζήτηση. Καλά θα κάνεις να βάλεις το παλτό σου. Σε περιμένω στην πόρτα».

Δεν χρειαζόταν να καθορίσει την πόρτα. Μόνο η πόρτα του ισογείου της δυτικής πτέρυγας έβγαζε κατευθείαν στην αυλή και από κει στο δρόμο με τις φλαμουριές. Τη βρήκε να τον περιμένει με το παλτό της και μ' ένα μάλλινο μαντίλι στο κεφάλι. Η πόρτα ήταν κλειδωμένη αλλά χωρίς το σύρτη και ο Τσάντλερ-Πάουελ την κλείδωσε όταν βγήκαν. Περπάτησαν για λίγο σιωπηλά και ο ίδιος δεν σκόπευε να σπάσει τη σιωπή. Ήταν ακόμα ενοχλημένος που χάλασε η βραδιά του και δεν είχε καμιά πρόθεση να διευκολύνει την κατάσταση. Η Φλόβια ζήτησε αυτή τη συνάντηση, ας έλεγε λοιπόν ό,τι είχε να πει.

Είχαν κάνει όλο το δρόμο με τις φλαμουριές κι ετοιμάζονταν, ύστερα από κάποιο δισταγμό, να τον ξαναπάρουν προς τα πίσω, και μόνο τότε η Φλόβια στάθηκε και τον κοίταξε στα μάτια. Δεν έβλεπε καθαρά την έκφραση του προσώπου της, το σώμα της όμως είχε μια ένταση και η φωνή της, μια σκληράδα και μια αποφασιστικότητα που δεν την είχε ξανακούσει ποτέ.

«Δεν γίνεται να το πηγαίνουμε έτσι. Πρέπει να πάρουμε μια απόφαση. Σου ζητώ να με παντρευτείς».

Να λοιπόν που είχε φτάσει η στιγμή που φοβόταν. Αλλά την απόφαση έπρεπε να την πάρει αυτός κι όχι εκείνη. Αναρωτήθηκε πώς και δεν το είχε προβλέψει. Ύστερα κατάλαβε πως η πρόταση, ακόμα κι αν διατυπώθηκε τόσο ωμά, δεν ήταν εντελώς απρόσμενη. Αυτός είχε διαλέξει να κάνει πως δεν καταλαβαίνει

τα υπονοούμενα, τα φουντώματα, τα βουβά παράπονα που ισοδυναμούσαν με κακία.

«Φλάβια», της είπε ήρεμα, «φοβάμαι πως κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατόν».

«Μα και βέβαια είναι. Έχεις πάρει διαζύγιο κι εγώ δεν είμαι παντρεμένη».

«Θέλω να πω πως είναι κάτι το οποίο ποτέ δεν σκέφτηκα. Από την αρχή η σχέση μας δεν ήταν τέτοιου είδους».

«Και τίνος είδους ακριβώς θεωρείς ότι ήταν; Εννοώ από την αρχή, όταν γίναμε εραστές –προ οκτώ ετών, αν σου διαφεύγει– τι είδους λοιπόν ήταν τότε η σχέση μας;»

«Μα, υποθέτω, έλξη σεξουαλική, αμοιβαία εκτίμηση, τρυφερότητα. Ποτέ δεν είπα πως είμαι ερωτευμένος. Ποτέ δεν μίλησα για γάμο. Δεν ήθελα γάμους. Μου έφτανε μια αποτυχία».

«Ναι, ήσουν πάντα έντιμος – έντιμος ή προσεκτικός. Και ούτε για πίστη μίλησες, έτσι δεν είναι; Ένας ελκυστικός άντρας, ένας διακεκριμένος χειρουργός, διαζευγμένος, ό,τι πρέπει για σύζυγος. Μήπως νομίζεις ότι δεν ξέρω πόσες φορές στηρίχτηκες πάνω μου –στον τρομερό χαρακτήρα μου, αν προτιμάς– για να ξεφορτωθείς κάτι φιλοχρήματα θηλυκά που κοίταγαν να σε γραπώσουν; Και δεν μιλάμε για καμιά σχέση περαστική. Εγώ τουλάχιστον ποτέ δεν την είδα έτσι. Εδώ μιλάμε για σχέση οχτώ χρόνων. Για πες μου, όταν είμαστε μακριά ο ένας από τον άλλον, με σκέφτεσαι καθόλου; Πες μου, με σκέφτηκες ποτέ χωρίς τη στολή και τη μάσκα του χειρουργείου, να προσπαθώ να προβλέπω την κάθε σου ανάγκη, να ξέρω τι σου αρέσει και τι δεν σου αρέσει, ποια μουσική θέλεις ν' ακούς ενώ εργάζεσαι, να είμαι διαθέσιμη πάντοτε, να είμαι διακριτική και στο περιθώριο της ζωής σου; Όπως και στο κρεβάτι περίπου, έτσι δεν είναι; Τουλάχιστον, την ώρα του χειρουργείου, δεν ήταν εύκολο να βρεις άλλο υποκατάστατο».

Η φωνή του ήταν καθησυχαστική, όμως ήξερε –όχι χωρίς να ντρέπεται λίγο– πως δεν θα ξέφευγε από τη Φλάβια ο σαφής υποκριτικός της τόνος.

«Αντάμει, Φλάβια. Καταλαβαίνω πως υπήρξα επιπόλαιος και άθελά μου σκληρός μαζί σου. Ούτε πέρασε από το νου μου πως ένιωθες έτσι».

«Δεν θέλω τον οίκτο σου. Να μου λείπει. Ούτε καν σου ζητάω να μ' αγαπάς. Δεν μπορείς να δώσεις αυτό που δεν έχεις. Σου ζητώ δικαιοσύνη. Θέλω γάμο. Θέλω να αποκτήσω την ιδιότητα της συζύγου, την ελπίδα να κάνω παιδιά. Είμαι τριάντα έξι χρονών. Δεν θέλω να δουλεύω μέχρι να πάρω σύνταξη. Και μετά τι θα κάνω; Να πάρω ένα σπιτάκι στην εξοχή με το εφάπαξ μου και να ελπίζω πως οι ντόπιοι θα με καλοδεχτούν; Ή μήπως μια γκαρσονιερούλα στο Λονδίνο, σε καμιά υποβαθμισμένη βέβαια συνοικία; Αδέλφια δεν έχω. Παραμέλησα τους φίλους μου για να είμαι μαζί σου, για να είμαι διαθέσιμη όταν θα διέθετες χρόνο για μένα».

«Ποτέ», της είπε, «δεν σου ζήτησα να θυσιάσεις για μένα τη ζωή σου. Γιατί έτσι που τα λες, περί θυσίας πρόκειται».

Εκείνη όμως συνέχισε σαν ο ίδιος να μην είχε ανοίξει το στόμα του.

«Επί οκτώ χρόνια, δεν πήγαμε ούτε μια φορά μαζί διακοπές, εδώ ή στο εξωτερικό. Πόσες φορές πήγαμε σ' ένα θέαμα, σ' ένα σινεμά, φάγαμε σ' ένα εστιατόριο άλλο από αυτά όπου δεν υπήρχε κίνδυνος να συναντήσεις κάποιον γνωστό; Θέλω να ζήσω αυτά τα απλά, συντροφικά πράγματα που χαίρονται οι άλλοι».

Εκείνος επανέλαβε με ειλικρίνεια:

«Λυπάμαι. Είναι φανερό πως υπήρξα εγωιστής και ασυλλόγιστος. Ελπίζω πως με τον καιρό θα δεις αυτά τα οκτώ χρόνια με μια ματιά πιο θετική. Δεν είναι αργά. Είσαι πολύ ελκυστική και είσαι ακόμα νέα. Πρέπει να είμαστε λογικοί και να παραδεχόμαστε πως μια κατάσταση τέλειωσε, όσο είναι ακόμη καιρός».

Και τότε, παρ' όλο το σκοτάδι, του φάνηκε πως διέκρινε μια έκφραση περιφρόνησης στο πρόσωπό της.

«Θέλεις να πεις ότι με διώχνεις;»

«Όχι, μην το παίρνεις έτσι. Να πάμε παρακάτω λέω. Αυτό δεν ήθελες να πεις κι εσύ; Αυτό δεν είναι το θέμα όλης αυτής της συζήτησης;»

«Δηλαδή δεν θα με παντρευτείς; δεν πρόκειται ν' αλλάξεις γνώμη;»

«Όχι, Φλάβια, δεν θα αλλάξω γνώμη».

«Εξαιτίας του πύργου, έτσι; Δεν φαντάζομαι να μπαίνει άλλη

γυναίκα ανάμεσά μας εδώ μέσα; Γιατί δεν μου έχεις κάνει έρωτα ποτέ εδώ μέσα; Δεν θέλεις να είμαι εδώ. Τουλάχιστον, όχι συνέχεια. Όχι ως γυναίκα σου».

«Γελοία πράγματα, Φλάβια. Δεν ψάχνω για πυργοδέσποινα».

«Αν ζούσες στο Λονδίνο, στο διαμέρισμά σου στο Μπάριμπκαν, δεν θα υπήρχε λόγος να κάνουμε τώρα αυτή τη συζήτηση. Εκεί θα είμαστε ευτυχισμένοι. Όμως εδώ βλέπεις, δεν κάνω για τον πύργο, το βλέπω στα μάτια σου. Όλα εδώ είναι εναντίον μου. Και μη φανταστείς πως οι άνθρωποι εδώ δεν το ξέρουν πως είμαστε εραστές, όλοι –η Ελένα, η Λέτυ, οι Μπόστοκ, ακόμα και ο Μογκ– το ξέρουν. Σίγουρα θ' αναρωτιούνται πότε επιτέλους θα μου δώσεις πόδι. Άσε που, αν το κάνεις, θα έχω να αντιμετωπίσω κι από πάνω την ταπείνωση του οίκτου τους. Σε ξαναρωτώ, θα με παντρευτείς;»

«Όχι, Φλάβια. Λυπάμαι πολύ, αλλά όχι, δεν θα το κάνω. Δεν θα είμαστε ευτυχισμένοι κι εγώ δεν ρισκάρω δεύτερη αποτυχία. Πρέπει να το πάρεις απόφαση πως τελειώσαμε».

Ξαφνικά, είδε με τρόμο πως έκλαιγε. Γαντζώθηκε στο μπουφάν του και ακούμπησε πάνω του. Την άκουγε που σπάραζε στους λυγμούς, ένιωθε πάνω του το σώμα της που έτρεμε, το λεπτό μάλλινο φουλάρι της που άγγιζε το μάγουλό του, μύριζε τη μυρωδιά της, την ανάσα της. Την αγκάλιασε και της είπε:

«Μην κλαις, Φλάβια. Απελευθέρωση είναι. Σ' αφήνω ελεύθερη».

Τραβήχτηκε μακριά του σε μια συγκινητική προσπάθεια να ξαναβρεί την αξιοπρέπειά της. Καταπνίγοντας τους λυγμούς της του είπε:

«Θα φαινόταν περίεργο να εξαφανιστώ ξαφνικά. Άσε που χειρουργείται αύριο και η κυρία Σκέφινγκτον, και είναι και η μισ Γκράντουιν που χρειάζεται φροντίδα. Θα μείνω λοιπόν ώσπου να φύγεις για τις χριστουγεννιάτικες διακοπές σου, όταν όμως γυρίσεις δεν θα είμαι πια εδώ. Θέλω όμως κάτι. Ποτέ δεν σου ζήτησα κάτι, έτσι δεν είναι; Όλα τα δώρα που μου έκανες, είτε για τα Χριστούγεννα είτε για τα γενέθλιά μου, τα διάλεγε η γραμματέας σου ή μου τα έστελναν τα καταστήματα, αυτό πάντα το ήξερα. Απόψε θέλω να έρθεις σε μένα, στο δωμάτιό μου.

Θα γίνει για πρώτη και τελευταία φορά, το υπόσχομαι. Έλα αργά, κατά τις έντεκα. Δεν θέλω να τελειώσουμε έτσι».

Ήθελε, πάση θυσία, να την ξεφορτωθεί.

«Φυσικά και θα έρθω», της είπε.

Μουρμούρισε ένα ευχαριστώ μέσ' από τα δόντια της και άρχισε να παίζει στα γρήγορα το δρόμο για το σπίτι. Την έβλεπε να παραπατάει και με δυσκολία κρατιόταν να μην τη στηρίξει, να μην της πει κάποια παρηγορητικά λόγια. Λόγια τέτοια όμως δεν υπήρχαν. Έβλεπε πως ήδη είχε αρχίσει να τον τριγυρίζει η σκέψη πως έπρεπε να βρει αντικαταστάτρια για τη θέση της προϊσταμένης του χειρουργείου. Ήξερε επίσης ότι είχε παρασυρθεί και είχε δώσει μια υπόσχεση της συμφοράς, έπρεπε όμως να την κρατήσει.

Περίμενε μέχρι που είδε τη σιλουέτα της να γίνεται δυσδιάκριτη και ύστερα να βουλιάζει στο σκοτάδι. Και εκείνος ακόμη κοίταξε. Σήκωσε τα μάτια του και κοίταξε προς τη δυτική πτέρυγα. Σε δυο παράθυρα υπήρχε ένα αμυδρό φως. Ένα στο παράθυρο της κυρίας Σκέφινγκτον κι ένα στο διπλανό δωμάτιο της Ρόντα Γκράντουνιν. Είχε λοιπόν ακόμα αναμμένο το πορτατίφ του κομοδίνου της. Άρα δεν είχε ακόμα πέσει να κοιμηθεί. Θυμήθηκε εκείνη τη νύχτα, πριν από δυο βδομάδες, που καθόταν στους μονόλιθους και κοίταζε το πρόσωπό της στο παράθυρο. Αναρωτήθηκε τι να ήταν άραγε εκείνο το ιδιαίτερο που είχε αυτή η ασθενής του ώστε να του εξάπτει τη φαντασία. Ίσως να ήταν αυτή η αινιγματική κι ακόμα ανεξήγητη απάντησή της τότε που τη ρώτησε στο ιατρείο του της Χάρλεϊ Στριτ, γιατί περίμενε τόσο πολύ πριν πάρει την απόφαση να απαλλαγεί από το σημάδι. *Γιατί τώρα πια δεν το χρειάζομαι.*

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ώρες νωρίτερα, η Ρόντα Γκράντουνιν άρχιζε σιγά σιγά να ξαναβρίσκει τις αισθήσεις της. Το πρώτο πράγμα που είδε ανοίγοντας τα μάτια της ήταν ένας μικρός κύκλος. Κρεμόταν στον αέρα, ακριβώς μπροστά στα μάτια της, σαν αιωρούμενη

πανσέληνος. Το μυαλό της, γεμάτο απορίες αλλά παράλυτο, προσπαθούσε να καταλάβει τι να ήταν. Δεν μπορεί, σκεφτόταν, να είναι αυτό φεγγάρι. Ήταν πολύ συμπαγές και ακίνητο. Και να που ο κύκλος ξεκαθάρισε και είδε πως ήταν ένα ρολόι τοίχου σε ξύλινο πλαίσιο με μια λεπτή μπρούντζινη μπορντούρα στο εσωτερικό. Παρόλο που οι δείκτες και οι αριθμοί άρχιζαν κι αυτοί να ξεκαθαρίζουν δεν μπορούσε να διαβάσει την ώρα. Αποφάσισε πως αυτό δεν είχε καμιά σημασία και εγκατέλειψε την προσπάθεια. Κατάλαβε πως βρίσκεται ξαπλωμένη σ' ένα κρεβάτι σ' ένα άγνωστο δωμάτιο και ότι υπήρχαν κι άλλοι άνθρωποι γύρω της, μετακινούμενοι σαν σκιές και νυχοπατώντας. Και ύστερα θυμήθηκε. Θα αφαιρούσε το σημάδι της και οι άνθρωποι γύρω της την ετοίμαζαν για το χειρουργείο. Αναρωτήθηκε πότε θα ξεκινούσαν την επέμβαση.

Και τότε συνειδητοποίησε πως κάτι συνέβαινε στο αριστερό της μάγουλο. Πονούσε και κάτι την τραβούσε, κάτι βαρύ, σαν μπλάστρι. Έπιανε από την άκρη του στόματος και τσίπωνε κατά τη γωνία του αριστερού της ματιού. Σήκωσε διστακτικά το χέρι της, χωρίς να είναι και τόσο σίγουρη πως μπορεί να το κουνήσει, και με προσοχή άγγιξε το μάγουλό της. Το αριστερό της μάγουλο δεν βρισκόταν πια στη θέση του. Ψάχνοντας τα δάχτυλά της δεν βρήκαν παρά μια μάζα συμπαγή, λίγο άγρια στην αφή και σκεπασμένη σταυρωτά με κάτι σαν τσιρότα. Κάποιος, με τρυφερότητα, της κατέβασε το χέρι. Μια γνώριμη και καθησυχαστική φωνή της είπε:

«Καλό θα ήταν να μην αγγίζετε τους επιδέσμους σας, προς το παρόν». Τότε κατάλαβε ότι βρισκόταν στην ανάνηψη και πως οι δυο σιλουέτες που άρχιζαν να παίρνουν σχήμα δίπλα της θα πρέπει να ήταν του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ και της αδελφής Χόλαντ.

Κοίταξε ψηλά και προσπάθησε να σχηματίσει λέξεις με τα χείλια της που δεν την υπάκουαν.

«Πώς πήγε; Είστε ευχαριστημένος;»

Τα λόγια ακούστηκαν σαν κρώξιμο, όμως ο γιατρός φάνηκε να τα κατάλαβε. Άκουσε τη φωνή του, ήρεμη, σίγουρη και καθησυχαστική, να της λέει:

«Πήγαν όλα πολύ καλά. Ελπίζω πως σε λίγο καιρό θα νιώσετε κι εσείς ευχαριστημένη. Τώρα θα πρέπει να αναπαυθείτε εδώ για λίγο και ύστερα η προϊσταμένη θα σας μεταφέρει στο δωμάτιό σας».

Έμεινε ξαπλωμένη, ακίνητη, ενώ γύρω της τα αντικείμενα άρχιζαν να σταθεροποιούνται. Άραγε, σκέφτηκε, πόσες ώρες να κράτησε η επέμβαση; Μια ώρα, δύο, τρεις; Όσο κι αν κράτησε, αυτός ο χρόνος δεν υπήρχε γι' αυτήν, σαν να είχε πεθάνει. Κάπως έτσι υπήρχε, αν μπορούσε βέβαια να υπάρξει, ο θάνατος στη φαντασία των ανθρώπων, μια απόλυτη ακύρωση της έννοιας του χρόνου. Προσπάθησε να σταθμίσει τη διαφορά ανάμεσα σ' αυτό τον παροδικό θάνατο και στον ύπνο. Όταν ξυπνάς από τον ύπνο, όσο βαθύς και αν ήταν, πάντα έχεις συναίσθηση του χρόνου που πέρασε. Το πνεύμα βρίσκεται ακόμα αγκαλιά με τα ξέφτια των τελευταίων, πριν από το ξύπνημα, ονείρων, που σε λίγο χάνονται και σβήνουν. Θέλησε να κάνει τεστ μνήμης, προσπαθώντας να ξαναθυμηθεί τα της προηγούμενης μέρας. Καθόταν σε ένα αυτοκίνητο που το μαστίγωνε η βροχή, μετά έφτανε στο Σέβερελ Μάνορ, έμπαινε στη μεγάλη σάλα για πρώτη φορά, και ύστερα άδειαζε τη βαλίτσα της κουβεντιάζοντας με τη Σάρον. Όχι, όλα αυτά πράγματι συνέβησαν, αλλά στην πρώτη της επίσκεψη, εδώ και πάνω από δυο βδομάδες. Το πρόσφατο παρελθόν άρχισε να επανέρχεται στη μνήμη της. Η χθεσινή μέρα ήταν αλλιώςτικη, το οδήγημα εύκολο και ευχάριστο, και ο χειμωνιάτικος ήλιος πού και πού μόνο χανόταν, από τα σύντομα και ξαφνικά μπουρίνια. Και αυτή τη φορά ερχόταν στον πύργο φέρνοντας μαζί της πληροφορίες που είχε συγκεντρώσει με πολλή υπομονή και τις οποίες μπορεί να τις χρησιμοποιούσε μπορεί και όχι. Προς το παρόν, μέσα σε μια νυσταλέα ευδαιμονία, έλεγε πως μάλλον θα τις ξέχναγε, όπως θα ξέχναγε και το παρελθόν της. Δεν ήταν δυνατόν να το ξαναζήσει ούτε και να το αλλάξει. Όσο κακό μπόρεσε να της κάνει το έκανε, σύντομα όμως, θα ήταν πια ανίσχυρο να τη βλάψει.

Κλείνοντας τα μάτια της και καθώς την έπαιρνε ο ύπνος, αναλογίστηκε την ήρεμη βραδιά που την περίμενε και το ξημέρωμα, που όμως δεν θα προλάβαινε να το δει.

ΕΠΤΑ ώρες αργότερα, στο υπνοδωμάτιό της ξανά, η Ρόντα ξύπναγε, ζαλισμένη όμως. Έμεινε για λίγα λεπτά ξαπλωμένη, ακίνητη, μ' εκείνη τη σύντομη σύγχυση που προκαλεί ένα απότομο ξύπνημα. Είχε συνείδηση πως το κρεβάτι της ήταν άνετο, πως το κεφάλι της βρισκόταν ακουμπισμένο στα ανασηκωμένα μαξιλάρια, πως ο αέρας –διαφορετικός από εκείνον της κρεβατοκάμαρας της του Λονδίνου– ήταν φρέσκος αν και κάπως δριμύς, φθινοπωρινός μάλλον παρά χειμωνιάτικος, και πως ένα παιχνιδιάρικο αεράκι της έφερνε μια μυρωδιά από χώμα και χορτάρι. Το σκοτάδι ήταν απόλυτο. Η Ρόντα, πριν δείξει να υπακούσει στις συμβουλές της αδελφής Χόλαντ να ετοιμαστεί για ύπνο, της ζήτησε να τραβήξει τις κουρτίνες και να ανοίξει λίγο το εξώφυλλο του παραθύρου. Ακόμη και το χειμώνα δεν της άρεσε να κοιμάται χωρίς να αναπνέει καθαρό αέρα. Ίσως όμως να μην είχε κάνει καλά. Κοιτάζοντας επίμονα το μισάνοιχτο παράθυρο, έβλεπε πως στο δωμάτιο βασιλεύεε περισσότερο σκοτάδι απ' ό,τι έξω, όπου έβλεπε να διαγράφονται οι αστερισμοί πάνω στον ελαφρά φωτεινό ουρανό. Οι ριπές του ανέμου είχαν δυναμώσει και από την καμινάδα του τζακιού ακουγόταν το σφύριγμά τους, ενώ στο δεξί της μάγουλο ένιωθε την πνοή τους.

Ίσως να τα κατάφερε να διώξει από πάνω της αυτή την ενοχλητική κόπωση και να πάει μέχρι το παράθυρο για να το κλείσει. Η προσπάθεια αποδείχτηκε ανώτερη των δυνάμεών της. Είχε αρνηθεί να πάρει ηρεμιστικό και της προκάλεσε εντύπωση, αλλά όχι και ανησυχία, το γεγονός πως ένιωθε το σώμα της τόσο βαρύ, πως ήθελε να μείνει εκεί που ήταν, χουχουλιασμένη στη ξεστασιά και τη θαλπωρή της, περιμένοντας την επόμενη ριπή του ανέμου στο τζάκι, με τα μάτια της καρφωμένα στο στενό αστροφώτιστο άνοιγμα. Δεν πονούσε καθόλου και σηκώνοντας το αριστερό της χέρι άγγιξε τις γάξεις και τα τσιρότα που τις κρατούσαν στη θέση τους. Είχε συνηθίσει το βάρος και το τράβηγμα των επιδέσμων και ανακάλυψε πως τους άγγιζε σαν να τους χάιδευε, σαν να είχαν γίνει κομμάτι του εαυτού της κι αυτοί όπως και η πληγή που κάλυπταν.

Ξαφνικά, σε μια ανάπαυλα του ανέμου, άκουσε ένα θόρυβο, τόσο ανεπαίσθητο που μόνο η απόλυτη ησυχία του δωματίου τον έκανε αισθητό. Αισθάνθηκε –παρά άκουσε– πως υπήρχε μια παρουσία που περπατούσε στο καθιστικό. Αρχικά, καθώς μισοκοιμόταν, δεν ένιωσε φόβο, μόνο μια ακαθόριστη περιέργεια. Θα πρέπει, σκέφτηκε, να είναι νωρίς το πρωί. Ίσως να ήταν επτά και να έφερναν το πρωινό τσάι. Και να που ακούστηκε ξανά ένας θόρυβος, ένα ανεπαίσθητο μεν αλλά απολύτως αναγνωρίσιμο τριξίμο. Κάποιος έκλεινε την πόρτα της κρεβατοκάμαρας. Την περιέργεια διαδέχτηκε ένα πρώτο ρίγος ανησυχίας. Κανείς δεν μίλησε. Κανένα φως δεν άναψε. Προσπάθησε να φωνάξει με βραχνή φωνή, ακυρωμένη από τους επιδέσμους που την έπνιγαν: «Ποιος είστε; Τι θέλετε; Ποιος είναι;» Απάντηση δεν υπήρξε. Κατάλαβε πια ότι εδώ δεν είχε να κάνει με μια φιλική επίσκεψη. Κατάλαβε πως βρισκόταν μπροστά σε κάποιον ή σε κάτι που δεν είχε καλές προθέσεις.

Ξαπλωμένη σε πλήρη ακινησία στο κρεβάτι της, είδε μια αχνή παρουσία, ασπροντυμένη και με μάσκα, δίπλα της. Μπράτσα κινήθηκαν τελετουργικά πάνω από το κεφάλι της σαν μια άσεμνη παρωδία ευλογίας. Έκανε μια προσπάθεια να ανασηκωθεί –τα σκεπάσματα ξαφνικά της φάνηκε πως την κάρφωναν στο κρεβάτι– και άπλωσε το χέρι της να φτάσει το κουδούνι και το φως. Το κουδούνι δεν υπήρχε. Το χέρι της έπιασε το διακόπτη του πορτατίφ και τον πάτησε. Το φως δεν άναψε. Κάποιος θα είχε απομακρύνει το κουδούνι και θα είχε βγάλει τη λάμπα από το πορτατίφ. Δεν έβαλε τις φωνές. Όλα τα χρόνια που την είχαν μάθει να κοντρολάρει το φόβο της, να μη βρίσκει καταφύγιο σε κραυγές και ξεφωνητά, της είχαν στερήσει την ικανότητά της να στριγκλίζει. Ήξερε άλλωστε πως δεν θα μπορούσε να στριγκλίζει, εδώ οι γάξες δεν την άφηναν καν να μιλήσει. Πολέμησε να σηκωθεί από το κρεβάτι, αλλά διαπίστωσε πως της ήταν αδύνατον να κινηθεί.

Μέσα στο σκοτάδι μόλις που ξεχώριζε τη λευκοφορεμένη σιλουέτα, το καλυμμένο κεφάλι, το μασκοφορεμένο πρόσωπο. Ένα χέρι διαγράφηκε στο μισάνοιχτο παράθυρο. Αυτό δεν ήταν χέρι ανθρώπου. Δεν είχε τρέξει αίμα σ' αυτές τις άπυρρες φλέβες.

Το χέρι, ένα ασπρουλιάρικο ροζ χέρι, λες κι είχε κοπεί από τον καρπό, μετακινήθηκε αργά στο διάστημα για δικούς του λόγους, μυστήριους. Αθόρυβα, έκλεισε το μάνταλο του παραθύρου και με μια χειρονομία ντελικάτη και κομψή, μια κίνηση απόλυτα ελεγχόμενη, αργά τράβηξε κλείνοντας τις κουρτίνες σ' όλο το μήκος του παραθύρου. Στο δωμάτιο το σκοτάδι έγινε ακόμα πιο βαθύ. Δεν ήταν απλώς μια έλλειψη φωτός, ήταν μια πηχτή πνιγηρή έλλειψη οξυγόνου που έκοβε την ανάσα. Η Ρόντα προσπάθησε να πείσει τον εαυτό της ότι είχε παραισθήσεις εξαιτίας αυτής της κατάστασης νάρκης στην οποία βρισκόταν. Για ένα λεπτό, υπέροχο, κοίταξε στα ίσια την παρουσία, εντελώς άφοβα, περιμένοντας να δει την οπτασία να γίνεται ένα με τα σκοτάδια γύρω της. Και ύστερα χάθηκε κάθε ελπίδα.

Η μορφή βρισκόταν δίπλα στο κρεβάτι της και την κοίταζε σκυμμένη πάνω της. Δεν μπορούσε να διακρίνει τίποτε άλλο παρά μια άσπρη άμορφη φιγούρα. Ίσως τα μάτια που κοίταζαν τα δικά της να ήταν αμείλικτα, η Ρόντα όμως δεν έβλεπε παρά δυο μαύρες σχισμές. Άκουσε λέξεις να προφέρονται με ηρεμία, δεν έβγαζε όμως κανένα νόημα από αυτές. Με προσπάθεια ανασήκωσε το κεφάλι από το μαξιλάρι της και προσπάθησε να βγάλει μια κραυγή διαμαρτυρίας. Αυτόματα ο χρόνος έμεινε μετέωρος. Μέσα στη δίνη του τρόμου της, η Ρόντα δεν ένιωθε παρά μόνο μια οσμή, την αδιόρατη οσμή της κόλλας των σεντονιών. Από τα σκότη αναδύθηκε κι έσκυψε πάνω της η μορφή του πατέρα της. Όχι όπως τον θυμόταν για πάνω από τριάντα τώρα χρόνια, αλλά με το πρόσωπο που τον γνώρισε όταν ήτανε μικρή, νέο κι ευτυχισμένο, να σκύβει στο κρεβατάκι της. Έκανε να σηκώσει το χέρι της να αγγίξει τους επιδέσμους, όμως το χέρι της ήταν σαν κούτσουρο βαρύ κι έπεσε πάλι κάτω. Προσπάθησε να κινηθεί, να μιλήσει. Ήθελε να του πει: «Κοίταξέ με, το ξεφορτώθηκα». Της φάνηκε σαν τα πόδια της να ήταν σιδερένια, όμως κατάφερε, τρέμοντας, να σηκώσει το δεξί της χέρι και να αγγίξει τους επιδέσμους του σημαδιού.

Κατάλαβε πως είχε έρθει η ώρα του θανάτου της, και αμέσως ένωσε μια γαλήνη απρόσμενη, μια εγκατάλειψη. Και τότε το χέρι, δυνατό, λιπόσαρκο, απάνθρωπο, έσφιξε το λαιμό της και την

ανάγκασε να ξαναπέσει στο μαξιλάρι της. Η οπτασία, με όλη της τη δύναμη, έπεσε πάνω της. Δεν θέλησε να κλείσει τα μάτια στο θάνατό της, δεν θέλησε να παλέψει. Η σκοτεινιά του δωματίου την τύλιξε κι έγινε η έσχατη εκείνη μαυρίλα όπου όλες οι αισθήσεις ακυρώνονται.

[16]

Η ΩΡΑ είχε πάει επτά και δώδεκα και η Κίμπερλυ, στην κουζίνα, είχε αρχίσει να ανησυχεί. Η αδελφή Χόλαντ της είχε πει πως η μίς Γκράντουνιν είχε ζητήσει να της πάνε το δίσκο με το πρωινό της τσάι στις επτά ακριβώς. Ήταν νωρίτερα από ό,τι το είχε ζητήσει την πρώτη φορά που είχε έρθει, αλλά αυτή την ώρα είχε πει η αδελφή Χόλαντ στην Κιμ πως θα πρέπει να ήταν έτοιμη να το φτιάξει κι έτσι, αυτή είχε ετοιμάσει από τις επτά παρά τέταρτο το δίσκο και είχε βάλει την τσαγιέρα στο μάτι της κουζίνας για να διατηρείται το νερό ζεστό.

Τώρα όμως είχε ήδη πάει επτά και δώδεκα, και κλήση δεν υπήρχε. Η Κιμ ήξερε πως ο Ντιν τη χρειαζόταν στην προετοιμασία των πρωινών, πράγμα που έκανε την κατάσταση απροσδόκητα δύσκολη. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ είχε ζητήσει να του πάνε το δικό του στο ιδιαίτερο διαμέρισμά του, πράγμα ασυνήθιστο. Η μίς Κρέσετ, η οποία συνήθως ετοίμαζε μόνη της ό,τι ήθελε στη μικρή της κουζίνα και σπανίως έτρωγε κάτι ζεστό, της είχε τηλεφωνήσει για να την ενημερώσει πως θα έτρωγε με τους άλλους στην τραπεζαρία, γύρω στις επτάμισι. Η μίς Κρέσετ είχε επιμείνει πολύ στο να είναι τραγανό το μπέικον και τα αυγά φρέσκα. Λες και δεν ήξερε το ίδιο καλά με την ίδια –σκέφτηκε η Κιμ– πως όλα τα αυγά που έτρωγαν στον πύργο ήταν φρεσκοτάτα και χωριάτικα. Άλλη μια αιτία εκνευρισμού ήταν η εξαφάνιση της Σάρρον, της οποίας καθήκον ήταν να στρώνει το τραπέζι για τα πρωινά και να ανάβει τις θερμαντικές πλάκες. Η Κιμ δίσταζε να ανέβει να την ξεκουνήσει γιατί φοβόταν μην της χτυπήσει, στο μεταξύ, το κουδούνι η μίς Γκράντουνιν.

Στολίζοντας γι' άλλη μια φορά στο δίσκο φλιτζάνι, κούπα, α-

τομική γαλατιέρα, ώστε να είναι στη σωστή σειρά με ακρίβεια, γύρισε προς τον Ντιν και γεμάτη ανησυχία του είπε:

«Μήπως πρέπει να τον ανεβάσω; Η αδελφή είπε στις επτά. Ίσως να εννοούσε πως δεν χρειάζεται να περιμένω να με καλέσει, πως η μισ Γκράντουνιν θα περιμένει στις επτά ακριβώς το τσάι της».

Το πρόσωπό της, σαν πρόσωπο στενοχωρημένου μικρού παιδιού, έκανε πάντοτε τον Ντιν να νιώθει αγάπη, οίκτο αλλά και εκνευρισμό. Πήγε στο τηλέφωνο.

«Αδελφή», είπε, «ο Ντιν είμαι. Η μισ Γκράντουνιν δεν τηλεφώνησε για το τσάι της. Να περιμένουμε ή να το ετοιμάσει τώρα η Κιμ και να της το ανεβάσει;»

Το τηλεφώνημα κράτησε λιγότερο από ένα λεπτό. Ξαναβάζοντας στη θέση του το ακουστικό είπε στην Κιμ:

«Να το ανεβάσεις. Πριν το πας όμως, να χτυπήσεις την πόρτα της προϊσταμένης. Θα το πάει η ίδια στη μισ Γκράντουνιν».

«Φαντάζομαι πως θα θέλει, όπως και την προηγούμενη φορά, τσάι Darjeeling και μπισκότα. Δεν είπε κάτι άλλο η αδελφή».

Ο Ντιν, απασχολημένος να τηγανίζει αυγά, είπε κοφτά:

«Αν δεν θέλει τα μπισκότα δεν θα τα φάει».

Το νερό έβρασε γρήγορα και σε λίγο το τσάι ήταν έτοιμο. Ο Ντιν, ως συνήθως, τη συνόδεψε στο ασανσέρ και κρατώντας την πόρτα ανοιχτή άπτησε το κουμπί του πατώματος, ούτως ώστε η Κιμ να έχει ελεύθερα τα χέρια της για το δίσκο. Βγαίνοντας από το ασανσέρ η Κιμ είδε την αδελφή Χόλαντ να έρχεται από το καθιστικό της. Η Κιμ περίμενε πως θα της έπαιρνε το δίσκο από τα χέρια, αντ' αυτού όμως η αδελφή, αφού έριξε μια ματιά ολόγυρα, άνοιξε την πόρτα της μισ Γκράντουνιν, γνέφοντας στην Κιμ να την ακολουθήσει. Μπορεί να μην ήταν και τόσο περιεργό, σκέφτηκε η Κιμ. Δεν ήταν δουλειά της προϊσταμένης να φέρνει το πρωινό τσάι στους ασθενείς. Εκτός αυτού κράταγε και το φακό της και επομένως θα της ήταν δύσκολο.

Το καθιστικό ήταν κατασκότεινο. Η προϊσταμένη άναψε το φως και προχώρησαν προς την πόρτα του υπνοδωματίου, την οποία η προϊσταμένη άνοιξε αργά και αθόρυβα. Και αυτό το δωμάτιο ήταν επίσης κατασκότεινο, και δεν ακουγόταν τίποτα, ού-

τε καν ο ελαφρύς ήχος της αναπνοής ανθρώπου που κοιμάται. Η μισ Γκράντουνι μάλλον κοιμόταν βαθιά. Η Κμι σκέφτηκε πως αυτή η σιωπή ήταν κάπως παράξενη, όπως όταν μπαίνεις σε άδειο δωμάτιο. Συνήθως δεν ένιωθε το βάρος του δίσκου, όμως τώρα τον ένιωθε να βαραίνει πολύ, όσο περνούσαν τα λεπτά. Στάθηκε στην ανοιχτή πόρτα με το δίσκο της. Αν η μισ Γκράντουνι συνέχιζε να κοιμάται ως αργά, θα έπρεπε να της φτιάξει άλλο τσάι. Δεν υπήρχε λόγος να αφήσει ετούτο να μαυρίσει και να κρυώσει.

Η αδελφή είπε με φωνή που δεν πρόδιδε ανησυχία:

«Αν κοιμάται ακόμη, δεν υπάρχει λόγος να την ξυπνήσουμε. Θα ελέγξω μόνο αν είναι καλά».

Πήγε προς το κρεβάτι και έριξε το στρογγυλό φως του φακού πάνω στο ξαπλωμένο σώμα και ύστερα δυνάμωσε το φως. Αμέσως μετά τον έσβησε και μέσα στο σκοτάδι η Κμι άκουσε τη φωνή της διαπεραστική, πιεστική, αγνώριστη.

«Φύγε, Κμι! Μην μπεις στο δωμάτιο. Μην κοιτάς! Μην κοιτάς!»

Η Κμι όμως είχε κοιτάξει και, σ' εκείνα τα τρομερά δευτερόλεπτα που μεσολάβησαν πριν σβήσει ο φακός, είχε δει την αλλόκοτη εικόνα του θανάτου: σκούρα μαλλιά χυμένα πάνω στο μαξιλάρι, γροθιές σφιγμένες κι ανασηκωμένες σαν πυγμάχου, ένα μάτι ανοιχτό και ο λαϊμός όλο σημάδια και μελανός. Δεν ήταν το κεφάλι της μισ Γκράντουνι αυτό – κανενός κεφάλι δεν ήταν αυτό, ξεκομμένο και κατακόκκινο σαν κεφάλι μαριονέτας που δεν είχε καμιά σχέση με ανθρώπινο. Άκουσε τις πορσελάνες που έσκαγαν πάνω στο χαλί και τρικλίζοντας πήγε σε μια πολυθρόνα στο καθιστικό, έγειρε πάνω της και ξέρασε. Η βρόμα του εμετού της έφτασε στα ρουθούνια της και το τελευταίο πράγμα που σκέφτηκε με φρίκη, πριν χάσει τις αισθήσεις της, ήταν το τι θα έλεγε η μισ Κρόσετ που κατέστρεψε την πολυθρόνα.

Όταν συνήλθε, κατάλαβε πως βρίσκεται ξαπλωμένη στο κρεβάτι στην κρεβατοκάμαρά τους. Ο Ντιν ήταν κοντά της και δίπλα του ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και η αδελφή Χόλαντ. Έμεινε για λίγο ξαπλωμένη με τα μάτια κλειστά και άκουσε τη

φωνή της προϊσταμένης και την απάντηση του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ.

«Δεν είχες καταλάβει, Τζωρτζ, πως είναι έγκνους;»

«Πού στο διάολο να το καταλάβω. Δεν είμαι και γυναικολόγος».

Ώστε, το είχαν μάθει. Δεν θα χρειαζόταν να πει τα νέα η ίδια. Για το μόνο πράγμα που την ένοιαζε ήταν το μωρό. Άκουσε τη φωνή του Ντιν να της λέει. «Μετά τη λιποθυμία κοιμήθηκες. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ σε μετέφερε εδώ και σου έδωσε ένα ηρεμιστικό. Είναι σχεδόν μεσημέρι».

Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ πλησίασε κι ένωσε τα δροσερά του δάχτυλα να παίρνουν το σφυγμό της.

«Πώς αισθάνεσαι, Κίμπερλυ;»

«Καλά νιώθω. Καλύτερα, ευχαριστώ». Πετάχτηκε πάνω κοιτώντας την προϊσταμένη. «Αδελφή», είπε, «δεν φαντάζομαι να πάθει κάτι το μωρό;»

«Μην ανησυχείς», της είπε η αδελφή Χόλαντ, «μια χαρά θα είναι το μωρό. Μπορείς να φας εδώ το μεσημεριανό σου, αν το προτιμάς, και ο Ντιν θα καθίσει μαζί σου. Η μισ Κρέσετ, η κυρία Φρένσαιμ κι εγώ θα τα καταφέρουμε μόνες μας».

«Όχι, είμαι καλά. Αλήθεια σας λέω. Θα νιώσω καλύτερα με τη δουλειά. Θέλω να πάω στην κουζίνα. Θέλω να είμαι κοντά στον Ντιν».

«Σωστά, Κίμπερλυ», είπε ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ. «Πρέπει όλοι να πάμε στις δουλειές μας. Δεν χρειάζεται όμως και να βιαστούμε. Σιγά σιγά. Πέρασε από δω ο επιθεωρητής Γουέτστοουν, αλλά, όπως φαίνεται, περιμένει μια ειδική ομάδα από τη Γενική Διεύθυνση της αστυνομίας. Στο μεταξύ ζήτησα από όλους να μη γίνουν συζητήσεις για τα όσα συνέβησαν εδώ τη νύχτα που πέρασε. Καταλαβαίνεις, Κιμ;»

«Μάλιστα, κύριε, καταλαβαίνω. Η μισ Γκράντουνι δολοφονήθηκε, έτσι δεν είναι;»

«Φαντάζομαι ότι θα μάθουμε περισσότερα όταν θα φτάσει εδώ η ομάδα από το Λονδίνο. Αν δολοφονήθηκε, θα βρουν τον ένοχο. Προσπάθησε να μη φοβάσαι, Κίμπερλυ. Είμαστε φίλοι σου,

όπως ήμασταν πάντοτε, και για σένα και για τον Ντιν. Εμείς θα σας φροντίσουμε».

Η Κιμ ψιθυριστά τον ευχαρίστησε. Έφυγαν, κι εκείνη γλιστρώντας έξω από το κρεβάτι έτρεξε και κούρνιασε στα δυνατά μπράτσα του Ντιν.

ΒΙΒΛΙΟ ΔΥΟ

Ι 5 Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ
Λ Ο Ν Δ Ι Ν Ο , Ν Τ Ο Ρ Σ Ε Τ

[1]

Το ίδιο Σάββατο στις δέκα και μισή το πρωί, ο ταξίαρχος Άνταμ Νταλγκλίσ θα πήγαινε με την Έμμα Λάβενχαμ να γνωρίσει τον πατέρα της. Μια πρώτη συνάντηση μ' έναν μέλλοντα πεθερό, για να του αναγγεληθεί ότι κάποιος έχει σκοπό εντός ολίγου να παντρευτεί την κόρη του, είναι μια ενέργεια η οποία σπανίως γίνεται χωρίς άγχος. Ο Νταλγκλίσ σκόπευε, επειδή έτσι θυμόταν αμυδρά πως κάνουν στα μυθιστορήματα οι υποψήφιοι, να συναντήσει μόνος του τον καθηγητή Λάβενχαμ, άφησε όμως εύκολα την Έμμα να τον πείσει να κάνουν μαζί αυτή την επίσκεψη. «Διαφορετικά, αγάπη μου, θα σε ρωτάει συνέχεια ποια είναι η γνώμη μου. Στο κάτω κάτω, δεν σ' έχει δει ποτέ και είναι ζήτημα αν του ανέφερα κάποτε το όνομά σου. Αν δεν είμαι παρούσα, δεν θα είμαι σίγουρη ότι όντως κατάλαβε περί τίνος πρόκειται. Έχει μια τάση να μπερδεύεται, αν και δεν είμαι σίγουρη πως δεν το κάνει επίτηδες».

«Και του συμβαίνει συχνά αυτό;»

«Ναι, όταν βρίσκεται μαζί μου. Όμως αυτό δεν έχει καμιά σχέση με τη λειτουργία του εγκεφάλου του. Μάλλον το κάνει επειδή του αρέσει να πειράζει».

Ο Νταλγκλίσ σκέφτηκε πως τα μπερδέματα και τα πειράγματα δεν θα ήταν το σπουδαιότερο πρόβλημά του με τον πεθερό του. Είχε προσέξει πως οι εξέχουσες προσωπικότητες, γεροντώντας, έχουν μια τάση να μεγεθύνουν τις εκκεντρικότητες της νεαρής και ώριμης ηλικίας τους, λες και οι παραξενιές που επίτηδες κάνουν να είναι η άμυνά τους ενάντια στη φθορά των σωματι-

κών και διανοητικών τους δυνάμεων, ενάντια στην άμορφη συντριβή της προσωπικότητας των τελευταίων χρόνων. Δεν ήταν βέβαιος για το τι ένωθαν μεταξύ τους η Έμμα και ο πατέρας της. Σίγουρα αγάπη –έστω, ανάμνηση αγάπης– και τρυφερότητα. Η Έμμα του είχε πει ότι η πιο μικρή της αδελφή, ένα κοριτσάκι παιχνιδιάρικο, υπάκουο και πιο όμορφο από την ίδια και που σε νεαρή ηλικία παρασύρθηκε από ένα ακυβέρνητο αυτοκίνητο και σκοτώθηκε, ήταν η αγαπημένη του πατέρα της. Το είχε πει όμως χωρίς ίχνος επίκρισης ή μνησικακίας. Η μνησικακία άλλωστε ήταν ένα συναίσθημα που δεν είχε καμιά σχέση με την Έμμα. Όσο δύσκολες όμως και αν ήταν οι σχέσεις τους, η Έμμα θα ήθελε η συνάντηση πατέρα και εραστή να έχει επιτυχία. Δουλειά του ήταν λοιπόν να κάνει ό,τι μπορούσε ώστε η συνάντηση να μη μείνει για πάντα στη μνήμη της Έμμα σαν μια αμήχανη, δυσάρεστη στιγμή.

Ό,τι ήξερε ο Νταλγκλίσ για τα παιδικά χρόνια της Έμμα ήταν από τις σποραδικές εκείνες εκμυστηρεύσεις όπου ο ένας εξερευνά με διστακτικά βήματα τα μακρινά τοπία της ζωής του άλλου. Όταν συνταξιοδοτήθηκε, ο καθηγητής Λάβευαμ απέρριψε την Οξφόρδη και προτίμησε να ζήσει στο Λονδίνο. Είχε ένα μεγάλο διαμέρισμα σε μια από τις πολυκατοικίες εποχής Εδουάρδου, της συνοικίας Μέριλμπον, η οποία έφερε –όπως όλες σχεδόν– την πομπώδη ονομασία «mansions». Η πολυκατοικία δεν ήταν μακριά από το σταθμό Πάντιγκτον, από όπου ξεκίναγαν σε τακτά διαστήματα τρένα για την Οξφόρδη, και όπου ο καθηγητής συχνά –πολύ συχνά κατά την κόρη του– ήταν ο επίσημος προσκεκλημένος σε δείπνα του κολεγίου του. Ένας πρώην υπηρέτης του κολεγίου και η γυναίκα του, οι οποίοι είχαν μετακομίσει στην Κάμντεν Τάουν για να ζήσουν με την κόρη τους που είχε χηρέψει, έρχονταν κάθε πρωί και συγύριζαν το σπίτι, και το βράδυ έρχονταν πάλι και ετοίμαζαν το βραδινό του καθηγητή. Ήταν πάνω από σαράντα, όταν παντρεύτηκε και, παρόλο που τώρα είχε περάσει τα εβδομήντα, μπορούσε μια χαρά να φροντίζει τον εαυτό του, τουλάχιστον για τα απαραίτητα. Οι Σόγκερ όμως ήταν πεπεισμένοι, όχι και χωρίς κάποια βοήθεια εκ μέρους του καθηγητή, πως φρόντιζαν με αφοσίωση έναν ηλικιωμένο

κύριο, ανήμπορο και εκλεκτό. Μόνο το τελευταίο επίθετο ήταν σωστό. Η άποψη των πρώην συναδέλφων που επισκέπτονταν το Κάλβετον Μάνσιονς ήταν πως ο Χένρυ Λάβενχαμ κρατιόταν μια χαρά.

Ο Νταλγκλίζ και η Έμμα έφτασαν, όπως είχε οριστεί, στις δέκα και μισή στο «mansion» του καθηγητή. Η πολυκατοικία, με επένδυση τούβλου, είχε βαφτεί τελευταία μ' ένα χρώμα μάλλον ατυχές, ένα χρώμα ωμού φιλέτου, όπως το χαρακτήρισε ο Νταλγκλίζ. Το ασανσέρ, ευρύχωρο, με καθρέφτες και έντονη μυρωδιά στιλβωτικού, τους ανέβασε στον τρίτο όροφο.

Η πόρτα με τον αριθμό 27 άνοιξε τόσο γρήγορα που ο Νταλγκλίζ υποψιάστηκε πως ο οικοδεσπότης καρδαδοκούσε στο παράθυρο να δει να φτάνει το αυτοκίνητό τους. Ο άντρας τον οποίο είχε απέναντί του ήταν σχεδόν στο ύψος του, είχε ένα ωραίο πρόσωπο οστεώδες, και πλούσια μαλλιά, γκριζα και ατίθασα. Κρατούσε μπαστούνι, οι ώμοι του όμως ελάχιστα κύρτωναν. Τα μαύρα του μάτια –μοναδική ομοιότητα με την κόρη του– είχαν χάσει τη λάμψη τους, πράγμα που δεν τα εμπόδισε να ρίξουν ένα εκπληκτικά διαπεραστικό βλέμμα στον Νταλγκλίζ. Φορούσε παντόφλες και καθημερινά ρούχα, όμως η εμφάνισή του ήταν άψογη.

«Περάστε, περάστε», είπε με βιάση, σαν να τους έλεγε πως καθυστερούν.

Τους οδήγησε σ' ένα μεγάλο χώρο με αφιδωτό παράθυρο. Προφανώς ήταν η βιβλιοθήκη. Πράγματι, έτσι όπως όλοι οι τοίχοι ήταν καλυμμένοι με ράχες βιβλίων και το γραφείο όπως και σχεδόν όλες οι επιφάνειες ήταν φορτωμένες με εφημερίδες και βιβλία τσέπης, ήταν αδιανόητο να σκεφτείς πως ο χώρος μπορούσε να έχει άλλο προορισμό εκτός από το διάβασμα. Μια καρέκλα με ψηλή ράχη, που είχε απαλλαγεί από μια στοίβα χαρτιά τα οποία είχαν σωρευτεί από κάτω της, φάνταζε, στα μάτια του Νταλγκλίζ τουλάχιστον, σαν μια ιδιομορφία απογυμνωμένη και απειλητική.

Ο καθηγητής Λάβενχαμ τράβηξε την καρέκλα του γραφείου και κάθισε, δείχνοντας στον Νταλγκλίζ την άδεια καρέκλα. Τα μαύρα μάτια με τα γκριζα πια φρύδια, των οποίων όμως το σχήμα έμοιαζε συγκινητικά με της Έμμα, κοίταζαν τον Νταλγκλίζ

πάνω από γυαλιά μισοφέγγαρο. Η Έμμα πήγε προς το παράθυρο. Ο Νταλγκλίζ υποπτεύτηκε πως ετοιμαζόταν να το διασκεδάσει. Στο κάτω κάτω ο πατέρας της δεν μπορούσε να απαγορεύσει το γάμο. Θα ήθελε τη συγκατάθεσή του, δεν είχε σκοπό όμως να επηρεαστεί ούτε από την έγκριση ούτε από τη διαφωνία του. Πάντως, σωστά έκαναν που ήρθαν. Ο Νταλγκλίζ, λίγο στενοχωρημένος, είχε απόλυτη επίγνωση πως έπρεπε να είχε έρθει νωρίτερα. Το ξεκίνημα δεν ήταν και τόσο ενθαρρυντικό:

«Ταξίαρχε Νταλγκλίζ – ελπίζω να μην κάνω λάθος στο βαθμό σας».

«Αυτός είναι, σας ευχαριστώ».

«Κι εγώ αυτό κατάλαβα πως μου είπε η Έμμα. Μάντεψα τι είναι αυτό που σας κάνει να κάνετε αυτό που, για έναν άνθρωπο τόσο απασχολημένο όπως εσείς, θα πρέπει να είναι μια επίσκεψη εις βάρος του χρόνου σας. Αισθάνομαι την υποχρέωση να σας πω ότι δεν συμπεριλαμβάνεστε στη λίστα μου των κατάλληλων γαμπρών. Εντούτοις, προθύμως θα προσέθετα το όνομά σας, υπό τον όρον οι απαντήσεις να είναι εκείνες που ένας στοργικός πατέρας απαιτεί να λάβει».

Ώστε λοιπόν θα πιάναμε τον Όσκαρ Ουάιλντ για την ανάκριση. Ο Νταλγκλίζ ένωσε ευγνωμοσύνη για τον καθηγητή, ο οποίος θα μπορούσε να έχει ξεθάψει από τα βάθη της μνήμης του – της, όπως φαίνεται, πάντοτε εν εγρηγόρει μνήμης του – τίποτα ηλίθια αποσπάσματα, θεατρικά ή λογοτεχνικά, και μάλιστα στα λατινικά. Επί του παρόντος πίστευε ότι τα έβγαζε πέρα. Δεν είχε τίποτα.

Ο καθηγητής Λάβενχαμ συνέχισε.

«Νομίζω πως είναι συνήθης η ερώτηση περί του εάν διαθέτετε τα έσοδα εκείνα που θα εξασφαλίσουν στην κόρη μου τη ζωή που έχει συνηθίσει να κάνει. Η Έμμα από τον καιρό που πήρε το δίπλωμά της συντηρεί μόνη της τον εαυτό της, αν εξαιρέσουμε κάποιες σποραδικές και γενναιόδωρες προσφορές δικές μου, οι οποίες, αναμφιβόλως, έχουν ως στόχο να αντισταθμίσουν κάποιες δικές μου πατρικές παραλείψεις του παρελθόντος. Μπορώ να θεωρήσω ως δεδομένο ότι έχετε αρκετά χρήματα για να ζήσετε άνετα οι δυο σας;»

«Έχω το μισθό μου ως ταξίαρχος της Μητροπολιτικής Αστυνομίας, και έχω κληρονομήσει επίσης μια σημαντική περιουσία από τη θεία μου».

«Σε ακίνητα ή σε επενδύσεις;»

«Σε επενδύσεις».

«Πολύ καλό αυτό. Διότι τα ακίνητα, με τους φόρους που σου παίρνουν όσο ζεις και με τα τέλη κληρονομιάς που αποσπούν μετά το θάνατό σου, έπαψαν να είναι πλέον αποδοτικά ή να προσφέρουν απολαύσεις. Σου προσφέρουν μια κοινωνική θέση και σε εμποδίζουν να τη διατηρήσεις. Αυτό κάνουν τα ακίνητα. Σπίτι έχετε;»

«Έχω ένα διαμέρισμα πάνω στον Τάμεση στην Κούνινχαϊθ με μισθωτήριο για πάνω από εκατό χρόνια. Δικό μου σπίτι δεν έχω, ούτε καν στη φτηνή μεριά της πλατείας Μπέλγκρεϊβ».

«Τότε σας συμβουλεύω να αγοράσετε ένα. Δεν γίνεται μια απλή και καλομαθημένη κοπέλα σαν την Έμμα να μένει σ' ένα διαμέρισμα πάνω στον Τάμεση, έστω κι αν το μισθωτήριο είναι για πάνω από εκατό χρόνια».

«Μπαμπά», είπε η Έμμα, «το λατρεύω το διαμέρισμα». Η παρέμβαση πέρασε απαρατήρητη.

Ο καθηγητής, όπως φαίνεται, είχε αποφασίσει πως η προσπάθεια να συνεχίσει να τους πειράζει ήταν αντιστρόφως ανάλογη με την ευχαρίστηση που του προκαλούσε.

«Ωραία λοιπόν», είπε, «όλα αυτά είναι ικανοποιητικά. Τώρα νομίζω πως είθισται να προσφέρω και στους δυο σας ένα ποτό. Εγώ τη σαμπάνια την απεχθάνομαι και το άσπρο κρασί με πειράζει, υπάρχει όμως στο τραπέζι της κουζίνας ένα μπουκάλι κρασί Βουργουνδίας. Και καθώς δέκα η ώρα το πρωί είναι λίγο νωρίς για να αρχίσει κανείς να το τσούζει, σας προτείνω να το πάρετε μαζί σας. Υποθέτω πως δεν έχετε σκοπό να μείνετε εδώ για πολύ. Εκτός», είπε γεμάτος ελπίδα, «αν θέλετε να πιείτε έναν καφέ. Η κυρία Σόγκερ μου είπε πως τα έχει όλα έτοιμα».

Η Έμμα είπε με αποφασιστικότητα:

«Προτιμάμε το κρασί, μπαμπά».

«Πηγαίνετε λοιπόν να το πάρετε».

Πήγαν μαζί στην κουζίνα. Τους φάνηκε αγενές να κλείσουν

την πόρτα κι έτσι προσπάθησαν και οι δυο να κρατήσουν την τάση τους να βάλουν τα γέλια. Το κρασί ήταν ένα Clos de Bèze.

«Σπουδαίο κρασί», είπε ο Νταλγκλίζ.

«Επειδή του άρεσες. Αναρωτιέμαι αν δεν έχει στο συρτάρι του γραφείου του κανένα ξυδόκρασο για την περίπτωση που δεν θα του άρεσες. Καμιά εντύπωση δεν θα μου έκανε κάτι τέτοιο».

Γυρίσανε στη βιβλιοθήκη. Το κρασί το κρατούσε ο Νταλγκλίζ.

«Ευχαριστούμε πολύ», είπε. «Θα το φυλάξουμε για μια ειδική περίπτωση, η οποία ελπίζω να είναι όταν θα μπορέσετε να μας επισκεφτείτε».

«Μπορεί, μπορεί. Δεν δειπνώ έξω συχνά, αν εξαιρέσουμε το κολέγιο. Ίσως όταν καλυτερεύσει ο καιρός. Το ζεύγος Σόγκερ δεν θέλει να βγαίνω τις κρύες νύχτες».

«Ελπίζουμε, μπαμπά», είπε η Έμμα, «πως θα έρθεις στο γάμο μας. Θα τον κάνουμε την άνοιξη, το Μάιο μάλλον, στο παρεκκλήσι του κολεγίου μου. Μόλις μάθουμε την ακριβή ημερομηνία, θα σ' την πω».

«Βεβαίως και θα έρθω, αν είμαι καλά. Το θεωρώ καθήκον μου. Όπως διάβασα στο *Book of Common Prayer** –για το οποίο δεν θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι από τ' αγαπημένα μου αναγνώσματα– θα πρέπει να παίξω κάποιο ρόλο χωρίς λόγια και ακαθόριστο σ' αυτή την τελετή. Έτσι έκανε και ο δικός μου ο πεθερός στο γάμο μου, ο οποίος είχε επίσης γίνει στο παρεκκλήσι του κολεγίου. Έβαλε την καημένη τη μαμά σου να κάνει τρέχοντας όλο το διάδρομο, λες και φοβόταν μην αλλάξω γνώμη, αν μ' άφηναν να περιμένω. Αν πράγματι χρειάζεται να συμμετάσχω, ελπίζω να τα πάω καλύτερα. Από την άλλη όμως, ίσως η ιδέα πως μια κόρη μπορεί να θεωρηθεί ως αντικείμενο που αλλάζει ιδιοκτήτη να σου είναι απωθητική. Κύριε ταξίαρχε, υποθέτω πως βιάζεστε να φύγετε. Η κυρία Σόγκερ είπε ότι μπορεί να έρθει τώρα το πρωί για να μου φέρει κάτι πράγματα που χρειάζομαι. Θα λυπηθεί που δεν θα σας δει».

Στην πόρτα, η Έμμα αγκάλιασε και φίλησε τον πατέρα της και στα δυο μάγουλα. Ξαφνικά, ο καθηγητής την αγκάλιασε

* Κάτι σαν τη δική μας σύνοψη. (Σ.τ.Μ.)

σφιχτά και ο Νταλγκλίσ είδε τις αρθρώσεις του να ασπρίζουν. Το αγκάλιασμα ήταν τόσο σφιχτό που έμοιαζε σαν να ζητούσε ο γέροντας ένα στήριγμα. Σ' εκείνα ακριβώς τα δευτερόλεπτα που ήταν αγκαλιασμένοι, χτύπησε το κινητό του Νταλγκλίσ. Ποτέ άλλοτε η κλίση του, σιγανή αλλά πολύ ευδιάκριτη, δεν του είχε φανεί τόσο ανάρμωση.

Απελευθερώνοντας την Έμμα από την αγκαλιά του, ο πατέρας της είπε:

«Τρέφω μια εξαιρετική απέχθεια για τα κινητά τηλέφωνα. Δεν μπορούσατε να το έχετε κλείσει αυτό το πράγμα;»

«Αυτό το συγκεκριμένο, κύριε, όχι. Με συγχωρείτε για λίγο».

Πήγε προς την κουζίνα.

«Καλύτερα», του φώναξε ο καθηγητής, «να κλείσετε την πόρτα. Όπως ίσως καταλάβατε, η ακοή μου είναι ακόμα σε εξαιρετική κατάσταση».

Ο υπαρχηγός της Αστυνομίας Τζέφρυ Χάρκνες είχε εξασκηθεί να ενημερώνει με σαφήνεια και με όρους τέτοιους που απέκλειαν τις ερωτήσεις και τις συζητήσεις. Τώρα, έξι μήνες πριν από τη σύνταξη, βασιζόταν σε δοκιμασμένα τεχνάσματα που θα του εξασφάλιζαν τη μετάβαση από την επαγγελματική του ζωή στο τέλος της καριέρας του, χωρίς μεγάλες ανατροπές και κοινωνικές αναταραχές ή καταστροφές. Ο Νταλγκλίσ ήξερε πως ο Χάρκνες είχε ήδη βρει μια θέση συμβούλου σε ζητήματα ασφάλειας σε μια μεγάλη πολυεθνική, με μισθό τρεις φορές μεγαλύτερο από αυτόν που έπαιρνε τώρα. Καλή του τύχη. Ένιωθαν σεβασμό ο ένας για τον άλλο –εκ μέρους του Χάρκνες υπήρχε και κάποιος φθόνος– αλλά δεν ήταν φίλοι. Η φωνή του, αυτή τη στιγμή, ακουγόταν ως συνήθως: απότομη, βιαστική αλλά με συγκρατημένη πειστικότητα.

«Άνταμ, ήρθε μια υπόθεση για τη Μονάδα. Συνέβη στο Σέβρελ Μάνορ στο Ντόρσετ, καμιά δεκαπενταριά χιλιόμετρα δυτικά του Πουλ. Το διευθύνει ένας χειρουργός, ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ, και είναι κάτι ανάμεσα σε κλινική και σε αναρωτήριο. Χειρουργεί, τέλος πάντων, πλούσιες που θέλουν να

κάνουν αισθητικές επεμβάσεις. Πέθανε μια από αυτές, κάποια Ρόντα Γκράντουιν, μάλλον τη στραγγάλισαν».

Ο Νταλγκλίζ ρώτησε το ευνόητο. Δεν ήταν η πρώτη φορά που, υποχρεωτικά, το έκανε, γνωρίζοντας πως η ερώτηση ενοχλούσε.

«Γιατί πρέπει να πάει η Μονάδα; Δεν μπορεί να αναλάβει την υπόθεση η τοπική αστυνομία;»

«Μπορεί να την αναλάβει αλλά ζήτησαν εσένα. Μη με ρωτάς το γιατί. Η εντολή έρχεται από το Νο 10,^{*} όχι από μας. Κοίτα, Άνταμ, ξέρεις πώς είναι αυτή τη στιγμή η κατάσταση ανάμεσα σε μας και την Ντάουνινγκ Στριτ. Δεν είναι κατάλληλη στιγμή για να κάνουμε τους δύσκολους. Η ομάδα δημιουργήθηκε για να αναλαμβάνει την εξερεύνηση περιπτώσεων με ειδικές ευαισθησίες και το Νο 10 έχει την άποψη πως αυτή η υπόθεση εμπίπτει σ' αυτή την κατηγορία. Ο αρχηγός της τοπικής αστυνομίας, ο Ρέμιοντ Γουάιτσαφ –τον γνωρίζεις νομίζω– είναι πολύ ευχαριστημένος γι' αυτό, και θα μας διαθέσει την επιστημονική τους μονάδα και το φωτογράφο αν δεν έχεις αντίρρηση. Έτσι κερδίζουμε και χρόνο και χρήμα. Η υπόθεση δεν δικαιολογεί τη χρησιμοποίηση ελικοπτέρου, αλλά βεβαίως χαρακτηρίστηκε επείγουσα».

«Έτσι είναι πάντα. Και από ιατροδικαστή τι κάνουμε; Θα ήθελα τον Κίναστον».

«Ασχολείται ήδη με μια άλλη υπόθεση, αλλά η Ίντιθ Γκλένιστερ είναι ελεύθερη. Συνεργαστήκατε στη δολοφονία στη νήσο Κομπ, θυμάσαι;»

«Πολύ θα ήθελα να το έχω ξεχάσει. Η τοπική αστυνομία θα μπορέσει να μας διαθέσει τον απαραίτητο χώρο και κάποια τεχνική υποστήριξη;»

«Έχουν ελεύθερο ένα κότατζ γύρω στα εκατό μέτρα από το Σέβερελ Μάνορ. Το χρησιμοποιούσε για κατοικία ο αστυνομικός της περιοχής, αλλά δεν τον αντικατέστησαν όταν πήρε τη σύνταξή του, και, προς το παρόν, το σπίτι είναι άδειο και προς πώληση. Υπάρχει πιο κάτω στο δρόμο ένα σπίτι με ενοικιαζόμενα δωμάτια και υποθέτω πως θα βολευτούν εκεί η Μίσκιν και ο

^{*} Έτσι συνήθως αναφέρεται το πρωθυπουργικό μέγαρο της Αγγλίας, λόγω της διεύθυνσής του, 10, Ντάουνινγκ Στριτ. (Σ.τ.Μ.)

Μπέντον-Σμιθ. Επιτόπου θα βρεις τον αστυνομικό επιθεωρητή της τοπικής αστυνομίας τον Κιθ Γουέτστοουν. Δεν θα μετακινήσουν το σώμα πριν φτάσετε εσείς και η δρ Γκλένιστερ. Θέλετε να κάνω κάτι από τη μεριά μου;»

«Όχι», είπε ο Νταλγκλίζ. «Θα αναλάβω εγώ την επιθεωρητή Μίσκιν και τον υπαστυνόμο Μπέντον-Σμιθ. Θα κέρδιζα χρόνο όμως αν κάποιος ειδοποιούσε τη γραμματέα μου. Υπάρχουν συσκέψεις τη Δευτέρα από τις οποίες θα πρέπει να απουσιάσω και ίσως καλύτερα να ματαιωθούν και της Τρίτης. Για μετά θα σας ενημερώσω».

«Εντάξει, θα το φροντίσω. Καλή τύχη», είπε ο Χάρκνες κι έκλεισε το τηλέφωνο.

Ο Νταλγκλίζ επέστρεψε στη βιβλιοθήκη. Ο καθηγητής Λάβενχαμ είπε:

«Ελπίζω να μην ήταν άσχημα τα νέα. Οι γονείς σας είναι καλά;»

«Έχουν πεθάνει και οι δύο. Ήταν υπηρεσιακό τηλεφώνημα. Φοβάμαι πως πρέπει να φύγω επειγόντως».

«Μη σας κρατώ λοιπόν άλλο».

Τους πήγε στην πόρτα με μια βιασύνη υπερβολική. Ο Νταλγκλίζ είχε φοβηθεί μήπως ο καθηγητής έκανε το σχόλιο πως το να χάσεις τον έναν από τους γονείς σου μπορούσε να θεωρηθεί κακοτυχία, το να χάσεις όμως και τους δύο έμοιαζε μάλλον με αμέλεια, φάνηκε όμως ότι μερικά σχόλια ακόμα και ο πεθερός του τα κρατούσε για τον εαυτό του.

Πήγαν γρήγορα στο αυτοκίνητο. Ο Νταλγκλίζ ήξερε πως η Έμμα, όποια και αν ήταν τα σχέδιά της, δεν θα του ζητούσε να βγει από το δρόμο του για να την πάει. Έπρεπε να βρίσκεται στο γραφείο του χωρίς να καθυστερήσει ούτε λεπτό. Δεν είχε λόγο επίσης να της εκφράσει την απογοήτευσή του. Η Έμμα καταλάβαινε και πόσο μεγάλη ήταν και πόσο αναπόδραστη. Καθώς περπατούσαν τη ρώτησε τι σκόπευε να κάνει τις δυο επόμενες μέρες. Θα έμενε στο Λονδίνο ή θα γύριζε στο Κέμπριτζ;

«Η Κλάρα και η Άννυ είχαν πως, αν ναυαγήσουν τα σχέδιά μας, θα χαίρονταν πολύ να περνούσα κοντά τους το Σαββατοκύριακο. Θα τις πάρω τηλέφωνο».

Η Κλάρα ήταν η καλύτερη φίλη της Έμμα και ο Νταλγκλίσ ήξερε τι της έβρισκε: εντιμότητα, εξυπνάδα και ατράνταχτη λογική. Ο Νταλγκλίσ είχε γνωρίσει την Κλάρα και τώρα πια τα πήγαιναν καλά, όμως, στις αρχές της σχέσης του με την Έμμα, τα πράγματα δεν ήταν εύκολα. Η Κλάρα δεν είχε κρύψει πως τον έβρισκε πολύ μεγάλο, πολύ αφοσιωμένο στη δουλειά του και στα ποιήματά του, ώστε να μπορεί να κάνει σοβαρό δεσμό με μια γυναίκα γενικά, και πως, απλώς, δεν ήταν ο κατάλληλος για την Έμμα. Ο Νταλγκλίσ, κάνοντας την αυτοκριτική του, της έδινε δίκιο ως προς το τελευταίο, όμως δεν ήταν και κάτι που ήθελε ν' ακούει έναν τρίτο να το λέει, και ειδικά την Κλάρα. Η Έμμα δεν έπρεπε να θυσιάσει τίποτε από αγάπη γι' αυτόν.

Η Κλάρα και η Έμμα γνωρίζονταν από τα σχολικά τους χρόνια, είχαν πάει την ίδια χρονιά στο ίδιο κολέγιο του Κέμπριτζ και μολονότι στη συνέχεια ακολούθησαν διαφορετικούς δρόμους, ποτέ δεν έχασαν την επαφή τους. Εκ πρώτης όψεως ήταν μια φιλία που ξάφνιαζε και η μόνη εξήγηση ήταν η κοινή αποδοχή πως τα ετερόνυμα έλκονται. Απ' τη μια η Έμμα, ετεροφυλόφιλη και με μια ομορφιά που έκαιγε καρδιές, που όμως –ο Νταλγκλίσ το ήξερε καλά– μάλλον φορτίο τής ήταν, παρά αυτό που φαντάζεται ο πολύς ο κόσμος, δηλαδή μια αναμφίβολη και ζηλευτή ευλογία της φύσης. Και από την άλλη, η Κλάρα, κοντή με ένα στρογγυλό και χαρούμενο πρόσωπο, λαμπερό βλέμμα, μεγάλα γυαλιά και περπατησιά χωριάτικη. Η έλξη που ασκούσε στους άντρες αποτελούσε για τον Νταλγκλίσ ένα ακόμη μυστήριο της σεξουαλικής λειτουργίας. Μερικές φορές αναρωτιόταν αν η αρχιική απόρριψη της Κλάρα ήταν αποτέλεσμα ζήλιας ή απογοήτευσης. Και τα δυο όμως ήταν μάλλον απίθανα. Ήταν φανερό πως η Κλάρα ήταν πολύ ευτυχισμένη με τη σύντροφό της, τη λεπτοκαμωμένη Άννυ, με το γλυκό πρόσωπο, για την οποία ο Νταλγκλίσ είχε την υποψία πως ήταν πιο δυνατή από ό,τι έδειχνε. Η Άννυ είχε κάνει το διαμέρισμά τους στο Πάτνεϊ ένα χώρο όπου κανείς δεν έμπαινε χωρίς –όπως θα έλεγε και η Τζέιν Όστεν– «την αισιόδοξη προσδοκία της ευτυχίας».* Αφού πήρε δίπλωμα

* Jane Austin: *Sense and Sensibility*. (Σ.τ.Μ.)

με άριστα στα μαθηματικά, η Κλάρα άρχισε να εργάζεται στο Σί-τι, όπου διέπρεπε ως μάνατζερ επιχειρήσεων. Οι συνάδελφοί της έρχονταν κι έφευγαν, όμως η Κλάρα παρέμενε. Η Έμμα του είχε πει ότι σκόπευε, σε τρία χρόνια, όταν η ίδια και η Άννυ θα είχαν μαζέψει αρκετά λεφτά, να σταματήσει να δουλεύει και να αλλάξουν ζωή. Στο μεταξύ, ένα μέρος των κερδών της πήγαινε σε αγαθοεργίες όπως επιθυμούσε η καλή καρδιά της Άννυ.

Πριν από τρεις μήνες, ο Νταλγκλίσ είχε πάει με την Έμμα στην τελετή της υπογραφής του συμφώνου συμβίωσης της Κλάρα και της Άννυ. Ήταν μια ωραία ήσυχη τελετή στην οποία καλεσμένοι ήταν μόνο οι γονείς της Κλάρα, ο χήρος πατέρας της Άννυ και λίγοι στενοί φίλοι. Ύστερα έφαγαν στο σπίτι το μεσημεριανό γεύμα που είχε μαγειρέψει η Άννυ. Όταν τέλειωσε το κυρίως πιάτο, η Κλάρα και ο Νταλγκλίσ πήραν τα πιάτα στην κουζίνα για να φέρουν το γλυκό. Τότε ήταν που γύρισε προς το μέρος του και με τρόπο αποφασιστικό που έδειχνε πως περιέμενε αυτή την ευκαιρία του είπε:

«Μπορεί να φαίνεται παράξενο να θέλουμε εμείς να επισημοποιούμε το δεσμό μας, όταν εσείς, οι ετεροφυλόφιλοι, παίρνετε σωρηδόν τα διαζύγια, ή προτιμάτε να συζείτε χωρίς τα καλά του γάμου. Εμείς, και χωρίς αυτά, ευτυχισμένες είμαστε. Όμως θέλαμε και νομικά να αναγνωριστούμε ως οι πλησιέστεροι συγγενείς. Αν τύχει να χρειαστεί να πάει η Άννυ στο νοσοκομείο, θέλω να μπορώ να είμαι δίπλα της. Υπάρχουν επίσης τα περιουσιακά. Αν πεθάνω πρώτη εγώ, η περιουσία πηγαίνει αφορολόγητη στην Άννυ. Βέβαια θα ξοδέψει τα πιο πολλά στους ξυπόλυτους, αλλά αυτό είναι δικό της θέμα. Δεν θα πάνε χαμένα. Η Άννυ είναι πολύ συνετή. Ο κόσμος νομίζει πως ο δεσμός μας κρατάει επειδή εγώ είμαι η πιο δυνατή και η Άννυ κρέμεται από μένα. Στην πραγματικότητα, συμβαίνει το αντίθετο, και εσύ είσαι από τους λίγους που το είδαν αμέσως αυτό. Σ' ευχαριστώ που ήσουν σήμερα μαζί μας».

Ο Νταλγκλίσ ήταν βέβαιος πως αυτά τα τελευταία λόγια, που τα είπε αγριωπά, σήμαιναν την αποδοχή της. Μια αποδοχή που έτσι και παραχωρήθηκε θα ήταν παντοτινή. Ένωσε ανακούφιση που ήξερε πως, όποια και αν ήταν τα άγνωστα πρόσωπα, τα

προβλήματα, οι προκλήσεις που τον περίμεναν για τις επόμενες μέρες, θα έβλεπε με το νου του την Έμμα να περνάει ωραία το Σαββατοκύριακο και χαιρόταν για λογαριασμό της.

[2]

Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ντετέκτιβ Κέιτ Μίσκιν θεωρούσε το διαμέρισμά της, στη βορινή όχθη του Τάμεση, κατεβαίνοντας προς το Γουόπιν, σαν μια απόδειξη της επιτυχίας της, στη μοναδική, τουλάχιστον για την ίδια, μορφή μονιμότητας που αντιπροσωπεύεται από το ασάλλι, τα τούβλα και το ξύλο. Ήξερε από τότε που απέκτησε το διαμέρισμα πως ήταν πολύ ακριβό για την τσέπη της και τα πρώτα χρόνια αποπληρωμής του χρέους συνοδεύτηκαν με θυσίες. Τις έκανε όμως μ' ευχαρίστηση. Δεν έχασε ποτέ τον πρώτο της ενθουσιασμό, να περιφέρεται στα γεμάτα φως δωμάτια, να ξυπνάει και να κοιμάται με τον εναλλασσόμενο, αέναο παλμό του Τάμεση. Το διαμέρισμά της ήταν γωνιακό, στον τελευταίο όροφο, με δυο μπαλκόνια που έβλεπαν στο ανέβασμα του ποταμού και στην αντίπερα όχθη του. Εκτός από τις μέρες που ο καιρός ήταν άθλιος, συνήθιζε να στέκεται στην ησυχία και να παρακολουθεί τις αλλαγές της ροής του ποταμού, τη μυστική δύναμη του σκοτεινού θεού, όπως τον έλεγε ο Τ.Σ. Έλιοτ, την ταραχή της παλίσρροιας όταν ανέβαινε, το λαμποκόπημα του ανοιχτού γαλάζιου κάτω από τον ζεστό ήλιο του καλοκαιριού, και όταν έπεφτε η νύχτα, τη μαύρη, παχύρρευστη επιφάνεια που αντάκωναν τα φώτα της πόλης. Τα μάτια της έψαχναν να διακρίνουν γνωστά πλοία σαν να ήταν φίλοι της που επέστρεφαν: τις λάντζες της λιμενικής αρχής και της παραποτάμιας αστυνομίας, τις τράτες, τις βαρυφορτωμένες μαούνες, και το καλοκαίρι, τα σκάφη αναψυχής και τα μικρά κρουαζιερόπλοια αλλά και τα πιο θαυμαστά από όλα, τα μεγάλα ιστιοφόρα με τα νεαρά τους πληρώματα σε ευθεία γραμμή στις κουπαστές, να ανεβαίνουν με μεγαλόπρεπη βραδύτητα το ποτάμι, να περνούν κάτω από τα πλατιά υψωμένα μπράτσα της Τάουερ Μπριντζ και να μπαίνουν στο λιμάνι του Λονδίνου.

Ήταν αδύνατον να φανταστείς διαμέρισμα πιο διαφορετικό από εκείνα τα καταθλιπτικά δωμάτια του έβδομου ορόφου στη συνοικία της Έλισον Φεργουέδερ Μπίλντινγκς όπου την είχε μεγαλώσει η γιαγιά της. Τη βρόμα, το γεμάτο βανδαλισμούς ασανσέρ, τους αναποδογυρισμένους σκουπιδοτενεκέδες, τις στριγκλιές, τη συνεχή αίσθηση κινδύνου. Ως παιδί, διέσχισε τρομοκρατημένη και αλαφιασμένη μια ανθρώπινη ζούγκλα. Σημαδεύτηκε η παιδική της ηλικία από τα λόγια που άκουσε, κατά λάθος, να λέει η γιαγιά της σε μια γειτόνισσα, όταν ήταν επτά χρόνων και από τότε δεν τα ξέχασε: «Αμ έκανε η μάνα της ένα παιδί παράνομο, αμ πήγε και πέθανε αντί να το φροντίσει και μου το φόρτωσε εμένα! Ούτε που ήξερε ποιος ήταν ο πατέρας, ή το ήξερε και το βούλωνε». Όταν έγινε έφηβη, έκανε ό,τι μπορούσε για να συγχωρέσει τη γιαγιά της. Κουρασμένη, ξεθεωμένη, φτωχιά, αβοήθητη, μ' ένα φορτίο απρόσμενο και ανεπιθύμητο. Μέσα της η Κέιτ κράτησε, και πάντα θα διατηρούσε, τη βεβαιότητα πως το να μην έχεις γνωρίσει καθόλου τους γονείς σου σε καταδίκασε να ζεις μια ζωή με μια ουσιαστική έλλειψη, με μια τρύπα στην καρδιά που ποτέ δεν έκλεινε.

Τώρα όμως είχε το διαμέρισμά της, μια δουλειά που της άρεσε και που την έκανε καλά και στη ζωή της είχε υπάρξει, μέχρι πριν από έξι μήνες, και ο Πιρς Τάραντ. Έφτασαν πολύ κοντά στον έρωτα, αν και κανείς από τους δυο δεν πρόφερε τη λέξη, η ίδια όμως ήξερε τι φως είχε δώσει στη ζωή της. Τον μετέθεσαν από την Ειδική Μονάδα Ερευνών στην Αντιτρομοκρατική της Μητροπολιτικής Αστυνομίας και παρόλο που η τωρινή δουλειά του δεν του επέτρεπε να μιλάει γι' αυτή, δεν έπαυαν να αναπολούν τους καιρούς που δούλευαν μαζί ως συνάδελφοι. Μιλούσαν την ίδια γλώσσα, καταλάβαινε τους κώδικες του επαγγέλματος όπως κανείς μη αστυνομικός δεν θα μπορούσε να καταλάβει. Εξαρχής είχε νιώσει μια έλξη γι' αυτόν, όμως όσο δούλευαν στην ίδια μονάδα καταλάβαινε πως μια σχέση μαζί του θα ήταν καταστροφική. Ο Νταλγκλίζ ήταν άτεγκτος σε θέματα που μπορούσαν να βλάψουν την αποτελεσματικότητα της Μονάδας, και έτσι ο ένας από τους δυο, αν όχι και οι δυο, θα έπρεπε να μετατεθεί οπωσδήποτε. Όμως, όλα αυτά τα χρόνια

της δουλειάς πλάι πλάι, οι κίνδυνοι που μοιράστηκαν, οι απογοητεύσεις, ο κάματος, οι επιτυχίες, οι ανταγωνισμοί –καμιά φορά– για να κερδίσουν τον έπαινο του Νταλγκλίκ, τους είχαν φέρει τόσο κοντά ώστε την ημέρα που έγιναν εραστές, θεώρησε πως ήρθε μια φυσική κι ευτυχισμένη κατάληξη μιας κατάστασης που υπήρχε από πάντα.

Πριν από έξι μήνες όμως, η Κέιτ είχε βάλει τέρμα και δεν μετάνιωνε για την απόφασή της. Της ήταν τελείως αδύνατον να έχει ένα σύντροφο που να είναι άπιστος. Δεν είχε ποτέ φανταστεί πως η σχέση τους θα ήταν μόνιμη. Η παιδική και η νεανική της ηλικία δεν της είχαν δώσει τέτοιες υποσχέσεις. Αυτό όμως που εκείνος ονόμαζε «ένα πηδήμα», για εκείνη ήταν μια απάτη. Τον ξαπόστειλε και ούτε που τον είδε ούτε που τον ξανάκουσε έκτοτε. Κάνοντας μια ανασκόπηση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρξε πολύ αφελής. Στο κάτω κάτω ήξερε ποια ήταν η φήμη του. Η ρήξη ήρθε την ημέρα που άλλαξε γνώμη και αποφάσισε να πάει στο αποχαιρετιστήριο πάρτι του Σον Μακμπράιντ. Φοβόταν πως η γιορτή θα κατέληγε στο συνηθισμένο μεθοκόπημα κι εδώ και κάμποσο καιρό απέφευγε αυτά τα αποχαιρετιστήρια, αλλά με τον Σον είχε δουλέψει για ένα μικρό διάστημα, όταν ακόμα ήταν απλή αρχιφύλακας ήταν καλός προϊστάμενος, την είχε βοηθήσει και δεν είχε τις πολύ κοινές για την εποχή προκαταλήψεις εναντίον των γυναικών που γίνονταν αστυνομικοί. Θα πήγαινε να δώσει ένα σύντομο παρόν και να του ευχηθεί καλή τύχη.

Καθώς πολεμούσε ν' ανοίξει δρόμο στο πλήθος των καλεσμένων, είδε τον Πιρς στη μέση μιας παρέας που χάλαγε κόσμο. Η ξανθιά που τον πολιορκούσε ήταν τόσο προκλητικά ντυμένη, που οι άντρες δεν ήξεραν πού να πρωτοκοιτάξουν, στον καβάλο ή στα βυζιά. Ως προς το είδος της σχέσης με τον Πιρς δεν έμενε καμιά αμφιβολία. Είχαν πηδηχτεί και το καμάρωναν ενώπιον όλων. Ο Πιρς ξεχώρισε την Κέιτ μέσα στο πλήθος. Τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν για ένα δευτερόλεπτο, αλλά πριν εκείνος προλάβει ν' ανοίξει δρόμο και να πάει κοντά της, εκείνη είχε ήδη φύγει. Την άλλη μέρα πήγε νωρίς στο γραφείο του και του ανακοίνωσε επίσημα πως ο δεσμός τους τέλειωσε. Τα πιο πολλά απ' όσα είπαν τα είχε πια ξεχάσει, όμως ένας απόηχος από διάσπαρ-

τα κομμάτια των λεγομένων του χτυπούσαν ακόμα στο μυαλό της σαν μάντρα διαλογισμού.

«Κοίτα, Κέιτ, είναι κάτι άνευ σημασίας. Δεν έγινε τίποτα. Δεν μου είναι τίποτα αυτή η γυναίκα».

«Το ξέρω. Κι αυτό είναι που με κάνει να επαναστατώ».

«Κέιτ, μου ζητάς πολλά».

«Δεν σου ζητάω τίποτα. Αν θέλεις αυτό τον τρόπο ζωής, δικό σου θέμα. Εγώ απλώς σου λέω πως δεν θέλω να κάνω έρωτα μ' έναν άντρα που πλαγιάζει με μια άλλη γυναίκα. Μπορεί ν' ακούγεται παλιομοδίτικο αυτό σ' έναν κόσμο που ένα πήδημα σημαίνει αύξηση του σκορ, αλλά εγώ έτσι είμαι και δεν γίνεται ν' αλλάξω, άρα εμείς τελειώσαμε. Ευτυχώς που κανείς μας δεν είναι ερωτευμένος. Γλυτώνουμε από τα συνήθη δάκρυα και τους καβγάδες».

«Θα την αφήσω».

«Και την επόμενη; Και τη μεθεπόμενη; Δεν έχεις καταλάβει τίποτα. Δεν προσφέρω σεξ σαν επιβράβευση καλής συμπεριφοράς. Δεν θέλω ούτε εξηγήσεις, ούτε συγγνώμες, ούτε υποσχέσεις. Τελειώσαμε».

Και τέλειωσαν. Επί έξι μήνες είχε τελείως εξαφανιστεί από τη ζωή της. Προσπαθούσε να πείσει τον εαυτό της ότι συνήθιζε στην απουσία του, δεν ήταν όμως εύκολο. Της έλειπαν πολύ περισσότερα από την αμοιβαία πληρότητα που ένιωθαν κάνοντας έρωτα. Της έλειπαν τα γέλια τους, το ποτό στις αγαπημένες τους παμπ κοντά στο ποτάμι, η άνετη φιλία τους, τα φαγητά που μαγείρευαν παρέα στο διαμέρισμά της, όλα αυτά που την έκαναν να εμπιστευτεί τη ζωή με τόση ελαφράδα όπως ποτέ άλλοτε.

Ένωθε την ανάγκη να του μιλήσει για το μέλλον. Δεν είχε κανέναν άλλο να πει τα μυστικά της. Μπορεί η επόμενη υπόθεση να ήταν η τελευταία της. Ήταν βέβαιο πως η Ειδική Μονάδα Ερευνών θα άλλαζε σχήμα. Ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ είχε καταφέρει ως τώρα να ανατρέψει τα σχέδια της ηγεσίας για περιορισμό της ανεξαρτησίας της μονάδας του, για περιγραφή των αρμοδιοτήτων της σε μια γλώσσα ξύλινη και μάλλον ακατάληπτη, και για ένταξή της σε άλλη, πιο κλασική, γραφειοκρατική δομή. Η Μονάδα είχε επιβιώσει εξαιτίας των αναμφισβήτητων επιτυ-

χιών της, του χαμηλού της κόστους –κάτι που μερικούς τους ενοχλούσε– και επειδή ο επικεφαλής της ήταν ένας από τους καλύτερους ντετέκτιβ της χώρας. Στα κεντρικά του αρχηγείου της αστυνομίας οργιάζαν οι φήμες, και μέσα σ' όλα τα ψέματα που κυκλοφορούσαν, γεγονός είναι πως υπήρχε κι ένα ποσοστό αλήθειας. Τελευταία είχαν φτάσει στ' αυτιά της τα πιο αλλοπρόσालα πράγματα: Ο Νταλγκλίσ, οικτρίζοντας την ανάμειξη της πολιτικής στην αστυνομία και πολλά άλλα, σκόπευε να αποσυρθεί. Ο Νταλγκλίσ δεν είχε καθόλου σκοπό να παραιτηθεί, αλλά επρόκειτο στο άμεσο μέλλον να ηγηθεί μιας ειδικής διεύθυνσης όλων των δυνάμεων που σκοπό θα είχε την εκπαίδευση των αστυνομικών. Ο Νταλγκλίσ είχε προτάσεις από δυο πανεπιστημιακές σχολές εγκληματολογίας. Ο Νταλγκλίσ είχε προτάσεις από το Σίτι, ακαθορίστου αντικειμένου, όπου θα πληρωνόταν τέσσερις φορές πιο πολύ από τον Αρχηγό της Αστυνομίας.

Η Κέιτ και ο Μπέντον αντιμετώπιζαν όλες αυτές τις φήμες με σιωπή και μάλιστα χωρίς να καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια γι' αυτό. Δεν γνώριζαν τίποτα, ήταν όμως βέβαιοι πως, όταν ο Νταλγκλίσ θα είχε πάρει τις αποφάσεις του, θα ήταν οι πρώτοι που θα τις μάθαιναν. Ο αρχηγός της, αυτός με τον οποίο ξεκίνησε να δουλεύει, απλή αρχιφύλακας ακόμη, παντρευόταν την Έμμα του σε λίγους μήνες. Ύστερα από τόσα χρόνια συνεργασίας, δεν θα ανήκαν πια στην ίδια μονάδα. Η ίδια ίσως να έπαιρνε προαγωγή σε κάτι βδομάδες και είχε την ελπίδα να ανέβει ακόμα πιο ψηλά. Το μέλλον της διαγραφόταν μάλλον μοναχικό, αλλά κι αν έτσι γινόταν, είχε τη δουλειά της, τη μόνη δουλειά που είχε θελήσει να κάνει, τη δουλειά που της χάρισε όλα όσα έχει. Και ήξερε η Κέιτ καλύτερα από τον καθένα πως υπήρχαν και χειρότερα από τη μοναξιά.

Το τηλεφώνημα έπεσε στις έντεκα παρά δέκα. Στο γραφείο έπρεπε να πάει στη μιάμιση το μεσημέρι κι ετοιμαζόταν να βγει. Θα πήγαινε να κάνει τις συνηθισμένες της καθημερινές δουλειές: να ψωνίσει στο σουπερμάρκετ, να πάει να πάρει ένα ρολόι που είχε δώσει για επιδιόρθωση, να πάει ρούχα στο καθαριστήριο. Το κουδούνι χτύπησε στο επαγγελματικό της κινητό και ήξερε τίνος τη φωνή θα άκουγε. Άκουσε με προσοχή. Όπως το περι-

μενε, επρόκειτο για φόνο. Το θύμα ήταν η Ρόντα Γκράντουν, μια ρεπόρτερ που βρέθηκε νεκρή στο κρεβάτι της, στις επτά και μισή το πρωί, προφανώς στραγγαλισμένη, ύστερα από χειρουργική επέμβαση σε μια ιδιωτική κλινική του Ντόρσετ. Η διεύθυνση που της έδωσε ήταν το Σέβερελ Μάνορ στο Στόουν Σέβερελ. Δεν δόθηκαν εξηγήσεις για το λόγο που αναλάμβανε η μονάδα την υπόθεση, μάλλον είχε ανάμειξη το Νο 10. Θα έπρεπε να πάνε οδικώς, με το δικό της αυτοκίνητο ή με του Μπέντον, και θα προσπαθούσαν να φτάσουν ταυτοχρόνως όλοι μαζί.

«Εντάξει, κύριε», είπε, «θα τηλεφωνήσω στον Μπέντον αμέσως και θα πάω από το σπίτι του. Μάλλον θα πάμε με το δικό του αυτοκίνητο. Το δικό μου θέλει σέρβις. Έχω εδώ το βαλιτσάκι με τα απαραίτητα και ξέρω πως έχει κι εκείνος το δικό του».

«Ωραία. Πρέπει, Κέιτ, να κάνω ένα τηλεφώνημα στη Σκότλαντ Γιαρντ και ύστερα θα σας συναντήσω στη στάση Σέφερντς Μπους. Ελπίζω να φτάσω την ίδια ώρα μ' εσάς. Ό,τι περισσότερο μάθω θα σας το πω μόλις συναντηθούμε».

Η Κέιτ έκλεισε το τηλέφωνο και ύστερα πήρε τον Μπέντον. Μέσα σε είκοσι λεπτά είχε αλλάξει και είχε φορέσει παντελόνι και σακάκι τούντ, ρούχα που πάντα φορούσε στις επαρχιακές υποθέσεις. Ο σάκος της με τα υπόλοιπα ρούχα της ήταν πάντοτε έτοιμος. Έλεγξε στα γρήγορα τα παράθυρα και τα ηλεκτρικά, άρπαξε το βαλιτσάκι, κλείδωσε και τις δυο κλειδαριές ασφαλείας και ξεκίνησε.

[3]

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ της Κέιτ βρήκε τον υπαστυνόμο Φράνσις Μπέντον-Σμιθ στη λαϊκή αγορά των αγροτών, στο Νότινγκ Χιλ, την ώρα που έκανε τα ψώνια του. Είχε προγραμματίσει με λεπτομέρειες την ημέρα του και είχε τη θαυμάσια διάθεση ενός ανθρώπου που τον περιμένει μια μέρα αργίας, την οποία είχε κερδίσει με το σπαθί του, και η οποία υπόσχεται πολλές ευχάριστες δραστηριότητες και όχι ανάπαυση. Είχε υποσχεθεί πως θα μαγειρέυε εκείνος το μεσημεριανό φαγητό στους γονείς του, στην κουζίνα

του σπιτιού τους στο Σάουθ Κένσιγκτον, και για αργότερα είχε προγραμματίσει να περάσει το απόγευμά του στο κρεβάτι με την Μπέβεργλυ, στο δικό του διαμέρισμα στο Σέφερντ'ς Μπους. Συνδυάζοντας το καθήκον του ως γιος και την προσωπική του απόλαυση, είχε σκοπό να τελειώσει τη μέρα του πηγαίνοντας την Μπέβεργλυ σ' ένα καινούργιο φιλμ στο Κιούρζον. Επίσης, αυτή τη μέρα σκόπευε να τη γιορτάσει, λόγω του ότι, πρόσφατα, είχε γίνει ξανά το αγόρι της Μπέβεργλυ. Τον ενοχλούσε λίγο αυτή η λέξη, αλλά και η λέξη εραστής δεν του ταίριαζε γιατί, κατά τη δική του άποψη, υπονοούσε ένα δεσμό πολύ πιο σοβαρό.

Η Μπέβεργλυ ήταν ηθοποιός και έκανε καριέρα στην τηλεόραση. Από την αρχή, του είχε ξεκαθαρίσει ποιες ήταν οι προτεραιότητές της. Της άρεσε να αλλάζει φίλους, αλλά ήταν άτεγκτη στα θέματα της ηθικής. Η ερωτική της ζωή ήταν μια σειρά μονογαμικών σχέσεων που είχαν όλες ημερομηνία λήξης και των οποίων το προσδόκιμο ζωής δεν ξεπερνούσε γενικώς –όπως είχε την ευγένεια να ανακοινώσει στον Μπέντον– τους έξι μήνες. Παρά το γεγονός ότι διέθετε ένα κομψό, σφιχτοδεμένο κορμάκι, της άρεσε να τρώει και ο Μπέντον ήξερε πως ένα μέρος της έλξης που αισθανόταν γι' αυτόν βασιζόταν στην επιλογή των ακριβών, για την τσέπη του, εστιατορίων που διάλεγε να την πηγαίνει ή –όταν εκείνη το ζητούσε– στα φαγητά που της μαγείρευε στο σπίτι του. Το γεύμα στο οποίο την είχε καλέσει είχε και ως στόχο να της θυμίσει τι έχανε μακριά του.

Είχε συναντήσει μόνο μια φορά τους γονείς της, για λίγο, και του είχε κάνει εντύπωση πώς ένα τόσο συμβατικό ζευγάρι, παχουλό, καλοντυμένο και με συνηθισμένο παρουσιαστικό, είχε βγάλει ένα παιδί με τόσο εξωτική εμφάνιση. Του άρεσε να την κοιτάζει, να βλέπει το χλωμό οβάλ της πρόσωπο με τα μαύρα μαλλιά της κομμένα σε αφέλειες πάνω από τα μάτια της, που ήταν λίγο λοξά και της έδιναν έτσι μια γοητεία κάπως ανατολίτικη. Ανήκε σε μια κοινωνική τάξη το ίδιο προνομιούχα με τη δική του και, παρά τις προσπάθειές της, δεν κατάφερε να κρύψει την καλή της ανατροφή. Οι περιφρονημένες όμως αξίες και τα συμπαρομαρτούντα της αστικής τάξης είχαν θυσιαστεί στο βωμό της Τέχνης, και η Μπέβεργλυ τόσο στην προφορά όσο και

στην εμφάνιση είχε ταυτιστεί με την Άμπυ, την ιδιότροπη κόρη ενός ταβερνιάρη στην τηλεοπτική σαπουνόπερα που διαδραματιζόταν σ' ένα χωριό του Σάφολκ. Όταν βγήκαν μαζί για πρώτη φορά, οι επαγγελματικές προοπτικές της Μπέβεργλυ ήταν λαμπρές. Στο σίριαλ υπήρχαν σχέδια για μια ερωτική ιστορία της πρωταγωνίστριας με τον οργανίστα της εκκλησίας, μια εγκυμοσύνη, μια παράνομη άμβλωση και ένα γενικευμένο μακελειό στο χωριό. Όμως οι τηλεθεατές παραπονέθηκαν πως αυτό το βουκολικό ειδύλλιο άρχιζε να συναγωνίζεται τους *EastEnders** κι έτσι οι φήμες έλεγαν πως η Άμπυ θα άλλαζε συμπεριφορά. Λεγόταν μάλιστα πως θα έκανε έναν καθωσπρέπει γάμο και ένα παιδί νόμιμο. Η Μπέβεργλυ γκρίνιαζε κι έλεγε πως αυτή η εξέλιξη θα ήταν μια καταστροφή. Ήδη ο ατζέντης της είχε αρχίσει να βολιδοσκοπεί την αγορά για να δει τι μπορούσε να κάνει όσο ήταν ακόμη η Μπέβεργλυ γνωστή. Ο Φράνσις –μόνο οι συνάδελφοί του τον φώναζαν Μπέντον– δεν είχε καμιά αμφιβολία για την επιτυχία του γεύματος. Οι γονείς του είχαν πάντοτε μεγάλη περιέργεια να μάθουν τι γίνεται σε μυστηριώδεις κόσμους όπου δεν είχαν καμιά πρόσβαση και η Μπέβεργλυ άλλο που δεν ήθελε παρά να τους κάνει μια αναπαράσταση του τελευταίου επεισοδίου, συμπεριλαμβανομένων, κατά πάσα πιθανότητα και των διαλόγων.

Ο Μπέντον θεωρούσε πως είχε και αυτός, όπως και η Μπέβεργλυ, ένα απατηλό παρουσιαστικό. Ο πατέρας του ήταν Άγγλος, η μητέρα του Ινδή και ο Μπέντον είχε κληρονομήσει την ομορφιά της όχι όμως και τη βαθιά και σταθερή προσήλωση στη χώρα της, την οποία ο πατέρας του συμμεριζόταν. Είχαν παντρευτεί όταν εκείνη ήταν δεκαοχτώ χρονών και ο πατέρας του δώδεκα χρόνια μεγαλύτερος. Είχαν ερωτευτεί με πάθος και ήταν ακόμα ερωτευμένοι. Πήγαιναν κάθε χρόνο στην Ινδία και αυτή η επίσκεψη ήταν το σπουδαιότερο γεγονός της χρονιάς γι' αυτούς. Όσο ήταν παιδί, τους συνόδευε, αλλά πάντα είχε την αίσθηση πως ήταν ένας ξένος, ένιωθε άβολα και δεν μπορούσε να αισθάνεται δικό του έναν κόσμο στον οποίο ο πατέρας του

* Σίριαλ του B.B.C., με πολύ μεγάλη θεαματικότητα. (Σ.τ.Μ.)

έμοιαζε πιο ευτυχισμένος, έδειχνε πιο χαρούμενος από ό,τι στην Αγγλία και χωρίς καμιά δυσκολία προσαρμοζόταν στη γλώσσα, στα ρούχα, στην τροφή. Είχε επίσης την εντύπωση, από πολύ μικρός, πως ο έρωτας των γονιών του ήταν τέτοιος που δεν χωρούσε τρίτους, ακόμα κι αν αυτό ήταν το μονάκριβο παιδί τους. Ήξερε πως τον αγαπούσαν, αλλά όταν ήταν με τον πατέρα του, συνταξιούχο γυμνασιάρχη, ένιωθε πάντοτε σαν ένας καλός και πολλά υποσχόμενος τελειόφοιτος παρά σαν γιος. Η καλοπροαίρετη τακτική τους της μη παρέμβασης του προκαλούσε σύγχυση. Όταν ήταν δεκάξι χρονών, ακούγοντας τα παράπονα ενός συμμαθητή και φίλου του για τους γονείς του –τον γελοίο κανόνα τους για επιστροφή πριν από τα μεσάνυχτα στο σπίτι, τις συμβουλές να προσέχει τα ναρκωτικά, τα μεθύσια, το AIDS, την επιμονή τους πως η μελέτη των μαθημάτων έπρεπε να προηγείται των διασκέδασων, τη μουρμούρα τους για τα μαλλιά του, τα ρούχα του, την κατάσταση του δωματίου του το οποίο, στο κάτω κάτω, υποτίθεται πως ήταν ο ιδιωτικός του χώρος–, ο Φράνσις αναρωτήθηκε μήπως και η ανοχή των δικών του γονιών οφειλόταν σε μια αδιαφορία που σχεδόν άγγιζε τα όρια της συναισθηματικής παραμέλησης. Δεν είχαν την αρμόζουσα σε γονείς συμπεριφορά.

Είχε την υποψία πως τη συμβουλή που του έδωσε ο πατέρας του, όταν του μίλησε για την επαγγελματική του επιλογή, δεν την έδινε για πρώτη φορά. «Στην επιλογή επαγγέλματος υπάρχουν μόνο δύο σημαντικά πράγματα: πρώτον, πρέπει να συμβάλλει στην ευτυχία και στην ευζωία των άλλων και, δεύτερον, να ικανοποιεί κι εσένα. Η δουλειά του αστυνομικού πληροί την πρώτη προϋπόθεση, ελπίζω να πληροί και τη δεύτερη». Ο Μπέντον μόλις που συγκρατήθηκε να μην πει «ευχαριστώ, κύριε». Όμως τους γονείς του τους αγαπούσε και μερικές φορές σκεφτόταν πως για την απόσταση που υπήρχε μεταξύ τους έφταιγε κι αυτός που δεν πήγαινε αρκετά συχνά να τους δει. Το σημερινό γέυμα ήταν μια μικρή επανόρθωση αυτής της παράλειψης.

Το υπηρεσιακό του τηλέφωνο χτύπησε στις έντεκα παρά πέντε, την ώρα που τέλειωνε το διάλεγμα των βιολογικών του λαχανικών, και η φωνή ήταν της Κέιτ.

«Έχουμε θέμα. Μάλλον δολοφονία ασθενούς σε κάποια ιδιωτική κλινική στο Στόουκ Σέβερελ του Ντόρσετ. Σε πύργο».

«Μεγαλεία, ε; Γιατί όμως στέλνουν τη Μονάδα; Δεν έχει αστυνομία το Ντόρσετ;»

Η φωνή της έδειχνε ανυπομονησία. Δεν υπήρχε καιρός για φλυαρίες. «Ένας θεός το ξέρει. Ως συνήθως, δεν έβγαλαν άχνα περί αυτού, αλλά υποθέτω πως κάτι έχει να κάνει με το Νο 10. Θα σου πω ό,τι πληροφορίες κατορθώσω να συγκεντρώσω καθώς θα πηγαίνουμε. Προτείνω να πάμε με το δικό σου αυτοκίνητο και ο Νταλγκλίζ θέλει να φτάσουμε όλοι μαζί στον πύργο. Εκείνος θα έρθει με την Τζάγκουαρ. Θα έρθω σπίτι σου το συντομότερο. Θα αφήσω το αυτοκίνητό μου στο γκαράζ σου και ο Νταλγκλίζ θα μας συναντήσει εκεί μέσα. Το βαλιτσάκι το έχεις, έτσι; Και να πάρεις και τη φωτογραφική σου μηχανή. Μπορεί να μας χρειαστεί. Πού σε πετυχαίνω;»

«Στο Νότινγκ Χιλ. Με λίγη τύχη θα είμαι στο διαμέρισμά μου σε δέκα λεπτά».

«Ωραία. Αν μπορείς, πάρε και τίποτα σάντουιτς ή πακεταρισμένο φαγητό και κάτι να πιούμε. Ο Νταλγκλίζ δεν θα θέλει να μας δει να φτάνουμε θεονήστικοι».

Και ενώ η Κέιτ έκλεινε το τηλέφωνο, ο Μπέντον έλεγε μέσα του πως τα 'ξερε αυτός. Έπρεπε βέβαια να κάνει δυο τηλεφωνήματα, ένα στους γονείς του κι ένα στην Μπέβεργλυ. Το τηλέφωνο το σήκωσε η μητέρα του και χωρίς πολυλογίες του είπε στα γρήγορα πως λυπάται και έκλεισε. Η Μπέβεργλυ δεν απάντησε στο κινητό της· τόσο το καλύτερο. Της άφησε ένα απλό μήνυμα στον τηλεφωνητή λέγοντας πως τα σχέδιά τους άλλαξαν και πως θα της τηλεφωνούσε αργότερα.

Δεν έκανε παρά λίγα λεπτά για να αγοράσει τα σάντουιτς και τα ποτά. Τρέχοντας από την αγορά προς τη Χόλαντ Παρκ Άβενιου, είδε το λεωφορείο 94 να φτάνει και να κόβει ταχύτητα για τη στάση και βάζοντας φόρα κατάφερε να ανέβει πριν κλείσουν οι πόρτες. Ήδη είχε ξεχάσει τα σχέδια της ημέρας και η προσοχή του επικεντρώθηκε στην πολύ πιο απαιτητική προσπάθεια να κάνει ακόμα πιο καλή τη φήμη του στη Μονάδα. Τον στενοχωρούσε –ελάχιστα όμως– το γεγονός ότι αυτός ο ενθουσιασμός,

αυτή η αίσθηση πως το άμεσο μέλλον ήταν γεμάτο συγκινήσεις και πρόκληση, είχε σαν αφετηρία την ύπαρξη μιας άγνωστης σορού που πάγωνε σ' έναν πύργο του Ντόρσετ, τον πόνο, την αγωνία και το φόβο. Παραδέχτηκε, όχι χωρίς κάποιες τύψεις, πως θα απογοητευόταν τρομερά αν μάθαινε, φτάνοντας στο Ντόρσετ, ότι δεν επρόκειτο παρά για ένα συνηθισμένο έγκλημα και πως ο δολοφόνος είχε ήδη αναγνωριστεί και συλληφθεί. Κάτι τέτοιο δεν είχε συμβεί ως τώρα ποτέ και ήξερε πως ήταν απίθανο να συμβεί. Ποτέ δεν φώναζαν τη Μονάδα για ένα συνηθισμένο έγκλημα.

Όρθιος μπροστά στις πόρτες του λεωφορείου, περίμενε ανυπόμονα να ανοίξουν, κι ύστερα έφυγε τρέχοντας κατά την πολυκατοικία του. Έλειψε το κουμπί του ασανσέρ και λαχανιασμένος το αφουγκραζόταν που κατέβαινε. Και τότε μόνο διαπίστωσε, αδιαφορώντας όμως εντελώς, πως την τσάντα με τα βιολογικά λαχανικά που ώρες διάλεγε την είχε ξεχάσει στο λεωφορείο.

[4]

Η ΩΡΑ είχε πάει μιάμιση, έξι ώρες δηλαδή από τότε που βρήκαν το πτώμα, αλλά το πρωινό φάνηκε χρόνος στον Ντιν και στην Κίμπερλυ Μπόστοκ που περίμεναν στην κουζίνα να έρθει κάποιος να τους δώσει οδηγίες. Εδώ ήταν το βασιλείο τους, εδώ ένοιωθαν πως ήταν στο σπίτι τους, πως όλα ήταν υπό έλεγχο, όπου κανείς δεν τους πίεζε, όπου ήξεραν πως όλοι τους εκτιμούσαν έστω και χωρίς να τους το λένε συχνά, σίγουροι για τις επαγγελματικές τους ικανότητες και, κυρίως, εδώ ήταν μαζί. Τώρα όμως σαν έρμαιο περιφέρονταν από το τραπέζι στο φούρνο, σαν αποδιοργανωμένοι ερασιτέχνες που τους πέταξαν σ' ένα πρωτόγνωρο και επίφοβο περιβάλλον. Είχαν περάσει πάνω από το κεφάλι τους τα κορδόνια της ποδιάς τους μηχανικά και είχαν φορέσει τους άσπρους σκούφους τους, αλλά λίγα πράγματα είχαν κάνει. Στις εννιά και μισή η μισ Κρέσετ είχε ζητήσει από τον Ντιν να φέρει στη βιβλιοθήκη κρουασάν, διάφορες μαρμελάδες, καθώς και μια μεγάλη κανάτα καφέ, αλλά όταν εκείνος ξαναπήγε

λίγο αργότερα για να πάρει τα άπλυτα πιάτα, διαπίστωσε πως κανείς δεν είχε φάει πολύ. Αντίθετα, ο καφές είχε τελειώσει, και συνέχεια ζητούσαν κι άλλον. Η μισ Χόλαντ κατέβαινε τακτικά στην κουζίνα κι έπαιρνε ένα γεμάτο θερμός. Ο Ντιν άρχισε να αισθάνεται φυλακισμένος στην ίδια του την κουζίνα.

Ένωθαν μια αλλόκοτη σιγή να σφιχταγκαλιάζει το σπίτι. Ακόμα και ο άνεμος είχε πέσει και οι ριπές του εξασθενούσαν κι έμοιαζαν με θλιμμένους αναστεναγμούς. Η Κιμ ντρεπόταν για τη λιποθυμία της. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ της είχε φερθεί πολύ ευγενικά και της είχε πει να μην πάει να δουλέψει πριν νιώσει εντελώς καλά, εκείνη όμως ήταν ευχαριστημένη που βρισκόταν πάλι εκεί που ανήκε, στην κουζίνα με τον Ντιν. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ ήταν κατακίτρινος, γερασμένος, αλλιώτικος. Θύμιζε στην Κιμ τον πατέρα της, τότε που είχε γυρίσει σπίτι μετά την εγχείρηση. Λες και είχε στραγγίξει η δύναμή του, και μάλιστα κάτι πιο ζωτικό από τη δύναμή του, κάτι που τον έκανε μοναδικό στα μάτια της. Όλοι της φέρονταν με καλοσύνη, όμως εκείνη ένιωθε πως εξέφραζαν με προσοχή τη συμπάθειά τους, λες και κάθε λέξη τους μπορούσε να είναι επικίνδυνη. Αν είχε γίνει στο χωριό της μια δολοφονία, τα πράγματα θα ήταν πολύ διαφορετικά. Θα άκουγες κραυγές βδελυγμίας και φρίκης, θα είχαν ανοίξει τις αγκαλιές τους να την παρηγορήσουν, όλη η γειτονιά θα είχε μπουνκάρει στο σπίτι για να δει, να μάθει, να κλάψει, θα γινόταν χαλασμός από ερωτήσεις και σενάρια. Όμως οι άνθρωποι του πύργου δεν αντιδρούσαν έτσι. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ, ο κύριος Γουέστχολ και η αδελφή του, η μισ Κρέσετ δεν άφηναν να φανούν τα αισθήματά τους, τουλάχιστον όχι δημόσια. Δεν μπορεί να μην είχαν αισθήματα. Όλος ο κόσμος έχει. Η Κιμ ήξερε πως η ίδια έβαζε πολύ εύκολα τα κλάματα, όμως κι εκείνοι κάποτε, δεν μπορεί, θα έκλαιγαν, κι ας φαινόταν και η σκέψη ακόμα μη καθωσπρέπει. Τα μάτια της αδελφής Χόλαντ ήταν κατακόκκινα και πρησμένα. Ίσως αυτή να είχε κλάψει. Γιατί; Επειδή είχε χάσει μια άρρωστή της; Όμως οι νοσοκόμες δεν έχουν συνηθίσει σε τέτοια περιστατικά; Θα 'θελε να ξέρει τι γίνεται πέρα από την κουζίνα της, η οποία, παρά το μέγεθός της, είχε αρχίσει να την πνίγει.

Ο Ντιν της είπε πως ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ τους είχε μαζέψει όλους και τους είχε μιλήσει στη βιβλιοθήκη. Τους είχε ανακοινώσει πως απαγορευόταν η πρόσβαση στην πτέρυγα των ασθενών και στο ασανσέρ της, αλλά πως όλοι έπρεπε να εξακολουθήσουν, κατά το δυνατόν, να κάνουν φυσιολογικά τις δουλειές τους. Η αστυνομία θα τους ανέκρινε όλους, όμως στο μεταξύ θα έπρεπε να αποφεύγουν να μιλάνε μεταξύ τους για το θάνατο της μισ Γκράντουιν. Η Κιμ όμως ήταν σίγουρη ότι θα μιλούσαν, αν όχι πολλοί μαζί, τουλάχιστον δυο δυο: τα δυο αδέρφια Γουέστχολ, που είχαν πάει πίσω στο Στόουν Κότατζ, η μισ Κρέσετ με την κυρία Φρένσαμ και σίγουρα ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ με την προϊσταμένη. Κατά πάσα πιθανότητα, ο Μογκ δεν θα μιλούσε –εκτός κι αν τον πλήρωναν– και δεν μπορούσε να φανταστεί ποιος θα μιλούσε για τη μισ Γκράντουιν με τη Σάρρον. Πάντως όχι η ίδια και ο Ντιν, αν τύχαινε να έρθει στην κουζίνα. Όμως οι δυο τους, η ίδια δηλαδή και ο Ντιν, είχαν συζητήσει, χαμηλόφωνα, λες και κατ' αυτό τον τρόπο οι λέξεις τους να γίνονταν ανώδυνες. Και μην μπορώντας να αντισταθεί, η Κιμ άνοιξε πάλι την ίδια κουβέντα.

«Κι αν με ρωτήσει η αστυνομία τι ακριβώς συνέβη όταν ανέβασα το τσάι της κυρίας Σκέφινγκτον, αν θέλει να μάθει κάθε λεπτομέρεια, εγώ θα τους μιλήσω;»

Ο Ντιν προσπαθούσε να φανεί υπομονετικός. Το κατάλαβε από τον τόνο της φωνής του.

«Κιμ, τα 'παμε αυτά. Ναι, θα τους μιλήσεις. Αν κάνουν μια συγκεκριμένη ερώτηση, εμείς πρέπει να απαντήσουμε και να πούμε την αλήθεια, διαφορετικά θα μπούμε σε μπελάδες. Αλλά όσα συνέβησαν δεν είναι σημαντικά. Ούτε είδες, ούτε μίλησες σε κανέναν. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχει καμιά σχέση με το θάνατο της μισ Γκράντουιν. Μπορεί έτσι να μπερδέψεις τα πράγματα και μάλιστα χωρίς λόγο. Δεν θα μιλάς παρά μόνο όταν σε ρωτούν».

«Και για την πόρτα, είσαι σίγουρος;»

«Σιγουρότατος. Αλλά αν αρχίσει η αστυνομία να με στριμώχνει με ερωτήσεις γι' αυτό το θέμα, θα καταλήξω να μην είμαι σίγουρος για τίποτα».

«Πολλή ησυχία», είπε η Κιμ. «Πίστευα πως κάποιος θα 'ρχόταν να μας δει. Είναι υποχρεωτικό να καθόμαστε εδώ μόνοι μας;»

«Μας είπαν», απάντησε ο Ντιν, «να συνεχίσουμε τις δουλειές μας. Η δουλειά μας είναι στην κουζίνα. Κι εδώ ανήκεις, εδώ, μαζί μου».

Σχεδόν αθόρυβα, την πλησίασε και την πήρε αγκαλιά. Έμειναν έτσι ακίνητοι για λίγο και η Κιμ πήρε κουράγιο. Αφήνοντάς την ο Ντιν είπε:

«Όπως και να 'ναι, πρέπει να σκεφτούμε το μεσημεριανό. Είναι ήδη μιάμιση. Μέχρι τώρα το μόνο που μπόρεσαν να καταπιούν ήταν καφές και μπισκότα. Αργά ή γρήγορα θα θελήσουν κάτι ζεστό και δεν νομίζω πως θα θέλουν ξαναξεσταμένο φαΐ».

Το μοσχάρι της κατσαρόλας είχε μαγειρευτεί την προηγούμενη μέρα και ήταν έτοιμο για ζέσταμα στο θερμοθάλαμο της κουζίνας.

Έφτανε για όλους, συμπεριλαμβανομένου και του Μογκ, όταν θα επέστρεφε από τη δουλειά του στον κήπο. Τώρα όμως, ακόμα και η πλούσια μοσχοβολιά του, της προκαλούσε ναυτία.

«Όχι, όχι», συνέχισε ο Ντιν, «δεν θα θέλουν κάτι βαρύ. Θα τους φτιάξω μια μπιζελόσουπα, με το ζουμί από τα κόκκαλα που έχω φυλάξει και μετά κανένα σάντουιτς, τίποτε αυγά, τυρί...» Η φωνή του χαμήλωσε.

«Αλλά ξέρεις», είπε η Κιμ, «ο Μογκ δεν θα πρέπει να πήγε για ψωμί. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ είπε να μην το κουνήσει κανείς από δω».

«Μπορούμε να φτιάξουμε ιρλανδέζικο ψωμί, που αρέσει σε όλους».

«Και με τους αστυνομικούς τι θα γίνει; Θα πρέπει να τους ταΐσουμε; Είπες πως ο επιθεωρητής Γουέτστοουν δεν έφαγε τίποτα όταν ήρθε, πως ήπие μόνο έναν καφέ, όμως αυτοί οι καινούργιοι έρχονται από το Λονδίνο. Θα έχουν κάνει τόσα χιλιόμετρα».

«Δεν ξέρω. Θα πρέπει να ρωτήσω τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ».

Και ξαφνικά η Κιμ θυμήθηκε κάτι. Τι χαζή που ήταν να το 'χει ξεχάσει.

«Σήμερα», είπε, «ήταν να του πούμε για το μωρό, μετά την εγχείρηση της κυρίας Σκέφινγκτον. Τώρα το έμαθαν και δεν έδειξαν να τους νοιάζει. Η μισ Κρέσετ είπε πως για το μωρό υπάρχουν ένα σωρό δωμάτια στον πύργο».

Η Κιμ νόμισε ότι διέκρινε στη φωνή του Ντιν μια νότα αδημονίας, ίσως και κάποιας ευχαρίστησης, όταν είπε:

«Δεν υπάρχει λόγος να πάρουμε τώρα απόφαση για το αν θα μείνουμε εδώ με το μωρό ή όχι, όταν δεν ξέρουμε ακόμα αν η κλινική θα συνεχίσει να λειτουργεί. Ποιος θα θελήσει τώρα πια να έρθει; Εσύ θα πήγαινες να κοιμηθείς σ' αυτό το δωμάτιο;»

Η Κιμ του έριξε μια ματιά και είδε τα χαρακτηριστικά του, στιγμαία, να σκληραίνουν, σαν να έπαιρνε μια απόφαση. Άκουσαν να ανοίγει η πόρτα της κουζίνας και γυρίζοντας είδαν μπροστά τους το γιατρό Τσάντλερ-Πάουελ.

[5]

Ο ΤΣΑΝΤΛΕΡ-ΠΑΟΥΕΛ έριξε μια ματιά στο ρολόι του και είδε πως η ώρα είχε πάει δύο παρά είκοσι. Ίσως θα έπρεπε να πει δυο λόγια με το ζεύγος Μπόστοκ που είχε ταμπουρωθεί στην κουζίνα. Ήθελε να τσεκάρει αν η Κιμ είχε συνέλθει εντελώς και αν είχαν σκεφτεί να ετοιμάσουν φαγητό. Όλοι ήταν νηστικοί. Οι έξι ώρες που πέρασαν μετά την ανακάλυψη του φόνου φαινόταν σαν αιώνας και μόνο μικρά, άσχετα μεταξύ τους γεγονότα έρχονταν στη μνήμη του καθαρά, μέσα σ' έναν ωκεανό μη καταγεγραμμένου χρόνου: να σφραγίσει το δωμάτιο του φόνου όπως είχε διατάξει ο επιθεωρητής Γουέτστοουν. Να βρει την πιο φαρδιά μονωτική ταινία που είχε στα συρτάρια του. Να ξεχνάει να σιγουρέψει την άκρη της με αποτέλεσμα να γυρίσει η ταινία ανάποδα και να γίνει κουβάρι. Την Ελένα να του παίρνει την ταινία από τα χέρια και να κάνει τη δουλειά. Να βάζουν, με δική της πρωτοβουλία, τις μονογραφές τους πάνω στην ταινία ώστε να μην παραβιαστεί. Δεν είχε συναίσθηση της μέρας που ερχόταν, δεν κατάλαβε πότε από σκοτάδι έγινε ένα γκριζο χεμωνιάτικο πρωινό, ούτε άκουσε τις σποραδικές ριπές του ανέμου που

έπεφταν σαν τουφεκιές. Παρά τα κενά μνήμης και το μπέρδεμα με το χρόνο, πίστευε πως ό,τι περίμεναν από αυτόν το είχε κάνει – να τα βγάλει πέρα με την υστερία της κυρίας Σκέφινγκτον, να εξετάσει την Κιμ Μπόστοκ και να δώσει οδηγίες για την κατάστασή της, να τους καλμάρει όλους μέχρι να περάσει η ατέρμονη αναμονή και να φτάσει η τοπική αστυνομία.

Μια μυρωδιά καφέ που όλο και δυνάμωνε είχε πλημμυρίσει το σπίτι. Πώς και του είχε φανεί πως η μυρωδιά του καφέ στύλωνε; Αναρωτιόταν αν θα 'φτανε ποτέ η μέρα να μυρίσει ξανά τον καφέ χωρίς να σφίγγεται η καρδιά του από τη θύμηση της καταστροφής. Οι γνωστές του φυσιογνωμίες έγιναν ξένες, πέτρινα πρόσωπα σαν των αρρώστων που πονάνε απροσδόκητα, πένθιμα πρόσωπα, αφύσικα σοβαρά, σαν των ανθρώπων που παρευρίσκονται στην κηδεία κάποιου που γνώριζαν ελάχιστα, που δεν πονάνε γι' αυτόν, αλλά που με το θάνατό του απέκτησε μια δύναμη τρομακτική. Τα αλλοιωμένα χαρακτηριστικά της Φλάβια, τα πρησμένα βλέφαρα, τα δακρυσιμένα της μάτια. Και όμως, δεν θυμόταν να την είδε να κλαίει και τα μόνα λόγια που θυμόταν να εκστομίζει τον είχαν νευριάσει με την ασχετοσύνη τους:

«Έκανες μια τόσο ωραία δουλειά και τώρα εκείνη ούτε που θα τη δει ποτέ, ύστερα από τόσο καιρό που περίμενε. Τζάμπα η δουλειά, τζάμπα και ο χρόνος».

Είχαν και οι δυο χάσει μια άρρωστή τους, πρώτη φορά πέθανε κάποιος στην κλινική του, στον πύργο. Τα δάκρυα της Φλάβια ήταν δάκρυα ματαίωσης ονείρων ή δάκρυα αποτυχίας; Γιατί, θλίψης δεν θα μπορούσαν να είναι.

Και είχε έρθει πια η ώρα να ασχοληθεί και με τους Μπόστοκ. Είχαν ανάγκη να τους στηρίξει, να τους ησυχάσει, να τους βοηθήσει να πάρουν αποφάσεις, ασήμαντες για τον ίδιο, αλλά πολύ σημαντικές γι' αυτούς. Όλα όσα έπρεπε να ειπωθούν τα είχε πει στις οχτώ και τέταρτο που τους μάζεψε όλους στη βιβλιοθήκη. Τουλάχιστον εκείνη τη στιγμή είχε πάρει τις ευθύνες του. Θέλησε να είναι σύντομος και ήταν σύντομος. Η φωνή του ήταν ήρεμη και γεμάτη αυτοπεποίθηση. Ήταν βέβαιος, τους είχε πει, πως γνώριζαν πλέον την τραγωδία που έπληττε τις ζωές όλων. Η μис Ρόντα Γκράντουιν είχε βρεθεί νεκρή στο δωμάτιό της, στις επτά

και μισή το πρωί. Υπήρχαν ενδείξεις ότι ο θάνατός της δεν επήλθε από φυσικά αίτια. Τρόπος κι αυτός να παρουσιάζεις τα πράγματα, είχε πει μέσα του. Η αστυνομία ειδοποιήθηκε τηλεφωνικά και ο επικεφαλής επιθεωρητής βρισκόταν ήδη καθ' οδόν. Φυσικά, έπρεπε όλοι να συμβάλουν στις έρευνες της αστυνομίας. Στο μεταξύ έπρεπε να είναι ήρεμοι, να αποφύγουν τα κουτσομπολιά και τα σενάρια και να πάνε στις δουλειές τους. Ποιες δουλειές δηλαδή; σκέφτηκε. Η επέμβαση της κυρίας Σκέφινγκτον είχε ακυρωθεί. Είχαν ειδοποιηθεί τηλεφωνικά τόσο ο αναισθησιολόγος όσο και το προσωπικό του χειρουργείου. Η Φλάβια με την Ελένα είχαν αναλάβει να το κάνουν. Και όταν τέλειωσε αυτή τη σύντομη ενημέρωση, χωρίς να δεχτεί ερωτήσεις, βγήκε από τη βιβλιοθήκη. Μήπως όμως αυτή η έξοδος, με όλων τα μάτια καρφωμένα πάνω του, είχε κάτι το θεατρικό, μήπως είχε επίτηδες βρει έναν τρόπο για να αποφύγει τις ευθύνες του; Θυμόταν πως βγαίνοντας στάθηκε έξω από την πόρτα, σαν ξένος που δεν ήξερε κατά πού να πάει.

Και τώρα, καθισμένος στο τραπέζι της κουζίνας με τον Ντιν και την Κίμπερλυ, έπρεπε να δείξει ενδιαφέρον για τις μπιζερόσους και τα ιρλανδικά ψωμιά. Μόλις πάτησε το πόδι του σ' αυτόν το χώρο όπου σπανίως έμπαινε, ένιωσε αταίριαστος, παρείσακτος σχεδόν. Τι είδους στήριξη και παρηγοριά περιέμεναν τάχα από αυτόν; Τα δυο πρόσωπα απέναντί του ήταν πρόσωπα τρομαγμένων παιδιών, που ήθελαν μια απάντηση σε μια ερώτηση, η οποία καμιά σχέση δεν είχε με ψωμιά και σουπες.

Συγκρατώντας τα νεύρα του, που τους έβλεπε να καίγονται για σαφείς οδηγίες, κόντευε να πει «κάντε ό,τι νομίζετε καλύτερο», όταν άκουσε τα βήματα της Ελένα. Τον είχε ακολουθήσει αθόρυβα και τώρα την άκουγε να λέει:

«Θαυμάσια ιδέα η μπιζερόσουπα, ζεστή, χορταστική και δυναμωτική. Καθώς έχετε ήδη τη βάση, θα μαγειρευτεί και γρήγορα. Καλύτερα να απλοποιήσουμε τα του φαγητού, έτσι δεν είναι; Δεν έχουμε και πανηγύρι. Το ιρλανδικό ψωμί να το φέρετε ζεστό και με μπόλικο βούτυρο. Μια πιατέλα τυριά είναι ό,τι πρέπει για συνοδευτικό με τα κρύα κρέατα, χρειαζόμαστε πρωτεΐνες, αλλά ας μην το παρακάνουμε. Και όπως κάνετε συνή-

θως, στολίστε ωραία τις πιατέλες. Κανείς δεν πεινάει, πρέπει όμως όλοι να φάμε. Επίσης, εξαιρετική ιδέα θα ήταν να σερβίρουμε εκείνη την υπέροχη κρέμα λεμονιού της Κίμπερλυ, και με το ψωμί, την άλλη υπέροχη μαρμελάδα βερίκοκο. Πολλοί αποζητάνε ένα γλυκό μετά από ένα σοκ. Και φροντίστε να υπάρχει καφές, πολύς καφές».

«Θα χρειαστεί, μισ Κρέσετ», είπε η Κίμπερλυ, «να ταΐσουμε τους αστυνομικούς;»

«Δεν το νομίζω. Βέβαια, αυτό θα το μάθουμε όταν έρθουν. Όπως ξέρετε, τις έρευνες δεν θα τις αναλάβει ο επιθεωρητής Γουέτστοουν. Μας στέλνουν μια ειδική μονάδα από τη Μητροπολιτική Αστυνομία. Φαντάζομαι πως θα έχουν φάει καθ' οδόν. Φερεθήκατε άψογα και οι δυο σας, όπως πάντοτε. Μάλλον η ζωή όλων μας θα αναστατωθεί, για κάποιο διάστημα, ξέρω όμως πως θα τα βγάλετε πέρα. Αν έχετε απορίες, ελάτε σ' εμένα».

Οι Μπόστοκ ένωσαν πολύ καλύτερα και τους ευχαρίστησαν. Ο Τσάντλερ-Πάουελ και η Ελένα βγήκαν μαζί από την κουζίνα. Εκείνος προσπάθησε, χωρίς επιτυχία, να βάλει λίγη θέρμη στη φωνή του λέγοντας:

«Να 'σαι καλά. Έπρεπε από την αρχή να στείλω εσένα στους Μπόστοκ. Και τι διάολο είναι αυτό το ιρλανδικό ψωμί;»

«Ψωμί που γίνεται με αλεύρι ολικής άλεσης και χωρίς μαγιά. Το έχεις φάει εδώ πολλές φορές και σ' αρέσει».

«Τουλάχιστον τελειώσαμε με το προσεχές γεύμα. Μου φαίνεται πως πέρασα όλο μου το πρωί με σαχλαμάρες. Παρακαλώ να φτάσει επιτέλους αυτός ο Νταλγκλίσ με τους συνεργάτες του και να ξεκινήσουν τις έρευνες. Έχει έρθει μια εξαιρετική ιατροδικαστής και κάνει βόλτες μέχρι να καταδεχτεί να παρουσιαστεί ο Νταλγκλίσ. Γιατί να μην μπορεί να ξεκινήσει τη δουλειά της; Και όσο για τον Γουέτστοουν, κάτι καλύτερο θα έχει να κάνει από το να κάθεται εδώ και να σουλατσάρει».

«Αλήθεια, γιατί έρχονται από τα κεντρικά; Η αστυνομία του Ντόρσετ μια χαρά τα καταφέρνει, γιατί λοιπόν δεν μπορεί να αναλάβει τις ανακρίσεις ο επικεφαλής επιθεωρητής Γουέτστοουν; Αυτό με κάνει να αναρωτιέμαι μήπως και υπάρχει κάτι σημαντικό που αγνοούμε για τη Ρόντα Γκράντουν, κάποιο μυστικό».

«Πάντα υπήρχε ένα μυστήριο γύρω από τη Ρόντα Γκράντουιν, άγνωστο σ' εμάς».

Είχαν μπει στο μπροστινό χολ. Άκουσαν πόρτες αυτοκινητών που έκλειναν και ομιλίες.

«Καλά θα κάνεις», είπε η Ελένα, «να πας στην εξώπορτα. Μάλλον η Μονάδα της Μητροπολιτικής Αστυνομίας έφτασε».

[6]

ΗΤΑΝ χαρά θεού να οδηγείς μια τέτοια μέρα στην εξοχή. Ο Νταλγκλίζ, υπό άλλες συνθήκες, θα πήγαινε με το πάσο του, θα έπαιρνε παράδρομους, θα σταματούσε πού και πού για να θανμάσει τους περήφανους κορμούς των πανύψηλων δέντρων που είχε απογυμνώσει ο χειμώνας, τους υψωμένους κλώνους τους και τα κλαράκια τους σε σκούρα συμπλέγματα να γράφουν μοτίβα πάνω στον κατακάθαρο ουρανό. Το φθινόπωρο είχε κρατήσει πολύ, τώρα όμως οδηγούσε κάτω από το εκτυφλωτικό φως ενός άσπρου, χειμωνιάτικου, ηλιακού δίσκου, που το στεφάνι του ξεφτισμένο λέκιαζε το λαμπερό γαλάζιο τ' ουρανού, λες και ήταν μέρα καλοκαιρινή. Το φως του σε λίγο θα άρχιζε να πέφτει, αυτή τη στιγμή όμως τα λιβάδια, οι χαμηλοί λόφοι και οι συστάδες των δέντρων κάτω από το δυνατό του αστραποβόλημα φάνταζαν καλοσχεδιασμένοι και χωρίς σκιές.

Μόλις ξεμπερδεψαν με την κίνηση του Λονδίνου, έκαναν γρήγορα τη διαδρομή και έτσι σε δυόμισι ώρες βρέθηκαν στα ανατολικά του Ντόρσετ. Μπήκαν σε ένα χώρο στάθμευσης και στάθηκαν για λίγο να φάνε. Ο Νταλγκλίζ επωφεληθήκε για να ρίξει μια ματιά στο χάρτη. Δεκαπέντε λεπτά αργότερα έφτασαν σ' ένα σταυροδρόμι με την ένδειξη Στόουκ Σέβερελ και ύστερα, σ' ενάμισι χιλιόμετρο περίπου, έξω από το χωριό, βρήκαν μια επιγραφή που έλεγε Σέβερελ Μάνορ. Σταμάτησαν μπροστά σε μια διπλή καγκελόπορτα και πίσω της διέκριναν μια αλέα με οξιές. Μέσα στο πάρκο ένας ηλικιωμένος άντρας μ' ένα μακρύ παλτό καθόταν σε κάτι που έμοιαζε με καρέκλα της κουζίνας και διάβαζε εφημερίδα. Τη δίπλωσε με το πάσο του προσεκτικά

και ύστερα πήγε ν' ανοίξει την πόρτα. Ο Νταλγκλίσ διερωτήθηκε αν θα έπρεπε να κατέβει να τον βοηθήσει, αλλά τα δύο φύλλα άνοιξαν διάπλατα με ευκολία και έτσι μπήκε μέσα με το αυτοκίνητο και πίσω του ακολούθησαν η Κέιτ με τον Μπέντον. Ο ηλικιωμένος άντρας έκλεισε τις πόρτες κι ύστερα πλησίασε το αυτοκίνητο.

«Η μις Κρέσετ», είπε, «δεν θέλει να στέκουν αυτοκίνητα στη μέση της αλέας. Πρέπει να πάτε στην πίσω μεριά της ανατολικής πτέρυγας».

«Θα το κάνουμε», είπε ο Νταλγκλίσ, «αλλά αργότερα».

Έβγαλαν και οι τρεις τα υπηρεσιακά τους βαλιτσάκια από τα αυτοκίνητα. Το επείγον όμως της υπόθεσης και οι άνθρωποι που ήξερε πως τον περιμέναν σε κατάσταση –ποιος λίγο ποιος πολύ– άγχους και φόβου δεν εμπόδισε τον Νταλγκλίσ να σταθεί για λίγο και να κοιτάξει το σπίτι. Ήξερε πως θεωρούνταν ως ένας από τους ωραιότερους πύργους της εποχής των Τιδός της Αγγλίας. Τον είδε να ορθώνεται μπροστά του σε όλη του την τελειότητα, με μια αναμφισβήτητη αρμονία κομψότητας και δύναμης. Ήταν ένας πύργος που είχε χτιστεί για να στεγάσει συγκεκριμένα γεγονότα: γεννήσεις, θανάτους, επετείους ανθρώπους που ήξεραν ποια είναι τα πιστεύω τους, που ήξεραν τι κάνουν. Ήταν ένα σπίτι που είχε γερά ιστορικά θεμέλια, ένα σπίτι που άντεχε διαχρονικά. Μπροστά από το σπίτι δεν υπήρχε γκαζόν, παρτέρια με λουλούδια ή αγάλματα. Παρουσιαζόταν χωρίς στολίδια, η αξιοπρέπειά του δεν του επέτρεπε διακοσμήσεις. Ο Νταλγκλίσ το έβλεπε στα καλύτερά του. Οι κορμοί της οξιάς γυάλιζαν στο πρωινό άσπρο και εκτυφλωτικό φως του χειμώνα, που έλουζε τις πέτρες της πρόσοψης σ' ένα φως ασημένιο. Προς στιγμήν, καθώς τα πάντα έμοιαζαν ακίνητα, το σπίτι έμοιασε να τρέμει και να γίνεται άυλο, ένα όραμα. Σε λίγο το φως της μέρας θα χαμύλωνε. Ήταν ο μήνας της χειμερινής ισημερίας. Θα 'πεφτε το σούρουπο και γρήγορα θ' ακολουθούσε η νύχτα. Μαζί με τους συνεργάτες του θα εξερευνούσε μια σκοτεινή πράξη, μες στα σκοτάδια της χειμωνιάτικης νύχτας. Για έναν άνθρωπο που λάτρευε το φως, αυτό ήταν ένα ψυχολογικό αλλά και πρακτικό μειονέκτημα.

Ξεκίνησαν να προχωρούν, όταν η πόρτα της κεντρικής πύλης άνοιξε κι ένας άντρας ήρθε να τους προϋπαντήσει. Προς στιγμήν φάνηκε να διστάζει αν θα 'πρεπε να χαιρετήσει διά χειραψίας, αμέσως μετά όμως άπλωσε το χέρι του λέγοντας:

«Είμαι ο επικεφαλής επιθεωρητής Κιθ Γουέτστοουν. Γρήγορα ήρθατε, κύριε ταξίαρχε. Ο αρχηγός με ενημέρωσε πως θα χρειαστείτε τους τεχνικούς. Μόνο δύο έχουμε διαθέσιμους αυτή τη στιγμή. Θα είναι εδώ σε καμιά σαρανταριά λεπτά. Έρχεται και ο φωτογράφος όπου να 'ναι».

Ο Γουέτστοουν, σκέφτηκε ο Νταλγκλίσ, είχε εμφάνιση αστυνομικού, ή στρατιωτικού τέλος πάντων. Ήταν γεροδεμένος και ευθυτενής. Είχε ένα συνηθισμένο αλλά ευχάριστο πρόσωπο, ροδαλά μάγουλα, σταθερή και παρατηρητική ματιά, μαλλιά στο χρώμα του άχρου κομμένα σε στυλ βούρτσας που άφηναν να φαίνονται τα μεγάλα αυτιά του. Φορούσε ένα κουστούμι τούντ και ένα χοντρό πανωφόρι.

Αφού τέλειωσαν οι συστάσεις, ο Γουέτστοουν είπε:

«Ξέρετε μήπως, κύριε ταξίαρχε, γιατί αναλαμβάνει την υποθεση η Μητροπολιτική Αστυνομία;»

«Φοβάμαι πως δεν έχω ιδέα. Φαντάζομαι πως θα σας ξάφνιασε το τηλεφώνημα του υποδιευθυντή της Γενικής Ασφάλειας».

«Ξέρω πως ο διευθυντής μας βρήκε περίεργο το πράγμα, αλλά δεν ψάχνουμε και για δουλειά. Θα έχετε ακούσει για τις συλλήψεις στις ακτές. Έχει γεμίσει ο τόπος τελωνειακούς. Η Γιαρντ μας είπε πως ένας αρχιφύλακας θα ήταν αρκετός. Θα σας παραχωρήσω τον Μάλκολμ Γουόρεν. Είναι κάπως ολιγόλογος, αλλά είναι αρκετά έξυπνος και ξέρει να κρατάει το στόμα του κλειστό».

«Ολιγόλογος, έξυπνος και εχέμυθος», είπε ο Νταλγκλίσ. «Ότι το καλύτερο. Πού βρίσκεται τώρα;»

«Έξω από το υπνοδωμάτιο. Φρουρεί το πτώμα. Οι κάτοικοι του σπιτιού –οι έξι πιο σημαντικοί τουλάχιστον– σας περιμένουν στη μεγάλη σάλα. Δηλαδή, ο κύριος Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ, που είναι και ο ιδιοκτήτης, ο βοηθός του ο κύριος Μάρκουσ Γουέστχολ, που είναι χειρουργός, η αδελφή του, η μς Κάντις Γουέστχολ, η προϊσταμένη αδελφή Φλάβια Χόλαντ, η μς Ελένα Κρέσετ, η οποία είναι κάτι σαν νοικοκυρά του σπιτιού, γραμμα-

τέας και διευθύντρια, από ό,τι κατάλαβα, και η κυρία Λετίσια Φρένσαμ, που είναι η λογίστρια».

«Μπράβο μνήμη, κύριε επιθεωρητά!»

«Όχι και τόσο. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ είναι ο μόνος καινούργιος, όλοι οι άλλοι σχεδόν είναι γνωστοί στα πέριξ».

«Η κυρία Γκλένιστερ έχει έρθει;»

«Προ μιας ώρας. Πήρε το τσάι της, έκανε μια βόλτα στον κήπο, τα είπε λίγο με τον Μογκ –ο κηπουρός είναι– και του έκανε την παρατήρηση πως παρακούρεψε το βιβούρνο. Τώρα βρίσκεται στο χολ, εκτός κι αν αποφάσισε να κάνει κι άλλη βόλτα. Νομίζω πως είναι μια κυρία που αρέσκεται πολύ να ασκείται στο ύπαιθρο. Ε, είναι μια αλλαγή από την οσμή των πτωμάτων».

«Εσείς τότε φτάσατε εδώ;» ρώτησε ο Νταλγκλίς.

«Είκοσι λεπτά μετά το τηλεφώνημα του γιατρού Τσάντλερ-Πάουελ. Ετοιμαζόμουν να αναλάβω τις έρευνες όταν μου τηλεφώνησε ο διοικητής μου για να μου πει πως έθετε την υπόθεση στα χέρια της η Σκότλαντ Γιαρντ».

«Έχετε σχηματίσει κάποια ιδέα, κύριε επιθεωρητά;»

Ο Νταλγκλίς έκανε από ευγένεια την ερώτηση. Εδώ δεν ήταν στα χωράφια του. Ίσως αργότερα να έβγαιναν στο φως, ή να μην έβγαιναν, τα αίτια της ανάμειξης του Υπουργείου Εσωτερικών στην υπόθεση, αλλά, παρά την αποδοχή εκ μέρους του Γουέτστοουν, δεν σήμαινε πως ήταν και ευχαριστημένος.

«Θα έλεγα, κύριε ταξίαρχε, πως η δουλειά έχει γίνει από μέσα. Αν αποδειχτεί πως έχω δίκιο, τότε θα έχετε ένα περιορισμένο αριθμό υπόπτων, και, σύμφωνα με την πείρα μου, αυτό δεν κάνει τη λύση πιο εύκολη. Πάντως όχι, αν όλοι έχουν τα μάτια τους δεκατέσσερα, και αναγνωρίζω ότι οι περισσότεροι από αυτούς εδώ θα τα έχουν».

Είχαν φτάσει κοντά στην είσοδο. Η πόρτα άνοιξε σαν κάποιος να καρδακούσε από πίσω τη στιγμή της άφιξης τους. Περί της ταυτότητας του άντρα που έκανε στην μπάντα για να περάσουν δεν χωρούσε καμιά αμφιβολία. Είχε το βαρύ ύφος και τη γλωμάδα κάποιου που έχει μόλις υποστεί ένα σοκ, χωρίς όμως να έχει χάσει και το κύρος του. Αυτό ήταν το σπίτι του και δεν έχανε ούτε τον έλεγχο του σπιτιού ούτε του εαυτού του. Χωρίς να δώ-

σει το χέρι του στον Νταλγκλίσ ή να κοιτάζει τους υφισταμένους του, είπε:

«Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ. Οι υπόλοιποι του πάρτι βρίσκονται στη μεγάλη σάλα».

Πέρασαν μέσα και ακολούθησαν με κατεύθυνση προς μια πόρτα που βρισκόταν στα αριστερά του τετραγώνου χολ της εισόδου. Περιέργως η μεγάλη αυτή δρύινη πόρτα ήταν κλειστή και την άνοιξε ο Τσάντλερ-Πάουελ. Ο Νταλγκλίσ αναρωτήθηκε μήπως είχε σχεδιάσει να είναι η πρώτη θέα της από το χολ τόσο θεατρική. Σε μια στιγμή, ανεπανάληπτη, η αρχιτεκτονική, τα χρώματα, τα σχήματα και οι ήχοι, το ψηλό ταβάνι, η μεγάλη ταπισερί του δεξιού τοίχου, το βάζο με τα χειμωνιάτικα φύλλα πάνω στο δρύινο τραπέζι αριστερά της πόρτας, η σειρά προσωπογραφιών στις χρυσές τους κορνίζες, κάποια αντικείμενα που με την πρώτη ματιά καταλάβαινες την αξία τους, κάποια άλλα παιδικής έμπνευσης ή ανάμνησης, έμοιαζαν να γίνονται ένα σε μια εικόνα ζωντανή που χαράχτηκε αμέσως και ανεξίτηλα στο μυαλό του.

Οι πέντε άνθρωποι που περίμεναν καθισμένοι δεξιά κι αριστερά του τζακιού, με τα πρόσωπά τους στραμμένα πάνω του, έμοιαζαν με *tableau vivant*, σοφά τοποθετημένο ώστε να δίνει στο δωμάτιο μια ταυτότητα και μια ανθρωπιά. Πέρασε λίγη ώρα μέσα σε αμηχανία, εξαιτίας της ανάρμοστης, για τη στιγμή αυτή, τυπικότητας των συστάσεων που έκαναν ο Τσάντλερ-Πάουελ και ο Νταλγκλίσ. Οι συστάσεις του Τσάντλερ-Πάουελ σχεδόν δεν χρειάζονταν. Ο μόνος άλλος άντρας θα πρέπει να ήταν ο Μάρκους Γουέστχολ, η γυναίκα με το γλωμό πρόσωπο και τα έντονα χαρακτηριστικά η Ελένα Κρέσετ, η πιο κοντή μελαχρινή γυναίκα και η μόνη που έφερε σημάδια πιθανών δακρύων ήταν η προϊσταμένη Φλάβια Χόλαντ. Ο Τσάντλερ-Πάουελ είχε παραβλέψει να συστήσει την ψηλή ηλικιωμένη γυναίκα που στεκόταν κάπως παράμερα από τους άλλους. Η ίδια λοιπόν πλησίασε τον Νταλγκλίσ, του έδωσε το χέρι της και συστήθηκε:

«Λετίσια Φρένσαμ, ασχολούμαι με τα λογιστικά».

«Φαντάζομαι πως με την ιατροδικαστή Γκλένιστερ γνωρίζετε», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ.

Ο Νταλγκλίσ προχώρησε προς την καρέκλα της και τη χαιρέτησε διά χειραψίας. Ήταν η μόνη που εξακολουθούσε να κάθεται και το πορσελάνινο σερβίτσιο στο τραπέζακι πλάι της έδειχνε πως της είχαν προσφέρει τσάι. Απ' ό,τι θυμόταν, φορούσε τα ίδια ρούχα μ' εκείνα που φορούσε στην τελευταία τους συνάντηση, παντελόνια χωμένα μέσα στις δερμάτινες μπότες της κι ένα τουίντ σακάκι που έδειχνε πολύ βαρύ για την ντελικάτη σιλουέτα της. Ένα πλατύγυρο καπέλο που πάντα το φορούσε στραβά, λίγο μόρτικα, το είχε ακουμπήσει στο μπράτσο της πολυθρόνας. Χωρίς το καπέλο, το κεφάλι της, με τα αραιά άσπρα και κοντά κομμένα μαλλιά του, έμοιαζε σαν ανυπεράσπιστου παιδιού. Είχε ντελικάτα χαρακτηριστικά κι ένα δέρμα τόσο χλωμό, που μερικές φορές την έκανε να μοιάζει με μια γυναίκα πολύ άρρωστη. Στην πραγματικότητα όμως ήταν εξαιρετικά ανθεκτική και τα μάτια της, τόσο σκούρα που έλεγες πως ήταν μαύρα, ήταν πολύ νεανικά. Ο Νταλγκλίσ θα προτιμούσε να έχει τον επί χρόνια συνεργάτη του, τον δρ Κίναστον, χαιρόταν όμως, παρ' όλ' αυτά, που έβλεπε ένα άτομο που του άρεσε και που το σεβόταν και με το οποίο είχε δουλέψει στο παρελθόν. Η δρ Γκλένιστερ ήταν μια από τις κορυφές της εγκληματολογικής επιστήμης της Ευρώπης. Ήταν συγγραφέας σημαντικών βιβλίων επί του θέματος και μια εξαιρετική μάρτυς-εμπειρογνώμων στις δίκες. Όμως η παρουσία της του θύμιζε με δυσφορία το ενδιαφέρον που υπήρχε από το Νο 10. Συνήθως η διακεκριμένη δρ Γκλένιστερ καλούνταν όταν υπήρχε κυβερνητική ανάμειξη.

Με ευκνησία νεαρής κοπέλας, σηκώθηκε όρθια και είπε:

«Ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ κι εγώ είμαστε παλιοί συνάδελφοι. Τι λέτε λοιπόν, ξεκινάμε; Κύριε Τσάντλερ-Πάουελ, θα ήθελα, αν δεν έχει αντίρρηση ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ, να ανεβείτε επάνω μαζί μας».

«Καμιά αντίρρηση», είπε ο Νταλγκλίσ.

Κατά πάσα πιθανότητα ο Νταλγκλίσ ήταν ο μοναδικός αξιωματικός στην αστυνομία που η δρ Γκλένιστερ του ζητούσε να εγκρίνει μια απόφασή της. Καταλάβαινε γιατί η δρ Γκλένιστερ χρειαζόταν τον Τσάντλερ-Πάουελ. Υπήρχαν λεπτομέρειες ια-

τρικής φύσης τις οποίες ήταν ο μόνος που γνώριζε. Υπήρχαν όμως και πράγματα που θα ήθελαν να πουν η ίδια και ο Νταλγκλκίς κατά την εξέταση του σώματος και τα οποία θα ήταν λάθος να ειπωθούν μπροστά στον Τσάντλερ-Πάουελ, ο οποίος ήταν δυνάμει ύποπτος. Αυτό το ήξερε η δρ Γκλένιστερ και –αναμιφίβολα– το ήξερε και ο ίδιος ο Τσάντλερ-Πάουελ.

Πέρασαν πάλι από το τετράγωνο χολ και πήραν τη σκάλα. Μπροστά πήγαινε ο Τσάντλερ-Πάουελ και η δρ Γκλένιστερ. Τα βήματά τους ακούστηκαν αφύσικα δυνατά πάνω στα γυμνά σκαλιά που κατέληγαν σ' ένα κεφαλόσκαλο. Η πόρτα στα δεξιά ήταν ανοιχτή και από μια ματιά που έριξε ο Νταλγκλκίς είδε πως επρόκειτο για έναν μακρύ χαμηλοτάβανο χώρο με ένα περλίτε-χνο ταβάνι.

«Είναι», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «η μεγάλη αίθουσα χορού. Εδώ κάποτε, σε μια επίσκεψή του στον πύργο, χόρεψε ο σερ Γουόλτερ Ράλεϊ.* Η αίθουσα, αν εξαιρέσουμε την επίπλωση, είναι ίδια με τότε».

Δεν υπήρξαν σχόλια. Μια δεύτερη και πιο σύντομη σκάλα οδηγούσε σε μια πόρτα η οποία έβγαζε σ' ένα διάδρομο με μοκέτα και με δωμάτια ανατολικά και δυτικά.

«Εδώ», συνέχισε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «βρίσκονται τα δωμάτια των ασθενών. Είναι σουίτες με καθιστικό, υπνοδωμάτιο και ντους. Η αίθουσα χορού ακριβώς από κάτω επιπλώθηκε έτσι ώστε να χρησιμεύσει για καθιστικό για όλους. Οι περισσότεροι ασθενείς προτιμούν να χρησιμοποιούν το δικό τους καθιστικό ή να πηγαίνουν στη βιβλιοθήκη που είναι στο ισόγειο. Το διαμέρισμα της προϊσταμένης Χόλαντ είναι το πρώτο της δυτικής πλευράς, απέναντι ακριβώς από το ασανσέρ».

Δεν χρειαζόταν να υποδειχθεί ποιο ήταν το διαμέρισμα της Ρόντα Γκράντουιν. Ένας ένστολος αστυνομικός καθόταν στην πόρτα και μόλις τους είδε πετάχτηκε όρθιος και χαιρέτησε.

«Είστε ο ντετέκτιβ Γουόρεν;» ρώτησε ο Νταλγκλκίς.

«Μάλιστα».

«Πόση ώρα φρουρείτε εδώ;»

* Sir Walter Raleigh (1552-1618). Άγγλος ποιητής. (Σ.τ.Μ.)

«Από τη στιγμή που έφτασα με τον επιθεωρητή Γουέτσοτσουν, κύριε. Δηλαδή από τις οκτώ και πέντε. Ήδη είχε μπει στην πόρτα η μονωτική ταινία».

«Είχα πάρει οδηγίες να σφραγιστεί η πόρτα από τον επιθεωρητή Γουέτσοτσουν», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ.

Ο Νταλγκλίζ ξεκόλλησε τη μονωτική ταινία και μπήκε στο καθιστικό μαζί με την Κέιτ και πίσω τους τον Μπέντον. Υπήρχε μια έντονη μυρωδιά εμετού, που ερχόταν σε παράξενη αντίθεση με το λούσο του δωματίου. Η πόρτα του υπνοδωματίου βρισκόταν αριστερά. Ο Τσάντλερ-Πάουελ την έσπρωξε λίγο καθώς το φύλλο της βρήκε αντίσταση από το δίσκο που ήταν χάμω, τα σπασμένα φλιτζάνια και την τσαγιέρα που το καπάκι της βρισκόταν δίπλα της αναποδογυρισμένο. Το δωμάτιο ήταν βουτηγμένο στο σκοτάδι και το μόνο φως ήταν το φως της ημέρας που έμπαινε από το καθιστικό. Στο χαλί υπήρχε ένας σκούρος λεκές από το χυμένο τσάι.

«Άφησα τα πράγματα», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «όπως ακριβώς τα βρήκα. Κανείς, από τη στιγμή που η προϊστάμενη κι εγώ βγήκαμε από το δωμάτιο, δεν πέρασε το κατώφλι αυτού του δωματίου. Υποθέτω ότι όλη αυτή η ακαταστασία θα μπορέσει να διορθωθεί μόλις απομακρυνθεί το πτώμα».

«Όχι πριν γίνει έρευνα στον τόπο του εγκλήματος».

Το δωμάτιο δεν ήταν ιδιαίτερα μικρό, αλλά, με πέντε ανθρώπους μέσα, ξαφνικά δημιουργήθηκε συνωστισμός. Ήταν λίγο πιο μικρό από το καθιστικό αλλά ήταν επιπλωμένο με μια κομπόση που έκανε ακόμα πιο αισθητή τη μαύρη φορκαλεότητα αυτού που ήταν ξαπλωμένο στο κρεβάτι. Με την Κέιτ και τον Μπέντον να τον ακολουθούν, ο Νταλγκλίζ πλησίασε στο σώμα. Πάτησε πρώτα το διακόπτη που βρισκόταν δίπλα στον τοίχο και ύστερα πάτησε το διακόπτη του πορτατίφ που ήταν στο κομοδίνο. Διαπίστωσε πως το πορτατίφ δεν είχε λάμπα και πως το κορδόνι στο οποίο υπήρχε το κόκκινο κουμπί για το κουδούνι είχε κρεμαστεί πολύ ψηλά. Στάθηκαν σιωπηλοί δίπλα στο σώμα, με τον Τσάντλερ-Πάουελ να έχει σταθεί λίγο πιο μακριά, καταλαβαίνοντας ότι απλώς τον ανέχονταν εκεί.

Το κρεβάτι ήταν απέναντι από το παράθυρο, που ήταν κλει-

στό με τραβηγμένες τις κουρτίνες. Η Ρόντα Γκράντουνιν βρισκόταν ξαπλωμένη ανάσκελα, τα χέρια της με τις γροθιές σφιγμένες ήταν περιέργα υψωμένα πάνω από το κεφάλι της σαν σε μια θεατρική κίνηση έκπληξης, τα μαύρα μαλλιά της ξέπλεκα πάνω στο μαξιλάρι. Η αριστερή μεριά του προσώπου της ήταν σκεπασμένη με χειρουργικές γάζες και τσιρότα, όμως το λίγο που φαινόταν από το δέρμα ήταν βυσσινί. Το δεξί μάτι της νεκρό, ήταν ορθάνοιχτο, το αριστερό, που έκρυβαν κάπως οι επίδεσμοι, ήταν μισάνοιχτο δίνοντας έτσι την παράξενη και τρομακτική αίσθηση πως το πτώμα τούς περιεργαζόταν κακόβουλα με ένα μάτι που δεν είχε ακόμα πεθάνει. Το σεντόνι τη σκέπαζε ως τους ώμους, λες και ο δολοφόνος ήθελε να εκθέσει το έργο των χειρών του, που το πλαισίωναν οι δυο λεπτές τιράντες του λευκού, λινού της νυχτικού. Η αιτία θανάτου ήταν προφανής. Είχε στραγγαλιστεί από ανθρώπινο χέρι.

Ο Νταλγκλίσ ήξερε πως οι εξεταστικές ματιές πάνω σ' ένα πτώμα –μηδέ της δικής του εξαιρουμένης– ήταν διαφορετικές από το βλέμμα προς μια ζωντανή σάρκα. Ακόμα και σ' έναν επαγγελματία, συνηθισμένο να βλέπει βίαιους θανάτους, πάντα έμενε ένα κατάλοιπο οίκτου, οργής, φρίκης. Ακόμα και οι πιο σπουδαίοι ιατροδικαστές και αξιωματούχοι αστυνομικοί, όταν στέκονταν στη θέση που στεκόταν τώρα ο ίδιος, δεν έπαυαν ποτέ να νιώθουν σεβασμό για τον νεκρό, ένα σεβασμό γεννημένο από κοινές συγκινήσεις, έστω και εφήμερες, και από μια βουβή παραδοχή της κοινής μοίρας των ανθρώπων, της κοινής τους κατάληξης. Καθετί όμως ανθρώπινο, η όποια προσωπικότητα, έσβηνε με την ύστατη πνοή. Το άψυχο σώμα, υποκείμενο ήδη στον αμείλικτο νόμο της αποσύνθεσης, υποβιβάζοταν σε τεκμήριο προς εξέταση με επαγγελματική σοβαρότητα και με επίκεντρο συγκινήσεις που πλέον δεν μπορούσε ούτε να συμμεριστεί ούτε καν να ενδιαφερθεί γι' αυτές. Τώρα πια η μοναδική σωματική επαφή γινόταν από γαντοφορεμένα χέρια που εξερευνούσαν, καθετήρες, θερμόμετρα, νυστέρια που επιδέξια σκάλιζαν ένα σώμα πετσοκομμένο σαν κουφάρι ζώου. Αυτό το σώμα δεν ήταν ό,τι χειρότερο είχε δει όλα αυτά τα χρόνια που δούλευε στην αστυνομία, όμως φαίνεται ότι του είχαν μαζευτεί πολλά,

πολύς οίκτος, πολλή οργή και πολλή αίσθηση αδυναμίας. *Ίσως, σκέφτηκε, να μπούχτισα πια τις δολοφονίες.*

Το δωμάτιο όπου βρισκόταν νεκρή η Ρόντα Γκράντουιν ήταν –όπως άλλωστε και το καθιστικό που είχαν διασχίσει– επιπλωμένο με μια ιδιαίτερη εκζήτηση που αναιρούσε την άνεση, και ο Νταλγκλίσ το έβρισκε απρόσωπο και απωθητικό. Τα αντικείμενα που είχε δει στα πεταχτά καθώς διέσχιζαν το καθιστικό είχαν αποτυπωθεί στη μνήμη του: ένα σεκρετέρ γεωργιανής εποχής, δυο μοντέρνες πολυθρόνες μπροστά σ' ένα ηλεκτρικό τζάκι, μια βιβλιοθήκη κι ένα γραφείο από μαόνι, όλα τοποθετημένα έτσι ώστε να κάνουν εντύπωση. Παρ' όλ' αυτά, δεν θα μπορούσε ποτέ να νιώσει μέσα σε τέτοια δωμάτια σαν στο σπίτι του. Του θύμιζε ένα πανάκριβο εξοχικό ξενοδοχείο που είχε καταλύσει μια φορά –μόνο μια φορά στη ζωή του– όπου τα πάντα ήταν έτσι φτιαγμένα ώστε ο πελάτης να νιώθει κοινωνικά κατώτερος σε σχέση με τους ιδιοκτήτες. Δεν ήταν ανεκτή καμιά ατέλεια. Αναρωτιόταν ποιος να είχε τάχα φροντίσει για τη διακόσμηση των δωματίων. Μάλλον η μινς Κρέσετ. Αν ήταν έτσι, τότε η προσπάθεια ήταν να δώσει στους ασθενείς να καταλάβουν ότι σ' αυτή την πτέρυγα του πύργου η διαμονή ήταν ξενοδοχειακή και μικρής διάρκειας. Όσοι έμεναν εκεί έπρεπε να εντυπωσιάζονται μεν, αλλά όχι να νιώθουν, έστω και πρόσκαιρα, ως ιδιοκτήτες. Η Ρόντα Γκράντουιν ίσως να μην είχε αποκομίσει αυτή την εντύπωση, ίσως να είχε νιώσει σαν στο σπίτι της εδώ μέσα. Βέβαια, το δωμάτιο για κείνη δεν είχε ακόμη μολυνθεί από το σιχαμερό μίasma του θανάτου.

Η δρ Γκλένιστερ γύρισε προς τον Τσάντλερ-Πάουελ και του είπε:

«Χθες βράδυ την είδατε βέβαια».

«Φυσικά».

«Και σήμερα το πρωί τη βρήκατε σ' αυτή την κατάσταση;»

«Ναι. Όταν είδα το λαϊμό της, κατάλαβα ότι δεν μπορούσα να κάνω κάτι, και ότι δεν υπήρχε περίπτωση ο θάνατος να οφειλόταν σε παθολογικά αίτια. Δεν είναι ανάγκη να είσαι ιατροδικαστής για να καταλάβεις πώς πέθανε. Τη στραγγάλισαν. Ό,τι βλέπετε εσείς είναι ακριβώς το ίδιο μ' αυτό που είδα εγώ όταν πλησίασα για πρώτη φορά το κρεβάτι».

«Ήσαστε μόνος;» ρώτησε ο Νταλγκλίσ.

«Ακριβώς δίπλα στο κρεβάτι, ναι, ήμουν μόνος. Η προϊσταμένη Χόλαντ ήταν στο καθιστικό και ασχολιόταν με την Κίμπερλυ Μπόστοκ, τη βοηθό του μάγειρα, που είχε ανεβάσει το πρωινό τσάι. Όταν είδε τη νεκρή, πάτησε το κουδούνι του καθιστικού κατ' επανάληψη και έτσι κατάλαβα πως κάτι σοβαρό συμβαίνει. Όπως θα διαπιστώσετε, το κουδούνι του κρεβατιού έχει μετατοπιστεί ώστε να μην είναι προσβάσιμο από την ασθενή. Η προϊσταμένη Χόλαντ σωστά δεν το άγγιξε. Με διαβεβαίωσε πως όταν τακτοποίησε την άρρωστη για ύπνο, το κουδούνι βρισκόταν ως συνήθως δίπλα στο κρεβάτι. Στην αρχή νόμισα ότι η άρρωστη θα έπαθε κάποιον πανικό ή πως δεν θα ένιωθε καλά και περίμενα να βρω δίπλα της την αδελφή Χόλαντ, επίσης ανταποκρινόμενη στο κάλεσμά της. Ύστερα κλείσαμε τις δυο πόρτες και κατεβάσαμε την Κίμπερλυ στο ισόγειο, στο διαμέρισμά της. Κάλεσα τον άντρα της και του είπα να καθίσει κοντά της και αμέσως μετά τηλεφώνησα στο αστυνομικό τμήμα. Ο επιθεωρητής Γουέτστοουν με καθοδήγησε να σφραγίσω το δωμάτιο και ανέλαβε υπηρεσία περιμένοντας την άφιξή σας. Ήδη είχα φροντίσει ώστε να μην επιτρέπεται η πρόσβαση σε τούτο το διάδρομο και στο ασανσέρ».

Η δρ Γκλένιστερ είχε σκύψει πάνω στο σώμα χωρίς όμως να το αγγίζει. Μετά σηκώθηκε και είπε:

«Στραγγαλίστηκε από ένα δεξί γαντοφορεμένο χέρι. Υπάρχουν αιματώματα από τα δάχτυλα και τον αντίχειρα του δεξιού χεριού, αλλά δεν υπάρχουν γρατσουνιές από νύχια. Θα μπορώ να ξέρω περισσότερα όταν θα κάνω την εξέταση στο νεκροτομείο». Στράφηκε προς τον Τσάντλερ-Πάουελ. «Μια ερώτηση παρακαλώ», του είπε. «Της δώσατε κάποιο ηρεμιστικό για τον ύπνο;»

«Της πρότεινα να πάρει ένα Temazepam, αλλά είπε πως δεν το χρειαζόταν. Είχε συνέλθει εύκολα από τη νάρκωση, έφαγε κάτι ελαφρύ για βραδινό και είπε πως νύσταζε. Πίστευε πως δεν θα είχε δυσκολία να κοιμηθεί. Ο τελευταίος άνθρωπος που την είδε –εκτός φυσικά από το δολοφόνο της– είναι η προϊσταμένη Χόλαντ, και το μόνο πράγμα που της ζήτησε ήταν ένα ζεστό ποτήρι γάλα με μια ιδέα κονιάκ μέσα. Η μис Χόλαντ περίμενε να το

πιο και μετά πήρε το ποτήρι. Το ποτήρι, βέβαια, πλύθηκε στο μεταξύ».

«Στα εργαστήρια», του είπε η δρ Γκλένιστερ, «θα τους ήταν χρήσιμο να έχουν έναν κατάλογο με όλα τα ηρεμιστικά που διαθέτετε εδώ στο φαρμακείο σας καθώς και με όλα τα φάρμακα στα οποία μπορεί να έχει πρόσβαση ένας ασθενής ή να του χορηγούνται. Ευχαριστώ».

«Θα ήθελα», του είπε ο Νταλγκλίζ, «να τα πούμε λίγο ιδιαιτέρως οι δυο μας, σε καμιά δεκαριά λεπτά, γίνεται; Θέλω να έχω μια ιδέα των χώρων καθώς και του αριθμού και των αρμοδιοτήτων του προσωπικού. Επίσης, θα ήθελα να μάθω πώς η μιν Γκράντουνιν ήρθε σ' εσάς».

«Θα σας περιμένω στα γραφεία. Βρίσκονται απέναντι από τη μεγάλη σάλα. Θα φροντίσω να σας δώσω ένα σχέδιο του πύργου».

Περίμεναν μέχρι που άκουσαν τα βήματά του στο διπλανό δωμάτιο και ύστερα την πόρτα να κλείνει. Τότε, η δρ Γκλένιστερ έβγαλε από την Gladstone ταξιδιωτική της τσάντα ένα ζευγάρι χειρουργικά γάντια και άρχισε να αγγίζει με λεπτότητα το πρόσωπο της Γκράντουνιν, και ύστερα το λαιμό της και τα μπράτσα της. Ο Νταλγκλίζ γνώριζε πως η ιατροδικαστής ήταν και εξαιρετική δασκάλα και ήξερε επίσης εκ πείρας ότι σπάνια μπορούσε να αντισταθεί στον πειρασμό να διδάξει τους νεότερους.

«Δεν αμφιβάλω, υπαστυνόμε», είτε απευθυνόμενη στον Μπέντον, «ότι γνωρίζετε τα πάντα περί της νεκρικής ακαμψίας».

«Όχι τα πάντα, κυρία μου. Γνωρίζω πως ξεκινάει από τα βλέφαρα, τρεις ώρες περίπου μετά το θάνατο, πως ύστερα εξαπλώνεται στο πρόσωπο, μετά στο λαιμό, μετά στο θώρακα και τέλος στον κορμό και στα άκρα. Η ακαμψία γενικεύεται, συνήθως, ύστερα από δώδεκα ώρες και ακυρώνεται με αντίστροφη σειρά ύστερα από περίπου τριάντα έξι ώρες».

«Και θεωρείτε ότι η νεκρική ακαμψία επιτρέπει να καθορίσουμε με ακρίβεια την ώρα του θανάτου;»

«Όχι απόλυτα».

«Δεν το επιτρέπει καθόλου. Μπορεί να εξαρτηθεί από άλλους παράγοντες, όπως η θερμοκρασία του δωματίου, ο μυϊκός

ιστός του ατόμου, τα αίτια του θανάτου. Υπάρχουν επίσης κάποιες περιπτώσεις όπου η νεκρική ακαμψία μπορεί να είναι επίπλαστη, να μην έχει καμιά σχέση μ' αυτήν, όπως για παράδειγμα, η έκθεση νεκρού σε πολύ μεγάλη θερμότητα, ή ύπαρξη μεταθανάτιων σπασμών. Γνωρίζετε τι σημαίνει αυτό το τελευταίο, υπαστυνόμε;»

«Μάλιστα. Μπορεί να συμβεί την ώρα του θανάτου. Οι μύες των χεριών συσπώνται τόσο πολύ που αν ο νεκρός κρατάει κάτι σ' αυτά, είναι εξαιρετικά δύσκολο να του το πάρεις.»

«Ο ακριβής προσδιορισμός της ώρας ενός θανάτου είναι το πιο δύσκολο πράγμα και μια από τις πιο σημαντικές ευθύνες του ιατροδικαστή. Ένα αξιοποιήσιμο στοιχείο είναι η ποσότητα του καλίου στο οφθαλμικό υγρό. Στην παρούσα περίπτωση θα ξέρω περισσότερα όταν θα πάρω τη θερμοκρασία του πρωκτού και προχωρήσω στη νεκροτομή. Εν τω μεταξύ, μπορώ να υπολογίσω πρόχειρα βασιζόμενη στην υπόσταση – γνωρίζετε τι σημαίνει αυτό, έτσι δεν είναι;»

«Βεβαίως, είναι η μεταθανάτια ωχρότητα.»

«Και την οποία παρατηρούμε εδώ να είναι εξαιρετικά έντονη. Βασιζόμενη λοιπόν σ' αυτή την παρατήρηση, καθώς και στην παρούσα κατάσταση της νεκρικής ακαμψίας, θα έλεγα, ως προκαταρκτική εκτίμηση, ότι ο θάνατος επήλθε μεταξύ έντεκα και δωδεκάμισι τη νύχτα και μάλλον πιο κοντά στις έντεκα. Χαίρομαι, υπαστυνόμε, που διαπιστώνω πως δεν κινδυνεύετε να γίνετε ένας από εκείνους τους ανακριτικούς υπαλλήλους που περιμένουν να τους δώσει ο ιατροδικαστής μια ακριβή εκτίμηση μόλις δει το πτώμα.»

Με τα τελευταία λόγια τέλειωνε το μάθημα. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή χτύπησε το τηλέφωνο που βρισκόταν στο κομοδίνο. Το κουδούνισμα ήταν διαπεραστικό και απρόσμενο και ακούστηκε σαν μια μακάβρια παραβίαση της γαλήνης του νεκρού. Για λίγο κανείς δεν κινήθηκε εκτός από τη δρα Γκλένιστερ που πήγε ήρεμα προς την ταξιδιωτική της τσάντα λες και ήταν εντελώς κουφή.

Ο Νταλγκλίσ σήκωσε το ακουστικό. Ήταν ο Γουέτσοουν.

«Έφτασε», είπε, «ο φωτογράφος και όπου να 'ναι φτάνουν

και οι δυο τεχνικοί. Αν ήταν δυνατόν να παραδώσω υπηρεσία σε κάποιον από τη Μονάδα σας, θα μπορούσα να φύγω».

«Ευχαριστώ», είπε ο Νταλγκλίζ. «Κατεβαίνω».

Ότι είχε να δει πλάι στη νεκρή το είχε δει και ευχαρίστως θα γλύτωνε από το να παρίσταται στην εξέταση του πτώματος που θα έκανε η δρ Γκλένιστερ.

«Ήρθε ο φωτογράφος», της είπε. «Αν θέλετε, μπορώ να του πω να ανέβει».

«Μετά από δέκα λεπτά, ναι, πέστε του να ανέβει. Μόλις τελειώσει θα ειδοποιήσω τη νεκροφόρα. Αναμφισβήτητα, όλοι οι άνθρωποι εδώ θα δουν με ανακούφιση να φεύγει το πτώμα. Πριν φύγω, θα ήθελα να πούμε δυο λόγια».

Η Κέιτ, σ' όλη τη διάρκεια, είχε μείνει σιωπηλή. Καθώς κατέβαιναν τα σκαλιά, ο Νταλγκλίζ είπε στον Μπέντον.

«Μπορείς σε παρακαλώ να αναλάβεις το φωτογράφο και τους τεχνικούς, Μπέντον; Μπορούν να αρχίσουν να δουλεύουν μόλις μεταφερθεί το πτώμα. Θα πάρουμε αργότερα αποτυπώματα, αν και δεν πιστεύω πως θα βρούμε κάτι ενδιαφέρον. Είναι προφανές ότι ο καθένας από το προσωπικό νομιμοποιείται να έχει μπει στο δωμάτιο μια οποιαδήποτε στιγμή. Κέιτ, έρχεσαι μαζί μου στα κεντρικά γραφεία; Ο Τσάντλερ-Πάουελ μάλλον θα έχει το όνομα του πλησιέστερου συγγενή της Ρόντα Γκράντονιν, ίσως μάλιστα να έχει και του συμβολαιογράφου της. Κάποιος θα πρέπει να τους πει τα νέα και ίσως το καλύτερο είναι να το αναλάβει η τοπική αστυνομία. Επίσης, θα πρέπει να εξοικειωθούμε με το χώρο, να πάρουμε ένα σχεδιάγραμμα, έναν κατάλογο με το προσωπικό που χρησιμοποιεί ο Τσάντλερ-Πάουελ και ποια είναι τα ωράρια του καθενός. Αυτός που την έπνιξε μάλλον φορούσε χειρουργικά γάντια. Οι περισσότεροι άνθρωποι ξέρουν ότι υπάρχουν αποτυπώματα στο μέσα μέρος των λαστιχένιων γαντιών, επομένως τα συγκεκριμένα θα έχουν καταστραφεί. Επίσης, πρέπει οι τεχνικοί να ψάξουν και το ασανσέρ. Και τώρα, Κέιτ, ας πάμε να δούμε τι έχει να μας πει ο γιατρός».

Ο ΤΣΑΝΤΛΕΡ-ΠΑΟΥΕΛ καθόταν στο γραφείο και είχε απλωμένους μπροστά του δυο χάρτες. Ένα χάρτη που έδειχνε τη θέση του σπιτιού σε σχέση με το χωριό κι ένα σχέδιο του πύργου. Μόλις τους είδε, σηκώθηκε και έκανε το γύρο του γραφείου. Όλοι μαζί έσκυψαν στα πλάνα.

«Εδώ», είπε, «είναι η δυτική πτέρυγα των ασθενών, την οποία μόλις επισκεφτήκατε, και μαζί το καθιστικό και το υπνοδωμάτιο της αδελφής Χόλαντ. Το κεντρικό τμήμα του σπιτιού περιλαμβάνει το χολ της εισόδου, τη μεγάλη σάλα, το δωμάτιο της βιβλιοθήκης, την τραπεζαρία κι ένα διαμέρισμα για το μάγειρα και τη γυναίκα του, τον Ντιν και την Κίμπερλυ Μπόστον, το οποίο βρίσκεται δίπλα στην κουζίνα που έχει θέα στον κήπο με τα παρτέρια. Η οικιακή βοηθός, η Σάρον Μπέιτμαν, έχει ένα υπνοδωμάτιο ακριβώς πάνω από το δικό τους. Τα προσωπικά μου διαμερίσματα καθώς και το διαμέρισμα της μς Κρέσετ βρίσκονται στην ανατολική πτέρυγα. Το ίδιο και το καθιστικό και το υπνοδωμάτιο της κυρίας Φρένσαμ, καθώς και δυο δωμάτια ξένων, που τώρα είναι άδεια. Σας ετοίμασα έναν κατάλογο με το προσωπικό που δεν μένει εδώ. Εκτός από το προσωπικό που ήδη είδατε, χρησιμοποιώ έναν αναισθησιολόγο και πρόσθετο νοσηλευτικό προσωπικό για το χειρουργείο. Άλλοι έρχονται με το λεωφορείο, τις μέρες των χειρουργείων, και άλλοι με τα αυτοκίνητά τους. Κανείς δεν διανυκτερεύει εδώ. Μια νοσοκόμα μερικής απασχόλησης, η αδελφή Ρουθ Φρέιζερ, δούλευε μαζί με την αδελφή Χόλαντ, ως την ώρα που τέλειωσε η βάρδια της, δηλαδή ως τις εννέα και μισή».

«Αυτός ο ηλικιωμένος», είπε ο Νταλγκλίζ, «που μας άνοιξε την καγκελόπορτα, μένει μόνιμα εδώ;»

«Αυτός είναι ο Τομ Μογκγουόρθ. Τον κληρονόμησα με την αγορά του σπιτιού. Έχει δουλέψει κηπουρός εδώ, κοντά τριάντα χρόνια. Κατάγεται από μια παλιά οικογένεια του Ντόρσετ και θεωρεί τον εαυτό του ειδικό στην ιστορία, τις παραδόσεις, το φολκλόρ της περιοχής. Και όσο περισσότερα αιματηρά επεισόδια περιλαμβάνουν, τόσο πιο πολύ του αρέσουν. Ο πατέρας του, στην πραγματικότητα, έφυγε και πήγε κι εγκαταστάθηκε

στο Ιστ Εντ του Λονδίνου πριν γεννηθεί ο γιος του, και ο Μογκ ήταν ήδη τριάντα ετών όταν ανακάλυψε τις ρίζες του. Κατά κάποιο τρόπο είναι περισσότερο Λονδρέζος παρά επαρχιώτης. Εξ όσων γνωρίζω, δεν έχει ποτέ δείξει εγκληματικές τάσεις, και αν εξαιρέσουμε τις ιστορίες του για ακέφαλους ιππότες, για κατάρες μαγισσών, και για στρατούς-φαντάσματα βασιλικών που επελαύνουν, είναι ειλικρινής και έμπιστος. Ζει με την αδελφή του στο χωριό. Ο Μάρκους Γουέστχολ και η αδελφή του μένουν στο Στόουν Κότατζ που αποτελεί μέρος της ιδιοκτησίας του πύργου.

«Και τη Ρόντα Γκράντουνιν», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «πώς έγινε και την αναλάβατε;»

«Για πρώτη φορά με επισκέφτηκε στη Χάρλεϊ Στριτ, στις 21 Νοεμβρίου. Δεν την είχε παραπέμψει, όπως γίνεται συνήθως, σε μένα ο παθολόγος της, μίλησα όμως μαζί του. Είχε έρθει για να αφαιρέσω μια βαθιά ουλή από το αριστερό της μάγουλο. Την ξαναείδα στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα, όταν ήρθε για εξετάσεις και ύστερα, για λίγο, την Πέμπτη το απόγευμα. Είχε έρθει εδώ και για μια ενημερωτική επίσκεψη στις 27 Νοεμβρίου, και έμεινε δυο νύχτες, όμως δεν συναντηθήκαμε τότε καθόλου. Πριν από την επίσκεψή της στη Χάρλεϊ Στριτ, δεν την είχα δει ποτέ και δεν έχω ιδέα γιατί προτίμησε να χειρουργηθεί εδώ. Φαντάζομαι ότι με διάλεξε αφού ενημερώθηκε για το ποιοι ήταν οι καλύτεροι αισθητικοί χειρουργοί και προτίμησε το Ντόρσετ από το Λονδίνο για λόγους μυστικότητας. Δεν ξέρω τίποτα γι' αυτήν, εκτός του ότι ήταν μια διάσημη δημοσιογράφος, και φυσικά γνωρίζω το ιατρικό ιστορικό της. Είδα πως ήταν τελείως ήρεμη στην πρώτη της επίσκεψη, πολύ απροσχημάτιστη, πολύ ξεκάθαρη για το τι ήθελε. Υπήρξε κάτι που μου έκανε εντύπωση. Τη ρώτησα γιατί άφησε να περάσουν τόσα χρόνια για να απαλλαγεί από αυτή την παραμόρφωση και γιατί το κάνει τώρα και μου έδωσε την εξής απάντηση: “Γιατί τώρα πια δεν τη χρειάζομαι”».

Μεσολάβησε μια σιωπή και ύστερα ο Νταλγκλίζ είπε:

«Είμαι υποχρεωμένος να σας κάνω την εξής ερώτηση: Έχετε κάποια ιδέα για το ποιος ευθύνεται για τη δολοφονία της μς Γκράντουνιν; Αν έχετε κάποιες υποψίες ή αν υπάρχει και κάτι άλλο, παρακαλώ να μου το πείτε τώρα».

«Όστε λοιπόν υποθέτετε πως πρόκειται για μια δουλειά εκ των ένδον;»

«Δεν υποθέτω τίποτα. Όμως η Ρόντα Γκράντουνι ήταν δική σας ασθενής και σκοτώθηκε μέσα στο σπίτι σας».

«Όχι όμως από κάποιον εκ του προσωπικού μου. Δεν χρησιμοποιώ μανιακούς δολοφόνους».

«Αμφιβάλλω πολύ», είπε ο Νταλγκλίζ, «ότι πρόκειται για μανιακό δολοφόνο, ούτε και υπαινίσσομαι πως το έκανε κάποιος από το προσωπικό. Για πέστε μου, θα διέθετε η μισ Γκράντουνι τις δυνάμεις να βγει από το δωμάτιό της, να κατέβει με το ασανσέρ και να πάει να ξεκλειδώσει την πόρτα της δυτικής πτέρυγας;»

«Από τη στιγμή που συνήλθε από τη νάρκωση», απάντησε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «θα ήταν απολύτως σε θέση να το κάνει. Όση ώρα όμως έμεινε στην ανάνηψη ήταν υπό συνεχή παρακολούθηση και μετά τις τέσσερις και μισή που μεταφέρθηκε στο δωμάτιό της, κάθε μισή ώρα περνούσε κάποιος και την έβλεπε· η μοναδική πιθανότητα θα ήταν μετά τις δέκα το βράδυ, που την ετοίμασαν για ύπνο. Τότε, κατά την άποψή μου, ναι, διέθετε τις δυνάμεις να βγει από τη σουίτα της, αν και βέβαια θα την είχε δει κάποιος σε μια τέτοια περίπτωση. Θα χρειαζόταν επίσης να έχει κλειδιά. Δεν θα μπορούσε να πάρει κλειδιά από το σχετικό ντουλαπάκι του γραφείου γιατί θα χτύπαγε ο συναγερμός. Σ' αυτό το σχέδιο του πύργου, μπορείτε να δείτε τη λειτουργία του συστήματος συναγερμού. Η εξώπορτα, η μεγάλη σάλα, η βιβλιοθήκη, η τραπεζαρία και το γραφείο έχουν συναγερμό, όχι όμως και η δυτική πτέρυγα στην οποία έχουμε να κάνουμε με κλειδιά και σύρτες. Τη νύχτα βάζω εγώ το συναγερμό ή, όταν λείπω, η μισ Κρέσετ. Εγώ ο ίδιος βάζω το σύρτη στην πόρτα της δυτικής πτέρυγας στις έντεκα το βράδυ, εκτός όταν ξέρω ότι κάποιος έχει βγει. Χθες βράδυ, έβαλα κανονικά το σύρτη στις έντεκα».

«Δόθηκαν στη μισ Γκράντουνι κλειδιά την πρώτη φορά που ήρθε σαν επισκέπτρια εδώ;»

«Φυσικά. Όλοι οι άρρωστοι παίρνουν ένα σετ κλειδιά. Η μισ Γκράντουνι τα πήρε κατά λάθος μαζί της όταν έφυγε. Συμβαίνουν αυτά. Τα επέστρεψε με τη συγγνώμη της σε δυο μέρες».

«Και ετούτη τη φορά;»

«Έφτασε την Πέμπτη όταν πια είχε νυχτώσει και είπε ότι δεν ήθελε να πάει στον κήπο. Υπό ομαλές συνθήκες θα έπαιρνε τα κλειδιά της σήμερα το πρωί».

«Τα ελέγχετε;»

«Σχετικά. Υπάρχουν έξι σουίτες ασθενών και έχουμε έξι σετ κλειδιά αριθμημένα, και δύο σετ εφεδρικά. Δεν μπορώ να εγγυηθώ για όλα. Οι ασθενείς, ειδικά όσοι μένουν παραπάνω, είναι ελεύθεροι να μπαινοβγαίνουν όποτε θέλουν. Δεν διευθύνω ψυχιατρική κλινική. Χρησιμοποιούν μόνο την πόρτα της δυτικής πτέρυγας. Από την άλλη, βέβαια, όλοι οι άνθρωποι του σπιτιού έχουν κλειδιά και της εξώπορτας και της πόρτας της δυτικής πτέρυγας. Όλα είναι αριθμημένα όπως και τα κλειδιά των ασθενών. Όλα βρίσκονται στο ντουλαπάκι τους».

Τα κλειδιά ήταν μέσα σ' ένα ντουλαπάκι από μαόνι, κρεμασμένο στον τοίχο δίπλα στο τζάκι. Ο Νταλγκλίσ βεβαιώθηκε πως και τα έξι σετ συν τα δύο εφεδρικά βρίσκονταν εκεί.

Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν ρώτησε τι λόγο θα είχε η Ρόντα Γκράντουνι να κανονίσει ένα ραντεβού μετά την εγχείρηση, ούτε ανέφερε και το πλήθος των αντιρρήσεων που είχε γι' αυτή τη θεωρία, αλλά και ο Νταλγκλίσ δεν το συνέχισε. Είχε όμως θεωρήσει πως ήταν σημαντικό να κάνει αυτές τις ερωτήσεις.

«Απ' όσα άκουσα να λέει επάνω η δρ Γκλένιστερ», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «αλλά από ό,τι κι εγώ ο ίδιος παρατήρησα, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα ενδιαφερθείτε για τα χειρουργικά γάντια που έχουμε εδώ. Αυτά που χρησιμοποιούμε κατά τη διάρκεια των επεμβάσεων φυλάγονται στο δωμάτιο με τα χειρουργικά είδη, μέσα στο χειρουργείο, το οποίο κλειδώνεται πάντοτε. Λαστιχένια γάντια χρησιμοποιούνται επίσης, όταν είναι αναγκαίο, από τις νοσοκόμες και τις καθαρίστριες, και φυλάσσονται στο ντουλάπι με τα καθαριστικά, στο ισόγειο, δίπλα στην κουζίνα. Τα αγοράζουμε σε κούτες, μια κούτα είναι πάντα ανοιχτή, όμως ποτέ δεν μετράμε τα γάντια, ούτε τα χειρουργικά ούτε τα άλλα. Είναι είδη μιας χρήσης. Τα χρησιμοποιούμε και ύστερα τα πετάμε».

Έτσι λοιπόν, σκέφτηκε η Κέιτ, ο καθένας εδώ μέσα ήξερε πως στο ντουλάπι με τα καθαριστικά υπάρχουν γάντια. Όχι όμως και

κάποιος από έξω. Εκτός κι αν του το είχαν πει. Προς το παρόν, δεν υπήρχε ένδειξη πως ο ένοχος είχε χρησιμοποιήσει χειρουργικά γάντια, όμως, για όποιον ήξερε, θα ήταν μια εύλογη επιλογή.

Ο Τσάντλερ-Πάουελ άρχισε να διπλώνει το χάρτη και τα σχέδια του σπιτιού.

«Έχω εδώ», είπε, «τον προσωπικό φάκελο της μς Γκράντουιν. Έχει πληροφορίες που μπορεί να σας χρειάζονται και τις οποίες ήδη έδωσα στον επιθεωρητή Γουέτστοουν. Είναι το όνομα και η διεύθυνση της μητέρας της, την οποία αναφέρει ως πλησιέστερο συγγενή της καθώς και του συμβολαιογράφου της. Υπάρχει μια ακόμα ασθενής στην κλινική η οποία μπορεί ίσως να βοηθήσει, η κυρία Λάουρα Σκέφινγκτον. Με παρακάλεσε να της κάνω σήμερα μια μικρή επέμβαση, αν και κλείνω την κλινική για τις διακοπές των Χριστουγέννων. Ήταν στο διπλανό δωμάτιο της μς Γκράντουιν και λέει πως τη νύχτα είδε φως στους κήπους. Όπως είναι φυσικό, βιάζεται να φύγει, θα ήταν λοιπόν ευγενικό εκ μέρους σας αν εσείς ή κάποιος από την ομάδα σας την έβλεπε πρώτη. Ήδη μου έχει επιστρέψει τα κλειδιά της».

Παραλίγο ο Νταλγκλίζ να του πει ότι καλά θα είχε κάνει να του δώσει αυτή την πληροφορία πιο νωρίς.

«Πού βρίσκεται η κυρία Σκέφινγκτον τώρα;»

«Είναι στη βιβλιοθήκη με την κυρία Φρένσαμ. Σκέφτηκα πως ήταν πιο σωστό να μην αφήσουμε μόνη της την κυρία Σκέφινγκτον. Όπως είναι αναμενόμενο, είναι σοκαρισμένη και φοβισμένη. Είναι φανερό πως δεν μπορούσε να μείνει στο δωμάτιό της. Σκέφτηκα επίσης ότι κι εσείς θα προτιμούσατε να μην υπάρχει κανείς στην πτέρυγα των ασθενών. Έτσι λοιπόν, μόλις πληροφορήθηκα το θάνατο, απαγόρευσα την πρόσβαση στο διάδρομο και στο ασανσέρ. Πιο ύστερα, σύμφωνα με τηλεφωνικές οδηγίες του επιθεωρητή Γουέτστοουν, σφράγισα το δωμάτιο. Η κυρία Φρένσαμ βοήθησε την κυρία Σκέφινγκτον να ετοιμάσει τις βαλίτσες της. Τις έχει τώρα μαζί της και είναι έτοιμη να φύγει. Όσο το νωρίτερο τόσο το καλύτερο για κείνη... και για μας».

Φρόντισε λοιπόν, σκέφτηκε η Κέιτ, να διαφυλάξει τον τόπο του εγκλήματος όσο το δυνατόν καλύτερα, πριν ακόμα καν τηλεφωνήσει στην αστυνομία. Σωστή η σκέψη του. Ή μήπως το έκανε για να

επιδείξει διάθεση συνεργασίας; Όπως και να 'χει το πράγμα, η σκέψη να απαγορεύσει την πρόσβαση στον όροφο και στο ασανσέρ ήταν καλή, αν και δευτερευούσης σημασίας. Όλοι –ασθενείς και προσωπικό– κανονικά θα πρέπει να τα χρησιμοποιούν σε καθημερινή βάση. Αν η δουλειά έχει γίνει από μέσα, δεν θα βγάλουμε και πολλά πράγματα από τα αποτυπώματα.

Όλοι μαζί πέρασαν στη μεγάλη σάλα.

«Θα ήθελα», είπε ο Νταλγκλίζ, «να σας δω όλους μαζί. Τουλάχιστον όλους εκείνους που ήρθαν σε επαφή με τη μισ Γκράντουιν από την ώρα που έφτασε και όλους εκείνους που ήταν μέσα στο σπίτι από την ώρα που μεταφέρθηκε στο δωμάτιό της, στις τέσσερις και μισή, συμπεριλαμβανομένου του Μογκγουόρθ. Θα τους δω έναν έναν αργότερα, στο Ολντ Πολίς Κότατζ. Θα προσπαθήσω να ταράξω όσο το δυνατόν λιγότερο την καθημερινότητα των ανθρώπων αλλά κάποια ενόχληση θα είναι αναπόφευκτη».

«Θα σας χρειαστεί», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «ένας αρκετά μεγάλος χώρος. Αφού δείτε την κυρία Σκέφινγκτον και φύγει, ο χώρος της βιβλιοθήκης θα είναι διαθέσιμος, αν φυσικά σας βολεύει. Μπορείτε επίσης να τον χρησιμοποιήσετε εσείς και οι συνεργάτες σας για τις μεμονωμένες ανακρίσεις».

«Ευχαριστώ», είπε ο Νταλγκλίζ. «Πράγματι, έτσι θα εξυπηρετηθούμε όλοι. Πριν από όλα όμως, θέλω να δω την κυρία Σκέφινγκτον».

«Κάνω ενέργειες», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ καθώς έβγαιναν από το γραφείο, «για να προσλάβω μια ομάδα ιδιωτικής ασφάλειας για να μας προστατέψει από τα μέσα ενημέρωσης και τους περιέργους της περιοχής. Έχετε κάποια αντίρρηση;»

«Καμιά. Αρκεί να βρίσκονται έξω από την καγκελόπορτα και να μην ενοχλούν τις ανακρίσεις μου. Κι εγώ θα αποφασίζω πότε με ενοχλούν και πότε όχι».

Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν απάντησε. Έξω από την πόρτα βρήκαν τον Μπέντον και όλοι μαζί πήγαν στη βιβλιοθήκη, στην κυρία Σκέφινγκτον.

ΚΑΘΩΣ διασχίζανε τη μεγάλη σάλα, η Κέιτ ένωσε πάλι να συγκλονίζεται από την έντονη αίσθηση φωτός, από την άπλα, τα χρώματα, τις φλόγες που ορθώνονταν μέσα στο τζάκι, τα κηροπήγια που φώτιζαν το χειμωνιάτικο σούρουπο, τα διακριτικά αλλά φωτεινά χρώματα της ταπισερί, τις χρυσές κορνίζες, τις πλούσιες αμφιέσεις στους πίνακες, και ψηλά πάνω από το κεφάλι της, τις σκούρες ξυλοδεσιές της οροφής. Όπως άλλωστε ίσχυε και για τον υπόλοιπο πύργο, εδώ δεν ήταν τόπος για να ζεις αλλά για να κοιτάς και να θαυμάζεις. Σ' ένα τέτοιο σπίτι, σκέφτηκε, δεν θα μπορούσε ποτέ να νιώθει ευτυχία, ένα σπίτι που σου φόρτωνε όλο το παρελθόν του, τις κοινωνικές υποχρεώσεις του, και ένωσε χαρά για το φωτεινό διαμέρισμά της, με τα λίγα έπιπλα, που δέσποζε του Τάμεση. Η πόρτα της βιβλιοθήκης, ενσωματωμένη στη δρύινη επένδυση, βρισκόταν στον δεξιό τοίχο δίπλα στο τζάκι. Η Κέιτ δεν ήταν σίγουρη πως θα την είχε αντιληφθεί, αν δεν έβλεπε τον Τσάντλερ-Πάουελ να την ανοίγει.

Σε αντίθεση με τη μεγάλη σάλα, το δωμάτιο στο οποίο μπήκαν την εντυπωσίασε ως πολύ μικρό, άνετο και σεμνό, ένα άδυτο, με βιβλία σ' όλους τους τοίχους, σιωπηλό όπως και τα βιβλία που στριμώχνονταν στα ράφια και μάλιστα, στα πάνω πάνω ράφια τόσο κολλημένα το ένα στ' άλλο, που έλεγες πως ποτέ κανένα τους δεν κατέβηκε από κει. Όπως έκανε πάντοτε, η Κέιτ έριξε ολόγυρα μια γρήγορη, λαθραία ματιά. Θυμόταν πάντα την κατσάδα που έριξε ο Νταλγκλίζ σ' έναν υπαστυνόμο όταν η Κέιτ είχε πρωτομπεί στη Μονάδα: «Εδώ μέσα μας ανέχονται αλλά δεν είμαστε καλοδεχούμενοι», του είχε πει. «Το σπίτι εξακολουθεί να είναι το σπίτι τους. Μην κοιτάς, Σάμιον, τα πράγματά τους σαν να πρόκειται να τα βγάλεις στο σφυρί». Τα ράφια της βιβλιοθήκης που έντυναν όλους τους τοίχους εκτός από εκείνον με τα τρία υψηλά παράθυρα ήταν από ένα ξύλο πιο ανοιχτόχρωμο από εκείνο της σάλας, επίσης είχαν πιο απλά και πιο κομψά σκαλίσματα. Ίσως η βιβλιοθήκη να είχε προστεθεί μεταγενέστερα στο σπίτι. Πάνω πάνω στα ράφια υπήρχαν μαρμάρινες προτομές με τα νεκρά τους μάτια να αφαιρούν τον ανθρώπινο

χαρακτήρα τους και να τα μετατρέπουν σε απλές εικόνες. Σίγουρα ο Νταλγκλίζ και ο Μπέντον θα ήξεραν ποιοι απεικονίζονται, πιθανώς να ήξεραν και το πότε περίπου έγιναν τα ξυλόγλυπτα, μπορεί να ένιωθαν εδώ σαν στο σπίτι τους. Έδιωξε αυτές τις σκέψεις από το μυαλό της. Επιτέλους! Έπρεπε να καταφέρει να δαμάσει αυτό το κόμπλεξ κατωτερότητας που ήξερε πόσο άχρηστο και πόσο ενοχλητικό ήταν. Κανείς από όσους δούλεψαν μαζί της στη Μονάδα δεν προσπάθησε να υποβιβάσει την εξυπνάδα που και η ίδια ήξερε πως διέθετε. Και ύστερα από την υπόθεση του Κομπ* είχε πιστέψει πως είχε ξεμπερδέψει μ' αυτή την ταπεινωτική παράνοια.

Η κυρία Σκέφινγκτον καθόταν σε μια καρέκλα με ψηλή ράχη μπροστά στο τζάκι. Δεν σηκώθηκε αλλά πήρε μια στάση πιο κομπή και τοποθέτησε τις λεπτές γάμπες της τη μια δίπλα στην άλλη. Το πρόσωπό της ήταν οβάλ, το δέρμα τεντωμένο με ψηλά ζυγωματικά, τα χείλη της ήταν γεμάτα και βαμμένα κατακόκκινα. Η Κέιτ σκέφτηκε πως αν αυτή η αρυτίδωτη τελειότητα ήταν έργο του Τσάντλερ-Πάουελ, όφειλε να παραδεχτεί πως τα είχε καταφέρει τέλεια. Όμως τόσο ο λαϊμός της, που ήταν κάπως σκούρος και ρυτιδωμένος από τα χρόνια, όσο και τα χέρια της με τις προεξέχουσες μπλαβιές φλέβες τους, έδειχναν πως δεν ήταν και τόσο νέα. Τα αστραφτερά μαύρα μαλλιά της, ίσια, με χωρίστρα στη μέση, έπεφταν με απαλούς κυματισμούς στους ώμους της και τα χέρια της συνέχισαν μ' αυτά είχαν να κάνουν. Όλο τα έστριβαν και τα 'φερναν πίσω από τ' αυτιά της. Η κυρία Φρένσαμ, που καθόταν απέναντί της, σηκώθηκε και στάθηκε με τα χέρια σταυρωμένα όσο ο Τσάντλερ-Πάουελ έκανε τις συστάσεις. Η Κέιτ, διασκεδάζοντας, παρατήρησε την προβλεπόμενη αντίδραση της κυρίας Σκέφινγκτον που μόλις έπεσαν τα μάτια της στον Μπέντον, άνοιξαν διάπλατα και του έριξαν μια ματιά γρήγορη αλλά διαπεραστική και γεμάτη έκπληξη, περιέργεια, αξιολόγηση. Όμως όταν μίλησε απευθύνθηκε στον Τσάντλερ-Πάουελ με φωνή τσαντισμένου και γκρινιάρικου παιδιού.

*Αναφορά στο βιβλίο της Π. Ντ. Τζέιμς *Ο φάρος*, εκδ. Καστανιώτη, 2007. (Σ.τ.Μ.)

«Είπα πως δεν θα έρθετε ποτέ. Ώρες τώρα περιμένω».

«Μα δεν σας αφήσαμε και μόνη σας. Φρόντισα να έχετε πα-
ρέα».

«Εγώ ένιωθα το ίδιο χάλια σαν να ήμουν μόνη μου. Πάντοτε με έναν άνθρωπο μόνο. Η προϊσταμένη, που έμεινε μαζί μου ε-
λάχιστα, δεν μπορούσε να πει τίποτα για το τι έγινε. Υποθέτω
πως είχε οδηγίες. Τα ίδια και η μισ Κρέσετ, όταν την αντικατέ-
στησε. Και η κυρία Φρένσαμ τώρα, τα ίδια κι αυτή. Σαν να βρί-
σκομαι σε νεκροτομείο, ή υπό παρακολούθηση. Η Ρολς με περι-
μένει έξω. Την είδα από το παράθυρο όταν έφτασε. Ο Ρόμπερτ,
ο σοφέρ μας, θα πρέπει να επιστρέψει κι εγώ δεν θέλω να μείνω
εδώ. Δεν έχω καμιά σχέση. Θέλω να πάω στο σπίτι μου».

Ύστερα, αλλάζοντας ξαφνικά ύφος, γύρισε προς τον Νταλ-
γκλίζ και του άπλωσε το χέρι της.

«Χαίρομαι τόσο πολύ που ήρθατε, κύριε ταξίαρχε. Μου το
είπε ο Στούαρτ πως θα ερχόσαστε. Μου είπε να μην ανησυχώ,
πως θα μου στείλει τον καλύτερο».

Ακολούθησε ολιγόλεπτη σιγή. Η κυρία Σκέφινγκτον ένωσε
προς στιγμινή αμηχανία και γύρισε και κοίταξε τον Τσάντλερ-
Πάουελ. *Και ιδού ο λόγος*, σκέφτηκε η Κέιτ, *για τον οποίο βρισκό-*
μαστε εδώ. Ιδού ο λόγος για τον οποίο ήρθε η εντολή από το Νο 10.
Χωρίς να γυρίσει το κεφάλι, η Κέιτ δεν άντεξε να μη ρίξει μια
ματιά στον Νταλγκλίζ. Στο να συγκρατεί το θυμό του δεν είχε το
ταίρι του το αφεντικό της, όμως εκείνη τον διάβασε στο σύντομο
αναψοκοκκίνισμα του μετώπου του, στο πάγωμα της ματιάς
του, στο πρόσωπό του που έγινε σαν μάσκα σκληρό, στη σχεδόν
αδιόρατη σύσπαση των μυών του. Ποτέ, είπε μέσα της, δεν τον
είχε δει έτσι η Έμμα. Υπήρχαν πράγματα στη ζωή του Νταλ-
γκλίζ που μόνο μαζί της τα μοιραζόταν, πράγματα που ήταν και
θα ήταν πάντα άγνωστα γι' αυτή που αγαπούσε. Η Έμμα γνώ-
ριζε τον ποιητή και τον εραστή, αλλά όχι και τον ντετέκτιβ, όχι
τον αξιωματικό της αστυνομίας. Η δουλειά του και η δική της ή-
ταν απαγορευμένη ζώνη για όποιον δεν είχε δώσει όρκο, για ό-
ποιον δεν είχε εμπλακεί στην επικίνδυνη δικαιοδοσία τους. Αυ-
τή ήταν η σύντροφός του *εν όπλοις* όχι η γυναίκα που είχε κατα-
κτήσει την καρδιά του. Αδύνατον να καταλάβει κανείς τη δου-

λειά του αστυνομικού αν δεν την έχει κάνει. Έμαθε να πνίγει τη ζήλια της, να χαίρεται με τη χαρά του αφεντικού της, αλλά δεν κατάφερε, πού και πού, να μην απολαμβάνει αυτές τις μικρές, ευτελείς παρηγοριές.

Η κυρία Φρένσαμ μουρμούρισε ένα *χαίρετε* κι έφυγε και ο Νταλγκλίσ πήρε την καρέκλα της και κάθισε.

«Ελπίζω, κυρία Σκέφινγκτον», είπε, «να μη χρειαστεί να σας καθυστερήσουμε πολύ, υπάρχουν όμως μερικές πληροφορίες που θέλω να μου δώσετε. Μπορείτε να μας περιγράψετε επακριβώς τι σας συνέβη από τη στιγμή που φτάσατε εδώ χθες το απόγευμα;»

«Εννοείτε από τη στιγμή που πάτησα εδώ το πόδι μου;» Ο Νταλγκλίσ δεν απάντησε. «Μα αυτό», είπε η κυρία Σκέφινγκτον, «είναι γελοίο. Με συγχωρείτε αλλά δεν έχω τίποτα να πω. Τίποτα δεν συνέβη, εννοώ πως δεν συνέβη τίποτα το ασυνήθιστο, εκτός από χθες τη νύχτα, που ίσως να έκανα και λάθος. Επρόκειτο να κάνω μια επέμβαση την άλλη μέρα – δηλαδή σήμερα. Εγώ τυχαία βρέθηκα εδώ. Και ούτε θα ξανάρθω ποτέ. Τρομερό χάσιμο χρόνου όλ' αυτά».

Η φωνή της τρενάρισε. Ο Νταλγκλίσ επέμεινε:

«Ας ξεκινήσουμε από την ώρα που φτάσατε... ήρθατε οδικώς από το Λονδίνο;»

«Με έφεραν. Ο Ρόμπερτ με έφερε με τη Ρολς. Σας το είπα, τώρα με περιμένει έξω για να με πάει πίσω σπίτι μου. Ο άντρας μου τον έστειλε πάλι, μόλις του τηλεφώνησα».

«Που σημαίνει;»

«Πως τον ειδοποίησα μόλις μου είπαν ότι πέθανε μια ασθενής. Θα πρέπει να ήταν γύρω στις οκτώ το πρωί. Υπήρξαν πολλά πέτρα δώθε, βήματα, φωνές, και έτσι έβγαλα το κεφάλι μου από την πόρτα και ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ μπήκε και μου είπε τα κατέκαστα».

«Γνωρίζατε πως η Ρόντα Γκράντουιν έμενε στο διπλανό σας διαμέρισμα;»

«Όχι. Ούτε καν ήξερα πως είναι εδώ. Δεν τη συνάντησα όταν ήρθα και κανείς δεν με ενημέρωσε για την παρουσία της».

«Τη γνωρίζατε;»

«Όχι βέβαια! Από πού να τη γνωρίζω; Δημοσιογράφος είναι,

καλά δεν λέω; Ο Στούαρτ λέει πως είναι άνθρωποι που καλύτερα να τους αποφεύγει κανείς. Τους εμπιστεύεσαι κάτι και σπεύδουν να το μαρτυρήσουν. Δεν ανήκουμε στον ίδιο κόσμο, με καταλαβαίνετε».

«Γνωρίζατε όμως ότι υπήρχε κάποιος δίπλα σας».

«Άκουσα την Κίμπερλυ όταν ανέβασε το βραδινό. Άκουσα το καροτσάκι. Φυσικά εγώ, μετά από ένα ελαφρύ μεσημεριανό που έφαγα σπίτι μου, δεν έπρεπε να φάω τίποτα. Έπρεπε να μείνω νηστική λόγω της νάρκωσης. Όλα αυτά τώρα βέβαια δεν έχουν καμιά σημασία».

«Ας επανέλθουμε στην άφιξή σας. Τι ώρα ήταν;»

«Περίπου πέντε το απόγευμα. Με υποδέχτηκαν στο χολ ο κύριος Γουέστχολ, η αδελφή Χόλαντ και η μίς Κρέσετ, και στη συνέχεια πήρα το τσάι μου μαζί τους, αλλά δεν έφαγα τίποτα. Είχε σκοτεινιάσει πολύ για να κάνω περίπατο στον κήπο, έτσι τους είπα πως θα περνούσα τη βραδιά μου στη σουίτα μου. Θα ξυπνούσα πολύ νωρίς την επομένη για να με δει ο αναισθησιολόγος. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και ο αναισθησιολόγος ήθελαν να με εξετάσουν πριν από το χειρουργείο. Ανέβηκα λοιπόν στο δωμάτιό μου και είδα τηλεόραση μέχρι σχεδόν τις δέκα, οπότε και αποφάσισα να πέσω στο κρεβάτι».

«Τι συνέβη κατά τη διάρκεια της νύχτας;»

«Άργησε να με πάρει ο ύπνος και θα πρέπει να ήταν περασμένες έντεκα όταν άρχισα να γλαρώνω. Ύστερα από λίγο ξύπνησα γιατί ήθελα να πάω στην τουαλέτα».

«Τι ώρα ήταν;»

«Κοίταξα το ρολόι μου, ήθελα να δω πόση ώρα είχα κοιμηθεί. Ήταν δώδεκα παρά είκοσι. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή άκουσα το ασανσέρ. Βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το διαμέρισμα της προϊσταμένης – θα το είδατε μάλλον. Άκουσα τις πόρτες να κλείνουν σιγά και ύστερα το θόρυβο που έκανε καθώς κατέβαινε. Πριν ξαναπέσω στο κρεβάτι, πήγα να ανοίξω τις κουρτίνες. Κοιμάμαι πάντοτε μ' ένα παράθυρο μισάνοιχτο και θέλησα να πάρω λίγο αέρα. Τότε είδα ένα φως στο κέντρο του Σέβερελ Στόουνς».

«Τι είδους φως, κυρία Σκέφινγκτον;»

«Ένα φωτάκι που περιφερόταν ανάμεσα στους μονόλιθους. Ίσως να ήταν φακός. Τρεμούλιασε για λίγο και μετά χάθηκε. Ίσως αυτός που βρισκόταν εκεί να τον έσβησε ή να τον έστρεψε προς το έδαφος. Δεν το ξαναείδα».

«Ύστερα τι κάνατε;»

«Ομολογώ πως φοβήθηκα. Θυμήθηκα τη μάγισσα που την έκαψαν στην πυρά σ' αυτό το σημείο και όλα αυτά που διηγούνται για τους μονόλιθους, πως τάχα έχουν στοιχειώσει. Τα άστρα φώτιζαν λίγο, παρ' όλα αυτά όμως, το σκοτάδι ήταν βαθύ και είχα την αίσθηση πως κάποιος ήταν εκεί έξω. Κάποιος βέβαια θα πρέπει να υπήρχε, αλλιώς πώς θα 'βλεπα το φως. Εννοείται πως δεν πιστεύω στα φαντάσματα, ήταν όμως κάτι αλλόκοτο. Τρομακτικό, πράγματι. Ξαφνικά αισθάνθηκα την ανάγκη συντροφιάς, να μιλήσω με κάποιον, και τότε σκέφτηκα την άρρωστη του διπλανού δωματίου. Όταν όμως άνοιξα την πόρτα που βγάζει στο διάδρομο, συνειδητοποίησα πως δεν θα ήταν και πολύ... πώς να το πω, ευγενικό αν θέλετε. Στο κάτω κάτω ήταν μεσάνυχτα. Σίγουρα θα κοιμόταν. Αν την ξύπναγα θα έκανε σίγουρα παράπονα στην προϊσταμένη. Η μис Χόλαντ γίνεται πολύ αυστηρή όταν κάνεις κάτι που δεν το εγκρίνει».

«Επομένως, ξέρατε πως ήταν γυναίκα η διπλανή σας», είπε η Κέιτ.

Η κυρία Σκέφινγκτον της έριξε μια ματιά όπως θα κοίταζε, σκέφτηκε η Κέιτ, την αναιδή της υπηρέτρια.

«Συνήθως γυναίκες έρχονται εδώ, έτσι δεν είναι; Θέλω να πω ότι εδώ είναι κλινική για αισθητικές επεμβάσεις. Τέλος πάντων, δεν χτύπησα στη διπλανή πόρτα. Αποφάσισα να καλέσω την Κίμπερλυ να μου φέρει ένα τσάι, να διαβάσω ή να ακούσω ραδιόφωνο ώσπου να με ξαναπάρει ο ύπνος».

«Και τη στιγμή που βγήκατε στο διάδρομο, δεν ακούσατε τίποτα, δεν είδατε κανέναν;»

«Όχι, όχι, τίποτα. Θα σας το είχα ήδη αναφέρει. Ο διάδρομος ήταν άδειος και πολύ ήσυχος. Να σας πω την αλήθεια, αγριεύτηκα. Μόνο το φωτάκι δίπλα στο ασανσέρ άναβε».

«Μήπως μπορείτε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «να θυμηθείτε τι ώρα ήταν όταν ανοίξατε την πόρτα σας και κοιτάξατε έξω;»

«Θα πρέπει να ήταν δώδεκα παρά πέντε. Σίγουρα δεν είχα μείνει πάνω από πέντε λεπτά στο παράθυρο. Μετά ζήτησα το τσάι και η Κίμπερλυ μου το έφερε».

«Της είπατε για το φως που είχατε δει;»

«Ναι, της είπα ότι υπήρχε ένα φως που πήγαινε εδώ κι εκεί στις πέτρες, πως με τρώμαζε και πως δεν μ' άφηνε να κοιμηθώ. Για το λόγο αυτόν ζήτησα το τσάι. Και για λίγη παρέα. Όμως η Κίμπερλυ δεν έμεινε πολύ. Προφανώς δεν έχει την άδεια να φλυαρεί με τους ασθενείς».

Ξαφνικά επενέβη ο Τσάντλερ-Πάουελ.

«Πώς και δεν σκεφτήκατε να ξυπνήσετε την αδελφή Χόλαντ; Γνωρίζετε πως το διαμέρισμά της βρίσκεται δίπλα στο δικό σας. Ο λόγος που κοιμάται στον όροφο των ασθενών είναι ακριβώς για να είναι κοντά τους σε περίπτωση ανάγκης».

«Θα μ' έπαιρνε, σίγουρα, για τρελή. Και άλλωστε δεν θεωρούσα πως είμαι άρρωστη, αφού ακόμα δεν είχα χειρουργηθεί. Δεν χρειάζομαι ούτε φάρμακα, ούτε υπνωτικά, ούτε τίποτα».

Προς στιγμήν όλοι σώπασαν. Σαν να συνειδητοποιούσε για πρώτη φορά η κυρία Σκέφινγκτον τη σπουδαιότητα των όσων περιέγραφε, κοίταξε μια τον Νταλγκλίζ και μια την Κέιτ.

«Βεβαίως», είπε, «μπορεί να έκανα λάθος για το φως. Θέλω να πω ήταν αργά, νύχτα, μπορεί και να φαντάστηκα πράγματα».

«Την ώρα που βγήκατε στο διάδρομο», είπε η Κέιτ, «με σκοπό να πάτε στην άρρωστη δίπλα, τότε, ήσαστε βέβαιη πως είχατε δει το φως;»

«Θα πρέπει να ήμουν, έτσι δεν είναι; Θέλω να πω, διαφορετικά δεν θα είχα βγει έτσι, χωρίς λόγο. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως όντως υπήρξε λόγος. Μόλις είχα ξυπνήσει και υποθέτω ότι καθώς κοίταξα έξω τους μονόλιθους και σκέφτηκα τη δύστυχη γυναίκα που άνηκε εκεί ζωντανή, μπορεί να φαντάστηκα πως είδα ένα φάντασμα».

«Και νωρίτερα», είπε η Κέιτ, «όταν ακούσατε την πόρτα του ασανσέρ να κλείνει και το ασανσέρ να κατεβαίνει, μας λέτε τώρα ότι κι αυτό μπορεί να ήταν αποκύημα της φαντασίας σας;»

«Ε όχι, δεν περνάει από το νου μου ότι φαντάστηκα πως άκουσα το ασανσέρ. Κάποιος θα το πήρε. Αυτό όμως συμβαίνει

συχνά, έτσι δεν είναι; Όποιος δηλαδή θέλει ν' ανέβει στο διάδρομο των ασθενών το παίρνει. Για παράδειγμα, κάποιος που θα ήθελε να επισκεφθεί τη Ρόντα Γκράντουιν».

Η σιωπή που έπεσε φάνηκε στην Κέιτ πως κράτησε κάμποσα λεπτά. Ύστερα ο Νταλγκλίζ ρώτησε:

«Χτες τη νύχτα, σ' οποιαδήποτε στιγμή, είδατε ή ακούσατε κάτι από το διπλανό δωμάτιο ή κάτι από το διάδρομο έξω από την πόρτα σας;»

«Όχι, τίποτα, τίποτα. Γνώριζα πως κάποιος υπήρχε δίπλα γιατί άκουσα την προϊσταμένη να μπαίνει. Θέλω να πω ότι όλοι στην κλινική είναι πολύ εχέμυθοι».

«Σίγουρα», της είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «η μισ Κρέσσετ θα σας το είπε όταν σας συνόδευε στο δωμάτιό σας».

«Όντως μου είπε ότι βρισκόταν και άλλη μια ασθενής στην κλινική, αλλά δεν μου είπε ούτε πού ήταν το δωμάτιό της ούτε πώς την έλεγαν. Τέλος πάντων, δεν καταλαβαίνω τι σημασία έχουν όλ' αυτά. Και όσο για το φως, μπορεί να έκανα λάθος. Για το ασανσέρ όμως δεν έκανα. Δεν πιστεύω πως θα μπορούσα να φανταστώ πως άκουσα το ασανσέρ να κατεβαίνει. Ίσως μάλιστα αυτό να με ξύπνησε. Και τώρα», είπε κοιτάζοντας τον Νταλγκλίζ, «θέλω να πάω σπίτι μου. Ο σύζυγός μου είπε ότι δεν θα με ενοχλήσει κανείς, πως η καλύτερη Μονάδα της Μητροπολιτικής Αστυνομίας θα αναλάβει την υπόθεση και πως εγώ θα ήμουν υπό την προστασία της. Δεν θέλω να μείνω σ' ένα σπίτι που κυκλοφορεί ελεύθερος ένας δολοφόνος. Μπορεί να είχε σκοτώσει εμένα. Ίσως μάλιστα εμένα να ήθελε να σκοτώσει. Στο κάτω κάτω ο σύζυγός μου έχει εχθρούς. Όλοι οι ισχυροί άντρες έχουν εχθρούς. Και ήμουν στη διπλανή πόρτα, μόνη και αβοήθητη. Για φανταστείτε να έμπαινε σε λάθος δωμάτιο και να με σκότωνε κατά λάθος; Οι ασθενείς έρχονται εδώ πιστεύοντας πως είναι ασφαλείς. Ένας θεός ξέρει πόσα λεφτά δίνουμε. Και, για πέστε μου, πώς κατάφερε να μπει; Εγώ ό,τι είχα να σας πω το είπα, αλλά μη φανταστείτε πως θα πάρω και όρκο στα δικαστήρια. Δεν βλέπω κανένα λόγο».

«Μπορεί, κυρία Σκέφινγκτον», είπε ο Νταλγκλίζ, «να χρειαστεί. Εγώ είμαι βέβαιος πως θα θελήσω να σας μιλήσω ξανά και

τότε θα σας δω στο Λονδίνο φυσικά. Ή στο σπίτι σας ή στη Σκότλαντ Γιαρντ».

Αυτή η προοπτική σίγουρα δεν της άρεσε, όμως η κυρία Σκέφινγκτον κοίταξε διαδοχικά την Κέιτ και τον Νταλγκλίσ και δεν έκανε κανένα σχόλιο. Αντίθετα, χαμογέλασε στον Νταλγκλίσ και του είπε παρακλητικά σαν παιδάκι:

«Σας παρακαλώ, να πηγαίνω τώρα; Προσπάθησα να σας βοηθήσω, αλήθεια προσπάθησα. Ήταν όμως πολύ αργά και ήμουν μόνη και τρομαγμένη και τώρα όλα αυτά μου φαίνονται σαν ένα απαίσιο όνειρο».

Όμως ο Νταλγκλίσ δεν είχε ακόμη τελειώσει με τη μάρτυρα.

«Σας έδωσαν», ρώτησε, «κλειδιά της πόρτας της δυτικής πτέρυγας όταν φτάσατε, κυρία Σκέφινγκτον;»

«Ναι, μου έδωσαν. Η προϊσταμένη μου τα 'δωσε. Πάντα μου δίνουν δυο κλειδιά ασφαλείας. Αυτή τη φορά ήταν το σερ Νo 1. Τα επέστρεψα στην κυρία Φρένσαμ την ώρα που με βοηθούσε να κάνω τις βαλίτσες μου. Ο Ρόμπερτ ανέβηκε για να κατεβάσει τις βαλίτσες στο αυτοκίνητο. Δεν επιτρεπόταν να μπει στο ασανσέρ και έτσι αναγκάστηκε να τις κατεβάσει στα χέρια με τις σκάλες. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ θα έπρεπε να έχει έναν υπηρέτη. Ο Μογκ, όπως και να το κάνουμε, δεν έχει θέση στον πύργο».

«Τη νύχτα πού είχατε τα κλειδιά;»

«Μάλλον δίπλα στο κρεβάτι μου. Ή όχι, στο τραπέζάκι τα 'βαλα, μπροστά στην τηλεόραση. Τέλος πάντων, τα επέστρεψα στην κυρία Φρένσαμ. Αν χάθηκαν, εγώ δεν ευθύνομαι».

«Όχι», είπε ο Νταλγκλίσ, «δεν χάθηκαν. Σας ευχαριστώ κυρία Σκέφινγκτον για τη βοήθειά σας».

Τώρα που ήταν πια ελεύθερη να φύγει, η κυρία Σκέφινγκτον έγινε ευγενής και σκόρπιζε δεξιά κι αριστερά κάτι αόριστες ευχαριστίες και ψεύτικα χαμόγελα. Ο Τσάντλερ-Πάουελ τη συνόδεψε ως το αυτοκίνητο. Δεν υπήρχε αμφιβολία, σκέφτηκε η Κέιτ, πως θα άρπαζε την ευκαιρία να την παρηγορήσει και να την καλοπιάσει, αλλά ούτε κι ο ίδιος δεν θα μπορούσε να ελπίζει ότι θα κράταγε το στόμα της κλειστό. Δεν θα ξαναρχόταν βέβαια, ούτε αυτή ούτε άλλες. Μπορεί να άρεσε στις ασθενείς να αισθάνονται μια ελαφριά ανατριχίλα, φρικιώνοντας αναδρομικά,

για το κάψιμο μιας μάγισσας το δέκατο έβδομο αιώνα, αλλά σίγουρα δεν θα διάλεγαν μια κλινική όπου μια ανυπεράσπιστα χειρουργημένη ασθενής είχε δολοφονηθεί με αργιότητα. Αν ο Τσάντλερ-Πάουελ βασιζόταν στα έσοδα της κλινικής για τη λειτουργία του πύργου, μάλλον θα τα έβρισκε σκούρα. Η δολοφονία αυτή θα είχε περισσότερα από ένα θύματα.

Περίμεναν μέχρι που άκουσαν τη Ρολς να φεύγει και να ξανάρχεται ο Τσάντλερ-Πάουελ.

«Οι ανακρίσεις θα γίνονται στο γραφείο μας», είπε τότε ο Νταλγκλίζ, «στο Ολντ Πολίς Κότατζ και οι αξιωματικοί μου θα μείνουν στο Γουιστρία Χάους. Θα σας παρακαλούσα, αν είχατε την καλοσύνη, να συγκεντρώσετε τους ανθρώπους του σπιτιού στη βιβλιοθήκη σε μισή ώρα. Στο μεταξύ, στη δυτική πτέρυγα θα εργάζονται οι τεχνικοί. Σας ευχαριστώ πολύ που μου διαθέτετε τη βιβλιοθήκη σας για την επόμενη μία ώρα περίπου».

[9]

ΜΕΧΡΙ να επιστρέψει ο Νταλγκλίζ με την Κέιτ στον τόπο του εγκλήματος, το σώμα της Ρόντα Γκράντουνι είχε διακομιστεί. Δυο υπάλληλοι του νεκροτομείου είχαν με επιδεξιότητα βάλει το σώμα στην πλαστική θήκη του, είχαν κλείσει το φερμουάρ και είχαν κυλήσει το φορείο στο ασανσέρ. Κάτω περίμενε ο Μπέντον για να είναι παρών στην αναχώρηση του ασθενοφόρου που, αντί για νεκροφόρα, είχε έρθει να πάρει το πτώμα, καθώς και για να περιμένει τους αξιωματικούς της εγκληματολογικής υπηρεσίας. Ο φωτογράφος, ένας λιγόλογος ψηλός άντρας, είχε τελειώσει τη δουλειά του και είχε ήδη φύγει. Και τώρα, πριν αρχίσουν την καθιερωμένη ρουτίνα της ανάκρισης των υπόπτων, ο Νταλγκλίζ και η Κέιτ πήγαν ξανά στο άδειο δωμάτιο.

Όταν ο Νταλγκλίζ, νέος, είχε για πρώτη φορά κριθεί άξιος να υπηρετήσει στη Διεύθυνση Ερευνών Ανθρωποκτονιών, σχημάτισε την εντύπωση πως ο αέρας μέσα σ' ένα χώρο που είχε γίνει μια δολοφονία άλλαζε μόλις έφευγε από κει το πτώμα, πως συνέβαινε κάτι πιο ιδιαίτερο από τη φυσική απουσία του θύματος.

Σαν να ανέπνεαν καλύτερα, οι άνθρωποι μιλούσαν πιο δυνατά, υπήρχε μια γενική ανακούφιση σαν ένα πράγμα να έχει πια αποστερηθεί από τις μυστηριακές απειλητικές ή μολυσματικές δυνάμεις του. Ακόμα και τώρα ένιωθε κάποια κατάλοιπα από αυτή την αρχική του εντύπωση. Το ανάστατο κρεβάτι, με το βαθούλωμα από το κεφάλι πάνω στο μαξιλάρι, έδειχνε ακίνδυνο και φυσιολογικό, σαν αυτός που ξάπλωνε εκεί να είχε μόλις σηκωθεί και θα ξαναγύριζε. Και μόνο ο πεσμένος κατάχαμα δίσκος με τις πορσελάνες, ακριβώς πίσω από την πόρτα, ήταν που, κατά τον Νταλγκλίσ, επέβαλε στο δωμάτιο ένα συμβολισμό κάπως θεατρικό και μαζί δυσάρεστο. Όλο το σκηνικό έλεγες πως είχε στηθεί για να γίνει φωτογραφία σε εξώφυλλο εμπορικού θρίλερ.

Κανείς δεν είχε αγγίξει τίποτα από τα πράγματα της μισ Γκράντουιν. Ο χαρτοφύλακός της βρισκόταν στο διπλανό δωμάτιο και ήταν ακόμα κάτω, ακουμπισμένος στο γραφείο του καθιστικού. Μια μεγάλη μεταλλική βαλίτσα με ρόδες βρισκόταν δίπλα στο κομό. Ο Νταλγκλίσ έβαλε το υπηρεσιακό τους βαλιτσάκι –ένα είδος χαρτοφύλακα εφοδιασμένου με όλο το απαραίτητο για την έρευνα υλικό– πάνω στο σκαμνί για τις αποσκευές. Το άνοιξε και έβγαλε, καθώς και η Κέιτ, τα ειδικά γάντια για την έρευνα.

Η τσάντα της μισ Γκράντουιν, από πράσινο δέρμα μ' ένα ασημί κλείσιμο, έμοιαζε με σάκα Gladstone, και ήταν ολοφάνερα ντιζαϊνάτη. Μέσα υπήρχαν κλειδιά σε μπρελόκ, ένα μικρό καρνέ με διευθύνσεις, μια ατζέντα κι ένα πορτοφόλι με τις πιστωτικές κάρτες της, κέρματα τεσσάρων λιρών και εξήντα λίρες σε χαρτονομίσματα των είκοσι και δέκα λιρών. Υπήρχε επίσης ένα μαντίλι, το επιταγολόγιό της σε θήκη δερμάτινη, μια χτένα, ένα μπουκαλάκι άρωμα και ένα ασημένιο στυλό διαρκείας. Στην ειδική τσέπη, βρήκαν το κινητό της.

«Κανονικά», είπε η Κέιτ, «το κινητό της θα έπρεπε να βρίσκεται στο κομοδίνο της. Έτσι, δείχνει σαν να μην ήθελε να απαντήσει σε καμιά κλήση».

Το κινητό της ήταν μικρό και τελευταίου τύπου. Ο Νταλγκλίσ το άνοιξε και έλεγξε τις κλήσεις και τα μηνύματα. Τα παλιά μη-

νύματα είχαν σβηστεί, υπήρχε όμως ένα πρόσφατο στα εισερχόμενα από έναν «Ρόμπιν» που έγραφε: *Συνέβη κάτι σημαντικό. Θέλω τη συμβουλή σου. Σε παρακαλώ, πρέπει να σε δω. Σε παρακαλώ, δέξου με.*

«Πρέπει», είπε ο Νταλγκλίζ, «να ταυτοποιήσουμε τον αποστολέα, να δούμε αν αυτό το κατεπείγον σήμαινε και ερχομό του στο πύργο. Αυτό όμως μπορεί και να περιμένει. Θα ήθελα να ρίξω μια ματιά στα υπόλοιπα δωμάτια ασθενών, πριν ξεκινήσουμε τις ανακρίσεις. Η κυρία Γκλένιστερ είπε πως ο δολοφόνος φορούσε γάντια. Μπορεί να θέλησε να απαλλαγεί όσο γίνεται πιο γρήγορα. Αν ήταν χειρουργικά γάντια μπορεί ο ή η δολοφόνος να τα έκοψε σε μικρά κομμάτια και να τα έριξε στην τουαλέτα. Πάντως, αξίζει να ρίξουμε μια ματιά. Δεν χρειάζεται να περιμένουμε την εγκληματολογική».

Στάθηκαν τυχεροί. Στο μπάνιο της τελευταίας σουίτας του διαδρόμου βρήκαν ένα ελάχιστο κομματάκι λαστιχένιο, λεπτό σαν από ανθρώπινο δέρμα, που είχε κολλήσει στο χέιλος της λεκάνης. Ο Νταλγκλίζ το έπιασε προσεκτικά με τσιμπιδάκι, το έβαλε σε ένα σακουλάκι και το σφράγισε. Ύστερα μονογράψανε και οι δυο πάνω στο σφράγισμα.

«Μόλις φτάσουν οι άντρες της εγκληματολογικής», είπε ο Νταλγκλίζ, «θα τους ενημερώσουμε γι' αυτό το εύρημα. Θα πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους σ' αυτή τη σουίτα και κυρίως στη μεγάλη ντουλάπα της κρεβατοκάμαρας. Είναι η μόνη κρεβατοκάμαρα που διαθέτει τέτοια ντουλάπα. Πρόκειται για μια ακόμα ένδειξη πως το έγκλημα έγινε από κάποιον του σπιτιού. Και τώρα θα πρέπει να τηλεφωνήσω στη μητέρα της μς Γκράντουν».

«Ο επιθεωρητής Γουέτστοουν μου είπε ότι είχε φροντίσει να την επισκεφτεί ένας αστυνομικός. Μου είπε πως το φρόντισε μόλις ήρθε εδώ. Άρα το ξέρει ήδη. Μήπως προτιμάτε να της μιλήσω εγώ, κύριε ταξίαρχε;» ρώτησε η Κέιτ.

«Όχι, Κέιτ, σ' ευχαριστώ. Δικαιούται να της μιλήσω εγώ ο ίδιος. Αφού μου λες όμως πως έχει ήδη ειδοποιηθεί, τότε, δεν υπάρχει βία. Ας προηγηθεί η ομαδική ανάκριση. Θα σε βρω καθώς και τον Μπέντον στη βιβλιοθήκη».

ΟΛΟΙ οι ένοικοι του πύργου, όπως και η Κέιτ και ο Μπέντον, ήταν συγκεντρωμένοι και περίμεναν τον Νταλγκλίζ που μπήκε στη βιβλιοθήκη συνοδευόμενος από τον Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ. Ο Μπέντον παρατήρησε με ενδιαφέρον τον τρόπο που είχαν τοποθετηθεί. Ο Μάρκους Γουέστχολ είχε σταθεί μακριά από την αδελφή του, η οποία καθόταν κοντά στο παράθυρο σε μια καρέκλα με ψηλή ράχη, ενώ ο ίδιος καθόταν σε μια καρέκλα κοντά στην προϊσταμένη Φλάβια Χόλαντ, σε ένδειξη ίσως συναδελφικής αλληλεγγύης. Η Ελένα Κρέσετ είχε καθίσει σε μια πολυθρόνα κοντά στο τζάκι, θεωρώντας όμως πως μια στάση αναπαντική δεν ταίριαζε ίσως με την περίπτωση, καθόταν ευθυτενής και με τα χέρια στα μπράτσα της πολυθρόνας. Ο Μογκγουόρθ, σαν ένας εκτός τόπου Κέρβερους, είχε φορέσει ένα γυαλιστερό μπλε κουστούμι και ριγέ γραβάτα που τον έκανε να μοιάζει με παλαιάς κοπής εργολάβο κηδειών. Στεκόταν με την πλάτη στο τζάκι, δίπλα στην Ελένα και ήταν ο μόνος όρθιος. Γύρισε και κοίταξε τον Νταλγκλίζ την ώρα που έμπαινε και ο Μπέντον έκρινε πως το βλέμμα που έριξε ήταν πιο πολύ επιθετικό παρά εχθρικό. Ο Ντιν και η Κίμπερλυ Μπόστοκ κάθονταν στητοί πλάι πλάι στον μοναδικό καναπέ, έκαναν μια αδιόρατη κίνηση σαν να αμφέβαλλαν αν έπρεπε να σηκωθούν ή όχι και ύστερα, αφού έριξαν μια ματιά ολόγυρα, βούλιαξαν ξανά στα μαξιλάρια του καναπέ. Η Κίμπερλυ γλίστρησε στα κρυφά το χέρι της στο χέρι του άντρα της.

Και η Σάρον Μπέιτμαν καθόταν μόνη της, ευθυτενής, λίγο πιο πέρα από την Κάντις Γουέστχολ. Είχε ακουμπισμένα τα χέρια της στα γόνατά της, τις λεπτές γάμπες της κολλημένες τη μια στην άλλη και τα μάτια της, που διασταυρώθηκαν στιγμιαία με του Μπέντον, μαρτυρούσαν μάλλον δυσπιστία παρά φόβο. Φορούσε ένα βαμβακερό, λουλουδάτο φόρεμα και ένα μπλουτζίν τζάκετ. Το φόρεμα, πιο κατάλληλο για καλοκαίρι παρά για ένα παγερό απόγευμα του Δεκέμβρη, της έπεφτε πολύ φαρδύ και ο Μπέντον αναρωτήθηκε μήπως αυτό το στυλ ορφανού παιδιού, πεισματάρικου και υπερ-πειθαρχημένου, βικτοριανής εποχής, ή-

ταν φτιαχτό. Η κυρία Φρένσαμ είχε διαλέξει μια καρέκλα κοντά στο παράθυρο. Πού και πού έριχνε έξω ματιές σαν για να μην ξεχνάει ότι εκεί υπήρχε ένας κόσμος φυσιολογικός κι όλο φρεσκάδα, άσχετος μ' αυτή την ατμόσφαιρα τη μολυσμένη από το φόβο και την ένταση. Όλοι ήταν χλωμοί και, παρ' όλη τη ζέστη από τα καλοριφέρ και τη φωτιά που τριζοβολούσε στο τζάκι, έδειχναν σφιγμένοι σαν να κρύωναν.

Ο Μπέντον πρόσεξε πως οι υπόλοιποι της παρέας είχαν θεωρήσει πως θα ήταν πιο φρόνιμο να ντυθούν για την περίπτωση έτσι ώστε να δείχνουν περισσότερο σέβας και θλίψη παρά ανησυχία. Τα πουνκάμισα ήταν καλοσιδερωμένα, παντελόνια με τσάκιση και τουνίντ είχαν αντικαταστήσει τα κοτλέ και τα τζιν. Τα πουλόβερ και οι μάλλινες ζακέτες ήταν του κοντιού. Η Ελένα Κρέσετ, πολύ κομψή, φορούσε ένα στενό παντελόνι σε ασπρόμαυρο καρό και μια μαύρη μπλούζα κασμιρένια με γυριστό γιακά. Το πρόσωπό της είχε χάσει τα χρώματά του τόσο, ώστε ακόμα και το λίγο κραγιόν που είχε βάλει να δείχνει σαν κραυγαλέα ένδειξη πρόκλησης. Ο Μπέντον, προσπαθώντας να μην την κοιτάζει πολύ έντονα, είπε μέσα του: *Να ένα πρόσωπο αληθινά μεσαιωνικό και ξαφνιασθηκε που ανακάλυψε πως την έβρισκε ωραία.*

Οι τρεις καρέκλες που είχαν τοποθετηθεί μπροστά στο γραφείο από μαόνι εποχής δέκατου όγδοου αιώνα ήταν κενές και ήταν φανερό πως είχαν μπει εκεί για τους αστυνομικούς. Κάθισαν και ο Τσάντλερ-Πάουελ πήρε μια θέση απέναντί τους, κοντά στη μισ Κρέσετ. Όλων τα βλέμματα έπεσαν πάνω του, αν και ο Μπέντον καταλάβαινε πως οι σκέψεις τους αφορούσαν τον ψηλό μελαχρινό που καθόταν στα δεξιά του. Αυτός κυριαρχούσε στο χώρο. Όμως βρίσκονταν εκεί επειδή τους είχε δώσει την άδεια ο Τσάντλερ-Πάουελ. Ήταν το δικό του σπίτι και η δική του βιβλιοθήκη και αυτό θέλησε να το ξεκαθαρίσει.

Με μια φωνή ήρεμη και αποφασιστική είπε:

«Ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ μου ζήτησε να χρησιμοποιήσει αυτό το δωμάτιο ώστε ο ίδιος και οι αξιωματικοί του να μπορέσουν να μας δουν όλους μαζί και να μας υποβάλουν από κοινού τις ερωτήσεις τους. Πιστεύω πως γνωρίζετε όλοι τον κύριο Νταλγκλίσ, την αστυνομικό επιθεωρητή Μίσκιν και τον υπα-

στυνόμο Μπέντον-Σμιθ. Δεν πρόκειται να βγάλω λόγο. Θέλω μόνο να πω ότι όσα συνέβησαν εδώ χτες τη νύχτα μάς συγκλόνισαν όλους. Τώρα, καθήκον μας είναι να συνεργαστούμε στενά με την αστυνομία στις έρευνές της. Φυσικά, δεν περιμένουμε αυτή η τραγωδία να μη βγει προς τα έξω. Οι ειδικοί θα απαντήσουν στις ερωτήσεις των εφημερίδων και γενικά των μέσων ενημέρωσης, όμως εγώ ζητώ από όλους σας να μη μιλήσετε σε κανέναν εκτός σπιτιού, επί του παρόντος τουλάχιστον. Κύριε ταξίαρχε, έχετε το λόγο».

Ο Μπέντον έβγαλε το σημειωματάριό του. Από την αρχή της καριέρας του είχε εφαρμόσει ένα είδος στενογραφίας αρκετά πρωτότυπης, το οποίο, αν και όφειλε αρκετά στο ιδιοφυές σύστημα του κυρίου Πίτμαν, ήταν εντελώς προσωπικό. Ο προϊστάμενός του είχε σχεδόν αλάνθαστη μνήμη, η δική του όμως αρμοδιότητα ήταν να παρατηρεί, να ακούει και να καταγράφει τα πάντα. Ήξερε γιατί ο Νταλγκλίζ αποφάσισε να κάνει αυτή την προκαταρκτική ομαδική ανάκριση. Ήταν κεφαλαϊώδους σημασίας να έχει μια σφαιρική εικόνα του τι ακριβώς συνέβη από τη στιγμή που η Ρόντα Γκράντουνι μπήκε στον πύργο, το απόγευμα της 13ης Δεκεμβρίου. Και αυτός ο στόχος θα εξυπηρετούνταν καλύτερα αν όλοι οι εμπλεκόμενοι ήταν παρόντες και πρόσθεταν τα σχόλιά τους ή τις παρατηρήσεις τους. Οι πιο πολλοί ένοχοι ήταν ικανοί να ψεύδονται με πειστικότητα όταν ανακρίνονταν κατ' ιδίαν – μερικοί μάλιστα ήταν άριστοι στο είδος. Ο Μπέντον θυμόταν αρκετές περιπτώσεις όπου εραστές ή συγγενείς με κλάματα και με την καρδιά κομμάτια έδειχναν πρόθυμοι να βοηθήσουν στη διαλεύκανση μιας δολοφονίας, ενώ ήξεραν πολύ καλά πού είχαν κρύψει το πτώμα. Ήταν όμως πιο δύσκολο να υποστηρίξεις ένα ψέμα μπροστά σε άλλους. Ίσως ένας ύποπτος να ήταν άξιος να ελέγξει την έκφραση του προσώπου του, οι αντιδράσεις όμως όσων τον άκουγαν μπορούσαν να είναι αποκαλυπτικές.

«Ο λόγος που σας κάλεσα όλους μαζί», είπε ο Νταλγκλίζ, «είναι για να αποκτήσω μια συνολική εικόνα του τι ακριβώς συνέβη στη Ρόντα Γκράντουνι από τη στιγμή που έφτασε εδώ ως τη στιγμή που βρέθηκε νεκρή. Θα χρειαστεί βέβαια να μιλήσω και

σ' έναν έναν ξεχωριστά, ελπίζω όμως να κάνουμε κάποια πρόοδο μέσα στο προσεχές μισάωρο».

Τη σιωπή που ακολούθησε διέκοψε η Ελένα Κρέσετ λέγοντας:

«Ο πρώτος που είδε τη Ρόντα Γκράντουνιν να φτάνει είναι ο Μογκγουόρθυ. Αυτός της άνοιξε την καγκελόπορτα. Η ομάδα υποδοχής, αποτελούμενη από την αδελφή Χόλαντ, τον κύριο Γουέστχολ κι εμένα, την περίμενε στη μεγάλη σάλα».

Η φωνή της ήταν ήρεμη και οι λέξεις άμεσες και σαφείς. Για τον Μπέντον το μήνυμα ήταν καθαρό. *Αν πρέπει να παίξουμε αυτή τη φαρσοκωμωδία, ας την παίξουμε να τελειώνουμε.*

Ο Μογκγουόρθυ κοίταξε τον Νταλγκλίσ.

«Έτσι είναι», του είπε. «Ήρθε πάνω κάτω στην ώρα της. Η μισ Ελένα είχε πει πως την περιμέναμε μετά το τσάι και πριν το δείπνο, κι εγώ είχα το νου μου από τις τέσσερις. Στις επτά παρά τέταρτο έφτασε. Της άνοιξα την καγκελόπορτα και παρκάρισε μόνη της το αυτοκίνητό της. Είπε πως θα πάρει μόνη της τις αποσκευές της – είχε μόνο μια βαλίτσα με ρόδες. Ήταν μια κυρία που ήξερε τι ήθελε. Περίμενα μέχρι που την είδα να κάνει το γύρο και να πηγαίνει στην εξώπορτα του πύργου και είδα την πόρτα να ανοίγει και να την περιμένει η μισ Ελένα. Κατάλαβα πως δεν είχα κάτι άλλο να κάνω κι έτσι έφυγα και πήγα σπίτι μου».

«Δεν μπήκατε στο σπίτι για να μεταφέρετε ίσως τη βαλίτσα της πάνω, στο δωμάτιό της;»

«Όχι. Αφού μπόρεσε να την κουβαλήσει από το πάρκινγκ, υπέθεσα ότι θα μπορούσε να την ανεβάσει και ως τον όροφο των ασθενών. Διαφορετικά όλο και κάποιον θα βρισके να της την ανεβάσει. Εγώ την είδα για τελευταία φορά την ώρα που πέρανε την πόρτα της εισόδου».

«Μπήκατε στο σπίτι οποιαδήποτε ώρα μετά την άφιξη της μισ Γκράντουνιν;»

«Για να κάνω τι;»

«Δεν ξέρω», είπε ο Νταλγκλίσ, «σας ρωτώ αν το κάνατε».

«Όχι δεν το έκανα. Και μια κι ο λόγος για μένα, θέλω να πω στα ίσια ν' αφήσουμε τα μα και μου. Ξέρω πού το πάτε και θα σας γλυτώσω από τον κόπο. Ήξερα πού θα κοιμότανε – στον όροφο των αρρώστων, πού αλλού; Και κλειδιά της πόρτας του

κήπου, ναι έχω, όμως εγώ δεν την ξανάδα στα μάτια μου, ζωντανή ή πεθαμένη, από τότε που την είδα να περνάει την πόρτα της εισόδου. Δεν τη σκότωσα και δεν ξέρω ποιος το 'κανε. Αν το 'ξερα, είτε το πιστεύετε είτε όχι, θα σας το 'λεγα. Δεν τους πάω τους φονιάδες».

«Μογκ», του είπε η μισ Κρέσσετ, «κανείς δεν σε υποψιάζεται».

«Εσείς μπορεί όχι, μισ Ελένα. Άλλοι όμως μπορεί και ναι. Τον ξέρω εγώ τον κόσμο. Καλύτερα να λέμε τα πράγματα με τ' όνομά τους».

«Κύριε Μογκγουόρθυ, σας ευχαριστώ. Τα είπατε σταράτα και με βοηθήσατε. Υπάρχει κάτι άλλο που νομίζετε ότι πρέπει να μάθουμε; Κάτι που να είδατε ή να ακούσατε αφού φύγατε; Για παράδειγμα, είδατε κάποιον κοντά στον πύργο, κανέναν ξένο ίσως, κάποιον που να κινείται ύποπτα;»

Με δυνατή φωνή ο Μογκ είπε:

«Ο οποιοσδήποτε ξένος που περιφέρεται κοντά στον πύργο, βράδυ, είναι για μένα ύποπτος. Δεν είδα κανέναν χτες βράδυ. Είδα όμως ένα αυτοκίνητο παρκαρισμένο στο πάρκινγκ κοντά στις πέτρες. Όχι όταν έφευγα. Αργότερα».

Ο Μπέντον τσάκωσε το πονηρό χαμογέλακι ευχαρίστησης του Μογκ, που γρήγορα πνίγηκε, και υποπτεύθηκε ότι δεν ήταν και τόσο αθώα η στιγμή που διάλεξε για να κάνει αυτή την αποκάλυψη. Η υποδοχή που έγινε στην είδηση σίγουρα τον ευχαρίστησε. Κανείς δεν μίλησε, όμως ο Μπέντον άκουσε ένα σιγανό σφύριγμα, όπως όταν κάποιος ρουφάει την ανάσα του. Αυτό ήταν μια είδηση για όλους, ακριβώς όπως το ήθελε ο Μογκγουόρθυ. Ο Μπέντον τους παρατήρησε που κοιτάζαν ο ένας τον άλλον. Ήταν μια στιγμή ανακούφισης για όλους, που φρόντισαν γρήγορα να την καλύψουν. Ήταν όμως ολοφάνερη.

«Μήπως θυμάστε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «τι αυτοκίνητο ήταν; Τη μάρκα, το χρώμα;»

«Ήταν ένα σκούρο σεντάν. Ίσως μαύρο ή μπλε. Τα φώτα ήταν σβηστά. Κάποιος βρισκόταν στη θέση του οδηγού, αλλά δεν ξέρω αν υπήρχε κι άλλος μέσα».

«Τον αριθμό δεν τον σημειώσατε, έτσι;»

«Όχι. Τι δουλειά είχα να γράφω τους αριθμούς των αυτοκινήτων. Εγώ απλώς πέρανα με το ποδήλατό μου καθώς γύριζα σπίτι μου από το σπίτι της κυρίας Άντα Ντέντον όπου, όπως κάθε Παρασκευή, είχα φάει το ψαράκι μου. Εγώ όταν οδηγώ το ποδήλατό μου κοιτάω το δρόμο, όχι σαν κάτι άλλους. Το μόνο που ξέρω είναι πως υπήρχε εκείδά ένα αυτοκίνητο».

«Τι ώρα ήτανε;»

«Πριν από τα μεσάνυχτα. Γύρω στα πέντε με δέκα λεπτά πριν. Προσπαθώ πάντοτε να είμαι σπίτι πριν από τα μεσάνυχτα».

«Αυτή είναι μια πολύ σημαντική μαρτυρία, Μογκ. Γιατί δεν είπατε κάτι νωρίτερα;» είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ.

«Γιατί να πω; Εσείς ο ίδιος δεν είπατε να μην τριγυρνάμε και να κουτσομπολεύουμε σχετικά με το θάνατο της μισ Γκράντουιν μέχρι που να 'ρθει η αστυνομία; Τώρα λοιπόν που είν' εδώ ο αρχηγός, του λέω τι είδα».

Πριν προλάβει ν' αντιδράσει κανείς, άνοιξε ορμητικά η πόρτα. Όλων τα μάτια γύρισαν κατά κει. Ένας άντρας όρμησε μέσα και πίσω του, με διαμαρτυρίες, ο επιθεωρητής Γουόρεν. Το παρυσιαστικό του ήταν τόσο αλλόκοτο όσο και η εισβολή του θεατρinίστικη. Ο Μπέντον είδε ένα πρόσωπο χλωμό, γοητευτικό, λίγο ερμαφρόδιτο, με φωτεινά γαλάζια μάτια και ξανθά μαλλιά κολλημένα στο μέτωπο όπως τα κατσαρά μαλλιά των μαρμάρινων αγαλμάτων. Φορούσε ένα μακρύ μαύρο παλτό που έφτανε σχεδόν ως το πάτωμα και παντελόνι τζιν ανοιχτόχρωμο. Προς στιγμήν ο Μπέντον νόμισε πως φόραγε πιτζάμες και ρόμπα. Αν είχε σχεδιάσει την εντυπωσιακή είσοδό του, δύσκολα θα μπορούσε να έχει διαλέξει καταλληλότερη στιγμή, αλλά η επινόηση του μελοδράματος φαινόταν μάλλον απίθανη. Ο νεοφερμένος έτρεμε και δεν κατάφερε να ελέγξει την ταραχή του, τη λύπη του ίσως, αλλά μαζί το φόβο του και το θυμό του. Κοίταξε ένα ένα τα πρόσωπα, φανερά ταραγμένος, και πριν προλάβει ν' ανοίξει το στόμα του, η Κάντις Γουέστχολ είπε ήρεμα από τη θέση της κοντά στο παράθυρο:

«Ο εξάδελφός μας Ρόμπιν Μπόιτον. Μένει στο σπιτάκι των ξένων. Ρόμπιν, από δω ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ της Σκότλαντ

Γιαρντ και οι συνάδελφοί του, η επιθεωρητής Μίσκιν και ο υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ».

Ο Ρόμπιν την αγνόησε και γύρισε τα οργισμένα μάτια του προς τον Μάρκουζ.

«Βρε μπάσταρδε. Βρε απάνθρωπε μπάσταρδε! Η φίλη μου, η στενή κι αγαπημένη μου φίλη είναι νεκρή. Δολοφονημένη. Και ούτε καν είχες την ανθρωπιά να με ειδοποιήσεις; Και μαζευτήκατε όλοι εδώ μέσα και γλείφετε την αστυνομία, για να μην ακουστεί παραέξω. Μην και κάνουμε κακό στην πολύτμη δουλειά του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ, έτσι δεν είναι; Κι εκείνη να κείτεται απάνω νεκρή. Όφειλες να μου το πεις! Κάποιος έπρεπε να με ειδοποιήσει. Θέλω να τη δω. Θέλω να την αποχαιρετήσω».

Και ξαφνικά άρχισε να κλαίει με λυγμούς. Τα δάκρυα, ασυγκράτητα, έλουσαν το πρόσωπό του. Ο Νταλγκλίζ δεν μίλησε, αλλά ο Μπέντον πρόσεξε πως τα μαύρα του μάτια κοιτούσαν παρατηρητικά.

Η Κάντις Γουέστχολ μισοσηκώθηκε σαν να ήθελε να πάει να παρηγορήσει τον ξάδελφό της, αλλά ξανακάθισε. Ο αδελφός της όμως του μίλησε.

«Ρόμπιν, είναι αδύνατο αυτό που ζητάς. Το σώμα της μς Γκράντουν έχει μεταφερθεί στο νεκροτομείο. Εγώ όμως προσπάθησα να σε ειδοποιήσω. Πέρασα από το σπίτι σου λίγο πριν τις εννιά, αλλά ήταν φανερό πως κοιμόσουν. Οι κουρτίνες ήταν κλειστές και η πόρτα κλειδωμένη. Από την άλλη, νομίζω πως μας είχες αναφέρει ότι γνωρίζεις τη Ρόντα Γκράντουν, όχι όμως και πως ήταν στενή σου φίλη».

«Κύριε Μπόιτον», του είπε ο Νταλγκλίζ, «προς το παρόν ανακρίνω εκείνους που βρίσκονταν μέσα στον πύργο, από τη στιγμή που έφτασε εδώ η μς Γκράντουν, την Πέμπτη, μέχρι τη στιγμή που ανακαλύφθηκε νεκρή, δηλαδή στις επτά και μισή σήμερα το πρωί. Αν συγκαταλέγεστε σ' αυτούς, τότε σας παρακαλώ να μείνετε. Αν όχι, τότε ένας από τους αξιωματικούς μου ή εγώ ο ίδιος θα σας δούμε το ταχύτερο δυνατόν».

Ο Μπόιτον κατάφερε να κοντρολάρει την οργή του και πνίγοντας τους λυγμούς του είπε με φωνή τσαντισμένου παιδιού.

«Φυσικά και δεν συγκαταλέγομαι. Δεν πάτησα το πόδι μου

εδώ μέσα παρά μόλις τώρα. Ο φρουρός στην πόρτα δεν ήθελε να μ' αφήσει να μπω».

«Ακολουθούσε τις εντολές μου», είπε ο Νταλγκλίζ.

«Και πριν από αυτό, τις δικές μου», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ. «Η μισ Γκράντουνι είχε εκφράσει την επιθυμία να μην την ενοχλήσει κανείς. Λυπάμαι για τη στενοχώρια που σας προκαλέσαμε, κύριε Μπόιτον, αλλά, καταλαβαίνετε, έπρεπε να κάνω ένα σωρό πράγματα με τους αστυνομικούς και την ιατροδικαστή, ώστε μου ξέφυγε εντελώς ότι είσαστε καλεσμένος στο Ρόουζ Κότατζ. Έχετε φάει για μεσημέρι; Να πω να σας ετοιμάσουν κάτι ο Ντιν και η Κίμπερλυ;»

«Φυσικά και δεν έχω φάει. Με ταΐσατε ποτέ στο Ρόουζ Κότατζ; Να το βράσω το φαΐ σας. Μη μου το παίξετε προστάτης εμένα!»

Ορθώθηκε και σηκώνοντας το χέρι του που έτρεμε έδειξε με το δάχτυλο τον Τσάντλερ-Πάουελ. Εν συνεχεία, όμως, κατάλαβε ίσως ότι, έτσι όπως ήταν ντυμένος, η θεατρinίστικη αυτή πόζα τον έκανε να φαίνεται γελοίος, κατέβασε το χέρι του και κοίταξε όλους της παρέας διαδοχικά με βουβή απελπισία.

«Κύριε Μπόιτον», είπε τότε ο Νταλγκλίζ, «από τη στιγμή που υπήρξατε φίλος της μισ Γκράντουνι, οτιδήποτε μας πείτε για κείνη θα μας είναι χρήσιμο, όχι όμως αυτή τη στιγμή».

Τα λόγια, που είχαν ειπωθεί ήρεμα, ήταν διαταγή. Ο Μπόιτον, με πεσμένους τους ώμους, έκανε να φύγει, ξαναγύρισε όμως και απευθυνόμενος κατευθείαν στον Τσάντλερ-Πάουελ είπε:

«Ήρθε εδώ χάμω για να της βγάλεις το σημάδι, για να αρχίσει μια καινούργια ζωή. Σε εμπιστεύτηκε και συ τη σκότωσες, δολοφόνε του κερατά!»

Και χωρίς να περιμένει απάντηση, έφυγε. Ο επιθεωρητής Γουόρεν, που είχε παρακολουθήσει τη σκηνή ατάραχος, τον ακολουθήσε και βγαίνοντας έκλεισε καλά την πόρτα. Μεσολάβησαν πέντε δευτερόλεπτα σιωπής, και ο Μπέντον ένιωσε πως η ατμόσφαιρα είχε αλλάξει. Κάποιος επιτέλους είχε εκστομίσει τη λέξη. Το απίστευτο, το τερατώδες, το τρομακτικό είχε επιτέλους ομολογηθεί.

«Ας συνεχίσουμε λοιπόν», είπε ο Νταλγκλίζ. «Μπορούμε, μισ

Κρέσσετ να το πιάσουμε από κει που υποδέχεστε τη μις Γκράντουιν στην πόρτα;»

Η απαρίθμηση των γεγονότων στα είκοσι λεπτά που ακολούθησαν έγινε με ηρεμία και ο Μπέντον συγκεντρώθηκε στα ιερογλυφικά του. Η Ελένα Κρέσσετ είχε υποδεχτεί την καινούργια ασθενή και την είχε αμέσως οδηγήσει στο διαμέρισμά της. Καθώς την επομένη θα έπαιρνε νάρκωση, δεν μπορούσε να φάει για βράδυ κι έτσι, η μις Γκράντουιν δήλωσε ότι θα ήθελε να την αφήσουν μόνη. Η ασθενής είχε επιμείνει να κυλήσει μόνη της τη βαλίτσα της στο δωμάτιό της και την ώρα που έφυγε η μις Κρέσσετ, εκείνη είχε αρχίσει να βγάζει τα βιβλία της. Την επομένη, έμαθε βεβαίως ότι η επέμβαση της μις Γκράντουιν είχε τελειώσει και ότι το απόγευμα την είχαν μεταφέρει από το χειρουργείο στη σουίτα της στην πτέρυγα των ασθενών. Αυτή άλλωστε ήταν η συνηθισμένη διαδικασία. Η παρακολούθηση των ασθενών δεν ενέπιπτε στις αρμοδιότητές της και έτσι δεν επισκέφτηκε τη μις Γκράντουιν στη σουίτα της. Η ίδια είχε δειπνήσει στην τραπεζαρία μαζί με την προϊσταμένη Χόλαντ, την Κάντις Γουέστχολ και την κυρία Φρένσαμ. Ήξερε ότι ο Μάρκους Γουέστχολ θα πήγαινε στο Λονδίνο όπου θα έτρωγε και θα έμενε στο σπίτι κάποιου ειδικού με τον οποίο έλπιζε να δουλέψει στην Αφρική. Είχε συνεργαστεί με την Κάντις Γουέστχολ στο γραφείο ως τις επτά σχεδόν, όταν ο Ντιν έφερε στη βιβλιοθήκη τα απεριτίφ. Μετά το δείπνο, στο σαλόνι της, είχε παίξει σκάκι και κουβεντιάσει με την κυρία Φρένσαμ. Είχε πέσει για ύπνο κατά τις δώδεκα και κατά τη διάρκεια της νύχτας δεν είχε ακούσει απολύτως τίποτα. Το Σάββατο, είχε κάνει το μπάνιο της και είχε ντυθεί όταν ήρθε ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και της είπε πως είχε βρεθεί νεκρή η Ρόντα Γκράντουιν.

Η κυρία Φρένσαμ επιβεβαίωσε ήρεμα την κατάθεση της μις Κρέσσετ και είπε ότι άφησε την τελευταία στο καθιστικό της και πήγε στο δικό της διαμέρισμα, στην ανατολική πτέρυγα, γύρω στις έντεκα και μισή και πως δεν είδε ούτε άκουσε κάτι κατά τη διάρκεια της νύχτας. Αγνοούσε εντελώς τα περί του θανάτου της μις Γκράντουιν ως τη στιγμή που κατέβηκε στην τραπεζαρία στις οκτώ παρά τέταρτο και τη βρήκε άδεια. Αργότερα, ήρθε ο

κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και της είπε ότι η μισ Γκράντουνι ήταν νεκρή.

Η Κάντις Γουέστχολ επιβεβαίωσε πως δούλεψε με τη μισ Κρέσετ στο γραφείο ως την ώρα του δείπνου. Μετά είχε πάει και πάλι στο γραφείο, για να τακτοποιήσει τα χαρτιά και έφυγε από τον πύργο λίγο μετά τις δέκα. Βγήκε από την κεντρική πόρτα. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ κατέβαινε από τη σκάλα και καληνυχτίστηκαν. Την άλλη μέρα το πρωί, την πήρε τηλέφωνο από το γραφείο και της είπε ότι είχαν βρει νεκρή τη μισ Γκράντουνι, και έτσι η ίδια και ο αδελφός της πήγαν αμέσως στον πύργο. Ο αδελφός της είχε γυρίσει τις μικρές ώρες από το Λονδίνο. Είχε ακούσει το αυτοκίνητό του να φτάνει αλλά δεν σηκώθηκε, εκείνος όμως χτύπησε την πόρτα της και είπαν δυο λόγια.

Η αδελφή Φλόβια Χόλαντ κατέθεσε ήρεμα και με συντομία. Το πρωί της επέμβασης, ο αναισθησιολόγος και το έκτακτο προσωπικό του χειρουργείου έφτασαν νωρίς. Η αδελφή Φρέιζερ, του έκτακτου προσωπικού, είχε κατεβάσει την ασθενή στο χειρουργείο, όπου την εξέτασε ο αναισθησιολόγος, ο ίδιος που την είχε εξετάσει και προηγουμένα στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ πέρασε για λίγο, για να τη χαιρετήσει και να της δώσει θάρρος. Μας είχε γράψει τι ακριβώς της είχε προτείνει να κάνει όταν τον επισκέφτηκε η μισ Γκράντουνι στο γραφείο του στο νοσοκομείο. Η μισ Γκράντουνι ήταν πολύ ήσυχη καθ' όλη τη διάρκεια, δεν έδειχνε να φοβάται ή να ανησυχεί ιδιαίτερα. Ο αναισθησιολόγος και όλο το βοηθητικό προσωπικό έφυγαν μόλις τέλειωσε η επέμβαση. Επρόκειτο να έρθουν και την επομένη το πρωί για την επέμβαση της κυρίας Σκέφινγκτον, που έφτασε χτες το απόγευμα. Η αδελφή Φλόβια συνέχισε λέγοντας ότι, μετά την εγχείρηση, η μισ Γκράντουνι μεταφέρθηκε στην ανάνηψη υπό την επίβλεψη του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ και τη δική της και ότι στις τέσσερις και μισή μεταφέρθηκε με το φορείο στο δωμάτιό της. Η ασθενής ήταν πλέον σε θέση να περπατάει και έλεγε ότι πονάει ελάχιστα. Κοιμήθηκε στη συνέχεια μέχρι τις επτά και μισή, οπότε μπόρεσε να φάει και κάτι ελαφρύ για βράδυ. Δεν θέλησε να πάρει ηρεμιστικό, ζήτησε όμως ένα ξεστό ποτήρι γάλα με κονιάκ. Το δικό της δωμάτιο, συνέχισε, βρί-

σκεται στο τέλος του διαδρόμου αριστερά κι έτσι, περνούσε καθεμία ώρα από το δωμάτιο της μισ Γκράντουιν για να τσεκάρει πως όλα πήγαιναν ομαλά, μέχρι που έπεσε και η ίδια να κοιμηθεί αργά το βράδυ, περασμένα μεσάνυχτα. Από το δωμάτιο της ασθενούς πέρασε για τελευταία φορά στις έντεκα και τη βρήκε να κοιμάται. Δεν άκουσε τίποτα κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Η αφήγηση του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ συνέπιπτε με τη δική της. Υπογράμμισε το γεγονός ότι η ασθενής δεν έδειξε καθόλου να φοβάται, ούτε την εγχείρηση ούτε κάτι άλλο. Είχε ζητήσει με έμφαση να μην επιτραπεί σε κανέναν να την επισκεφτεί όλη την εβδομάδα της ανάρρωσης κι αυτός ήταν ο λόγος που δεν επετράπη η είσοδος στον Ρόμπιν Μπόιτον. Η εγχείρηση είχε πετύχει, κράτησε όμως περισσότερο και ήταν πιο δύσκολη από ό,τι είχε φανταστεί. Όμως ήταν σίγουρος πως το αποτέλεσμα θα ήταν τέλειο. Η μισ Γκράντουιν ήταν μια υγιής γυναίκα που ανταποκρίθηκε πολύ καλά τόσο στη νάρκωση όσο και στην εγχείρηση και δεν ανησυχούσε για την πορεία της υγείας της. Τη βραδιά που πέθανε είχε πάει και την είχε δει κατά τις δέκα και από αυτή την επίσκεψη γύριζε, όταν είδε τη μισ Γουέστχολ να φεύγει.

Η Σάρον, όλη αυτή την ώρα, έμενε καθιστή, ακίνητη, με μια έκφραση που μόνο κατσουφιασμένη –σκέφτηκε η Κέιτ– μπορούσες να τη χαρακτηρίσεις, όταν όμως ερωτήθηκε για το πού ήταν ή για το τι έκανε την προηγούμενη, ρίχτηκε σε μια ανιαρή και βαριεστημένη απαρίθμηση με λεπτομέρειες για όλες τις δουλειές που είχε κάνει, πρωί κι απόγευμα. Όταν της ζητήθηκε να περιοριστεί στην περίοδο που άρχιζε μετά τις τέσσερις και μισή, είπε ότι εργάστηκε στην κουζίνα και στην τραπεζαρία, βοηθώντας τον Ντιν και την Κίμπερλυ Μπόστοκ, ότι έφαγε μαζί τους στις εννιά παρά τέταρτο και μετά πήγε στο δωμάτιό της να δει τηλεόραση. Δεν θυμόταν πότε πήγε για ύπνο και δεν θυμόταν τι είχε δει στην τηλεόραση. Ήταν πολύ κουρασμένη και είχε κοιμηθεί βαριά όλη τη νύχτα. Δεν ήξερε τίποτα για το θάνατο της μισ Γκράντουιν, μέχρι που ήρθε και την ξύπνησε η αδελφή Χόλαντ, η οποία επίσης της είπε να πάει να πιάσει δουλειά και να βοηθήσει στην κουζίνα, πράγμα που νομίζει ότι συνέβη γύρω στις εννιά. Τη συμπαθούσε τη μισ Γκράντουιν, που όταν είχε έρθει

την προηγούμενη φορά της είχε ζητήσει να την ξεναγήσει στους κήπους. Όταν τη ρώτησε η Κέιτ τι έλεγαν, απάντησε πως μίλησε στη μις Γκράντουιν για τα παιδικά της χρόνια, για το πού πήγε σχολείο, και για τη δουλειά της, παλιά, στο γηροκομείο.

Ως τη στιγμή που κλήθηκαν να καταθέσουν ο Ντιν και η Κίμπερλυ Μπόστοκ δεν υπήρξε καμιά έκπληξη. Η Κίμπερλυ είπε ότι η προϊσταμένη τής ζητούσε πού και πού να ανεβάσει το φαγητό στους ασθενείς, αλλά πως τη μις Γκράντουιν δεν την είχε επισκεφτεί γιατί έπρεπε να είναι νησιτική. Ούτε η ίδια ούτε ο άντρας της είχαν δει την ασθενή να φτάνει, και ότι το βράδυ εκείνο ήταν εξαιρετικά απασχολημένοι με την ετοιμασία του φαγητού για το έξτρα προσωπικό του χειρουργείου που θα ερχόταν την άλλη μέρα το πρωί και το οποίο έτρωγε πάντοτε το μεσημέρι, πριν φύγει. Την Παρασκευή, μόλις πριν από τα μεσάνυχτα, την ξύπνησε ένα τηλεφώνημα από την κυρία Σκέφινγκτον, η οποία ζήτησε ένα τσάι. Ο άντρας της τη βοήθησε να μεταφέρει το δίσκο επάνω. Ο ίδιος δεν έμπαινε ποτέ στα δωμάτια των ασθενών, την περίμενε όμως έξω να βγει. Η κυρία Σκέφινγκτον της φάνηκε φοβισμένη και της είπε για ένα φως που αναβόσβηνε στις πέτρες, αλλά η Κίμπερλυ είχε σκεφτεί πως το φαντάστηκε. Είχε ρωτήσει την κυρία Σκέφινγκτον αν ήθελε να καλέσει την αδελφή Χόλαντ, αλλά εκείνη αρνήθηκε και είπε ότι φοβόταν πως η αδελφή Χόλαντ θα θύμωνε αν την ξυπνούσαν χωρίς λόγο.

Στο σημείο αυτό επενέβη η αδελφή Χόλαντ:

«Οι εντολές που σου έχουν δοθεί, Κίμπερλυ, είναι να με καλεις αν κάποιος ασθενής σου ζητήσει οτιδήποτε μέσα στη νύχτα. Γιατί δεν το έκανες; Η κυρία Σκέφινγκτον περίμενε να χειρουργηθεί».

Εκείνη τη στιγμή, με τις αισθήσεις σε συναγερμό, ο Μπέντον σήκωσε το κεφάλι του από το σημειωματάριό του. Κατάλαβε ότι η ερώτηση δεν άρεσε καθόλου. Το κορίτσι κοκκίνισε. Έριξε μια ματιά στον άντρα της και τα χέρια τους σφίχτηκαν πιο δυνατά.

«Συγγνώμη, αδελφή», είπε, «νόμισα ότι μόνο από την επομένη θα θεωρούνταν όντως ασθενής, γι' αυτό δεν σας ξύπνησα. Εγώ όμως τη ρώτησα αν ήθελε να φωνάξω εσάς ή τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ».

«Η κυρία Σκέφινγκτον, Κίμπερλυ, ήταν στην ουσία ασθενής μας από τη στιγμή που έφτασε εδώ. Ήξερες πού θα με έβρισκες. Κι αυτό έπρεπε να είχες κάνει».

«Σας είπε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «αν άκουσε να κατεβαίνει το ασανσέρ μέσα στη νύχτα;»

«Όχι, μόνο για το φως μου είπε».

«Και όση ώρα ήσαστε στον όροφο, άκουσε κάτι ή είδε κάτι ασυνήθιστο κάποιος από τους δυο σας;»

Κοιτάχτηκαν, και ύστερα σφίξανε τα χέρια τους δυνατά.

«Μείναμε», είπε ο Ντιν, «μόλις λίγα λεπτά εκεί. Όλα ήταν ήσυχα. Ένα μικρό φωτάκι νυκτός μόνο ήταν αναμμένο στο διάδρομο, όπως είναι συνήθως».

«Και το ασανσέρ; Μήπως είδατε πού ήταν το ασανσέρ;»

«Μάλιστα, κύριε, το ασανσέρ ήταν στο ισόγειο. Το πήραμε για να ανεβάσουμε το τσάι. Θα μπορούσαμε να ανέβουμε με τα σκαλιά, αλλά το ασανσέρ είναι πιο γρήγορο».

«Μήπως υπάρχει και κάτι άλλο που πρέπει να μου πείτε γι' αυτή τη νύχτα;»

Πάλι έπεσε σιωπή. Πάλι οι δυο τους κοιτάχτηκαν. Ο Ντιν έδειχνε σαν να έπαιρνε μια απόφαση.

«Υπάρχει κάτι, κύριε», είπε. «Όταν κατεβήκαμε ξανά στο ισόγειο, πρόσεξα πως η πόρτα του κήπου δεν είχε το σύρτη. Περνάμε υποχρεωτικά από μπροστά της προκειμένου να πάμε ξανά στο διαμέρισμά μας. Είναι μια βαριά δρύινη πόρτα στα δεξιά που βγάζει στην αλέα με τις φλαμουριές και στο Σέβερελ Στόουνς».

«Είσαστε βέβαιος γι' αυτό;» ρώτησε ο Νταλγκλίζ.

«Μάλιστα, κύριε, απολύτως βέβαιος».

«Επισημάνετε το γεγονός στη γυναίκα σας;»

«Όχι, κύριε. Της το είπα μόνο την άλλη μέρα το πρωί στην κουζίνα, όταν ήμαστε οι δυο μας».

«Πήγε κανείς από τους δυο σας ή και οι δυο μαζί να ελέγξετε;»

«Όχι, κύριε».

«Και αυτό το παρατηρήσατε κατεβαίνοντας και όχι όταν βοηθούσατε τη γυναίκα σας να ανεβάσει το τσάι;»

«Μόνο κατεβαίνοντας».

Η αδελφή Χόλαντ επενέβη.

«Δεν καταλαβαίνω τι ανάγκη ήταν, Ντιν, να βοηθήσεις ν' α-
νεβάσει η Κιμ το τσάι. Ο δίσκος δεν είναι δα και τόσο βαρύς.
Δεν μπορούσε δηλαδή η Κίμπερλυ να τα καταφέρει μόνη της;
Συνήθως μπορεί. Και υπάρχει ασανσέρ. Και πάντοτε υπάρχει έ-
να φωτάκι για τη νύχτα στη δυτική πτέρυγα».

«Ναι», είπε αμέσως ο Ντιν, «θα μπορούσε. Εμένα όμως δεν
μ' αρέσει να κυκλοφορεί στο σπίτι μόνη της μες στη νύχτα».

«Γιατί; Τι φοβάσαι;»

Ο Ντιν, λίγο δειλά, απάντησε:

«Τίποτα. Απλώς δεν μου αρέσει».

Ο Νταλγκλίσ με ηπιότητα τον ρώτησε:

«Ξέρατε ότι κανονικά ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ βάζει στην
πόρτα το σύρτη στις έντεκα το βράδυ ακριβώς;»

«Μάλιστα, κύριε, το ήξερα. Όλοι το ξέρουμε. Καμιά φορά ό-
μως τον βάζει αργότερα, αν τύχει να κάνει τον περίπατό του
στον κήπο. Σκέφτηκα ότι αν έβαζα το σύρτη μπορεί να έμενε έ-
ξω και να μην είχε τη δυνατότητα να μπει μέσα ξανά».

«Τι λες, Ντιν;» είπε η αδελφή Χόλαντ. «Είναι δυνατόν να κά-
νει βόλτες στον κήπο μες στα μεσάνυχτα, Δεκέμβρη μήνα;»

Ο Ντιν γύρισε και κοίταξε όχι αυτήν αλλά τον Νταλγκλίσ και
είπε:

«Δεν είχα δουλειά, κύριε, να βάλω το σύρτη. Η πόρτα άλλω-
στε ήταν κλειδωμένη. Κανείς δεν θα μπορούσε να μπει χωρίς
κλειδί».

«Είστε σίγουρος», ρώτησε ο Νταλγκλίσ τον Τσάντλερ-Πάουελ,
«πως βάλατε το σύρτη στις έντεκα;»

«Εβαλα, όπως πάντοτε το σύρτη στις έντεκα και έτσι τον
βρήκα το πρωί στις έξι και μισή σήμερα».

«Εβγαλε κάποιος από σας για έναν οποιοδήποτε λόγο το
σύρτη; Καταλαβαίνετε όλοι πόσο σημαντικό είναι. Αυτό πρέπει
να το ξεκαθαρίσουμε άμεσα».

Κανείς δεν μίλησε. Η σιωπή συνεχίστηκε. Τότε ο Νταλγκλίσ
είπε ξανά:

«Μήπως πρόσεξε και κάποιος άλλος αν η πόρτα είχε ή δεν εί-
χε το σύρτη μετά τις έντεκα;»

Και πάλι σιωπή, που όμως τελικά έσπασε από σιγανά αρνητικά ψιθυρίσματα. Ο Μπέντον πρόσεξε πως απέφευγαν να κοιταχτούν στα μάτια.

«Τότε», είπε ο Νταλγκλίσ, «τελειώσαμε προς το παρόν. Ευχαριστώ για τη συνεργασία. Θα ήθελα να σας δω και τον καθένα ξεχωριστά, ή εδώ ή στο γραφείο μου στο Ολντ Πολίς Κότατζ».

Ο Νταλγκλίσ σηκώθηκε κι ένας ένας σηκώθηκαν και όλοι οι άλλοι. Συνέχιζαν να μη μιλάνε. Διέσχιζαν το χολ όταν τους πρόλαβε ο Τσάντλερ-Πάουελ.

«Θα ήθελα», είπε στον Νταλγκλίσ, «να σας πω δυο λόγια, αν έχετε χρόνο».

Ο Νταλγκλίσ μαζί με την Κέιτ τον ακολούθησαν στο γραφείο κι έκλεισαν την πόρτα. Ο Μπέντον δεν ένωσε καμιά πικρία γι' αυτή την εξαίρεση που έγινε διακριτικά και χωρίς κουβέντες. Ήξερε πως υπήρχαν στιγμές στην ανακριτική διαδικασία όπου δυο αστυνομικοί ήταν δυνατόν να αποσπάσουν πληροφορίες αλλά τρεις ήταν αδύνατον.

Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν έχασε χρόνο κι ενώ ήταν ακόμα όρθιοι και οι τρεις τους είπε:

«Πρέπει να σας πω κάτι. Ασφαλώς αντιληφθήκατε πως η Κίμπερλυ βρέθηκε σε δύσκολη θέση όταν ερωτήθηκε γιατί δεν ξύπνησε τη Φλάβια Χόλαντ. Πιστεύω ότι μάλλον προσπάθησε. Η πόρτα της σουίτας της δεν ήταν κλειδωμένη και αν η ίδια ή ο Ντιν τη μισάνοιξαν θα πρέπει να άκουσαν κάποιες φωνές, τη δική μου και της Φλάβια. Βρισκόμουν μαζί της τα μεσάνυχτα. Πιστεύω ότι το ζεύγος Μπόστοκ δυσκολεύτηκε να σας το πει, κυρίως παρουσία άλλων».

«Δεν νομίζετε», είπε έκπληκτη η Κέιτ, «πως θα είχατε ακούσει το άνοιγμα της πόρτας;»

Την κοίταξε ήρεμα.

«Όχι απαραίτητα. Είχαμε μεγάλη συζήτηση».

«Θα διαλευκάνω αυτό το σημείο αργότερα», είπε ο Νταλγκλίσ. «Θα ρωτήσω το ζεύγος. Μείνατε πολλή ώρα μαζί;»

«Αφού έβαλα τους συναγερμούς και το σύρτη στην πόρτα του κήπου, πήγα και βοήθα τη Φλάβια στο καθιστικό της. Έμεινα μέχρι τη μία περίπου. Υπήρχαν θέματα που θέλαμε να συζη-

τήσουμε, άλλα επαγγελματικά και άλλα προσωπικά. Τίποτε από αυτά δεν σχετίζεται με το θάνατο της Ρόντα Γκράντουιν. Σε όλο αυτό το διάστημα ούτε ακούσαμε ούτε είδαμε κάτι περίεργο».

«Το ασανσέρ το ακούσατε;»

«Δεν το άκουσα. Και δεν μου κάνει εντύπωση. Όπως είδατε και σεις, βρίσκεται κοντά στη σκάλα και απέναντι από το καθιστικό της προϊσταμένης. Είναι τελευταίου τύπου και σχετικά αθόρυβο. Η αδελφή Χόλαντ θα σας επιβεβαιώσει, φυσικά, αυτά που σας λέω και δεν αμφιβάλλω ότι και η Κίμπερλυ, αν ερωτηθεί από κάποιον που έχει την εμπειρία να εκμαιεύει πληροφορίες από ευαίσθητα άτομα, θα παραδεχτεί πως άκουσε τις φωνές μας, μια και θα ξέρει ότι σας μίλησα. Και μη βιαστείτε να με επαινέσετε επειδή σας είπα κάτι που ελπίζω να μείνει μεταξύ μας. Θα ήμουν εξαιρετικά αφελής να μην ξέρω πως αφού η Ρόντα Γκράντουιν δολοφονήθηκε γύρω στα μεσάνυχτα, η Φλάβια κι εγώ είμαστε άλλοι ο ένας για τον άλλον. Ας είμαστε ειλικρινείς. Δεν σας ζητάω ιδιαίτερη μεταχείριση. Οι γιατροί όμως δεν δολοφονούν συνήθως τους αρρώστους τους και αν είχα βάλει σκοπό να καταστρέψω αυτό το μέρος και τη φήμη μου, θα είχα κάνει το φόνο πριν και όχι μετά την εγχείριση. Σιχαίνομαι να πηγαίνει στράφι η δουλειά μου».

Παρατηρώντας το πρόσωπο του Τσάντλερ-Πάουελ που ξαφνικά είχε μεταμορφωθεί από θυμό και αηδία, ο Νταλγκλίσ κατάλαβε ότι τα τελευταία αυτά λόγια του ήταν αληθινά.

[11]

Ο ΝΤΑΛΓΚΛΙΣ βγήκε μόνος στον κήπο για να τηλεφωνήσει στη μητέρα της Ρόντα Γκράντουιν. Δεν του άρεσαν αυτά τα τηλεφωνήματα. Του ήταν δύσκολο να συλλυπείται όταν ήδη του είχε κάνει η αστυνομικός υπηρεσίας του τοπικού τμήματος. Ήταν ένα καθήκον που κανείς αστυνομικός δεν έκανε πρόθυμα. Ο ίδιος είχε πολλές φορές, την ώρα που το εκτελούσε, μείνει με το χέρι μετέωρο, διστάζοντας να χτυπήσει το κουδούνι ή το ρόπτρο μιας πόρτας που μονίμως άνοιγε πάραυτα και να αντιμετωπίσει

μάτια απορημένα, ικετευτικά, γεμάτα ελπίδα ή αγωνία, φέροντας νέα που θα άλλαζαν ζωές. Κάποιοι συνάδελφοί του, το ήξερε, θα είχαν αφήσει την Κέιτ να το κάνει. Το να εκφράζεις τη λύπη σου σ' έναν πενθούντα συγγενή τηλεφωνικώς το θεωρούσε αγένεια, πίστευε όμως ότι οι στενοί συγγενείς έπρεπε να ξέρουν ποιος ήταν ο αξιωματικός που είχε αναλάβει την υπόθεση της δολοφονίας και πως έπρεπε να ενημερώνονται για την πορεία των ερευνών, στο μέτρο του δυνατού.

Του απάντησε μια ανδρική φωνή. Ήταν αμήχανη και τρομαγμένη σαν να ήταν το τηλέφωνο ένα μηχανήμα υψηλής τεχνολογίας, από το οποίο δεν περίμενες ν' ακούσεις τίποτα ευχάριστο. Χωρίς να πει ποιος είναι, απάντησε με μια εμφανή ανακούφιση: «Αστυνομία είπατε; Περιμένετε σας παρακαλώ, φωνάζω τη γυναίκα μου».

Ο Νταλγκλίσ είπε για δεύτερη φορά ποιος ήταν και συλλυπήθηκε όσο πιο ευγενικά μπορούσε, αν και καταλάβαινε πως τα νέα που μόλις είχαν διαβιβαστεί ήταν τέτοια που καμιά ευγένεια δεν μπορούσε να τα απαλύνει. Αρχικά, υπήρξε απόλυτη σιωπή. Κι έπειτα η γυναίκα, με μια φωνή αδιάφορη λες και την είχε καλέσει σ' ένα βαρετό τσάι, άρχισε να λέει:

«Πολύ ευγενικό εκ μέρους σας να με πάρετε τηλέφωνο, αλλά τα μάθαμε ήδη. Μας τα είπε αυτοπροσώπως μια νεαρή της τοπικής αστυνομίας. Είπε ότι της είχε τηλεφωνήσει κάποιος από την αστυνομία του Ντόρσετ. Έμεινε μαζί μου ως τις δέκα. Πολύ ευγενική κοπέλα. Ήπιαμε ένα τσάι μαζί, αλλά δεν μου είπε πολλά. Μόνο πως βρέθηκε η Ρόντα νεκρή και πως ο θάνατός της δεν οφείλονταν σε φυσιολογικά αίτια. Δεν μπορώ ακόμα να το πιστέψω. Ποιος μπορούσε να θέλει να κάνει κακό στη Ρόντα; Της ζήτησα να μου πει τι είχε συμβεί και αν η αστυνομία γνώριζε τον ένοχο, αλλά μου είπε ότι δεν μπορούσε να απαντήσει σε τέτοιες ερωτήσεις γιατί είχαν άλλοι αναλάβει την υπόθεση και πως θα ερχόσαστε σε επαφή μαζί μου. Εκείνη είχε έρθει μόνο για να με ενημερώσει. Πάντως ευγενικό εκ μέρους της».

«Κυρία Μπράουν», ρώτησε ο Νταλγκλίσ, «γνωρίζετε αν η κόρη σας είχε εχθρούς; Κάποιον που να θέλει να τη βλάψει;»

Στη φωνή της, αυτή τη φορά, διέκρινε μια ολοφάνερη πικρία.

«Τι να πω; Θα πρέπει να είχε, δεν θα είχε; Εσείς τι λέτε; Διαφορετικά δεν θα την είχαν σκοτώσει. Σε ιδιωτική κλινική ήταν. Η Ρόντα δε λογάριάζε τα λεφτά. Γιατί λοιπόν δεν την πρόσεξαν; Πολύ αμελείς πρέπει να είναι αυτοί που έχουν την κλινική για ν' αφήνουν έτσι να σκοτώνουν τους ασθενείς τους. Όλο το μέλλον ήταν μπροστά της. Η Ρόντα ήταν εξαιρετικά επιτυχημένη γυναίκα. Ανέκαθεν υπήρξε έξυπνη, ακριβώς σαν τον μπαμπά της».

«Εσάς σας είχε ενημερώσει πως θα πήγαινε στην κλινική του Σέβερελ Μάνορ για να αφαιρέσει το σημάδι της;»

«Μου είχε πει ότι σχεδίαζε να το ξεφορτωθεί, αλλά δεν μου είχε πει ούτε το πού ούτε το πότε. Η Ρόντα δεν έλεγε πολλά. Έτσι ήταν από παιδί, το μυστικό της δεν το 'λεγε πουθενά, δεν έλεγε τις σκέψεις της. Από τον καιρό που έφυγε από το σπίτι, δεν βλεπόμασταν πολύ. Στο γάμο μου όμως το Μάιο έκανε τόσο δρόμο και ήρθε. Τότε μου είπε και πως είχε σκοπό να ξεφορτωθεί το σημάδι. Φυσικά αυτό έπρεπε να το έχει κάνει χρόνια πριν. Πάνω από τριάντα χρόνια το είχε. Το είχε πάθει πέφτοντας με τα μούτρα πάνω σε μια πόρτα όταν ήταν στα δεκατρία της».

«Ωστε δεν έχετε να μας πείτε και πολλά για τους φίλους της, για την ιδιωτική της ζωή».

«Σας το είπα. Ήταν πολύ κλειστό άτομο. Δεν γνωρίζω τίποτα για τους φίλους της και την ιδιωτική της ζωή. Και δεν ξέρω τι θα γίνει και με την κηδεία. Αν θα πρέπει να γίνει εδώ ή στο Λονδίνο. Δεν ξέρω τι πρέπει να κάνω γενικά. Πρέπει να γίνουν κάποιες διαδικασίες. Κάποιος πρέπει να μας ενημερώσει. Δεν θέλω να ενοχλήσω τον άντρα μου. Έχει αναστατωθεί. Τα είχαν πάει πολύ καλά με τη Ρόντα, τότε που γνωρίστηκαν».

«Θα γίνει βέβαια πρώτα η νεκροψία και ύστερα ο εισαγγελέας θα δώσει την άδεια ταφής. Έχετε κάποιους φίλους που να μπορούν να σας βοηθήσουν και να σας συμβουλέψουν;»

«Έχω φίλους από την εκκλησία. Θα μιλήσω στον εφημέριό μας κι ίσως μπορέσει να με βοηθήσει. Ίσως να κάνουμε εδώ την κηδεία, μόνο που βέβαια στο Λονδίνο ήταν πασίγνωστη. Επίσης δεν ήταν και τόσο της εκκλησίας, επομένως μπορεί να μην ήθελε θρησκευτική τελετή. Ελπίζω να μη χρειαστεί να πάω σ' αυτή την κλινική που ούτε ξέρω πού βρίσκεται».

«Είναι στο Ντόρσετ, κυρία Μπράουν. Στο Στόουκ Σέβερελ».

«Πού ν' αφήνω τώρα τον κύριο Μπράουν και να τρέχω στο Ντόρσετ».

«Δεν υπάρχει λόγος, εκτός κι αν, αργότερα, θελήσετε να παρακολουθήσετε τις έρευνες. Γιατί δεν επικοινωνείτε με το συμβολαιογράφο σας; Υποθέτω ότι ο συμβολαιογράφος της κόρης σας θα επικοινωνήσει μαζί σας. Βρήκαμε το όνομα και τη διεύθυνσή του στην τσάντα της. Σίγουρα θα σας βοηθήσει. Φοβάμαι πως θα χρειαστεί να εξετάσω τα πράγματά της και εδώ και στο σπίτι της, στο Λονδίνο. Μπορεί να χρειαστεί να πάρω κάποια για εξέταση, όμως όλα θα τα προσέξουμε πολύ και μετά θα σας τα επιστρέψουμε. Μου δίνεται την άδεια;»

«Κάντε ό,τι νομίζετε. Εγώ στο σπίτι του Λονδίνου δεν έχω πατήσει ποτέ. Φαντάζομαι ότι θα αναγκαστώ να το κάνω, αργά ή γρήγορα. Μπορεί να υπάρχουν και πράγματα αξίας εκεί. Αφήστε πια από βιβλία που είχε πάντοτε ένα σωρό. Και όλα αυτά τα διαβάσματα... πάντα με το κεφάλι χωμένο σ' ένα βιβλίο. Και ποιο το όφελος; Θα τη φέρουν πίσω τα βιβλία; Είχε κάνει την επέμβαση;»

«Ναι, χθες την έκανε και, από ό,τι έμαθα, με επιτυχία».

«Κι ένα σωρό λεφτά λοιπόν για το τίποτα. Καημένη μου Ρόντα. Παρ' όλη την επιτυχία της, στάθηκε άτυχη».

Η φωνή της άλλαξε και ο Νταλγκλίσ υποπτεύθηκε πως έκανε προσπάθεια να συγκρατήσει τα δάκρυά της.

«Θα κλείσω τώρα», του είπε. «Σας ευχαριστώ που με πήρατε. Δεν αντέχω άλλο. Μεγάλο σοκ. Σκότωσαν τη Ρόντα. Τέτοια πράγματα μόνο στα ραδιόφωνα και στις τηλεοράσεις τ' ακούς. Δεν φαντάζεσαι ποτέ ότι μπορεί να συμβούν σε κάποιον που ξέρεις. Και είχε τόσες προσδοκίες για τη ζωή της, μόλις αφαιρούσε αυτό το σημάδι. Άδικο, πολύ άδικο».

Σε κάποιον που ξέρεις, όχι σε κάποιον που αγαπάς, σκέφτηκε ο Νταλγκλίσ. Άκουσε κλάματα και το τηλέφωνο έκλεισε.

Για λίγο έμεινε σκεφτικός να κοιτάει το κινητό του, πριν πάρει το επόμενο τηλεφώνημά του, πριν πάρει το συμβολαιογράφο της μισ Γκράντουιν. Η θλίψη, αυτό το πανανθρώπινο συναίσθημα, δεν προκαλούσε σε όλους τις ίδιες αντιδράσεις· εκδηλώνό-

ταν με χίλιους δυο τρόπους, με παράξενους τρόπους πολλές φορές. Θυμήθηκε το θάνατο της μητέρας του. Θυμήθηκε πως τότε, βλέποντας το θλιμμένο πρόσωπο του πατέρα του, θέλησε να συγκρατηθεί και είχε καταφέρει να πνίξει τα δάκρυά του, ακόμα και την ώρα της κηδείας. Όμως η θλίψη ήταν εκεί όσο περνούσαν τα χρόνια. Του έφερναν στη μνήμη φευγαλέες εικόνες, κομμάτια από συζητήσεις, μια ματιά της, τα άφθαρτα, ως φαίνεται, γάντια της του κήπου, και πιο ζωντανά από καθετί, σύντομες ανεξίτηλες τύψεις που ακόμα και τώρα τον βασάνιζαν, με την εικόνα του εαυτού του να γέρνει ολόκληρος έξω από το παράθυρο του τρένου που ξεκινούσε αργά αργά, για να τον πάει πάλι στο σχολείο, και να διακρίνει τη σιλουέτα της μάνας του, χρόνια με το ίδιο παλτό, να μη γυρίζει να κουνήσει το χέρι της σε αποχαιρετισμό, επειδή έτσι της είχε ζητήσει ο ίδιος.

Κοίταξε να αποτινάξει το παρελθόν και σχημάτισε τον αριθμό του συμβολαιογράφου. Του απάντησε τηλεφωνητής, ο οποίος έλεγε πως το γραφείο θα παρέμενε κλειστό μέχρι τη Δευτέρα στις δέκα το πρωί, αλλά πως για επείγουσες περιπτώσεις μπορούσε να ειδοποιηθεί ένας εφημερεύων συμβολαιογράφος, τον αριθμό τηλεφώνου του οποίου έδινε. Σ' αυτό τον αριθμό τού απάντησε αμέσως κάποιος, με μια φωνή απρόσωπη και κοφτή, ο οποίος, μόλις του συστήθηκε και του εξήγησε πως έπρεπε να μιλήσει επείγοντως στον κύριο Νιούτον Μακλέφιλντ, του έδωσε το προσωπικό του τηλέφωνο. Ο Νταλγκλίζ δεν είχε δώσει εξηγήσεις, φαίνεται όμως πως ο τόνος της φωνής του ήταν αρκετά πειστικός.

Σάββατο, και όπως ήταν αναμενόμενο, ο Νιούτον Μακλέφιλντ ήταν εκτός Λονδίνου, στο εξοχικό του στο Σάσεξ με την οικογένειά του. Η συζήτησή τους περιορίστηκε στα γεγονότα, με φόντο παιδικές φωνές και γαβγίσματα σκύλων. Ο Μακλέφιλντ, αφού εξέφρασε την κατάπληξη αλλά και τη λύπη του, η οποία μάλλον τυπική ακούστηκε παρά από την καρδιά του, είπε:

«Φυσικά θα κάνω τα πάντα για να βοηθήσω στην εξιχνίαση. Είπατε πως αύριο το πρωί θα πάτε στο Σάνκτσουαρι Κορτ; Έχετε τα κλειδιά; Ναι, σωστά, τα είχε μαζί της. Εγώ στο γραφείο δεν έχω καθόλου δικά της κλειδιά. Θα μπορούσα να έρθω και

να σας συναντήσω στο σπίτι της, κατά τις δέκα και μισή, αν συμφωνείτε. Θα περάσω πρώτα από το γραφείο, για να φέρω μαζί μου τη διαθήκη της, αν και, κατά πάσα πιθανότητα, θα βρείτε κάποιο αντίγραφο στο σπίτι. Φοβάμαι πως δεν μπορώ να βοηθήσω περισσότερο. Όπως θα ξέρετε, κύριε ταξίαρχε, ένας συμβολαιογράφος μπορεί να διατηρεί πολύ στενές σχέσεις με τον πελάτη του. Ειδικά, αν έχει διατελέσει για χρόνια συμβολαιογράφος της οικογένειας, θεωρείται ως ο εξ απορρήτων αλλά και φίλος. Στην προκειμένη περίπτωση δεν συνέβαινε κάτι τέτοιο. Η σχέση μου με τη μισ Γκράντουνιν περιοριζόταν σε αμοιβαία εκτίμηση και εμπιστοσύνη καθώς και –από τη μεριά μου τουλάχιστον– σε συμπάθεια. Παρέμενε όμως αυστηρά επαγγελματική. Γνώριζα την πελάτισσα αλλά όχι τη γυναίκα. Οι στενοί συγγενείς θα ειδοποιήθηκαν υποθέτω».

«Ναι», είπε ο Νταλγκλίζ, «μια μητέρα έχει μόνο. Μας περιέγραψε την κόρη της ως πολύ κλειστό άτομο. Είπα ότι θέλω την άδειά της για να ψάξω το σπίτι της κόρης της και δεν έφερε καμιά αντίρρηση σ' αυτό καθώς και στο να πάρω, αν παραστεί ανάγκη, κάποια πράγματα».

«Κι εγώ, ως συμβολαιογράφος της, επίσης δεν έχω καμιά αντίρρηση. Λοιπόν, θα βρεθούμε στο σπίτι της κατά τις δέκα και μισή αύριο. Τι ήταν κι αυτό! Κύριε ταξίαρχε, ευχαριστώ που με πήρατε τηλέφωνο».

Κλείνοντας το τηλέφωνο, ο Νταλγκλίζ σκέφτηκε ότι ο φόνος, το κατεξοχήν έγκλημα για το οποίο δεν υπάρχει γιατρεία, επιβάλλει τις δικές του υποχρεώσεις και συνθήκες. Ήταν σίγουρος πως ο Μακλέφιλντ για ένα άλλου είδους έγκλημα δεν θα χαλούσε το Σαββατοκύριακό του στην εξοχή. Και ο ίδιος, ως νεαρός αξιωματικός, είχε αισθανθεί για λίγο και χωρίς να το θέλει τη δύναμη έλξης που είχε ο φόνος, παρόλο που τρώμαζε και προκαλούσε αποστροφή. Είχε δει ανθρώπους, αθώους θεατές, που δεν τους βάραινε το πένθος ή οι υποψίες, να συναρπάζονται από μια ανθρωποκτονία, να τους τραβάει σαν μαγνήτης ο τόπος του εγκλήματος, μαγεμένους και δύσπιστους. Τα πλήθη και τα δουλικά τους, τα μέσα ενημέρωσης δηλαδή, δεν είχαν ακόμα μαζευτεί έξω από την καγκελόπορτα του πύργου. Θα μαζεύονταν ό-

μως και πολύ αμφέβαλλε αν οι ιδιωτικοί φύλακες του Τσάντλερ-Πάουελ θα μπορούσαν να κάνουν και πολλά πράγματα για να τα αναχαιτίσουν.

[12]

Ολο το υπόλοιπο απόγευμα πέρασε με ατομικές ανακρίσεις, οι οποίες έγιναν όλες σχεδόν στη βιβλιοθήκη. Τελευταία θα έβλεπαν την Ελένα Κρέσετ και ο Νταλγκλίζ ανέθεσε αυτή τη δουλειά στην Κέιτ και στον Μπέντον. Είχε καταλάβει ότι η μισ Κρέσετ περίμενε να την ανακρίνει ο ίδιος και θέλησε να της δώσει να καταλάβει πως αυτός ήταν ο επικεφαλής της Μονάδας και πως οι δύο νεαροί αξιωματικοί του ήταν εξίσου ικανοί. Πράγμα περίεργο, η Ελένα κάλεσε την Κέιτ και τον Μπέντον στα ιδιαίτερα διαμερίσματά της, στην ανατολική πτέρυγα του πύργου. Το δωμάτιο στο οποίο τους υποδέχτηκε ήταν προφανώς το καθιστικό της, όμως η κομψότητα και η πολυτέλειά του δεν ταίριαζε με το κατάλυμα στο οποίο περίμενες να ζει μια οικονόμος. Η επίπλωση και η διάταξη των πινάκων μαρτυρούσαν ένα εξαιρετικά ιδιαίτερο γούστο, και ενώ το δωμάτιο δεν ήταν ακριβώς υπερφορτωμένο, τα αντικείμενα αξίας έδιναν την εντύπωση πως βρίσκονταν εκεί επειδή άρεσαν στην ιδιοκτήτρια και όχι γιατί εξυπηρετούσαν ένα συγκεκριμένο σχέδιο διακόσμησης. Έλεγε, σκέφτηκε ο Μπέντον, πως η Ελένα Κρέσετ είχε αποικίσει ένα μέρος του πύργου για να το κάνει προσωπική της επικράτεια. Εδώ μέσα δεν έβρισκες έπιπλα με την αυστηρή βαρύτητα της εποχής των Τιτόρ. Εκτός του καναπέ, ο οποίος βρισκόταν κάθετα στο τζάκι και είχε κρεμ λινό κάλυμμα με κόκκινες κλωστές στην ύφανση, όλα τα άλλα έπιπλα ήταν εποχής Γεωργίου.

Όλοι σχεδόν οι πίνακες στους ξυλεπένδυντους τοίχους ήταν οικογενειακά πορτρέτα και η ομοιότητα με την Ελένα Κρέσετ ήταν εντυπωσιακή. Κανένας πίνακας δεν έμοιαζε σπουδαίος –ίσως οι πιο σπουδαίοι να είχαν πουληθεί ένας-ένας– όλοι όμως είχαν εξαιρετική προσωπικότητα και τεχνική, μερικοί μάλιστα και κάτι παραπάνω. Ένας βικτοριανός επίσκοπος εδώ, με τα

βατιστένια μανίκια του, κοίταζε το ζωγράφο με εκκλησιαστική ανωτερότητα που ερχόταν σε αντίθεση με μια ιδέα αμηχανίας, λες και το βιβλίο πάνω στο οποίο ακουμπούσε την παλάμη του ήταν *Η καταγωγή των ειδών*. Πιο κει, ένας ιππότης του δέκατου έβδομου αιώνα, με το χέρι στο σπαθί, πόζαρε με μια αυθάδικη αλαζονεία, ενώ πάνω από το τζάκι έβλεπες έναν πίνακα των αρχών της βικτοριανής εποχής, στον οποίο βρισκόταν συγκεντρωμένη μια οικογένεια. Η μητέρα με τις μακριές της μπούκλες είχε γύρω της τα πιο μικρά παιδιά της, ενώ ο μεγαλύτερος γιος πάνω σ' ένα πόνι, είχε δίπλα τον πατέρα του. Και πανταχού παρόντα, τα τοξωτά φρύδια πάνω από τα μάτια, τα ψηλά ζυγωματικά, η γεμάτη καμπύλη του πάνω χείλους.

«Βρίσκεστε, μς Κρέσετ», είπε ο Μπέντον, «εν μέσω προγόνων. Η ομοιότητα είναι καταπληκτική».

Ούτε ο Νταλγκλίζ ούτε η Κέιτ θα είχαν πει ποτέ κάτι τέτοιο. Ήταν αδεξιότητα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανόητο να ξεκινήσεις μια ανάκριση μ' ένα προσωπικού επιπέδου σχόλιο, παρόλο δε που η Κέιτ δεν είπε λέξη, ο Μπέντον ένιωσε την έκπληξή της. Δικαιολόγησε όμως αμέσως στον εαυτό του αυτή την αυθόρμητη παρατήρηση, σκεπτόμενος πως θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμη. Έπρεπε να γνωρίσουν τη γυναίκα με την οποία είχαν να κάνουν και, πιο συγκεκριμένα, να μάθουν ποιο ήταν το status της στον πύργο, μέχρι πού έφταναν οι αρμοδιότητές της και ποια επιρροή εξασκούσε στον Τσάντλερ-Πάουελ και στους υπόλοιπους. Η απάντησή της σε κάτι που μπορεί να θεώρησε ως μια μικρή απρέπεια θα μπορούσε να είναι αποκαλυπτική.

Η Ελένα, κοιτάζοντάς τον κατάματα, είπε ψυχρά:

«*Τα κληρονομημένα χαρακτηριστικά, μάτια και φωνή και σώμα, που καταργούν του βίου τη βραχύτητα είμαι εγώ. Εγώ η αιωνιότητα εντός του Ανθρώπου / που μένει αδιάφορη στο κάλεσμά του χάρου.** Δεν χρειάζεται να είσαι επαγγελματίας ντετέκτιβ για να το ανακαλύψεις. Σας αρέσει ο Τόμας Χάρντνυ, υπαστυνόμε;»

«Ως ποιητής ναι, ως μυθιστοριογράφος λιγότερο».

* Απόσπασμα από το ποίημα *Heredity* (Κληρονομικότητα) του Άγγλου συγγραφέα και ποιητή Τόμας Χάρντνυ (1840-1928). (Σ.τ.Μ.)

«Συμφωνώ. Η μανία του να κάνει τους ήρωές του να υποφέρουν, ενώ, με λίγη καλή θέληση από μέρους του και από μέρους τους, θα μπορούσαν να το αποφύγουν με ενοχλεί. Η Τες είναι μια από τις πιο εκνευριστικές νεαρές γυναίκες της βικτοριανής λογοτεχνίας. Καθίστε».

Η οικοδόστοινα θυμήθηκε τα καθήκοντά της, αλλά χωρίς να μπορεί ή χωρίς να θέλει να κρύψει μια νότα συγκαταβατικής α-προθυμίας στη φωνή της. Έδειξε τον καναπέ και η ίδια κάθισε στην απέναντι πολυθρόνα. Η Κέιτ και ο Μπέντον κάθισαν.

Χωρίς περιστροφές, η Κέιτ άρχισε να λέει:

«Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ σας σύστησε με τον τίτλο της διευθύντριας του πύργου. Ποιες είναι ακριβώς οι αρμοδιότητες αυτής της δουλειάς;»

«Της δουλειάς μου; Δύσκολο να τις περιγράψω. Είμαι διαχειρίστρια, διευθύντρια, οικονόμος, γραμματέας και λογίστρια με-ρικής απασχόλησης. Υποθέτω πως ο όρος γενικών καθηκόντων τα καλύπτει όλα. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ όμως με αποκαλεί διευθύντρια όταν μιλάει με ασθενείς».

«Από πότε βρίσκεστε εδώ;»

«Τον επόμενο μήνα κλείνω έξι χρόνια».

«Δεν θα σας ήταν εύκολο», είπε η Κέιτ.

«Τι πράγμα δεν θα μου ήταν εύκολο;»

Ο τόνος της φωνής της Ελένα Κρέσετ ήταν απλώς ερωτημα-τικός, όμως ο Μπέντον έπιασε τη συγκρατημένη δυσανεξία που έκρυβε. Και άλλοτε του είχε τύχει να παρατηρήσει αυτή την αντίδραση σε υπόπτους επιφορτισμένους με κάποια εξουσία, συνηθισμένους να υποβάλλουν μάλλον τις ερωτήσεις παρά να απαντούν σ' αυτές, και οι οποίοι μη θέλοντας να τα βάλουν με τον αρχηγό ξεσπούσαν τη δυσφορία τους σε κάποιον κατώτερο. Της Κέιτ όμως δεν ίδρωνε τ' αυτή της από κάτι τέτοια.

«Το να επιστρέψετε», είπε, «σ' ένα τόσο ωραίο σπίτι που α-νήκε στην οικογένειά σας επί σειρά γενεών και να το βλέπετε στην κατοχή κάποιου άλλου. Δεν θα μπορούσε να το αντέξει ο οποιοσ-δήποτε».

«Δεν καλείται να το αντέξει ο οποιοσδήποτε. Ίσως θα έπρεπε να σας εξηγήσω. Η οικογένειά μου είχε την ιδιοκτησία και κα-

τοικούσε τον πύργο για περισσότερα από τετρακόσια χρόνια, αλλά όλα έχουν ένα τέλος. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ αγαπάει το σπίτι και το προσέχει πολύ καλύτερα από οποιονδήποτε άλλο που θέλησε να το αγοράσει. Δεν δολοφόνησα μια ασθενή του για να του κλείσω την κλινική και να τον εκδικηθώ επειδή αγόρασε το σπίτι της οικογένειάς μου, ή επειδή το αγόρασε φθηνά. Συγχωρέστε μου την ειλικρίνεια, αλλά αυτό δεν είναι που αναρωτιέστε;»

Το να αποκρούεις μια κατηγορία η οποία δεν έχει διατυπωθεί δεν είναι φρόνιμο. Ειδικά με τόσο απότομο τρόπο. Η Ελένα Κρέσετ φάνηκε να το συνειδητοποιεί μόλις της ξέφυγαν τα παραπάνω λόγια. Όστε λοιπόν υπήρχε μια πικρία. Εναντίον τίνος, εναντίον ποιου πράγματος; αναρωτήθηκε ο Μπέντον. Εναντίον της αστυνομίας; Του Τσάντλερ-Πάουελ που βεβήλωσε τη δυτική πτέρυγα; Η μήπως εναντίον της Ρόντα Γκράντουιν που είχε φέρει τη στενάχωρη κι ενοχλητική χυδαιότητα μιας ποινικής έρευνας στις σάλες των προγόνων της;

«Πώς πήρατε τη δουλειά;» ρώτησε η Κέιτ.

«Έκανα αίτηση. Έτσι δεν συνηθίζεται να βρίσκει κανείς δουλειά; Είχε μπει αγγελία και θεώρησα ενδιαφέρον να επιστρέψω στον πύργο και να δω τι άλλες αλλαγές είχαν γίνει, εκτός από την προσθήκη της κλινικής. Το επάγγελμά μου, αν μπορεί κανείς να το χαρακτηρίσει έτσι, είναι ιστορικός Τέχνης, αλλά δεν γινόταν να κάνω αυτή τη δουλειά εδώ. Δεν είχα σκοπό να μείνω για πολύ, τελικά όμως βρήκα ενδιαφέρουσα τη δουλειά και προς το παρόν δεν βιάζομαι να μετακομίσω. Φαντάζομαι πως αυτό θέλατε να μάθετε. Αλλά η προσωπική μου ιστορία ποια σχέση μπορεί να έχει με το θάνατο της Ρόντα Γκράντουιν;»

«Δεν μπορούμε να ξέρουμε», είπε η Κέιτ, «τι έχει και τι δεν έχει σχέση, αν δεν υποβάλλουμε ερωτήσεις οι οποίες μπορεί να είναι και αδιάκριτες. Και είναι συχνά. Ελπίζουμε μόνο σε συνεργασία και κατανόηση. Μια ανάκριση για φόνο δεν είναι μια κοινωνική συναναστροφή».

«Ας μην την κάνουμε λοιπόν να φαίνεται σαν τέτοια».

Στο χλωμό και ενδιαφέρον της πρόσωπο απλώθηκε μια στιγμιαία κοκκινίλα, σαν παροδικό εξάνθημα. Αυτή η έλλειψη ψυ-

χραιμίας της στιγμής την έκανε να φανεί πιο ανθρώπινη και, περιέργως, πιο γοητευτική. Είχε υπό έλεγχο τις συγκινήσεις της· υπήρχαν όμως. Δεν ήταν, είτε μέσα του ο Μπέντον, μια γυναίκα χωρίς πάθη, είχε πάθη, αλλά είχε διδαχτεί τον τρόπο να τα τιθασει.

«Είχατε έρθει σ' επαφή με τη μιν Γκράντουνι είτε στην πρώτη της επίσκεψη είτε τώρα;» ρώτησε ο Μπέντον.

«Σχεδόν καθόλου, εκτός του ότι ήμουν και στις δυο περιπτώσεις μέλος της ομάδας υποδοχής της και την πήγα στο δωμάτιό της. Ελάχιστα μιλήσαμε. Η δουλειά μου είναι άσχετη με τους ασθενείς. Η θεραπεία τους και η περιποίησή τους είναι στις αρμοδιότητες των δυο χειρουργών και της αδελφής Χόλαντ».

«Εσείς όμως προσλαμβάνετε και επιβλέπετε το βοηθητικό προσωπικό;»

«Όταν χρειάζεται να προσλάβουμε κάποιον, ναι, εγώ τον βρίσκω. Είμαι συνηθισμένη στο να διοικώ αυτό το σπίτι. Και ναι, είναι υπό την εξουσία μου, αν και αυτή η λέξη είναι πολύ βαριά για το είδος του ελέγχου που ασκώ. Όταν όμως –πράγμα σύνηθες– πρέπει να ασχοληθούν με τους αρρώστους, τότε παίρνουν οδηγίες από την αδελφή Χόλαντ. Υπάρχει μάλλον μια κάποια σύγχυση αρμοδιοτήτων, όπως, για παράδειγμα, η κουζίνα που είμαι μεν εγώ υπεύθυνη για το προσωπικό, αλλά η αδελφή Χόλαντ είναι αρμόδια για το τι θα φάνε οι ασθενείς· πάντως δεν δημιουργείται κανένα πρόβλημα».

«Εσείς προσλάβατε τη Σάρον Μπέιτμαν;»

«Έβαλα μια αγγελία σε διάφορες εφημερίδες κι εκείνη έκανε αίτηση. Δούλευε τότε σε έναν οίκο ευγηρίας και παρουσίασε καλές συστάσεις. Δεν της έκανα εγώ τη συνέντευξη. Έτυχε να είμαι εκείνη την περίοδο στο σπίτι μου του Λονδίνου και έτσι την είδαν η κυρία Φρένσαμ, η μιν Γουέστχολ και η αδελφή Χόλαντ και την προσέλαβαν. Δεν νομίζω πως μετάνιωσε κανείς γι' αυτό».

«Γνωρίζατε ή είχατε ποτέ συναντήσει τη Ρόντα Γκράντουνι πριν έρθει εδώ;»

«Δεν την είχα συναντήσει ποτέ, αλλά, βεβαίως, την είχα ακουστά όπως καθένas που διαβάζει εφημερίδες. Ήξερα πως ήταν μια πετυχημένη και σημαίνουσα δημοσιογράφος. Δεν είχα

κανένα λόγο να την εκτιμώ, αλλά μια προσωπική αντιπάθεια, η οποία στην πραγματικότητα δεν ήταν κάτι παραπάνω από μια ενόχληση στο άκουσμα του ονόματός της, δεν με έκανε και να θέλω το θάνατό της. Ο πατέρας μου ήταν ο μοναδικός αρσενικός απόγονος των Κρέσετ και έχασε όλα σχεδόν τα χρήματα της οικογένειας όταν κατέρρευσαν οι Λόιντ'ς. Αναγκάστηκε να πουλήσει τον πύργο και ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ τον αγόρασε. Λίγο μετά την πώληση, η Ρόντα Γκράντουνιν έγραψε ένα μικρό άρθρο σε μια οικονομική εφημερίδα, επικριτικό για τους μετόχους των Λόιντ'ς, και μάλιστα έκανε ιδιαίτερη αναφορά στον πατέρα μου. Έλεγε πως όσοι τα 'βαλαν με την κακή τους τύχη στην ουσία δεν έπαθαν παρά ό,τι τους άξιζε. Μέσα στο άρθρο αφιέρωνε λίγες γραμμές στον πύργο και στην ιστορία του, αλλά μάλλον κάποιον ταξιδιωτικό οδηγό είχε συμβουλευτεί γιατί, από ό,τι ξέραμε όλοι μας, δεν είχε ποτέ πατήσει το πόδι της εδώ. Μερικοί φίλοι του πατέρα μου θεώρησαν ότι αυτό το άρθρο ήταν που τον σκότωσε. Εγώ ποτέ δεν πήρα στα σοβαρά κάτι τέτοιο και ούτε και οι ίδιοι άλλωστε. Ήταν μια δική τους ακραία αντίδραση σε σχόλια τα οποία ήταν κακόβουλα, αλλά όχι και τόσο δυσφημιστικά. Ο πατέρας μου είχε χρόνια προβλήματα καρδιάς και ήξερε πως η ζωή του κρεμόταν σε μια κλωστή. Ίσως η πώληση του πύργου να του έφερε το τελειωτικό χτύπημα, αμφιβάλλω πολύ όμως αν θα νοιαζόταν για το τι θα έγραφε ή θα έλεγε η Ρόντα Γκράντουνιν. Ποια ήταν στο κάτω κάτω; Μια γυναίκα φιλόδοξη που έκανε λεφτά από τον πόνο των άλλων. Κάποιος της είχε πολύ μεγάλο μίσος για να την πνίξει με τα χέρια του, αλλά αυτός ο κάποιος δεν κοιμήθηκε στο σπίτι χθες βράδυ. Και τώρα, με συγχωρείτε, αλλά θα ήθελα να φύγετε. Αύριο βέβαια εδώ θα είμαι και μπορείτε να με δείτε όποτε θέλετε, αλλά για σήμερα φτάνουν οι συγκινήσεις».

Δεν ζητούσε την άδειά τους. Η ανάκριση είχε κρατήσει λιγότερο από μισή ώρα. Ο Μπέντον, ακούγοντας την πόρτα να κλείνει πίσω τους, δεν μπόρεσε να μη σκεφτεί, με λύπη του, πως η προτίμησή τους στην ποίηση και όχι στην πεζογραφία του Τόμας Χάρντνυ μάλλον ήταν το μόνο κοινό τους σημείο, ή, τουλάχιστον, έτσι φαινόταν να είναι.

Ισως επειδή η ομαδική ανάκριση στη βιβλιοθήκη ήταν ακόμα νωπή και δυσάρεστη στη μνήμη τους, οι ύποπτοι, σαν σε κοινή συμφωνία, απέφευγαν να συζητήσουν ανοιχτά για το φόνο, η Λέτυ όμως ήξερε πως μιлагαν ιδιαιτέρως – η ίδια με την Ελένα, το ζεύγος Μπόστοκ στην κουζίνα τους, που πάντα τη θεωρούσαν σπίτι τους αλλά τώρα και καταφύγιό τους, και, όπως υπέθετε, οι Γουέστχολ στο Στόουν Κότατζ. Μόνο η Φλάβια και η Σάρρον φαίνεται ότι κρατούσαν μια απόσταση από τους άλλους και δεν μιλούσαν σε κανένα. Η Φλάβια έκανε πως είχε δουλειά στο χειρουργείο και η Σάρρον φαινόταν ότι είχε γίνει πάλι η μουτρού έφηβη που απαντούσε με μονοσύλλαβες λέξεις. Ο Μογκ πήγαινε από τον ένα στον άλλο και μοίραζε κάτι μισερές πληροφορίες και κουτσομπολιά εν είδει ελεημοσύνης. Χωρίς να έχουν συγκεντρωθεί επισήμως και χωρίς να έχουν αποφασίσει για μια κοινή στρατηγική, η Λέτυ πίστευε πως είχε αρχίσει να διαγράφεται ένα κοινό πιστεύω το οποίο μόνο κάποιοι δύσπιστοι απέκλειαν και δεν έλεγαν να ανοίξουν τα στόματά τους.

Ήταν φανερό πως η δολοφονία ήταν δουλειά κάποιου απ' έξω και πως η Ρόντα Γκράντουνι είχε η ίδια μπάσει το δολοφόνο της μέσα, την ημέρα και την ώρα που, κατά πάσα πιθανότητα, του είχε ορίσει πριν φύγει από το Λονδίνο. Γι' αυτό και είχε δηλώσει τόσο κατηγορηματικά πως δεν δεχόταν επισκέψεις. Στο κάτω κάτω, ήταν μια πασίγνωστη ρεπόρτερ. Μια χαρά θα μπορούσε να έχει εχθρούς. Το αυτοκίνητο που είχε δει ο Μογκ ήταν σίγουρα του δολοφόνου και το φως που είδε η κυρία Σκέφινγκτον κοντά στους μονόλιθους ήταν ο φακός του που έκανε σινιάλα. Βέβαια υπήρχε ένα πρόβλημα με την πόρτα που βρέθηκε συρταρωμένη την επομένη το πρωί, όμως μπορεί να έβαλε ο ίδιος ο δολοφόνος το σύρτη μετά το συμβάν και ύστερα να κρύφτηκε κάπου στον πύργο και να περίμενε μέχρι να τον βγάλει ο Τσάντλερ-Πάουελ το πρωί. Στο κάτω κάτω, μια επιπόλαιη έρευνα έγινε στον πύργο πριν φτάσει η αστυνομία. Έψαξε κανείς, για παράδειγμα, τις τέσσερις κενές σουίτες της δυτικής πτέρυγας; Άσε που ο πύργος ήταν γεμάτος με τεράστια ντουλάπια ι-

κανά να χωρέσουν έναν άντρα. Ήταν πολύ εύκολο να παρεισφρύσει κάποιος χωρίς να τον πάρει κανείς είδηση. Θα βγήκε ύστερα απαρατήρητος από τη δυτική πόρτα και θα το 'σκασε παίρνοντας το δρόμο με τις φλαμουριές κι από κει στα λιβάδια, την ώρα που όλοι οι άνθρωποι του σπιτιού ήταν κλεισμένοι στη βιβλιοθήκη που βλέπει προς το βορρά και ανακρίνονταν από τον ταξίαρχο Νταλγκλίζ. Αν η αστυνομία δεν είχε βιαστεί τόσο πολύ να επικεντρώσει την προσοχή της στους ανθρώπους του σπιτιού, ίσως τώρα να είχε συλληφθεί ο φονιάς.

Η Λέτυ δεν μπορούσε να θυμηθεί ποιος πρώτος ανέφερε το όνομα του Ρόμπιν Μπόιτον ως ενδεχόμενο κυρίως ύποπτο, αλλά μόλις έπεσε η ιδέα αμέσως εξαπλώθηκε σαν ένα είδος ώσμωσης. Στο κάτω κάτω, ο Μπόιτον είχε έρθει στο Στόουκ Σέβρελ ειδικά για τη Ρόντα Γκράντουιν, ήθελε οπωσδήποτε να τη δει και δεν τον άφησαν. Κατά πάσα πιθανότητα ο φόνος δεν ήταν προμελετημένος. Η μισ Γκράντουιν μπορούσε να περπατάει μια χαρά μετά την εγχείρηση. Του άνοιξε, τσακώθηκαν κι εκείνος έχασε την ψυχραιμία του. Η αλήθεια είναι πως το παρκαρισμένο κοντά στους μονόλιθους αυτοκίνητο δεν ήταν το δικό του, αλλά ίσως το αυτοκίνητο να μην εμπλέκεται στην υπόθεση. Η αστυνομία ψάχνει να βρει τον ιδιοκτήτη. Βέβαια, κανείς δεν έλεγε δυνατά αυτό που όλοι σκέφτονταν μέσα τους. Ότι, δηλαδή, μακάρι να μην τον έβρισκαν ποτέ. Αλλά ακόμα και αν αποδεικνυόταν ότι ο οδηγός κουράστηκε από το ταξίδι του και σαν συνετός άνθρωπος σταμάτησε για να πάρει έναν υπνάκο, η ιδέα πως ο δολοφόνος ήρθε απ' έξω ήταν η επικρατέστερη.

Όσπου να φτάσει η ώρα του βραδινού φαγητού, η Λέτυ κατάλαβε πως οι εικασίες άρχισαν να εξασθενούν. Η μέρα υπήρξε ατέλειωτη, γεμάτη τραυματικές εμπειρίες και αυτό που όλοι τώρα αναζητούσαν ήταν λίγη ηρεμία. Έδειχναν επίσης να προτιμούν να είναι μόνοι. Ο Τσάντλερ-Πάουελ και η Ελένα Κρέσετ είπαν στον Ντιν ότι θα φάνε στα ιδιαίτερά τους. Οι Γουέστχολ πήγαν στο Στόουν Κότατζ και η Ελένα κάλεσε τη Λέτυ να φάνε μαζί μια ομελέτα με αρωματικά χόρτα και μια σαλάτα που θα ετοίμαζε μόνης της στη δική της κουζίνα. Αφού έφαγαν, έπλυναν

μαζί τα πιάτα, και πήραν θέση μπροστά στο τζάκι για να ακούσουν μια συναυλία του Τρίτου Προγράμματος στο χαμηλωμένο φως μιας και μόνο λάμπας. Καμιά τους δεν αναφέρθηκε στο θάνατο της Ρόντα Γκράντουν.

Κατά τις έντεκα, το τζάκι άρχισε να σβήνει. Μια μικρή γαλάζια φλογίτσα έγλειφε το τελευταίο κούτσουρο που γινόταν στάχτη. Η Ελένα έκλεισε το ραδιόφωνο και μείνανε σιωπηλές. Ύστερα είπε:

«Λέτυ, γιατί έφυγες από τον πύργο όταν ήμουν δεκατριών χρονών; Είχε να κάνει με τον πατέρα μου; Πάντα πίστευα πως έτσι ήταν, πως ήσαστε εραστές».

«Ήσουν πιο ώριμη από την ηλικία σου πάντοτε», είπε ήρεμα η Λέτυ, «κι εμείς είχαμε αρχίσει να δενόμαστε εξαιρετικά πολύ ο ένας με τον άλλο. Να έχει εξάρτηση ο ένας από τον άλλο. Το σωστό ήταν να φύγω. Επίσης, εσύ έπρεπε να βρεθείς με άλλου είδους κορίτσια, να πας σε καλύτερο σχολείο».

«Μπορεί. Ήταν απαίσιο το σχολείο μου. Ήσαστε εραστές; Κάνατε σεξ; Αθλία έκφραση, αλλά κι όλες οι άλλες είναι ακόμα χειρότερες».

«Μόνο μια φορά. Έτσι κατάλαβα πως έπρεπε να τελειώνουμε».

«Εξαιτίας της μαμάς;»

«Εξαιτίας όλων μας».

«Σαν τη *Σύντομη συνάντηση*, χωρίς το σιδηροδρομικό σταθμό».

«Κάπως έτσι».

«Την κακομοίρα τη μαμά μου. Χρόνια με γιατρούς και νοσοκόμες. Με τον καιρό τα προβλήματα των πνευμόνων της δεν ήταν πια μια αρρώστια, είχαν γίνει μέρος του εαυτού της. Αφού, όταν πέθανε, σχεδόν δεν μου έλειψε. Στην πραγματικότητα, δεν υπήρχε. Θυμάμαι πως με έφεραν από το σχολείο, αλλά ήταν ήδη αργά. Νομίζω πως χάρηκα που δεν έφτασα έγκαιρα. Όμως αυτή η άδεια κρεβατοκάμαρα με συγκλόνισε. Ακόμα μισώ αυτό το δωμάτιο».

«Η σειρά σου τώρα να απαντήσεις», είπε η Λέτυ. «Γιατί παντρεύτηκες τον Γκάυ Χάβερλαντ;»

«Γιατί είχε χιούμορ, ήταν έξυπνος, γοητευτικός και πολύ

πλούσιος. Αν και ήμουν μόλις δεκαοχτώ χρόνων, από την αρχή ήξερα πως δεν θα κρατούσε ο γάμος. Αυτός είναι και ο λόγος που παντρευτήκαμε στο Λονδίνο σε κάποιο δημαρχείο. Οι γαμήλιες υποσχέσεις έδειχναν λιγότερο επίσημες παρά στην εκκλησία. Ο Γκάν ήταν αδύνατον να αντισταθεί στις όμορφες γυναίκες και δεν επρόκειτο ν' αλλάξει. Περάσαμε όμως τρία υπέροχα χρόνια και μ' έμαθε πολλά. Δεν μετανιώνω καθόλου».

Η Λέτυ σηκώθηκε.

«Ωρα για ύπνο. Ευχαριστώ για το δείπνο και καλή σου νύχτα, αγάπη μου», είπε και έφυγε.

Η Ελένα πήγε στο παράθυρο που έβλεπε τη δύση και άνοιξε τις κουρτίνες. Η δυτική πτέρυγα ήταν βουτηγμένη στο σκοτάδι. Δεν ήταν άλλο παρά ένας μακρουλός όγκος στο φως του φεγγαριού. Άραγε, αναρωτήθηκε, ο βίαιος θάνατος ήταν η αφορμή για τις εκμυστηρεύσεις, για τις ερωτήσεις που χρόνια τώρα δεν είχαν εκστομίσει; Είχε απορίες για τη Λέτυ και για το γάμο της. Δεν είχε κάνει παιδιά και η Ελένα υποπτευόταν πως αυτό ήταν ένας μόνιμος πόνος. Μήπως αυτός ο παπάς που παντρεύτηκε ήταν από κείνους που ακόμα και σήμερα πιστεύουν πως η σεξουαλικότητα είναι επονείδιστη και βλέπουν τις γυναίκες τους και όλες τις ενάρετες γυναίκες σαν Παναγίες; Και μήπως αυτές οι νυχτερινές τους αποκαλύψεις δεν ήταν παρά ένα υποκατάστατο της ερώτησης που υπήρχε στο μυαλό και των δύο και που καμιά δεν τόλμησε να κάνει;

[14]

Ο ΝΤΑΛΓΚΛΙΣ, πριν από τις επτά και μισή δεν είχε βρει το χρόνο να δει και να εγκατασταθεί στο κατάλυμα που θα είχε, προσωρινά, για σπίτι. Η τοπική αστυνομία είχε δράσει αποτελεσματικά και δραστήρια, είχε τσεκάρει την τηλεφωνική σύνδεση, είχε εγκαταστήσει έναν υπολογιστή καθώς και έναν μεγάλο πίνακα από φελλό για την περίπτωση που ο Νταλγκλίσ θα ήθελε να καρφισώσει διάφορα ντοκουμέντα. Είχαν επίσης σκεφτεί και τις ανένειες του και, παρόλο που εξακολουθούσε να υπάρχει μια ελα-

φριά μυρωδιά μούχλας, επειδή το πέτρινο σπιτάκι είχε μείνει ακατοίκητο για πολλούς μήνες, είχαν ανάψει μια ωραία φωτιά που φούντωνε στο τζάκι. Είχαν στρώσει στον πάνω όροφο το κρεβάτι και υπήρχε έτοιμο ένα ηλεκτρικό καλοριφέρ. Το ντους δεν ήταν μοντέρνο, είδε όμως ότι είχε ζεστό νερό και στο ψυγείο υπήρχαν εφόδια για τρεις μέρες τουλάχιστον, συμπεριλαμβανομένης μιας κατσαρόλας με σπιτικό αρνί κοκκινιστό. Υπήρχαν επίσης κουτιά με μπίρα και δυο κόκκινα και δυο άσπρα κρασιά αρκετά καλής ποιότητας.

Μέχρι να πάει εννιά, είχε κάνει το ντους του και είχε ζεστάνει και φάει το κοκκινιστό του. Κάτω από την κατσαρόλα είχε βρει ένα σημείωμα που έλεγε ότι το αρνάκι το είχε μαγειρέψει η κυρία Γουόρεν, πράγμα που επιβεβαίωσε την εντύπωση του Νταλγκλίσ πως η απόσπαση του άντρα της στη Μονάδα του ήταν μια πολύ καλή έμπνευση. Άνοιξε το κόκκινο κρασί και το έβαλε μαζί με τρία ποτήρια στο τραπεζάκι μπροστά στο τζάκι. Αφού τράβηξε και τις κουρτίνες με τα ζωηρά τους σχέδια, για να κλείσει έξω τη νύχτα, κάθισε αναπαυτικά για να απολαύσει, όπως του συνέβαινε καμιά φορά όταν ερευνούσε μια υπόθεση, λίγες στιγμές μόνος με τον εαυτό του. Απ' τον καιρό που ήταν παιδί, είχε την ανάγκη να περνάει τουλάχιστον ένα μέρος της μέρας εντελώς μόνος. Ήταν μια ανάγκη τόσο ζωτική όσο η τροφή και το φως. Αφού πέρασε αυτό το σύντομο διάλειμμα, έβγαλε το σημειωματάριό του και άρχισε μια ανασκόπηση των ανακρίσεων της ημέρας. Από τότε που ήταν απλός υπαστυνόμος έγραφε στο προσωπικό του σημειωματάριο τις λέξεις και τις εκφράσεις που ήταν χαρακτηριστικές και που είχαν το προσόν να του θυμίζουν αμέσως ένα πρόσωπο, μια επιπόλαιη παραδοχή, ένα κομμάτι κάποιου διαλόγου, μια ανταλλαγή βλεμμάτων. Με τη βοήθεια αυτή, θυμόταν τα πάντα. Μόλις τέλειωνε αυτή την ανασκόπηση, θα έπαιρνε την Κέιτ στο τηλέφωνο και θα της ζητούσε να έρθει με τον Μπέντον για να συζητήσουν την πρόοδο των ερευνών της ημέρας και για να κανονίσει το πρόγραμμα της επομένης.

Οι ανακρίσεις δεν πρόσθεσαν σπουδαία πράγματα στις καταθέσεις που είχαν προηγηθεί. Παρόλο που ο γιατρός Τσάντλερ-Πάουελ προσπάθησε να καθησυχάσει την Κίμπερλυ λέ-

γοντάς της πως είχε φερθεί σωστά, εκείνη εξακολουθούσε να είναι αμήχανη και να επιμένει ότι μπορεί και να είχε κάνει λάθος. Μόνη της μέσα στη βιβλιοθήκη με τον Νταλγκλίσ και την Κέιτ, δεν έπαυε να ρίχνει ματιές προς την πόρτα σαν να έλπιζε πως θα έμπαινε ο άντρας της ή σαν να φοβόταν μήπως μπει ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ. Ο Νταλγκλίσ και η Κέιτ το πήγαιναν πολύ υπομονετικά μαζί της. Όταν τη ρώτησαν αν ήταν βέβαιη πως οι φωνές που είχε ακούσει ήταν του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ και της αδελφής Χόλαντ, ζάρωσε το μούτρο της κι έκανε πως σκεφτόταν πολύ.

«Νόμισα πράγματι ότι άκουγα τις φωνές του κυρίου Τσάντλερ-Πάουελ και της προϊσταμένης, αλλά ήταν φυσικό να το νομίσω, δεν ήταν; Θέλω να πω ότι δεν περίμενα να ακούσω άλλες φωνές. Έμοιαζαν με τις δικές τους φωνές, αλλιώς δεν θα μου πέραγε η ιδέα πως ήταν αυτοί, θα μου πέραγε; Δεν θυμάμαι όμως τι έλεγαν. Μου φάνηκε σαν να τσακώνονταν. Άνοιξα μια σταλιά την πόρτα του καθιστικού και δεν τους είδα εκεί, ίσως λοιπόν να ήταν στο υπνοδωμάτιο. Αλλά, βέβαια, στο καθιστικό θα ήταν κι εγώ δεν τους είδα. Και όντως τους άκουσα να φωνάζουν, αλλά, πάλι, ίσως απλώς να κουβέντιαζαν. Ήταν πολύ αργά...»

Η φωνή της έπεσε. Η Κίμπερλυ, όπως και η κυρία Σκέφινγκτον, αν τις καλούσαν στη δίκη για μάρτυρες, θα ήταν η χαρά της υπεράσπισης. Όταν ρωτήθηκε τι έγινε ύστερα, είπε ότι γύρισε εκεί που είχε αφήσει τον Ντιν να την περιμένει, έξω δηλαδή από το δωμάτιο της κυρίας Σκέφινγκτον, και του το είπε.

«Του είπατε τι;»

«Πως νόμισα ότι είχα ακούσει την προϊσταμένη να τσακώνεται με τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ».

«Αυτός λοιπόν είναι ο λόγος που δεν τους μιλήσατε και δεν είπατε στην προϊσταμένη ότι ανεβάσατε τσάι στην κυρία Σκέφινγκτον;»

«Είναι όπως σας τα είπα και την πρώτη φορά. Και οι δυο θεωρήσαμε ότι η προϊσταμένη δεν θα ήθελε να την ενοχλήσουμε και πως δεν υπήρχε λόγος μιας και η κυρία Σκέφινγκτον δεν είχε ακόμα χειρουργηθεί. Και εν πάση περιπτώσει, η κυρία Σκέφιν-

γκτον ήταν μια χαρά. Δεν είχε ζητήσει την προϊσταμένη και, αν την ήθελε, θα μπορούσε να είχε χτυπήσει το δικό της κουδούνι».

Η κατάθεση της Κίμπερλυ επιβεβαιώθηκε αργότερα από τον Ντιν. Ο ίδιος ένιωθε πιο στενοχωρημένος και από την Κίμπερλυ. Δεν είχε προσέξει αν η πόρτα που έβγαζε στο δρόμο με τις φλαμουριές είχε το σύρτη ή όχι όταν ανέβαζαν το δίσκο με το τσάι, αλλά ήταν κατηγορηματικός ότι ο σύρτης δεν ήταν βαλμένος όταν γύριζαν. Το είχε προσέξει καθώς περνούσαν μπροστά από την πόρτα. Επανέλαβε ότι δεν έβαλε το σύρτη γιατί θεώρησε πιθανό κάποιος να είχε βγει για να κάνει μια νυχτερινή βόλτα και πως έτσι κι αλλιώς δεν ήταν δική του δουλειά να τον βάλει. Ο ίδιος και η Κίμπερλυ ήταν οι πρώτοι που ξύπνησαν και ήπιαν μαζί το πρώτο τους τσάι στις έξι ακριβώς στην κουζίνα. Τότε πήγε να δει αν είχε μπει ο σύρτης στην πόρτα και είδε πως είχε μπει. Δεν του φάνηκε περίεργο. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ πολύ σπάνια τον έβγαζε πριν από τις εννιά τα χειμωνιάτικα πρωινά. Δεν είχε πει τίποτα στην Κίμπερλυ για το σύρτη, για να μην την ανησυχήσει. Ο ίδιος δεν ανησύχησε γιατί η πόρτα ήταν κλειδωμένη με δυο κλειδαριές ασφαλείας. Δεν μπορούσε να εξηγήσει για ποιο λόγο δεν πήγε αργότερα να ελέγξει το σύρτη και τις κλειδαριές, μόνο έλεγε πως η ασφάλεια του σπιτιού δεν ήταν δική του αρμοδιότητα.

Ο Τσάντλερ-Πάουελ ήταν το ίδιο ήρεμος όπως ήταν από την πρώτη στιγμή που έφτασε η Μονάδα. Ο Νταλγκλκίς θαύμασε τη στωικότητα με την οποία αντιμετώπιζε την απώλεια της κλινικής του, και πιθανότατα ενός μεγάλου μέρους των αρρώστων του. Προς το τέλος της ανάκρισης στο γραφείο του, η οποία δεν έδωσε τίποτα καινούργιο, η Κέιτ είπε:

«Με εξαίρεση τον κύριο Μπόιτον, κανείς από τους ανθρώπους εδώ δεν φαίνεται να γνώριζε τη μισ Γκράντουν πριν έρθει στον πύργο. Κατά μία όμως έννοια, δεν είναι αυτή το μοναδικό θύμα. Ο θάνατός της, αναπόφευκτα, επηρεάζει και την επιτυχία της δουλειάς σας εδώ. Υπάρχει κάποιος που να έχει συμφέρον να σας βλάψει;»

«Το μόνο που μπορώ να πω», είχε απαντήσει ο Τσάντλερ-Πάουελ, «είναι ότι έχω απεριόριστη εμπιστοσύνη σε όποιον ερ-

γάζεται εδώ. Και μου φαίνεται τραβηγμένο από τα μαλλιά να υποθέσω ότι δολοφονήθηκε η Ρόντα Γκράντουνι για να μπω εγώ σε μπελάδες. Πολύ παράξενη ιδέα».

Ο Νταλγκλίσ είχε κρατηθεί για να μην απαντήσει με το αυτονόητο «μα κι ο θάνατος της μισ Γκράντουνι είναι παράξενος». Ο Τσάντλερ-Πάουελ επιβεβαίωσε πως ήταν με την αδελφή Χόλαντ στο διαμέρισμά της από τις έντεκα μέχρι τη μία. Πως κανείς τους δεν άκουσε ή είδε κάτι περίεργο. Υπήρχαν ιατρικής φύσης ζητήματα που έπρεπε να συζητήσει με την αδελφή Χόλαντ, ήταν όμως θέματα ιατρικού απόρρητου, άσχετα με τη μισ Γκράντουνι. Η κατάθεσή του επιβεβαιώθηκε από την αδελφή Χόλαντ και ήταν φανερό ότι κανείς από τους δυο τους δεν είχε πρόθεση να πει κάτι παραπάνω. Το ιατρικό απόρρητο ήταν μια εύκολη δικαιολογία σιωπής, ήταν όμως και κάτι που ίσχυε.

Ο Νταλγκλίσ και η Κέιτ ανέκριναν τους δύο Γουέστχολ μαζί στο Στόουν Κότατζ. Ο Νταλγκλίσ διέκρινε μικρή ομοιότητα μεταξύ τους. Τις διαφορές τους τόνιζε ιδιαίτερα η νεανική, αν και συνηθισμένη, ομορφιά του Μάρκουσ και η λυγεράδα του, που ερχόταν σε αντίθεση με το δυνατό, εύρωστο σώμα, τα έντονα χαρακτηριστικά και το ρυτιδιασμένο πρόσωπο της αδελφής του. Ο Μάρκουσ δεν είπε πολλά. Επιβεβαίωσε μόνο πως έφαγε το βράδυ στο Τσέλσι, στο σπίτι ενός χειρουργού, του Μάθιου Γκρίνφιλντ, ο οποίος πρόκειται να τον συμπεριλάβει στην ομάδα του που πηγαίνει για ένα χρόνο στην Αφρική. Ο γιατρός του είχε προτείνει να μείνει εκεί τη νύχτα, και ο ίδιος σκόπευε να κάνει την άλλη μέρα τα χριστουγεννιάτικα ψώνια του στο Λονδίνο, αλλά το αυτοκίνητό του του είχε δημιουργήσει κάποια προβλήματα και σκέφτηκε ότι το καλύτερο θα ήταν να φύγει αμέσως μετά το φαγητό, γύρω στις οκτώ και τέταρτο, και να το πάει στο συνεργείο του στο χωριό το πρωί της επόμενης μέρας. Δεν το πήγε όμως γιατί η είδηση της δολοφονίας τον έκανε να ξεχάσει τα πάντα. Η κίνηση δεν ήταν μεγάλη, αλλά είχε οδηγήσει σε χαμηλές ταχύτητες και είχε φτάσει γύρω στις δώδεκα και μισή. Δεν είχε δει κανέναν στο δρόμο και όλα τα φώτα του πύργου ήταν κλειστά. Και το Στόουν Κότατζ ήταν στο σκοτάδι και φαντάστηκε πως η αδερφή του θα κοιμόταν, αλλά, καθώς πάρακαρε το αυτοκίνητό του,

είδε ν' ανάβει το φως του δωματίου της, έτσι χτύπησε στην πόρτα της, έριξε μια ματιά μέσα και της είπε καληνύχτα πριν πάει στο δωμάτιό του. Η αδελφή του ήταν σε φυσιολογική κατάσταση, αν και λίγο νυσταγμένη, και του είχε πει ότι θα κουβέντιαζαν το πρωί τα του δείπνου και για τα σχέδιά του της Αφρικής. Θα ήταν δύσκολο να αμφισβητηθεί το άλλοθι, εκτός και αν ο Ρόμπιν Μπόιτον είχε ακούσει το αυτοκίνητο να φτάνει και ανέτρεπε τα σχετικά με την ώρα, όταν θα τον ανέκριναν. Θα μπορούσαν να ελέγξουν το αυτοκίνητο, όμως, ακόμα κι αν τώρα δεν παρουσίαζε κανένα πρόβλημα, τίποτα δεν θα εμπόδιζε τον Γουέστχολ να ισχυριστεί ότι είχε ανησυχήσει από κάποιο θόρυβο και είχε σκεφτεί πως θα ήταν πιο φρόνιμο να μη ρισκάρει να μπλοκαριστεί στο Λονδίνο.

Η Κάντις Γουέστχολ είχε δηλώσει ότι όντως την ξύπνησε το αυτοκίνητο και ότι είχε μιλήσει στον αδελφό της, αλλά δεν μπορούσε να πει με ακρίβεια πότε γύρισε ο Μάρκους γιατί δεν είχε κοιτάξει το ρολόι του κομοδίνου της. Είπε ότι μετά την πήρε αμέσως ο ύπνος. Ο Νταλγκλίσ θυμόταν πολύ καλά τι είχε πει τελειώνοντας την κατάθεσή της. Πάντα θυμόταν κατά λέξη μια συνομιλία και μια ματιά στις σημειώσεις του έφερε στο νου του ακριβώς τα λόγια της.

«Είμαι νομίζω η μοναδική μέσα στο σπίτι που εκφράστηκε με αντιπάθεια για τη Ρόντα Γκράντουν. Ξεκαθάρισα στον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ πως θεωρούσα λάθος να διαμένει στην κλινική μια δημοσιογράφος με τη δική της φήμη. Οι άνθρωποι που έρχονται εδώ απαιτούν όχι μόνο διακριτικότητα αλλά πλήρη εχεμύθεια. Γυναίκες σαν τη Ρόντα Γκράντουν πάντα κοιτάζουν να βγάλουν θέματα, σκάνδαλα κατά προτίμηση, και δεν είχα καμιά αμφιβολία ότι θα 'βρισκε τον τρόπο να εξασκήσει και εδώ, με οποιοδήποτε τρόπο, το επάγγελμά της. Είτε καταφερόμενη εναντίον των ιδιωτικών κλινικών, είτε κατακρίνοντας το γεγονός πως ένας τόσο σπουδαίος χειρουργός χαράμιζεται ασχολούμενος αποκλειστικά με εγχειρήσεις αισθητικής. Κάτι τέτοιες γυναίκες δεν αφήνουν καμιά ευκαιρία να τους ξεφύγει. Πιθανότατα να περίμενε να βγάλει έτσι τα λεφτά της επέμβασης. Πολύ δε αμφιβάλλω αν θα την αναχαίτιζε το γεγονός πως και

η ίδια μια ιδιωτική κλινική είχε διαλέξει. Φαντάζομαι πως, επηρεασμένη από την απέχθεια που αισθάνομαι για όσα γράφονται στις φυλλάδες, μετακύλησα όλη μου την αποστροφή στην Γκράντουιν. Πάντως δεν τη σκότωσα, και δεν έχω ιδέα ποιος το έκανε. Αν είχα κατά νου να τη δολοφονήσω, δεν θα είχα βέβαια εκφράσει τόσο ανοιχτά την αντιπάθειά μου γι' αυτό που αντιπροσώπευε. Δεν μπορώ να τη λυπηθώ. Θα ήταν γελοίο να προσποιηθώ κάτι τέτοιο. Στο κάτω κάτω μου ήταν μια ξένη. Για το φονιά όμως αισθάνομαι μεγάλο μίσος για το κακό που έκανε στη δουλειά μας. Ο θάνατος της Γκράντουιν δικαιώνει τις προειδοποιήσεις μου. Μαύρη μέρα για τον πύργο η μέρα που ήρθε στην κλινική».

Ο Μογκγουόρθ, τώρα, του οποίου η όλη συμπεριφορά θα μπορούσε πολύ λογικά να πει κανείς πως άγγιξε τα όρια της βουβής θρασύτητας, επανέλαβε ότι το αυτοκίνητο το είχε δει, αλλά δεν μπορούσε να θυμηθεί τίποτα παραπάνω γι' αυτό ή για τους επιβαίνοντες. Η κυρία Άντα Ντέντον όμως, μια παχουλή, χαριτωμένη και απρόσμενα νέα γυναίκα, όταν την κάλεσαν να καταθέσει, είπε ότι πράγματι ο κύριος Μογκγουόρθ έφαγε μαζί της ψάρι και τηγανητές πατάτες, όπως έκανε σχεδόν πάντοτε τα βράδια της Παρασκευής, αλλά έφυγε αμέσως μετά τις έντεκα και μισή με το ποδήλατό του για το σπίτι του. Είπε πως θεωρούσε αίσχος να μην μπορεί μια κυρία να φάει μαζί μ' έναν τζέντλεμαν φίλο της ψάρι, χωρίς να χώσει τη μύτη της η αστυνομία, σχόλιο που μάλλον έγινε για να βοηθήσει τον Μογκγουόρθ αργότερα παρά για να εκφράσει μια ειλικρινή διαμαρτυρία. Το χαμόγελο που έριξε στον Μπέντον καθώς έφευγε δήλωνε σαφώς ότι εξαιρούνταν των σχολίων.

Καιρός να καλέσει την Κέιτ και τον Μπέντον. Έβαλε κούτσουρα στο τζάκι και πήρε το κινητό του.

ΚΑΤΑ τις εννιά και μισή η Κέιτ και ο Μπέντον επέστρεψαν στο Γουιστίρια Χάους, έκαναν ντους, άλλαξαν και έφαγαν στην τρα-

πεζαρία το βραδινό που τους είχε ετοιμάσει η κυρία Σέφερντ. Και οι δυο προτιμούσαν να αλλάξουν ρούχα για να πάνε στου Νταλγκλίσ στο τέλος της ημέρας, όπου τους ήθελε για να κάνουν μια ανασκόπηση των δεδομένων της ανάκρισης και να φτιάξουν το πρόγραμμα του επόμενου εικοσιτετραώρου. Ήταν μια συνηθισμένη ρουτίνα που την περίμεναν και οι δυο ανυπόμονα, η Κέιτ ωστόσο με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση από τον Μπέντον. Ήξερε πως ο Νταλγκλίσ ήταν ευχαριστημένος μαζί του –διαφορετικά δεν θα ήταν ακόμα μέρος της Μονάδας του–, αναγνώριζε όμως ότι μερικές φορές έδειχνε υπερβολικό ενθουσιασμό εκφράζοντας απόψεις που, αν σκεφτόταν πιο ώριμα, θα τις διαφοροποιούσε. Η αγωνία λοιπόν να χαλιναγωγήσει αυτή του την τάση ανέκοπτε τον αυθορμητισμό του, έτσι ώστε αυτό το συναρπαστικό και ενδιαφέρον μέρος της ανάκρισης να συνοδεύεται πάντοτε από μια ανησυχία.

Ο Μπέντον και η Κέιτ δεν είχαν προλάβει από τη στιγμή που έφτασαν να δουν τους οικοδεσπότες τους. Μόλις που είχαν προλάβει να συστηθούν στα γρήγορα, να ακουμπήσουν τα μπαγκάζια τους στο χολ και να τρέξουν στον πύργο. Τους είχαν βάλει στο χέρι μια άσπρη κάρτα που έγραφε τα ονόματα Κλοντ και Κάρολαϊν Σέφερντ. Η κυρία Σέφερντ τους είχε εξηγήσει ότι το βραδινό γεύμα ήταν προαιρετικό και ότι μπορούσαν όποτε ήθελαν να το ζητάνε. Η Κέιτ τους υπενθύμισε στα γρήγορα την οδηγία που ήδη είχαν πάρει από τον επιθεωρητή Γουέτστοουν, ότι δηλαδή η παρουσία τους έπρεπε να τηρηθεί μυστική. Το έκανε με πολύ τακτ. Τόσο η Κέιτ όσο και ο Μπέντον, με μια ματιά που έριξαν στα έξυπνα πρόσωπα των Σέφερντ, κατάλαβαν πως θα ήταν προσβολή να τους ζητήσουν επιπρόσθετες διαβεβαιώσεις.

Ο κύριος Σέφερντ της είπε:

«Δεν υπάρχει τρόπος για να κάνουμε κουτσομπολιά, κυρία. Οι άνθρωποι στο χωριό είναι ευγενικοί και έχουν καλές διαθέσεις, μόνο που είναι λίγο επιφυλακτικοί με τους νεοφερμένους. Εμείς ήρθαμε εδώ πριν από μόλις εννιά χρόνια. Μας θεωρούν λοιπόν ακόμα καινούργιους και έτσι δεν έχουν πολλά πολλά μαζί μας. Δεν πάμε ποτέ για ποτό στο Κρέσετ Αρμς και δεν πάμε στην εκκλησία». Το τελευταίο το είπε με το καμάρι κάποιου

που κατάφερε να αποφύγει τον πειρασμό να αποκτήσει κακές συνήθειες.

Η Κέιτ σκέφτηκε ότι το ζεύγος Σέφερντ δεν έμοιαζαν με ιδιοκτήτες πανσιόν. Από τις κατά καιρούς εμπειρίες της αυτών των τόσο χρήσιμων επαρχιακών σταθμών είχε μάθει να αναγνωρίζει μερικά χαρακτηριστικά, κοινά των πανδοχέων. Ήταν, κατά την Κέιτ, φιλικοί, εξωστρεφείς μερικές φορές, κοινωνικοί, τους άρεσε να βλέπουν καινούργια άτομα, περήφανοι για την πανσιόν τους, πρόθυμοι να δώσουν πληροφορίες για την περιοχή και τις ομορφιές της και –σε πείσμα των μοντέρνων αντιλήψεων περί χοληστερίνης– σερβίριζαν το καλύτερο πλήρες αγγλέζικο πρωινό. Οι τωρινοί τους ξενοδόχοι ήταν σίγουρα πολύ πιο ηλικιωμένοι από όσο απαιτεί η δύσκολη δουλειά να ταΐζεις πλήθος διερχόμενων επισκεπτών. Ήταν ψηλοί και οι δύο, όμως η κυρία Σέφερντ ήταν πιο ψηλή και ίσως έδειχναν μεγαλύτεροι από την ηλικία τους. Το γλυκό αλλά κουρασμένο βλέμμα τους ήταν γεμάτο ειλικρίνεια, η χειραψία τους θερμή και οι κινήσεις τους δεν είχαν τίποτα από τη δυσκινησία της προχωρημένης ηλικίας. Ο κύριος Σέφερντ, με τα πλούσια άσπρα του μαλλιά που έπεφταν σε αφέλειες πάνω στους μεταλλικούς σκελετούς των γυαλιών του, έμοιαζε με βελτιωμένη έκδοση της αυτοπροσωπογραφίας του Στάνλεϋ Σπένσερ.* Τα μαλλιά της γυναίκας του, λιγότερο πυκνά και γκριζα πια, ήταν πλεγμένα σε λεπτή κοτσίδα πιασμένη με δυο χτενάκια στο κεφάλι της. Οι φωνές τους που ήταν εντυπωσιακά παρόμοιες είχαν μια ανεπιτήδευτη προφορά ανθρώπων υψηλής κοινωνίας, η οποία μπορεί να είναι πολύ εκνευριστική για όσους δεν την έχουν και η οποία, όπως είπε μέσα της η Κέιτ, θα τους είχε κάνει να μην έχουν καμιά ελπίδα πρόσληψης στο BBC, ή να γίνουν πολιτικοί, αν ποτέ τους έρχονταν τέτοιες ιδέες, πράγμα απίθανο. Το υπνοδωμάτιο της Κέιτ είχε όλα τα κομφός και τίποτα περιττό. Υπέθετε ότι το δωμάτιο του Μπέντον, δίπλα, θα ήταν πανομοιότυπο. Δυο μονά κρεβάτια, κολλητά, με σκέπασμα από κάτασπρο πικέ, τα πορτατίφ στα κομοδίνα ήταν μοντέρνα και βολικά για το διάβασμα, ένα κομό με δυο συρτά-

* Stanley Spencer (1891-1959): Άγγλος ζωγράφος. (Σ.τ.Μ.)

ρια και μια μικρή ντουλάπα με ξύλινες κρεμάστρες. Στο δωμάτιο του μπάνιου δεν υπήρχε μπανιέρα παρά μόνο ντους, του οποίου οι βρύσες ανταποκρίθηκαν σωστά σ' έναν πρώτο έλεγχο. Το σαμπούνι ήταν άοσμο και ακριβό. Ανοίγοντας το ντουλαπάκι του μπάνιου είδε ότι περιείχε ό,τι ένας ταξιδιώτης μπορεί να είχε αμελήσει: οδοντόβουρτσα μέσα σε σελοφάν, οδοντόκρεμα, σαμπουάν για τα μαλλιά και για το μπάνιο. Η Κέιτ, που ήταν πολύ πρωινή, λυπήθηκε που δεν υπήρχε τσαγιέρα και τα λοιπά χρειώδη για να ετοιμάσει πρωί πρωί το τσάι της, ένα σημείωμα όμως πάνω στο κομό έλεγε ότι μεταξύ έξι και εννέα το πρωί μπορούσε να ζητήσει τσάι στο δωμάτιό της. Οι εφημερίδες όμως έφταναν μετά τις οχτώ και μισή.

Άλλαξε το πουκάμισό της κι έβαλε ένα από το καθαριστήριο, έριξε από πάνω ένα κασμιρένιο πουλόβερ, άρπαξε το τζάκετ της και συναντήθηκε με τον Μπέντον στο χολ.

Στην αρχή βγήκαν σε ένα αδιαπέραστο και αποπροσανατολιστικό σκοτάδι. Ο φακός του Μπέντον, με τη φωτεινή του δέση δυνατή σαν προβολέα, μετέτρεπε τις πέτρες του οδοστρώματος και το μονοπάτι σε επικίνδυνα στοιχεία και παραμόρφωνε τα σχήματα των θάμνων και των δέντρων. Όσο συνήθιζαν τα μάτια της Κέιτ το σκοτάδι, τα άστρα άρχισαν ένα-ένα να φαίνονται στα ανοίγματα των άσπρων και γκριζών σύννεφων κι ανάμεσά τους άρχισε να παίζει κρυφτό γεμάτο χάρη ένα μισό φεγγάρι, ασπρίζοντας το στενό δρομάκι και κάνοντας το σκοτάδι να ιριδίζει μυστηριακά. Περπάτησαν αμίλητοι και τα βήματά τους ακούγονταν πάνω στην άσφαλτο λες και είχαν πέταλα, λες και περπάταγαν τολμηροί κι επικίνδυνοι κατακτητές, πλάσματα ξένα που τάραζαν τη νυχτερινή ειρήνη. Ποια ειρήνη; σκέφτηκε η Κέιτ. Άκουγε μέσα στη σιγαλιά σουρσίματα στο γρασίδι και, κατά καιρούς, ένα μακρινό, σχεδόν ανθρωπινό, ουρλιαχτό. Υπό την κάλυψη της νύχτας διαδραματιζόταν το ανελέητο παιχνίδι σκοτώνων-σκοτώνομαι. Η Ρόντα Γκράντουνι δεν ήταν το μόνο έμβιο ον που πέθανε εκείνο το βράδυ της Παρασκευής.

Βάδισαν καμιά πενηνταριά μέτρα και πέρασαν μπροστά από το σπίτι των Γουέστχολ. Φως υπήρχε στο ένα παράθυρο του πάνω ορόφου και στα δυο του ισόγειου. Λίγα μέτρα αριστερά του

βρισκόταν το πάρκινγκ, η σκοτεινή παράγκα του και, πιο πέρα, ο κύκλος με τους μονόλιθους, αδιόρατους, σχεδόν σχήματα της φαντασίας, μέχρι που άνοιξαν τα σύννεφα και στο φως του φεγγαριού αποκαλύφθηκαν αχνοί και υπερκόσμιμοι, σαν να έπλεαν, φεγγαρόλουστοι, πάνω από τα μαύρα και αφιλόξενα λιβάδια.

Και να που έφτασαν στο Ολντ Πολίς Κότατζ. Στα δυο παράθυρα του ισογείου έλαμπαν τα φώτα. Καθώς πλησίαζαν, ο Νταλγκλίσ άνοιξε την πόρτα και προς στιγμήν τους φάνηκε αγνώριστος, ντυμένος με παντελόνι, καρό πουκάμισο χωρίς γραβάτα και πουλόβερ. Μια γερή φωτιά άναβε στο τζάκι που μοσχοβολούσε και υπήρχε στον αέρα μια ελαφριά πικάντικη μυρωδιά φαγητού. Ο Νταλγκλίσ είχε τοποθετήσει τρία χαμηλά, αναπαυτικά καθίσματα μπροστά στο τζάκι και ανάμεσά τους ένα χαμηλό δρύινο τραπέζι. Πάνω του βρισκόταν ένα ανοιχτό μπουκάλι κόκκινο κρασί, τρία ποτήρια κι ένα σχέδιο του πύργου. Η Κέιτ ένωσε την καρδιά της να σκιρτάει. Αυτή η συνηθισμένη κατάληξη της ημέρας την έκανε να νιώθει σαν να επέστρεφε στο σπίτι της. Όταν θα 'ρχόταν η ώρα να πάρει την προαγωγή της και θα άλλαζε, αναπόφευκτα, και αρμοδιότητες, αυτές θα ήταν οι στιγμές που θα της έλειπαν. Μπορεί οι συζητήσεις τους να είχαν να κάνουν με θανάτους και εγκλήματα, πολλές φορές φρικαλέα, αλλά στη μνήμη της αυτές οι συσκέψεις, όταν τέλειωνε η μέρα, έφερναν μια αίσθηση ξεστασιάς και ασφάλειας, μια αίσθηση πως την εκτιμούσαν, κάτι που ποτέ δεν είχε νιώσει σαν παιδί. Μπροστά από το παράθυρο υπήρχε ένα γραφείο και πάνω του το λάμπτοπ του Νταλγκλίσ, ένα τηλέφωνο και δίπλα του ένας χοντρός φάκελος με χαρτιά, ενώ στο πόδι του γραφείου ήταν ακουμπισμένος ένας παραφουσκωμένος χαρτοφύλακας. Είχε φέρει μαζί του και δουλειά. Δείχνει κουρασμένος, σκέφτηκε η Κέιτ. Τι ήθελε την παραπάνω δουλειά; Πάνε βδομάδες τώρα που δεν σηκώνει κεφάλι. Ένωσε μια συγκίνηση να την πλημμυρίζει, ανστηρά ανομολόγητη όμως.

Πήραν θέσεις γύρω από το τραπέζι. Ο Νταλγκλίσ ρώτησε κοιτάζοντας την Κέιτ.

«Είσαι άνετα στα ενοικιαζόμενα δωμάτια; Φάγατε;»

«Πολύ άνετα, ευχαριστούμε. Η κυρία Σέφερντ μας περιποιεί-

ται πολύ. Σπιτική σούπα, πίτα με ψάρι και γλυκό – τι γλυκό ήτανε, Μπέντον, εσύ που ξέρεις από αυτά;»

«Βασιλική πουτίγκα, κυρία».

«Ο επιθεωρητής Γουέτστοουν», είπε ο Νταλγκλίσ, «κανόνισε να μην πάρουν άλλους πελάτες οι Σέφερντ όσο θα μένετε εσείς εκεί. Θα αποζημιωθούν για τις απώλειες, αλλά σίγουρα έχει προβλεφθεί κάτι τέτοιο. Η ντόπια αστυνομία έδειξε εξαιρετική διάθεση να συνεργαστεί. Δεν ήταν εύκολα γι' αυτούς τα πράγματα».

«Δεν νομίζω», πετάχτηκε ο Μπέντον, «πως θα μπλέξουν με άλλους πελάτες οι Σέφερντ. Η κυρία Σέφερντ μου είπε πως δεν έχουν κρατήσεις και ούτε περιμένουν πως θα έχουν. Έτσι κι αλλιώς μόνο τα δυο δικά μας δωμάτια νοικιάζουν. Την άνοιξη και το καλοκαίρι έχουν πολλή δουλειά, αλλά συνήθως με τακτικούς πελάτες. Και είναι πολύ επιλεκτικοί. Αν φτάνουν τίποτε τύποι που δεν τους αρέσει το ύφος τους, κρεμάνε αμέσως στην πόρτα την ταμπέλα *Πλήρες*».

«Και τίνων το ύφος δεν τους αρέσει;» ρώτησε η Κέιτ.

«Των ανθρώπων με τα μεγάλα και ακριβά αυτοκίνητα και αυτών που ζητάνε να δούνε τα δωμάτια πριν τα πιάσουνε. Ποτέ δεν διώχνουν γυναίκες ή ανθρώπους που είναι χωρίς αυτοκίνητο και που τους έχει πιάσει στ' αλήθεια απόγνωση βλέποντας να πέφτει η νύχτα. Έχουν εδώ τον εγγονό τους, για το Σαββατοκύριακο, αλλά μένει σ' ένα παράσπιτο στο βάθος του κήπου. Ο επιθεωρητής Γουέτστοουν τον γνωρίζει. Όπως γνωρίζει πως δεν ανοίγει το στόμα του. Τον αγαπάνε τον εγγονό τους αλλά όχι και το μηχανάκι του».

«Πού τα έμαθες όλ' αυτά;» τον ρώτησε η Κέιτ.

«Από την κυρία Σέφερντ, την ώρα που μου έδειχνε το δωμάτιό μου».

Η Κέιτ δεν σχολίασε την καταπληκτική ικανότητα του Μπέντον να αποσπά πληροφορίες χωρίς να κάνει ερωτήσεις. Φυσικά, η κυρία Σέφερντ, όπως και οι περισσότερες γυναίκες, γοητεύτηκε από αυτό τον ωραίο και ευγενικό νεαρό.

Ο Νταλγκλίσ έβαλε κρασί και άνοιξε το σχέδιο του πύργου πάνω στο τραπέζι.

«Λοιπόν», είπε, «πρώτα ας εμπεδώσουμε με ακρίβεια το σχέ-

διο του σπιτιού. Όπως βλέπετε είναι σε σχήμα Η, βλέπει στο νοτιά και έχει δύο πτέρυγες, δυτική και ανατολική. Στον κεντρικό κορμό του κτηρίου βρίσκεται το χολ της εισόδου, η μεγάλη σάλα, η τραπεζαρία, η βιβλιοθήκη, καθώς και η κουζίνα. Οι Μπόστοκ έχουν δυο δωμάτια πάνω από την κουζίνα και η Σάρον Μπέιτμαν ένα δωμάτιο δίπλα στα δικά τους. Η δυτική πτέρυγα έχει μετατραπεί σε κλινική. Στο ισόγειο βρίσκονται τα χειρουργεία όπου συμπεριλαμβάνονται: το καθαυτό χειρουργείο, με συνεχόμενη μια αίθουσα για τη νάρκωση, ο χώρος της ανάνηψης, το γραφείο των αδελφών, αποθήκη και ντους και τέλος μια γκαρνταρόμπα. Το ασανσέρ, αρκετά μεγάλο ώστε να χωράει αναπηρικό καροτσάκι και φορείο, ανεβαίνει ως το δεύτερο όροφο, στον οποίο βρίσκεται το καθιστικό, το υπνοδωμάτιο και το μπάνιο της προϊσταμένης Χόλαντ, και στη συνέχεια τα διαμερίσματα των ασθενών, με πρώτη τη σουίτα της κυρίας Σκέφινγκτον, μετά τη σουίτα της μης Γκράντουν, και τις κενές σουίτες στο βάθος του διαδρόμου. Όλες διαθέτουν καθιστικό και μπάνιο. Τα παράθυρα των υπνοδωματίων έχουν θέα προς την αλέα με τις φλαμουριές και το Σέβερελ Στόουνς, ενώ όλα βλέπουν ανατολικά, στον κήπο με τα παρτέρια. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ μένει στον πρώτο όροφο της ανατολικής πτέρυγας και η μης Κρέσσετ και η κυρία Φρένσαμ στο ισόγειο. Τα δωμάτια του δευτέρου ορόφου είναι υπνοδωμάτια ελεύθερα, τα οποία χρησιμοποιούνται από το βοηθητικό ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό, περιστασιακά, όταν χρειάζεται να διανυκτερεύσουν στον πύργο».

Έκανε μια παύση και κοίταξε την Κέιτ, η οποία πήρε το λόγο.

«Το πρόβλημά μας είναι», είπε, «ότι στον πύργο υπάρχει μια ομάδα από επτά ανθρώπους ένας εκ των οποίων μπορεί να είναι ο δολοφόνος της μης Γκράντουν. Όλοι γνώριζαν πού κοιμόταν, όλοι γνώριζαν πως οι πιο πέρα σουίτες ήταν κενές και έτσι προσφέρονταν για πιθανή κρυψώνα, όλοι γνώριζαν πού φυλάγονταν τα χειρουργικά γάντια και όλοι είχαν ή μπορούσαν να έχουν τα κλειδιά της πόρτας της δυτικής πτέρυγας. Οι δε Γουέστχολ, αν και δεν κατοικούν στον πύργο, γνώριζαν πού είναι το δωμάτιο της Γκράντουν και είχαν κλειδιά και της κύριας εισόδου και της πόρτας που βγάζει στην αλέα με τις φλαμουριές. Αν

ο Μάρκουσ Γουέστχολ δεν επέστρεψε στο Στόουν Κότατζ παρά στις δωδεκάμισι, τότε είναι καθαρός. Μάρτυρα όμως δεν έχει. Θα μπορούσε μια χαρά να επέστρεψε νωρίτερα. Και όσο για την εξήγηση που δίνει, για το λόγο που αποφάσισε δηλαδή να γυρίσει, δεν στέκει και τόσο. Αν φοβήθηκε πως το αυτοκίνητο δεν πάει καλά, γιατί δεν σκέφτηκε πως θα ήταν προτιμότερο να μείνει στο Λονδίνο να το ελέγξει, παρά να ρισκάρει να του μείνει μέσα στη μέση του αυτοκινητόδρομου; Ο Ρόμπιν Μπόιτον τώρα. Αυτός είναι μάλλον απίθανο να ήξερε πού κοιμάται η Γκράντουιν, και να του είχαν δώσει κλειδιά. Από την άλλη, είναι ο μόνος που είχε προσωπικές σχέσεις με τη δολοφονημένη και παραδέχτηκε πως έκλεισε δωμάτιο στο Ρόουζ Κότατζ για να είναι κοντά της. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ επιμένει ότι έβαλε το σύρτη στην πόρτα που βγάζει στην αλέα με τις φλαμουριές στις έντεκα ακριβώς. Αν ο δολοφόνος ήρθε απ' έξω και ήταν κάποιος ξένος, τότε κάποιος του σπιτιού θα πρέπει να τον έμπασε, να του είπε πού θα βρει το θύμα, να τον εφοδίασε με τα γάντια και μάλλον να τον έβγαλε πάλι και να έβαλε ξανά το σύρτη μόλις έφυγε. Η πλέον πιθανή εξήγηση είναι ότι το έκανε κάποιος του σπιτιού κι έτσι, το κίνητρο αποκτά κεφαλαιώδη σημασία».

«Είναι λάθος», είπε ο Νταλγκλίζ, «να επικεντρώνεται κανείς πολύ νωρίς ή με πολλή επιμονή στο θέμα του κινήτρου. Οι άνθρωποι σκοτώνουν για ένα σωρό λόγους, που μερικούς αγνοούν ακόμα και οι ίδιοι οι δολοφόνοι. Και δεν πρέπει να αφήνουμε να μας διαφεύγει πως η Ρόντα Γκράντουιν μπορεί να μην ήταν το μόνο θύμα. Για παράδειγμα, μήπως στόχος ήταν ο Τσάντλερ-Πάουελ; Μήπως ο δολοφόνος ήθελε να καταστραφεί η κλινική ή μήπως ο στόχος του ήταν διπλός; Να ξεφορτωθεί, δηλαδή, την Γκράντουιν και ταυτοχρόνως να καταστρέψει τον Τσάντλερ-Πάουελ. Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς πιο ανασταλτικό παράγοντα από την άγρια και ανεξήγητη δολοφονία ενός αρρώστου. Ο Τσάντλερ-Πάουελ θεωρεί αυτό το κίνητρο γελοίο, εμείς όμως πρέπει να το έχουμε κατά νου».

«Αυτό πάντως που είναι βέβαιο, κύριε», είπε ο Μπέντον, «είναι πως η κυρία Σκέφινγκτον δεν πρόκειται να ξαναγυρίσει. Ίσως να είναι ανόητο να επικεντρώνεται κανείς με πολύ πάθος

και πολύ πρόωρα στο κίνητρο, αλλά αδυνατώ να φανταστώ το γιατρό Τσάντλερ-Πάουελ ή την προϊσταμένη Χόλαντ ως δολοφόνους της δικής τους ασθενούς. Απ' ό,τι φαίνεται, ο γιατρός έκανε πολύ καλή δουλειά για την εξάλειψη του σημαδιού. Αυτή είναι η δουλειά του. Είναι δυνατόν ένας λογικός άνθρωπος να καταστρέψει το έργο των χειρών του; Και τους Μπόστοκ, αδύνατον να τους δω ως δολοφόνους. Η Κίμπερλυ και ο άντρας της μοιάζουν να 'χουν βρει μια δουλειά λαχείο εδώ πέρα. Θα τίναζε στον αέρα ο Ντιν Μπόστοκ μια τόσο καλή δουλειά; Μένουν λοιπόν έτσι η Κάντις Γουέστχολ, ο Μογκγουόρθυ, η μιν Κρέσετ, η κυρία Φρένσαμ, η Σάρον Μπέιτμαν και ο Ρόμπιν Μπόιτον. Και εξ όσων γνωρίζουμε, κίνητρο για να δολοφονήσει την Γκράντουιν δεν είχε κανείς».

Ο Μπέντον σταμάτησε και τους κοίταξε διαδοχικά. Η Κέιτ σκέφτηκε ενοχλημένη πως είχαν πάρει ένα δρόμο τον οποίο ο Νταλγκλίσ ίσως να μην ήθελε να τον αρχίσουν καν.

Χωρίς να σχολιάσει, ο Νταλγκλίσ συνέχισε:

«Λοιπόν, ας ξεκαθαρίσουμε τι έχουμε μάθει ως τώρα. Το κίνητρο θα το αφήσουμε κατά μέρος. Μπέντον, για πες μας εσύ πρώτος».

Η Κέιτ ήξερε πως ο αρχηγός πάντα ζητούσε από τον νεότερο να αρχίσει τη συζήτηση. Η σιωπή του Μπέντον στη διαδρομή, όταν έρχονταν, σήμαινε ότι είχε ήδη αφιερώσει κάποιο διάστημα σκεπτόμενος τον καλύτερο τρόπο για να θέσει τα ζητήματα. Ο Νταλγκλίσ δεν είχε ξεκαθαρίσει αν περίμενε από τον Μπέντον να κάνει απολογισμό των γεγονότων ή σχολιασμό, ή μήπως και τα δύο. Ακόμα όμως και αν ο Μπέντον δεν το έκανε, θα έπρεπε να το κάνει η ίδια και είχε την υποψία ότι ο Νταλγκλίσ αυτό ακριβώς είχε κατά νου να προκαλέσει, αυτή δηλαδή τη συχνά έντονη αντιπαράθεση.

Ο Μπέντον ήπια μια γουλιά κρασί. Είχε σκεφτεί το τι θα έπρεπε να πει καθώς έρχονταν. Έτσι υπήρξε σύντομος. Έκανε μια ανασκόπηση για το πώς ενεπλάκη η Ρόντα Γκράντουιν με τον Τσάντλερ-Πάουελ και την κλινική του Σέβερελ Μάνορ, από τη στιγμή του ραντεβού της στο ιατρείο του της Χάρλεϊ Στριτ στις 21 Νοεμβρίου και μέχρι τη στιγμή του θανάτου της. Είχε να

επιλέξει ανάμεσα στα κρεβάτια που διέθετε στους προσωπικούς του ασθενείς ο Τσάντλερ-Πάουελ στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα του Λονδίνου και στην κλινική του Σέβερελ Μάνορ. Διάλεξε κα-
ταρχήν τον πύργο, αλλά έκανε και μια διερευνητική επίσκεψη στις 27 Νοεμβρίου, όπου απ' όλο το προσωπικό η Σάρον ήταν ε-
κείνη που την είδε πιο πολύ και που την ξενάγησε και στους κή-
πους. Αυτό ήταν λίγο περίεργο, δεδομένου ότι επαφή με τους α-
σθενείς έχουν συνήθως τα πιο υψηλόβαθμα στελέχη του προσω-
πικού ή οι δύο χειρουργοί και η προϊσταμένη Χόλαντ.

«Την Πέμπτη 13 Δεκεμβρίου πήγε κατευθείαν στη σουίτα της, αφού πρώτα την υποδέχτηκαν μόλις έφτασε ο κύριος Τσάν-
τλερ-Πάουελ, η αδελφή Χόλαντ και η κυρία Φρένσαμ. Όλοι κατέθεσαν ότι ήταν πολύ ήρεμη, δεν έδειχνε να ανησυχεί και πως ήταν ελάχιστα εκδηλωτική. Μια αδελφή από το έκτακτο προσωπικό, η αδελφή Φρέιζερ, την κατέβασε την άλλη μέρα το πρωί στο χειρουργείο, όπου την εξέτασε ο αναισθησιολόγος, και στη συνέχεια υποβλήθηκε στην εγχείρηση. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ λέει πως ήταν περίπλοκη αλλά επιτυχής. Έμεινε στην α-
νάνηψη μέχρι τις τέσσερις και μισή και ύστερα την ανέβασαν στη σουίτα της στην πέρυγα των ασθενών. Έφαγε κάτι ελαφρύ για βράδυ και η αδελφή Χόλαντ πήγαινε συχνά και την έβλεπε, και στις δέκα το βράδυ πήγαν μαζί και την επισκέφτηκαν ο Τσάν-
τλερ-Πάουελ και η προϊσταμένη Χόλαντ, οπότε η μισ Γκράν-
τουνιν είτε πως θα ήθελε να κοιμηθεί. Δεν θέλησε να πάρει ηρε-
μιστικό. Η αδελφή Χόλαντ λέει πως πέρασε και στις έντεκα και τη βρήκε να κοιμάται. Δολοφονήθηκε διά στραγγαλισμού με τα χέρια και, κατά την εκτίμηση της δρος Γκλένιστερ, μεταξύ έντε-
κα και δώδεκα και μισή το βράδυ».

Ο Νταλγκλίσ και η Κέιτ άκουγαν χωρίς να διακόψουν. Ο Μπέντον φοβήθηκε ότι μακρηγορούσε για τα αυτονόητα. Έριξε μια ματιά στην Κέιτ αλλά δεν πήρε απάντηση. Έτσι, συνέχισε.

«Μας μίλησαν για διάφορα σημαντικά πράγματα που συνέ-
βησαν εκείνη τη νύχτα. Η μοναδική ασθενής που υπήρχε, η κυ-
ρία Σκέφινγκτον, ήταν ξύπνια και πήγαινε στο μπάνιο. Θα μπο-
ρούσε ίσως να την είχε ξυπνήσει ο ήχος του ασανσέρ, το οποίο, όπως λέει, το άκουσε στις έντεκα και σαράντα. Διατείνεται ότι

από το παράθυρο του μπάνιου είδε ένα φως να σέρνεται στο Σέ-
βερελ Στόουνς. Αυτό συνέβη ακριβώς πριν από τα μεσάνυχτα.
Φοβήθηκε και κάλεσε τη βοηθό μαγείρου, την Κίμπερλυ Μπό-
στοκ, για να της ανεβάσει ένα τσάι. Κατά πάσα πιθανότητα ή-
θελε συντροφιά, έστω και για λίγο, αλλά αρνήθηκε να ξυπνήσει
την προϊσταμένη Χόλαντ που κοιμόταν στη διπλανή σουίτα».

«Αυτό δεν είπε», ρώτησε η Κέιτ, «άλλωστε στον Ντιν και
στην Κίμπερλυ όταν της ανέβασαν το τσάι;»

«Σίγουρα έδειξε», είπε ο Μπέντον, «ότι προτιμούσε τη συ-
ντροφιά της Κίμπερλυ Μπόστοκ, παρά τη συντροφιά της αδελ-
φής Χόλαντ. Και να σας πω, κύριε ταξίαρχε, δεν μου κάνει εντύ-
πωση. Η κυρία Μπόστοκ διερωτήθηκε αν μπορούσε να της δώ-
σει τσάι καθώς το επόμενο πρωί επρόκειτο να χειρουργηθεί. Ή-
ξερε πως έπρεπε να το τσεκάρει με την αδελφή Χόλαντ. Αφήνο-
ντας τον Ντιν να περιμένει έξω από την πόρτα της κυρίας Σκέ-
φινγκτον, χτύπησε την πόρτα της προϊσταμένης και μπήκε».

«Είπε ότι άκουσε λογομαχία», είπε η Κέιτ. «Ο Τσάντλερ-Πά-
ουελ τη λέει συνομιλία. Έτσι κι αλλιώς, ο Τσάντλερ-Πάουελ αι-
σθάνεται πως εδώ υπάρχει άλλοθι και γι' αυτόν και για την α-
δελφή Χόλαντ. Βέβαια αυτό θα εξαρτηθεί από τον πραγματικό
χρόνο του θανάτου. Διατείνεται πως δεν είναι βέβαιος για την α-
κριβή ώρα που πήγε στη σουίτα της αδελφής Χόλαντ, το ίδιο πε-
ρίεργα ασαφής είναι κι εκείνη. Αφήνοντας τόσο μεγάλη ασά-
φεια ως προς το χρόνο, αποφεύγουν το λάθος να προβάλουν
άλλοθι για την ακριβή ώρα του θανάτου, πράγμα που είναι πά-
ντα ύποπτο, όσο και το να μην έχεις καθόλου άλλοθι. Δεν απο-
κλείεται ο ένας από αυτούς ή και οι δυο μαζί να σκότωσαν τη
Ρόντα Γκράντουιν, όταν συναντήθηκαν».

«Μήπως», είπε ο Μπέντον, «θα μπορούσαμε να ξέρουμε με
μεγαλύτερη ακρίβεια την ώρα του θανάτου; Η κυρία Σκέφιν-
γκτον λέει πως άκουσε το ασανσέρ να κατεβαίνει μόλις ξύπνησε
και πριν τηλεφωνήσει για το τσάι. Αυτό το τοποθετεί γύρω στις
έντεκα και σαράντα. Το ασανσέρ βρίσκεται απέναντι στη σουί-
τα της αδελφής Χόλαντ, στο τέλος του διαδρόμου και είναι μο-
ντέρνο και σχετικά αθόρυβο. Όμως το ελέγξαμε και είδαμε ότι
μπορεί να ακούγεται όταν δεν υπάρχουν άλλοι θόρυβοι».

«Υπήρχαν όμως», είπε η Κέιτ. «Ο άνεμος, όπως φαίνεται, φουσούσε δυνατά χθες βράδυ. Αν όμως η κυρία Σκέφινγκτον άκουσε το ασανσέρ, γιατί όχι και η αδελφή Χόλαντ; Εκτός βέβαια αν ήταν με τον Τσάντλερ-Πάουελ στο υπνοδωμάτιο και καβγάδιζαν τόσο που δεν μπορούσαν να ακούσουν. Ή αν έκαναν έρωτα, πράγμα που δεν αποκλείει τον καβγά. Όπως και να 'χει, δεν πρέπει να περιμένουμε πως η Κίμπερλυ θα μείνει σταθερή στα όσα είπε».

Χωρίς σχόλια ο Μπέντον συνέχισε:

«Αν βρίσκονταν στο καθιστικό, θα είχαν ακούσει την Κίμπερλυ όταν χτύπησε την πόρτα ή θα την είχαν δει όταν τη μισάνοιξε. Κανείς από το σπίτι δεν παραδέχεται ότι χρησιμοποίησε το ασανσέρ οποιαδήποτε στιγμή, εκτός από τους Μπόστοκ, όταν ανέβασαν το τσάι. Αν ισχύει η κατάθεση της κυρίας Σκέφινγκτον, τότε φαίνεται λογικό να τοποθετήσουμε την ώρα του θανάτου στις έντεκα και μισή περίπου».

Ρίχνοντας μια ματιά στον Νταλγκλίσ, ο Μπέντον έκανε μια παύση και η Κέιτ πήρε το λόγο.

«Είναι κρίμα που δεν μπορεί η κυρία Σκέφινγκτον να είναι πιο ακριβής για την ώρα που άκουσε το ασανσέρ και που είδε το φως. Αν υπάρχει μια αισθητή διαφορά ανάμεσα στα δυο γεγονότα –περισσότερη, ας πούμε, από την ώρα που χρειάστηκε για να πάει κάποιος από το ασανσέρ στους μονόλιθους– τότε θα πρέπει να εμπλέκονται δύο άτομα. Δεν γίνεται να κατεβαίνει με το ασανσέρ ο δολοφόνος και την ίδια στιγμή να κινείται με ένα φακό κοντά στους μονόλιθους. Δυο άνθρωποι με διαφορετικές ενασχολήσεις ο καθένας. Και αν υπήρξε συνέργεια, τότε οι πιο πιθανοί ύποπτοι είναι οι Γουέστχολ. Μια άλλη σημαντική κατάθεση είναι εκείνη του Ντιν Μπόστοκ για το θέμα του σύρτη που δεν είχε μπει στην πόρτα που βγάζει στην αλέα με τις φλαμουριές. Η πόρτα έχει δυο κλειδαριές ασφαλείας και ο Τσάντλερ-Πάουελ είναι κατηγορηματικός ότι βάζει το σύρτη κάθε βράδυ στις έντεκα ακριβώς, εκτός όταν ξέρει πως κάποιος είναι ακόμα έξω. Είναι απολύτως βέβαιος πως, όπως πάντοτε, έβαλε το σύρτη και πως το πρωί τον βρήκε στη θέση του. Το πρώτο πράγμα που έκανε μόλις σηκώθηκε στις έξι και μισή ήταν να κλείσει το

σύστημα συναγερμού και να τσεκάρει την πόρτα που βγάζει στην αλέα».

«Και ο ίδιος ο Ντιν», διέκοψε ο Μπέντον, «τσεκάρισε το σύρτη στις έξι το πρωί που σηκώθηκε. Υπάρχει καμιά περίπτωση, λέτε, να βρούμε κανένα αποτύπωμα στο σύρτη;»

«Μάλλον όχι, θα έλεγα», είπε η Κέιτ. «Ο Τσάντλερ-Πάουελ άνοιξε την πόρτα όταν βγήκε με τον Μάρκους Γουέστχολ να ψάξει στο πάρκο και στους μονόλιθους. Και ύστερα, μην ξεχνάτε αυτό το υπόλειμμα του γαντιού. Ο δολοφόνος δεν είναι από αυτούς που αφήνουν αποτυπώματα».

«Αν δεχτούμε», είπε ο Νταλγκλίσ, «πως ο Τσάντλερ-Πάουελ και ο Μπόστοκ δεν είπαν ψέματα –και δεν πιστεύω πως είπα ψέματα ο Μπόστοκ– τότε κάποιος μέσα από το σπίτι έβγαλε το σύρτη από αυτή την πόρτα μετά τις έντεκα ή για να βγει από τον πύργο ή για να μπάσει μέσα κάποιον. Ή βεβαίως και για τα δύο. Αυτό μας οδηγεί στην κατάθεση του Μογκγουόρθου πως είδε ένα αυτοκίνητο να σταθμεύει κοντά στους μονόλιθους, λίγο πριν τα μεσάνυχτα. Η μισ Γκράντουιν δολοφονήθηκε ή από κάποιον που βρισκόταν ήδη μέσα στον πύργο εκείνη τη νύχτα –ένα μέλος του προσωπικού ή κάποιον που κατόρθωσε να παρεισφρήσει– ή από κάποιον που ήρθε απ' έξω. Και αυτό το πρόσωπο, ακόμα και αν είχε κλειδιά, δεν μπορούσε να μπει εφόσον στην πόρτα υπήρχε σύρτης. Ας μη συνεχίσουμε όμως να λέμε “το πρόσωπο”. Ας δώσουμε στο ή στη δολοφόνο ένα όνομα».

Η Μονάδα έδινε πάντοτε ένα όνομα στο δολοφόνο, γιατί ο Νταλγκλίσ σιχαινόταν τα συνήθη υποκοριστικά. Συνήθως το έβρισκε ο Μπέντον.

«Συνήθως, κύριε», είπε, «του δίνουμε αντρικό όνομα, κι έτσι για ν' αλλάξουμε τι θα λέγατε να δώσουμε γυναικείο όνομα; Ή ένα όνομα ουδέτερο που να ταιριάζει και στα δύο φύλα. Ο δολοφόνος έδρασε νύχτα, τι θα λέγατε λοιπόν να τον πούμε Noctis... Νύκτωρ δηλαδή.

«Καλό μου ακούγεται», είπε ο Νταλγκλίσ. «Νύκτωρ λοιπόν, αλλά προς το παρόν ας προτιμήσουμε το αρσενικό. Ο Νύκτωρ».

«Ας επιστρέψουμε», είπε η Κέιτ, «στο πρόβλημα του κινή-

τρου. Ξέρουμε ότι η Κάντις Γουέστχολ προσπάθησε να πείσει τον Τσάντλερ-Πάουελ να μην αφήσει τη Ρόντα Γκράντουνιν να έρθει στον πύργο. Αν σχεδίαζε το φόνο, τότε γιατί να θέλει να αποθαρρύνει τον Τσάντλερ-Πάουελ να τη δεχτεί; Εκτός βέβαια αν επρόκειτο για διπλή μπλόφα. Αποκλείεται όμως το έγκλημα αυτό να μην έγινε εκ προμελέτης, να μην είχε, δηλαδή, ο Νύκτωρ κατά νου να σκοτώσει πηγαίνοντας σ' αυτό το δωμάτιο;»

«Αυτό βέβαια», είπε ο Νταλγκλίζ, «έρχεται σε αντίθεση με τη χρήση γαντιών και τη μετέπειτα καταστροφή τους».

«Αν όμως», είπε ο Μπέντον, «ήταν προμελετημένο, γιατί τώρα; Καθώς στην κλινική δεν υπήρχε παρά μόνο άλλη μία ασθενής και όλοι οι εξωτερικοί είχαν φύγει, ο κύκλος των υπόπτων στένευε ασφυκτικά».

Η Κέιτ είπε νευρικά:

«Γιατί τώρα έπρεπε να το κάνει. Η Γκράντουνιν δεν επρόκειτο να ξανάρθει. Δολοφονήθηκε επειδή βρισκόταν στον πύργο και σε κατάσταση αδυναμίας. Αυτό που πρέπει να μάθουμε είναι αν ο δολοφόνος επωφελήθηκε από αυτή την καλή ευκαιρία, ή αν είχε συνεργό που να του εξασφάλιζε ότι η Γκράντουνιν όχι μόνο θα διάλεγε αυτόν το συγκεκριμένο χειρουργό, αλλά και την κλινική του πύργου αντί για το νοσοκομείο του Λονδίνου που, εκ πρώτης όψεως, θα ήταν πιο βολικό για κείνη. Το Λονδίνο ήταν η πόλη της. Όλη της η ζωή στο Λονδίνο βρισκόταν. Γιατί λοιπόν εδώ; Ο συλλογισμός αυτός μας οδηγεί στον επονομαζόμενο φίλο, τον Ρόμπιν Μπόιτον, ο οποίος κράτησε δωμάτιο στον ξενώνα την ίδια περίοδο. Ακόμη δεν τον ανακρίναμε, αλλά σίγουρα πρέπει να μας δώσει απαντήσεις. Ποια ακριβώς ήταν η σχέση τους; Και ύστερα, υπάρχει και το επείγον μήνυμα στο κινητό της Γκράντουνιν. Απ' ό,τι φαίνεται, καιγόταν να τη δει. Έδειξε αναστατωμένος από το θάνατό της, μήπως όμως έπαιζε θέατρο; Είναι ξάδελφος των Γουέστχολ και φαίνεται πως μένει αρκετά συχνά στο Κότατζ των επισκεπτών. Θα μπορούσε να έχει πρόσβαση στα κλειδιά και να έχει κάνει αντικλειδιά σε κάποια από τις προηγούμενες επισκέψεις του. Ή μπορεί να του τα είχε δώσει η Ρόντα Γκράντουνιν. Μπορεί και να πήρε επίτηδες μαζί της τα κλειδιά την πρώτη φορά που ήρθε, μ' αυτή ακριβώς την πρόθε-

ση. Και πώς μπορούμε να είμαστε βέβαιοι ότι δεν μπήκε στον πύργο νωρίτερα την ίδια μέρα και κρύφτηκε στη σουίτα που βρίσκεται στο βάθος του διαδρόμου στον όροφο των ασθενών; Το υπόλειμμα από το γάντι μας λέει ότι ο Νύκτωρ ήταν εκεί. Θα μπορούσε να βρίσκεται εκεί και πριν από τη δολοφονία και μετά. Ποιος θα κοίταγε εκεί μέσα;»

«Όποιος και αν είναι αυτός που τη σκότωσε», είπε ο Μπέντον, «νομίζω πως η Γκράντουιν δεν θα λείψει σε κανέναν, είτε εδώ είτε κάπου αλλού. Φαίνεται ότι στη διάρκεια της ζωής της έκανε πολύ κακό. Τυπική ρεπόρτερ – βρίσκεις το αποκλειστικό, τσεπώνεις το χρήμα, δεν υπολογίζεις τον πόνο».

«Η δουλειά μας», είπε ο Νταλγκλίζ, «είναι να βρούμε ποιος τη σκότωσε, όχι να βγάλουμε ηθικά συμπεράσματα. Μην παρասύρεσαι σε τέτοια μονοπάτια, υπαστυνόμε».

«Μα, κύριε, όλοι δεν βγάζουμε ηθικά συμπεράσματα, ακόμη κι αν δεν τα λέμε; Δεν είναι σημαντικό να γνωρίσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα την προσωπικότητα του θύματος, καλή ή κακή; Οι άνθρωποι δολοφονούνται για ό,τι είναι και για το ποιοι είναι. Δεν είναι κι αυτό μέσα στα αποδεικτικά στοιχεία; Νιώθω διαφορετικά για το φόνο ενός παιδιού, ενός νέου, ενός αθώου».

«Αθώου;» είπε ο Νταλγκλίζ. «Ωστε λοιπόν πιστεύεις πως έχεις το δικαίωμα να διακρίνεις τα θύματα μεταξύ εκείνων που άξιζε να πεθάνουν κι εκείνων που δεν τους άξιζε; Δεν έτυχε ακόμη να λάβετε μέρος σε έρευνα για δολοφονία παιδιού, έτσι δεν είναι;»

«Όχι, κύριε», είπε ο Μπέντον και σκέφτηκε, *το ήξερες, δεν υπήρχε λόγος να με ρωτήσεις.*

«Αν και όταν κληθείς να λάβεις μέρος, ο πόνος του οποίου θα είσαι μάρτυς θα σε οδηγήσει να θέσεις ερωτήματα συναισθηματικής και θεολογικής φύσης, επιπλέον εκείνου στο οποίο θα κληθείς να δώσεις απάντηση: ποιος το έκανε αυτό; Η ηθική αγκυρά είναι φυσιολογική. Χωρίς αυτή δεν είμαστε αληθινοί άνθρωποι. Όμως για έναν αστυνομικό που βρίσκεται μπροστά στο νεκρό σώμα ενός παιδιού, ενός νέου, ενός αθώου, η θέληση να συλλάβει κάποιον μπορεί να μετατραπεί σε προσωπική σταυροφορία, και αυτό είναι επικίνδυνο. Μπορεί να κρίνει εσφαλμέ-

να. Οφείλουμε να επιδεικνύουμε την ίδια συμπεριφορά προς όλα τα θύματα».

Το ξέρω, κύριε, και αυτό θα κάνω, παρά λίγο να πει ο Μπέντον. Πριν καν προφέρει αυτά τα λόγια κατάλαβε πόσο κούφια ήταν. Απαντήσεις σχολιαρόπαιδου που το μάλωσαν. Δεν μίλησε.

Η Κέιτ έσπασε τη σιωπή.

«Σε ποιο λοιπόν στάδιο των ανακρίσεων βρισκόμαστε; Τι ακριβώς ξέρουμε; Το θύμα, τους υπόπτους, το δολοφόνο; Εγώ έχω κολλήσει: γιατί η Ρόντα Γκράντουνιν ήρθε εδώ;»

«Για να ξεφορτωθεί το σημάδι», είπε ο Μπέντον.

«Το σημάδι», είπε ο Νταλγκλίζ, «που είχε εδώ και τριάντα τέσσερα χρόνια. Γιατί τώρα; γιατί εδώ; γιατί ήθελε να το έχει και γιατί να το ξεφορτωθεί τώρα; Αν το ξέραμε αυτό, ίσως ερχόμασταν πιο κοντά στο να γνωρίσουμε αυτή τη γυναίκα. Και έχεις απόλυτα δίκιο, Μπέντον. Δολοφονήθηκε για ό,τι ήταν και για το ποια ήταν».

Τον είπε Μπέντον, όχι υπαστυνόμο – σπουδαία. Μέσα του είπε, *θα ήθελα να ξέρω εσύ ποιος είσαι*. Αυτό όμως ήταν μέρος της γοητείας της δουλειάς του. Υπηρετούσε υπό τις διαταγές κάποιου που ήταν γι' αυτόν ένα αίνιγμα και που θα εξακολουθούσε να είναι πάντα.

«Η συμπεριφορά της αδελφής Χόλαντ σήμερα το πρωί», είπε η Κέιτ, «δεν ήταν κάπως περίεργη; Όταν τηλεφώνησε η Κιμ και είπε ότι η μις Γκράντουνιν δεν είχε ζητήσει το τσάι της, δεν θα ήταν πιο φυσικό να τσεκάρει αμέσως αν η άρρωστή της ένιωθε καλά, αντί να πει στην Κιμ ν' ανεβάσει το τσάι; Λέω μήπως και κοίταγε να εξασφαλίσει ότι θα είχε μαζί της ένα μάρτυρα όταν θα έβρισκε το πτώμα. Μήπως ήξερε ήδη πως η μις Γκράντουνιν ήταν νεκρή;»

«Ο Τσάντλερ-Πάουελ λέει», συνέχισε ο Μπέντον, «πως έφυγε από το δωμάτιο της αδελφής Χόλαντ στη μία. Εκείνη δεν θα ήταν φυσικό να είχε ρίξει και τότε μια ματιά στην ασθενή της; Μπορεί λοιπόν και να το έκανε και επομένως να ήξερε πως η Γκράντουνιν είναι νεκρή όταν είπε στην Κίμπερλυ να ανεβάσει το τσάι. Είναι πάντοτε φρόνιμο να έχεις ένα μάρτυρα όταν ανακαλύπτεις ένα πτώμα. Βέβαια αυτό δεν σημαίνει ότι τη σκότωσε.

Όπως σας είπα και νωρίτερα, δεν μπορώ να φανταστώ ούτε τον Τσάντλερ-Πάουελ ούτε την αδελφή Χόλαντ να στραγγαλίζουν μια άρρωστή τους και μάλιστα αφού πρώτα τη χειρουργήσαν».

Η Κέιτ σαν να θέλησε να κοντράρει, αλλά δεν μίλησε. Η ώρα είχε περάσει κι ο Νταλγκλίσ ήξερε πως όλοι ήταν κουρασμένοι. Καιρός να φτιάξουν το πρόγραμμα της επόμενης μέρας. Ο ίδιος με την Κέιτ θα πήγαιναν στο Λονδίνο να δουν μήπως έβρισκαν κάποια στοιχεία στο σπίτι της Ρόντα Γκράντουνι στο Σίτι. Ο Μπέντον με τον επιθεωρητή Γουόρεν θα πήγαιναν στον πύργο. Ο Νταλγκλίσ είχε αναβάλει τη συνάντηση με τον Ρόμπιν Μπόιτον ελπίζοντας πως μέχρι αύριο θα είχε ηρεμήσει και θα ήταν συνεργάσιμος. Οι προτεραιότητες για τον Μπέντον και τον Γουόρεν ήταν να ανακρίνουν τον Μπόιτον, να προσπαθήσουν να βρουν στοιχεία για το αυτοκίνητο που στάθμευε κοντά στο Σέβερελ Στόουνς, να έρθουν σ' επαφή με τους αξιωματικούς της εγκληματολογικής, οι οποίοι αναμενόταν να έχουν τελειώσει τη δουλειά τους ως το μεσημέρι, να εξασφαλίσουν μια αστυνομική παρουσία στον πύργο και να σιγουρευτούν πως η ιδιωτική φρουρά που είχε προσλάβει ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν θα έμπαινε στα πόδια τους. Το πόρισμα της δρος Γκλένιστερ αναμενόταν να βγει κατά το μεσημέρι και αμέσως ο Μπέντον θα τηλεφωνούσε στον Νταλγκλίσ να τον ενημερώσει για το περιεχόμενο. Εκτός από όλες αυτές τις δουλειές, μπορούσε βεβαίως να πάρει και πρωτοβουλίες αν έκρινε ότι έπρεπε να ανακρίνει ξανά κάποιον ύποπτο.

Κόντευαν μεσάνυχτα πια όταν ο Μπέντον πήγε τα τρία ποτήρια του κρασιού στην κουζίνα για να τα πλύνει, και ύστερα πήρε, μαζί με την Κέιτ, το δρόμο για το Γουιστίρια Χάους μέσα στη νοτισμένη από τη βροχή μοσχοβολιά της νύχτας.

ΒΙΒΛΙΟ ΤΡΙΑ

Ι 6 - Ι 8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΛΟΝΔΙΝΟ, ΝΤΟΡΣΕΤ, ΜΙΝΤΛΑΝΤΣ, ΝΤΟΡΣΕΤ

[1]

Ο ΝΤΑΛΓΚΛΙΣ και η Κέιτ έφυγαν από το Στόουνκ Σέβερελ πριν από τις έξι το πρωί. Πολύ πρωινό το ξεκίνημα, αλλά το σχεδίασε έτσι ο Νταλγκλίσ γιατί, αφενός, δεν ήθελε να μπλέξει με την πρωινή αυξημένη κυκλοφορία και, αφετέρου, επειδή χρειαζόταν να εξασφαλίσει περισσότερο χρόνο στο Λονδίνο. Υπήρχαν έγγραφα στα οποία είχε δουλέψει κι έπρεπε να τα δώσει στη Γιαρντ, να πάρει ένα απόρρητο έγγραφο και να κάνει τις παρατηρήσεις του και να αφήσει ένα σημείωμα στο γραφείο της γραμματέως του. Αφού τέλειωσε με όλα αυτά, με την Κέιτ πλάι του, οδήγησε χωρίς να μιλάνε στους άδειους σχεδόν δρόμους του Λονδίνου.

Όπως και για πολλούς άλλους, έτσι και για τον Νταλγκλίσ οι πρωινές ώρες της Κυριακής στο Σίτι είχαν μια ιδιαίτερη γοητεία. Επί πέντε ημέρες η ατμόσφαιρα σφύζει από δραστηριότητα έτσι που μένεις με την εντύπωση πως όλο αυτό το χρήμα βγαίνει πραγματικά με ιδρώτα και αίμα σε κάποιους υπόγειους μηχανισμούς. Από το απόγευμα όμως της Παρασκευής οι τροχοί σιγά σιγά αρχίζουν να σταματάνε και η ομαδική έξοδος των εργαζομένων στο Σίτι, που διασχίζουν κατά χιλιάδες τις γέφυρες του Τάμεση για να πάνε στους σταθμούς των τρένων τους, μοιάζει πιο πολύ με καταναγκαστικά έργα παρά με μια εκούσια πράξη. Νωρίς το πρωί της Κυριακής, το Σίτι, αντί να πέφτει σε βαθύτερο ύπνο, κείτεται προσμένοντας σιωπηλά, καρδακώντας την άφιξη μιας άυλης στρατιάς που συγκαλείται από τις καμπάνες να συμμετάσχει στη λατρεία αρχαίων θεών, μέσα στους καλοδιατη-

ρημένους ναούς τους, και να περπατήσει σε δρόμους που δεν ξέχασε ποτέ. Ακόμα και το ποτάμι νομίζεις πως ρέει πιο αργά.

Βρήκαν μια θέση να παρκάρουν, κάμποσα μέτρα μακριά από την Αμπσολούσιον Άλεϊ και ο Νταλγκλίζ, αφού έριξε μια τελευταία ματιά στο χάρτη, πήρε το υπηρεσιακό του βαλιτσάκι από το αυτοκίνητο και πήραν το δρόμο με κατεύθυνση προς τα ανατολικά. Τη λιθόστρωτη στενή είσοδο με την πέτρινη καμάρα, αταίριαχτα στολισμένη για ένα τόσο στενό άνοιγμα, μπορούσες εύκολα να μην την προσέξεις. Η πλακόστρωτη αυλή, με δυο φανάρια στον τοίχο που μόλις φώτιζαν ένα περιβάλλον α λα Ντίκενς, ήταν μικρή και είχε καταμεσής μια πλίνθο μ' ένα φθαρμένο από τα χρόνια άγαλμα, το οποίο μπορεί να είχε κάποια παλιά θρησκευτική σημασία, όμως τώρα δεν ήταν παρά μια άμορφη πέτρινη μάζα. Ο αριθμός 8 βρισκόταν στην ανατολική πλευρά. Η πόρτα ήταν πράσινη σκούρα σχεδόν μαύρη και είχε ένα μπρούντζινο ρόπτρο σε σχήμα κουκουβάγιας. Ακριβώς δίπλα στον αριθμό 8 βρισκόταν ένα μαγαζί που πούλαγε παλιές γκραβούρες. Είχε έναν πάγκο ξύλινο απ' έξω, που προς το παρόν ήταν άδειος. Ένα δεύτερο κτήριο ήταν φανερό πως στέγαζε ένα γραφείο ευρέσεως εργασίας υψηλών προδιαγραφών, όμως τίποτα δεν άφηνε να καταλάβεις τι είδους εργαζομένους ήθελε να προσελκύσει. Στις άλλες πόρτες υπήρχαν μπρούντζινες, καλογυαλισμένες, μικρές πλάκες με άγνωστα ονόματα. Υπήρχε απόλυτη ησυχία.

Η πόρτα είχε δυο κλειδαριές ασφαλείας, αλλά δεν δυσκολεύτηκαν να βρουν τα σωστά κλειδιά από την αρμαθιά της μς Γκράντουιν και η πόρτα άνοιξε με ευκολία. Ο Νταλγκλίζ έψαξε το διακόπτη και άναψε το φως. Βρίσκονταν σε ένα μικρό δωμάτιο. Οι τοίχοι είχαν δρύινη επένδυση και το ταβάνι, διακοσμημένο με γύψινα, έφερε μια επιγραφή: 1684. Στο βάθος ένα παράθυρο με κατακόρυφα πέτρινα χωρίσματα έβλεπε σ' ένα πλακοστρωμένο αίθριο που μόλις χωρούσε ένα άφυλλο δέντρο μέσα σε μια τεράστια πηλίνη γλάστρα. Στα δεξιά, υπήρχε μια σειρά κρεμάστρες κι ένα ράφι από κάτω για παπούτσια, στα αριστερά υπήρχε ένα μακρόστενο δρύινο τραπέζι. Πάνω στο τραπέζι υπήρχαν τέσσερις φάκελοι –σαφώς λογαριασμοί ή κατάλογοι–

που, κατά τον Νταλγκλίσ, θα πρέπει να είχαν φτάσει την Πέμπτη πριν από την αναχώρηση της μς Γκράντουνιν, η οποία έκρινε πως θα μπορούσαν να περιμένουν την επιστροφή της. Ο μοναδικός πίνακας, μια μικρή ελαιογραφία που κρεμόταν πάνω από ένα πέτρινο τζάκι, απεικόνιζε έναν άντρα του δέκατου έβδομου αιώνα, με οβάλ ευαίσθητο πρόσωπο και με την πρώτη ματιά που της έριξε ο Νταλγκλίσ κατάλαβε πως ήταν αντίγραφο μιας πασίγνωστης προσωπογραφίας του ποιητή Τζων Νταν. Άναψε τον ειδικό προβολέα του πίνακα και τον κοίταξε για λίγο προσεκτικά, χωρίς να μιλάει. Απομονωμένη σ' ένα χώρο που ήταν απλώς ένα πέρασμα, αυτή η προσωπογραφία φάνταζε σαν εικόνισμα, εικόνισμα του προστάτη του σπιτιού ίσως. Σβήνοντας το φως, ο Νταλγκλίσ αναρωτήθηκε αν η Ρόντα Γκράντουνιν έβλεπε έτσι τον πίνακα.

Μια ξύλινη σκάλα, χωρίς χαλί, οδηγούσε στον πρώτο όροφο. Απέναντι υπήρχε μια κουζίνα και στο βάθος μια μικρή τραπεζαρία. Η κουζίνα ήταν συγυρισμένη με μεγάλη επιμέλεια και τέλεια εξοπλισμένη. Ήταν η κουζίνα μιας γυναίκας που ήξερε από μαγειρική. Πάντως ούτε η κουζίνα αλλά ούτε και η τραπεζαρία έδειχναν πως είχαν λειτουργήσει πρόσφατα. Ανέβηκαν στον δεύτερο όροφο. Εκεί υπήρχε ένα δωμάτιο ξένων που έβλεπε στην αυλή. Είχε δυο μονά κρεβάτια, με πανομοιότυπα κλινოსκεπάσματα, άψογα στρωμένα, μπάνιο και τουαλέτα. Και αυτό αχρησιμοποίητο έδειχνε. Στο πιο πάνω πάτωμα οι χώροι ήταν σχεδόν ολόιδιοι, μόνο που εδώ η κρεβατοκάμαρα είχε ένα μονό κρεβάτι και ήταν ολοφάνερα η κρεβατοκάμαρα της μς Γκράντουνιν. Στο κομοδίνο βρισκόταν ένα πορτατίφ γραφείου, ένα ξυπνητήρι που το τικ-τακ του ηχούσε παράξενα δυνατό μέσα στη σιωπή και τρία βιβλία: τη βιογραφία του Πιπς της Κλερ Τόμαλιν,* έναν τόμο με ποιήματα του Τσαρλς Κόζλεϋ και μια συλλογή σύγχρονων διηγημάτων. Το ραφάκι του μπάνιου είχε ελάχιστες κρέμες και αρώματα και η Κέιτ άπλωσε από γυναι-

* Ο Samuel Pepys, τον οποίο άλλοι προφέρουν Πιπς και άλλοι Πέπις, υπήρξε σύγχρονος του Κρόμιγουελ και αξιωματούχος του αγγλικού ναυτικού. Η Κλερ Τόμαλιν [γενν. 1933] είναι σύγχρονη Αγγλίδα βιογράφος. (Σ.τ.Μ.)

κεία περιέργεια το χέρι της αλλά το τράβηξε αμέσως. Τόσο ο Νταλγκλίσ όσο και η ίδια ποτέ δεν έμπαιναν στον προσωπικό χώρο ενός θύματος χωρίς να θυμούνται ότι η παρουσία τους εκεί, αν και απαραίτητη, δεν έπαυε να είναι βιασμός της προσωπικής ζωής. Ο Νταλγκλίσ ήξερε πως η Κέιτ ξεχώριζε πάντοτε τα αντικείμενα που έπρεπε να εξετάσουν κι επομένως να τα πάρουν, και εκείνα που, από φυσιολογική περιέργεια, παρατηρούσαν για να καταλάβουν μια ζωή που είχε χάσει πια την όποια ανθρώπινη δύναμη να βλάψει ή να στενοχωρήσει. Το μόνο που του είπε ήταν:

«Δεν φαίνεται να προσπαθούσε να καμουφλάρει το σημάδι της».

Τέλος, ανέβηκαν στο υπερώο, το οποίο ήταν ενιαίος χώρος που καταλάμβανε όλη την επιφάνεια του σπιτιού, με παράθυρα ανατολικά και δυτικά και με πανοραμική θέα στο Σίτι του Λονδίνου. Μόνο εδώ ο Νταλγκλίσ ένωσε πως βρισκόταν σε ισχυρή πνευματική επαφή με την ιδιοκτήτρια του σπιτιού. Σ' αυτόν το χώρο έζησε, εδώ εργάστηκε, ξεκουράστηκε, είδε τηλεόραση, άκουσε μουσική, χωρίς να έχει ανάγκη από κανέναν απ' όσους ήταν έξω από αυτούς τους τέσσερις τοίχους. Ο ένας ήταν καλυμμένος από μια ωραία ξυλόγλυπτη βιβλιοθήκη με προσαρμοζόμενα ράφια. Πρόσεξε πως η Γκράντουν φρόντιζε, όπως και ο ίδιος, να είναι τα βιβλία στο σωστό ύψος σε σχέση με τα ράφια. Το γραφείο της ήταν από μαόνι, βρισκόταν αριστερά της βιβλιοθήκης και μάλλον ήταν εποχής Εδουάρδου. Ήταν ένα γραφείο μάλλον λειτουργικό παρά διακοσμητικό, με δυο σειρές συρτάρια δεξιά κι αριστερά. Τα δεξιά ήταν κλειδωμένα. Πάνω από το γραφείο, υπήρχε ένα ράφι με μια σειρά κλασέρ. Στην απέναντι πλευρά του δωματίου υπήρχε ένας αναπαυτικός καναπές με μαξιλάρια, μια πολυθρόνα προσανατολισμένη προς την τηλεόραση μ' ένα σκαμνάκι για τα πόδια και ένα τζάκι με μαύρα μάρμαρα, βικτοριανής εποχής, και στα δεξιά του υπήρχε μια πολυθρόνα με ψηλή ράχη. Το στερεοφωνικό της ήταν μοντέρνο αλλά διακριτικό. Στα αριστερά του παραθύρου υπήρχε ένα μικρό ψυγείο και πάνω του ένας δίσκος μ' έναν ηλεκτρικό μύλο του καφέ, μια ηλεκτρική καφετιέρα κι ένα μόνο φλιτζάνι. Έχοντας μόλις δυο

βήματα πιο κάτω μια βρύση του μπάνιου, μπορούσε να ετοιμάζει για τον εαυτό της ένα ζεστό, χωρίς να είναι υποχρεωμένη να τρέχει στην κουζίνα, τρία πατώματα πιο κάτω. Δεν ήταν και πολύ βολικό σπίτι, ήταν όμως από κείνα στα οποία και ο ίδιος θα μπορούσε να νιώσει σπιτική θαλπωρή. Περιπατούσαν μέσα στο δωμάτιο χωρίς να λένε λέξη. Πρόσεξε ότι η ανατολική τζαμόπορτα έβγαζε σ' ένα μικρό μπαλκόνι με κάγκελα από φερ-φορζέ και μια σιδερένια σκάλα οδηγούσε στη στέγη. Άνοιξε την τζαμόπορτα αφήνοντας να μπει όλη η πρωινή δροσιά και ανέβηκε τα σκαλοπάτια. Η Κέιτ δεν τον ακολούθησε.

Το δικό του διαμέρισμα, που έβλεπε από ψηλά στον Τάμεση στη συνοικία Κούνινχάιθ, βρισκόταν δυο βήματα με τα πόδια πιο κει. Γύρισε τα μάτια του κατά το ποτάμι. Ακόμα και αν είχε το χρόνο ή την ανάγκη να πάει ως εκεί, ήξερε πως η Έμμα δεν θα βρισκόταν εκεί. Αν και είχε κλειδιά, ποτέ δεν πήγαινε στο διαμέρισμα όταν βρισκόταν στο Λονδίνο, εκτός κι αν ήταν και ο ίδιος εκεί. Αυτή η στάση της, το ήξερε, αποτελούσε μέρος του μυστικού σχεδίου της να κρατιέται σε απόσταση από τη δουλειά του, μέρος μιας βούλησης, στα όρια σχεδόν της εμμονής, να μην παραβιάζει την προσωπική του ζωή, μια προσωπική ζωή που τη σεβόταν ακριβώς επειδή την καταλάβαινε και τη συμμεριζόταν. Ένας εραστής δεν είναι κατάκτηση ούτε τρόπαιο. Πάντα υπάρχει ένα κομμάτι της προσωπικότητας του άλλου που μένει απραβίαστο. Στις αρχές του έρωτά τους, αποκοιμιόταν στην αγκαλιά του, όταν όμως άπλωνε τα χέρια του να την αγκαλιάσει, τις μικρές ώρες, ήξερε πως δεν θα την έβρισκε πια δίπλα του. Στο δωμάτιο των φίλων της πήγαινε το πρωινό της τσάι. Τώρα πια αυτό συνέβαινε σπάνια. Στην αρχή αυτή η απομάκρυνση τον προβλημάτισε. Μην τολμώντας να τη ρωτήσει, επειδή εν μέρει φοβόταν ν' ακούσει την απάντηση, έβγαλε δικά του συμπεράσματα. Εφόσον ο ίδιος δεν μιλούσε, ή αρνιόταν να μιλήσει για την πραγματικότητα της δουλειάς του, η Έμμα ένιωθε την ανάγκη να ξεχωρίσει τον εραστή από τον ντετέκτιβ. Μπορούσαν να μιλάνε για τη δική της δουλειά στο Κέμπριτζ, και το έκαναν. Μερικές φορές μάλιστα άνοιγαν ευχαρίστως μεγάλες συζητήσεις γιατί μοιράζονταν το πάθος για τη λογοτεχνία. Το δικό του

όμως επάγγελμα δεν τους πρόσφερε πεδίο συζητήσεων. Δεν ήταν ανόητη ούτε υπερευαίσθητη και αναγνώριζε τη σημασία της δουλειάς του, ήξερε όμως ότι έμπαινε ανάμεσά τους και τους χώριζε σαν ρουμάνι ανεξερεύνητο και ναρκοθετημένο.

Δεν έμεινε πάνω από ένα λεπτό στην ταράτσα. Απ' αυτή τη δικιά της κορυφή, η Ρόντα Γκράντουιν θα είχε δει την αυγή να ανατέλλει, να πέφτει στις αψίδες και στους πύργους του Σίτι και να τους λούζει με φως. Κατέβηκε κάτω και βρήκε την Κέιτ.

«Λέω να ξεκινήσουμε με τα κλασέρ», είπε.

Κάθισαν πλάι πλάι στο γραφείο. Όλα τα κλασέρ είχαν ετικέτες. Σε ένα από αυτά με τον τίτλο Σάνκτσουαρι Κορτ ήταν μέσα τα αντίγραφα της πλούσιας αλληλογραφίας της με το συμβολαιογράφο της για το μίσθωμα του σπιτιού –άλλα εξήντα εφτά χρόνια ισχύ είχε, σκέφτηκε ο Νταλγκλίσ– καθώς και λεπτομέρειες και προϋπολογισμούς για τα έργα αποκατάστασης και συντήρησης. Υπήρχαν επίσης κλασέρ στο όνομα της πρακτόρισσάς της και του συμβολαιογράφου της. Σ' ένα άλλο με τον τίτλο «Οικονομικά» υπήρχαν τα ενημερωτικά της τράπεζάς της καθώς και αναφορές για τις τοποθετήσεις της. Έκπληξη έκανε στον Νταλγκλίσ καθώς το ξεφύλλιζε πόσο καλά στεκόταν οικονομικά. Σχεδόν δυο εκατομμύρια λίρες τοποθετημένες σε μετοχές και κρατικά ομόλογα.

«Θα περίμενε κανείς αυτές τις αναφορές να τις έχει σε κάποιο κλειδωμένο συρτάρι», είπε η Κέιτ. «Φαίνεται πως δεν φοβόταν μην μπει κανείς και ανακαλύψει πόσο πλούσια ήταν, μάλλον επειδή πίστευε πως το σπίτι είναι απόρθητο. Ή μπορεί και να μην την ένοιαζε. Δεν έκανε ζωή πλούσιας».

«Σίγουρα, όταν έρθει ο Νιούτον Μακλέφιλντ και μας φέρει τη διαθήκη, θα μάθουμε ποιος θα κληρονομήσει όλα αυτά τα αγαθά».

Έστρεψαν την προσοχή τους στα κλασέρ που περιείχαν αντίγραφα όλων των άρθρων της σε εφημερίδες και περιοδικά. Όλα είχαν ετικέτα με τις χρονολογίες, τα άρθρα ήταν ταξινομημένα με χρονολογική σειρά και μερικά ήταν μέσα σε πλαστικές θήκες. Πήραν από ένα φάκελο ο καθένας και στρώθηκαν στη δουλειά.

«Κράτα σημειώσεις», είπε ο Νταλγκλίσ, «για ό,τι βρεις που να

σχετίζεται με το Σέβερελ Μάνορ ή με κάποιον από όσους ζουν εκεί».

Είχε περάσει περίπου μια ώρα που δούλευαν σιωπηλοί, όταν η Κέιτ έσπρωξε προς το μέρος του ένα μάτσο αποκόμματα εφημερίδων και είπε:

«Αυτά φαίνεται να έχουν κάποιο ενδιαφέρον. Είναι ένα μεγάλο άρθρο στην *Paternoster Review* αφιερωμένο στη λογοκλοπή, στο ανοιξιιάτικο τεύχος του 2002. Φαίνεται πως έκανε θόρυβο. Υπάρχουν συνημμένα αρκετά αποκόμματα από τον τύπο, καθώς και ένα ρεπορτάζ για δικαστική έρευνα και άλλο ένα για μια κηδεία. Το τελευταίο έχει και φωτογραφία. Ένα πρόσωπο», είπε δίνοντάς του τη φωτογραφία, «που παραβρίσκεται στην ταφή μοιάζει πολύ με τη μυσ Γουέστχολ».

Ο Νταλγκλίσ έβγαλε από το βαλιτσάκι του ένα μεγεθυντικό φακό και μελέτησε τη φωτογραφία. Η γυναίκα, χωρίς καπέλο, στεκόταν λίγο παράμερα από τους υπόλοιπους πενθούντες. Έβλεπες μόνο το κεφάλι της και το πρόσωπό της ήταν λίγο στη σκιά, όμως ο Νταλγκλίσ, αφού το παρατήρησε επί ένα λεπτό, βεβαιώθηκε για την ταυτότητά της. Έδωσε στην Κέιτ το φακό.

«Ναι», της είπε, «όντως είναι η Κάντις Γουέστχολ».

Πήρε στα χέρια του το άρθρο. Ήταν ταχύς αναγνώστης και γρήγορα κατάλαβε την ουσία. Το κείμενο ήταν έξυπνο, καλογραμμένο, σχολαστικά τεκμηριωμένο και όσο προχωρούσε στην ανάγνωση το ενδιαφέρον και ο σεβασμός του μεγάλωναν. Το άρθρο, γραμμένο χωρίς εμπάθεια και, όπως του φάνηκε, με εντιμότητα, αναφερόταν σε περιπτώσεις λογοκλοπής. Μερικές παλιότερες και άλλες πιο πρόσφατες, κάποιες πασίγνωστες και κάποιες που ο ίδιος τις αγνοούσε. Η Ρόντα Γκράντουνιν ενδιαφερόταν για φαινομενικά ακούσιες αντιγραφές φράσεων και ιδεών καθώς και για περίεργες συμπτώσεις στη λογοτεχνία, όπου μια σπουδαία ιδέα γεννιέται ταυτόχρονα σε δυο μυαλά λες κι έφτασε η ώρα της, και επίσης εξέταζε τους αδιόρατους τρόπους με τους οποίους οι πιο σπουδαίοι συγγραφείς επηρέασαν τις μεθεπόμενες γενιές, όπως είχε συμβεί και στη μουσική, με τον Μπαχ και τον Μπετόβεν, και στη ζωγραφική, με τους μεγάλους ζωγράφους και τους διαδόχους τους. Όμως το κεντρικό επίκαιρο θέμα που κάλυπτε

ήταν μια κραυγαλέα λογοκλοπή την οποία η Γκράντουνι ισχυριζόταν ότι ανακάλυψε τυχαία. Το συναρπαστικό της υπόθεσης ήταν ότι, εκ πρώτης όψεως, η απάτη είχε γίνει από μια νέα συγγραφέα, ταλαντούχο και αναμφισβήτητα δημιουργική, χωρίς κανένα λόγο. Μια νεαρή μυθιστοριογράφος, φοιτήτρια ακόμη, η Άνναμπελ Σκέλτον, είχε γράψει ένα πρώτο μυθιστόρημα, το οποίο έτυχε ευρείας αποδοχής και προτάθηκε για ένα από τα σπουδαιότερα βρετανικά λογοτεχνικά βραβεία και στο οποίο υπήρχαν φράσεις και παράγραφοι με διαλόγους και δυνατές περιγραφές δανεισμένες λέξη προς λέξη, από ένα μυθιστόρημα του 1927 γραμμένο από μια ξεχασμένη από καιρό συγγραφέα και της οποίας το όνομα ο Νταλγκλίσ δεν το είχε ακούσει ποτέ. Το γεγονός ήταν αδιαμφισβήτητο, κυρίως εξαιτίας της ποιότητας του λόγου και της ορθότητας των λεγομένων της Γκράντουνι. Δημοσιεύτηκε σε περίοδο που ο κίτρινος τύπος ήταν σε περίοδο γλίσνιας και οι δημοσιογράφοι έδωσαν τρομερές προεκτάσεις στο σκάνδαλο. Υπήρξε σφοδρή απαίτηση να αποσυρθεί από τις υποψηφιότητες του βραβείου το μυθιστόρημα της Άνναμπελ Σκέλτον. Το αποτέλεσμα υπήρξε τραγωδία: τρεις μέρες μετά τη δημοσίευση του άρθρου, η κοπέλα αυτοκτόνησε. Αν η Κάντις Γουέστχολ είχε στενή σχέση μαζί της –ερωμένη, φίλη, δασκάλα, θαυμάστρια– τότε υπήρχε κίνητρο για το οποίο κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι είναι αρκετά ισχυρό για να κάνεις φόνο.

Εκείνη τη στιγμή χτύπησε το τηλέφωνο. Ήταν ο Μπέντον και ο Νταλγκλίσ πάτησε το κουμπί ανοικτής ακρόασης του κινητού του, ώστε να μπορεί και η Κέιτ να ακούει. Ο Μπέντον προσπαθώντας να κρύψει τον ενθουσιασμό του είπε:

«Ταυτοποιήσαμε, κύριε, το αυτοκίνητο, πρόκειται για μια Φορντ Φόκους, με αριθμό κυκλοφορίας W341 UDG».

«Συγχαρητήρια για την ταχύτητα, υπαστυνόμε».

«Δεν τα αξίζω δυστυχώς. Απλώς χτυπήσαμε φλέβα. Ο εγγονός των Σέφερντ έφτασε αργά την Παρασκευή το βράδυ για να περάσει μαζί τους το Σαββατοκύριακο. Χθες έλειψε όλη μέρα. Πήγε να δει μια φίλη του. Έτσι εμείς δεν καταφέραμε να τον δούμε παρά μόνο τώρα το πρωί. Μας είπε ότι ερχόταν πίσω από το αυτοκίνητο με το μηχανάκι του επί αρκετά χιλιόμετρα και το

είδε να μπαίνει και να παρκάρει στους μονόλιθους κοντά. Αυτό έγινε γύρω στις έντεκα και τριάντα πέντε το βράδυ της Παρασκευής. Μέσα στο αυτοκίνητο δεν υπήρχαν άλλα πρόσωπα και ο οδηγός μόλις πάγκραε έσβησε τους προβολείς του. Τον ρώτησα πώς και πρόσεξε τον αριθμό του και μου απάντησε επειδή το 341 είναι έξυπνος αριθμός».

«Χαίρομαι που αυτό τον έκανε να τον προσέξει. Έξυπνος αριθμός, υπό ποία έννοια; Εξήγησε τι τον τράβηξε;»

«Ως φαίνεται είναι μαθηματικός όρος: το 341 θεωρείται έξυπνος αριθμός γιατί περιέχει δύο πρώτους παράγοντες, 11 και 31. Αν τους πολλαπλασιάσουμε το αποτέλεσμα είναι 341. Οι αριθμοί που περιέχουν δυο πρώτους παράγοντες ισοσκελείς λέγονται έξυπνοι αριθμοί και χρησιμοποιούνται στα κρυπτογραφήματα. Ως φαίνεται είναι επίσης το αποτέλεσμα του αθροίσματος των τετραγώνων των διαιρετών του 16, εγώ όμως νομίζω ότι περισσότερο εντυπωσιάστηκε από τους δύο πρώτους παράγοντες. Όσο για τα γράμματα, τα ταύτισε με αρχικά δικής του έμπνευσης και τα θυμόταν».

«Από μαθηματικά δεν έχω ιδέα», είπε ο Νταλγκλίζ. «Ας ελπίσουμε πως είναι έτσι. Μπορούμε, υποθέτω, να βρούμε κάποιον να μας τα επιβεβαιώσει».

«Νομίζω πως δεν χρειάζεται να μπούμε στον κόπο. Είναι αριστούχος μαθηματικός της Οξφόρδης. Μου είπε ότι του είναι αδύνατον να οδηγεί πίσω από κάποιο τροχοφόρο χωρίς να κάνει με το μυαλό του μαθηματικούς συνδυασμούς με τους αριθμούς τους».

«Και σε ποιον ανήκει το αυτοκίνητο;»

«Εκ πρώτης όψεως, εκπλήσσει. Πρόκειται για ιερωμένο. Είναι ο αιδεσιμότατος Μάικλ Κέρτις. Ζει στο Ντρώουτον Κρος. Η διεύθυνσή του είναι: Πρεσβυτέριο της εκκλησίας Σεντ Τζων, Μπαλακλάβα Γκάρντενς. Είναι προάστιο του Ντρώουτον».

Η βιομηχανική αυτή πόλη της επαρχίας Μίντλαντς βρισκόταν, από τον αυτοκινητόδρομο, σε απόσταση δυο ωρών και κάτι από το Λονδίνο.

«Ευχαριστώ, υπαστυνόμε», είπε ο Νταλγκλίζ. «Θα περάσουμε από και μόλις ξεμπερδέψουμε από το Λονδίνο. Ίσως ο οδη-

γός να μην έχει καμιά σχέση με το έγκλημα, πρέπει όμως να μάθουμε γιατί στάθμευσε κοντά στους μονόλιθους καθώς και αν είδε κάτι. Τίποτε άλλο;»

«Οι άντρες της εγκληματολογικής βρήκαν κάτι πριν φύγουν. Θεωρώ πως είναι πιο πολύ παράξενο παρά πως έχει σημασία. Βρήκαν ένα πάκο με οχτώ παλιές καρτ-ποστάλ, με ξένα τοπία, όλες με ημερομηνία 1993. Είναι κομμένες στα δύο, λείπει η δεξιά πλευρά και έτσι δεν μπορούμε να ξέρουμε τον παραλήπτη αλλά φαίνεται σαν να απευθύνονται σε μικρό παιδί. Τις βρήκαν προσεκτικά τυλιγμένες σε αλουμινόχαρτο μέσα σε μια πλαστική θήκη και θαμμένες κοντά στους μονόλιθους. Ο τεχνικός που τις ανακάλυψε έχει μεγάλη παρατηρητικότητα. Πρόσεξε πως στο σημείο αυτό υπήρχε μια ανωμαλία στο έδαφος, αν και όχι πρόσφατη. Όσο για το αν συνδέονται οι καρτ-ποστάλ με το φόνο της Γκράντουιν αυτό είναι άλλο θέμα. Ξέρουμε πως κάποιος γυρόφερνε μ' ένα φακό εκείνη τη νύχτα, αλλά, αν έψαχνε να βρει τις καρτ-ποστάλ, απέτυχε».

«Ανακρίνατε κανέναν επ' αυτού;»

«Μάλιστα. Σκέφτηκα ότι η Σάρον Μπέιτμαν μπορεί να ήταν ο παραλήπτης. Της ζήτησα λοιπόν να περάσει από το πρώην αστυνομικό τμήμα. Αναγνώρισε ότι ήταν δικές της και ισχυρίστηκε ότι τις είχε στείλει ο πατέρας της όταν εγκατέλειψε το σπίτι τους. Περίεργο κορίτσι. Όταν της έδειξα τις κάρτες, άσπρισε τόσο πολύ που ο επιθεωρητής Γουόρεν κι εγώ νομίσσαμε πως θα λιποθυμούσε. Την έβαλα να καθίσει, αλλά μάλλον από το θυμό της είχε ασπρίσει. Έβλεπα πώς τις κοίταγε, σαν να 'θελε να τις βουτήξει από το τραπέζι, αλλά κρατιόταν. Ύστερα από λίγο ηρέμησε εντελώς. Είπε πως οι κάρτες ήταν το πολυτιμότερο πράγμα που είχε και πως τις είχε θάψει κοντά στους μονόλιθους μόλις πρωτόφτασε στον πύργο, γιατί αυτό το μέρος ήταν ξεχωριστό και εκεί θα βρίσκονταν σε ασφάλεια. Επειδή ανησυχούσα προς στιγμήν γι' αυτή, της είπα ότι πρέπει να σας τις δείξω, αλλά πως θα τις προσέξουμε πολύ και πως δεν έβλεπα το λόγο να μην της τις επιστρέψουμε. Δεν ξέρω αν έκανα καλά. Ίσως να έπρεπε καλύτερα να περιμένω να γυρίσετε και να την ανακρίνει η επιθεωρητής Μίσκιν».

«Μπορεί», είπε ο Νταλγκλίζ, «αλλά δεν θα γίνει θέμα αφού έ-
τοι βεβαιώθηκες ότι τώρα νιώθει καλύτερα. Να μην τη χάσεις α-
πό τα μάτια σου. Θα κουβεντιάσουμε γι' αυτό το βράδυ. Μήπως
βγήκε το πόρισμα της αυτοψίας από την κυρία Γκλένιστερ;»

«Όχι ακόμα. Τηλεφώνησε όμως και είπε πως θα το λάβουμε
ως το βράδυ, εκτός κι αν χρειαστεί τοξικολογική έρευνα».

«Δεν περιμένουμε να μας εκπλήξει. Τέλειωσες, αστυνόμε;»

«Μάλιστα, κύριε. Δεν νομίζω πως έχω κάτι άλλο να αναφέ-
ρω. Τον Ρόμπιν Μπόιτον θα τον δω σε μισή ώρα».

«Ωραία. Κοίταξε να μάθεις αν έχει προσδοκίες από τη διαθή-
κη της μис Γκράντουιν. Πολυτάραχη μέρα. Έκανες όμως καλή
δουλειά. Έχουμε κι εμείς εδώ μια ενδιαφέρουσα εξέλιξη, θα τα
συζητήσουμε όμως αργότερα. Θα σου τηλεφωνήσω από το
Ντρώουτον Κρος».

Η συνομιλία τελείωσε.

«Το κακόμοιρο το κορίτσι», είπε η Κέιτ. «Αν λέει αλήθεια,
καταλαβαίνω πόσο σημαντικές είναι γι' αυτήν οι κάρτες. Γιατί
όμως να έκοψε τη διεύθυνση, και γιατί νοιάστηκε να τις κρύψει;
Δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον για κανέναν άλλον, και αν αυτή
είναι που πήγε το βράδυ της Παρασκευής στους μονόλιθους για
να τσεκάρει αν είναι εκεί ή για να τις πάρει, γιατί το έκανε και
μάλιστα μες στην άγρια νύχτα; Ο Μπέντον όμως είπε ότι το πα-
κέτο βρέθηκε άθικτο. Εμένα, κύριε, μου φαίνεται ότι οι κάρτες
δεν έχουν καμιά σχέση με το φόνο».

Τα γεγονότα έτρεχαν. Πριν προλάβει να απαντήσει ο Νταλ-
γκλίζ, χτύπησε το κουδούνι της εξώπορτας.

«Θα είναι ο Μακλέφιλντ», είπε η Κέιτ και κατέβηκε ν' ανοίξει.

Ακούστηκαν βήματα στα ξύλινα σκαλιά αλλά όχι και ομιλίες.
Ο Νιούτον Μακλέφιλντ μπήκε πρώτος, δεν έδειξε περιέργεια
για το δωμάτιο και άπλωσε το χέρι του, χωρίς να χαμογελάει.

«Ελπίζω», είπε, «να μην ήρθα πολύ νωρίς. Τις Κυριακές το
πρωί η κίνηση είναι ελάχιστη».

Ήταν νεότερος από ό,τι περίμενε ο Νταλγκλίζ, κρίνοντας α-
πό τη φωνή του στο τηλέφωνο, πιθανώς στα σαράντα του, και
είχε μια τυπική καλή εμφάνιση – ψηλός, ξανθός, με διάφανο
δέρμα. Απέπνεε έναν αέρα, μια σιγουριά επιτυχημένου Λονδρέ-

ζου, πράγμα που ερχόταν σε πολύ μεγάλη αντίθεση με το κοτλέ παντελόνι του, το χωρίς γραβάτα πουκάμισο και το σπορ τούνιτ σακάκι του. Και αυτή η εμφάνιση, η κατάλληλη για Σαββατοκύριακο στην εξοχή, εδώ μέσα έδειχνε πολύ αταίριαστη, σχεδόν σαν μεταμφίεση. Τα χαρακτηριστικά του ήταν κανονικά, το στόμα του καλογραμμένο και θεληματικό, το βλέμμα του επιφυλακτικό, γενικά ένα πρόσωπο, σκέφτηκε ο Νταλγκλίζ, εξασκημένο στο να μη δείχνει παρά μόνο όσο συναίσθημα ήθελε. Τώρα έπρεπε να δείχνει θλιμμένος και συγκλονισμένος και να εκφραστεί με φωνή σοβαρή και χωρίς συναισθηματισμούς. Πάντως ο Νταλγκλίζ σαν να διέκρινε και μια νότα δυσαρέσκειας στον τόνο της φωνής του. Μια πασίγνωστη φίρμα συμβολαιογράφων του Σίτι δεν περίμενε βέβαια την απώλεια ενός πελάτη της με τρόπο που να κάνει τέτοιο θόρυβο.

Δεν θέλησε να καθίσει στην καρέκλα που έβγαλε πίσω από το γραφείο η Κέιτ, τη χρησιμοποίησε όμως για να ακουμπήσει το χαρτοφύλάκά του.

«Έφερα», είπε ενώ τον άνοιγε, «ένα αντίγραφο της διαθήκης. Αμφιβάλλω αν περιέχει κάποια στοιχεία που να μπορούν να βοηθήσουν στις έρευνές σας, ωστόσο καλό είναι να το έχετε».

«Φαντάζομαι», είπε ο Νταλγκλίζ, «ότι η συνάδελφός μου σας συστήθηκε. Είναι η επιθεωρητής Κέιτ Μίσκιν, αστυνόμος Β΄».

«Ναι, συστηθήκαμε στην είσοδο».

Η Κέιτ δέχτηκε μια χειραψία από κάτι δάχτυλα που μόλις την άγγιξαν. Όλοι στέκονταν όρθιοι.

«Ο θάνατος της μς Γκράντουιν», είπε ο Μακλέφιλντ, «θα λυπήσει και θα προκαλέσει έκπληξη σε όλους τους εταίρους μας. Όπως σας εξήγησα στο τηλέφωνο, τη γνώριζα μόνο ως πελάτισσα, δεν ήμαστε φίλοι, αλλά όλοι την εκτιμούσαμε και είναι μια μεγάλη απώλεια. Η εταιρεία μας και η τράπεζά της είναι οι εκτελεστές της διαθήκης, επομένως θα αναλάβουμε και τα σχετικά με την κηδεία της».

«Νομίζω», είπε ο Νταλγκλίζ, «ότι η μητέρα της, που τώρα λέγεται κυρία Μπράουν, θα ανακουφιστεί όταν το μάθει. Ήδη της μίλησα. Κατάλαβα ότι θα ήθελε να κρατηθεί όσο γίνεται πιο μακριά από τα παρεπόμενα του θανάτου της κόρης της, συμπερι-

λαμβανομένων και των ερευνών. Μάλλον δεν είχαν στενό σύνδεσμο και ίσως να υπάρχουν οικογενειακά για τα οποία δεν έχει διάθεση να μιλήσει ή που μπορεί ακόμη και να μη θέλει να τα σκέπτεται».

«Η κόρη της όμως είχε μάλλον πολύ ταλέντο στο να αποκαλύπτει τα οικογενειακά των άλλων», παρατήρησε ο Μακλέφιλντ. «Τέλος πάντων, ίσως η μη ανάμειξη της οικογένειας σας πάει καλύτερα από το να είχατε πέσει σε μια μάνα που κλαίονσα να τρελαίνεται για προβολή και έτοιμη να επωφεληθεί όσο γίνεται πιο πολύ από αυτή την τραγωδία και να απαιτεί να παρακολουθεί βήμα βήμα την πρόοδο των ανακρίσεων. Ίσως εγώ να αντιμετωπίσω περισσότερα προβλήματα μαζί της από ό,τι εσείς. Πάντως, όποιες και αν ήταν οι σχέσεις μάνας και κόρης, τα λεφτά αυτή θα τα πάρει. Θα εκπλαγεί μάλλον από το ύψος του ποσού. Θα είδατε βέβαια το λογαριασμό της στην τράπεζα και τους τίτλους της».

«Και όλα», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «πηγαίνουν στη μητέρα της;»

«Όλα, εκτός από είκοσι χιλιάδες λίρες. Αυτά τα αφήνει στον Ρόμπιν Μπόιτον, οι σχέσεις του οποίου με το θύμα μου είναι εντελώς άγνωστες. Θυμάμαι όταν ήρθε η μισ Γκράντουν να συζητήσουμε το θέμα της διαθήκης. Έδειξε μια παράξενη αδιαφορία για το πού θα πήγαινε η περιουσία της. Συνήθως οι άνθρωποι αφήνουν κάτι για αγαθοεργούς σκοπούς, για το πανεπιστήμιο ή για το σχολείο που πήγαιναν. Τίποτα τέτοιο. Έλεγε πως ήθελε να μείνει η ιδιωτική της ζωή εντελώς άγνωστη μετά το θάνατό της. Θα τηλεφωνήσω στην κυρία Μπράουν τη Δευτέρα και θα της κλείσω ένα ραντεβού. Εννοείται πως θα σας παράσχουμε όποια βοήθεια μπορούμε. Θα μείνουμε σίγουρα σε επαφή, αλλά δεν έχω προς το παρόν τίποτε άλλο να σας πω. Έχετε σημειώσει κάποια πρόοδο στις έρευνες;»

«Όσο είναι δυνατόν μέσα σε διάστημα είκοσι τεσσάρων ωρών», είπε ο Νταλγκλίζ. «Την Τρίτη θα ξέρω πότε θα αρχίσει ο εισαγγελέας τις ανακρίσεις. Έτσι όπως έχουν όμως αυτή τη στιγμή τα πράγματα, μάλλον θα πάρει αναβολή».

«Ίσως να στείλουμε κι εμείς κάποιον. Βέβαια τυπικό είναι, αλλά αν πάρει το θέμα δημοσιότητα, που θα πάρει μόλις ακουστεί η είδηση, να είμαστε κι εμείς παρόντες».

Έδωσε τη διαθήκη και ο Νταλγκλίσ τον ευχαρίστησε. Ήταν φανερό πως ο Μακλέφιλντ βιαζόταν να φύγει. Κλείνοντας το χαρτοφύλακά του είπε:

«Συγγνώμη, αλλά τώρα λέω να πηγαίνω, αν δεν με θέλετε κάτι άλλο. Υποσχέθηκα στη γυναίκα μου να είμαι πίσω για το μεσημεριανό. Ο γιος μου έφερε κάτι συμμαθητές του για το Σαββατοκύριακο και καταλαβαίνετε ένα σπίτι γεμάτο μαθητές του Ίτον και τέσσερα σκυλιά επιπλέον μπορεί να προκαλέσει μια εκρηκτική ατμόσφαιρα».

Έδωσε το χέρι του στον Νταλγκλίσ και ακολούθησε την Κέιτ που τον συνόδευσε μέχρι κάτω.

«Αν πήγαινε ο γιος του σε κανένα τεχνικό λύκειο του Μπόγκσαϊντ, δεν θα το ανέφερε καν», είπε γυρίζοντας η Κέιτ, και αμέσως το μετάνιωσε. Ο Νταλγκλίσ είχε αντιδράσει στα λεγόμενα του Μακλέφιλντ μ' ένα ειρωνικό χαμόγελο λίγο περιφρονητικό, αλλά δεν είχε εκνευριστεί με τη φευγαλέα αποκάλυψη ενός αντιπαθητικού στοιχείου του χαρακτήρα του. Και ο Μπέντον μάλλον θα κορόιδευε, αλλά δεν θα νευρίαζε.

Ο Νταλγκλίσ πήρε τη δέσμη με τα κλειδιά της Γκράντουν και είπε:

«Και τώρα, ας πιάσουμε τα συρτάρια. Όμως θα 'θελα έναν καφέ. Ίσως να έπρεπε να έχουμε προτείνει και στον Μακλέφιλντ ένα φλιτζάνι, αλλά δεν ήθελα να τον κρατήσω άλλο. Η κυρία Μπράουν μου είπε ότι μπορούμε να πάρουμε ό,τι θέλουμε από το σπίτι. Επομένως δεν θα τσιγκουνευτεί τον καφέ και το γάλα. Αν δηλαδή υπάρχει γάλα στο ψυγείο».

Δεν υπήρχε.

«Κατανοητό, κύριε. Το ψυγείο είναι άδειο. Ένα γάλα, ακόμη και κλειστό, θα είχε λήξει ώσπου να γυρίσει».

Κατέβηκε στον κάτω όροφο με την καφετιέρα για να βάλει νερό. Καθώς γύριζε, φέρνοντας και το ποτήρι της οδοντόβουρτσας για δεύτερο φλιτζάνι, την ώρα που το ξέπλενε, αισθάνθηκε δύσκολα, λες και αυτή η ασήμαντη πράξη, η οποία δεν μπορούσε επ' ουδενί να θεωρηθεί βιασμός της προσωπικής ζωής της μς Γκράντουν, δεν έπανε να είναι μια απρέπεια. Φαίνεται πως η Ρόντα Γκράντουν ήταν απαιτητική με τον καφέ και έτσι πάνω

στο δίσκο με τον ηλεκτρικό μύλο υπήρχε ένα κουτί με καφέ σε κόκκους. Η Κέιτ, μ' ένα παράλογο αίσθημα ενοχής πως χρησιμοποιούσε τα πράγματα μιας νεκρής, έβαλε μπρος το μύλο. Ο ήχος του την έκανε να αναπηδήσει και της φάνηκε ατέλειωτος. Σε λίγο, όταν ετοιμάστηκε ο καφές, γέμισε το φλιτζάνι και το ποτήρι και τα πήγε στο γραφείο.

Περιμένοντας τον καφέ να κρυώσει, ο Νταλγκλίζ είπε:

«Αν υπάρχει κάτι άλλο ενδιαφέρον, σίγουρα θα το βρούμε εδώ μέσα», και ξεκλείδωσε το συρτάρι. Στο συρτάρι το μόνο που υπήρχε ήταν ένα ντοσιέ με μπεζ χαρτόνι και μέσα ένα μάτσο χαρτιά. Ο καφές προς το παρόν ξεχάστηκε, έσπρωξαν στην μπάντα τα κύπελλα και η Κέιτ πλησίασε την καρέκλα της στον Νταλγκλίζ. Τα χαρτιά, όλα σχεδόν, ήταν αποκόμματα από εφημερίδες και πάνω πάνω βρισκόταν ένα άρθρο από ένα κυριακάτικο φύλλο με ημερομηνία Φεβρουάριος 1995. Ο τίτλος ήταν σκληρός: *Δολοφονήθηκε επειδή παραήταν ωραία*. Κάτω από τον τίτλο, η φωτογραφία μιας νεαρής κοπέλας έπιασε τη μισή σελίδα. Έμοιαζε με φωτογραφία που τραβήχτηκε στο σχολείο. Τα ξανθά της μαλλιά, καλοχτενισμένα, ήταν φερεμένα στο πλάι και τα συγκρατούσε μια κορδέλα, φορούσε άσπρο πουκάμισο, που άστραφτε από καθαριότητα, με ανοιχτό γιακά και από πάνω ένα σκούρο μπλε χιτώνιο. Πράγματι, ήταν ένα πανέμορφο παιδί. Αν και δεν υπήρχε πόζα και ιδιαίτερος φωτισμός, η φωτογραφία παρέπεμπε στην άδολη εμπιστοσύνη, στο άνοιγμα προς τη ζωή και στην τρωτότητα της παιδικής ηλικίας. Η Κέιτ κοίταζε τη φωτογραφία που κάτω από τη ματιά της χανόταν, θρυμματιζόταν, γινόταν μια άμορφη κηλίδα και ύστερα έπαιρνε πάλι τη μορφή της.

Κάτω από τη φωτογραφία, ο δημοσιογράφος, αποφεύγοντας τις υπερβολές και τα αγανακτισμένα σχόλια, άφηγε τα γεγονότα να μιλήσουν μόνα τους: *Σήμερα στο Ανώτατο Δικαστήριο, η Σίρλεϊ Μπιλ, δώδεκα χρονών και οκτώ μηνών, ομολόγησε την ενοχή της για το φόνο της εννιάχρονης αδελφής της, Λούσυ. Στραγγάλισε τη Λούσυ με τη σχολική της γραβάτα και ύστερα έλειωσε το μισητό της πρόσωπο σε σημείο που δεν αναγνωριζόταν πια. Το μόνο που είπε και όταν τη συνέλαβαν και μετά ήταν ότι το έκανε επειδή η*

Λούσιν παραήταν ωραία. Η Μπιλ θα πάει σε φυλακή ανηλίκων ως τα δεκαεφτά της, οπότε θα μεταφερθεί σε σωφρονιστικό κατάστημα εφήβων. Το Σίλφορντ Γκριν, ένα ήσυχο ανατολικό προάστιο του Λονδίνου, μετατράπηκε σε χώρο φρίκης. Αναλυτικό ρεπορτάζ στη σελίδα 5. Η Σόφι Λάνγκτον στη σελίδα 12 γράφει: «Γιατί γίνονται τα παιδιά δολοφόνοι;»

Ο Νταλγκλίσ έβαλε το απόκομμα στην άκρη. Από κάτω βρήκε ένα λευκό φύλλο χαρτί και πάνω του πιασμένη με συρραπτικό μια φωτογραφία. Ίδια σχολική στολή, ίδιο κατάλευκο πουκάμισο, μόνο εδώ υπήρχε και η σχολική γραβάτα, και το πρόσωπο να κοιτάζει το φακό μ' ένα ύφος που έκανε την Κέιτ να θυμηθεί τις δικές της σχολικές φωτογραφίες, χλωμένο, λίγο ανήσυχο, το ύφος κάποιου που συμμετέχει ακούσια αλλά υποταγμένα σε μια οποιαδήποτε σχολική γιορτή. Αυτό το πρόσωπο, αλλόκοτα ενήλικο, ήταν ένα πρόσωπο που τους ήταν γνωστό.

Ο Νταλγκλίσ έβγαλε ξανά το μεγεθυντικό φακό του, μελέτησε τη φωτογραφία, και ύστερα τον έδωσε στην Κέιτ. Ξεχώριζες απολύτως τα βασικά χαρακτηριστικά. Το μεγάλο μέτωπο, τα λίγο πεταχτά μάτια, το μικρό στόμα, με το πάνω χείλι κάπως πιο παχύ, ένα πρόσωπο ασήμαντο, το οποίο όμως δεν μπορούσες πια να το χαρακτηρίσεις αθώο ή παιδιάστικο. Τα μάτια που κοίταζαν το φακό ήταν τόσο ανέκφραστα σαν τον κόκκο της φωτογραφίας, το κάτω χείλι που τώρα, στην ενήλικη, ήταν πιο παχύ, μαρτυρούσε το ίδιο οξύθυμο πείσμα. Καθώς κοίταζε η Κέιτ τη φωτογραφία, της ήρθε στο μυαλό μια εικόνα εντελώς διαφορετική. Η εικόνα ενός παιδιού με το κεφάλι λειωμένο, με τα ξανθά μαλλιά βουτηγμένα στο πηγμένο αίμα. Αυτή την υπόθεση δεν την είχε αναλάβει η Μητροπολιτική Αστυνομία, και, καθώς υπήρξε ομολογία, δεν έγινε δίκη. Όμως ο φόνος ξύπνησε μνήμες μέσα της, και ήταν σίγουρη πως ξύπνησε και στον Νταλγκλίσ.

«Η Σάρον Μπέιτμαν», είπε ο Νταλγκλίσ. «Πώς κατάφερε η Γκράντουν να ξετρυπώσει κάτι τέτοιο; Περίεργο πώς κατάφεραν να δημοσιεύσουν αυτό το πράγμα. Θα έγινε άρση του απορρήτου».

Και αυτό δεν ήταν το μοναδικό το οποίο κατάφερε να ξετρυπώσει η Ρόντα Γκράντουν. Ήταν φανερό πως είχε αρχίσει να

κάνει έρευνα μετά την πρώτη της επίσκεψη στον πύργο και μάλιστα έρευνα σε βάθος. Το πρώτο απόκομμα ακολουθούσαν κι άλλα. Οι πρώην γείτονες είπαν πολλά και για να εκφράσουν τη φρίκη τους αλλά και για να δώσουν πληροφορίες σχετικά με την οικογένεια. Υπήρχαν φωτογραφίες της μικρής μονοκατοικίας όπου ζούσαν τα παιδιά με τη μητέρα τους και τη γιαγιά τους. Τον καιρό που έγινε το έγκλημα, οι γονείς ήταν χωρισμένοι, ο πατέρας είχε φύγει από το σπίτι δυο χρόνια πριν. Γείτονες που έμεναν ακόμη εκεί είπαν ότι υπήρχαν καβγάδες ανάμεσα στο ζευγάρι, όχι όμως και με τα παιδιά. Ούτε αστυνομίες, ούτε κοινωνικοί λειτουργοί, ούτε τίποτα τέτοιο. Η Λούσυ ήταν η όμορφη, δεν υπήρχε αμφιβολία, αλλά τα κορίτσια έδειχναν πως τα πήγαιναν μια χαρά. Η Σίρλεϋ ήταν η φρόνιμη, λίγο κλειστό παιδί, όχι και τόσο φιλικό. Οι αναμνήσεις των γειτόνων, επηρεασμένες φανερά από τη φρικαλεότητα των όσων συνέβησαν, άφηναν αιχμές ότι το κορίτσι ήταν πάντα περίεργο. Αναφέρθηκαν σε φωνές και καβγάδες, ίσως και σε ξύλο, πριν χωρίσουν οι γονείς, όμως τα παιδιά ήταν πάντοτε μακριά από αυτά, τα προστάτευαν. Η γιαγιά τους τα προστάτευε. Μετά την αναχώρηση του πατέρα υπήρξαν διαδοχικά πολλοί νοικάρηδες –πολλοί από αυτούς ήταν φανερό πως τους είχε εραστές η μάνα, αν και αυτό αναφέρθηκε με διακριτικότητα– κι ανάμεσά τους ένας-δυο φοιτητές που ψάχνανε φτηνά νοίκια, κανένας όμως δεν έμεινε για πολύ.

Η Ρόντα Γκράντουνι είχε καταφέρει, ποιος ξέρει πώς, να βρει ένα αντίγραφο της ιατροδικαστικής έκθεσης. Ο θάνατος προήλθε από στραγγαλισμό και τα πλήγματα στο πρόσωπο που κατέστρεψαν τα μάτια κι έσπασαν τη μύτη ήταν μεταθανάτια. Η Γκράντουνι είχε επίσης βρει και συζητήσει μ' έναν από τους αξιωματικούς της αστυνομίας που είχε αναμειχθεί στην υπόθεση. Δεν είχε υπάρξει κανένα μυστήριο. Ο θάνατος είχε επέλθει γύρω στις τρεις και μισή, απόγευμα Σαββάτου, όταν η γιαγιά, εξήντα εννιά χρονών τότε, είχε βγει για να πάει να παίξει μπίνγκο σ' ένα γειτονικό μαγαζί. Δεν ήταν σύνηθες να μένουν μόνα τους τα παιδιά. Ο φόνος ανακαλύφθηκε όταν γύρισε η γιαγιά στις έξι. Το σώμα της Λούσυ ήταν στο πάτωμα της κουζίνας, εκεί όπου ζούσε κατά κύριο λόγο η οικογένεια, και η Σίρλεϋ ήταν ε-

πάνω και κοιμόταν στο κρεβάτι της. Δεν είχε καν προσπαθήσει να πλύνει το αίμα της αδελφής της από τα χέρια της και τα μπράτσα της. Τα αποτυπώματά της ήταν πάνω στο όργανο του εγκλήματος, ένα παλιό βαρύ σίδερο του σιδερώματος, που το χρησιμοποιούσαν για να στέκει ανοιχτή η πόρτα, και είχε παραδεχτεί πως σκότωσε την αδελφή της χωρίς καμιά συγκίνηση, σαν να παραδεχόταν πως την είχε αφήσει μόνη στο σπίτι για λίγο.

Η Κέιτ και ο Νταλγκλίζ έμειναν για λίγο σιωπηλοί. Η Κέιτ καταλάβαινε πως έκαναν παράλληλες σκέψεις. Αυτό το εύρημα μπερδευε τα πράγματα. Άλλαξε ο τρόπος αντιμετώπισης της Σάρον ως πιθανής υπόπτου –και πώς να μην άλλαζε;– επίσης έπαιρνε άλλο δρόμο και η έρευνα. Της φαινόταν τώρα σαν ένας λάκκος γεμάτος παγίδες. Και τα δυο θύματα είχαν στραγγαλιστεί. Αυτό το στοιχείο μπορεί να αποδεικνυόταν άσχετο, δεν έπανε όμως να είναι ένα στοιχείο. Η Σάρον Μπέιτμαν –προς το παρόν αυτό το όνομα θα χρησιμοποιούσαν– δεν θα ζούσε μέσα στην κοινωνία, αν οι αρχές δεν πίστευαν ότι δεν ήταν πια επικίνδυνη. Υπό αυτήν την έννοια, δεν θα έπρεπε να θεωρείται ύποπτη όσο και οι άλλοι, ένοχη όσο και οι άλλοι; Υπήρχαν άλλοι που να είναι σε γνώση του θέματος; Ήταν ενήμερος ο Τσάντλερ-Πάουελ; Είχε πει το μυστικό της η Σάρον σε κάποιον και, αν ναι, σε ποιον; Είχε η Ρόντα Γκράντουνι υποπτευθεί την ταυτότητα της Σάρον αμέσως και γι' αυτό παρέτεινε τη διαμονή της; Μήπως είχε απειλήσει τη Σάρον με αποκαλύψεις κι αν ναι, η Σάρον, ή και κάποιος άλλος που ήξερε την αλήθεια, φρόντισε να τη σταματήσει; Και αν προχωρούσαν στη σύλληψη κάποιου άλλου, η παρουσία στον πύργο μιας καταδικασμένης για δολοφονία δεν θα επηρέαζε τον ανακριτή και δεν θα σταματούσε το σχηματισμό δικογραφίας; Όλα αυτά στριφογύριζαν στο μυαλό της, αλλά δεν βγήκαν από το στόμα της. Πρόσεχε πάντοτε, παρουσία του Νταλγκλίζ, να μη λέει τα αυτονόητα.

Ο Νταλγκλίζ έσπασε πρώτος τη σιωπή:

«Ο διαχωρισμός αρμοδιοτήτων έγινε φέτος στο Υπουργείο Εσωτερικών, νομίζω όμως ότι έχω μια αρκετά σαφή εικόνα στο μυαλό μου των αλλαγών. Από το Μάιο, η Εθνική Υπηρεσία Παραβατικότητας των Νέων συγχωνεύτηκε στο Υπουργείο Δικαιο-

σύνης και οι επιτηρητές αστυνομικοί, οι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση, ονομάστηκαν επιτηρητές παραβατών. Σίγουρα θα έχει οριστεί κάποιος για τη Σάρον. Πρέπει να σιγουρευτώ ότι το έχω αντιληφθεί σωστά, νομίζω όμως ότι ένας εγκληματίας πρέπει να ζήσει επί τέσσερα χρόνια ελεύθερος χωρίς να υποπέσει σε παραβάσεις για να πάψει να ελέγχεται, όμως τα ισόβια δεν ανακαλούνται ποτέ κι έτσι ένας ισοβίτης μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να δει να αίρεται η αναστολή του».

«Η Σάρον όμως», είπε η Κέιτ, «δεν υποχρεούται από το νόμο να αναφέρει στον προσωπικό της επιτηρητή ότι εμπλέκεται, ακόμη και αν είναι αθώα, σε μια υπόθεση φόνου;»

«Θα πρέπει να το έχει ήδη κάνει, αλλά, αν δεν το έκανε, η αρμόδια υπηρεσία θα το μάθει αύριο στις ειδήσεις. Η Σάρον επίσης υποχρεούται να αναφέρει και το γεγονός ότι άλλαξε δουλειά. Πάντως, είτε ήρθε σε επαφή είτε όχι με τον επιμελητή της, είναι δικό μου καθήκον να ειδοποιήσω τη δικαστική υπηρεσία επιτήρησης και δικό τους καθήκον να στείλουν αναφορά στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Είναι αρμοδιότητα του δικαστικής υπηρεσίας να χειριστεί την πληροφορία και όχι της αστυνομίας».

«Ωστε», είπε η Κέιτ, «εμείς δεν λέμε τίποτα και δεν κάνουμε τίποτα μέχρι να αναλάβει ο επιτηρητής της Σάρον. Μήπως όμως θα έπρεπε να την ανακρίνουμε ξανά; Αυτή η αποκάλυψη διαφωτιστεί τη θέση της στην έρευνα».

«Εξυπακούεται ότι η ανάκριση της Σάρον θα γίνει παρουσία του δικαστικού επιτηρητή και θα ήθελα να γίνει αύριο κιόλας αυτή η ανάκριση. Σίγουρα, η Κυριακή δεν είναι η πιο κατάλληλη μέρα για να οργανωθούν αυτά, ελπίζω όμως ότι θα καταφέρω να έρθω σ' επαφή με τον επιτηρητή μέσω του αξιωματικού υπηρεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Θα πάρω τηλέφωνο τον Μπέντον. Θέλω να παρακολουθείται η Σάρον, αλλά με απόλυτη διακριτικότητα. Στο μεταξύ μπορείς να ρίξεις μια ματιά στους υπόλοιπους φακέλους; Θα τηλεφωνήσω από το καθιστικό στον κάτω όροφο. Μπορεί να αργήσω».

Μόλις έμεινε μόνη η Κέιτ, έπιασε πάλι τους φακέλους. Ήξερε πως ο Νταλγκλίζ την είχε αφήσει μόνη για να μπορεί να είναι απερίσπαστη. Όντως, θα ήταν δύσκολο να συγκεντρωθεί με επι-

μέλεια στα εναπομείναντα ντοσιέ, χωρίς να ακούει τι θα λέγεται στο τηλέφωνο.

Ύστερα από μισή ώρα άκουσε τα βήματα του Νταλγκλίσ στις σκάλες.

«Έκανα», είπε μπαίνοντας, «λιγότερη ώρα από όση φαντάστηκα. Υπήρχαν τα γνωστά εμπόδια που έπρεπε να ξεπεράσω, αλλά τελικά ήρθα σε επαφή με τον επιτηρητή. Είναι μια κυρία ονόματι Μάντλιν Ράινερ. Ευτυχώς μένει στο Λονδίνο και την πέτυχα την ώρα που έφευγε να πάει σε οικογενειακό τραπέζι. Θα πάρει αύριο πρωί πρωί το τρένο για το Γουέρχαμ και θα φροντίσω να την παραλάβει ο Μπέντον και να τη φέρει στο πρώην αστυνομικό οίκημα. Θέλω να προσπαθήσω να περάσει απαρατήρητη η επίσκεψή της. Φαίνεται πεπεισμένη ότι η Σάρρον δεν χρειάζεται επίβλεψη και πως δεν είναι επικίνδυνη, αλλά θεωρεί ότι όσο πιο νωρίς μπορέσει να φύγει από τον πύργο, τόσο το καλύτερο».

«Λέτε», ρώτησε η Κέιτ, «να γυρίσουμε τώρα στο Ντόρσετ, κύριε;»

«Όχι. Με τη Σάρρον δεν θα ασχοληθούμε παρά αύριο, αφού έρθει η κυρία Ράινερ. Τώρα θα πάμε στο Ντρώουτον για να ξεκαθαρίσουμε το θέμα του αυτοκινήτου. Θα πάρουμε μαζί μας το αντίγραφο της διαθήκης, το φάκελο με τα σχετικά με τη Σάρρον καθώς και το άρθρο το σχετικό με τη λογοκλοπή και αυτά είναι όλα κι όλα, εκτός αν βρήκες και κάτι άλλο σημαντικό».

«Τίποτα καινούργιο», είπε η Κέιτ. «Υπάρχει ένα άρθρο για τις τεράστιες απώλειες των μετόχων των Λόιντς τη δεκαετία του 1990. Η μς Κρέσετ μας είπε ήδη πως ο σερ Νίκολας ήταν μεταξύ αυτών και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το Σέβερελ Μάνορ. Οι σπουδαιότεροι πίνακες, όπως φαίνεται, πουλήθηκαν ξεχωριστά. Υπάρχει ένας πίνακας του πύργου και ένας με την προσωπογραφία του σερ Νίκολας. Το άρθρο δεν μιλάει και πολύ ευγενικά για τους μετόχους, αλλά δεν θα μπορούσα να πω ότι μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για φόνο. Ξέρουμε πως την Ελένα Κρέσετ δεν την πείραζε ιδιαίτερα να έχει κάτω από τη σκέπη του σπιτιού της τη Ρόντα Γκράντουιν. Θέλετε να πάρω κι αυτό το άρθρο μαζί με τα υπόλοιπα;»

«Ναι, νομίζω ότι καλό είναι να έχουμε οτιδήποτε έγραψε που να σχετίζεται με τον πύργο. Συμφωνώ όμως ότι το άρθρο για τους μετόχους δεν μπορεί να είναι πειστικό κίνητρο για οτιδήποτε άλλο από μια ψυχρή υποδοχή επί τη αφίξει της μισ Γκράντουιν. Έριξα μια ματιά στην αλληλογραφία της με την πράκτορά της. Φαίνεται ότι σκεπτόταν να ανακόψει τους ρυθμούς της στη δημοσιογραφία και να αρχίσει να γράφει μια βιογραφία. Ίσως να ήταν χρήσιμο να δούμε την πράκτορά της, αλλά δεν βιάζει. Τέλος πάντων, φρόντισε, σε παρακαλώ, Κέιτ, να πάρεις όσα γράμματα θεωρείς χρήσιμα και θα πρέπει να φτιάξουμε μια λίστα με ό,τι παίρνουμε για τον Μακλέφιλντ, αργότερα όμως».

Πήρε από το βαλιτσάκι μια μεγάλη θήκη για πειστήρια κι έβαλε μέσα όλα τα χαρτιά, ενώ η Κέιτ πήγε στην κουζίνα κι έπλυνε την κούπα και το ποτήρι της οδοντόβουρτσας, ρίχνοντας μια τελευταία ματιά για να βεβαιωθεί πως ό,τι είχε χρησιμοποιήσει ήταν ξανά στη θέση του. Όταν γύρισε πάλι εκεί που ήταν ο Νταλγκλίζ, ένωσε πως το σπίτι του είχε αρέσει, πως θα 'θελε να πάει και πάλι στην ταράτσα, πως σ' αυτό το λιτό παράμερο σπίτι θα μπορούσε ευχαρίστως να ζει και να εργάζεται. Η Κέιτ όμως ένωσε ανακούφιση όταν βρέθηκε ξανά στο δρόμο και τον είδε, σιωπηλή, να κλείνει και να διπλοκλειδώνει την εξώπορτα.

[2]

Ο Μπέντον θεώρησε απίθανο να ξυπνάει νωρίς ο Ρόμπιν Μπόιτον κι έτσι πήρε, μαζί με τον επιθεωρητή Γουόρεν, το δρόμο για το Ρόουζ Κότατζ μετά τις δέκα. Το σπιτάκι, όπως και το διπλανό που έμεναν οι Γουέστχολ, ήταν χτισμένο με πέτρα και είχε σκεπή από πλάκες. Υπήρχε ένα γκαράζ για ένα μόνο αυτοκίνητο, στα αριστερά, και ένας μικρός κήπος με χαμηλούς κυρίως θάμνους που τους έκοβε ένα ακανόνιστο πλακόστρωτο δρομάκι. Η πύλη ήταν πνιγμένη σε ένα σωρό μπλεγμένα κλαριά. Μερικά ξεραμένα μπουμπούκια κι ένα μοναδικό ροζ τριαντάφυλλο δικαιολογούσε το όνομα του σπιτιού. Ο επιθεωρητής Γουόρεν πάτησε το καλογουαλισμένο κουδούνι δεξιά της πόρτας, αλ-

λά πέρασε ένα ολόκληρο λεπτό πριν ακούσει ο Μπέντον βήματα, κλειδαριά που ξεκλείδωνε και σύρτη που έβγαινε. Η πόρτα άνοιξε διάπλατα και ο Ρόμπιν Μπόιτον στάθηκε μπροστά τους, ακίνητος και σαν να έφραζε επίτηδες τη δίοδο της εισόδου. Πέρασε μια στιγμή αμήχανης σιωπής και ύστερα παραμέρισε και είπε:

«Περάστε. Είμαι στην κουζίνα».

Μπήκαν σ' ένα μικρό τετράγωνο χολ, χωρίς έπιπλα, εκτός από έναν δρύινο πάγκο δίπλα στην ξύλινη σκάλα. Η αριστερή πόρτα ήταν ανοιχτή και οι πολυθρόνες, ο καναπές, ένα λουστραρισμένο στρογγυλό τραπέζι και μια σειρά υδατογραφίες στον πέρα τοίχο σ' άφηναν να υποθέσεις πως ήταν το καθιστικό. Ακολούθησαν τον Μπόιτον και πέρασαν μια ανοιχτή πόρτα στα δεξιά. Ο χώρος έπιανε όλο το μήκος του σπιτιού και ήταν λουσμένος στο φως. Προς τη μεριά του κήπου, στο άλλο άκρο του, βρισκόταν η κουζίνα μ' έναν διπλό νεροχύτη, μια πράσινη ηλεκτρική κουζίνα Aga, έναν κεντρικό πάγκο εργασίας και ένα χώρο για τραπεζαρία μ' ένα ορθογώνιο δρύινο τραπέζι και έξι καρέκλες. Στον απέναντι από την πόρτα τοίχο, υπήρχε μια μεγάλη πιατοθήκη που τα ράφια της ήταν γεμάτα με παράταιρα φλιτζάνια, κανάτες και πιάτα, ενώ ο χώρος κάτω από το παράθυρο της πρόσοψης ήταν επιλωμένος με ένα τραπεζάκι και τέσσερις χαμηλές πολυθρόνες. Όλα τα έπιπλα ήταν παλιά κι αταίριαχτα μεταξύ τους.

Παίρνοντας την κατάσταση στα χέρια του, ο Μπέντον συστήθηκε, σύστησε και τον επιθεωρητή Γουόρεν και πήγε προς το τραπέζι.

«Να καθίσουμε εδώ;» είπε και κάθισε με την πλάτη γυρισμένη στον κήπο. «Καθίστε καλύτερα απέναντί μου, κύριε Μπόιτον», είπε, μην αφήνοντας άλλη επιλογή στον Μπόιτον παρά να καθίσει στην απέναντι καρέκλα και όλο το φως που έμπαινε από το παράθυρο να λούζει το πρόσωπό του.

Ο Μπόιτον έδειχνε ακόμα πολύ αναστατωμένος, από θλίψη ή από φόβο ή και από τα δυο, ποιος ξέρει, και άυπνος. Το δέρμα του ήταν χλωμό, το μέτωπό του είχε κόμπους ιδρώτα και τα γαλάζια μάτια του ήταν θολά και με κύκλους. Είχε όμως ξυριστεί πρόσφατα και ο Μπέντον μύρισε διάφορες οσμές – σαπούνι, α-

φτερσείβ και, όταν άνοιξε το στόμα του να μιλήσει, μια ιδέα αλκοόλ στην ανάσα του. Είχε καταφέρει μέσα στο λίγο διάστημα που μεσολάβησε από τον ερχομό του να κάνει το χώρο να δείχνει ακατάστατος και βρόμικος. Στο στραγγιχτήρι είχε στοιβάξει ένα σωρό πιάτα με κολλημένα απομεινάρια από φαγητό και άπλυτα ποτήρια, στο νεροχύτη δυο κατσαρόλες, το μακρύ μαύρο πανωφόρι του ριγμένο στη ράχη μιας καρέκλας, κάτι λασπωμένα παπούτσια του τένις κοντά στην τζαμόπορτα και εφημερίδες ανοιγμένες και σκορπισμένες πάνω σ' ένα χαμηλό τραπεζάκι συμπλήρωναν την εικόνα μιας γενικής ανακατωσούρας, ενός χώρου που κατοικείται προσωρινά και με δυσφορία.

Καθώς κοίταζε τον Μπόιτον, ο Μπέντον σκεφτόταν πως είχε ένα πρόσωπο που δύσκολα το ξεχνούσες. Οι κυματισμοί των πλούσιων ξανθών μαλλιών που έπεφταν ανεπιτήδευτα στο μέτωπό του, τα σπάνια μάτια του, η τέλεια και δυνατή γραμμή των χειλιών του. Ήταν όμως μια ομορφιά που δεν άντεχε στην κόπωση, στην αρρώστια, στο φόβο. Ήδη ήταν ορατά τα πρώτα σημάδια μιας μειωμένης ζωτικότητας. Κάτι σακούλες κάτω από τα μάτια, μια χαλάρωση των μυών γύρω από το στόμα. Ίσως να είχε προετοιμαστεί για τη δοκιμασία και έτσι, όταν μίλησε, η φωνή του ήταν σταθερή.

Έδειξε κατά τη μεριά της κουζίνας και ρώτησε:

«Καφέ; Τσάι; Δεν έχω πάρει πρωινό. Αλήθεια, δεν θυμάμαι από πότε έχω να φάω, αλλά δεν πρέπει να καθυστερώ την αστυνομία στο έργο της. Μήπως μια κούπα καφέ μπορεί να θεωρηθεί απόπειρα δωροδοκίας;»

«Θέλετε να πείτε πως δεν είστε έτοιμος να σας υποβάλουμε ερωτήσεις;»

«Είμαι έτοιμος όσο γίνεται να είμαι, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων. Πιστεύω πως ένας φόνος είναι για σας παιχνιδάκι, αρχιφύλακα – αρχιφύλακας, σωστά;»

«Υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ και επιθεωρητής Γουόρεν».

«Εμείς οι απ' έξω βρίσκουμε το φόνο εξαιρετικά δυσάρεστο, ειδικά όταν το θύμα είναι κάποιος φίλος, αλλά εσείς βέβαια τη δουλειά σας κάνετε, στις μέρες μας αυτή η δικαιολογία επιτρέπει τα πάντα. Φαντάζομαι πως θέλετε να καταγράψετε τα αρχεία

μου –ω, κάπως απρεπές ακούστηκε αυτό– τα στοιχεία μου, δηλαδή πλήρες όνομα και διεύθυνση, αν δεν σας τα έδωσαν ήδη οι Γουέστχολ. Είχα ένα διαμέρισμα αλλά αναγκάστηκα να το αφήσω –δυσκολίες με τον ιδιοκτήτη λόγω ενοικίου– έτσι μένω με το συνεταίρο μου στο σπίτι του στη Μείντα Βέλ».

Έδωσε την ακριβή διεύθυνση και κοίταξε τον επιθεωρητή Γουόρεν να τη σημειώνει, με το τεράστιο χέρι του να κινείται με αποφασιστικότητα πάνω στο μικρό του σημειωματάριο.

«Τι δουλειά κάνετε, κύριε Μπόιτον;» ρώτησε ο Μπέντον.

«Μπορείτε να γράψετε ηθοποιός. Έχω ταυτότητα ηθοποιού, και κατά καιρούς μου δόθηκε η ευκαιρία να παίξω. Είμαι επίσης κάτι σαν αυτό που λέμε επιχειρηματίας. Έχω ιδέες. Μερικές πραγματοποιήσιμες, άλλες όχι. Όταν δεν παίζω και δεν μου έρχονται έξυπνες ιδέες, με βοηθάνε οικονομικά οι φίλοι μου. Και αν δεν συμβεί και το τελευταίο, τότε απευθύνομαι στη φιλόανθρωπο κυβέρνηση μας και παίρνω αυτό το γελοίο επίδομα ανεργίας».

«Κι εδώ για ποιο λόγο είστε;» ρώτησε ο Μπέντον.

«Τι εννοείτε; Έχω νοικιάσει το σπίτι. Έχω πληρώσει το νοίκι. Κάνω διακοπές. Γι' αυτόν το λόγο είμαι εδώ».

«Ναι, αλλά γιατί τώρα; Ο Δεκέμβριος δεν είναι ό,τι το καλύτερο για διακοπές».

Τα γαλάζια μάτια καρφώθηκαν στα μάτια του Μπέντον.

«Κι εγώ θα μπορούσα να σας ρωτήσω τι κάνετε εσείς εδώ. Εγώ δείχνω πιο πολύ στο σπίτι μου από ό,τι εσείς, αρχιφύλακα. Με προφορά τόσο εγγλέζικη, με χαρακτηριστικά –πώς να τα πω;– Ινδού. Μάλλον θα βοήθησαν όλα αυτά στην πρόσληψή σας. Δεν θα πρέπει να είναι εύκολα τα πράγματα στο επάγγελμα που διαλέξατε – για τους συναδέλφους σας εννοώ. Μια λέξη να πουν για το χρώμα σας, αγενή ή προσβλητική, και να την η απόλυση ή τα δικαστήρια για ρατσισμό. Δεν ταιριάζετε και τόσο με το προφίλ του κλασικού αστυνομικού, έτσι δεν είναι; Δεν φαίνεστε δικός τους. Δύσκολα τα πράγματα».

Ο Μάλκολμ Γουόρεν σήκωσε το κεφάλι κι έκανε μια αδιόρατη κίνηση σαν να λυπόταν για το καινούργιο αυτό παράδειγμα της τάσης που έχουν οι άνθρωποι όταν βρίσκονται στον πάτο

του πηγαδιού να θέλουν να πάνε και πιο κάτω ακόμα. Έπειτα ξαναγύρισε στο σημειωματάριό του, με το χέρι του να κινείται α-τάραχο πάνω στη σελίδα.

Ο Μπέντον ήρεμα ξαναρώτησε:

«Θέλετε να απαντήσετε στην ερώτησή μου παρακαλώ; Θα τη θέσω διαφορετικά. Για ποιο λόγο βρίσκεστε εδώ αυτή ακριβώς τη στιγμή;»

«Επειδή μου το ζήτησε η μς Γκράντουιν. Είχε κανονίσει να έρθει για μια εγχείρηση που θα της άλλαζε όλη τη ζωή της και ήθελε να έχει κοντά της ένα φίλο να της κρατάει συντροφιά την εβδομάδα της ανάρρωσης. Έρχομαι αρκετά συχνά εδώ, όπως δεν θα παρέλειψαν να σας πουν τα ξαδέλφια μου. Είναι προφανής ο λόγος που σύστησα στη Ρόντα να έρθει στον πύργο. Ο βοηθός χειρουργός είναι ο ξάδελφός μου ο Μάρκους. Εν πάση περιπτώσει, μου είπε ότι με χρειάζεται κι εγώ ήρθα. Απάντησα ικανοποιητικά στην ερώτησή σας;»

«Όχι εντελώς, κύριε Μπόιτον. Αν ήθελε τόσο πολύ την παρουσία σας, τότε γιατί έδωσε σαφείς εντολές στον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ να μην αφήσει κανέναν επισκέπτη να τη δει; Έτσι λέει τουλάχιστον ο ίδιος. Τον κατηγορείτε ότι ψεύδεται;»

«Μη βάζετε λόγια στο στόμα μου που δεν είπα, αρχιφύλακα. Μπορεί να άλλαξε γνώμη, αν και δεν το πιστεύω. Μπορεί να μην ήθελε να με δει πριν τις αφαιρέσουν τους επιδέσμους και κλείσει η ουλή, η μπορεί ο μέγας Τζωρτζ να θεώρησε ότι, από ιατρική άποψη, καλό θα ήταν να μην έχει επισκέψεις και της το απαγόρευσε. Πού να ξέρω εγώ τι έγινε; Το μόνο που ξέρω είναι ότι μου ζήτησε να έρθω και θα έμενα εδώ μέχρι να φύγει».

«Χτες όμως της στείλατε ένα μήνυμα, έτσι δεν είναι; Το βρήκαμε στο κινητό της. Συνέβη κάτι σημαντικό. Θέλω τη συμβουλή σου. Σε παρακαλώ, πρέπει να σε δω. Σε παρακαλώ, δέξου με. Τι ήταν αυτό το τόσο σημαντικό;»

Καμιά απάντηση. Ο Μπόιτον έχωσε το κεφάλι στα χέρια του. Η κίνηση αυτή, σκέφτηκε ο Μπέντον, μπορεί να έγινε και για να κρύψει ένα κύμα συγκίνησης, ήταν όμως κι ένας βολικός τρόπος για να τακτοποιήσει τις σκέψεις του. Έπειτα από λιγότερη σιωπή, ο Μπέντον είπε:

«Και την είδατε για να συζητήσετε αυτό το σημαντικό θέμα κάποια στιγμή μετά τον ερχομό της εδώ;»

Με το κεφάλι στα χέρια ο Μπόιτον απάντησε:

«Πώς να τη δω; Ξέρετε πως δεν την είδα. Δεν υπήρξε συζήτηση να μ' αφήσουν να μπω στον πύργο, πριν ή μετά την εγχείρηση. Και το Σάββατο το πρωί ήταν ήδη νεκρή».

«Κύριε Μπόιτον, είμαι υποχρεωμένος να σας ρωτήσω και πάλι ποιο ήταν αυτό το σημαντικό ζήτημα;»

Ο Μπόιτον τώρα κοίταξε τον Μπέντον και είπε με σταθερή φωνή:

«Δεν ήταν και τόσο σημαντικό», είπε. «Προσπάθησα να φαινόταν σαν πολύ σημαντικό. Ήταν θέμα χρημάτων. Ο συνεταιρικός μου κι εγώ χρειαζόμαστε έναν άλλο χώρο για τη δουλειά μας και βρήκαμε στην αγορά κάποιον που μας έκανε. Θα ήταν μια καλή επένδυση για τη Ρόντα και ήθελα να ελπίζω πως θα βοηθήσει. Χωρίς το σημάδι πια και με μια καινούργια ζωή μπροστά της, μπορεί να της ακουγόταν ενδιαφέρον».

«Να υποθέσω ότι ο συνεταιρικός σας μπορεί να τα επιβεβαιώσει όλ' αυτά;»

«Τι, για το χώρο; Βεβαίως μπορεί, αλλά αναρωτιέμαι γιατί θα έπρεπε να τον ρωτήσετε. Δεν του είπα ότι θα προσεγγίσω τη Ρόντα. Δεν σας αφορούν όλ' αυτά».

«Κύριε Μπόιτον», είπε ο Μπέντον, «κάνουμε έρευνες για μια δολοφονία. Τα πάντα μας αφορούν και αν νοιαζόσαστε για τη μας Γκράντουν και θέλετε να συλληφθεί ο δολοφόνος της, μπορείτε να μας βοηθήσετε απαντώντας στις ερωτήσεις μας καθαρά και ξάστερα. Υποθέτω πως θα θέλετε τώρα να γυρίσετε στο Λονδίνο και στις δουλειές σας».

«Όχι. Έκανα κράτηση για μια βδομάδα και θα μείνω μια βδομάδα. Αυτό είχα πει ότι θα κάνω και το οφείλω στη Ρόντα. Θέλω να μάθω τι τρέχει εδώ πέρα».

Η απάντηση έκανε εντύπωση στον Μπέντον. Οι περισσότεροι ύποπτοι, εκτός κι αν τρελαίνονταν να μπλέκουν σε υποθέσεις βίαιων θανάτων, βιάζονται να βάλουν όσο γίνεται μεγαλύτερη απόσταση ανάμεσα σ' αυτούς και στο έγκλημα. Το να έχουν τον Μπόιτον εδώ τους βόλεψε, περίμενε όμως ότι θα δια-

μαρτυρόταν πως δεν έχουν το δικαίωμα εκ του νόμου να τον κρατούν εκεί και πως έπρεπε να γυρίσει στο Λονδίνο.

«Πόσο καιρό», ρώτησε, «γνωρίζετε με τη Ρόντα Γκράντουιν και πώς γνωριστήκατε;»

«Γνωριστήκαμε πριν από έξι περίπου χρόνια σε μια κακή παράσταση του *Περιμένοντας τον Γκοντό*. Μόλις είχα τελειώσει τη δραματική σχολή. Συναντηθήκαμε μετά, στη δεξίωση. Απαίσια βραδιά, αλλά για μένα, η τυχερή μου. Συζητήσαμε. Την κάλεσα να φάμε μαζί την επόμενη εβδομάδα και, προς μεγάλη μου έκπληξη, δέχτηκε. Από τότε, αρχίσαμε να βλέπομαστε πού και πού, όχι συχνά, αλλά πάντοτε με μεγάλη ευχαρίστηση, τουλάχιστον από τη μεριά μου. Σας το είπα, ήταν φίλη, μια αγαπημένη φίλη, που με βοηθούσε όταν δεν δούλευα στο θέατρο και όταν δεν είχα αποδοτικές ιδέες. Όχι πολύ συχνά ούτε με μεγάλα ποσά. Πλήρωνε πάντοτε εκείνη όταν βγαίναμε έξω. Δεν μπορώ να σας δώσω να καταλάβετε και δεν βλέπω γιατί να το κάνω. Δεν σας αφορά. Εγώ την αγαπούσα. Δεν εννοώ πως την αγαπούσα ερωτικά, εννοώ σαν φίλος. Εκείνη αποφάσιζε πότε θα ιδωθούμε. Μ' άρεσε να την έχω στη ζωή μου. Δεν πιστεύω ότι με αγαπούσε, αλλά όταν της το ζητούσα μ' έβλεπε. Δεν ήταν ούτε μητρικά αισθήματα ούτε ερωτικά, ήταν απλή αγάπη. Και τώρα κάποιος από αυτούς τους κερατάδες του πύργου τη σκότωσε κι εγώ δεν το κουνάω από δω αν δεν μάθω ποιος. Και ούτε πρόκειται να απαντήσω σε άλλες ερωτήσεις σε σχέση μ' εκείνη. Νιώθαμε ότι θέλαμε. Καμιά σχέση με το γιατί και με το πώς πέθανε. Αλλά, ακόμα κι αν μπορούσα να εξηγήσω, δεν θα καταλαβαίνατε. Θα βάζατε τα γέλια». Είχε αρχίσει να κλαίει χωρίς καμιά προσπάθεια να συγκρατήσει τα δάκρυά του.

«Γιατί; Είναι γελοία η αγάπη;» είπε ο Μπέντον και μέσα του σκέφτηκε: *Χριστέ μου, σαν τραγουδάκι ακούστηκε. Γιατί; είναι γελοία η αγάπη; Γιατί μα γιατί, είναι γελοία η αγάπη; Σχεδόν άκουγε να συνοδεύει τα λόγια ένας χαρούμενος και μπανάλ σκοπός κατάλληλος για τη Γιουροβίζιον. Κοιτάζοντας το συντετριμμένο ύψος του Μπόιτον, σκέφτηκε: Η συντριβή του φαίνεται αληθινή, ο λόγος όμως ποιος να είναι;*

Με φωνή που έδειχνε κάποια συμπάθεια, ο Μπέντον τον ρώτησε:

«Μπορείτε να μας πείτε τις κινήσεις σας από τη στιγμή που φτάσατε στο Σέβερελ Στόουν; Πότε φτάσατε ακριβώς;»

Ο Μπόιτον κατάφερε να συνέλθει, ταχύτερα από ό,τι περίμενε ο Μπέντον. Παρατηρώντας τα χαρακτηριστικά του, αναρωτήθηκε μήπως και αυτή η γρήγορη μεταλλαγή δεν ήταν παρά μια επίδειξη της υποκριτικής του ικανότητας να χαλιναγωγεί τις συγκινήσεις του. «Πέμπτη βράδυ, κατά τις δέκα. Ήρθα με το αυτοκίνητό μου από το Λονδίνο».

«Επομένως, η μισ Γκράντουν δεν σας ζήτησε να τη φέρετε εδώ».

«Όχι, δεν μου το ζήτησε και ούτε περίμενα να το κάνει. Της αρέσει να οδηγεί η ίδια. Έτσι κι αλλιώς έπρεπε να έρθει νωρίς για τις εξετάσεις και τα σχετικά, και εγώ δεν ήμουν ελεύθερος πριν από τ' απόγευμα. Έφερα μαζί μου τα απαραίτητα για το μπρέκφαστ της Παρασκευής και για τα υπόλοιπα σκέφτηκα ότι θα τα αγόραζα επιτόπου. Τηλεφώνησα στον πύργο για να δώσω το παρόν και να μάθω τα νέα της Ρόντα και μου είπαν ότι κοιμάται. Ρώτησα πότε θα μπορούσα να τη δω και η μισ Χόλαντ μου είπε ότι η Ρόντα είχε ρητώς απαγορεύσει τις επισκέψεις, έτσι κι εγώ δεν επέμεινα. Είπα τότε να τηλεφωνήσω στα ξαδέλφια μου –μένουν δίπλα, στο Στόουν Κότατζ, και τα φώτα ήταν ανοιχτά– σκέφτηκα όμως ότι δεν θα ήμουν και τόσο ευπρόσδεκτος, ειδικά μετά τις δέκα η ώρα τη νύχτα. Είδα τηλεόραση για καμιά ώρα και μετά πήγα για ύπνο. Την Παρασκευή, φοβάμαι πως ξύπνησα πολύ αργά κι έτσι μη με ρωτήσετε τι έκανα πριν από τις έντεκα το πρωί. Τότε τηλεφώνησα ξανά στον πύργο και μου είπαν ότι η εγχείρηση της Ρόντα πήγε πολύ καλά και πως ήταν στην ανάνηψη. Επανέλαβαν ότι δεν δεχόταν επισκέψεις. Έφραγα το μεσημέρι σε μια παμπ του χωριού και μετά έκανα μια βόλτα με το αυτοκίνητο και ψώνισα μερικά πράγματα. Ύστερα γύρισα εδώ και έμεινα μέσα όλο το βράδυ. Το Σάββατο έμαθα για τη δολοφονία της Ρόντα όταν, βλέποντας τα αυτοκίνητα της αστυνομίας να καταφθάνουν, προσπάθησα ξανά να μπω στον πύργο. Κατάφερα να διαφύγω της προσοχής του σκοπού της εισόδου και να ορμήσω στην ωραία συγκεντρωσούλα που είχε στήσει ο αρχηγός σας. Αλλά αυτά τα γνωρίζετε».

«Μπήκατε καθόλου στον πύργο», ρώτησε ο Μπέντον, «κάποια άλλη στιγμή εκτός από τότε που εισβάλατε το Σάββατο το απόγευμα;»

«Όχι. Σας το ξεκαθάρισα αυτό νομίζω».

«Ποιες ήταν οι κινήσεις σας από τις τέσσερις και μισή της Παρασκευής, μέχρι το απόγευμα του Σαββάτου, οπότε και μάθατε για τη δολοφονία; Η ερώτηση αφορά κυρίως αν βγήκατε καθόλου, οποτεδήποτε, το βράδυ της Παρασκευής. Είναι εξαιρετικής σημασίας, γιατί μπορεί να είδατε κάτι ή κάποιον».

«Σας το είπα. Δεν βγήκα, και αφού δεν βγήκα, ούτε είδα κάτι ούτε είδα κάποιον. Έπεσα για ύπνο από τις έντεκα».

«Αυτοκίνητα; Μήπως ακούσατε κάποιο αυτοκίνητο να φτάνει αργά τη νύχτα ή νωρίς το πρωί του Σαββάτου;»

«Να φτάνει πού; Σας το είπα, κοιμήθηκα από τις έντεκα. Τα 'χα κοπανίσει αν θέλετε να ξέρετε. Υποθέτω πως αν έκανε έφοδο στην πόρτα μου ένα τανκ θα το άκουγα, αμφιβάλλω όμως αν θα κατάφερα να κατέβω τη σκάλα».

«Τώρα, ας έρθουμε στο απόγευμα της Παρασκευής, μετά το φαγητό στο Κρέσετ Αρμς. Πήγατε καθόλου στο κότατζ που βρίσκεται στη διασταύρωση με τη δημοσιά, σ' αυτό που βρίσκεται κάπως παράμερα και έχει μπροστά έναν μακρύ κήπο; Ρόζμαρι Κότατζ δεν το λένε;»

«Ναι, πήγα. Ήταν άδειο κι υπήρχε ένα Πωλείται στην αυλόπορτα. Πήγα με την ελπίδα να βρω από τους ιδιοκτήτες τη διεύθυνση κάποιου προσώπου που έμενε εκεί παλιά. Πρόκειται για κάτι εντελώς προσωπικό και άνευ σημασίας. Ήθελα να της στείλω μια κάρτα για τα Χριστούγεννα – αυτό είν' όλο. Άσχετο εντελώς με το φόνο. Είδα τον Μογκ να περνάει με το ποδήλατο, σίγουρα γυρίζοντας από τη φιλενάδα του, που θα 'χε πάει για ό,τι του κάτσει και φαντάζομαι πως αυτός θα σας έδωσε το λαβράκι. Μερικοί σ' αυτό το κουτσοχώρι δεν κρατάνε το στόμα τους κλειστό. Σας το είπα, καμιά σχέση με τη Ρόντα».

«Δεν υπονοούμε, κύριε Μπόιτον, ότι είχε κάποια σχέση, όμως σας ζητήθηκε να μας πείτε τι κάνατε από την ώρα που φτάσατε εδώ. Γιατί αυτό το παραλείψατε;»

«Γιατί το ξέχασα. Γιατί ήταν άνευ σημασίας. Εντάξει, πήγα

στην παμπ του χωριού για μεσημεριανό. Δεν είδα κανέναν και δεν συνέβη τίποτα. Δεν μπορώ να θυμάμαι και την παραμικρή λεπτομέρεια. Είμαι άνω κάτω, είμαι στενοχωρημένος. Αν συνεχίσετε να με πιέζετε, θα καλέσω δικηγόρο».

«Αυτό μπορείτε βεβαίως να το κάνετε, αν το κρίνετε αναγκαίο. Και αν θεωρείτε στα σοβαρά ότι σας πιέζουμε, δεν έχετε παρά να υποβάλετε καταγγελία. Μπορεί να χρειαστεί να σας ανακρίνουμε ξανά ή εδώ ή μετά την επιστροφή σας στο Λονδίνο. Στο μεταξύ, σας συμβουλεύω, αν υπάρχει κάποιο άλλο γεγονός, όσο ασήμαντο κι αν είναι, που παραλείψατε να αναφέρετε, να το κάνετε το ταχύτερο δυνατόν».

Σηκώθηκαν να φύγουν και μόνο τότε ο Μπέντον θυμήθηκε ότι δεν τον είχε ρωτήσει για τη διαθήκη της Γκράντουιν. Μια τέτοια παράλειψη εντολής του Νταλγκλίσ ήταν σοβαρό λάθος. Έξαλλος με τον εαυτό του, μίλησε σχεδόν χωρίς να σκεφτεί:

«Είπατε πως είσατε ο αγαπημένος φίλος της μς Γκράντουιν. Σας ανέφερε ποτέ τη διαθήκη της; Σας άφησε ποτέ να υποθέσετε πως θα βρίσκατε μεταξύ των κληρονόμων της; Στην τελευταία σας συνάντηση, για παράδειγμα; Η οποία ήταν τότε;»

«Το Νοέμβριο, στις 21, στο Άιβι. Ποτέ δεν είπε κάτι για διαθήκη. Και γιατί να το κάνει; Η διαθήκη προϋποθέτει θάνατο. Δεν περίμενε πως θα πέθαινε. Η εγγείριση δεν έθετε σε κίνδυνο τη ζωή της. Γιατί θα μου μίλαγε για τη διαθήκη της; Μου λέτε πως την είδατε;»

Αυτή τη φορά η φωνή του, κάτω από τον αγανακτισμένο τόνο της, έκρυβε μια περιέργεια ανάμεικτη με λίγη ντροπή και ελπίδα.

Ο Μπέντον απάντησε αδιάφορα.

«Όχι δεν την είδαμε. Έτσι μου 'ρθε να σας ρωτήσω».

Ο Μπόιτον δεν τους συνόδεψε ως την εξώπορτα. Τον άφησαν να κάθεται στο τραπέζι της κουζίνας με το κεφάλι στις παλάμες του. Έκλεισαν πίσω τους την πόρτα του κήπου και ετοιμάστηκαν να πάνε στο Ολντ Πολίς Κότατζ.

«Λοιπόν», είπε ο Μπέντον, «πώς σας φάνηκε ο τύπος;»

«Λίγος, υπαστυνόμει. Και όχι και κάνα σαΐνι, έτσι; Και μοχθηρός. Δεν μου φαίνεται όμως για δολοφόνο. Αν είχε κατά νου να

δολοφονήσει τη μις Γκράντουν γιατί να την πάρει από πίσω; Θα 'χε καλύτερες ευκαιρίες στο Λονδίνο. Και άλλωστε, χωρίς συνένοχο, δεν βλέπω πώς θα μπορούσε να το κάνει».

«Θα μπορούσε», είπε ο Μπέντον, «να του είχε ανοίξει η ίδια η Γκράντουν, για μια, όπως εκείνη θα πίστευε, φιλική κουβε-ντούλα. Από την άλλη όμως, τη μέρα που χειρουργήθηκε; Απί-θανο. Είναι φανερό πως φοβάται αλλά ταυτόχρονα είναι και α-ναστατωμένος. Και τι είναι αυτό που τον κάνει να θέλει να μεί-νει; Έχω μια αίσθηση πως είπε ψέματα για το εξαιρετικά ενδια-φέρον θέμα που ήθελε να συζητήσει με τη Ρόντα Γκράντουν. Συμφωνώ πως είναι δύσκολο να τον δει κανείς σαν δολοφόνο, αλλά το ίδιο θα λέγαμε για όλους εδώ. Επίσης πιστεύω πως είπε ψέματα για τη διαθήκη».

Συνέχισαν το δρόμο τους σιωπηλοί. Ο Μπέντον αναρωτιό-ταν μήπως είχε αποκαλύψει πολλά. Θα πρέπει, σκεφτόταν, να είναι κάπως περίεργα τα πράγματα για τον επιθεωρητή Γουό-ρεν, να είναι δηλαδή μέλος της Μονάδας και ταυτόχρονα να α-νήκει σε άλλη αστυνομική αρχή. Στη βραδινή ενημέρωση έπαιρ-ναν μέρος μόνο τα μέλη της ειδικής μονάδας, ο επιθεωρητής Γουόρεν, όμως, μάλλον ανακούφιση θα αισθανόταν παρά θιγμέ-νος από την εξαίρεση. Είχε πει στον Μπέντον ότι κατά τις εφτά, αν δεν προέκυπτε κάτι ιδιαίτερο, έλεγε να γυρίσει στο Γουέρ-χαμ, στη γυναίκα του και στα τέσσερα παιδιά του. Γενικά είχε α-ποδειχτεί άξιος και ο Μπέντον ένιωθε άνετα να περπατάει πλάι σ' αυτό τον μυώδη, ένα κι ογδόντα πέντε άντρα. Και ο Μπέντον είχε κάθε λόγο να θέλει να κυλάει ομαλά η οικογενειακή ζωή του επιθεωρητή Γουόρεν: η γυναίκα του ήταν από την Κορνουά-λη και το πρωί ο Γουόρεν είχε καταφθάσει με έξι κρεατόπιτες Κορνουάλης μοσχομυριστές και γευστικότητες.

[3]

Ο ΝΤΑΛΓΚΛΙΣ, στη διαδρομή προς βορρά, ήταν λιγόλογος. Ήταν κάτι που το συνήθιζε και η Κέιτ δεν ένιωθε άβολα με τη σιωπή του. Το να ταξιδεύουν, φιλικά σιωπηλοί, ήταν για την Κέιτ μια

σπάνια και προσωπική απόλαυση. Καθώς πλησίαζαν στα πέριξ του Ντρόουτον Κρος, συγκεντρώθηκε ώστε να δίνει ακριβείς οδηγίες πολύ πριν φτάσουν σε κάποια στροφή καθώς και στην ανάκριση που επρόκειτο να κάνουν. Ο Νταλγκλίζ δεν είχε προειδοποιήσει τηλεφωνικώς τον αιδεσιμότατο για την άφιξή τους. Δεν ήταν άλλωστε απαραίτητο μια και ως κληρικός θα ήταν εύκολο να βρεθεί μια Κυριακή, αν όχι στο πρεσβυτέριο ή σε κάποια εκκλησία, σίγουρα όμως κάπου στην ενορία του. Και βέβαια μια μη αναμενόμενη επίσκεψη είχε πάντα τα υπέρ της.

Έπρεπε να πάνε στον αριθμό 2 της Μπαλακλάβα Γκάρντενς, που ήταν η πέμπτη διασταύρωση της Μάρλαντ Γουέι, μιας πλατιάς λεωφόρου που οδηγούσε στο κέντρο της πόλης. Στο δρόμο αυτόν δεν βασίλευε η συνήθης κυριακάτικη ηρεμία. Είχε έντονη κίνηση. Αυτοκίνητα, φορτηγάκια με εμπορεύματα και μια ουρά λεωφορεία έπηζαν πάνω στον μουσκεμένο δρόμο. Ο ορμαγδός τους συνέθετε μια συνεχή κακοφωνία καθώς έμπλεκε με τα επαναλαμβανόμενα ουρλιαχτά του «Rudolph the Red Nosed Reindeer» και τα ρεφρέν των πιο γνωστών χριστουγεννιάτικων τραγουδιών. Δεν υπήρχε αμφιβολία ότι στο κέντρο της πόλης, ο δήμος με τις επίσημες διακοσμήσεις του τιμούσε με τα όλα του τις γιορτές, όμως σ' αυτή την υποβαθμισμένη λεωφόρο, οι συντονισμένες προσπάθειες των μαγαζιών και των καφενείων, τα λαμπιόνια που μούλιαζαν στη βροχή, τα φθαρμένα σημαϊάκια, τα φωτάκια που αναβόσβηναν άλλοτε κόκκινα, άλλοτε πράσινα, άλλοτε κίτρινα, και τα ψωριάρικα, εδώ κι εκεί, χριστουγεννιάτικα δέντρα έδιναν λιγότερο την αίσθηση της γιορτής και περισσότερο ενός αγώνα κατά της απελπισίας. Τα πρόσωπα των ανθρώπων που έκαναν τα ψώνια τους έμοιαζαν, μέσα από τα θολά, βρεγμένα, τζάμια του αυτοκινήτου, με θλιβερά άυλα όντα, με φαντάσματα σε αποσύνθεση.

Μέσα στην καταρρακτώδη βροχή που δεν σταμάτησε σε όλο το ταξίδι τους, ήταν σαν να οδηγούσαν σε έναν οποιοδήποτε δρόμο μιας υποβαθμισμένης συνοικίας, που τη χαρακτήριζε όχι τόσο η έλλειψη φυσιογνωμίας όσο μια, χωρίς σχέδιο, ανάμειξη παλιού και μοντέρνου, εγκατάλειψης και ανανέωσης. Ουρανοξύστες με διαμερίσματα και με άφθονο ελεύθερο χώρο μπροστά

τους έμπαιναν απότομα ανάμεσα σε μια σειρά από μικρά μαγαζάκια και μια μικρή έκταση με καλοδιατηρημένες μονοκατοικίες, σίγουρα του δέκατου όγδοου αιώνα, ερχόταν σε απρόσμενη και παράλογη αντίθεση με μαγαζιά έτοιμου φαγητού, με πρακτορεία στοιχημάτων και με κραυγαλέες φωτεινές επιγραφές. Οι άνθρωποι, με τα κεφάλια κάτω για ν' αποφεύγουν τους καταρράκτες της βροχής, έμοιαζαν να περπατούν χωρίς συγκεκριμένο λόγο, ή στέκονταν κάτω από τα υπόστεγα των μαγαζιών και χάζευαν την κίνηση. Μόνο οι μανάδες καθώς έσπρωχναν τα καροτσάκια των μωρών τους με τη νάιλον κουκούλα έδειχναν απελπιστικά δραστήριες και αποφασισμένες.

Η Κέιτ προσπάθησε να τινάξει από πάνω της αυτή την αίσθηση μελαγχολίας και μαζί ενοχής που ένιωθε μόλις έβλεπε ουρανοξύστες με διαμερίσματα. Σ' ένα τέτοιο λερό, μακρόστενο κοντέινερ, μνημείο φιλοδοξίας της τοπικής αυτοδιοίκησης και της ανθρώπινης απελπισίας, γεννήθηκε και μεγάλωσε. Από τον καιρό που ήταν ακόμα παιδί, ο δικός της αγώνας ήταν να δραπέτεψει, να απελευθερωθεί από τη δεσπόζουσα μυρουδιά των ούρων στα κλιμακοστάσια, από ένα ασανσέρ που ήταν πάντα χαλασμένο, από τα γκράφιτι, τους βανδαλισμούς, τις βραχνές φωνές. Και δραπέτευσε. Προσπαθούσε να πει στον εαυτό της πως τώρα οι συνθήκες σε μια λαϊκή πολυκατοικία ασφαλώς θα ήταν καλύτερες, ακόμη και σε μια εργατούπολη. Όμως, της ήταν αδύνατον να περάσει μπροστά από αυτά τα συγκροτήματα, χωρίς να νιώσει πως, με την προσωπική της απελευθέρωση, ένα κομμάτι του εαυτού της προδόθηκε μάλλον παρά απέδρασε.

Κανείς δεν θα μπορούσε να προσπεράσει την εκκλησία του Σεντ Τζων. Υψωνόταν στα αριστερά του δρόμου, ένα πελώριο βικτοριανό κτίσμα με ένα βέλος στην κορυφή, ακριβώς στη διασταύρωση με την Μπαλακλάβα Γκάρντενς. Η Κέιτ αναρωτήθηκε πώς μια ενορία μπορούσε να συντηρεί ένα τέτοιο αρχιτεκτονικό ανοσιούργημα. Μάλλον με δυσκολία. Μπροστά από την είσοδο, μια γιγαντοαφίσα μ' ένα ζωγραφιστό κατασκεύασμα σαν θερμόμετρο ανακοίνωνε ότι έπρεπε να βρεθούν άλλες τριακόσιες πενήντα χιλιάδες λίρες και από κάτω έγραφε: *Βοηθήστε να σώσουμε το καμπαναριό μας.* Ένα βέλος που έδειχνε το ποσό των

εκατόν είκοσι τριών χιλιάδων υποδήλωνε πως μάλλον είχε μείνει στάσιμο εδώ και κάμποσο καιρό.

Ο Νταλγκλίσ πάρακαρε μπροστά στην εκκλησία και πήγε τρέχοντας να ρίξει μια ματιά στον πίνακα με τις ώρες λειτουργίας. Γυρίζοντας στο αυτοκίνητο είπε:

«Ορθρος στις επτά, λειτουργία στις δέκα και μισή, εσπερινός στις έξι, εξομολόγηση πέντε με επτά, Δευτέρα, Τετάρτη και Σάββατο. Με λίγη τύχη, θα τον βρούμε σπίτι του».

Η Κέιτ δόξαζε το θεό που ο Μπέντον δεν ήταν μαζί της στη συγκεκριμένη ανάκριση. Χρόνια εμπειρίας σε ανακρίσεις παντός τύπου υπόπτων την είχαν διδάξει τις εγκεκριμένες τεχνικές και πώς θα μπορούσε, εν ανάγκη, να τις τροποποιήσει, σύμφωνα με το είδος της προσωπικότητας που είχε απέναντί της. Γνώριζε πότε ήταν απαραίτητη η ευγένεια και η ευαισθησία και πότε θα μπορούσαν να εκληφθούν ως αδυναμία. Είχε μάθει να μην υψώνει ποτέ τον τόνο της φωνής της και να μην αποστρέφει το βλέμμα της. Ετούτος όμως ο ύποπτος, αν έβγαινε τέτοιο συμπέρασμα, ήταν ανάμεσα σ' αυτούς που θα δυσκολευόταν να ανακρίνει. Καταρχήν, ήταν δύσκολο να υποπτεύεσαι για δολοφόνο έναν ιερωμένο, ωστόσο θα έπρεπε να υπάρχει κάποιος λόγος, τουλάχιστον δυσάρεστος, αν όχι πιο φρικτός, για να σταματήσει νυχτιάτικα σ' αυτό το απόμερο και σχετικά έρημο σημείο. Και πώς θα έπρεπε να τον προσφωνήσει; Τι ήταν; Βικάριος, προκαθήμενος, πάστορας, αιδεσιμότατος, εφημέριος ή παπάς; Θα έπρεπε να τον αποκαλέσει πατέρα; Είχε ακούσει διάφορους τύπους επικλήσεων, όμως οι διαφορές ανάμεσα στους βαθμούς ακόμα και οι δοξασίες της επίσημης θρησκείας τής ήταν εντελώς άγνωστες. Η πρωινή συνάθροιση στο γυμνάσιο της γειτονιάς της αφορούσε διάφορες θρησκείες με κάποια ιδιαίτερη αναφορά στη χριστιανική. Τα λίγα που γνώριζε για την επίσημη θρησκεία του κράτους τα είχε μάθει, χωρίς να το καταλάβει, από την αρχιτεκτονική και τη λογοτεχνία και από τους πίνακες των μουσείων. Ήξερε πως ήταν έξυπνη, πως ενδιαφερόταν για τον άνθρωπο και τη ζωή, αλλά η δουλειά που αγάπησε της είχε ικανοποιήσει πλήρως τις πνευματικές της ανησυχίες. Τα προσωπικά της πιστεύω, δηλαδή η τιμιότητα, η ευγένεια, το θάρρος και η αλήθεια

στις σχέσεις των ανθρώπων, δεν στηρίζονταν σε μεταφυσικές θεωρίες και ούτε τις χρειαζόταν άλλωστε. Η γιαγιά της, που με το ζόρι την ανάθρεψε, της είχε δώσει μια και μόνο συμβουλή στα περί θρησκείας, την οποία, αν και μόλις οκτώ χρονών, την είχε βρει άχρηστη.

«Γιαγιά», της είχε πει μια μέρα, «πιστεύεις στο Θεό;»

«Τι χαζοερώτηση είναι τούτη πάλι; Μπας και θ' αρχίσεις από τώρα να θες να μάθεις για το Θεό; Για το Θεό, ένα πράμα να θυμάσαι. Την ώρα που θα πεθαίνεις, φώναξε έναν παπά. Θα τα κανονίσει όλα αυτός».

«Κι αν δεν ξέρω πως πεθαίνω;»

«Συνήθως το ξέρουμε. Έχεις χρόνια μπροστά σου για να σκοτίζεις το μυαλό σου με το Θεό».

Πράγματι, μόνο μ' αυτό δεν χρειαζόταν να σκοτίζει το μυαλό της στη συγκεκριμένη στιγμή. Ο Νταλγκλίσ ήταν γιος ιερωμένου και είχε ανακρίνει κι άλλοτε ποιμένες της εκκλησίας. Ποιος άλλος θα ήταν καταλληλότερος για να αναλάβει τον αιδεσιμότατο Μάικλ Κέρις;

Προχώρησαν στην Μπαλακλάβα Γκάρντενς. Αν ποτέ υπήρξαν κήποι εδώ, τώρα δεν έμεναν παρά κάτι δέντρα εδώ κι εκεί. Υπήρχαν ακόμη κάτι μονοκατοικίες βικτοριανής εποχής στη γειτονιά, όμως το σπίτι στον αριθμό 2 καθώς και τέσσερα-πέντε σπίτια δίπλα του ήταν σύγχρονες κατασκευές, σαν κύβοι με κόκκινα τούβλα. Το σπίτι στον αριθμό 2 ήταν το πιο μεγάλο, είχε ένα γκαράζ στα αριστερά του και μπροστά του μια πελούζα μ' ένα παρτέρι λουλουδιών στο κέντρο. Η πόρτα του γκαράζ ήταν ανοιχτή και μέσα βρισκόταν μια σκούρα μπλε Φορντ Φόκους με αριθμό κυκλοφορίας W341UDG.

Η Κέιτ χτύπησε το κουδούνι. Πριν ανοίξει κανείς, άκουσε μια γυναικεία φωνή να φωνάζει κάποιον και μια παιδική στριγκλιά. Ύστερα από λίγη ώρα ακούστηκε το ξεκλείδωμα της κλειδαριάς και η πόρτα άνοιξε. Είδαν μια νέα γυναίκα, όμορφη και κατάξανθη. Φορούσε παντελόνι και πουκάμισο και κρατούσε ένα παιδί δεξιά καβάλα στη μέση της, ενώ δύο άλλα, μεγαλύτερα, και ολοφάνερα δίδυμα, είχαν κολλήσει έναν και έναν στα παντελόνια της. Ήταν μινιατούρες της μητέρας τους, όλα με

το ίδιο στρογγυλό πρόσωπο, τα ίδια μαλλιά σαν στάχνα, κοιμμένα αφέλειες, και μεγάλα μάτια που αυτή τη στιγμή τα είχαν καρφώσει πάνω στους νόφερους γεμάτα αθώα περιέργεια.

Ο Νταλγκλίσ έδειξε την αστυνομική του ταυτότητα.

«Κυρία Κέρτις; Είμαι ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ της Μητροπολιτικής Αστυνομίας και από δω είναι η επιθεωρητής Μίσκιν. Είμαστε εδώ γιατί θα θέλαμε να δούμε το σύζυγό σας».

«Της Μητροπολιτικής Αστυνομίας;» είπε κατάπληκτη. «Άλλο και τούτο. Εμείς κατά καιρούς έχουμε επαφές με την ντόπια αστυνομία. Μερικά παιδιά από τις λαϊκές πολυκατοικίες δημιουργούν προβλήματα πού και πού. Είναι καλά παιδιά – οι αστυνομικοί εννοώ. Όπως και να 'ναι, περάστε. Με συγχωρείτε που σας άφησα να περιμένετε, αλλά φταίνε αυτές οι διπλές κλειδαριές. Είναι απαίσιο, το ξέρω, αλλά έχουν επιτεθεί δυο φορές στον Μάικλ φέτος και μάλιστα γι' αυτό βγάλαμε την πινακίδα που έγγραφε πως εδώ είναι το προεσβυτήριο». Και με μια φωνή που δεν πρόδιδε κανενός είδους ανησυχία φώναξε: «Μάικλ, αγάπη μου, σε ζητάνε κάποιοι από τη Μητροπολιτική Αστυνομία».

Ο αιδεσιμότατος Μάικλ Κέρτις φορούσε ένα ράσο και είχε στο λαιμό κάτι σαν παλιό κολεγιακό μαντίλι. Η κυρία Κέρτις έκλεισε την εξώπορτα, προς μεγάλη ανακούφιση της Κέιτ, που έβρισκε πως το σπίτι ήταν εξαιρετικά κρύο. Τους πλησίασε και μάλλον αφηρημένος τους έδωσε το χέρι. Ήταν πιο μεγάλος από τη γυναίκα του, ίσως όμως λιγότερο απ' ό,τι έδειχνε, καθώς η αδύνατη κάπως κυρτή κορμοστασιά του ερχόταν σε αντίθεση με την αφράτη ομορφιά της γυναίκας του. Τα καστανά του μαλλιά, κοιμμένα καλογερίστια με αφέλειες, άρχιζαν να γκριζάρουν, όμως τα καλοσυνάτα μάτια του τους κοίταζαν με ενάργεια και διορατικότητα και έσφιξε στιβαρά το χέρι της Κέιτ. Ρίχνοντας μια ματιά γεμάτη αγάπη και αμηχανία στη γυναίκα του και τα παιδιά του, έδειξε μια πόρτα που βρισκόταν πίσω του.

«Ας πάμε στο γραφείο μου καλύτερα», είπε.

Το δωμάτιο που μπήκαν ήταν πολύ μεγαλύτερο από ό,τι περίμενε η Κέιτ. Είχε μια τζαμόπορτα που έβγαζε σ' έναν μικρό κηπάκο, στον οποίο μάλλον δεν είχε γίνει καμιά προσπάθεια να φυτευτούν λουλούδια στα παρτέρια ή να κουρευτεί το γρασίδι.

Το μικρό αυτό κομμάτι είχε δοθεί στα παιδιά όπως μαρτυρούσε ένας σκελετός για αναρριχήσεις, ένα σκάμμα και μια κούνια. Παιχνίδια διάφορα ήταν σκορπισμένα πάνω στο γρασίδι. Το ίδιο το γραφείο μύριζε βιβλία και, όπως της φάνηκε, μια ιδέα λιβάνι. Παρατήρησε μέσα στο δωμάτιο ένα γραφείο παραφορτωμένο και, κόντρα σ' έναν τοίχο, ένα τραπέζι φορτωμένο βιβλία και περιοδικά, μια μοντέρνα σόμπα του γκαζιού όπου άναβε μόνο η μια της στήλη και στα δεξιά του γραφείου έναν εσταυρωμένο κι ένα προσευχητάρι. Μπροστά στο τζάκι βρισκονταν δυο πολυθρόνες κάπως στραπατσαρισμένες.

«Νομίζω», είπε ο κύριος Κέρτις, «πως αυτές οι δυο πολυθρόνες μπορεί να είναι κάπως άνετες. Καθίστε».

Ο ίδιος κάθισε στην περιστρεφόμενη καρέκλα του γραφείου του, τη γύρισε προς το μέρος τους και ακούμπησε τις παλάμες του στα γόνατά του. Έμοιαζε απορημένος λίγο αλλά όχι ανήσυχος.

Ο Νταλγκλίσ του είπε:

«Θέλουμε να μάθουμε για το αυτοκίνητό σας».

«Την παλιά μου Φορντ; Δεν νομίζω ότι μπορεί να μου την έκλεψαν για να κάνουν κάποια εγκληματική πράξη. Καλή είναι για τα χρόνια της, αλλά δεν μπορεί να τρέξει πολύ γρήγορα. Και δεν νομίζω ότι μπορεί να την έκλεψαν με κακές προθέσεις. Όπως άλλωστε θα προσέξατε, βρίσκετε στο γκαράζ, σώα και αβλαβής».

«Τη νύχτα της Παρασκευής την είδαν να σταθεμύει κοντά σ' ένα σημείο όπου έγινε ένα πολύ σοβαρό έγκλημα. Ελπίζω πως όποιος κι αν την οδηγούσε να είδε κάτι που να μπορεί να βοηθήσει την έρευνά μας. Ίσως να είδε, για παράδειγμα, ένα άλλο παρκαρισμένο αυτοκίνητο ή κάποιον που να κινείται ύποπτα. Ήσαστε την Παρασκευή το βράδυ, πάτερ, στο Ντόρσετ;»

«Στο Ντόρσετ; Όχι ήμουν εδώ, στο συμβούλιο της ενορίας την Παρασκευή, από τις πέντε το απόγευμα. Και εκείνο το βράδυ δεν οδήγησα όντως εγώ το αυτοκίνητό μου. Το είχα δανείσει σ' ένα φίλο. Είχε περάσει το δικό του από ΚΤΕΟ και υποθέτω πως βρήκαν ότι έπρεπε να γίνουν επισκευές. Επειδή είχε ένα επείγον ραντεβού που δεν ήθελε να το χάσει, με ρώτησε αν θα μπορούσε να δανειστεί το δικό μου αυτοκίνητο. Σκέφτηκα πως

θα μπορούσα να πάρω το ποδήλατο της γυναίκας μου αν με φώναζε κάποιος. Είμαι βέβαιος ότι θα χαρεί πολύ να βοηθήσει με όποιον τρόπο μπορέσει».

«Πότε σας επέστρεψε το αυτοκίνητο;»

«Θα πρέπει να ήταν πολύ νωρίς χθες το πρωί, πριν ξυπνήσουμε. Θυμάμαι πως όταν βγήκα για τη λειτουργία των επτά ήταν ήδη εκεί. Είχε αφήσει ένα ευχαριστήριο σημείωμα στους καθαριστήρες και είχε γεμίσει το ρεζερβουάρ με βενζίνη. Το περίμενα από αυτόν κάτι τέτοιο· είναι πάντοτε πολύ εντάξει. Στο Ντόρσετ είπατε; Μακριά είναι. Υποθέτω πως αν είχε δει κάτι ύποπτο ή αν ήταν μάρτυρας κάποιου επεισοδίου, θα μου είχε τηλεφωνήσει για να μου το πει. Στην πραγματικότητα, από τότε που επέστρεψε, δεν έχουμε καθόλου μιλήσει».

«Οποιοσδήποτε», είπε ο Νταλγκλίσ, «έτυχε να βρεθεί κοντά στον τόπο του εγκλήματος μπορεί να έχει χρήσιμες πληροφορίες, χωρίς ο ίδιος να συνειδητοποιεί τη σημασία τους. Μπορεί τη δεδομένη στιγμή να μην του φάνηκε πως είδε κάτι ασυνήθιστο ή ύποπτο. Μπορείτε να μας πείτε το όνομά του και να μας δώσετε τη διεύθυνσή του; Αν μένει εδώ γύρω, θα κερδίζαμε χρόνο αν μπορούσαμε να του μιλήσουμε τώρα».

«Είναι ο επικεφαλής του γυμνασίου του Ντρόουτον Κρος. Λέγεται Στίβεν Κόλινσμπυ. Αυτή τη στιγμή μπορεί να τον πετύχετε στο σχολείο. Συνήθως πηγαίνει εκεί τα απογεύματα της Κυριακής για να ετοιμάσει με την ησυχία του το πρόγραμμα της εβδομάδας. Θα σας γράψω τη διεύθυνση. Είναι πολύ κοντά. Μπορείτε αν θέλετε να πάτε με τα πόδια και ν' αφήσετε εδώ το αυτοκίνητό σας. Εδώ δεν κινδυνεύει».

Γύρισε την πολυθρόνα του κι άνοιξε ένα συρτάρι στα αριστερά από όπου έβγαλε, αφού πρώτα σκάλισε λίγο, ένα άσπρο χαρτί και άρχισε να γράφει. Αφού το δίπλωσε με προσοχή, το έδωσε στον Νταλγκλίσ, λέγοντας:

«Ο Κόλινσμπυ είναι ο τοπικός μας ήρωας. Και μάλιστα κοιντεύει πια να γίνει εθνικός ήρωας. Ίσως να διαβάσατε στις εφημερίδες ή να είδατε στην τηλεόραση ένα δικό του μορφωτικό πρόγραμμα. Είναι ένας σημαντικός άνθρωπος. Έδωσε ώθηση στο Γυμνάσιο του Ντρόουτον Κρος. Εφαρμόζει μεθόδους με τις

οποίες νομίζω ότι όλοι συμφωνούν αλλά που, όπως φαίνεται, κάποιοι δυσκολεύονται να εφαρμόσουν. Πιστεύει πως κάθε παιδί έχει κάποιο ταλέντο, κάποιο χάρισμα ή μια πνευματική ικανότητα που θα μπορούσε να αλλάξει τη ζωή του και πως είναι δουλειά του σχολείου να τα ανακαλύψει και να τα καλλιεργήσει. Βέβαια χρειάζεται βοήθεια και γι' αυτό έχει εμπλέξει στην προσπάθεια όλη την κοινότητα και ειδικά τους γονείς. Εγώ, ως μέλος της διοικητικής επιτροπής του σχολείου, κάνω ό,τι μπορώ. Δίνω μαθήματα λατινικών σε δυο αγόρια και δυο κορίτσια, μια φορά στις δεκαπέντε, με βοηθό τη γυναίκα του οργανίστα μας, η οποία καλύπτει τα κενά μου. Τα λατινικά δεν προβλέπονται στα προγράμματα. Έρχονται επειδή τους αρέσει να μάθουν τη γλώσσα, και αυτό κάνει τόσο ευχάριστη τη διδασκαλία. Ένας επίτροπος της εκκλησίας μαζί με τη γυναίκα του δημιούργησαν μια λέσχη σκακιού. Στη λέσχη τους πηγαίνουν αγόρια με σπάνιο ταλέντο σ' αυτό το παιχνίδι και τεράστιο ενθουσιασμό, κάτι αγόρια που όλοι πίστευαν πως δεν ήταν ικανά για τίποτα. Και όταν γίνεσαι πρωταθλητής του σχολείου σου κι ελπίζεις να παίξεις για τη χώρα σου, δεν κοιτάς να κερδίσεις το σεβασμό των άλλων κρατώντας μαχαίρι. Συγγνώμη που φλυαρώ τόσο πολύ, αλλά, από τότε που γνώρισα τον Στίβεν και μπήκα στην επιτροπή του σχολείου, απέκτησα μεγάλο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση. Εμπυλώνεσαι όταν συμβαίνουν καλά πράγματα, παρά τις αντιξοότητες. Αν έχετε χρόνο να ακούσετε τον Στίβεν να σας μιλάει για το σχολείο, πιστεύω πως θα γοητευτείτε από τις ιδέες του».

Σηκώθηκαν και οι δυο μαζί να φύγουν.

«Θεέ μου, τι αγένεια! Δεν σας ρώτησα αν θα θέλατε έναν καφέ ή ένα τσάι». Κοίταξε ολόγυρα σαν να περίμενε να εμφανιστεί μόνο του κάποιο ρόφημα. «Η γυναίκα μου θα μπορούσε...» κι έκανε να πάει προς την πόρτα για να καλέσει.

«Ευχαριστούμε, πάτερ», είπε ο Νταλγκλίσ, «αλλά πρέπει να πηγαίνουμε. Και μάλλον είναι καλύτερα να πάμε με το αυτοκίνητο. Ίσως χρειαστεί να φύγουμε βιαστικά. Σας ευχαριστούμε που μας δεχτήκατε και μας βοηθήσατε».

Στο αυτοκίνητο, μόλις έβαλαν τις ζώνες τους, ο Νταλγκλίσ έδωσε στην Κέιτ το διπλωμένο χαρτί. Ο πατήρ Κέρτις είχε σχε-

διάσει ένα ακριβές διάγραμμα της διαδρομής με βέλη που οδηγούσαν στο σχολείο. Η Κέιτ ήξερε γιατί ο Νταλγκλίζ αργήθηκε να πάνε με τα πόδια. Όποιο κι αν ήταν το αποτέλεσμα της ανάκρισης, θα ήταν πιο φρόνιμο να μην επιστρέψουν και ρισκάρουν να έρθουν αντιμέτωποι με ερωτήσεις από τον πατέρα Κέρτις.

Έπειτα από λίγα λεπτά σιωπής, πιάνοντας τη διάθεση του Νταλγκλίζ και ξέροντας ότι θα την καταλάβαινε, τον ρώτησε:

«Πιστεύετε, κύριε, ότι μπορεί να βγει κάτι δυσάρεστο;» Για τον Στίβεν Κόλινσμπυ, εννοούσε, όχι για τους ίδιους.

«Ναι, Κέιτ. Πιστεύω ότι μπορεί».

[4]

ΒΡΕΘΗΚΑΝ ξανά στο θόρυβο και την πυκνή κυκλοφορία της Μάρλαντ Γουέι. Η διαδρομή ήταν δύσκολη και η Κέιτ δεν άνοιγε το στόμα της, παρά μόνο για να καθοδηγεί τον Νταλγκλίζ, μέχρι που έστριψε δεξιά στο δεύτερο φανάρι και βρέθηκαν σ' έναν πιο ήσυχο δρόμο.

«Πιστεύετε πως ο πατήρ Κέρτις θα έχει τηλεφωνήσει για να προαναγγείλει την άφιξή μας;»

«Ναι, είναι έξυπνος άνθρωπος. Μόλις φύγαμε, θα ένωσε πολλά κομμάτια του παζλ, όπως την ανάμειξη της Μητροπολιτικής Αστυνομίας, τους βαθμούς μας –γιατί ένας ταξίαρχος και μια επιθεωρητής θα έτρεχαν για μια υπόθεση ρουτίνας;– το γεγονός της επιστροφής του αυτοκινήτου τόσο πρωί και τη σιωπή του φίλου του».

«Είναι όμως φανερό πως για το φόνο δεν ξέρει τίποτα ακόμη».

«Θα μάθει μόλις διαβάσει αύριο το πρωί τις εφημερίδες ή ακούσει τις ειδήσεις. Αλλά ακόμη και τότε, ναι μεν δεν νομίζω ότι θα υποπτευθεί τον Κόλινσμπυ, όμως θα καταλάβει πως ο φίλος του μάλλον έχει μπλέξει σε μπελάδες. Αυτός ήταν και ο λόγος που θέλησε με τόση επιμονή να μας δώσει όλες αυτές τις πληροφορίες για το πώς μεταμόρφωσε το σχολείο. Ήταν, δεν λέω, μια εντυπωσιακή κατάθεση».

Η Κέιτ δίστασε πριν κάνει την επόμενη ερώτηση. Ήξερε πως ο Νταλγκλίσ την εκτιμούσε και μάλιστα πίστευε πως του άρεσε. Με τον καιρό, είχε καταφέρει να βάλει σε πειθαρχία το συναίσθημά της. Όμως, παρόλο που ήξερε ότι ο πυρήνας αυτού που ονόμαζε έρωτα χωρίς ελπίδα υπήρχε και θα υπήρχε πάντοτε, αυτό δεν της έδινε ελεύθερη πρόσβαση στη σκέψη του. Υπήρχαν ερωτήσεις που ήταν προτιμότερο να μην τις κάνει, κι αναρωτήθηκε αν ετούτη ήταν μια από αυτές.

Έπειτα από μια σιωπή που την πέρασε με τα μάτια στις οδηγίες του πατέρα Κέρτις, του είπε:

«Το ξέρατε πως θα ειδοποιούσε το φίλο του αλλά δεν του είπατε να μην το κάνει».

«Έτσι κι αλλιώς θα περάσει πέντε λεπτά πολύ δύσκολα παλεύοντας με τη συνείδησή του, δεν χρειαζόταν να του δυσκολέψω κι εγώ ακόμα πιο πολύ τα πράγματα. Ο άνθρωπός μας δεν πρόκειται να το σκάσει».

Άλλη μια στροφή. Ο πατήρ πολύ αισιόδοξος ήταν όταν έλεγε πως το σχολείο είναι «εδώ κοντά». Ή μήπως ήταν οι πολλές φορές που έστριβαν, η επιφυλακτικότητα του συνοδού της και η ανησυχία για την επικείμενη ανάκριση που έκαναν τη διαδρομή να φαίνεται μεγάλη;

Να μια γιγαντοαφίσα. Κάποιος είχε γράψει με μαύρη μπογιά: *Ο Διάβολος είναι μέσα στο Ίντερνετ. Από κάτω και με πιο καθαρά γράμματα: Δεν υπάρχει Διάβολος ούτε Θεός. Στην επόμενη, με κόκκινη μπογιά αυτή τη φορά: Ο Θεός υπάρχει. Δες το Βιβλίο του Ιώβ. Και αυτό οδηγούσε σε μια τελική νουθεσία: Να πάτε να γαμηθείτε.*

«Δεν είναι και τόσο ασυνήθιστο τέλος», είπε ο Νταλγκλίσ, «σε μια διαμάχη θεολογικού περιεχομένου, αλλά σπανίως με τέτοιο ωμό τρόπο. Νομίζω ότι αυτό είναι το σχολείο».

Η Κέιτ είδε στο βάθος μιας ασφαλοστρωμένης αυλής για το διάλειμμα, περιφραγμένης με κάγκελα, να υψώνεται ένα βικτοριανό κτήριο με την κλασική πρόσοψη από τούβλο και πέτρα. Προς μεγάλη της έκπληξη είδε πως η αυλόπορτα ήταν ξεκλείδωτη. Μια μικρότερη και με περισσότερο διάκοσμο εκδοχή του κυρίως κτηρίου, έργο προφανώς του ίδιου αρχιτέκτονα, συνδεό-

ταν μ' αυτό μ' ένα διάδρομο που έδειχνε νεότερης κατασκευής. Εδώ είχε γίνει προσπάθεια να αντισταθμιστεί ο όγκος με τη διακόσμηση. Υπήρχε μια μεγάλη σειρά παραθύρων και λαξευτά σκαλοπάτια που οδηγούσαν σε μια εντυπωσιακή πόρτα εισόδου, η οποία άνοιξε τόσο γρήγορα μετά το κουδούνισμά τους που η Κέιτ υποπτεύθηκε πως ο διευθυντής του σχολείου τούς περίμενε από πίσω της. Είδε έναν άντρα με γυαλιά που έμπαινε στη μέση ηλικία, ψηλό σχεδόν σαν τον Νταλγκλίζ, που φορούσε ένα παλιό παντελόνι και πουλόβερ με δέρματα στους αγκώνες.

«Μια στιγμή, σας παρακαλώ, να κλειδώσω την αυλόπορτα. Δεν υπάρχει κουδούνι εκεί και άφησα ανοιχτά για να μπορέσετε να μπειτε». Σ' ένα λεπτό ήταν πίσω.

Περίμενε όσο του έδειχνε ο Νταλγκλίζ την αστυνομική του ταυτότητα και σύστηνε την Κέιτ και ύστερα είπε χωρίς περιστροφές:

«Σας περίμενα. Πάμε στο γραφείο μου να συζητήσουμε».

Καθώς τον ακολουθούσαν περνώντας από το χολ της εισόδου με τα λιγοστά έπιπλα και ύστερα από το διάδρομο με το μωσαϊκό, η Κέιτ πήγε πίσω στα χρόνια του δικού της γυμνασίου. Μύρισε τις ίδιες μυρωδιές, μια ανάλαφρη σχεδόν ανύπαρκτη μυρωδιά χαρτιού, σωμάτων, μπογιάς και προϊόντων καθαρισμού. Κιμωλία δεν μύριζε καθόλου. Τη χρησιμοποιούσαν άραγε ακόμα στα σχολεία; Γενικά οι μαυροπίνακες είχαν δώσει τη θέση τους στα κομπιούτερ, ακόμα και στο δημοτικό. Καθώς όμως έριχνε ματιές στις ανοιχτές πόρτες, δεν είδε καθόλου τάξεις. Ίσως σ' αυτό το πρώην σπίτι για το διευθυντή του σχολείου να στεγαζόταν τώρα το γραφείο του και οι αίθουσες σεμιναρίων και διοίκησης. Ήταν ολοφάνερο πάντως πως ο διευθυντής δεν κατοικούσε εδώ.

Ο Κόλινσμπυ παραμέρισε για να περάσουν από την πόρτα ενός δωματίου που βρισκόταν στο τέλος του διαδρόμου. Επρόκειτο για ένα χώρο που χρησίμευε ταυτόχρονα για αίθουσα διαλέξεων, γραφείο και καθιστικό. Μπροστά από το παράθυρο υπήρχε ένα μακρόστενο τραπέζι με έξι καρέκλες, ράφια με βιβλία ως το ταβάνι σε όλο τον αριστερό τοίχο και στα δεξιά το γραφείο του διευθυντή με τη δική του καρέκλα και άλλες δυο απέναντί

του. Ένας τοίχος ήταν γεμάτος με σχολικές φωτογραφίες: Η ομάδα του σκακιού, μια σειρά από γελαστά πρόσωπα με το σκάκι έτοιμο μπροστά τους και με τον αρχηγό να κρατάει ένα μικρό ασημένιο τρόπαιο. Οι ομάδες του ποδοσφαίρου και της κολύμβησης. Η ορχήστρα. Οι ηθοποιοί μιας χριστουγεννιάτικης παντομίμας και μια σκηνή σαν από το *Μάκβεθ* – άλλωστε πάντα ο *Μάκβεθ* δεν παιζόταν; Σύντομο έργο, αρκετά αιμοσταγές και αρκετά εύκολο να το αποστηθίσεις. Μια πόρτα ανοιχτή άφηνε να εννοηθεί πως εκεί βρισκόταν μια μικρή κουζίνα. Μύριζε καφές.

Ο Κόλινσμπυ τράβηξε δυο καρέκλες του τραπέζιού και είπε:

«Υποθέτω πως πρόκειται για επίσημη επίσκεψη. Να καθίσουμε εδώ;»

Ο ίδιος κάθισε στην κορυφή του τραπέζιού με τον Νταλγκλίζ στα δεξιά του και την Κέιτ αριστερά. Τότε η Κέιτ μπόρεσε να του ρίξει μια γρήγορη αλλά πιο κοντινή ματιά. Είδε ένα συμπαθητικό πρόσωπο, ευαίσθητο, με θεληματικό πιγούνι, έναν τύπο σαν κι αυτούς που διαλέγουν οι τηλεοράσεις για να εμπνεύσουν εμπιστοσύνη και να πείθουν τους τηλεθεατές για την υπεροχή μιας τράπεζας σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, ή για να τους καταφέρνουν να αγοράσουν ένα εξωφρενικής τιμής αυτοκίνητο, που θα κάνει τους γείτονες να σκάσουν από τη ζήλια τους. Έδειχνε πιο νέος από ό,τι περίμενε η Κέιτ, ίσως εξαιτίας του πρόχειρου ντυσίματος και ίσως, σκέφτηκε επίσης, επειδή θα είχε μια νεανική ξενοιασιά το ύφος του, αν δεν φαινόταν τόσο πολύ κουρασμένος. Τα γκριζα μάτια του, που προς στιγμινή συνάντησαν τα δικά της και ύστερα στράφηκαν στον Νταλγκλίζ, ήταν θολά από την εξάντληση. Αλλά η φωνή του ήταν εκπληκτικά νεανική.

«Κάνουμε έρευνες», είπε ο Νταλγκλίζ, «για τον ύποπτο θάνατο μιας γυναίκας σ' ένα σπίτι στο Στόουν Σέβερελ στο Ντόρσετ. Κάποιοι είδαν ένα αυτοκίνητο, Φορντ Φόκους, με αριθμό κυκλοφορίας W341UDG, σταθμευμένο κοντά στο σπίτι, μεταξύ έντεκα και μισή και δώδεκα παρά είκοσι τη νύχτα που η γυναίκα πέθανε. Αυτό έγινε την περασμένη Παρασκευή στις 14 Δεκεμβρίου. Μας είπαν ότι είχατε δανειστεί το αυτοκίνητο σ' εκείνη την ημερομηνία. Το οδηγήσατε και ήσαστε εκεί;»

«Ναι, ήμουν εκεί».

«Για ποιο λόγο, κύριε Κόλινσμπυ;»

Τότε ο Κόλινσμπυ σηκώθηκε όρθιος και μιλώντας στον Νταλγκλίζ είπε:

«Θέλω να δώσω μια κατάθεση. Όχι επίσημη προς το παρόν, αν και πιστεύω πως κι αυτή θα πρέπει να γίνει σύντομα. Θέλω να σας εξηγήσω γιατί βρέθηκα εκεί, και να το κάνω τώρα, ακριβώς όπως μου έρχονται στο μυαλό τα γεγονότα, χωρίς να ανησυχώ για το πώς ακούγονται ή ποια εντύπωση μπορεί να δημιουργήσουν. Ξέρω πως έχετε να μου κάνετε ερωτήσεις κι εγώ θα προσπαθήσω να απαντήσω, όμως θα βοηθούσε αν γινόταν πριν απ' όλα να πω την αλήθεια χωρίς διακοπές. Πήγα να πω να εξιστορήσω όσα έγιναν με δικά μου λόγια, αλλά μήπως έχω κι άλλα εκτός από τα δικά μου λόγια;»

«Ίσως», είπε ο Νταλγκλίζ, «να είναι αυτός ο καλύτερος τρόπος για να αρχίσουμε».

«Θα προσπαθήσω να μη μακρηγορήσω. Η ιστορία μπερδεύτηκε, στην ουσία όμως είναι πολύ απλή. Δεν θα μπω σε λεπτομέρειες για την παιδική μου ηλικία, για τους γονείς μου, για τη μόρφωσή μου. Ένα θα σας πω: ήθελα από παιδί να γίνω δάσκαλος. Πήρα υποτροφία για ένα σχολείο ημι-ιδιωτικό* και αργότερα μια σημαντική υποτροφία της νομαρχίας για σπουδές στην Οξφόρδη. Μελέτησα Ιστορία. Μετά το πτυχίο, έγινα δεκτός στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου κι εκεί παρακολούθησα μαθήματα διδασκαλίας τα οποία κατέληξαν σε δίπλωμα Παιδαγωγικής. Χρειάστηκε γι' αυτό ένας χρόνος. Αφού τέλειωσα, αποφάσισα να κάνω διακοπές για ένα χρόνο πριν ψάξω για δουλειά. Ένιωσα πως ανέπνευσα για πολλά χρόνια τον αέρα της πανεπιστημιακής μόρφωσης και είχα ανάγκη να κάνω ταξίδια, να γνωρίσω τον κόσμο, ανθρώπους από άλλους ορίζοντες, πριν αρχίσω να διδάσκω. Συγγνώμη όμως, αλλού το πήγα. Πρέπει να επιστρέψω στην εποχή που έγινα δεκτός στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

»Οι γονείς μου υπήρξαν πάντοτε φτωχοί –όχι απελπιστικά φτωχοί, μόνο που η κάθε λίρα μέτραγε– και τα απαραίτητα για να ζήσω χρήματα τα έβρισκα ή από τις υποτροφίες ή εργαζόμε-

* Το γνωστό grammar school. (Σ.τ.Μ.)

νος στις διακοπές. Έτσι, όταν πήγα στο Λονδίνο, έπρεπε να βρω ένα φτηνό μέρος να μείνω. Το κέντρο ήταν βέβαια πολύ ακριβό κι έπρεπε να στρέψω αλλού το βλέμμα μου. Ένας φίλος που είχε γίνει δεκτός την προηγούμενη χρονιά στο πανεπιστήμιο έμενε στο Γκιντέα Παρκ, στα περικόχια του Έσεξ, και μου είπε να κοιτάξω κατά κει. Μια μέρα που είχα πάει επίσκεψη σπίτι του, είδα μια αγγελία στη βιτρίνα ενός μαγαζιού που πούλαγε τσιγάρα. Ήταν μια προσφορά για ένα δωμάτιο κατάλληλο για φοιτητή, στο Σίλφορντ Γκριν, σε δυο μόλις στάσεις από τη γραμμή του μετρό Ανατολικό Λονδίνο. Υπήρχε ο αριθμός του τηλεφώνου κι έτσι τηλεφώνησα και πήγα στο σπίτι. Ήταν μια μονοκατοικία ενός λιμενεργάτη, του Στάνλεϋ Μπιλ, όπου έμενε με τη γυναίκα του και τις δυο τους κόρες. Τη Σίρλεϋ, έντεκα χρονών και τη μικρότερη, τη Λούσυ, οκτώ χρονών. Επίσης ζούσε μαζί τους η γιαγιά από τη μεριά της μάνας τους. Στην πραγματικότητα, δεν υπήρχε χώρος για νοικάρη. Η γιαγιά μοιραζόταν το μεγαλύτερο δωμάτιο του σπιτιού με τα δυο κοριτσάκια και ο κύριος και η κυρία Μπιλ είχαν το δεύτερο υπνοδωμάτιο, στο πίσω μέρος του σπιτιού. Εγώ θα είχα το τρίτο και μικρότερο δωμάτιο, επίσης στο πίσω μέρος. Το δωμάτιο όμως είχε φτηνό νοίκι, το σπίτι ήταν κοντά στη στάση του μετρό, η διαδρομή ήταν μικρή και εύκολη κι εγώ ήμουν σε απελπιστική κατάσταση. Η πρώτη κιόλας εβδομάδα απέδειξε ότι οι φόβοι μου ήταν βάσιμοι. Ο σύζυγος και η σύζυγος διαρκώς καβγάδιζαν, η γιαγιά, μια πικρόχολη και αντιπαθητική γυναίκα, ήταν φανερό πως κρατούσε κακία στους γονείς που της είχαν αναθέσει τη φύλαξη των παιδιών κι όποτε συναντιόμασταν μ' έπρηζε με τα παράπονά της για τη σύνταξή της, για το δημοτικό συμβούλιο, για τις συχνές απουσίες της κόρης της και για την τσιφουτιά του γαμπρού της που την έβαζε να πληρώνει το φαΐ της. Καθώς τις περισσότερες ημέρες βρισκόμουν στο Λονδίνο όπου δούλευα μέχρι αργά το βράδυ στο πανεπιστήμιο, γλύτωνα από τους χειρότερους οικογενειακούς καβγάδες. Μια βδομάδα από την ημέρα που νοίκιασα το δωμάτιο, ο πατέρας, μετά από έναν ομηρικό καβγά, άνοιξε την πόρτα κι έφυγε. Θα μπορούσα να είχα κάνει το ίδιο κι εγώ, αλλά αυτό που με εμπόδισε να το κάνω ήταν η μικρότερη κόρη, η Λούσυ».

Έκανε μια παύση. Η σιωπή τραβούσε σε μακρος και κανείς δεν τη διέκοπτε. Σήκωσε τα μάτια του στον Νταλγκλίσ και η Κέιτ είδε τέτοιο πόνο μέσα τους που σκίστηκε η καρδιά της.

«Πώς να σας την περιγράψω;» συνέχισε. «Πώς να σας δώσω να καταλάβετε; Ήταν ένα μαγικό παιδί. Ήταν όμορφο, αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Ήταν χαριτωμένο, ευγενικό, με μια ευφυΐα εντελώς ξεχωριστή. Άρχισα να πηγαίνω νωρίς στο σπίτι και να μελετώ στο δωμάτιό μου, έτσι ώστε η Λούσυ να μπορεί να έρχεται να μου λέει καληνύχτα. Συνήθιζε να μου χτυπάει την πόρτα και να κάθεται ήσυχα και να διαβάζει, ενώ εγώ μελετούσα. Έφερνα μαζί μου βιβλία και όταν σταματούσα το διάβασμα για να φτιάξω έναν καφέ για μένα κι ένα ποτήρι γάλα για κείνη, κουβεντιάζαμε. Προσπαθούσα να απαντώ στις ερωτήσεις της. Μιλούσαμε για το βιβλίο που διάβαζε. Σαν να τη βλέπω. Τα ρούχα της ήταν σαν να της τα είχε αγοράσει η μητέρα της από παλιατζίδικο. Κάτι μακριά για το μπόι της καλοκαιρινά φουστάνια μες στο καταχειμώνα, μ' ένα ξεχειλωμένο πουλόβερ από πάνω, σοσόνια και πέδιλα. Αν κρύωνε, κανείς δεν το 'μαθε ποτέ. Μερικές φορές, τα Σαββατοκύριακα, ζητούσα την άδεια από τη μητέρα να την πάω σε κάποιο μουσείο ή σε κάποια έκθεση ζωγραφικής στο Λονδίνο. Ποτέ δεν μου είπε όχι. Της ερχόταν κοντί να λείπει το παιδί από το σπίτι όταν έφερνε τον γκόμενο. Ήξερα βέβαια τι γινόταν, αλλά δεν ήταν δική μου δουλειά. Θα είχα φύγει αν δεν ήταν η Λούσυ. Την αγαπούσα». Έγινε ξανά μια παύση και ύστερα συνέχισε. «Ξέρω τι θα με ρωτήσετε. Αν επρόκειτο για μια σχέση σεξουαλική. Το μόνο που μπορώ να πω είναι πως θεωρώ ακόμα και τη σκέψη βλασφημία. Ποτέ δεν την άγγιξα έτσι. Αγάπη όμως ναι, ήταν. Και η αγάπη δεν προϋποθέτει, κατά κάποιο τρόπο, και μια φυσική έλξη; Όχι σεξουαλική, φυσική. Μια ευχαρίστηση που αισθανόμαστε όταν κοιτάζουμε το αντικείμενο της αγάπης μας. Βλέπετε εγώ είμαι δάσκαλος. Ξέρω όλες τις ερωτήσεις που θα μου θέσετε. “Υπήρξαν πράξεις σας επιλήψιμες;” Τι να απαντήσω σε μια εποχή όπου και να αγκαλιάσεις ένα παιδάκι που κλαίει μπορεί να θεωρηθεί επιλήψιμο; Όχι, ποτέ δεν υπήρξαν επιλήψιμες, μα ποιος θα με πιστέψει;»

Έγινε μια μεγάλη παύση. Μετά, ο Νταλγκλίσ τον ρώτησε:

«Εκείνη την εποχή η τότε Σίρλεϋ Μπιλ, Σάρον Μπέιτμαν σήμερα, κατοικούσε κι αυτή στο σπίτι;»

«Ναι. Ήταν η μεγαλύτερη αδελφή. Ένα παιδί δύσκολο, κακόκεφο, ακοινωνήτο. Δεν μπορούσες να το πιστέψεις πως αυτές οι δυο ήταν αδελφές. Είχε έναν τρόπο παράξενο να σε κοιτάζει, χωρίς να μιλάει, μόνο κοίταζε. Κοίταζε σαν να κατηγορούσε, όχι σαν παιδί μα σαν ενήλικος άνθρωπος. Σκέφτομαι πως θα έπρεπε να είχα καταλάβει πως ήταν δυστυχισμένο –ναι, θα έπρεπε αυτό να το είχα καταλάβει– αλλά ήταν κάτι για το οποίο είχα την αίσθηση πως δεν μπορώ να κάνω τίποτα. Μια φορά είπα στη Λούσυ, καθώς ετοιμαζόμαστε να πάμε να δούμε το Ουέστμινστερ Άμπει, ότι μπορεί να ήθελε και η Σίρλεϋ να έρθει μαζί μας. “Ωραία”, είπε η Λούσυ, “πες της το”. Και της το είπα. Δεν θυμάμαι την απάντησή της ακριβώς. Είπε περίπου πως δεν είχε όρεξη να πάει στο βαρετό Λονδίνο για να δει το βαρετό Άμπει, παρέα με τον πιο βαρετό άνθρωπο, δηλαδή εμένα. Κάτι τέτοιο είπε. Τώρα όμως συνειδητοποιώ ότι ανακουφίστηκα, επειδή εγώ έκανα το χρέος μου και της πρότεινα να έρθει, κι εκείνη αρνήθηκε. Ύστερα από αυτό δεν χρειάστηκε να σκοτιστώ ξανά. Σκέπτομαι ότι θα έπρεπε να είχα αντιληφθεί πώς ένιωθε –παραμελημένη, παραπεταμένη– αλλά, βλέπετε, ήμουν είκοσι δύο χρονών και δεν διέθετα την ευαισθησία να καταλάβω τον πόνο της ή να ασχοληθώ μ’ αυτόν».

Τώρα παρενέβη η Κέιτ.

«Ήταν δική σας ευθύνη να ασχοληθείτε με τον πόνο της; Εσείς δεν ήσαστε ο πατέρας της. Αν η κατάσταση στην οικογένεια ήταν προβληματική, έπρεπε οι ίδιοι να ασχοληθούν μ’ αυτή».

Γύρισε προς το μέρος της, σαν ανακουφισμένος.

«Αυτό λέω κι εγώ σήμερα στον εαυτό μου. Δεν ξέρω όμως αν το πιστεύω στ’ αλήθεια. Δεν ήταν εύκολη η ζωή σ’ αυτό το σπίτι για κανέναν μας. Αν δεν ήταν η Λούσυ, θα είχα κοιτάξει να βρω αλλού να μείνω. Εξαιτίας της έμεινα μέχρι το τέλος του συμβολαίου μου, ως το τέλος του χρόνου. Όταν πήρα την άδεια εξασκήσεως επαγγέλματος, αποφάσισα να ξεκινήσω το προγραμματισμένο ταξίδι μου. Δεν είχα ταξιδέψει ποτέ στο εξωτερικό, εκτός από μια σχολική εκδρομή στο Παρίσι, κι έτσι ξεκίνησα από

τα γνωστά μέρη: Ρώμη, Μαδρίτη, Βιέννη, Σιένα, Βερόνα, και μετά πήγα στην Ινδία και στη Σρι Λάνκα. Στις αρχές έστειλα στη Λούσυ καρτ-ποστάλ, δυο φορές την εβδομάδα».

«Το πιθανό», είπε ο Νταλγκλίζ, «είναι να μην πήρε ποτέ τις κάρτες σας. Νομίζουμε πως τις έπαιρνε η Σίρλεϋ. Βρέθηκαν κομμένες στη μέση και θαμμένες κάτω από έναν από τους μονόλιθους του Σέβερελ Στόουνς».

Δεν εξήγησε τι ήταν το Σέβερελ Στόουνς, σκέφτηκε η Κέιτ. Υπήρχε όμως λόγος να το κάνει;

«Επειτα από λίγο καιρό, έπαψα να στέλνω κάρτες και σκέφτηκα ότι ή με ξέχασε η Λούσυ ή ήταν απασχολημένη με τα μαθήματά της. Πως την επηρέασα για ένα διάστημα αλλά όχι και για μια ζωή. Και το πιο τρομερό είναι πως ανάσανα. Είχα προστά μου να φτιάξω την καριέρα μου και η Λούσυ θα ήταν μια ευθύνη και μια χαρά μαζί. Κι έψαχνα να βρω κι έναν έρωτα της ηλικίας μου. Αυτό δεν ψάχνουμε όλοι στα νιάτα μας; Το φόνο τον έμαθα όταν ήμουν στη Σρι Λάνκα. Στην αρχή αρρώστησα, στην κυριολεξία, από το σοκ και τη φρίκη και φυσικά πόνεσα για το παιδί που είχα αγαπήσει. Αργότερα, όμως, όταν αναπολούσα αυτή τη χρονιά με τη Λούσυ, μου φαινόταν σαν όνειρο και ο πόνος μου κατέληξε να είναι μια θλίψη διάχυτη για όλα τα κακοποιημένα και δολοφονημένα παιδιά, μια θλίψη για το θάνατο της αθωότητας. Ίσως αυτό να συνέβη επειδή στο μεταξύ είχα κι εγώ αποκτήσει ένα παιδί. Δεν έστειλα στη μάνα ή στη γιαγιά συλλυπητήρια. Δεν ανέφερα ποτέ σε κανέναν πως είχα γνωρίσει αυτή την οικογένεια. Δεν ένιωσα καμιά απολύτως ευθύνη για το θάνατο της Λούσυ. Δεν είχα ενοχές. Στην αρχή ντράπηκα λίγο και αισθάνθηκα μεταμέλεια που δεν είχα προσπαθήσει να κρατήσω την επαφή, γρήγορα όμως το ξεπέρασα. Ακόμα και όταν γύρισα στην πατρίδα, η αστυνομία δεν ήρθε σε επαφή μαζί μου για να δώσω κατάθεση. Γιατί να το κάνει άλλωστε; Η Σίρλεϋ είχε ομολογήσει την πράξη της και οι αποδείξεις ήταν αδιάσειστες. Η μοναδική απάντηση που έδωσε σε όσους ρωτούσαν ήταν ότι είχε σκοτώσει τη Λούσυ επειδή παραήταν όμορφη».

Μεσολάβησε μια σύντομη σιωπή και ο Νταλγκλίζ τον ρώτησε: «Πότε ήρθε σε επαφή μαζί σας η Σίρλεϋ Μπιλ;»

«Στις 30 Νοεμβρίου έλαβα ένα γράμμα της. Όπως φαίνεται, είχε δει μια τηλεοπτική εκπομπή για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην οποία συμμετείχα. Με αναγνώρισε και σημείωσε σε ποιο σχολείο δούλευα – δουλεύω μάλλον. Στο γράμμα έλεγε απλώς ότι με θυμόταν, πως με αγαπούσε ακόμα και πως ήθελε να με δει. Μου έγραφε ότι δούλευε στο Σέβερελ Μάνορ και μου εξηγούσε τη διαδρομή και έλεγε μήπως πήγαινα ως εκεί για να συναντηθούμε. Αλαφιάστηκα. Δεν καταλάβαινα τι ήθελε να πει γράφοντας πως μ' αγαπούσε ακόμα. Ποτέ δεν με είχε αγαπήσει, ποτέ δεν είχε δώσει το ελάχιστο δείγμα συμπάθειας για μένα, ούτε κι εγώ για κείνη. Έδρασα άτολμα και ανώριμα. Έκαψα το γράμμα και προσπάθησα να ξεχάσω πως υπήρξε. Ήμουν βέβαια σε απελπιστική κατάσταση. Δέκα μέρες αργότερα μου ξανάγραψε. Αυτή τη φορά με απειλούσε. Είπε πως ήθελε να με δει και πως αν δεν πήγαινα, ήξερε κάποιο πρόσωπο που θα διέδιδε παντού γιατί την είχα απορρίψει. Ακόμα και τώρα δεν ξέρω ποια θα ήταν η σωστή αντίδραση. Μάλλον να μιλήσω στη γυναίκα μου ή ακόμα και να πάω στην αστυνομία. Αλλά θα μπορούσα να τους κάνω να πιστέψουν την αλήθεια για τις σχέσεις μου με τη Λούσυ ή τη Σίρλεϋ; Αποφάσισα πως το καλύτερο σχέδιο, για αρχή τουλάχιστον, θα ήταν να τη δω και να προσπαθήσω να τη φέρω στα συγκαλά της. Μου είχε ζητήσει να συναντηθούμε σ' ένα χώρο στάθμευσης στο πλάι του δρόμου που οδηγεί στο Σέβερελ Στόουνς, τα μεσάνυχτα. Μου είχε στείλει κι ένα μικρό πλάνο της περιοχής, που το είχε σχεδιάσει με πολλή προσοχή. Το γράμμα της τελείωνε έτσι: “Είναι υπέροχο που σε βρήκα πάλι. Δεν πρέπει να χωρίσουμε ποτέ ξανά”».

«Αυτό το γράμμα το έχετε;» ρώτησε ο Νταλγκλίζ.

«Όχι. Πάλι φέρθηκα σαν ηλίθιος. Το πήρα μαζί μου κι όταν έφτασα στο πάρκινγκ το έκαψα με τον αναπτήρα του αυτοκινήτου. Φαντάζομαι πως είχα μια άρνηση να αντιμετωπίσω την πραγματικότητα ήδη από το πρώτο γράμμα που έλαβα».

«Συναντηθήκατε;»

«Ναι, συναντηθήκαμε, στους μονόλιθους, όπως τα είχε κανονίσει. Δεν την άγγιξα ούτε για χειραψία, αλλά κι αυτή δεν έδειξε να περιμένει κάτι τέτοιο. Με αηδίαζε. Πρότεινα να πάμε να κα-

θίσουμε πιο άνετα μέσα στο αυτοκίνητο και καθίσαμε πλάι πλάι. Μου είπε ότι ήδη μ' αγαπούσε από τον καιρό που με είχε ξεμυαλίσει –έτσι το είπε, ξεμυαλίσει– η Λούσυ. Πως είχε σκοτώσει τη Λούσυ επειδή ζήλευε, αλλά πως τώρα είχε εκτίσει την ποινή της πια. Αυτό σήμαινε πως ήταν πλέον ελεύθερη να μ' αγαπάει. Ήθελε να με παντρευτεί και να κάνει παιδιά μαζί μου. Όλα αυτά τα έλεγε με μεγάλη ηρεμία, σχεδόν ψυχρά, αλλά και με τρομερή αποφασιστικότητα. Κοίταζε ίσια μπροστά της και δεν νομίζω πως γύρισε να με κοιτάξει, έστω και για μια στιγμή, όσο μιλούσε. Της εξήγησα, όσο πιο ευγενικά μπορούσα, ότι ήμουν παντρεμένος, πως είχα ένα παιδί, και πως ήταν αδύνατον να συμβεί οτιδήποτε με μας τους δυο. Ούτε καν τη φιλία μου δεν της πρόσφερα. Πώς θα μπορούσα άλλωστε; Το μόνο που ήθελα ήταν να μην την ξαναδώ ποτέ. Ήταν μια κατάσταση αλλόκοτη, μια φρίκη. Όταν της είπα πως είμαι παντρεμένος, μου είπε ότι αυτό δεν ήταν κάτι που θα μας εμπόδιζε να ζήσουμε μαζί. Θα έπαιρνα διαζύγιο. Θα κάναμε παιδιά μαζί και θα φρόντιζε εκείνη το γιο που έχω ήδη».

Είχε κατεβάσει τα μάτια του όσομίλαγε και είχε σταυρώσει τα χέρια του πάνω στο τραπέζι. Μετά σήκωσε το κεφάλι του κοίταξε τον Νταλγκλίσ και τότε είδαν και οι δυο τι φρίκη και τι απόγνωση υπήρχε στα μάτια του.

«Ακούτε; Να φροντίζει το παιδί μου! Και μόνο η ιδέα πως θα μπορούσε να κυκλοφορεί σπίτι μου, να είναι κοντά στην οικογένειά μου, μ' έκανε να τρέμω. Νομίζω όμως ότι και πάλι τα έκανα θάλασσα. Έπρεπε να είχα νιώσει την ανάγκη της, αλλά εγώ το μόνο που ένιωθα ήταν μια αποστροφή, μια ανάγκη να φύγω μακριά της, να κερδίσω χρόνο. Της είπα ότι θα μιλούσα στη γυναίκα μου, αλλά να μην τρέφει ελπίδες γιατί δεν υπήρχε καμιά. Αυτό τουλάχιστον της το ξεκαθάρισα. Και τότε είπε αντίο χωρίς και πάλι να με αγγίξει, κι έφυγε. Έμεινα να την παρακολουθώ να χάνεται μέσα στο σκοτάδι, να πηγαίνει πίσω από μια μικρή δέσμη φωτός».

«Εσείς μπήκατε στον πύργο μια οποιαδήποτε στιγμή;»

«Όχι».

«Σας ζήτησε να το κάνετε;»

«Όχι».

«Όσο ήσαστε σταματημένοι στο πάρκινγκ, μήπως είδατε ή ακούσατε κάποιον άλλον;»

«Όχι, κανέναν. Έβαλα μπρος κι έφυγα μόλις βγήκε η Σίρλεϋ από τ' αυτοκίνητο. Δεν είδα ψυχή».

«Εκείνη τη νύχτα δολοφονήθηκε μια ασθενής. Μήπως είπε η Σίρλεϋ Μπιλ κάτι που να μας δημιουργεί την υπόνοια ότι μπορεί να είναι ένοχη;»

«Τίποτα».

«Το όνομα της ασθενούς ήταν Ρόντα Γκράντουν. Μήπως σας ανέφερε αυτό το όνομα η Σίρλεϋ Μπιλ, μήπως μίλησε γι' αυτή, μήπως σας είπε κάτι για τον πύργο;»

«Όχι, μόνο πως δούλευε εκεί».

«Ήταν η πρώτη φορά που ακούσατε για τον πύργο;»

«Ναι, πρώτη φορά. Δεν είπαν τίποτα στις ειδήσεις και σίγουρα όχι στα κυριακάτικα φύλλα. Θα το είχα προσέξει».

«Ναι, ακόμα δεν έχει δημοσιευτεί τίποτα, αλλά αύριο το πρωί σίγουρα θα υπάρχει η είδηση. Μιλήσατε στη γυναίκα σας για τη Σίρλεϋ Μπιλ;»

«Όχι, όχι ακόμη. Πιστεύω πως αρνούμαι, ελπίζοντας ότι η Σίρλεϋ δεν θα εμφανιστεί ξανά, ξέροντας όμως ταυτόχρονα ότι τέτοια ελπίδα δεν υπάρχει, ξέροντας πως δεν κατάφερα να την πείσω πως εμείς οι δυο δεν έχουμε κανένα μέλλον. Εξωφρενική ιστορία, εξωπραγματική, ένας εφιάλτης. Όπως ξέρετε, δανείστηκα το αυτοκίνητο του Μάικλ Κέρτις για να κάνω το ταξίδι και είχα αποφασίσει να του μιλήσω, αν εμφανιζόταν ξανά η Σίρλεϋ. Είχα μεγάλη ανάγκη να εξομολογηθώ σε κάποιον και ήξερα ότι εκείνος θα έδειχνε σωφροσύνη, ευαισθησία και πως, τέλος πάντων, θα με συμβούλευε για το τι θα έπρεπε να κάνω. Τότε μόνο θα μίλαγα στη γυναίκα μου. Φυσικά, καταλαβαίνω ότι αν η Σίρλεϋ δημοσιοποιήσει το παρελθόν, η καριέρα μου θα καταστραφεί».

Η Κέιτ επενέβη και πάλι:

«Όχι όμως αν η αλήθεια γινόταν αποδεκτή. Δείξατε τρυφερότητα και ευαισθησία σ' ένα μοναχικό παιδί που σίγουρα την είχε ανάγκη. Δεν ήσαστε τότε παρά είκοσι δύο χρονών. Δεν ή-

ταν δυνατόν να φανταστείτε πως η φιλία σας με τη Λούσυ θα την οδηγούσε στο θάνατο. Γι' αυτόν το θάνατο δεν φέρετε καμιά ευθύνη. Κανείς άλλος δεν ευθύνεται, μόνο η Σίρλεϋ Μπιλ. Κι εκείνη ήταν μόνη και είχε ανάγκη, αλλά δεν φταίγατε εσείς για τη δυστυχία της».

«Και όμως έφταιξα. Έμμεσα, βέβαια, και χωρίς να το θέλω. Αν δεν με είχε γνωρίσει η Λούσυ, σήμερα θα ήταν στη ζωή».

Επιτακτικά και επίμονα, η Κέιτ συνέχισε:

«Θα ήταν άραγε; Δεν θα βρισκόταν κάποιος άλλος λόγος ζήλιας; Στην εφηβεία ειδικά, όταν η Λούσυ θα άρχιζε να έχει αγόρια, να τραβάει την προσοχή, να την ερωτεύονται; Πού ξέρετε τι θα γινόταν; Δεν μπορούμε να θεωρούμαστε υπεύθυνοι ηθικά για τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα όλων μας των πράξεων».

Σταμάτησε, κοκκίνισε και κοίταξε προς τον Νταλγκλίζ. Ήξερε κι εκείνος το λόγο που την έκανε να μιλήσει έτσι. Επειδή ένιωσε οίκτο και οργή· όμως εξωτερικεύοντας αυτά τα συναισθήματά της ενήργησε αντιπαγγελματικά. Ο ύποπτος σε υπόθεση φόνου με κανένα τρόπο δεν πρέπει να πιστεύει ότι ο αξιωματικός που τον ανακρίνει βρίσκεται με το μέρος του.

Ο Νταλγκλίζ απευθύνθηκε ευθέως στον Κόλινσμπυ.

«Θα ήθελα να κάνετε μια γραπτή κατάθεση, όπου θα εκθέτετε όλα τα γεγονότα όπως μας τα περιγράψατε. Σίγουρα θα χρειαστεί να μιλήσουμε και πάλι, αφού πρώτα ανακρίνουμε τη Σάρρον Μπέιτμαν. Μέχρι τώρα δεν μας έχει αποκαλύψει τίποτα, ούτε καν την πραγματική της ταυτότητα. Και αν είναι λιγότερα από τέσσερα τα χρόνια που αφέθηκε ελεύθερη, θα πρέπει να είναι ακόμα υπό δικαστική επιτήρηση. Στην κατάθεσή σας θα σας παρακαλέσω να σημειώσετε τη διεύθυνση του σπιτιού σας, πρέπει να μπορούμε να σας βρούμε αν χρειαστεί». Έβγαλε από το χαρτοφύλακά του ένα επίσημο έντυπο και του το έδωσε.

«Θα το γράψω στο γραφείο», είπε ο Κόλινσμπυ, «έχει πιο πολύ φως εκεί». Κάθισε στο γραφείο γυρίζοντάς τους την πλάτη. Μετά γύρισε πάλι προς το μέρος τους και είπε: «Με συγχωρείτε, δεν σας πρόσφερα καφέ ή τσάι. Αν θα ήθελε η επιθεωρητής Μίσκιν να φτιάξει, μπορεί να βρει δίπλα ό,τι χρειάζεται. Θα αργήσω ίσως λίγο με την κατάθεση».

«Θα τον φτιάξω εγώ», είπε ο Νταλγκλίσ και πήγε στο διπλανό δωμάτιο αφήνοντας την πόρτα μισάνοιχτη. Ακούστηκε ο ήχος από σερεβίτσια, το γέμισμα μιας τσαγιέρας και η Κέιτ πήγε και τον βρήκε να ψάχνει σ' ένα ψυγείακι για γάλα. Ο Νταλγκλίσ έφερε ένα δίσκο με τρία φλιτζάνια με τα πιατάκια τους, και ένα από αυτά, μαζί με τη ζαχαριέρα και τη γαλατιέρα, το έβαλε κοντά στον Κόλινσμπυ, που συνέχιζε να γράφει και που χωρίς να γυρίσει να κοιτάξει άπλωσε το χέρι του κι έφερε κοντά του το φλιτζάνι. Δεν έβαλε ούτε γάλα ούτε ζάχαρη κι έτσι η Κέιτ τα πήρε και τα έφερε προς τη μεριά που εκείνη και ο Νταλγκλίσ κάθονταν χωρίς να μιλάνε. Ένωσε πάρα πολύ κουρασμένη, αλλά κατάφερε και αντιστάθηκε στον πειρασμό να τεντωθεί στην καρέκλα.

Μισή ώρα αργότερα, ο Κόλινσμπυ γύρισε κι έδωσε τα χαρτιά στον Νταλγκλίσ.

«Τέλειωσα λοιπόν», είπε. «Προσπάθησα να καταγράψω αυστηρά τα γεγονότα. Δεν γράφω δικαιολογίες, και ούτε που υπάρχουν άλλωστε. Θέλετε να πλησιάσετε για να υπογράψω μπροστά σας;»

Ο Νταλγκλίσ πήγε κοντά του και η κατάθεση υπογράφηκε. Πήραν τα παλτά τους κι ετοιμάστηκαν να φεύγουν. Σαν να ήταν γονείς που είχαν έρθει να μάθουν πώς πάει το παιδί τους, ο Κόλινσμπυ τους αποχαιρέτησε λέγοντας:

«Ευγενικό εκ μέρους σας που ήρθατε στο σχολείο. Θα σας συνοδεύσω μέχρι έξω. Όποτε θελήσετε να μιλήσουμε πάλι, ενημερώστε με».

Ξεκλείδωσε την πόρτα της εισόδου και πήγε μαζί τους μέχρι την αυλόπορτα. Η τελευταία εικόνα που πήραν μαζί τους ήταν το πρόσωπό του, χλωμό και γεμάτο ένταση, τα μάτια του που τους κοίταζαν πίσω από τα κάγκελα, σαν φυλακισμένου. Στη συνέχεια έκλεισε την πόρτα, γύρισε και με σταθερά βήματα πήγε προς την πόρτα του σχολείου και μπήκε μέσα χωρίς να κοιτάξει πίσω του.

Όταν μπήκαν στο αυτοκίνητο, ο Νταλγκλίσ άναψε το φωτάκι και πήρε το χάρτη.

«Το καλύτερο είναι να πάρουμε τη M1 με κατεύθυνση προς νότο, στη συνέχεια τη M25 και τη M3. Θα πεινάς μάλλον. Πρέ-

πει κάτι να φάμε και το μέρος εδώ δεν μου φαίνεται να προσφέρεται».

Η Κέιτ ένα πράγμα ήθελε σαν τρελή. Να φύγουν από το σχολείο, από την πόλη, από την ανάμνηση αυτών των τελευταίων ωρών.

«Μήπως να σταματούσαμε κάπου στον αυτοκινητόδρομο;» είπε. «Όχι για να φάμε, για να πάρουμε κανένα σάντουιτς».

Η βροχή είχε σχεδόν σταματήσει. Μόνο κάτι σταγόνες χοντρές και βαριές, σαν λάδι, έπεφταν πάνω στο καπό του αυτοκινήτου. Όταν έφτασαν επιτέλους στον αυτοκινητόδρομο, η Κέιτ είπε:

«Συγγνώμη που μίλησα έτσι στον κύριο Κόλινσμπυ. Ξέρω πως είναι αντιεπαγγελματικό να δείχνεις συμπάθεια σ' έναν ύποπτο». Θέλησε να συνεχίσει όμως η φωνή της έσπασε κι είπε μόνο «Συγγνώμη, κύριε».

Ο Νταλγκλίσ δεν γύρισε και την κοιτάζει.

«Τον λυπήθηκες», είπε, «γι' αυτό μίλησες έτσι. Το να νιώθεις συμπόνια πολύ έντονα μπορεί να είναι επικίνδυνο σε μια ανάκριση για φόνο, όμως είναι πιο επικίνδυνο να χάσεις τη δυνατότητα να την αισθάνεσαι γενικά. Δεν έγινε και τίποτα».

Όμως τα δάκρυά της άρχισαν να τρέχουν ασυγκράτητα και ο Νταλγκλίσ την άφησε να κλάψει με την ησυχία της, κρατώντας καρφωμένα τα μάτια του στο δρόμο. Ο αυτοκινητόδρομος ξεδιπλωνόταν μπροστά τους μέσα σε μια φαντασμαγορία από φώτα. Η πομπή με τα φώτα στη μεσαία σκάλα στα δεξιά τους, η ουρά των αυτοκινήτων που πήγαιναν νότια, οι θηριώδεις όγκοι των φορτηγών που τους έκρουβαν τους θάμνους και τα μαύρα σχήματα των δέντρων, το βογκητό και ο κάματος ενός κόσμου άγνωστων ταξιδιωτών που εγκλωβίστηκαν μαζί στην ίδια απίθανη παρόρμηση. Όταν είδε την ταμπέλα Σταθμός Εξυπηρέτησης, ο Νταλγκλίσ έκοψε αριστερά και πήρε τον παράδρομο. Βρήκε μια θέση στην άκρη, πάρακαρε και έσβησε τη μηχανή.

Μπήκαν σε μια αίθουσα λουσμένη στα φώτα και στα χρώματα. Όλα τα καφέ, όλες οι μπουτίκ ήταν στολισμένες με χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις, και σε μια γωνιά μια μικρή χορωδία έψελνε χριστουγεννιάτικα κάλαντα για να μαζέψει λεφτά για φι-

λανθροπικούς σκοπούς μέσα στη γενική αδιαφορία του κόσμου. Πήγαν πρώτα στις τουαλέτες, ύστερα αγόρασαν σάντουιτς και δυο μεγάλα πλαστικά ποτήρια με καφέ και γύρισαν στο αυτοκίνητο. Ενώ έτρωγαν, ο Νταλγκλίζ τηλεφώνησε στον Μπέντον και του είπε τα καθέκαστα και μέσα σε είκοσι λεπτά είχαν τελειώσει και ξανάπαιρναν το δρόμο.

Ρίχνοντας μια ματιά στο πρόσωπο της Κέιτ που έκανε φιλότιμες προσπάθειες να μη φανεί η κούρασή της, της είπε:

«Η μέρα ήταν κουραστική κι ακόμη μας περιμένουν κι άλλα. Δεν ρίχνεις το κάθισμα να πάρεις κανέναν υπνάκο;»

«Εντάξει είμαι».

«Δεν υπάρχει λόγος να μένουμε ξύπνιοι και οι δυο. Στο πίσω κάθισμα έχει μια κουβερτούλα. Τη φτάνεις; Θα σε ξυπνήσω ε-γκαίρως».

Όταν οδηγούσε, καταπολεμούσε την κούραση χαμηλώνοντας τη θερμοανση. Αν κοιμόταν η Κέιτ, θα της χρειαζόταν η κουβερτούλα. Η Κέιτ τράβηξε πίσω το κάθισμα και βολεύτηκε με την κουβέρτα να φτάνει ως το σαγόνι της και το πρόσωπό της στραμμένο προς το μέρος του. Την πήρε ο ύπνος σχεδόν αμέσως. Κοιμόταν τόσο ήσυχα που ο Νταλγκλίζ μόλις που άκουγε την ήρεμη ανάσα της, εκτός όταν, πού και πού, έβγαζε ένα στεναγμό ευχαρίστησης, σαν παιδί, και τυλιγόταν πιο σφιχτά στην κουβέρτα της. Ρίχνοντας μια ματιά στο πρόσωπό της, απ' όπου όλη η ένταση είχε χαθεί εξαιτίας αυτής της ευλογίας της ζωής που προσομοιάζει με θάνατο, σκέφτηκε πόσο καλό είναι το πρόσωπό της – όχι όμορφο και σίγουρα όχι αυτό που λέμε κλασική ομορφιά, αλλά ένα πρόσωπο καλό, τίμιο, ανοιχτό, ευχάριστο, ένα πρόσωπο με διάρκεια. Για χρόνια, όταν δούλευε σε κάποια υπόθεση, μάζευε τα μαλλιά της σε μια απλή και χοντρή κοτσίδα. Τώρα πια τα είχε κόψει κοντά κι έπεφταν μαλακά στα μάγουλά της. Ήξερε πως αυτό που θα ήθελε από αυτόν ήταν παραπάνω από ό,τι μπορούσε να της προσφέρει, αυτό όμως που της έδινε ήξερε πως η Κέιτ το εκτιμούσε – τη φιλία του, την εμπιστοσύνη του, το σεβασμό και την αγάπη του. Άξιζε όμως να έχει και άλλα. Ο Νταλγκλίζ πριν από έξι μήνες είχε πιστέψει πως τα είχε βρει. Τώρα όμως δεν ήταν και τόσο βέβαιος.

Ήξερε ότι σύντομα θα καταργούσαν τη Μονάδα ή θα την ενσωμάτωναν σε άλλη Υπηρεσία. Ο ίδιος θα έπαιρνε τις αποφάσεις του για το μέλλον. Η Κέιτ θα έπαιρνε επιτέλους την προαγωγή της. Θα προβιβαζόταν στο βαθμό του αστυνομικού επιθεωρητή Α' τάξεως. Και ύστερα τι θα γινόταν; Τελευταία, είχε μια αίσθηση πως είχε βαρεθεί να ζει μόνη της. Στο επόμενο πρατήριο καυσίμων μπήκε και έσβησε τη μηχανή. Η Κέιτ ούτε που κουνήθηκε. Την τύλιξε στην κουβέρτα και κάθισε και ο ίδιος πιο αναπαυτικά να ξεκουραστεί για λίγο. Δέκα λεπτά αργότερα, έμπαινε ξανά στο κυκλοφοριακό ρεύμα οδηγώντας νοτιοδυτικά μέσα στη νύχτα.

[5]

ΠΑΡΑ την κούραση και τις συγκινήσεις της προηγούμενης ημέρας, η Κέιτ ξύπνησε φρέσκια και ανανεωμένη. Είχαν γυρίσει αργά την προηγούμενη νύχτα από το Ντρόουτον, και η καθιερωμένη συνάντηση της Μονάδας για να συζητήσουν την πρόοδο των ερευνών υπήρξε ουσιαστική αλλά σύντομη. Ανταλλάξανε τις πληροφορίες τους, αλλά δεν συζήτησαν εκτενώς για τη βαρύτητα που πιθανόν να είχαν. Το πόρισμα της νεκροψίας στο σώμα της Ρόντα Γκράντουνιν είχε φτάσει αργά το απόγευμα της προηγούμενης. Πάντοτε τα πορίσματα της δρος Γκλένιστερ ήταν σαφή, όμως ετούτο το πόρισμα δεν περιείχε ούτε δυσκολίες ούτε εκπλήξεις. Η μιν Γκράντουνιν ήταν μια γυναίκα υγιής, με ό,τι αυτό συνεπαγόταν σε ελπίδες και εξέλιξη. Οι δυο μοιραίες αποφάσεις που είχε πάρει –η αφαίρεση του σημαδιού και η επιλογή της κλινικής του Σέβερελ Μάνορ– οδήγησαν στις επτά θλιβερές και ανέκκλητες αυτές λέξεις: *θάνατος εξ ασφυξίας επελθών εξαιτίας στραγγαλισμού*. Διαβάζοντας το πόρισμα μαζί με τον Νταλγκλίσ και τον Μπέντον, έπιασε την Κέιτ πάλι αυτό το ανήμπορο ξέσπασμα οργής και οίκτου για την αδικαιολόγητη, ολέθρια δύναμη του φόνου.

Άρχισε να ντύνεται γρήγορα κι ένιωσε μια τρομερή όρεξη για το πρωινό, αυγά με μπέικον, λουκάνικα και ντομάτες, που είχε

ετοιμάσει για τον Μπέντον και την ίδια η κυρία Σέφεροντ. Ο Νταλγκλίσ είχε αποφασίσει να υποδεχτεί η Κέιτ την κυρία Ράινερ στο Γουέρχαμ, και όχι ο ίδιος ή ο Μπέντον. Η επιτηρήτρια είχε τηλεφωνήσει αργά το περασμένο βράδυ και είχε πει ότι θα έπαιρνε από το Γουότερλου το τρένο των οκτώ και πέντε και έλπιζε να φτάσει στο Γουέρχαμ κατά τις δέκα και μισή.

Το τρένο έφτασε στην ώρα του και η Κέιτ δεν δυσκολεύτηκε να αναγνωρίσει την κυρία Ράινερ ανάμεσα στους λίγους ταξιδιώτες που κατέβηκαν. Κοίταξε την Κέιτ ίσια στα μάτια, της έσφιξε το χέρι και το κούνησε πάνω κάτω αρκετές φορές, σαν να ήταν αυτή η σαρκική σύντομη και τυπική επαφή το σφράγισμα κάποιου συμβολαίου. Ήταν πιο κοντή από την Κέιτ, σωματώδης, μ' ένα πρόσωπο τετράγωνο και ανοιχτόχρωμο. Το θεληματικό πιγούνι και το στόμα της μαρτυρούσαν δυναμικό άνθρωπο. Τα σκούρα καστανά της μαλλιά, που γκριζάριζαν λίγο, ήταν καλοκομμένα και –από ό,τι καταλάβαινε η Κέιτ– από ακριβό κομμωτήριο. Δεν κράταγε το συνηθισμένο σύμβολο της γραφειοκρατίας, χαρτοφύλακα δηλαδή, αλλά μια μεγάλη υφασμάτινη τσάντα που έκλεινε με κορδόνι και είχε λουριά για να την κρεμάς στους ώμους. Για την Κέιτ τα πάντα επάνω της απέπνεαν κύρος, που λειτουργούσε διακριτικά και με σιγουριά. Θύμιζε στην Κέιτ μια καθηγήτριά της, την κυρία Μπάτλερ, η οποία είχε καταφέρει να πείσει τους μαθητές της δευτέρας λυκείου να συμπεριφέρονται σαν πολιτισμένα όντα, μόνο και μόνο επειδή θεωρούσε ότι, παρουσία της, δεν είχαν άλλη επιλογή.

Η Κέιτ της έκανε τη συνηθισμένη ερώτηση, αν είχε καλό ταξίδι. Η κυρία Ράινερ της απάντησε:

«Είχα μια θέση στο παράθυρο. Δεν υπήρχαν κοντά μου παιδιά ούτε επιβάτες που να γκαρίζουν συνέχεια στο κινητό τους. Το ζαμπόν στο σάντουιτς δεν ήταν μπαγιάτικο και χάρηκα τα τοπία που περνούσαμε. Αυτό, κατά τα μέτρα μου, λέγεται καλό ταξίδι».

Κατά τη διαδρομή, δεν μίλησαν για τη Σίρλεϋ, νυν Σάρον, αν και η κυρία Ράινερ θέλησε να ενημερωθεί για τον πύργο και για τους ανθρώπους που δούλευαν εκεί, ίσως για να σχηματίσει μια ιδέα. Η Κέιτ υπέθεσε ότι τις σημαντικές πληροφορίες τις κράτα-

γε για τον Νταλγκλίσ. Δεν υπήρχε λόγος και ίσως να γίνονταν και παρανοήσεις αν τις έλεγε δυο φορές.

Ο Νταλγκλίσ υποδέχτηκε στο Ολντ Πολίς Κότατζ την κυρία Ράινερ, η οποία αρνήθηκε τον καφέ και ζήτησε τσάι που της το έφτιαξε η Κέιτ. Στο μεταξύ είχε φτάσει και ο Μπέντον κι έτσι και οι τέσσερις μαζί πήραν θέση στο χαμηλό, στρογγυλό τραπέζι μπροστά στο τζάκι. Ο Νταλγκλίσ, ο οποίος είχε μπροστά του το φάκελο της Ρόντα Γκράντουνιν, εξήγησε με ποιο τρόπο έμαθε η Μονάδα του την πραγματική ταυτότητα της Σάρον. Έδωσε το φάκελο στην κυρία Ράινερ, η οποία περιεργάστηκε τη φωτογραφία με το πολτοποιημένο πρόσωπο της Λούσυ χωρίς σχόλια. Αφού ερευνήσε για λίγο το φάκελο, τον έκλεισε και τον έδωσε ξανά στον Νταλγκλίσ.

«Πολύ θα ήθελα», είπε, «να ήξερα πώς κατάφερε η Ρόντα Γκράντουνιν και πήρε αυτό το υλικό, αλλά καθώς δεν ξέρω, είναι μάταιο να διατάξουμε ανακρίσεις. Και ούτε είναι δική μου δουλειά κάτι τέτοιο. Μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι ουδέποτε δημοσιεύτηκαν λεπτομέρειες που θα επέτρεπαν να φανερωθεί η ταυτότητα της Σάρον. Όσο ήταν ανήλικη, απαγορευόταν από το νόμο».

«Σας γνωστοποίησε», ρώτησε ο Νταλγκλίσ, «την αλλαγή της εργασίας και της διεύθυνσής της;»

«Όχι· βέβαια έπρεπε να το είχε κάνει, όμως κι εγώ όφειλα να έχω επικοινωνήσει νωρίτερα με τον οίκο ευγηρίας. Εκεί την είδα για τελευταία φορά δέκα μήνες πριν, κατόπιν συνεννόησης. Θα πρέπει ήδη από τότε να είχε πάρει την απόφαση να φύγει. Φαντάζομαι πως θα προβάλλει τη δικαιολογία πως δεν ήθελε να το πει σ' εμένα και πως δεν έβλεπε το λόγο να το κάνει. Η δική μου, πιο άκυρη, δικαιολογία είναι η συνηθισμένη: πολλή δουλειά και τα προβλήματα με την αναδιοργάνωση, λόγω της αλλαγής αρμοδιοτήτων στις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών. Κατά το κοινώς λεγόμενο, ξέφυγε από τα δίχτυα».

Ξέφυγε από τα δίχτυα, σκέφτηκε ο Νταλγκλίσ, υπέρσχος τίτλος για σύγχρονη νουβέλα.

«Δεν σας ανησυχούσε ιδιαίτερα;» ρώτησε.

«Καθόλου, αν η ερώτηση σημαίνει αν αποτελούσε δημόσιο

κίνδυνο. Η επιτροπή για υφ' όρων απόλυση δεν θα έδινε τη συγκατάθεσή της αν θεωρούσε πως ήταν επικίνδυνη για τον εαυτό της ή για τους άλλους. Δεν δημιούργησε προβλήματα όσο ήταν στο Μούρφυλντ Χάους, και ούτε όταν αποφυλακίστηκε. Η μόνη έγνοια που είχα –στην πραγματικότητα ακόμα την έχω– ήταν να βρεθεί μια καλή δουλειά που να της πάει. Που να τη βοηθάει να φτιάξει τη ζωή της. Ήταν πάντα αντιδραστική σε κάθε μορφής εκπαίδευση. Η θέση στον οίκο ευγηρίας δεν ήταν κατάλληλη για μόνιμη δουλειά. Έπρεπε να είναι με ανθρώπους της ηλικίας της. Όμως εδώ δεν ήρθα για να συζητήσουμε το μέλλον της Σάρων. Καταλαβαίνω ότι δημιουργεί κάποιο πρόβλημα στην έρευνά σας. Όπου κι αν πάει, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι θα είναι στη διάθεσή σας για να την ανακρίνετε. Μέχρι τώρα, ήταν συνεργάσιμη;»

«Δεν δημιούργησε πρόβλημα», είπε ο Νταλγκλίζ. «Μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει βασικός ύποπτος».

«Μάλιστα. Εν πάση περιπτώσει όμως, δεν γίνεται να παραμείνει εδώ. Θα προχωρήσω στις απαιτούμενες διαδικασίες προκειμένου να πάει σε κάποια εστία μέχρι να βρούμε κάτι πιο μόνιμο. Ελπίζω σε τρεις μέρες να είμαι σε θέση να στείλω κάποιον να την πάρει. Και φυσικά, θα είμαστε σε επαφή».

«Είπε ποτέ», ρώτησε η Κέιτ, «ότι μετάνιωσε γι' αυτό που έκανε;»

«Όχι. Και αυτό ήταν όντως ένα πρόβλημα. Περιορίζεται να επαναλαμβάνει πως όταν το έκανε δεν είχε αναστολές και άρα δεν υπάρχει κανένα όφελος να λέει πως μετάνιωσε επειδή την τσάκωσαν».

«Υπάρχει μια αλήθεια σ' αυτό», είπε ο Νταλγκλίζ. «Θέλετε να τη φωνάξουμε τώρα; Κέιτ, σε παρακαλώ, μπορείς να τη βρεις και να μας τη φέρεις;»

Περίμεναν να γυρίσει η Κέιτ με τη Σάρων και όταν έφτασαν ύστερα από ένα τέταρτο, κατάλαβαν τους λόγους της αργοπορίας. Η Σάρων είχε μπει στον κόπο να καλλωπισθεί. Μια φούστα κι ένα πουλόβερ είχαν αντικαταστήσει τη ρόμπα εργασίας, είχε βουρτσίσει τόσο καλά τα μαλλιά της που έλαμπαν και είχε βάλει κραγιόν. Σε κάθε λοβό του αυτιού της κρεμόταν ένας τεράστιος κρίκος. Μπήκε με επιθετικό αλλά και λίγο ανήσυχο ύ-

φος και κάθισε σε μια καρέκλα απέναντι από τον Νταλγκλίσ. Η κυρία Ράινερ κάθισε δίπλα της, θέλοντας να υπογραμμίσει, σκέφτηκε η Κέιτ, προς τα πού στρεφόταν το επαγγελματικό της ενδιαφέρον και η αφοσίωσή της. Η ίδια κάθισε δίπλα στον Νταλγκλίσ και ο Μπέντον, με ανοιχτό το σημειωματάριο, κάθισε κοντά στην πόρτα.

Μπαίνοντας στο δωμάτιο, η Σάρον δεν έδειξε καμιά έκπληξη βλέποντας την κυρία Ράινερ. Κοιτάζοντάς την κατάματα και χωρίς ιδιαίτερη δυσαρέσκεια της είπε:

«Το 'ξερα πως αργά ή γρήγορα θα εμφανιζόσασταν».

«Θα είχα έρθει νωρίτερα, Σάρον, αν μου είχες πει ότι άλλαξες δουλειά και για το θάνατο της μισ Γκράντουιν – όπως βέβαια έπρεπε να έχεις κάνει».

«Θα το 'χα κάνει, αλλά ούτε μια στα χίλια, με όλους τους μπάτσους μες στο σπίτι και με τα μάτια όλων καρφωμένα πάνω μου. Έτσι και μ' έβλεπαν στο τηλέφωνο, θ' άρχιζαν τις ερωτήσεις. Άλλωστε, μόλις προχτές, την Παρασκευή το βράδυ τη σκότωσαν».

«Τέλος. Τώρα είμαι εδώ και έχουμε να συζητήσουμε αρκετά πράγματα κατ' ιδίαν, όμως πρώτα ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ έχει κάποιες ερωτήσεις να σου υποβάλει και θέλω να μου υποσχεθείς ότι θα πεις την αλήθεια και μόνο την αλήθεια. Έχει πολύ μεγάλη σημασία, Σάρον».

«Δεσποινίς Μπέιτμαν, έχετε το δικαίωμα», είπε ο Νταλγκλίσ, «να ζητήσετε την παρουσία δικηγόρου, εφόσον το επιθυμείτε».

Εκείνη γύρισε και τον κοίταξε.

«Γιατί να θέλω δικηγόρο; Δεν έχω κάνει τίποτα κακό. Άλλωστε είναι εδώ η κυρία Ράινερ. Θα φροντίσει να μην υπάρξουν παρατράγουδα. Κι εγώ όλα όσα είχα να σας πω σας τα είπα το Σάββατο, όταν ήμαστε στη βιβλιοθήκη».

«Όχι βέβαια», είπε ο Νταλγκλίσ. «Εκείνη τη στιγμή δεν μας είπατε ότι φύγατε από τον πύργο το βράδυ της Παρασκευής. Τώρα ξέρουμε ότι το κάνατε. Βγήκατε για να πάτε να συναντήσετε κάποιον, γύρω στα μεσάνυχτα, και ξέρουμε ποιος είναι. Μιλήσαμε με τον κύριο Κόλινσμπυ».

Η αλλαγή υπήρξε εντυπωσιακή. Η Σάρον τινάχτηκε όρθια και ύστερα ξανακάθισε και πιάστηκε στην άκρη του τραπεζιού. Το πρόσωπό της άναψε και τα δήθεν αθώα της μάτια γούρλωσαν και φάνηκαν στην Κέιτ σαν δυο σκοτεινές λίνινες οργής.

«Δεν θα πάτε τώρα να τα φορτώσετε στον Στίβεν! Δεν σκότωσε αυτός αυτή τη γυναίκα. Αυτός δεν θα ήταν ικανός να σκοτώσει τίποτα. Είναι καλός κι ευγενικός – και τον αγαπάω! Πρόκειται να παντρευτούμε».

Η κυρία Ράινερ της είπε ήρεμα:

«Σάρον, το ξέρεις πως αυτό δεν γίνεται. Ο κύριος Κόλινσμπυ είναι ήδη παντρεμένος κι έχει ένα παιδί. Νομίζω ότι όταν του ζητησες να επιστρέψει στη ζωή σου, ενέδιδες σε μια φαντασίωση, σ' ένα όνειρο. Τώρα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα».

Η Σάρον κοίταξε τον Νταλγκλίσ.

«Πώς ανακαλύψατε», την ρώτησε εκείνος, «πού βρίσκεται ο κύριος Κόλινσμπυ;»

«Από την τηλεόραση, εντάξει; Ήμουνα στο δωμάτιο μου, μετά το βραδινό, και παρακολουθούσα. Μόλις την άνοιξα, τον είδα. Γι' αυτό και συνέχισα να παρακολουθώ. Ήταν μια εκπομπή πολύ βαρετή, για την εκπαίδευση, αλλά έβλεπα τον Στίβεν, άκουγα τη φωνή του, και ήταν όπως τον ήξερα, λίγο πιο μεγάλος μόνο. Στην εκπομπή το θέμα ήταν πώς κατάφερε κι άλλαξε το σχολείο που δίδασκε. Σημείωσα λοιπόν τη διεύθυνση κι έτσι μπόρεσα να του στείλω ένα γράμμα. Στο πρώτο γράμμα δεν απάντησε, έτσι του έστειλα ένα δεύτερο, όπου του έλεγα πως καλά θα έκανε να με συναντήσει. Πως επρόκειτο για κάτι πολύ σημαντικό».

«Μήπως», ρώτησε ο Νταλγκλίσ, «τον απειλήσατε – για παράδειγμα, ή ερχόταν στη συνάντηση ή βγάζατε στη φόρα ότι είχε ζήσει μέσα στην οικογένειά σας και ότι γνώριζε κι εσάς και την αδελφή σας; Σας είχε πειράξει τότε, εσάς ή την αδελφή σας;»

«Δεν είχε αγγίξει ποτέ τη Λούσυ. Δεν είναι κανένας παιδεραστής, αν αυτό εννοείτε. Την αγαπούσε. Όλη την ώρα της διάβαζε, πάνω, στο δωμάτιό του ή την πήγαινε βόλτες. Της άρεσε να είναι μαζί του. Αλλά δεν την ένοιαζε πραγματικά. Απλώς της άρεσαν οι βόλτες. Και στο δωμάτιό του ανέβαινε γιατί της ερχό-

ταν καλύτερα από το να κάθεται στην κουζίνα μ' εμένα και τη γιαγιά. Η γιαγιά όλη την ώρα μας κατσάδιαζε. Η Λούσυ έλεγε πως έπηξε με τον Στίβεν, αλλά εγώ νοιαζόμουν γι' αυτόν. Τον αγαπούσα. Και συνέχισα να τον αγαπώ. Δεν πίστευα πως θα τον έβλεπα ξανά, τώρα όμως είναι ξανά στη ζωή μου. Θέλω να ζήσω μαζί του. Είμαι σίγουρη πως θα τον κάνω ευτυχισμένο».

Η Κέιτ αναρωτιόταν αν ο Νταλγκλίσ ή η κυρία Ράινερ θα έκαναν λόγο για τη δολοφονία της Λούσυ. Δεν το έκαναν. Αντίθετα, ο Νταλγκλίσ συνέχισε:

«Κανονίσατε λοιπόν μια συνάντηση με τον κύριο Κόλινσμπυ στο πάρκινγκ που είναι κοντά στους μονόλιθους. Θέλω να μου πείτε λεπτομερώς τι ακριβώς συνέβη και ποια ήταν η στάση του απέναντί σας».

«Εσείς είπατε πως τον είδατε. Δεν σας είπε τι έγινε; Δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει να τα λέω εγώ όλα από την αρχή. Τίποτα δεν έγινε. Μου είπε πως είναι παντρεμένος, αλλά πως θα μιλάγε με τη γυναίκα του και θα της ζητάγε διαζύγιο. Μετά εγώ γύρισα πίσω στο σπίτι κι εκείνος πήρε το αυτοκίνητο κι έφυγε».

«Αυτό ήταν όλο;» ρώτησε ο Νταλγκλίσ.

«Ε, δεν θα καθόταν κι όλη νύχτα μέσα στ' αυτοκίνητο, εντάξει; Κάθισα για λίγο πλάι του, αλλά ούτε φιληθήκαμε ούτε τίποτα. Όταν είσαι στ' αλήθεια ερωτευμένος, δεν σου χρειάζονται τα φιλιά. Ήξερα πως μου έλεγε την αλήθεια. Είχα καταλάβει πως μ' αγαπάει. Έτσι, έπειτα από λίγο, βγήκα από τ' αυτοκίνητο και γύρισα στο σπίτι».

«Μήπως ήρθε μαζί σας στο σπίτι;»

«Όχι, δεν ήρθε. Γιατί να 'ρθει; Δεν ήξερα το δρόμο μήπως; Πάντως ήθελε να φύγει γρήγορα, αυτό το κατάλαβα».

«Αναφέρθηκε καθόλου, κάποια στιγμή, στη Ρόντα Γκράντουιν;»

«Φυσικά και όχι. Από πού κι ως πού; Ούτε την είχε δει ποτέ».

«Μήπως του δώσατε κλειδιά του πύργου;»

Ξαφνικά, θύμωσε πάλι.

«Όχι, όχι, όχι! Ποτέ δεν ζήτησε κλειδιά. Τι να τα κάνει τα κλειδιά; Ούτε καν που πλησίασε στον πύργο. Πάτε να του φορ-

τώσετε το φόνο για να προστατέψετε τους άλλους, τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ, την αδελφή Χόλαντ, τη μις Κρέσετ, όλους αυτούς τέλος πάντων. Κοιτάτε να τα φορτώσετε όλα στον Στίβεν και σ' εμένα».

«Εμείς», της είπε ήρεμα ο Νταλγκλίζ, «δεν βρισκόμαστε εδώ για να φορτώσουμε το έγκλημα σε αθώους. Η δουλειά μας είναι να βρούμε τον ένοχο. Ο αθώος δεν έχει να φοβάται τίποτα. Όμως, ο κύριος Κόλινσμπυ μπορεί όντως να μπλέξει σε μπελάδες αν γίνει γνωστή η ιστορία σας. Καταλαβαίνετε φαντάζομαι. Δεν ζούμε σε κόσμο αγγέλων και ο κόσμος είναι πολύ πιθανό να παρερμηνεύσει μ' ευκολία τη φιλία του ίδιου με την αδελφή σας».

«Καλά τώρα. Αφού αυτή πέθανε, εντάξει; Τι θα βγάλουν τώρα στη φόρα;»

Τη σιωπή που μεσολάβησε την έσπασε η κυρία Ράινερ.

«Μπορούν», είπε, «να βγάλουν ό,τι τους καπνίσει, Σάρον, ούτε οι φήμες ούτε τα κουτσομπολιά έχουν σχέση με την αλήθεια. Νομίζω πως, όταν τελειώσει με τις ερωτήσεις του ο κύριος Νταλγκλίζ, θα πρέπει να κάνουμε μια κουβέντα για το μέλλον σου, ύστερα από αυτή την τρομερή εμπειρία που πέρασες. Μέχρι τώρα, Σάρον, τα πήγες πολύ καλά. Νομίζω πως ήρθε η ώρα να προχωρήσεις μπροστά. Θα μπορούσα», συνέχισε γυρίζοντας προς τον Νταλγκλίζ, «να χρησιμοποιήσω ένα δωμάτιο αν τελειώσατε τις ερωτήσεις;»

«Φυσικά. Βρίσκεται ακριβώς απέναντι, στο διάδρομο».

«Εντάξει», είπε η Σάρον. «Έτσι κι αλλιώς σιχαίνομαι τους μπάτσους. Σιχαίνομαι τις ερωτήσεις τους, σιχαίνομαι τις ηλίθιες φάτσες τους. Σιχαίνομαι κι ετούτο το μέρος. Δεν καταλαβαίνω γιατί δεν μπορώ να φύγω αμέσως; Θα μπορούσατε να με πάρετε μαζί σας αμέσως τώρα».

Η κυρία Ράινερ είχε ήδη σηκωθεί.

«Δεν νομίζω, Σάρον, πως κάτι τέτοιο θα ήταν δυνατόν να συμβεί, αλλά σίγουρα θα το εξετάσουμε. Σας ευχαριστώ», είπε στον Νταλγκλίζ, «για το δωμάτιο που μου παραχωρείτε. Δεν νομίζω ότι εγώ και η Σάρον θα το χρειαστούμε για πολύ».

Και δεν το χρειάστηκαν όντως. Όμως τα σαράντα πέντε λε-

πτά που πέρασαν πριν εμφανιστούν ξανά φάνηκαν χρόνος στην Κέιτ. Η Σάρον, που δεν έδειχνε πια επιθετική, αποχαιρέτησε την κυρία Ράινερ και μάλλον πειθήνια επέστρεψε με τη συνοδεία του Μπέντον στον πύργο. Την ώρα που ο ιδιωτικός φρουρός τους άνοιξε την καγκελόπορτα, ο Μπέντον της είπε:

«Καλός άνθρωπος φαίνεται η κυρία Ράινερ».

«Καλή είναι. Θα την είχα ειδοποιήσει αν όλοι εσείς δεν με παίζατε σαν τη γάτα με το ποντίκι. Θα μου βρει γρήγορα μια θέση κι έτσι θα φύγω από δω. Στο μεταξύ, μακριά από τον Στίβεν. Μακάρι να μην τον είχα ποτέ φωνάξει να έρθει σ' αυτό το αναθεματισμένο μέρος».

Στο δωμάτιο που γίνονταν οι ανακρίσεις, η κυρία Ράινερ έβαζε το μπουφάν της κι έπαιρνε την τσάντα της.

«Κρίμα», είπε, «που ήρθαν έτσι τα πράγματα. Τα πήγαινε πολύ καλά στο γηροκομείο αλλά, όπως ήταν φυσικό, ήθελε μια άλλη δουλειά με νέους γύρω της. Όμως οι γέροι τη συμπαθούσαν. Πιστεύω μάλιστα πως την κακομάθαιναν λίγο. Αλλά είναι καιρός πια να πάρει μια συγκεκριμένη εκπαίδευση και να βρει μια δουλειά που να έχει κάποιο μέλλον. Ελπίζω να της βρω κάποια καλή θέση αρκετά σύντομα ώστε να περάσει εκεί λίγες βδομάδες, πριν κάνουμε το επόμενο βήμα. Μπορεί να χρειαστεί και ψυχιατρική υποστήριξη. Είναι φανερό ότι αρνείται την πραγματικότητα σε ό,τι αφορά τον Στίβεν Κόλινσμπυ. Αν με ρωτάτε όμως –που βέβαια δεν το κάνετε ευθέως– αν σκότωσε τη Ρόντα Γκράντουιν, θα σας απαντήσω ότι το θεωρώ εξαιρετικά απίθανο. Θα έλεγα αδύνατον, αλλά αυτή τη λέξη δεν μπορεί κανείς να τη χρησιμοποιήσει για κανέναν».

«Το γεγονός», είπε ο Νταλγκλίζ, «ότι βρίσκεται εδώ και μ' έναν τέτοιο φάκελο είναι μπέρδεμα».

«Καταλαβαίνω τι λέτε. Θα είναι δύσκολο να συλλάβετε κάποιον άλλο, εκτός κι αν υπάρξει ομολογία. Αλλά, όπως συμβαίνει με τους περισσότερους δολοφόνους, αυτή το φόνο της τον διέπραξε τότε».

«Τα κατάφερε πάντως», είπε η Κέιτ, «παρά τη μικρή της ηλικία, να έχει κάνει πολύ κακό. Δολοφόνησε ένα παιδάκι και έχειβάλει τη ζωή και το μέλλον ενός καλού ανθρώπου σε κίνδυνο.

Δύσκολο να την κοιτάξεις χωρίς να βλέπεις το πολτοποιημένο πρόσωπο να επικαλύπτει το δικό της».

«Η οργή ενός παιδιού», είπε η κυρία Ράινερ, «μπορεί να είναι τρομερή. Αν ένα τετράχρονο παιδί, εκτός ελέγχου, είχε στην κατοχή του και μπορούσε να χρησιμοποιήσει ένα περιστροφικό, πόσες οικογένειες νομίζετε πως θα υπήρχαν ακόμη;»

«Όπως φαίνεται», είπε ο Νταλγκλίζ, «η Λούσυ ήταν ένα ωραίο και αξιαγάπητο κοριτσάκι».

«Για όλους ίσως ναι. Όχι όμως και για τη Σάρον».

Σε λίγο ήταν έτοιμη να φύγει και η Κέιτ την πήγε με το αυτοκίνητο στο σταθμό του Γουέρχαμ. Πηγαίνοντας μιλούσαν πού και πού για το Ντόρσετ και για τα τοπία που διέσχιζαν. Όμως ούτε η κυρία Ράινερ ούτε η Κέιτ ανέφεραν το όνομα της Σάρον. Η Κέιτ σκέφτηκε πως θα ήταν ευγενικό αλλά και σωστό να περιμένει να φτάσει το τρένο της κυρίας Ράινερ και να βεβαιωθεί ότι όλα ήταν εντάξει. Μόνο τη στιγμή που πλησίαζαν στην αποβάθρα πια, η κυρία Ράινερ είπε:

«Μην ανησυχείτε για τον Στίβεν Κόλινσμπυ. Θα προσέξουμε τη Σάρον και θα της παράσχουμε τη βοήθεια που χρειάζεται ώστε να μην μπορέσει να τον βλάψει».

[6]

Η ΚΑΝΤΙΣ ΓΟΥΕΣΤΧΟΛ μπήκε στο μπροστινό δωμάτιο του Ολντ Πολίς Κότατζ φορώντας ένα σακάκι και μια εσάρπα και με τα γάντια της κηπουρικής. Κάθισε κι ύστερα έβγαλε τα γάντια της και τα έβαλε, τεράστια και λασπωμένα, πάνω στο τραπέζι, ανάμεσα σ' εκείνη και τον Νταλγκλίζ, σαν μια αλληγορική πρόκληση. Το μήνυμα, αν και επαρχιώτικο, ήταν σαφές. Άφηνε μια χρήσιμη δουλειά στη μέση για να έρθει γι' άλλη μια φορά να απαντήσει σε άχρηστες ερωτήσεις.

Η εχθρική της διάθεση ήταν προφανής και ο Νταλγκλίζ ήξερε πως το ίδιο συνέβαινε, αν και λιγότερο ανοιχτά, με τους περισσότερους από τους υπόπτους. Ήταν κάτι που το περιέμενε και

που, εν μέρει, το καταλάβαινε. Στην αρχή τον περίμεναν και υποδέχονταν τον ίδιο και τους συνεργάτες του με ανακούφιση. Θα αναλάμβανε δράση, θα διαλεύκανε το έγκλημα, θα εξαφάνιζε τη φρίκη, οι αθώοι θα απαλλάσσονταν, θα έπιανε τον ένοχο –κάποιος άγνωστος θα 'τανε που δεν θα τον λυπόταν κανείς– και θα τον κανόνιζε. Ο νόμος, η λογική και η τάξη θα έπαιρναν τη θέση της μεταδοτικής αποδιοργάνωσης που φέρνει ένας φόνος. Όμως σύλληψη δεν έγινε και τίποτα δεν προοιωνίζε πως θα γίνει. Οι ανακρίσεις μόλις άρχιζαν, όμως η μικρή ομάδα των ανθρώπων του πύργου δεν έβλεπε την ώρα να τελειώνουν με την παρουσία του και με τις ερωτήσεις του. Κατανοούσε τη δυσφορία τους που όλο και μεγάλωνε, γιατί είχε και ο ίδιος νιώσει κάτι τέτοιο όταν είχε ανακαλύψει το δολοφονημένο πτώμα μιας νέας γυναίκας σε μια παραλία στο Σάφολκ. Το έγκλημα δεν είχε γίνει στη δική του περιοχή και η υπόθεση ανατέθηκε σε άλλον ντετέκτιβ. Δεν υπήρξε σοβαρό θέμα να θεωρηθεί ο ίδιος ύποπτος, αλλά η αστυνομία έκανε εξονυχιστικές ερωτήσεις, επαναλαμβανόμενες και, κατά τη γνώμη του, αδιάκριτες χωρίς λόγο. Μια ανάκριση έμοιαζε δυστυχώς πολύ με διανοητικό βιασμό.

«Το 2002», της είπε, «η Ρόντα Γκράντουνιν έγραψε ένα άρθρο στην *Paternal Review* για τη λογοκλοπή, με το οποίο κατεφερόταν εναντίον μιας νεαρής συγγραφέως, της Άνναμπελ Σκέλτον, η οποία στη συνέχεια αυτοκτόνησε. Ποια ήταν η σχέση σας με την Άνναμπελ Σκέλτον;»

Τον κοίταξε στα μάτια με ψυχρότητα, απέχθεια και, από ό,τι του φάνηκε, περιφρόνηση. Μεσολάβησε μια σύντομη σιωπή όπου ένιωσε την εχθρότητά της να πετάει σπίθες σαν να τη διαπερνούσε ηλεκτρικό ρεύμα. Χωρίς να κατεβάσει τα μάτια της, του απάντησε.

«Η Άνναμπελ Σκέλτον υπήρξε αγαπημένη μου φίλη. Θα έλεγα πως την αγαπούσα, αν δεν φοβόμουν ότι θα παρερμηνεύατε μια σχέση την οποία αμφιβάλλω αν μπορώ να σας κάνω να την καταλάβετε. Τώρα όλες τις φιλίες τις χαρακτηρίζουμε με σεξουαλικούς όρους. Ήταν μαθήτριά μου, είχε όμως ταλέντο στο γράψιμο, όχι στους κλασικούς. Εγώ την παρότρυνα να γράψει το πρώτο της μυθιστόρημα και να το εκδώσει».

«Γνωρίζατε τότε ότι μερικά μέρη του ήταν αντιγραφή από κάποιο παλιότερο μυθιστόρημα;»

«Με ρωτάτε», κύριε ταξίαρχε, «αν μου το είχε ομολογήσει;»

«Όχι, μισ Γουέστχολ, σας ρωτώ αν το ξέρατε.»

«Όχι, δεν το ήξερα πριν διαβάσω το άρθρο της Γκράντουνιν.»

«Θα πρέπει», παρενέβη η Κέιτ, «να σας ξάφνιασε και να σας στενοχώρησε.»

«Ναι, κυρία αστυνόμε, έτσι έγινε.»

«Αναλάβετε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «κάποια πρωτοβουλία; Να δείτε τη Ρόντα Γκράντουνιν ή να διαμαρτυρηθείτε εγγράφως στην ίδια ή στο περιοδικό;»

«Είδα την Γκράντουνιν. Συναντηθήκαμε για λίγο στο γραφείο της πρακτόρισσάς της, όπως εκείνη το ζήτησε. Ήταν λάθος. Φυσικά, ήταν εντελώς αμετανόητη. Προτιμώ να μη συζητήσουμε τις λεπτομέρειες αυτής της συνομιλίας. Τη συγκεκριμένη στιγμή δεν είχα μάθει ακόμα το θάνατο της Άνναμπελ. Κρεμάστηκε τρεις μέρες μετά τη δημοσίευση του άρθρου στην *Paternoster Review*».

«Άρα, δεν σας δόθηκε η ευκαιρία να τη δείτε, να τη ρωτήσετε να σας εξηγήσει. Λυπάμαι για την επώδυνη αυτή συζήτηση».

«Σίγουρα δεν λυπάστε αρκετά. Ας είμαστε παρακαλώ τίμιοι μεταξύ μας. Κάνετε κι εσείς, όπως η Ρόντα Γκράντουνιν, ένα απάισιο επάγγελμα. Προσπάθησα να έρθω σ' επαφή, αλλά η Άνναμπελ δεν ήθελε να με δει, είχε κλείσει και κλειδώσει την πόρτα της, είχε βγάλει το τηλέφωνο από την πρίζα. Σπατάλησα το χρόνο μου με την Γκράντουνιν, ενώ θα είχα ίσως καταφέρει να τη δω. Την επομένη του θανάτου της έλαβα μια κάρτα. Υπήρχαν μόνο επτά λέξεις και καμιά υπογραφή. *Λυπάμαι. Σε παρακαλώ συγχώρεσέ με. Σ' αγαπάω*». Ακολούθησε σιωπή και ύστερα είπε: «Η λογοκλοπή ήταν το λιγότερο σημαντικό κομμάτι ενός μυθιστορηματος που υποσχόταν πολλά. Όμως πιστεύω ότι η Άνναμπελ συνειδητοποίησε πως δεν θα μπορούσε να γράψει ποτέ ένα άλλο και αυτό για κείνη σήμαινε θάνατος. Και ύστερα ένιωσε και ταπείνωση, και αυτό ήταν πάνω από τις δυνάμεις της».

«Θεωρήσατε υπεύθυνη τη Ρόντα Γκράντουνιν;»

«Ήταν υπεύθυνη. Δολοφόνησε τη φίλη μου. Δεν ήταν εσκεμμένο και έτσι δεν υπήρχε καμιά δυνατότητα να ξεκινήσουν δι-

καστικοί αγώνες. Αλλά δεν πήρα εκδίκηση, ύστερα από πέντε χρόνια. Το μίσος δεν σβήνει, χάνει όμως ένα μέρος από τη δύναμή του. Μοιάζει με μια μολυσματική ασθένεια του αίματος, που δεν θεραπεύεται ποτέ εντελώς, που υπάρχει κίνδυνος έξαρσης οποτεδήποτε, μόνο που ο πυρετός σε καταβάλλει λιγότερο, ο πόνος αμβλύνεται όσο περνούν τα χρόνια. Μου έχει μείνει ένα παρόραπονο και μια μόνιμη θλίψη. Δεν σκότωσα τη Ρόντα Γκράντουιν, αλλά μου είναι αδύνατον να λυπηθώ έστω και για μια στιγμή που πέθανε. Απάντησα, κύριε ταξίαρχε, και στην επόμενη ερώτησή σας;»

«Είπατε, μισ Γουέστχολ, ότι δεν σκοτώσατε τη Ρόντα Γκράντουιν. Μήπως ξέρετε ποιος το έκανε;»

«Δεν το ξέρω. Αλλά και αν το ήξερα, κύριε ταξίαρχε, αμφιβάλλω πολύ αν θα σας το έλεγα».

Σηκώθηκε να φύγει. Ούτε ο Νταλγκλίζ ούτε η Κέιτ έκαναν κάτι για να την εμποδίσουν.

[7]

ΣΤΙΣ τρεις μέρες που ακολούθησαν το φόνο της Ρόντα Γκράντουιν, έκανε μεγάλη εντύπωση στη Λέτυ πόσο γρήγορα ένας θάνατος παύει να μπαίνει εμπόδιο στη ζωή. Ο νεκρός, με όποιον τρόπο κι αν πεθάνει, αποσύρεται γρήγορα και αξιοπρεπώς στο μέρος που του έχουν ορίσει: στο συρτάρι κάποιου νοσοκομειακού νεκροθάλαμου, στην αίθουσα ταρίχευσης του γραφείου κηδειών, στο τραπέζι του ιατροδικαστή. Ο γιατρός, όταν τον φωνάζεις, μπορεί και να καθυστερήσει. Το γραφείο κηδειών, ποτέ. Το φαγητό, μπορεί όχι τακτικά, πάντως μαγειρεύεται και τρώγεται. Τα γράμματα έρχονται, το τηλέφωνο χτυπάει, οι λογαριασμοί πληρώνονται, συμπληρώνονται τα επίσημα έγγραφα. Εκείνοι που πενθούν, όπως πένθησε και η ίδια, στην ώρα της, κινούνται σαν ρομπότ σ' έναν κόσμο σκιώδη, όπου τίποτα δεν είναι αληθινό ή οικείο, και ούτε δείχνει κάτι πως μια μέρα θα γίνει ξανά. Αλλά ακόμα και όταν μιλάνε, ή δοκιμάζουν να κοιμηθούν, όταν φέρνουν στο στόμα τους μια τροφή χωρίς γεύση, παίζουν

μηχανικά το ρόλο τους σ' ένα έργο όπου όλοι οι άλλοι χαρακτη-
ρες δείχνουν εξοικειωμένοι με τους δικούς τους ρόλους.

Στον πύργο, κανείς δεν προσποιήθηκε πως πενθεί για τη Ρό-
ντα Γκράντουιν. Ο θάνατός της υπήρξε ένα σοκ που το μυστή-
ριο και ο φόβος το χειροτέρευε, όμως η ρουτίνα του σπιτιού δεν
ανακόπηκε. Ο Ντιν συνέχιζε να μαγειρεύει τα υπέροχα φαγητά
του, παρόλο που μια απλοποίηση των μενού ίσως να μαρτυρού-
σε ότι, εν αγνοία του, ήθελε να δείξει ένα σεβασμό προς το θά-
νατο. Η Κιμ συνέχισε να τους σεβρίζει, παρόλο που η όρεξη και
η απροκάλυπτη απόλαυση του φαγητού ήταν αδύνατον να συ-
ζητηθούν, ως εκδήλωση μεγάλης αναισθησίας. Μόνο το πηγαι-
νέλα της αστυνομίας, η παρουσία των αυτοκινήτων της ιδιωτι-
κής φρουράς και το τροχόσπιτό της, στο οποίο έτρωγαν και κοι-
μούνταν, παρκαρισμένο έξω από την κεντρική είσοδο, θύμιζαν
συνεχώς πως τίποτα δεν ήταν φυσιολογικό. Υπήρξε μια αναλα-
μπή ενδιαφέροντος και μια ελπίδα κάπως ένοχη, όταν κάλεσε η
επιθεωρητής Μίσκιν τη Σάρον να πάει μαζί της για ανάκριση
στο Ολντ Πολίς Κότατζ, πρώην κτήριο της αστυνομίας. Εκείνη
όμως γύρισε και είπε λακωνικά ότι ο κύριος Νταλγκλίσ της επέ-
τρεπε να αποχωρήσει από τον πύργο και μια φίλη θα ερχόταν σε
τρεις μέρες να την πάρει και πως στο μεταξύ δεν είχε σκοπό να
δουλεύει. Για κείνη η δουλειά τέρμα και το πόστο της το έγγραφε
εκεί που δεν πιάνει μελάνι. Είχε κουρασθεί, είχε πήξει και δεν έ-
βλεπε την ώρα να φύγει από το μαλακισμένο τον πύργο. Και τώ-
ρα θα πήγαινε στο δωμάτιό της. Η Σάρον δεν είχε ποτέ ακουστεί
να λέει βρομόλογα και σοκαρίστηκαν όλοι τόσο όταν την άκου-
σαν να μιλάει έτσι, σαν να είχαν ακούσει τη Λέτυ να χρησιμοποιεί
τέτοια διάλεκτο.

Ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ και ο Τσάντλερ-Πάουελ είχαν απο-
μονωθεί για κανένα μισάωρο και όταν έφυγε ο πρώτος, ο Τζωρτζ
τους κάλεσε όλους στη βιβλιοθήκη. Μαζεύτηκαν όλοι, αμίλητοι,
μ' ένα κοινό προαίσθημα ότι κάτι σοβαρό θα τους έλεγε. Η Σά-
ρον βέβαια δεν είχε συλληφθεί, όπως είδαν όλοι, αλλά μπορεί να
υπήρχαν εξελίξεις και έστω κι αν τα νέα ήταν δυσάρεστα, ήταν
προτιμότερα από αυτή τη συνεχή αβεβαιότητα. Για όλους η ζωή
είχε σταματήσει, και πού και πού το εκμυστηρεύονταν κιόλας.

Ακόμη και οι πιο απλές αποφάσεις –τι ρούχα να βάλεις το πρωί, τι εντολές να δώσεις στον Ντιν και στην Κίμπερλυ– απαιτούσαν μια προσπάθεια. Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν τους άφησε να περιμένουν, έδωσε όμως την εντύπωση στη Λέτυ ότι βρισκόταν σε δύσκολη θέση. Μπαίνοντας στη βιβλιοθήκη φάνηκε να μην ξέρει αν έπρεπε να μείνει όρθιος ή να καθίσει, αλλά, αφού δίστασε για λίγο, πήγε και στάθηκε δίπλα στο τζάκι. Ήξερε βέβαια ότι ήταν και ο ίδιος ύποπτος, όπως όλοι τους, αλλά αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή, ενώ όλων τα βλέμματα ήταν στραμμένα επάνω του γεμάτα ανυπομονησία, έμοιαζε περισσότερο σαν αντιπρόσωπος του ταξίαρχου Νταλγκλίζ – και ήταν ένας ρόλος που ούτε τον ήθελε ούτε αισθανόταν άνετα να τον παίζει.

«Λυπάμαι», είπε, «που διέκοψα τις όποιες ασχολίες σας, αλλά ο ταξίαρχος Νταλγκλίζ μου ζήτησε να σας μιλήσω και θεωρώσα πιο λογικό να σας συγκεντρώσω όλους μαζί για να σας διαβιβάσω αυτά που μου είπε. Όπως ξέρετε, σε λίγες μέρες η Σάρρον θα φύγει. Υπήρξε ένα γεγονός στο παρελθόν της, το οποίο έχει θέσει το μέλλον της και την ευημερία της υπό νομικό καθεστώς και γι' αυτό κρίθηκε προτιμότερο να φύγει από τον πύργο. Αν κατάλαβα καλά, η Σάρρον συμφωνεί μ' αυτές τις αποφάσεις. Αυτά είχα να σας πω και αυτά είναι όλα όσα καθένας από μας μπορεί να γνωρίζει. Θα πρέπει να σας ζητήσω να μην κουβεντιάσετε μεταξύ σας το θέμα της Σάρρον, ούτε να μιλήσετε με την ίδια για το παρελθόν της ή για το μέλλον της, καθώς κατέναντα από τα δύο δεν μας αφορά».

«Σημαίνει αυτό», ρώτησε ο Μάρκουζ, «ότι η Σάρρον δεν θεωρείται πλέον ύποπτη, αν θεωρήθηκε ποτέ;»

«Προφανώς».

Το πρόσωπο της Φλάβια κοκκίνισε, η φωνή της ακούστηκε διστακτική:

«Μπορούμε να μάθουμε», είπε, «ποια ακριβώς είναι η θέση της εδώ τώρα; Μας είπε πως δεν έχει σκοπό να κάνει καμιά δουλειά. Πιστεύω ότι, μια και ο πύργος θεωρείται ως ο τόπος του εγγλήματος, δεν μπορούμε να καλέσουμε καθαρίστριες από το χωριό. Ο πύργος δεν έχει ασθενείς κι έτσι δεν υπάρχει πολλή δουλειά, αλλά κάποιος πρέπει να την κάνει».

«Θα μπορούσαμε», είπε ο Ντιν, «να βοηθήσουμε η Κιμι κι εγώ. Αλλά με το φαγητό της πώς θα γίνει; Συνήθως έτρωγε μαζί μας στην κουζίνα. Αν θέλει να μένει επάνω; Είναι υποχρεωμένη η Κιμι να της ανεβάξει το δίσκο και να τη σερβίρει;» Ο τόνος της φωνής του άφηνε να εννοηθεί πως κάτι τέτοιο θα ήταν απαράδεκτο.

Η Ελένα έριξε μια ματιά στον Τσάντλερ-Πάουελ. Ήταν φανερό πως είχε αρχίσει να χάνει την υπομονή του.

«Όχι φυσικά», του είπε η Ελένα. «Η Σάρον ξέρει ποιες είναι οι ώρες φαγητού. Αν πεινάει θα εμφανιστεί. Για μια δυο μέρες πρόκειται. Αν υπάρξει πρόβλημα, πέστε μου και θα μιλήσω στον ταξίαρχο Νταλγκλίζ. Στο μεταξύ, συνεχίζουμε τη ζωή μας όσο γίνεται πιο φυσιολογικά».

Για πρώτη φορά, πήρε το λόγο η Κάντις.

«Επειδή ήμουν κι εγώ μεταξύ εκείνων που έκαναν τη συνέντευξη για την πρόσληψη της Σάρον, νομίζω ότι φέρω κάποια ευθύνη. Σκέπτομαι λοιπόν μήπως θα βοηθούσε την κατάσταση, αν μετακόμιζε στο Στόουν Κότατζ κι έμενε μ' εμένα και τον Μάρκους, αν φυσικά συμφωνεί και ο ταξίαρχος Νταλγκλίζ. Υπάρχει αρκετός χώρος και θα μπορούσε να με βοηθήσει κι εμένα να τακτοποιήσω τα βιβλία του πατέρα μου. Δεν είναι καλό γι' αυτή να μην ασχολείται με κάτι. Νομίζω επίσης ότι καιρός είναι πια να προσπαθήσει κάποιος να της βγάλει αυτή την έμμονη ιδέα με τη Μάιρη Κέιτ. Το καλοκαίρι που μας πέρασε βάλθηκε να στολίζει με αγριολούλουδα τον κεντρικό μονόλιθο. Είναι αρρωστημένο και μακάβριο. Λέω ν' ανέβω τώρα να δω αν ηρέμησε».

«Καλή ιδέα», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ. «Εσύ, ως δασκάλα, έχεις περισσότερη εμπειρία από όλους εμάς στην αντιμετώπιση νεαρών ατίθασων κοριτσιών. Ο ταξίαρχος Νταλγκλίζ με διαβεβαίωσε ότι η Σάρον δεν χρειάζεται επίβλεψη. Αν χρειαστεί, θα το αναλάβει η αστυνομία, η δικαστική υπηρεσία, όχι εμείς. Εγώ ακύρωσα το ταξίδι μου στις ΗΠΑ. Πρέπει να είμαι την Πέμπτη στο Λονδίνο και χρειάζομαι μαζί μου τον Μάρκους. Λυπάμαι που μοιάζει σαν να λιποτακτώ, όμως πρέπει να συμπληρώσω το κενό που άφησα αυτή την εβδομάδα στους αρρώστους μου στο δημόσιο νοσοκομείο. Φυσικά ματαίωσα όλες τις επεμβάσεις που

είχα αναλάβει. Θα βρίσκεται εδώ συνέχεια η ομάδα της ιδιωτικής φρουράς και θα κανονίσω δυο από αυτούς να κοιμούνται μέσα στο σπίτι.

«Και η αστυνομία;» ρώτησε ο Μάρκουσ. «Μήπως ο Νταλγκλίσ είπε τότε θα αποχωρήσει;»

«Όχι, και δεν τόλμησα να τον ρωτήσω. Μόλις τρεις μέρες βρίσκονται εδώ, επομένως φαντάζομαι πως θα πρέπει να ανεχτούμε την παρουσία της αστυνομίας για κάμποσο καιρό, εκτός κι αν προχωρήσουν στη σύλληψη κάποιου».

«Θα ήταν καλύτερα να πεις “να ανεχτείτε”», είπε η Φλόβια, «γιατί εσύ μια χαρά θα είσαι στο Λονδίνο. Η αστυνομία δεν έχει αντίρρηση που θα λείψεις;»

Ο Τσάντλερ-Πάουελ την κοίταξε ψυχρά στα μάτια.

«Και με ποιο δικαίωμα φαντάζεσαι ότι μπορεί ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ να μη μ’ αφήσει να φύγω;»

Σηκώθηκε κι έφυγε κι όλοι μείνανε με την εντύπωση πως, κατά κάποιο τρόπο, είχαν φερθεί αλόγιστα. Κοιτάχτηκαν μεταξύ τους, στενοχωρημένοι, χωρίς να μιλάνε. Τη σιωπή έσπασε η Κάντις.

«Λοιπόν, εγώ πάω να καταπιαστώ με τη Σάρον. Και ίσως, Ελένα, θα έπρεπε να πεις δυο λόγια ιδιαιτέρως με τον Τζωρτζ. Εγώ βέβαια μένω στο Κότατζ και δεν θα ενοχληθώ όσο εσείς, αλλά δουλεύω εδώ και ειλικρινά δεν θα ήθελα να κοιμούνται στον πύργο οι άντρες της ασφάλειας. Μας φτάνει που έχουμε παρακαρσιμένο το τροχόσπιτό τους έξω από την πόρτα μας και τους ίδιους να κόβουν βόλτες στους κήπους, δεν χρειάζεται να τους έχουμε και μέσα στο σπίτι».

Έπειτα έφυγε και η Κάντις. Ο Μογκ, που είχε καθίσει στην πιο εντυπωσιακή καρέκλα, είχε όλη την ώρα καρφωμένα τα μάτια του στον Τσάντλερ-Πάουελ με απάθεια, αλλά δεν είχε ανοίξει το στόμα του. Στη συνέχεια σηκώθηκε κι έφυγε κι αυτός. Οι υπόλοιποι περίμεναν να γυρίσει η Κάντις, αλλά ύστερα από μισή ώρα, καθώς δεν είχαν θέμα συζήτησης, μια και ο Τσάντλερ-Πάουελ είχε απαγορεύσει τις συζητήσεις για τη Σάρον, διαλύθηκαν και η Ελένα έκλεισε πίσω τους με αποφασιστικότητα την πόρτα της βιβλιοθήκης.

ΤΙΣ ΤΡΕΙΣ μέρες της εβδομάδας που δεν υπήρχαν εγχειρήσεις στον πύργο και ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ ήταν στο Λονδίνο, η Κάντις με τη Λέτυ βρήκαν την ευκαιρία να ασχοληθούν με τα λογιστικά, να τακτοποιήσουν τα πιθανά οικονομικά προβλήματα με το έκτακτο προσωπικό, καθώς και να πληρώσουν τους έξοτρα λογαριασμούς για τα τρόφιμα που χρειάζονταν για να ταΐσουν το νοσηλευτικό προσωπικό που δεν έμενε στον πύργο, τους τεχνικούς και τον αναισθησιολόγο. Η αλλαγή ατμόσφαιρας στον πύργο ανάμεσα στην αρχή και στο τέλος της εβδομάδας ήταν και για τις δυο γυναίκες εντυπωσιακή και ευπρόσδεκτη. Παρά την επιφανειακή ηρεμία των ημερών με χειρουργεία, η παρουσία και μόνο του Τσάντλερ-Πάουελ και της ομάδας του έμοιαζε να διαποτίζει τα πάντα. Οι μέρες, όμως, που μεσολαβούσαν ώσπου να πάει ξανά στο Λονδίνο ήταν μέρες απόλυτης σχεδόν ηρεμίας. Ο διακεκριμένος και πολυάσχολος χειρουργός Τσάντλερ-Πάουελ γινόταν ένας ευγενής γαιοκτήμονας και αποδεχόταν τη ρουτίνα του σπιτιού χωρίς σχόλια και χωρίς ν' ανακατεύεται. Γινόταν ένας άνθρωπος που απολάμβανε τη μοναξιά σαν ζωογόνο αέρα.

Τώρα, όμως, ημέρα Τρίτη, τέσσερις μέρες μετά το φόνο, και ο γιατρός βρισκόταν ακόμα στον πύργο. Είχε αναβάλει όλες τις επεμβάσεις και βρισκόταν κομμένος στα δύο, ανάμεσα στις υποχρεώσεις του προς τους ασθενείς του στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα, και την ανάγκη να στηρίζει τους ανθρώπους του στον πύργο. Αλλά την Πέμπτη το αργότερο τόσο ο ίδιος όσο και ο Μάρκους έπρεπε να φύγουν. Βέβαια είχαν πει πως την Κυριακή θα ήταν πίσω, όμως αυτή, η έστω και προσωρινή, απουσία δημιουργούσε διάφορες αντιδράσεις. Ήδη όλοι κλείδωναν τις πόρτες τους όταν πήγαιναν για ύπνο, παρόλο που η Κάντις και η Ελένα είχαν καταφέρει να πείσουν τον Τσάντλερ-Πάουελ να μη βάλει τη νύχτα φρουρούς μέσα στον πύργο. Σχεδόν όλοι ήταν πεπεισμένοι ότι κάποιος παρείσακτος, πιθανότατα ο οδηγός του παρκαρισμένου αυτοκινήτου, είχε σκοτώσει τη μισ Γκράντουιν και ήταν μάλλον απίθανο να έχει πρόθεση να σκοτώσει και κά-

ποιον άλλο. Βέβαια, ήταν προφανές πως θα πρέπει να είχε ακόμα στην κατοχή του τα κλειδιά της πόρτας της δυτικής πτέρυγας – πράγμα αγριευτικό και μόνο σαν σκέψη. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ δεν μπορούσε να εγγυάται για την ασφάλειά τους, ήταν όμως ο πυργοδεσπότης, ο μεσάζοντας με την αστυνομία· ήταν μια παρουσία που είχε κύρος και τους καθησύχαζε. Παρ' όλ' αυτά, ήταν ολοφάνερα εκνευρισμένος που έχανε τον καιρό του και δεν έβλεπε την ώρα να επιστρέψει στη δουλειά του. Ο πύργος θα ήταν πολύ πιο ήρεμος αν δεν είχε το πηγαινέλα του και τα περιστασιακά ξεσπάσματα των νεύρων του. Η αστυνομία κουβέντα δεν έκανε για την πρόοδο –αν υπήρχε– των ερευνών της. Φυσικά, η είδηση του θανάτου της μισ Γκράντουνιν βγήκε στον τύπο και στην τηλεόραση, αλλά, προς μεγάλη ανακούφιση όλων, το θέμα δεν πήρε διαστάσεις και ήταν κάπως ασαφείς οι πληροφορίες που δόθηκαν χάρη σε ένα ανταγωνιστικό πολιτικό σκάνδαλο και το ιδιαιτέρως παταγώδες διαζύγιο ενός μεγάλου σταρ της ποπ. Η Λέτυ διατηρούσε κάποιες επιφυλάξεις ως προς το κατά πόσον δεν είχαν ασκηθεί κάποιες πιέσεις προς αυτή την κατεύθυνση. Πάντως η χαλιναγώγηση αυτή δεν μπορούσε να κρατήσει για πάντα και αν γινόταν κάποια σύλληψη, το φράγμα θα έσπαγε και τα βρόμικα νερά θα τους κονκούλωναν όλους.

Χωρίς λοιπόν πια υπηρετικό προσωπικό, με την πτέρυγα των ασθενών σφραγισμένη, με το τηλέφωνο συχνά στον αυτόματο τηλεφωνητή, την αστυνομική παρουσία να θυμίζει καθημερινά αυτή τη σορό που δεν ήταν πια εκεί, αλλά που υπήρχε πάντα στη φαντασία τους κλειδωμένη, σε νεκρική σιωπή, μέσα στο σφραγισμένο δωμάτιο, ήταν για τη Λέτυ, και όπως η τελευταία υποπτευόταν και για την Κάντις, μια ανακούφιση η δουλειά που είχαν να κάνουν. Τρίτη πρωί και βρίσκονταν και οι δυο καθισμένες στα γραφεία τους, λίγο μετά τις εννιά. Η Λέτυ ταξινομούσε ένα πάκο αποδείξεις του μανάβη και του χασάπη και η Κάντις ήταν στον υπολογιστή. Το τηλέφωνο βρισκόταν δίπλα της πάνω στο τραπέζι και καλούσε.

«Μην το σηκώνετε», είπε η Κάντις.

Πολύ αργά. Η Λέτυ είχε ήδη σηκώσει το ακουστικό και της το έδινε.

«Άντρας είναι. Δεν κατάλαβα τ' όνομά του, αλλά ακούγεται ταραγμένος. Εσάς ζητάει».

Η Κάντις πήρε το ακουστικό, έμεινε για λίγο σιωπηλή και ύστερα είπε:

«Είμαστε πνιγμένοι στη δουλειά του γραφείου και ειλικρινά δεν έχουμε τον καιρό να κυνηγάμε τον Ρόμπιν Μπόιτον. Το ξέρω πως είναι ξάδερφός μας, αλλά δεν είμαστε και νταντάδες του. Από τότε προσπαθείτε να τον βρείτε; Εντάξει, θα πάει κάποιος μέχρι το σπίτι του και αν τον πετύχουμε θα του πούμε να σας πάρει... Ναι, θα σας πάρω, αν δεν τον βρούμε. Το τηλέφωνό σας;»

Πήρε ένα χαρτί, σημείωσε τον αριθμό και ύστερα έβαλε το ακουστικό στη θέση του.

«Ο συνétaιρος του Ρόμπιν ήταν», είπε στη Λέτυ, «ο Τζέρεμι Κόξον. Όπως φαίνεται, κάποιος από τους καθηγητές τον παράτησε και θέλει να γυρίσει ο Ρόμπιν επειγόντως. Τον πήρε τηλέφωνο χθες βράδυ, αλλά δεν του απάντησε κι έτσι του άφησε μήνυμα, προσπάθησε επίσης κατ' επανάληψη και σήμερα το πρωί. Το κινητό του καλεί, αλλά δεν απαντάει».

«Ίσως», απάντησε η Λέτυ, «ο Ρόμπιν να ήρθε εδώ για να αποφύγει τα τηλεφωνήματα και τις απαιτήσεις της δουλειά τους. Αλλά πάλι, γιατί άφησε το κινητό του ανοιχτό; Καλύτερα, λέω, να πεταχτεί κάποιος να δει τι συμβαίνει».

«Το πρωί που έφυγα από το Στόουν Κότατζ», είπε η Κάντις, «το αυτοκίνητό του ήταν εκεί και οι κουρτίνες του σπιτιού ήταν κλειστές. Μπορεί να κοιμάται ακόμη και το κινητό του να το 'χει αφήσει κάπου που να μην το ακούει. Θα μπορούσε να πεταχτεί ο Ντιν, αν είναι εύκαιρος. Θα πάει πιο γρήγορα από τον Μογκ».

Η Λέτυ πετάχτηκε όρθια.

«Εγώ θα πάω», είπε. «Θα πάρω και λίγο καθαρό αέρα. Καλό θα μου κάνει».

«Τότε, καλύτερα να πάρεις μαζί σου και τα εφεδρικά κλειδιά. Αν κοιμήθηκε μεθυσμένος, μπορεί να μην ακούσει το κουδούνι. Μεγάλος μπελάς να τον έχουμε εδώ, έτσι κι αλλιώς. Ο Νταλγκλίζ δεν έχει κανένα λόγο να τον κρατάει εδώ και ο ίδιος άλλο που δεν θα θέλει παρά να γυρίσει στο Λονδίνο, έστω κι αν

είναι μόνο και μόνο για να 'χει τη χαρά να διαδώσει τα κουτσομπολιά».

Η Λέτυ συμμαζέυε τα χαρτιά της δουλειάς της.

«Τον αντιπαθείτε, έτσι δεν είναι; Δεν δείχνει κακός άνθρωπος, αλλά ακόμα και η Ελένα αναστενάζει όποτε της ζητάει να κλείσει τον ξενώνα».

«Είναι ένα παράσιτο που το παίζει θύμα. Με το δίκιο του ίσως. Η μάνα του έμεινε έγκυος από έναν πασίγνωστο προικοθήρα που, στη συνέχεια, προς μεγάλη αγανάκτηση του παππού Θίοτορ, τον παντρεύτηκε. Έπειτα, ο παππούς την αποκλήρωσε, μάλλον επειδή, κατά τη γνώμη μου, τη θεώρησε ηλίθια και αγαθή παρά επειδή έμεινε έγκυος. Ο Ρόμπιν θέλει να 'ρχεται για να μας θυμίζει από καιρού εις καιρόν αυτό που θεωρεί άνιση μεταχείριση και ειλικρινά βρίσκουμε αυτή την επιμονή του πολύ ενοχλητική. Του δίνουμε πού και πού κατιτί. Τα λεφτά τα παίρνει, αλλά νομίζω πως το θεωρεί υποτιμητικό. Στην πραγματικότητα, είναι όντως υποτιμητικό και για τις δυο πλευρές».

Αυτή η ειλικρινής αποκάλυψη οικογενειακών υποθέσεων ξάφνιασε τη Λέτυ. Ήταν τόσο αταίριαστη με τον κλειστό χαρακτήρα της Κάντις που ήξερε – ή που νόμιζε πως ήξερε.

Πήρε το μπουφάν της από τη ράχη της καρέκλας της. Φεύγοντας είπε στην Κάντις:

«Μήπως θα γλυτώνατε από αυτόν αν του δίνατε ένα μικρό ποσό από την περιουσία του πατέρα σας και βάζατε έτσι τέλος στην καιροσκοπία του. Αν βεβαίως πιστεύετε ότι έχουν μια βάση τα παράπονά του».

«Το σκέφτηκα κι αυτό. Το πρόβλημα με τον Ρόμπιν είναι πως όλο θα ζητάει. Αμφιβάλλω πολύ αν θα μπορούσαμε να συμφωνήσουμε στο τι εννοούμε όταν λέμε “μικρό ποσό”».

Η Λέτυ βγήκε κλείνοντας πίσω της την πόρτα και η Κάντις ξαναγύρισε στον υπολογιστή της και άνοιξε τις σελίδες με τα λογιστικά του Νοεμβρίου. Η δυτική πτέρυγα είχε πλεόνασμα, ως συνήθως, αλλά πολύ μικρό. Οι αμοιβές έφταναν για να καλύψουν τα γενικά έξοδα συντήρησης του σπιτιού και των κήπων καθώς και τα χειρουργικά και νοσοκομειακά έξοδα, αλλά οι εισπράξεις δεν ήταν τακτικές και τα έξοδα αυξάνονταν. Ήταν βέ-

βαιο πως οι ισολογισμοί του επόμενου μήνα θα ήταν μια καταστροφή. Ο Τσάντλερ-Πάουελ δεν είχε πει τίποτα, τα έλεγε όμως όλα μια γκριμάτσα στο πρόσωπό του που προόδιε άγχος και μια απεγνωσμένη αποφασιστικότητα. Πόσοι θα ήταν οι ασθενείς που θα ήθελαν να μείνουν σ' ένα δωμάτιο της δυτικής πτέρυγας, όταν το μυαλό τους θα ήταν γεμάτο από εικόνες θανάτου και, το χειρότερο όλων, του θανάτου μιας ασθενούς; Η κλινική, μακράν του να εξακολουθεί να γεννάει τα χρυσά αυγά, θα αποτελούσε πλέον παθητικό. Δεν της έδινε πάνω από ένα μήνα για να κλείσει.

Η Λέτυ γύρισε σ' ένα τέταρτο.

«Δεν είναι εκεί. Δεν είναι ούτε μέσα στο σπίτι ούτε στον κήπο. Βρήκα το κινητό του πάνω στο τραπέζι της κουζίνας μαζί με τα απομεινάρια του μεσημεριανού ή του βραδινού του φαγητού, ένα πιάτο δηλαδή με ξεραμένη σάλτσα και κάτι μακαρόνια, καθώς και ένα πλαστικό κουτί από εκλέρ σοκολάτας. Καθώς ξεκλείδωνα την πόρτα, άκουσα το κινητό του που χτυπούσε. Ήταν πάλι ο Τζέρεμυ Κόξον. Του είπα ότι τον ψάχνουμε. Το κρεβάτι του ήταν στρωμένο, σαν να μην είχε κοιμηθεί και, όπως είπατε, το αυτοκίνητό του είναι απ' έξω. Επομένως, δεν πήρε το αυτοκίνητο όταν έφυγε. Άρα δεν μπορεί να έχει απομακρυνθεί πολύ. Και ούτε μου φαίνεται άνθρωπος της μεγάλης πεζοπορίας».

«Και δεν είναι. Θεωρώ πως μάλλον πρέπει να τον ψάξουμε παντού, αλλά ένας Θεός ξέρει από πού θα πρέπει ν' αρχίσουμε. Παντού μπορεί να σημαίνει ότι μπορεί να κοιμάται αναπαυτικά σε κάποιο ξένο κρεβάτι, οπότε μάλλον δεν θα του αρέσει να τον ψάχνουμε όλοι μαζί. Ας αφήσουμε να περάσει καμιά ωρίτσα».

«Μα, είναι σωστό; Απ' ό,τι φαίνεται, λείπει εδώ και πολλές ώρες».

«Είναι ενήλικος», είπε η Κάντις, «και έχει το δικαίωμα να πάει όπου θέλει και με όποιον θέλει. Εντούτοις, είναι περιέργο, έχετε δίκιο. Ο Τζέρεμυ Κόξον φαινόταν ανήσυχος και μαζί εκνευρισμένος. Θα μπορούσαμε τουλάχιστον να βεβαιωθούμε πως δεν είναι μέσα στον πύργο ή στα πέριξ. Μπορεί βέβαια να αρρώστησε ή να είχε κάποιο ατύχημα, αν και μου φαίνεται μάλλον απίθανο. Λέω μάλιστα να κοιτάξω και στο Στόουν Κότατζ. Δεν είμαι σίγουρη πως κλείδωσα την πλαϊνή πόρτα και μπορεί να χώ-

θηκε μέσα αφού έφυγα για να ψάξει μήπως και βρει τίποτα. Και καλά λέτε, αν δεν τον βρούμε σ' ένα από τα δυο κότατζ ή εδώ στον πύργο, καλά θα κάνουμε να ειδοποιήσουμε την αστυνομία. Αν χρειαστεί να γίνουν σοβαρές έρευνες, φαντάζομαι πως θα τις κάνουν οι αστυνομικές αρχές. Κοιτάξτε μήπως βρείτε τον υπαστυνόμο Μπέντον-Σμιθ ή τον επιθεωρητή Γουόρεν. Θα πάρω μαζί μου και τη Σάρον. Έχω την εντύπωση πως σέρνεται και βαριέται μην έχοντας τίποτα να κάνει τον περισσότερο καιρό».

Η Λέτυ, όρθια ακόμη, στάθηκε για λίγο σκεφτική, και ύστερα είπε:

«Δεν νομίζω ότι πρέπει να αναμειχθεί η Σάρον. Από προχθές που έστειλε και τη φώναξε ο ταξίαρχος Νταλγκλίν είναι σε περίεργη διάθεση. Μια δείχνει κατσούφα και αποξενωμένη και μια πολύ ευχαριστημένη με τον εαυτό της, ενθουσιασμένη θα έλεγα. Και αν ο Ρόμπιν πραγματικά έχει εξαφανιστεί, καλύτερα να την κρατήσουμε μακριά. Αν θέλετε να επεκτείνουμε τις έρευνες, θα έρθω κι εγώ. Αλήθεια σας λέω, αν δεν είναι εδώ ή στα δυο κότατζ, τότε δεν βλέπω πού αλλού θα ψάξουμε. Καλύτερα να αναλάβει η αστυνομία».

Η Κάντις πήρε τη ζακέτα της από το κρεμαστάρι της πόρτας.

«Μάλλον δικίο έχετε για τη Σάρον», είπε. «Δεν θέλησε να φύγει από τον πύργο και να έρθει να εγκατασταθεί στο Στόουν Κότατζ κι αυτό, δεν σας το κρύβω, μ' ανακούφισε. Δεν ήταν κι από τις καλύτερες ιδέες μου. Όμως δέχτηκε να μου δίνει ένα χεράκι για μια-δυο ώρες την ημέρα για να τακτοποιήσω τα βιβλία του πατέρα μου, ίσως επειδή ψάχνει ευκαιρία να ξεφύγει από την κουζίνα. Ποτέ δεν τα πήγαν καλά οι Μπόστον κι εκείνη. Σαν να της άρεσε που είχε να κάνει με βιβλία. Της δάνεισα κάνα δυο που έδειξε πως της άρεσαν».

Και πάλι η Λέτυ ξαφνιάστηκε. Δεν το περίμενε να δείξει τέτοια ευγένεια η Κάντις στη Σάρον και να της δανείσει βιβλία. Μέχρι τώρα έδειχνε πως μάλλον με το ζόρι ανεχόταν το κορίτσι, και όχι πως ενδιαφερόταν καλοπροαίρετα γι' αυτό. Η Κάντις όμως ήταν και εκπαιδευτικός. Ίσως να είχε ξυπνήσει μέσα της η ροπή για το παιδαγωγικό της λειτουργήμα. Και βέβαια, κάθε εραστής του βιβλίου ένιωθε πάντα μια εσωτερική ανάγκη να δα-

νείζει βιβλία σ' ένα νεαρό άτομο που έδειχνε ενδιαφέρον γι' αυτά. Κι εκείνη το ίδιο θα έκανε. Ακολουθώντας την Κάντις, ένωσε ένα σκίρτημα συμπόνιας γι' αυτή. Δούλευαν μαζί αρμονικά, όπως αρμονικά δούλευαν και οι δυο τους με την Ελένα, ποτέ όμως δεν πλησίασαν η μια την άλλη και μάλλον συνάδελφοι ήταν παρά φίλες. Όμως η Κάντις ήταν χρήσιμη για τον πύργο. Αποδείχτηκε όταν έλειψε για τρεις μέρες, πριν δυο βδομάδες, τότε που πήγε στο Τορόντο. Μπορεί το γεγονός ότι η Κάντις και ο Μάρκουζ ζούσαν στο Στόουν Κότατζ να έδινε την εντύπωση πως η απόσταση που τους χώριζε από τη ζωή στον πύργο εκτός από πραγματική ήταν και συναισθηματική. Δεν ήταν δύσκολο να φανταστεί τι θα ήταν αυτά τα τελευταία δύο χρόνια για μια γυναίκα πανέξυπνη σαν κι αυτήν. Αναγκάστηκε να διακινδυνεύσει την καριέρα της –την οποία έχασε όπως ακούστηκε– για να αφιερωθεί νύχτα και μέρα στην περιποίηση ενός απαιτητικού και στριμμένου αρρώστου, την ώρα που ο αδελφός της άλλο δεν είχε κατά νου παρά να φύγει. Ε, κι όσο γι' αυτό, δεν θα υπήρχε πια πρόβλημα. Η κλινική δύσκολα θα κατάφερνε να συνεχίσει να λειτουργεί μετά το φόνο της μισ Γκράντουιν. Μόνο ασθενείς με παθολογική και μακάβρια μανία με το θάνατο και τον τρόπο θα έκλειναν δωμάτια στην κλινική του πύργου τώρα πια.

Ήταν ένα μουντό και ανήλιαγο πρωινό. Τη νύχτα είχε βρέξει πολύ και τώρα μια έντονη δυσοσμία σαπισμένου φύλλου και μουλιασμένης χλόης αναδύονταν από τη γη. Το φθινόπωρο είχε φτάσει νωρίς φέτος, όμως η γλυκιά του λάμψη ήδη είχε χαθεί από την παγερή, σχεδόν άοσμη πνοή του τέλους της χρονιάς. Περιπάτησαν μέσα στην κρύα πάχνη που κόλλαγε στο πρόσωπο της Λέτυ και την έκανε να νιώσει ένα πρώτο ρίγος ανησυχίας. Πιο πριν είχε μπει στο Ρόουζ Κότατζ χωρίς φόβο, περιμένοντας πως ήδη θα έβρισκε εκεί τον Ρόμπιν Μπόιτον, ή πως, τουλάχιστον, θα είχε αφήσει κάποιο σημάδι για το πού μπορεί να ήταν. Τώρα, καθώς περνούσαν κοντά από τις θαμνώδεις τριανταφυλλιές με τα σημάδια του χειμώνα και πήγαιναν προς την είσοδο, ένωσε πως είχε μπλέξει, αναπόδραστα, σε κάτι που δεν την α-

φορούσε, σε κάτι που δεν ήθελε να έχει ανάμειξη και σε κάτι που δεν προμήνυε τίποτα καλό. Η είσοδος ήταν ξεκλείδωτη, όπως την είχε βρει και πριν, αλλά καθώς μπήκε στην κουζίνα τής φάνηκε πως υπήρχε μια ταγκίλα, μια μυρωδιά που δεν δικαιολογούνταν από τα άπλυτα πιάτα.

Η Κάντις πλησίασε το τραπέζι και περιεργάστηκε τ' αποφάγια με σιχαμάρα.

«Σίγουρα, για μεσημεριανά ή για βραδινά μοιάζουν μάλλον, παρά για πρωινό. Με τον Ρόμπιν όμως δεν μπορείς ποτέ να ξέρεις. Επάνω κοιτάξατε είπατε;»

«Ναι, το κρεβάτι δεν είναι κανονικά στρωμένο, μόνο τραβηγμένα ήταν τα στρωσίδια, αλλά δεν φαινόταν να είχε κοιμηθεί εκεί χθες βράδυ».

«Λέω», είπε η Κάντις, «πως καλά θα κάνουμε να ψάξουμε παντού στο κότατζ, και ύστερα στον κήπο και δίπλα. Στο μεταξύ λέω να καθαρίσω λιγάκι το τραπέζι. Βρομάει ο τόπος».

Πήρε το βρόμικο πιάτο και πήγε κατά το νεροχύτη. Ξαφνικά ακούστηκε η φωνή της Λέτυ, δυνατή, σαν διαταγή.

«Μη, Κάντις, μη!» Και η Κάντις κοκκάλωσε. «Συγγνώμη», συνέχισε η Λέτυ, «δεν ήθελα να σας φωνάξω, αλλά μήπως θα ήταν πιο σωστό να αφήσουμε τα πράγματα όπως τα βρήκαμε; Αν συνέβη κάποιο ατύχημα στον Ρόμπιν, αν έπαθε κάτι, ο προσδιορισμός του χρόνου μπορεί να είναι πολύ σημαντικός».

Η Κάντις πήγε κι άφησε ξανά το πιάτο στο τραπέζι.

«Μάλλον δίκιο έχετε. Όμως αυτό που βλέπουμε εδώ είναι πως μεσημέρι ή βράδυ, πριν φύγει, έφαγε».

Ανέβηκαν επάνω. Υπήρχαν δυο κρεβατοκάμαρες, ευρύχωρες και οι δυο, με μπάνιο και με ντους. Αυτή που ήταν λίγο μικρότερη, στην πίσω μεριά του σπιτιού, ήταν ολοφάνερο πως δεν είχε χρησιμοποιηθεί. Το κρεβάτι ήταν στρωμένο με καθαρά σεντόνια και ήταν σκεπασμένο μ' ένα κάλυμμα από άτασγουρκ.

Η Κάντις άνοιξε την πόρτα της ντουλάπας και αμέσως την ξανάκλεισε λέγοντας σαν να ήθελε να δικαιολογηθεί:

«Δεν καταλαβαίνω πώς φαντάστηκα ότι θα μπορούσε να είναι εδώ μέσα, αλλά μια και ψάχνουμε, ας ψάξουμε παντού».

Πήγαν στην μπροστινή κρεβατοκάμαρα. Ήταν απλά και άνετα επιπλωμένη, αυτή τη στιγμή όμως έμοιαζε σαν να είχαν μπει κλέφτες. Ένα μπουρνούζι ήταν πεταμένο στο κρεβάτι δίπλα σ' ένα κουβαριασμένο μπλουζάκι κι ένα βιβλίο τσέπης του Τέρυ Πράτσετ. Δυο ζευγάρια παπούτσια ήταν πεταμένα σε μια γωνιά και η χαμηλή πολυθρόνα σήκωνε πάνω της ένα βουνό από πουλόβερ και παντελόνια. Ο Μπόιτον πάντως είχε έρθει πανέτοιμος για έναν πολύ κρύο Δεκέμβρη. Η πόρτα της ντουλάπας ήταν ανοιχτή κι έβλεπες μέσα τρία πουκάμισα, ένα δερμάτινο σακάκι κι ένα σκούρο κουστούμι. Μήπως, αναρωτήθηκε η Λέτυ, είχε φέρει αυτό το κουστούμι για να το φορέσει όταν θα είχε την άδεια να επισκεφτεί τη Ρόντα Γκράντουν;

«Δεν μ' αρέσει όλο αυτό, σαν να έγινε πάλι ή φευγιό, λαμβανομένης όμως υπόψη και της κατάστασης της κουζίνας, νομίζω ότι άνετα μπορούμε να εικάσουμε ότι ο Ρόμπιν είναι εξαιρετικά ακατάστατος. Αυτό άλλωστε το ήξερα ήδη. Πάντως εδώ μέσα δεν είναι».

«Όχι», είπε και η Λέτυ, «δεν είναι», και πήγε προς την πόρτα. Μέσα της όμως σκέφτηκε πως, κατά κάποιο τρόπο, ήταν εκεί μέσα. Αυτό το μισό λεπτό που η ίδια και η Κάντις περιεργάστηκαν την κρεβατοκάμαρα, το δυσάρεστο προαίσθημα που είχε δυνάμωσε. Σαν να έγινε τώρα πιο βαθύ, κάτι σαν ένα παράξενο κράμα δέους και συμπόνιας. Ο Ρόμπιν Μπόιτον ήταν απών αλλά, κατά έναν παράδοξο τρόπο, ήταν περισσότερο παρών από ό,τι ήταν πριν τρεις μέρες, όταν μπουκάρισε στη βιβλιοθήκη. Εδώ, μέσα σ' αυτά τα ακατάστατα νεανικά ρούχα, στα παπούτσια που το ένα ζευγάρι είχε φαγωμένα τακούνια, στο ανέμελα πεταμένο βιβλίο, στο κουβαριασμένο μπλουζάκι, εδώ ήταν παρών.

Βγήκαν στον κήπο με την Κάντις να τραβάει μπροστά ανοίγοντας το βήμα της. Η Λέτυ, αν και συνήθως το ίδιο ζωηρή με τη συνοδό της, ένιωθε σαν να σέρνεται πίσω της, ένιωθε σαν ένα βραδυκίνητο φορτίο. Έψαξαν τους κήπους και των δυο κότατζ καθώς και στις ξύλινες παράγκες στο βάθος τους. Η παράγκα του Ρόουζ Κότατζ ήταν γεμάτη με διάφορα βρόμικα εργαλεία, σύνεργα, σκουριασμένα τα περισσότερα, σπασμένες γλάστρες, ψάθες σε ρολά πεταμένες πάνω σε ένα ράφι, χωρίς καμιά προ-

σπάθεια τακτοποίησης, ενώ η πόρτα ήταν μπλοκαρισμένη από μια παλιά τσουγκράνα και μια μικρή μηχανή για το κούρεμα του γκαζόν. Η Κάντις έκλεισε την πόρτα χωρίς σχόλια. Αντίθετα, στην παράγκα του Στόουν Κότατζ υπήρχε υποδειγματική τάξη όπου πρυτάνευε η λογική. Απαστράπτοντα φτυάρια, φούρκες και σωλήνες του ποτίσματος ήταν τακτοποιημένα κόντρα σ' έναν τοίχο, ενώ στα ράφια είχαν τοποθετηθεί γλάστρες στοιχισμένες ανάλογα με το μέγεθός τους, το δε μηχανήμα του γκαζόν ούτε καν που άφηνε να φανεί πως είχε ποτέ χρησιμοποιηθεί. Υπήρχε επίσης μια καλαμένα, αναπνευστική πολυθρόνα μ' ένα καρό μαξιλάρι που έδειχνε συχνή χρήση. Η αντίθεση ανάμεσα στις δυο παράγκες υπήρχε και στους δυο κήπους. Υπεύθυνος για τον κήπο του Ρόουζ Κότατζ ήταν ο Μογκ, όμως εκείνον τον ενδιέφεραν μόνο οι κήποι του πύργου και ειδικά αυτός με τα παρτέρια, που ήταν το κρυφό του καμάρι και η μοναδική, μανιακή σχεδόν, έγνοια του. Στον κήπο του Ρόουζ Κότατζ έκανε ίσα ίσα ό,τι χρειαζόταν για να μην ακούει παρατηρήσεις. Ο κήπος του Στόουν Κότατζ έδινε δείγματα έμπειρης και τακτικής φροντίδας. Τα πεσμένα φύλλα είχαν σκουπιστεί και ήταν μέσα στο κιβώτιο του κομπόστ, οι θάμνοι ήταν κουρεμένοι, το χώμα σκαλισμένο και τα ευαίσθητα φυτά με προστατευτικά καλύμματα για τον πάγο. Στο μυαλό της Λέτυ ήρθε ξανά η καλαμένα πολυθρόνα με το μαξιλάρι της κι ένα συναίσθημα θλίψης και αγανάκτησης μαζί την πλημμύρισε. Αυτή η ερμητικά κλειστή παράγκα, όπου ακόμα και το χειμώνα έκανε ζέστη, χρησίμευε τόσο σαν καταφύγιο, όσο και ως λειτουργικό παράπηγμα του κήπου. Εδώ η Κάντις είχε την ελπίδα πως θα μπορούσε να βρει μισή ωρίτσα ηρεμίας, μακριά από τη μυρωδιά του αντισηπτικού της κάμαρας του αρρώστου. Από δω θα μπορούσε να το σκάει για λίγο στον κήπο, να απολαμβάνει στιγμούλες ελευθερίας, μια και το διάλειμμα ήταν πολύ σύντομο και δεν της επέτρεπε να επιδοθεί στο γνωστό της πάθος, το κολύμπι στους αγαπημένους της όρμους και παραλίες.

Χωρίς να πει λέξη, η Κάντις έκλεισε την πόρτα στη μυρωδιά του ζεστού ξύλου και του χώματος και πήραν το δρόμο για το Στόουν Κότατζ. Ήταν σχεδόν μεσημέρι και όμως η Κάντις ανα-

γκάστηκε να ανάψει το φως γιατί η μέρα εξακολουθούσε να είναι μουντή και σκοτεινή. Η Λέτυ είχε πάει αρκετές φορές στο Στόουν Κότατζ από τότε που πέθανε ο καθηγητής Γουέστχολ, πάντα για δουλειές του πύργου και ποτέ ευχαρίστως. Δεν ήταν προληπτική. Η πίστη της, ανεξάρτητη και αδογματίστη, δεν χωρούσε ιδέες περί άυλων ψυχών που επανέρχονται στα δωμάτια εκείνα όπου έχουν αφήσει μισές δουλειές ή που έχουν ξεψυχήσει. Είχε όμως μια ευαισθησία στις ατμόσφαιρες, και το Στόουν Κότατζ εξακολουθούσε να της δημιουργεί μια αίσθηση ανησυχίας, μια μελαγχολία, σαν η συσσωρευμένη δυστυχία να είχε μολύνει τον αέρα.

Βρίσκονταν στο δωμάτιο με τις πέτρινες πλάκες, το ονομαζόμενο παλιό οφίς. Μια σέρα που έβγαζε στον κήπο. Ο χώρος όμως στην ουσία χρησίμευε μόνο για να βάζουν προσωρινά τα έπιπλα που ήταν για πέταμα. Ένα τραπεζάκι ξύλινο με δυο καρέκλες, ένας καταπνύκτης μάλλον χαλασμένος κι ένας παλιός μπουφές με διάφορα φλιτζάνια και κανάτια πάνω του. Διασχίσανε μια μικρή κουζίνα και πήγαν προς το καθιστικό, που χρησίμευε και για τραπεζαρία. Το τζάκι ήταν άδειο και στο άδειο περβάζι του υπήρχε μόνο ένα ρολόι, που το επίμονο τικ-τακ του έκανε το παρόν παρελθόν. Το δωμάτιο δεν είχε ανέσεις, με εξαίρεση ένα ξύλινο καναπέ με μαξιλάρες στα δεξιά του τζακιού. Ο ένας τοίχος είχε ράφια βιβλιοθήκης ως το ταβάνι με τα περισσότερα να είναι άδεια. Όσοι τόμοι απέμεναν έπεφταν ο ένας πάνω στον άλλο ακατάστατα. Μια ντουζίνα χαρτόκουτα γεμάτα με βιβλία ήταν στοιβαγμένα στον απέναντι τοίχο, πάνω στον οποίο υπήρχαν παραλληλόγραμμα αχνάρια που έδειχναν ότι εκεί κρέμονταν πίνακες κάποτε. Όλο το σπίτι, αν και πεντακάθαρο, έδινε στη Λέτυ την εντύπωση ότι έδειχνε επίτηδες μελαγχολικό και αφιλόξενο, σαν δηλαδή ο Μάρκους και η Κάντις να ήθελαν, μετά το θάνατο του πατέρα τους, να υπογραμμίσουν ότι γι' αυτούς το Στόουν Κότατζ δεν υπήρξε ποτέ σπίτι τους.

Στον επάνω όροφο, η Κάντις, με τη Λέτυ κατά πόδας, διέσχιζε με αποφασιστικά βήματα τα τρία δωμάτια, ανοίγοντας και ρίχνοντας βιαστικές ματιές στα συρτάρια και στις ντουλάπες και ύστερα κλείνοντάς τα σχεδόν βίαια λες κι αυτό το ψάξιμο να ή-

ταν μια αγγαρεία ρουτίνας. Υπήρχε ένα φευγαλέο αλλά αφύ-
 ρωμα ναφθαλίνης, μια μυρωδιά παλιών εξοχικών ρούχων, και,
 στην ντουλάπα της Κάντις, το μάτι της Λέτυ πήρε μια κόκκινη
 τήβεννο καθηγητού πανεπιστημίου. Το δωμάτιο της πρόσοψης
 ήταν του καθηγητή. Τα πάντα είχαν φύγει από και μέσα εκτός
 από το μονό κρεβάτι του στα δεξιά του παραθύρου. Το κρεβάτι
 δεν είχε τίποτε άλλο παρά ένα μόνο σεντόνι τραβηγμένο και
 πιασμένο στο στρώμα, οικουμενικός τρόπος υποδήλωσης του α-
 μετάκλητου του θανάτου. Καμιά τους δεν μιλούσε. Το ψάξιμο
 είχε σχεδόν τελειώσει. Κατέβηκαν κάτω και τα βήματά τους ή-
 χησαν παράξενα δυνατά πάνω στα γυμνά σκαλιά.

Το καθιστικό δεν είχε ντουλάπες και έτσι ξαναμπήκαν στο
 παλιό οφίς. Η Κάντις, καταλαβαίνοντας ξαφνικά αυτό που η
 Λέτυ από ώρα σκεφτόταν, είπε:

«Τι στο καλό κάνουμε; Ψάχνουμε λες και χάσαμε κανένα
 παιδάκι ή κανένα κατοικίδιο. Ας ψάξει η αστυνομία αν κρίνει α-
 νησυχητική την απουσία του».

«Άλλωστε ψάξαμε ήδη και μάλιστα ψάξαμε με επιμέλεια.
 Δεν είναι ούτε στα δυο σπίτια ούτε στις παράγκες τους».

Η Κάντις προχώρησε και μπήκε στο κελάρι. Η φωνή της από
 και μέσα ακούστηκε σαν σε ηχομόνωση.

«Καιρός να καθαρίσω κι εδώ μέσα. Όσο καιρό ήταν άρρω-
 στος ο πατέρας μου, με είχε πιάσει μανία να φτιάχνω μαρμελά-
 δες. Κύριος οίδε γιατί. Του άρεσαν τα σπιτικά γλυκά, αλλά όχι
 κι έτσι. Είχα ξεχάσει πως βρίσκονται τόσα βαζάκια ακόμα. Θα
 πω στον Ντιν να τα πάρει. Κάτι θα βρει να τα κάνει, αν καταδε-
 χτεί βέβαια να έρθει να τα μαζέψει. Νομίζω πως οι μαρμελάδες
 μου δεν είναι στο ύψος των απαιτήσεών του».

Εμφανίστηκε ξανά. Η Λέτυ, γυρίζοντας για να την ακολου-
 θήσει προς την έξοδο, στάθηκε μπροστά στον καταψύκτη και
 σήκωσε το καπάκι. Το έκανε μηχανικά και τυχαία. Ο χρόνος
 στάθηκε ακίνητος. Για κάποια δευτερόλεπτα, που αναδρομικά
 μέτρησαν σαν ολόκληρα λεπτά, κοίταξε το περιεχόμενο με
 γουρλωμένα μάτια. Το καπάκι έπεσε από τα χέρια της κλείνο-
 ντας μ' έναν μαλακό ήχο και η ίδια κάθισε πάνω του τρέμοντας
 σύγκορμη. Η καρδιά της σφυροκοπούσε και κάτι συνέβαινε στη

φωνή της. Λαχανιάζοντας προσπάθησε να σχηματίσει λέξεις, αλλά ήχος δεν έβγαινε. Τέλος, με μεγάλη προσπάθεια, ξαναβρήκε τη φωνή της. Δεν ακουγόταν σαν τη δική της φωνή, δεν ακουγόταν σαν καμιά γνωστή της φωνή.

«Κάντις, μην κοιτάς!» έκρωξε. «Μην κοιτάς! Μην πλησιάζεις!»

Η Κάντις όμως ήδη την έσπρωχνε στο πλάι και άνοιγε με το ξόρι το καπάκι με όλο το βάρος του σώματος της Λέτυ πάνω του.

Ήταν στριμωγμένος ανάσκελα, με τις δυο γάμπες στον αέρα, κόκκαλο. Τα πέλματά του είχαν μάλλον συνθλιβεί από το καπάκι. Τα δυο του χέρια, λυγισμένα σαν του πουλιού, ήταν χλωμά και τρυφερά σαν χεράκια παιδικά. Στην απελπισία του είχε χτυπήσει με μπουνιές το καπάκι και οι κλειδώσεις του ήταν πληγωμένες και στα δάχτυλά του υπήρχε ξεραμένο αίμα. Το πρόσωπό του ήταν η μάσκα της φρίκης. Τα μπλε του μάτια ορθάνοιχτα και άψυχα σαν κούκλας, τα χείλια του σουφρωμένα. Θα πρέπει να είχε δαγκώσει τη γλώσσα του στον τελικό σπασμό και δυο ρυάκια αίμα είχαν ξεραθεί πάνω στο σαγόني του. Φορούσε ένα μπλουτζίν κι ένα καρό πουκάμισο μπλε και γκρι μ' ανοιχτό γιακά. Η μυρωδιά, οικεία και αηδιαστική, απλώθηκε στον αέρα σαν αέριο.

Η Λέτυ βρήκε τη δύναμη να φτάσει παραπατώντας ως την καρέκλα της κουζίνας και να σωριαστεί πάνω της. Καθώς τώρα πια δεν ήταν όρθια, άρχισε να ξαναβρίσκει τη δύναμή της και οι χτύποι της καρδιάς της ελαττώθηκαν κι έγιναν πιο κανονικοί. Άκουσε το καπάκι που έκλεινε, με προσοχή, σχεδόν με σεβασμό, λες και η Κάντις φοβόταν μην και ξυπνήσει τον νεκρό.

Σήκωσε τα μάτια της και κοίταξε. Η Κάντις στεκόταν ακίνητη, κολλημένη στον καταψύκτη. Ξαφνικά την πιάσανε αναγούλες και τρέχοντας πήγε στο νεροχύτη και άρχισε να κάνει εμετό, γραπωμένη στην πέτρα του με τα δυο της χέρια. Οι αναγούλες συνεχίστηκαν πολλή ώρα, χωρίς να έχει πια τίποτα να βγάλει. Ήταν κάτι δυνατές, σαν κρώξιμο φωνές, που θα πρέπει να της έγδερναν το λαμό. Η Λέτυ την παρακολουθούσε. Ήθελε να τη βοηθήσει, όμως ήξερε πως η Κάντις δεν θα επιθυμούσε να την αγγίξει. Η Κάντις τώρα είχε ανοίξει τέρμα τη βρύση κι έριχνε νερό με τις χούφτες στο πρόσωπό της λες και είχε αρπάξει φωτιά.

Ρυάκια το νερό έτρεχε πάνω στο τζάκετ της και τα μαλλιά της που, μούσκεμα, είχαν κολλήσει πάνω στα μάγουλά της. Αμίλητη άπλωσε το χέρι της και πήρε ένα ποτηρόπανο που κρεμόταν σ' ένα καρφί δίπλα στο νεροχύτη, το έβρεξε στη βρύση, που εξακολουθούσε να τρέχει κι άρχισε πάλι να πλένει το πρόσωπό της. Η Λέτυ κατόρθωσε τελικά να σταθεί στα πόδια της και αγκαλιάζοντας την Κάντις από τη μέση την πήγε σε μια δεύτερη καρέκλα και την έβαλε να καθίσει.

«Συγγνώμη», είπε η Κάντις, «φταίει η βρόμα. Ποτέ δεν μπόρεσα να αντέξω αυτή ειδικά τη μυρουδιά».

Με το μυαλό ακόμα σ' αυτόν το φριχτό, ερημικό θάνατο, η Λέτυ, νιώθοντας μια έντονη συμπόνια, θέλησε να βρει δικαιολογίες:

«Δεν μυρίζει θάνατο, Κάντις. Δεν θα κατάφερε να κρατηθεί. Απ' το φόβο θα το 'παθε. Συμβαίνουν αυτά».

Σκέφτηκε ακόμα, αλλά δεν είπε, ότι *κι αυτό σημαίνει πως κλείστηκε ζωντανός μέσα στον καταψύκτη. Ή μήπως όχι; Αυτά θα τα βρει ο ιατροδικαστής.* Τώρα πια που είχε ξαναβρεί τις δυνάμεις της, το μυαλό της άρχισε να παίρνει υπερφυσικά γρήγορες στροφές.

«Πρέπει», είπε, «να τηλεφωνήσουμε στην αστυνομία. Ο ταξίαρχος Νταλγκλίζ μας έδωσε ένα νούμερο. Το θυμάστε;» Η Κάντις κούνησε αρνητικά το κεφάλι της. «Ούτε κι εγώ. Ούτε καν μου πέρασε από το μυαλό πως θα μπορούσαμε να το χρειαστούμε. Τόσο ο ίδιος όσο κι εκείνος ο άλλος αστυνομικός ήταν συνέχεια επιτόπου. Θα πάω να τον βρω».

Η Κάντις όμως με το κεφάλι ριγμένο κατά πίσω, με το πρόσωπο πανί, μ' όλα τα χαρακτηριστικά που την έκαναν μοναδική να έχουν χαθεί και να μην είναι πια παρά μια μάσκα με δέρμα και οστά, είπε:

«Όχι! Μη φεύγεις. Δεν αισθάνομαι άσχημα, αλλά νομίζω ότι πρέπει να μείνουμε και οι δυο εδώ. Έχω στην τσέπη μου το κινητό μου. Πάρ' το και κάλεσε κάποιον στον πύργο. Πάρε πρώτα στο γραφείο και μετά τον Τζωρτζ. Πες του να πάρει τηλέφωνο τον Νταλγκλίζ. Ο ίδιος να μην έρθει εδώ. Κανείς τους να μην έρθει. Δεν θα αντέξω να μαζευτούν πολλοί, δεν θα αντέξω τις ε-

ρωτήσεις, την περιέργεια, τον οίκτο τους. 'Όλ' αυτά θα τα υπο-
στώ, αλλά όχι τώρα».

Ήδη η Λέτυ τηλεφωνούσε στο γραφείο. Δεν απάντησε κα-
νείς κι έτσι πήρε τον Τζωρτζ. Ακούγοντας και περιμένοντας α-
πάντηση είπε:

«Ο ίδιος, έτσι κι αλλιώς, δεν θα πρέπει να έρθει εδώ. Τα ξέρει
αυτά. Το σπίτι θεωρείται πια τόπος εγκλήματος».

«Τι εγκλήματος;» ρώτησε με κοφτή φωνή η Κάντις.

Ο Τζωρτζ ακόμη δεν είχε απαντήσει.

«Μπορεί», είπε η Λέτυ, «να είναι αυτοκτονία. Δεν θεωρείται
και η αυτοκτονία έγκλημα;»

«Μοιάζει με αυτοκτονία; μοιάζει; μοιάζει;»

Στενοχωρημένη η Λέτυ σκέφτηκε: *Μα γιατί πράγμα τσακωνό-
μαστε τώρα;* Είπε όμως ήρεμα:

«Δίκιο έχετε. Τίποτα δεν ξέρουμε. Αλλά και ο ταξίαρχος
Νταλγκλίσ δεν θα θέλει να μαζευτούν εδώ πολλοί. Θα καθίσου-
με εδώ και θα περιμένουμε».

Επιτέλους η Λέτυ άκουσε τη φωνή του Τζωρτζ να απαντάει
στο κινητό.

«Σας παίρνω», του είπε, «από το Στόουν Κότατζ. Είναι και η
Κάντις μαζί μου. Βρήκαμε τον Ρόμπιν Μπόιτον νεκρό μέσα
στον παλιό καταψύκτη. Μπορείτε να τηλεφωνήσετε αμέσως
στον ταξίαρχο Νταλγκλίσ; Καλύτερα μην πείτε τίποτα σε κανέ-
ναν άλλο πριν έρθει ο ίδιος εδώ. Και ούτε κι εσείς να έρθετε. Και
μην αφήσετε να έρθει κανένας».

Ο Τζωρτζ ρώτησε κοφτά:

«Τον Μπόιτον νεκρό; Είστε σίγουρες πως είναι όντως νεκρός;»

«Εντελώς, Τζωρτζ. Δεν μπορώ τώρα να σας εξηγήσω. Πάρ-
τε τον Νταλγκλίσ. Ναι, εντάξει είμαστε. Σοκαρισμένες αλλά ε-
ντάξει».

«Παίρνω τον Νταλγκλίσ». Το τηλέφωνο έκλεισε.

Καμά τους δεν μίλησε. Μέσα στη σιωπή το μόνο που άκουγε
η Λέτυ ήταν οι ταραγμένες ανάσες τους. Κάθονταν στις δυο κα-
ρέκλες της κουζίνας βουβές. Η ώρα περνούσε, ατέλειωτη, ακα-
θόριστη. Και ύστερα είδαν πρόσωπα να περνάνε έξω από το α-
πέναντι παράθυρο. Είχε φτάσει η αστυνομία. Η Λέτυ περίμενε

πως θα έμπαιναν κατευθείαν, όμως άκουσε να χτυπάνε στην πόρτα και αφού έριξε ένα βλέμμα στο πέτρινο πρόσωπο της Κάντις, πήγε και άνοιξε. Ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ μπήκε μέσα και πίσω του η επιθεωρητής Μίσκιν και ο υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ. Προς μεγάλη της έκπληξη, ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ δεν πήγε κατευθείαν στον καταψύκτη, αλλά ενδιαφέρθηκε πρώτα για τις δυο γυναίκες. Πήγε στο μπουφέ, πήρε δυο κούπες, τις γέμισε ως επάνω με νερό της βρύσης και τους τις έδωσε. Η Κάντις ακούμπησε την κούπα πάνω στο τραπέζι, η Λέτυ όμως ένωσε πως διψούσε απελπιστικά και την άδειασε. Κατάλαβε πως ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ τις περιεργαζόταν και τις δύο.

«Πρέπει να κάνω κάποιες ερωτήσεις», είπε. «Υποστήκατε και οι δυο ένα φοβερό σοκ. Νιώθετε σε θέση να απαντήσετε;»

Η Κάντις κοιτάζοντάς τον ψύχραμα του είπε:

«Απολύτως, σας ευχαριστούμε».

Και η Λέτυ μουρμούρισε να.

«Καλύτερα τότε να πάμε στο διπλανό δωμάτιο. Έρχομαι σ' ένα λεπτό».

Η επιθεωρητής Μίσκιν πήγε μαζί τους στο καθιστικό. Όστε λοιπόν, σκέφτηκε η Λέτυ, δεν πρόκειται να μας αφήσει μόνες πριν ακούσει τι θα πούμε, και ύστερα αναρωτήθηκε αν ήταν οξυδερκής ή εξαιρετικά καχύποπτη. Αν ήθελαν να μαγειρέψουν με την Κάντις ένα παραμύθι από κοινού για το τι είχαν κάνει, όλος ο χρόνος ήταν δικός τους πριν έρθει η αστυνομία.

Κάθισαν στον δρύινο καναπέ. Η επιθεωρητής Μίσκιν πήγε κι έφερε δυο καρέκλες από το τραπέζι και τις έβαλε απέναντί τους. Πριν καθίσει, τις ρώτησε:

«Μήπως θέλετε να σας φτιάξω κάτι; Τσάι, καφέ; Θα μπορούσε η μισ Γουέστχολ να μου πει πού θα βρω τα χρειώδη».

Η φωνή της Κάντις ακούστηκε τραχιά κι αλύγιστη:

«Δεν θέλω τίποτα, σας ευχαριστώ. Το μόνο που θέλω είναι να βγω από δω μέσα».

«Δεν πρόκειται να αργήσει ο ταξίαρχος Νταλγκλίσ».

Πράγματι δεν άργησε. Δεν είχε προλάβει να τελειώσει τη φράση της κι εκείνος είχε μπει και είχε καθίσει σε μια καρέκλα, ακριβώς απέναντί τους. Στην άλλη κάθισε η επιθεωρητής Μί-

σκιν. Ο Νταλγκλίζ, μόλις λίγα μέτρα μακριά τους, ήταν το ίδιο χλωμός με την Κάντις, ήταν όμως αδύνατον να διαβάσεις τι κρυβόταν πίσω από το αινιγματικό, αδρό του πρόσωπο. Όταν άρχισε να μιλάει, η φωνή του ήταν ευγενική, μιλούσε σχεδόν με συμπάθεια, όμως η Λέτυ δεν είχε καμιά αμφιβολία ότι οι ιδέες που γέμιζαν το μυαλό του δεν είχαν καμιά σχέση με τη συμπόνια.

«Πως έγινε», τις ρώτησε, «και ήρθατε σήμερα το πρωί στο Στόουν Κότατζ;»

Την απάντηση ανάλαβε να τη δώσει η Κάντις.

«Ψάχναμε να βρούμε τον Ρόμπιν. Μας τηλεφώνησε γύρω στις δέκα παρά είκοσι ο συνεταίρος του και μας είπε πως δεν κατάφερε να επικοινωνήσει μαζί του από χθες το πρωί, και ανησυχούσε. Πρώτη ήρθε η κυρία Φρένσαμ και βρήκε τα απομεινάρια του φαγητού στο τραπέζι της κουζίνας, το αυτοκίνητό του στην αλέα κι επίσης το κρεβάτι του όπου δεν φαινόταν να έχει κοιμηθεί. Έτσι ήρθαμε πάλι μαζί να κάνουμε μια πιο ενδελεχή έρευνα».

«Είχε καμιά από τις δυο σας την υποψία ότι μπορεί ο Ρόμπιν Μπόιτον να είναι μέσα στον καταψύκτη;»

Την ερώτηση, σαφώς απροσχημάτιστη, την έκανε χωρίς να ζητήσει συγγνώμη. Η Λέτυ ευχήθηκε να κρατήσει η Κάντις την ψυχραιμία της και η ίδια περιορίστηκε σ' ένα απλό «όχι», που το είπε κοιτάζοντας κατάματα τον Νταλγκλίζ, ο οποίος, κατά τη γνώμη της, την πίστεψε.

Η Κάντις δεν απάντησε αμέσως και ο Νταλγκλίζ περίμενε.

«Φυσικά και όχι», είπε. «Διαφορετικά θα τρέχαμε αμέσως να κοιτάξουμε στον καταψύκτη. Ψάχναμε να βρούμε έναν άνθρωπο ζωντανό, δεν ψάχναμε για πτώμα. Εγώ τουλάχιστον πίστευα ότι ο Ρόμπιν δεν θα αργούσε να επιστρέψει, αλλά η απουσία του μ' έβαλε σε σκέψεις, γιατί ήξερα πως δεν είναι ο άνθρωπος που κόβει βόλτες στις εξοχές και νομίζω πως ψάχναμε να βρούμε κάποιο σημάδι από το οποίο να καταλάβουμε πού μπορεί να είχε πάει».

«Ποια από σας άνοιξε τον καταψύκτη;»

«Εγώ», είπε η Λέτυ. «Το παλιό οφίς, ο χώρος εδώ δίπλα, ήταν το τελευταίο που ψάξαμε. Η Κάντις είχε μπει στο κελάρι κι εγώ μηχανικά, σχεδόν αφηρημένα, σήκωσα το καπάκι. Είχαμε

πρώτα ψάξει όλες τις ντουλάπες και στο Ρόουζ Κότατζ και εδώ, καθώς και τις δυο παράγκες των κήπων και φαντάζομαι πως το άνοιγμα του καταψύκτη ήρθε σαν μια φυσική συνέχεια».

Ο Νταλγκλίζ δεν έλεγε τίποτα. Η Λέτυ σκέφτηκε: *άραγε θα μας πει πως όταν ψάχνει κανείς σε ντουλάπες και καταψύκτες μάλλον δεν ψάχνει για άνθρωπο εν ζωή*; Εκείνη πάντως του είχε δώσει τις εξηγήσεις της. Δεν ήταν βέβαιη πως ακούγονταν πειστικές, ακόμα και στα δικά της αυτιά, αλλά αυτή ήταν η αλήθεια και δεν είχε τίποτε άλλο να προσθέσει. Η Κάντις προσπάθησε να εξηγήσει.

«Ούτε καν πέρασε από το μυαλό μου», είπε, «πως θα μπορούσε ο Ρόμπιν να είναι νεκρός, και ούτε καμιά από τις δυο μας μίλησε για τέτοια πιθανότητα. Εγώ πήρα την πρωτοβουλία και αφού ξεκινήσαμε να ψάχνουμε σε ντουλάπες και κάναμε ενδελεχή έρευνα, υποθέτω ότι, όπως είπε και η Λέτυ, μας φάνηκε φυσικό να συνεχίσουμε. Εγώ μπορεί στο βάθος του μυαλού μου να είχα μια υποψία για ατύχημα, αλλά αυτή τη λέξη δεν την εκστομίσαμε ποτέ».

Ο Νταλγκλίζ και η επιθεωρητής Μίσκιν σηκώθηκαν.

«Σας ευχαριστώ», είπε ο Νταλγκλίζ, «και τις δυο σας. Πρέπει να βγείτε από δω. Δεν θα σας ενοχλήσω άλλο επί του παρόντος. Φοβάμαι», είπε στην Κάντις, «ότι προς το παρόν και μάλλον για κάποιες μέρες, θα αναγκαστούμε να σφραγίσουμε το Στόουν Κότατζ».

«Ως τόπο εγκλήματος;» ρώτησε η Κάντις.

«Ως τόπο ανεξήγητου θανάτου. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ μου είπε πως υπάρχουν δωμάτια για σας και τον αδελφό σας στον πύργο. Λυπάμαι για την αναστάτωση, είμαι όμως βέβαιος ότι αντιλαμβάνεστε την αναγκαιότητα. Θα έρθει εδώ ιατροδικαστής και η σήμανση, αλλά θα ληφθεί πρόνοια ώστε να μην υπάρξουν ζημιές».

«Μπορείτε, σε ό,τι με αφορά, να φέρετε το σπίτι τούμπα. Εγώ τέλειωσα μαζί του».

Εκείνος, σαν να μην άκουσε, συνέχισε.

«Θα σας συνοδεύσει η επιθεωρητής Μίσκιν για να πάρετε ό,τι χρειάζεστε μαζί σας στον πύργο».

Ὡστε λοιπόν, σκέφτηκε η Λέτυ, είμαστε υπό επιτήρηση. Τι φοβόταν ο Νταλγκλίζ; Πως θα το έσκαγαν; Σκέφτηκε όμως πως δεν ήταν σωστή. Ο Νταλγκλίζ τους είχε φερθεί με πολλή καλοσύνη κι ευγένεια. Αλλά πάλι και τι θα κέρδιζε αν τους είχε φερθεί διαφορετικά;

Η Κάντις σηκώθηκε όρθια.

«Μπορώ», είπε, «να μαζέψω μόνη μου τα πράγματά μου. Ο αδελφός μου μπορεί να μαζέψει τα δικά του, υπό επιτήρηση βέβαια. Εγώ δεν έχω την πρόθεση να πάω να ψαχουλεύω στο δωμάτιό του».

Ήρρεμα ο Νταλγκλίζ της είπε:

«Θα σας ειδοποιήσω πότε θα μπορέσει να έρθει να πάρει ό,τι του χρειάζεται. Η επιθεωρητής Μίσκιν θα σας βοηθήσει τώρα».

Ανέβηκαν ακολουθώντας την Κάντις και οι τρεις, καθώς η Λέτυ βρήκε ευτυχώς έτσι μια δικαιολογία για να απομακρυνθεί από το παλιό οφίς. Όταν έφτασαν στην κρεβατοκάμαρά της, η Κάντις τράβηξε μια βαλίτσα από την ντουλάπα, η επιθεωρητής Μίσκιν όμως τη σήκωσε και την έβαλε στο κρεβάτι. Η Κάντις άρχισε να παίρνει ρούχα από τα συρτάρια και τις ντουλάπες, να τα διπλώνει με επιδεξιότητα και να τα βάζει στη βαλίτσα: ζεστά πουλόβερ, παντελόνια, πουκάμισα, εσώρουχα, νυχτικά και παπούτσια. Πήγε στο μπάνιο και γύρισε με το νεσεσέρ της. Χωρίς να ρίξει ούτε μια ματιά πίσω της ετοιμάστηκαν να φύγουν.

Ο ταξίαρχος Νταλγκλίζ και ο υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ βρίσκονταν στο παλιό οφίς και ήταν φανερό ότι περίμεναν να τις δουν να φεύγουν. Το καπάκι του καταψύκτη ήταν κλειστό. Η Κάντις τους έδωσε τα κλειδιά του σπιτιού. Ο υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ υπέγραψε μια απόδειξη και η είσοδος του σπιτιού έκλεισε πίσω τους. Η Λέτυ είχε στήσει αυτή κι άκουσε την πόρτα να κλειδώνει.

Σιωπηλά, μ' ανάμεσά τους την επιθεωρητή Μίσκιν, ρούφηξαν βαθιά μέσα τους τον γλυκό, υγρό, πρωινό αέρα και, αμίλητες πάντοτε, πήραν το δρόμο για τον πύργο.

ΚΑΘΩΣ πλησίαζαν την κεντρική είσοδο του πύργου, η επιθεωρητής Μίσκιν έκανε λίγο πίσω και με τακτ έστρεψε αλλού το βλέμμα της, σαν να ήθελε να δείξει ότι δεν τις έφερε με αστυνομική συνοδεία στον πύργο. Αυτό έδωσε στην Κάντις την ευκαιρία να ψιθυρίσει στα γρήγορα στη Λέτυ.

«Μη συζητήσετε τίποτα. Μόνο τα γεγονότα πέστε τους».

Της ήρθε να απαντήσει πως δεν είχε πρόθεση να κάνει κάτι παραπάνω, αλλά το μόνο που πρόλαβε να ψιθυρίσει ήταν ένα «μα φυσικά».

Πρόσεξε πως η Κάντις φρόντισε αμέσως να αποφύγει τις συζητήσεις, λέγοντας πως ήθελε να δει πού θα κοιμόταν. Η Ελένα αμέσως πήγε κοντά της και εξαφανίστηκαν και οι δυο μαζί προς την ανατολική πτέρυγα, η οποία, με τη Φλάβια να έχει ήδη μετακομίσει εκεί λόγω τους σφραγίσματος της πτέρυγας των ασθενών, κινδύνευε να καταντήσει δυσάρεστα πολυσύχναστη. Ο Μάρκους, ύστερα από τηλεφωνική άδεια του Νταλγκλίζ, πήγε στο Στόουν Κότατζ να πάρει ό,τι ρούχα και βιβλία χρειαζόταν, και ύστερα πήγε και βρήκε την αδελφή του στην ανατολική πτέρυγα. Όλοι με ηρεμία προσπαθούσαν να βοηθήσουν. Κανείς δεν έκανε αδιάκριτες ερωτήσεις, αλλά όσο περνούσε η ώρα, ο αέρας άρχιζε να βουίζει από βουβές παρατηρήσεις και ερωτηματικά, με κυρίαρχο το ερώτημα γιατί να ανοίξει η Λέτυ το καπάκι του καταψύκτη. Αφού, στο τέλος, κάποιος σίγουρα θα το έλεγε, η Λέτυ όλο και πιο πολύ αισθανόταν πως έπρεπε να σπάσει τη σιωπή της, παρά τη συμφωνία που είχε κάνει με την Κάντις.

Η ώρα κόντευε μία το μεσημέρι και δεν είχαν κανένα νέο από τον ταξίαρχο Νταλγκλίζ ή κάποιο δικό του. Τέσσερις μόνο από τους ανθρώπους του σπιτιού κάθισαν να φάνε στην τραπεζαρία. Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ, η Ελένα, η Φλάβια και η Λέτυ. Η Κάντις είχε ζητήσει να της πάνε ένα δίσκο με το φαγητό το δικό της και του Μάρκους στο δωμάτιό της. Όταν ήταν ημέρες χειρουργείου, ο Τσάντλερ-Πάουελ έτρωγε μεσημεριανό αργότερα μαζί με την ομάδα του, μερικές φορές δεν έτρωγε καθόλου και άλλες, όπως σήμερα, έτρωγε μαζί με όλους στην τραπεζα-

ρία. Η Λέτυ μερικές φορές ένιωθε δυσάρεστα που το υπηρετικό προσωπικό δεν έτρωγε μαζί τους, ήξερε όμως ότι ο Ντιν θα θεωρούσε κατώτερο της θέσης του, ως σεφ, να πρέπει να τρώει μαζί μ' εκείνους για τους οποίους μαγειρεύει. Ο ίδιος και η Κιμ, μαζί με τη Σάρον, έτρωγαν αργότερα στο διαμέρισμά τους.

Το φαγητό ήταν απλό, το πρώτο πιάτο ήταν μινεστρόνε και ακολουθούσε τερίνα χοιρινή και πάπιας, ψητές πατάτες και σαλάτα εποχής. Τη στιγμή που η Φλόβια ρώτησε, καθώς έπαιρνε σαλάτα, αν ήξερε κανείς πότε θα έπρεπε να περιμένουν την αστυνομία να τους επισκεφτεί, η Λέτυ, με μια αδιαφορία που και στην ίδια ακούστηκε αφύσικη, πετάχτηκε και είπε:

«Δεν μας είπαν τίποτα την ώρα που ήμαστε στο Στόουν Κότατζ. Φαντάζομαι πως είναι απασχολημένοι με την εξέταση του καταψύκτη. Ίσως να τον πάρουν κιόλας. Δεν μπορώ να εξηγήσω πώς και σήκωσα το καπάκι. Βγαίναμε, και το έκανα μηχανικά, ίσως από περιέργεια και μόνο».

«Καλά που το κάνετε», είπε η Φλόβια. «Θα έμενε μέρος εκεί μέσα και η αστυνομία θα τον έψαχνε στις εξοχές. Στο κάτω κάτω, γιατί θα άνοιγαν τον καταψύκτη εφόσον δεν έψαχναν για πτώμα; Τι λόγο θα είχε ο οιοσδήποτε να τον ανοίξει;»

Ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ έσιμξε τα φρύδια, αλλά δεν σχολίασε. Μεσολάβησε ένα διάστημα σιωπής, μέχρι που μπήκε η Σάρον για να πάρει τα άδεια πιάτα της σούπας. Το διάστημα που καθόταν χωρίς να κάνει τίποτα την είχε κουράσει, και έτσι είχε καταδεχτεί να κάνει λίγες δουλειές του σπιτιού. Φτάνοντας στην πόρτα, στάθηκε και με μια απρόσμενη για κείνη ζωντάρια είπε:

«Μπορεί να κυκλοφορεί στο χωριό ελεύθερος ένας κατά συρροή δολοφόνος και να μας έχει για ξέκαμα έναν-έναν. Διάβασα ένα βιβλίο της Άγκαθα Κρίστι που αναφέρεται σε κάτι τέτοιο. Ήταν όλοι απομονωμένοι σ' ένα νησί και ο κατά συρροή δολοφόνος ήταν ανάμεσά τους. Στο τέλος, μόνο ένας έμεινε ζωντανός».

Η Φλόβια της είπε με αυστηρότητα:

«Μη γίνεσαι γελοία, Σάρον. Εσένα σου φαίνεται ο φόνος της μισ Γκράντουιν σαν δουλειά δολοφόνου κατά συρροή; Αυτοί οι άνθρωποι έχουν πάντοτε έναν ίδιο τρόπο δράσης. Και για ποιο

λόγο ένας τέτοιος δολοφόνος θα έβαζε το πτώμα στον καταψύκτη; Μπορεί όμως ο δικός σου κατά συρροή δολοφόνος να έχει μανία με τους καταψύκτες και τώρα που μιλάμε να ψάχνει να βρει έναν για να βολέψει το επόμενο θύμα του».

Η Σάρον πήγε να απαντήσει, αλλά βλέποντας το βλέμμα του Τσάντλερ-Πάουελ το ξανασκέφτηκε, βγήκε λοιπόν κι έκλεισε την πόρτα με το πόδι της. Όλοι έμειναν αμίλητοι. Η Λέτυ κατάλαβε πως η γενική αίσθηση ήταν πως αν τα σχόλια της Σάρον ήταν άτοπα, η αντίδραση της Φλάβια δεν πήγαινε πίσω. Ο φόνος ήταν ένα έγκλημα που σαν μiasma άλλαζε ανεπαίσθητα τις σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους. Σχέσεις που μπορεί να μην ήταν πολύ στενές, ήταν όμως εύκολες και άνετες, να, όπως για παράδειγμα, πρώτα τη σχέση της με την Κάντις και τώρα με τη Φλάβια. Δεν ήταν πως υπήρχαν έντονες υποψίες, πιο πολύ ήταν ζήτημα μιας γενικευμένης δυσάρεστης ατμόσφαιρας, μιας διογκούμενης συνειδητοποίησης πως κανείς δεν ήξερε τίποτα για τους άλλους ανθρώπους, για το τι σκέφτονταν οι άλλοι άνθρωποι. Για τη Φλάβια όμως ανησυχούσε. Καθώς η σουίτα της στη δυτική πτέρυγα της είχε απαγορευτεί, είχε αποκτήσει τη συνήθεια να κάνει μόνη της περιπάτους στους κήπους ή στην αλέα με τις φλαμουριές με κατεύθυνση προς τους μονόλιθους. Όταν γύριζε, τα μάτια της ήταν τόσο πρησμένα και τόσο κόκκινα, που ήταν αδύνατο να πεις πως έφταιγε ο τσουχτερός αέρας ή μια ξαφνική μπόρα. Ίσως, έλεγε η Λέτυ, να μην ήταν περιέργο που η Φλάβια έδειχνε πιο πληγωμένη από τους άλλους για το θάνατο της μισ Γκράντουν. Τόσο αυτή όσο και ο Τσάντλερ-Πάουελ είχαν χάσει μια ασθενή τους. Αυτό ήταν και για τους δυο μια επαγγελματική καταστροφή. Άσε που υπήρχαν κι εκείνες οι φήμες για σχέση της με τον Τζωρτζ. Όσο βρίσκονταν στον πύργο, η στάση τους ήταν πάντοτε χειρουργού και προϊσταμένης χειρουργείου, μερικές φορές υπερβολικά επαγγελματικές. Είναι σίγουρο πως αν κοιμούνταν μαζί στον πύργο, κάποιος θα τους είχε πάρει χαμπάρι. Παρά ταύτα η Λέτυ αμφέβαλλε αν οι μεταπτώσεις, η ασυνήθιστη επιθετικότητα, οι μοναχικοί περίπατοι δεν είχαν κι άλλη αιτία εκτός από το θάνατο μιας ασθενούς.

Όσο προχωρούσε η μέρα, τόσο γινόταν πιο ξεκάθαρο για τη

Λέτν ότι αυτός θάνατος δημιουργούσε πιο πολύ μια συγκαλυμμένη περιέργεια, παρά φόβο ή ανησυχία. Τον Ρόμπιν Μπόιτον, εκτός από τα ξαδέλφια του, οι άλλοι δεν τον γνώριζαν καλά, αλλά και όσοι τον γνώριζαν δεν τον εκτιμούσαν καθόλου. Τουλάχιστον, είχε την κομπόχη να πεθάνει εκτός πύργου. Κανείς τους βέβαια δεν θα εκφραζόταν τόσο ωμά και τόσο κυνικά. Εξάλλου, τα εκατό μέτρα που χώριζαν τον πύργο από το Στόουν Κότατζ δημιουργούσαν μια ψυχολογική αλλά και πραγματική απόσταση από ένα πτώμα που οι περισσότεροι το φαντάστηκαν μεν αλλά δεν το είδαν με τα μάτια τους. Ένιωθαν πως είναι πιο πολύ θεατές παρά πρόσωπα της τραγωδίας. Αμέτοχοι στη δράση. Ένιωθαν πως ο Νταλγκλίζ και η Μονάδα του, χωρίς λόγο, τους κρατούσαν μακριά κι ενώ συνέχεια έπαιρναν από αυτούς πληροφορίες, σε αντάλλαγμα τους έδιναν ψίχουλα. Ο Μογκ, που λόγω δουλειάς στους κήπους και σε όλο το κτήμα, μπορούσε να περιφέρεται κοντά στην πύλη τούς είχε τροφοδοτήσει με ψήγματα. Τους είχε αναφέρει πως είχε έρθει πάλι η σήμανση, ο φωτογράφος, η δρ Γκλένιστερ, και τέλος πως ο σάκος με το πτώμα ένα κουβάρι πήρε πάνω στο φορείο το μονοπάτι του σπιτιού με κατεύθυνση την απαίσια νεκροφόρα. Με μόνο αυτές τις ειδήσεις η παρέα του πύργου προετοιμάστηκε για να αντιμετωπίσει την επάνοδο του Νταλγκλίζ και της ομάδας του.

[10]

Ο ΝΤΑΛΓΚΛΙΣ ήταν απασχολημένος στο Στόουν Κότατζ κι έτσι ανέθεσε στην Κέιτ και στον Μπέντον να ξεκινήσουν τις ανακρίσεις. Η ώρα είχε πάει τρεις και μισή όταν έφτασαν για να ξεκινήσουν και, πάντα με τη συγκατάθεση του Τσάντλερ-Πάουελ, χρησιμοποίησαν τη βιβλιοθήκη για τις περισσότερες συνεντεύξεις. Τα αποτελέσματα αυτών των πρώτων λίγων ωρών ήταν απογοητευτικά. Η δρ Γκλένιστερ δεν θα μπορούσε να πει με ακρίβεια ποια ήταν η ώρα του θανάτου πριν γίνει η νεκροψία, αλλά αν οι πρώτες εκτιμήσεις της ήταν σωστές, θα μπορούσαν να θεωρήσουν ότι ο Μπόιτον είχε πεθάνει την προηγούμενη ανάμε-

σα στις δύο και στις έξι το απόγευμα. Το γεγονός πως δεν πρόφτασε να πλύνει τα πιάτα του μετά το γεύμα του, το οποίο βέβαια μάλλον για μεσημεριανό έμοιαζε παρά για πρωινό, δεν βοηθούσε και πολύ, καθώς μέσα στο νεροχύτη υπήρχαν άπλυτα πιατικά και δύο κατσαρόλες που, όπως όλα έδειχναν, βρισκόταν εκεί από το προπερασμένο βράδυ.

Η Κέιτ αποφάσισε να ρωτήσει όλους πού βρίσκονταν την προηγούμενη από τη μία το μεσημέρι μέχρι την ώρα του δείπνου, δηλαδή στις οκτώ. Σχεδόν όλοι μπορούσαν να προβάλουν ένα άλλοθι για ένα μέρος του χρόνου, κανείς όμως και για τις επτά ώρες συνολικά. Τα απογεύματα γενικώς αποτελούσαν μια χρονική στιγμή όπου ο καθένας ήταν ελεύθερος να επιδοθεί στα ενδιαφέροντά του ή τις προτιμήσεις του, κι έτσι όλοι είχαν βρεθεί μόνοι τους για κάποια ώρα, είτε στον πύργο είτε στον κήπο. Ο Μάρκος Γουέστχολ είχε πεταχτεί με το αυτοκίνητο ως το Μπόρμουθ για χριστουγεννιάτικα ψώνια, είχε φύγει αμέσως μετά το μεσημεριανό φαγητό και είχε γυρίσει κοντά στις επτά και μισή. Η Κέιτ ένιωθε πως οι υπόλοιποι του σπιτιού σκέφτηκαν πως ήταν κάπως περίεργο, κάθε φορά που έπρεπε να δοθούν εξηγήσεις για κάποιον θάνατο, ο Μάρκος Γουέστχολ να είχε την τύχη να είναι απών. Η αδελφή του είχε συνεργαστεί με τη Λέτυ στο γραφείο το πρωί και μετά το φαγητό είχε γυρίσει στο Στόουν Κότατζ για να κάνει κηπουρική. Είχε σκουπίσει τα ξερά φύλλα, τα είχε στοιβάξει στον κάδο του κομποστ και είχε κλαδέψει τα ξερά κλαδιά των θάμνων, μέχρι που έπεσε το φως. Είχε μπει στο σπίτι, από την πόρτα του οφίς, την οποία άφησε ανοιχτή, κι έφτιαξε τσάι. Είχε δει το αυτοκίνητο του Μπόιτον παρκαρισμένο απ' έξω, αλλά τον ίδιο ούτε τον είδε ούτε τον άκουσε όλο το απόγευμα.

Ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ, η Φλάβια και η Ελένα είχαν μείνει στον πύργο, άλλοι στα διαμερίσματά τους και άλλοι στο γραφείο, αλλά τα μόνα σίγουρα άλλοθι που είχαν ήταν, όταν όλοι μαζί, ή έτρωγαν μεσημεριανό στην τραπεζαρία, ή έπαιρναν το τσάι τους στη βιβλιοθήκη ή δειπνούσαν στις οκτώ. Η Κέιτ διαίσθανθηκε ότι κι αυτοί αλλά και οι άλλοι είχαν ενοχληθεί που έπρεπε να είναι τόσο πολύ συγκεκριμένοι σε σχέση με τα ωράριά τους. Στο κάτω κάτω δεν ήταν γι' αυτούς παρά μια συνηθισμένη

μέρα. Ο Μογκ έλεγε πως σχεδόν όλο το απόγευμα το είχε περάσει στο ροδώνα και φυτεύοντας βολβούς τουλίπας στις μεγάλες γλάστρες του πάρκου. Κανείς δεν θυμόταν να τον είδε, εκείνος όμως ήταν πρόθυμος να φέρει τον κουβά με τους αφύτευτους ακόμα βολβούς, καθώς και τα ανοιγμένα φακελάκια που περιείχαν τους φυτεμένους. Ούτε η Κέιτ ούτε ο Μπέντον είχαν όρεξη να γίνουν ρεζίλι στα μάτια του, πηγαίνοντας και σκάβοντας στις γλάστρες για να ξεθάψουν τους βολβούς. Στην ανάγκη όμως θα το κάνανε κι αυτό.

Η Σάρον είχε πειστεί να περάσει ένα μέρος του απογεύματος ξεσκονίζοντας και γυαλίζοντας τα έπιπλα, και περνώντας την ηλεκτρική σκούπα στα χαλιά της μεγάλης σάλας, της εισόδου και της βιβλιοθήκης. Πράγματι, ο θόρυβος της σκούπας είχε νευριάσει τους υπόλοιπους, αλλά κανείς δεν μπορούσε να προσδιορίσει με ακρίβεια την ώρα. Ο Μπέντον επισήμανε πως μια ηλεκτρική σκούπα θα μπορούσε ν' ακούγεται χωρίς να χρησιμοποιείται. Η Κέιτ δυσκολεύτηκε να πάρει στα σοβαρά αυτή την επισήμανση. Η Σάρον είχε επίσης περάσει κάποια ώρα στην κουζίνα, βοηθώντας τον Ντιν και την Κίμπερλυ. Έδινε την κατάθεσή της με καλή θέληση, αλλά αργούσε να δώσει τις απαντήσεις και κοίταζε την Κέιτ συνεχώς με ένα εξεταστικό ενδιαφέρον και κάτι σαν συμπόνια, πράγμα που φάνηκε στην Κέιτ πιο αντιπαθητικό από την απροκάλυπτη εχθρότητα που περίμενε να αντιμετωπίσει.

Τελικά, αργά το απόγευμα, κατάλαβαν πως δεν προχωρούσαν αρκετά. Όλοι οι ένοικοι του πύργου είχαν απολύτως τη δυνατότητα να έχουν περάσει από το Στόουν Κότατζ, ακόμα και ο Μάρκους, καθώς πήγαινε στο Μπόρμουθ. Πώς όμως θα μπορούσε ο οποιοσδήποτε άλλος, εκτός από τους Γουέστχολ, να έχει παρασύρει τον Ρόμπιν μέσα στο Κότατζ, να τον έχει σκοτώσει και να έχει επιστρέψει χωρίς να γίνει αντιληπτός στον πύργο, αποφεύγοντας και την ιδιωτική φρουρά; Φυσικά, ο υπ' αριθμόν ένας ύποπτος ήταν η Κάντις Γουέστχολ, η οποία σίγουρα διέθετε την απαιτούμενη μυϊκή δύναμη για να παραχώσει τον Μπόιτον στον καταψύκτη, αλλά ήταν πρόωρο να μιλάνε για κύριο ύποπτο, όταν ακόμα δεν ήταν βέβαιοι πως πρόκειται για φόνο.

Η ώρα είχε πάει πέντε σχεδόν, όταν κατάφεραν να πάνε στους Μπόστοκ. Η συζήτηση θα γινόταν στην κουζίνα, όπου η Κέιτ και ο Μπέντον κάθισαν αναπαυτικά σε χαμηλές πολυθρόνες κοντά στο παράθυρο, ενώ οι Μπόστοκ πήραν δυο από τις καρέκλες του τραπεζιού. Πριν καθίσουν έφτιαξαν τσάι και για τους τέσσερις και έστρωσαν με κάποια επισημότητα ένα χαμηλό τραπεζάκι μπροστά στους επισκέπτες, καλώντας τους να δοκιμάσουν τα μπισκοτάκια της Κιμ, ζεστά ακόμη από το φούρνο. Μια μυρωδιά υπέροχη, πλούσια και πικάντικη έβγαине από την ανοιχτή πόρτα του φούρνου. Τα μπισκοτάκια, καυτά που μόλις μπορούσες να τα πιάσεις, φίνα και τραγανά, ήταν μια απόλαυση. Η Κιμ, μ' ένα πρόσωπο ευτυχισμένου παιδιού, τους χαμογελούσε καθώς έτρωγαν και τους πίεζε να μην ντρέπονται – υπήρχαν μπόλικά. Ο Ντιν σέρβιρε το τσάι και η ατμόσφαιρα έγινε σπιτική, σχεδόν φιλική. Έξω ο αέρας μαζί με τη βροχή έπεφτε στα κλειστά τζάμια σαν ομίχλη και το σκοτάδι, όλο και πιο πυκνό, κάλυπτε τα πάντα, αφήνοντας μόνο ορατή τη γεωμετρία του κήπου με τα παρτέρια, ενώ ο φράχτης με τις ψηλές οξιές έγινε μια μακρινή ακαθόριστη μάζα. Μέσα όλα ήταν φως, χρώματα, ζεστασιά και η μυρωδιά από το τσάι και τα μπισκοτάκια σε σύλωνε.

Οι Μπόστοκ είχαν προβάλει ως άλλοθι ο ένας τον άλλον καθώς σχεδόν και τις είκοσι τέσσερις προηγούμενες ώρες τις είχαν περάσει μαζί, στην κουζίνα τις πιο πολλές. Επωφεληθήκαν μάλιστα από την προσωρινή απουσία του Μογκ, και είχαν πάει μαζί στο λαχανόκηπο και έκοψαν λαχανικά για το βραδινό. Ο Μογκ, βλέπεις, είχε την τάση να θυμώνει για όποιο κενό εμφανιζόταν στις προσεκτικά σχεδιασμένες σειρές του. Η Κιμ, εξάλλου, είχε σερβίρει τα δύο γεύματα και αργότερα είχε καθαρίσει το τραπέζι, παρουσία πάντοτε ή της μισ Κρέσετ ή της κυρία Φρένσαμ.

Οι Μπόστοκ έδειχναν σοκαρισμένοι αλλά όχι τόσο στενοχωρημένοι ή φοβισμένοι όσο περίμεναν η Κέιτ και ο Μπέντον. Τίσως αυτό, σκέφτηκε η Κέιτ, να οφειλόταν κατά ένας μέρος στο γεγονός ότι ο Μπόιτον δεν ήταν παρά ένας έκτακτος επισκέπτης, για τον οποίο δεν ήταν υπεύθυνοι. Ένας επισκέπτης, του οποίου οι σπάνιες εμφανίσεις, μακριά του να χαροποιούν τους

ενοίκους, αντιμετωπίζονταν, κυρίως από τον Ντιν, ως πηγή εκνευρισμού και πρόσθετης δουλειάς. Ο Μπόιτον εντυπωσίαζε βέβαια –όπως ήταν φυσικό άλλωστε για έναν νεαρό με τέτοιο παρουσιαστικό– ευτυχώς όμως η Κίμπεργλν ήταν ερωτευμένη με τον άντρα της, κι έτσι άπρωτη από την κλασική ομορφιά του, όσο για το Ντιν, ως αφοσιωμένος σύζυγος, κοίταζε να αποτελεί η κουζίνα του άβατο για τις ανεπιθύμητες παρουσίες. Και οι δυο έδειχναν πως δεν είχαν φοβηθεί ιδιαίτερα, ίσως επειδή ήταν πεπεισμένοι, κατά κάποιο τρόπο, πως ο θάνατος του Μπόιτον οφειλόταν σε ατύχημα.

Γνωρίζοντας πως δεν ήταν αναμειγμένοι οι ίδιοι, γεμάτοι περιέργεια, πολύ λίγο αναστατωμένοι και καθόλου λυπημένοι, φλυαρούσαν και η Κέιτ τους άφηνε να λένε. Στους Μπόστοκ, όπως και στους υπόλοιπους του σπιτιού, είχε λεχθεί πως είχε βρεθεί ο Μπόιτον νεκρός καθώς και το πού είχε βρεθεί. Τίποτα παραπάνω. Κι άλλωστε, τι άλλο είχαν να τους πουν προς το παρόν; Και ούτε υπήρχε λόγος να αφήσουν κάποιον στο σκοτάδι. Με λίγη τύχη θα μπορούσε η είδηση αυτού του θανάτου να μη φτάσει στον τύπο κι ούτε καν στο χωριό, αν ο Μογκ κρατούσε κλειστό το στόμα του, όμως αυτό θα ήταν ακατόρθωτο και ανώφελο να γίνει και με οποιονδήποτε του πύργου.

Η ώρα ήταν σχεδόν έξι όταν συνέβη μια σημαντική εξέλιξη. Για ένα διάστημα, η Κιμ είχε βυθιστεί σε σκέψεις κι ύστερα είπε:

«Τον κακομοιρή. Θα σκαρφάλωσε στον καταψύκτη κι έπεσε το καπάκι και τον έκλεισε μέσα. Τι του ήρθε να κάνει τέτοιο πράγμα; Μπορεί να έπαιζε κανένα χαζό παιχνίδι, σαν αυτό που κάνουν τα παιδιά για να προκαλέσουν. Η μαμά μου είχε σπίτι μια μεγάλη καλαθούνα, κάτι σαν μπαούλο μάλλον, κι εμείς τα παιδιά συνηθίζαμε να κρυβόμαστε εκεί μέσα. Γιατί όμως δεν σήκωσε το καπάκι;»

Ο Ντιν είχε ξεκινήσει να μαζεύει το τραπέζι.

«Δεν θα μπόρεσε», είπε, «θα είχε πέσει το μάνταλο. Δεν είναι όμως παιδάκι. Μεγάλη βλακεία. Και τι θάνατος! Θα 'σκασε. Μπορεί και να 'παθε καρδιακή προσβολή». Βλέποντας στο πρόσωπο της Κιμ την αγωνία, είπε ξανά: «Το πιο πιθανό αυτό είναι, καρδιακή προσβολή. Θα μπήκε από περιέργεια μέσα στον κατα-

ψύκτη, τον έπιασε πανικός όταν είδε πως δεν άνοιγε το μάνταλο και πέθανε. Γρήγορα και καλά. Ούτε είδηση δεν θα πήρε».

«Πιθανώς», είπε η Κέιτ. «Θα μάθουμε περισσότερα μετά τη νεκροψία. Σας είχε ποτέ παραπονεθεί για την καρδιά του, πως έπρεπε να προσέχει, ή κάτι σχετικό;»

Ο Ντιν κοίταξε την Κιμ η οποία έγνεψε αρνητικά.

«Σε μας όχι», είπε ο Ντιν. «Πώς άλλωστε; Δεν ερχόταν συχνά εδώ, ούτε που τον βλέπαμε ποτέ. Ίσως να ξέρουν οι Γουέστχολ. Είναι ξαδέλφια και έλεγε πως είχε έρθει για να τους δει. Η κυρία Φρένσαμ κάτι τον βάζει να πληρώνει, αλλά ο Μογκ λέει πως δεν πληρώνει το κανονικό ποσό. Λέει πως ο κύριος Μπόιτον το μόνο που ήθελε ήταν να περνάει φτηνές διακοπές».

«Δεν νομίζω», είπε η Κιμ, «πως θα ξέρει κάτι για την υγεία του η μις Κάντις. Ίσως ο κύριος Μάρκους που είναι γιατρός, αλλά δεν νομίζω ότι είχαν στενές σχέσεις. Άκουσα τη μις Κάντις να λέει στην κυρία Φρένσαμ πως ο Ρόμπιν Μπόιτον δεν έμπαινε ποτέ στον κόπο να τους πει πότε είχε πρόγραμμα να κλείσει το Ρόουζ Κότατζ, κι αν θέλετε τη γνώμη μου, δεν είχαν καμιά όρεξη να τον δουν. Ο Μογκ λέει πως είχαν κάτι οικογενειακές διαφορές, αλλά δεν ξέρει για ποιο λόγο».

«Αυτή τη φορά», είπε η Κέιτ, «ο κύριος Μπόιτον είπε ότι είχε έρθει εδώ για τη μις Γκράντουνιν».

«Δεν την είδε όμως, έτσι δεν είναι; Ούτε τώρα, ούτε όταν είχε έρθει πριν από δυο περίπου εβδομάδες. Φρόντισαν γι' αυτό ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και η αδελφή Χόλαντ. Εγώ δεν πιστεύω πως η μις Γκράντουνιν και ο κύριος Μπόιτον ήταν φίλοι. Δικά του λόγια μάλλον ήταν, για να φανεί σπουδαίος. Αλλά η ιστορία με τον καταψύκτη είναι παράξενη. Δεν ήταν καν στο δικό του σπίτι και όμως σαν να τον τραβούσε. Θυμάσαι, Ντιν, πόσες ερωτήσεις μας έκανε την τελευταία φορά που ήρθε εδώ για να μας δανειστεί λίγο βούτυρο; Δανεικό κι αγγύριο».

Σε αδιάφορο τόνο και προσπαθώντας να αποφύγει το βλέμμα του Ντιν, η Κέιτ ρώτησε:

«Και πότε έγινε αυτό;»

Ο Ντιν έριξε μια ματιά στη γυναίκα του.

«Τη νύχτα που ήρθε η μις Γκράντουνιν, την πρώτη φορά. Την

Τρίτη στις 27 Νοεμβρίου δεν ήταν; Οι φιλοξενούμενοι φέρουν δικά τους τρόφιμα κι ύστερα ψωνίζουν από το χωριό ή τρώνε έξω. Πάντα τους βάζω γάλα στο ψυγείο, τσάι, καφέ και ζάχαρη, αλλά αυτά είναι όλα κι όλα, εκτός αν παραγγείλουν ψώνια και τότε αναλαμβάνει και τα αγοράζει για λογαριασμό τους ο Μογκ. Ο κύριος Μπόιτον τηλεφώνησε και μου είπε ότι ξέχασε να φέρει βούτυρο κι αν μπορούσα να του δανείσω ένα πακέτο. Είπε πως θα ερχόταν ο ίδιος να το πάρει, εγώ όμως δεν ήθελα να χώσει τη μύτη του στην κουζίνα μου, έτσι του είπα ότι θα του το πάω εγώ. Η ώρα ήταν έξι και μισή κι από ό,τι έδειχνε το σπίτι, μόλις είχε φτάσει. Όλα του τα πράγματα ήταν χάμω στο πάτωμα της κουζίνας. Με ρώτησε αν είχε φτάσει η μισ Γκράντουιν και τότε θα μπορούσε να τη δει, εγώ όμως του απάντησα ότι δεν μπορούσα να κάνω συζητήσεις για τους ασθενείς και ας μιλούσε καλύτερα με την προϊσταμένη ή με τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ. Και ύστερα, δήθεν αδιάφορα, άρχισε να μου λέει για τον καταψύκτη – από τότε τον είχαν οι διπλανοί, αν ήταν ακόμα εν ενεργεία, αν τον χρησιμοποιούσε η μισ Γουέστχολ. Του είχα πει ότι ήταν παλιός και άχρηστος και πως κανείς δεν τον χρησιμοποιούσε. Είπα ακόμη ότι η μισ Γουέστχολ είχε ζητήσει από τον Μογκ να τον πετάξει, αλλά αυτός της είχε απαντήσει ότι δεν ήταν δική του δουλειά. Γι' αυτό υπήρχαν οι υπηρεσίες του δήμου, της είπε, και ας έπαιρνε η ίδια ή η μισ Κρέσετ τηλέφωνο. Ύστερα σταμάτησε τις ερωτήσεις και μου πρόσφερε μια μπίρα, αλλά εγώ δεν ήθελα να καθίσω να πίνω μαζί του – άλλωστε δεν είχα και καιρό. Έφυγα λοιπόν και γύρισα πίσω στον πύργο».

«Μα ο καταψύκτης», είπε η Κέιτ, «ήταν δίπλα, στο Στόουν Κότατζ. Πώς ήξερε γι' αυτόν; Θα πρέπει να ήταν σκοτάδι όταν έφτασε».

«Μάλλον θα τον είχε δει σε προηγούμενη επίσκεψη. Πήγαινε πού και πού στο Στόουν Κότατζ όταν βέβαια είχε πεθάνει πια ο γέρος. Το είχε κάνει θέμα πως οι Γουέστχολ ήταν ξαδέρφια του. Ή μπορεί να πήγε να σκαλίσει κάποια στιγμή που έλειπε η μισ Γουέστχολ. Εδώ οι άνθρωποι αφήνουν τις πόρτες τους ξεκλείδωτες».

Και η Κιμ συνέχισε:

«Υπάρχει μια πόρτα που από το παλιό οφίς βγάζει, περνώντας από τη σέρα, στον κήπο. Αυτή η πόρτα μπορεί να ήταν ανοιχτή. Ή μπορεί να είχε δει τον καταψύκτη από το παράθυρο. Περίεργο πράγμα όμως, τόσο ενδιαφέρον. Ένας παλιός καταψύκτης είναι. Ούτε καν που δουλεύει. Τα τίναξε τον Αύγουστο. Θυμάσαι, Ντιν; Θέλησες να βάλεις κυνήγι για να υπάρχει για τις αργίες και είδες πως δεν δούλεψε».

Επιτέλους, είχαν μια πίστα. Ο Μπέντον έριξε μια γρήγορη ματιά στην Κέιτ. Το πρόσωπό της ήταν ανέκφραστο, εκείνος όμως ήξερε πως σκέφτονταν το ίδιο πράγμα.

«Πότε», ρώτησε η Κέιτ, «χρησιμοποιήθηκε ο καταψύκτης για τελευταία φορά;»

«Δεν θυμάμαι», είπε ο Ντιν. «Κανείς δεν ανέφερε ότι δεν δουλεύει. Δεν τον χρησιμοποιούσαμε παρά μόνο για τις αργίες και όταν τύχαινε να έχει καλεσμένους ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ και μόνο όποτε τον χρειαζόμασταν. Μας φτάνει συνήθως ο καταψύκτης που έχουμε εδώ».

Η Κέιτ και ο Μπέντον σηκώθηκαν να φύγουν.

«Μιλήσατε καθόλου», ρώτησε η Κέιτ, «για το ενδιαφέρον που είχε δείξει ο κύριος Μπόιτον για τον καταψύκτη;» Οι Μπόστοκ κοιτάχτηκαν και ύστερα έγνεψαν έντονα αρνητικά. «Τότε σας παρακαλώ κρατήστε το αυστηρά για τον εαυτό σας. Μην πείτε λέξη για τον καταψύκτη σε κανέναν στον χώρο».

Με γουρλωμένα μάτια η Κιμ ρώτησε:

«Είναι σημαντικό;»

«Κατά πάσα πιθανότητα, όχι. Δεν ξέρουμε όμως προς το παρόν τι είναι και τι δεν είναι σημαντικό. Γι' αυτόν το λόγο δεν θέλω να πείτε τίποτα».

«Δεν θα πούμε», είπε η Κιμ. «Στο σταυρό που σας κάνω. Κι άλλωστε ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ δεν τα θέλει τα κουτσομπολιά κι εμείς δεν το κάνουμε ποτέ».

Μόλις είχαν σηκωθεί η Κέιτ και ο Μπέντον να φύγουν, κι ευχαριστούσαν τον Ντιν και την Κίμπερλυ για το τσάι και τα μπισκοτάκια, όταν χτύπησε το κινητό της Κέιτ. Άκουσε προσεκτικά, ευχαρίστησε και δεν είπε τίποτα μέχρι να βγουν έξω. Τότε είπε στον Μπέντον:

«Ο Νταλγκλίσ ήταν. Πρέπει να πάμε αμέσως στο Ολντ Πολίς Κότατζ. Θέλει να δώσει κατάθεση η Κάντις Γουέστχολ. Θα φτάσει εκεί σ' ένα τέταρτο. Μάλλον φαίνεται σαν κάτι να κινείται επιτέλους».

[11]

ΕΦΤΑΣΑΝ στο Ολντ Πολίς Κότατζ λίγο πριν βγει η Κάντις από την πύλη του πύργου. Η Κέιτ την έβλεπε από το παράθυρο, στητή και γεροδεμένη, να κοντοστέκεται προς στιγμινή στην άκρη του δρόμου, να κοιτάζει και από τις δυο μεριές κι ύστερα να τον διασχίζει με βήμα σταθερό. Οι ώμοι στιβαροί, συγχρονισμένοι με την κίνηση του κορμιού. Ο Νταλγκλίσ την υποδέχτηκε στην πόρτα, την οδήγησε σ' ένα κάθισμα στο τραπέζι και ο ίδιος με την Κέιτ πήραν θέση απέναντί της. Ο Μπέντον, με το σημειωματάριο στο χέρι, πήρε την τέταρτη καρέκλα και κάθισε στα δεξιά της πόρτας. Σκέφτηκε πως το σπορ ντύσιμο και τα τρισόλα παπούτσια έκαναν την Κάντις να μοιάζει με σύζυγο παπά της επαρχίας που πάει αποφασισμένη να πει δυο λόγια σ' έναν αμαρτωλό ενορίτη. Από τη θέση που καθόταν όμως, ο Μπέντον είδε το μοναδικό σημάδι του εκνευρισμού της. Ένα στιγμιαίο σφίξιμο των χειρών, που τα ακουμπούσε σταυρωμένα πάνω στα γόνατά της. Αυτά που είχε έρθει να τους πει τα είχε σκεφτεί καλά, όμως ο Μπέντον ήταν σίγουρος πως η Κάντις ήξερε ακριβώς τι είχε προετοιμαστεί να τους πει και με ποια συγκεκριμένη διατύπωση. Πριν προλάβει να μιλήσει ο Νταλγκλίσ, άρχισε την ιστορία της.

«Έχω μια εξήγηση για το τι συνέβη, ενδεχομένως, τι μου φαίνεται δυνατό, πιθανότατο θα έλεγα. Δεν με τιμά αυτή η ιστορία, αλλά νομίζω ότι πρέπει να τη μάθετε, ακόμη και αν τη θεωρήσετε άνευ σημασίας. Ο Ρόμπιν δεν αποκλείεται να ήθελε να πειραματιστεί ή να προβάρει μια γελοία ιδέα και το πράγμα κατέληξε τραγικά. Πρέπει να σας εξηγήσω, όμως έτσι θα αναγκαστώ να αναφερθώ σε οικογενειακά θέματα, άσχετα –αυτά καθαυτά– με το φόντο της Ρόντα Γκράντουν. Έχω εμπιστοσύνη πως ό,τι σας

πω θα μείνει απόρρητο, εφόσον διαπιστώσετε κι εσείς πως δεν έχει άμεση σχέση με το θάνατό της».

Τα λόγια του Νταλγκλίσ, χωρίς έμφαση, δήλωση μάλλον παρά προειδοποίηση, ήταν σταράτα:

«Το αν υπάρχει σχέση καθώς και το αν θα μπορούν να μην παραβιαστούν τα οικογενειακά σας θα το αποφασίσω εγώ. Δεν μπορώ να υποσχεθώ τίποτα προκαταβολικά, αυτό πρέπει να το γνωρίζετε».

«Λοιπόν πρέπει και γι' αυτό όπως για κάθε περίπτωση να έχουμε εμπιστοσύνη στην αστυνομία. Συγχωρέστε με, αλλά δεν είναι και τόσο εύκολο, σε μια εποχή που η οποιαδήποτε γαργαλιστική πληροφορία είναι χρυσός».

Ήρεμα ο Νταλγκλίσ της απάντησε:

«Οι αξιωματικοί μου δεν πουλάνε ειδήσεις στις εφημερίδες. Μήπως όμως, μς Γουέστχολ, χάνουμε την ώρα μας; Έχετε καθήκον να βοηθήσετε τις έρευνές μου και να μου γνωστοποιήσετε όποια πληροφορία έχετε που παρουσιάζει, ενδεχομένως, ενδιαφέρον. Δεν θέλουμε καθόλου να προκαλέσουμε χωρίς λόγο στενοχώριες κι έχουμε αρκετά προβλήματα ψάχνοντας να βρούμε σημαντικές πληροφορίες, ώστε να ασχολούμαστε με τις ασήμαντες. Αν ξέρετε πώς βρέθηκε το σώμα του Ρόμπιν Μπόιτον στον καταψύκτη, ή αν έχετε μια οποιαδήποτε πληροφορία που θα μπορούσε να βοηθήσει για να δοθεί απάντηση σ' αυτό το θέμα, καλά θα κάνατε να μας την πείτε και να τελειώνουμε».

Η παρατήρηση μπορεί να την έθιξε, αλλά δεν άφησε καθόλου να φανεί.

«Μερικά από αυτά που θα πω μπορεί να τα γνωρίζετε ήδη, μπορεί ο Ρόμπιν να σας είχε μιλήσει για τις σχέσεις του με την οικογένεια». Καθώς ο Νταλγκλίσ δεν απάντησε, η Κάντις συνέχισε. «Είναι, όπως του αρέσει να διαδίδει, πρώτος εξάδελφος δικός μου και τους Μάρκουζ. Η μητέρα του, η Σόφι, ήταν η μοναδική αδελφή του πατέρα μας. Τουλάχιστον, οι δυο τελευταίες γενιές ανδρών Γουέστχολ υποτιμούσαν και ενίοτε περιφρονούσαν τις θυγατέρες τους. Η γέννηση ενός αγοριού ήταν γιορτή, η γέννηση μιας κόρης, πένθος. Αυτή η προκατάληψη δεν έχει κλείψει εντελώς, ακόμα και σήμερα, αλλά στις περιπτώσεις του

πατέρα μου και του παππού μου άγγιζε το όρια της εμμονής. Δεν εννοώ πως υπήρξε σωματική βία ή εγκατάλειψη. Κάτι τέτοιο όχι, δεν υπήρξε. Είμαι όμως βεβαία ότι η μητέρα του Ρόμπιν λόγω συναισθηματικής παραμέλησης των γονέων, υπέφερε από αίσθημα κατωτερότητας και έλλειψη αυτοεκτίμησης. Δεν ήταν έξυπνη ή όμορφη ή ιδιαίτερα συμπαθητική, και από παιδί, όπως ήταν φυσικό, δημιουργούσε προβλήματα. Έφυγε από το σπίτι της μόλις μπόρεσε και αντλούσε ευχαρίστηση προσβάλλοντας τους γονείς της με την εντελώς έκφυλη ζωή που έκανε στις παρυφές της ποπ μουσικής σκηνής. Όταν παντρεύτηκε τον Κιθ Μπόιτον ήταν μόλις είκοσι ενός χρονών, και ειλικρινά δεν μπορούσε να έχει κάνει χειρότερη επιλογή. Μια φορά τον είδα και τον βρήκα αποκρουστικό. Ήταν ήδη έγκυος όταν παντρεύτηκαν, αλλά αυτό δεν ήταν παρά μια δικαιολογία και απόρησα γιατί δεν έκανε διακοπή κύησης. Θα θεώρησε, λέω, τη μητρότητα ένα ακόμα συνταρακτικό γεγονός. Ο Κιθ είχε μια επιφανειακή γοητεία, αλλά δεν είχα ποτέ γνωρίσει άνθρωπο πιο καιροσκόπο. Ήταν σχεδιαστής, τουλάχιστον αυτό διατυμπάνιζε, και κατά καιρούς δούλευε. Στα μεσοδιαστήματα έκανε διάφορες δουλειές του ποδαριού για να ζει, όπως τότε που άρχισε να πουλάει τηλεφωνικώς διπλά τζάμια. Τίποτα δεν κράταγε για πολύ. Η θεία μου δούλευε ως γραμματέας κι αυτή έφερνε βόλτα το σπίτι. Ο γάμος αυτός περιέργως κράτησε, κυρίως επειδή οικονομικά ο Κιθ εξαρτιόταν από αυτήν. Ίσως και να τον αγαπούσε. Τέλος πάντων, κατά τον Ρόμπιν, πέθανε από καρκίνο όταν ο ίδιος ήταν επτά χρονών και ο Κιθ βρήκε άλλη γυναίκα και μετανάστευσε στην Αυστραλία. Από τότε κανείς δεν άκουσε γι' αυτόν.

«Πότε άρχισε ο Ρόμπιν Μπόιτον», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «να έχει σχέσεις μαζί σας;»

«Όταν ο Μάρκους άρχισε να δουλεύει εδώ με τον Τσάντλερ-Πάουελ και φέραμε τον πατέρα μας στο Στόουν Κότατζ. Τότε, άρχισε να κάνει σύντομες διακοπές εδώ μένοντας στον ξενώνα του πύργου. Ήταν φανερό πως ποντάριζε στο οικογενειακό φίλτρο του Μάρκους ή στο δικό μου. Τον απογοητεύσαμε όμως. Η αλήθεια είναι βέβαια πως εγώ ένιωθα κάποιες τύψεις γι' αυτόν. Ακόμα και τώρα τις νιώθω. Τον βοηθούσα πού και πού με

μικροποσά, τότε διακόσιες πενήντα πότε πεντακόσιες λίρες, όταν έλεγε πως βρίσκεται σε απελπιστική κατάσταση. Κάποια στιγμή όμως σκέφτηκα πως αυτό που έκανα δεν ήταν σωστό. Ήταν σαν να έπαιρνα πάνω μου ευθύνες τις οποίες ομολογουμένως δεν είχα. Και ξαφνικά, πριν από περίπου ένα μήνα, του μπήκε στο κεφάλι μια ιδέα τρελή. Ο πατέρας μου πέθανε τριάντα πέντε μόλις μέρες μετά τον πατέρα του. Αν οι μέρες ήταν λιγότερες από είκοσι οκτώ θα υπήρχε πρόβλημα με τη διαθήκη. Για τη διαθήκη ισχύει ένας όρος που λέει ότι ο κληρονόμος πρέπει να επιζήσει τουλάχιστον είκοσι οκτώ μέρες του διαθέτη, για να μπορεί να κληρονομήσει. Είναι σαφές πως αν ο πατέρας μου δεν μπορούσε να κληρονομήσει από τον δικό του πατέρα, δεν θα υπήρχε περίπτωση να πάρουμε εμείς την περιουσία. Ο Ρόμπιν κατάφερε και πήρε ένα αντίγραφο της διαθήκης του παππού και συνέλαβε την τρελή ιδέα πως και καλά ο πατέρας μας είχε πεθάνει λίγο πριν την προθεσμία των είκοσι οκτώ ημερών και πως εγώ μαζί με τον Μάρκους –ή ο καθένας μόνος του– βάλαμε τον νεκρό στον καταψύκτη του Στόουν Κότατζ, τον ξεπαγώσαμε ύστερα από δυο βδομάδες, ή κάτι τέτοιο, φωνάξαμε το γερο-γιατρό Στένχαους και πήραμε το πιστοποιητικό θανάτου. Ο καταψύκτης χάλασε οριστικά το περασμένο καλοκαίρι, όμως την εποχή εκείνη, σπάνια μεν, αλλά δούλευε».

«Πότε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «σας μίλησε για πρώτη φορά γι' αυτή την ιδέα του;»

«Στις τρεις εκείνες μέρες που είχε έρθει εδώ η Ρόντα Γκράντουν για μια ενημερωτική επίσκεψη. Νομίζω πως έφτασε ύστερα από κείνη, το πρωί δηλαδή της άλλης μέρας. Είχε προγραμμα να τη δει, νομίζω, αλλά εκείνη είχε απαγορεύσει κατηγορηματικά την οποιαδήποτε επίσκεψη και, εξ όσων γνωρίζω, δεν του επετράπη η είσοδος στον πύργο ποτέ. Μπορεί αυτή να κρυβόταν πίσω από την ιδέα που του είχε μπει. Δεν αμφιβάλλω πως μαζί συνωμοτούσαν – άλλωστε σχεδόν το παραδέχτηκε και μόνος του. Διαφορετικά πώς εξηγείται που διάλεξε η Γκράντουν τον πύργο και που ήταν τόσο σημαντικό για τον Ρόμπιν να βρίσκεται εδώ μαζί της; Ίσως το διαβολικό σχέδιο να ήταν γι' αυτή μια πλάκα, όμως ο ίδιος το είχε πάρει πολύ στα σοβαρά».

«Πώς έθιξε σε σας το ζήτημα;»

«Δίνοντάς μου ένα παλιό βιβλίο τσέπης. Το *Πρόωρος θάνατος* του Σίριλ Χέαρ. Πρόκειται για ένα αστυνομικό μυθιστόρημα στο οποίο γίνεται λόγος για πλαστογραφία της ημερομηνίας θανάτου. Μου το έφερε μόλις ήρθε λέγοντάς μου πως μπορεί να το έβρισκα ενδιαφέρον. Στην πραγματικότητα, το είχα διαβάσει πολλά χρόνια πριν κι απ' ό,τι ξέρω τώρα πια είναι εξαντλημένο. Είπα λοιπόν απλώς στον Ρόμπιν ότι δεν είχα σκοπό να το ξαναδιαβάσω και του το έδωσα πίσω. Κατάλαβα όμως πού το πήγαινε».

«Μα ήταν μια ιδέα», είπε ο Νταλγκλίζ, «απίθανη, πολύ καλή σίγουρα για μυθιστόρημα, αλλά που δεν είχε καμιά σχέση με το δικό σας θέμα. Πώς μπόρεσε να πιστέψει ότι έστεκε μια τέτοια ιστορία;»

«Και όμως το πίστεψε. Η αλήθεια είναι πως υπήρχαν κάποιες συμπτώσεις οι οποίες μπορεί να έκαναν κάπως αληθοφανή τη φαντασίωσή του. Γενικά δεν ήταν τόσο γελοία η ιδέα όσο φαινόταν. Βέβαια αυτή η κοροϊδία δεν νομίζω πως μπορούσε να κρατήσει για πολύ, όμως για λίγες μέρες ή για μια βδομάδα, ή και για δύο ακόμη, το πράγμα ήταν απολύτως εφικτό. Ο πατέρας μου υπήρξε ένας πολύ δύσκολος άρρωστος, ένας άνθρωπος που σιχαινόταν την αργώστια, δεν ήθελε τη συμπόνια και κατηγορηματικά απαγόρευε τις επισκέψεις. Τον φρόντιζα εγώ με τη βοήθεια μιας συνταξιούχου νοσοκόμας, η οποία ζει τώρα στον Καναδά και μιας ηλικιωμένης υπηρέτριας, η οποία πέθανε μόλις πριν από ένα χρόνο. Όταν έφυγε από δω ο Ρόμπιν, έγινε την άλλη μέρα ένα τηλεφώνημα από τον δρ Στένχαουζ, τον παθολόγο του πατέρα μου. Ο Ρόμπιν είχε πάει να τον δει με κάποια ψευδοδικαιολογία και προσπάθησε να μάθει πόση ώρα είχε περάσει από το θάνατο του πατέρα μου πριν κληθεί ο γιατρός για να τον διαπιστώσει. Ο γιατρός δεν υπήρξε ποτέ ανεκτικός, και μπαίνοντας στη σύνταξη έχανε πολύ πιο εύκολα την υπομονή του με τους βλάκες από ό,τι τον καιρό που δούλευε. Μπορώ λοιπόν πολύ καλά να φανταστώ πώς αντέδρασε στην ιταμότητα του Ρόμπιν. Ο γιατρός Στένχαουζ λοιπόν μου είπε ότι του απάντησε ότι δεν έδινε πληροφορίες για τους αρρώστους του

όσο ήταν εν ζωή, πόσο μάλλον όταν είχαν πεθάνει. Υποθέτω ότι ο Ρόμπιν έφυγε από το γιατρό με την πεποίθηση ότι ο γερο-γιατρός, αν δεν τα είχε χαμένα την ώρα που υπέγραφε το πιστοποιητικό, θα μπορούσε ή να έχει εξαπατηθεί ή να είναι συνεργός. Μάλλον θα πίστεψε πως δωροδοκήσαμε τις δυο βοηθούς, την Γκρέις Χολμς, την ηλικιωμένη νοσοκόμα που μετανάστευσε στον Καναδά, και την υπηρέτρια Ελίζαμπεθ Μπαρνς, που έχει πια πεθάνει.

»Υπήρχε ωστόσο ένα γεγονός που δεν το ήξερε. Το βράδυ της παραμονής του θανάτου του, ο πατέρας μου ζήτησε τον παπά της ενορίας, τον αιδεσιμότατο Κλέμεντ Μάτεσον, ο οποίος εξακολούθει να είναι ο παπάς του χωριού. Φυσικά ήρθε αμέσως, με αυτοκίνητο που οδηγούσε η μεγαλύτερη αδελφή του, η Μάρτζορ, η οποία του κρατάει το νοικοκυριό και θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι η ενσάρκωση της στρατευμένης χριστιανής. Κανείς τους δεν θα πρέπει να έχει ξεχάσει εκείνη τη νύχτα. Ο πατήρ Κλέμεντ κατέφθασε εφοδιασμένος με τα σχετικά για την έσχατη μετάληψη και για να παρηγορήσει μια μετανοούσα ψυχή. Αντ' αυτού όμως, ο πατέρας μου βρήκε τη δύναμη να καταφερθεί για τελευταία φορά ενάντια σε όλες τις θρησκείες και ειδικά στη χριστιανική, κάνοντας καυστικά σχόλια για τους ιερωμένους του είδους του. Βέβαια αυτή την πληροφορία δεν θα την έβρισκε στο Κρέσετ Αρμς, στο μπαρ του χωριού. Είμαι σίγουρη ότι τόσο ο πατήρ Κλέμεντ όσο και η Μάρτζορ δεν έκαναν ποτέ λόγο σε κανέναν άλλο, εκτός από τον Μάρκουσ και εμένα. Ήταν ένα γεγονός δυσάρεστο και ταπεινωτικό. Ευτυχώς είναι και οι δυο στη ζωή. Έχω όμως κι άλλο μάρτυρα. Έκανα μια σύντομη επίσκεψη στο Τορόντο πριν από δέκα μέρες, στην Γκρέις Χολμς. Ήταν ένα από τα λίγα πρόσωπα που ανεχόταν ο πατέρας μου, στη διαθήκη του όμως δεν της άφησε τίποτα και τώρα που δημοσιεύτηκε η διαθήκη θέλησα να της δώσω ένα εφάπαξ ποσό ως αποζημίωση για τον τελευταίο απαίσιο χρόνο. Μου έδωσε ένα γράμμα το οποίο κατέθεσα στους συμβολαιογράφους μου και στο οποίο καταθέτει ότι ήταν δίπλα στον πατέρα μου την ώρα του θανάτου του».

«Πώς και με τέτοιο όπλο», ρώτησε ήρεμα η Κέιτ, «δεν πήγατε

αμέσως να δείτε τον Ρόμπιν Μπόιτον και να τον κάνετε να χάσει τις ελπίδες του;»

«Έπρεπε ίσως να το είχα κάνει, αλλά το γλένταγα λίγο. Καθόμουν ήσυχη και τον άφηνα να μπλέκει όλο και χειρότερα. Αν κοιτάξω τη συμπεριφορά μου με όση τιμιότητα μας επιτρέπουν οι δικαιολογίες του εαυτού μας, θα έλεγα πως ήμουν ικανοποιημένη που ξεσκεπάστηκε ο χαρακτήρας του. Πάντα ένιωθα ενοχές που είχε παραπεταχτεί η μητέρα του. Τώρα πια όμως, είχα πάψει να αισθάνομαι πως του χρωστούσα κάτι. Μ' αυτή τη μοναδική του προσπάθεια να με εκβιάσει με απελευθέρωσε από μελλοντικές υποχρεώσεις. Περίμενα με ανυπομονησία την ώρα του θριάμβου μου –όσο κι αν ακούγεται μικρόψυχο– και της δικής του απογοήτευσης».

«Σας ζήτησε ποτέ χρήματα;» ρώτησε ο Νταλγκλίζ.

«Όχι, δεν έφτασε σε τέτοιο σημείο. Αν το είχε κάνει, θα του είχα κάνει μήνυση στην αστυνομία για απόπειρα εκβιασμού, αμφιβάλλω όμως πάλι αν θα άνοιγα τέτοιες ιστορίες. Οι υπαινιγμοί του όμως έδειχναν σαφώς τι είχε κατά νου. Όταν του είπα πως θα συμβουλευτώ τον αδελφό μου και θα τον ειδοποιήσω, φάνηκε ευχαριστημένος. Εξυπακούεται βέβαια πως δεν παραδέχτηκα τίποτα απ' όσα έλεγε».

«Γνωρίζει ο αδελφός σας», ρώτησε η Κέιτ, «κάτι από όλ' αυτά;»

«Απολύτως τίποτα. Τελευταία έχει μεγάλες σκοτούρες γιατί θέλει να παραιτηθεί από τη δουλειά που κάνει εδώ και να πάει να δουλέψει στην Αφρική, έτσι λοιπόν δεν βρήκα το λόγο γιατί να τον φορτώσω κι εγώ μ' αυτές τις ανοησίες. Φυσικά δεν θα συμφωνούσε με το σχέδιό μου να αφήσω να τρενάρουν τα πράγματα για να ρεξιλευτεί ο Ρόμπιν όσο γινόταν πιο πολύ. Έχει πολύ καλύτερο χαρακτήρα από μένα. Νομίζω ότι ο Ρόμπιν σχεδίαζε να με κατηγορήσει ευθέως και να μου ζητήσει ένα συγκεκριμένο ποσό με αντάλλαγμα τη σιωπή του. Πιστεύω πως αυτός είναι ο λόγος που εξακολούθησε να μένει εδώ μετά το θάνατο της Ρόντα Γκράντονιν. Στο κάτω κάτω πιστεύω πως εσείς δεν είχατε νομικά επιχειρήματα για να τον κρατάτε εδώ, εκτός αν του απαγγέλλατε κατηγορία. Θα έπρεπε λοιπόν να θέλει, όπως κάθε άνθρωπος, να απομακρυνθεί από τον τόπο του εγκλήματος. Από τότε που πέ-

θανε η Γκράντουιν, έφερνε βόλτες στο Ρόουζ Κότατζ και στο χωριό, φανερά αναστατωμένος και φοβισμένος θα έλεγα. Ήθελε όμως να φέρει σε πέρας την υπόθεση. Δεν ξέρω τι του ήρθε και μπήκε στον καταψύκτη. Μπορεί να το έκανε για να δει αν ήταν δυνατόν να έχει χωρέσει εκεί μέσα το σώμα του πατέρα μου. Στο κάτω κάτω ήταν αρκετά πιο ψηλός από τον Ρόμπιν, ακόμα κι όταν είχε μαζέψει από την αρρώστια. Ίσως να είχε συλλάβει την ιδέα να με φωνάξει στο οφίς και να σηκώσει αργά αργά το καπάκι έτσι ώστε να με τρομοκρατήσει και να με κάνει να ομολογήσω. Ένα τέτοιο σκηνικό νομίζω ότι του πήγαινε γάντι».

«Λέτε ότι φοβόταν», είπε η Κέιτ. «Μήπως φοβόταν ειδικά εσάς; Μπορεί να του είχε περάσει από το μυαλό πως εσείς σκοτώσατε τη μις Γκράντουιν επειδή ήταν στο κόλπο και πως μπορεί να κινδύνευε κι ο ίδιος;»

Η Κάντις Γουέστχολ γύρισε και κοίταξε την Κέιτ. Η απέχθεια και η περιφρόνηση αυτή τη φορά ήταν πασιφανείς.

«Ακόμα και το αρρωστημένο μυαλό του Ρόμπιν Μπόιτον πιστεύω πως θα ήταν ανίκανο να φανταστεί πως θα θεωρούσα το φόνο έναν λογικό τρόπο για να ξεφύγω από κάποιο πρόβλημα, όποιο κι αν ήταν αυτό. Παρ' όλ' αυτά, μπορεί και να το σκέφτηκε. Και τώρα, αν δεν έχετε άλλες ερωτήσεις να μου υποβάλετε, θα ήθελα να γυρίσω στον πύργο».

«Μόνο δύο», είπε ο Νταλγκλίζ. «Βάλατε τον Ρόμπιν Μπόιτον μέσα στον καταψύκτη, ζωντανό ή νεκρό;»

«Όχι, δεν τον έβαλα».

«Δολοφονήσατε τον Ρόμπιν Μπόιτον;»

«Όχι».

Προς στιγμήν δίστασε, και ο Νταλγκλίζ πίστευε πως ήθελε να προσθέσει κάτι. Σηκώθηκε όμως κι έφυγε χωρίς άλλη κουβέντα και χωρίς να ρίξει πίσω της ούτε μια ματιά.

Το ίδιο εκείνο βράδυ, στις οκτώ, ο Νταλγκλίζ είχε κάνει το ντους του, είχε αλλάξει ρούχα κι ετοιμαζόταν να φάει, όταν ά-

κουσε το αυτοκίνητο. Ανέβαινε σχεδόν αθόρυβα την αλέα. Είδε τους φάρους του να φωτίζουν τις κλειστές κουρτίνες. Ανοίγοντας την πόρτα, είδε μια Τζάγκουαρ να σταματάει στο απέναντι κρσπεδο και να σβήνουν τα φώτα της. Σε λίγα δευτερόλεπτα η Έμμα διέσχισε το δρόμο κι ερχόταν προς το μέρος του. Ήταν ξεσκούφωτη και φορούσε ένα χοντρό πουλόβερ κι ένα δερμάτινο με γούνα. Μπήκε μέσα χωρίς να πει λέξη κι εκείνος την αγκάλιασε αυθόρμητα αλλά ένωσε το σώμα της να μην ανταποκρίνεται. Έμοιαζε σχεδόν να μην ενδιαφέρεται για την παρουσία του και το μάγουλό της, που άγγιξε μόλις το δικό του, ήταν πάγος. Τρομοκρατήθηκε. Κάτι κακό είχε συμβεί, κάποιο ατύχημα, μπορεί και κάτι τραγικό. Διαφορετικά δεν θα είχε εμφανιστεί έτσι απροειδοποίητα. Όταν ήταν απασχολημένος με μια υπόθεση, η Έμμα δεν τηλεφωνούσε καν, όχι επειδή της το είχε ζητήσει, έτσι, από μόνη της. Ποτέ άλλοτε δεν είχε εμφανιστεί στη μέση μιας έρευνας. Για να το κάνει αυτό αυτοπροσώπως, κάτι τραγικό θα είχε συμβεί.

Της έβγαλε το δερμάτινο και την έβαλε να καθίσει κοντά στη φωτιά, περιμένοντας να του πει. Όσο καθόταν σιωπηλή, εκείνος πήγε στην κουζίνα κι άναψε την καφετιέρα. Ήταν ήδη ζεστή και δεν του πήρε παρά δευτερόλεπτα για να βάλει τον καφέ σε μια κούπα, να προσθέσει γάλα και να της τον πάει. Έβγαλε τα γάντια της και χούφτωσε τη ζεστή κούπα.

«Συγγνώμη», του είπε, «που δεν τηλεφώνησα. Έπρεπε να έρθω. Έπρεπε να σε δω».

«Τι τρέχει, αγάπη μου;»

«Η Άννυ. Της επιτέθηκαν και τη βίασαν. Χθες βράδυ. Γύριζε σπίτι από το μάθημα που κάνει σε δυο μετανάστες. Είναι ανάμεσα σ' αυτά που κάνει. Είναι στο νοσοκομείο και λένε πως θα συνέλθει. Φαντάζομαι πως εννοούν ότι δεν θα πεθάνει. Δεν καταλαβαίνω πώς θα μπορέσει να συνέλθει, πάντως όχι εντελώς. Έχει χάσει πολύ αίμα και μια μαχαιριά της τρύπησε τον πνεύμονα. Παρά λίγο να τη βρει στην καρδιά. Κάποιος στο νοσοκομείο είπε πως ήταν τυχερή. Τυχερή! Τι λάθος λέξη».

Πήγε να ρωτήσει *Πώς είναι η Κλάρα*, αλλά πριν εκστομίσει τις λέξεις κατάλαβε πως η ερώτηση ήταν γελοία και χωρίς ευαισθη-

σία. Τα μάτια της τώρα για πρώτη φορά τον κοίταζαν καταπρόσωπο. Τα μάτια της ήταν βουτηγμένα στον πόνο. Βασανιζόταν από οργή και θλίψη.

«Δεν μπορούσα να βοηθήσω την Κλάρα. Της ήμουν άχρηστη. Την αγκάλιασα, αλλά αυτή άλλη αγκαλιά αποζητούσε. Ένα μόνο πράγμα μου ζήτησε – να σε πείσω να αναλάβεις την υπόθεση. Γι' αυτό ήρθα. Σου έχει εμπιστοσύνη. Σ' εσένα μπορεί να μιλήσει. Και ξέρει πως είσαι ο καλύτερος».

Να λοιπόν γιατί είχε έρθει. Δεν ήρθε για να την παρηγορήσει ή γιατί είχε ανάγκη να τον δει, να μοιραστεί μαζί του τη θλίψη της. Ήθελε από αυτόν κάτι συγκεκριμένο, κι αυτό που ήθελε ήταν κάτι που δεν γινόταν. Κάθισε απέναντί της και της είτε τρυφερά:

«Έμμα, αυτό είναι αδύνατον».

Ακούμπησε την κούπα της στο τζάκι και είδε τα χέρια της να τρέμουν. Θα ήθελε να τα πάρει μέσα στα δικά του, όμως φοβήθηκε την απόρριψη. Κι αυτό δεν το άντεχε.

«Το φαντάστηκα», του είπε, «πως αυτό θα έλεγες. Προσπάθησα να εξηγήσω στην Κλάρα πως ίσως να μην το επέτρεπε ο κανονισμός, αλλά δεν καταλαβαίνει απόλυτα. Εδώ δεν είμαι σίγουρη αν καταλαβαίνω εγώ. Ξέρει πως η γυναίκα που πέθανε εδώ είναι πιο σημαντική από την Άννυ. Αυτή δεν είναι η δουλειά της ειδικής μονάδας σας; Να διαλευκαίνει εγκλήματα σε βάρος σημαντικών προσώπων. Η Άννυ όμως είναι σημαντική για κείνη. Για κείνη και για την Άννυ, ο βιασμός είναι χειρότερος από το θάνατο. Αν πάρεις εσύ την υπόθεση, ξέρει πως αυτός που το έκανε θα συλληφθεί».

«Έμμα», της είπε, «η Μονάδα μας δεν έχει ως προτεραιότητα τη διασημότητα των θυμάτων. Για την αστυνομία ένας φόνος είναι ένας φόνος, μοναδικός, ποτέ δεν πάει στην μπάντα, ποτέ η έρευνα δεν θεωρείται αποτυχημένη, μόνο ως προσωρινά ανεπίλυτη. Κανένα θύμα φόνου δεν θεωρείται ασήμαντο. Κανένας ύποπτος, όσο ισχυρός κι αν είναι, δεν τυγχάνει ασυλίας. Υπάρχουν όμως υποθέσεις που είναι προτιμότερο να τις αναλαμβάνει μια μικρή ειδική μονάδα, υποθέσεις για τις οποίες η δικαιοσύνη προτιμάει να έχει γρήγορα αποτελέσματα».

«Η Κλάρα δεν πιστεύει στη δικαιοσύνη, αυτή τη στιγμή του-
λάχιστον. Πιστεύει πως αν το ήθελες, θα το αναλάμβανες, πως
αν το ζητούσες, κανονισμοί ξεκανονισμοί, θα το πετύχαινες.

Η απόσταση ανάμεσά τους τον ενοχλούσε. Ποθούσε να την
πάρει στην αγκαλιά του αλλά αυτό θα φάνταζε σαν μια πολύ
εύκολη παρηγοριά – σχεδόν μια προσβολή για τον πόνο της. Κι
αν τραβιόταν στο αγκάλιασμά του, αν του έδειχνε με μια ανα-
τριχίλα αποστροφής ότι όχι μόνο παρηγοριά δεν της πρόσφερε
αλλά ότι, αντίθετα, της έβαζε κι άλλη αγωνία; Τι αντιπροσώπευε
αυτή τη στιγμή για κείνη; Το θάνατο, το βιασμό, τον ακρωτηρια-
σμό, τη σήψη; Μήπως η δουλειά του δεν είχε ένα περίφραγμα με
την επιγραφή *απαγορεύεται η είσοδος*; Το πρόβλημα αυτό δεν
λυνόταν ούτε με φιλία ούτε με χαϊδόλογα της παρηγοριάς. Αυτά
δεν τους ταιριάζανε. Και με τη λογική συζήτηση πάλι λύση δεν
υπήρχε, όμως αυτός ήταν ο τρόπος τους. Δεν κανχιόνταν άλλω-
στε, σκέφτηκε με πικρία, για το πόσο καλά συζητούσαν; Τώρα
όμως όχι, όλες οι στιγμές δεν ήταν ίδιες.

«Ποιος είναι ο αξιωματικός που ανέλαβε; Του μίλησες;»

«Είναι ο Α. Λ. Χάουαρντ, αστυνομός Α'. Κάπου έβαλα την
κάρτα του. Μίλησε βέβαια με την Κλάρα και είδε την Άννυ στο
νοσοκομείο. Είπε πως μια επιθεωρητής της αστυνομίας έπρεπε
να κάνει ορισμένες ερωτήσεις στην Άννυ, πριν μπει στο χειρουργείο.
Φοβόντουσαν μη δε βγει, φαντάζομαι. Ήταν πολύ εξασθε-
νημένη και είπε δυο λόγια μόνο, αλλά φαίνεται πως ήταν σημα-
ντικά».

«Ο Άντν Χάουαρντ είναι καλός αστυνομικός κι έχει μια απο-
τελεσματική ομάδα. Είναι μια υπόθεση που χρειάζεται σοβαρή
δουλειά από την αστυνομία, επίπονη, βαριά ρουτίνα ως επί το
πλείστον. Αλλά θα τα καταφέρουν».

«Στην Κλάρα δεν άρεσε καθόλου. Φαντάζομαι επειδή δεν ή-
σουν εσύ. Κι όσο για τη γυναίκα υπαστυνόμο, η Κλάρα σχεδόν
της όρμησε. Ρώτησε αν η Άννυ είχε κάνει πρόσφατα σεξ με
άντρα πριν βιαστεί».

«Έμμη, ήταν μια ερώτηση που είχε υποχρέωση να την κάνει.
Σημαίνει ότι μπορεί να έχουν βρει DNA, και αν βρήκαν είναι με-
γάλη πρόοδος. Δεν γίνεται όμως να πάρω την υπόθεση ενός άλ-

λου αξιωματικού –αν ξεχάσουμε το γεγονός πως εγώ ο ίδιος βρίσκομαι στη μέση μιας υπόθεσης– και το πρόβλημα του βιασμού δεν θα λυνόταν, ακόμα κι αν έπαιρνα την υπόθεση. Στο στάδιο αυτό μάλιστα μπορεί να έκανε χειρότερα τα πράγματα. Λυπάμαι που δεν μπορώ να γυρίσω μαζί σου και να εξηγήσω στην Κλάρα».

«Τι θα κάνει», του είπε μελαγχολικά, «θα καταλάβει τελικά. Το μόνο που θέλει τώρα είναι να έχει κάποιον που να τον επιστεύεται πλάι της, όχι έναν ξένο. Ήξερα τι θα μου έλεγες και θα έπρεπε να της τα είχα εξηγήσει η ίδια. Συγγνώμη που ήρθα. Πήρα λάθος απόφαση».

Είχε σηκωθεί όρθια κι εκείνος ήρθε κοντά της.

«Δεν λυπάμαι», της είπε, «για καμιά απόφαση που παίρνεις και που σε φέρνει κοντά μου».

Έπεσε στην αγκαλιά του κι έτρεμε από τους λυγμούς. Το πρόσωπο που κόλλαγε στο δικό του ήταν μούσκεμα από τα δάκρυα. Την κράτησε στην αγκαλιά του μέχρι να ηρεμήσει και της είπε:

«Αγάπη μου, πρέπει να γυρίσεις απόψε. Είναι πολύς δρόμος. Εγώ μπορώ μια χαρά να κοιμηθώ στον καναπέ».

Θυμήθηκε πως είχε ξαναγίνει κάτι τέτοιο, στο Κολέγιο Σεντ Άνσελμ, στις αρχές της σχέσης τους. Η Έμμα έμενε στη διπλανή πόρτα, μετά όμως από το φόνο, ο Νταλγκλίζ εγκαταστάθηκε σε μια πολυθρόνα στο καθιστικό του ώστε εκείνη να νιώθει ασφαλής στο κρεβάτι του καθώς προσπαθούσε να κοιμηθεί. Άραγε το θυμόταν;

«Θα οδηγώ προσεκτικά. Σε πέντε μήνες παντρευόμαστε, δεν θα ρισκάρω να σκοτωθώ πριν».

«Ποιανού είναι η Τζάγκουαρ;»

«Του Τζιλ. Είναι στο Λονδίνο για μια βδομάδα, για ένα συνέντευξη, και με πήρε τηλέφωνο. Παντρεύεται και μάλλον ήθελε να μου το πει. Όταν έμαθε για την Άννυ και άκουσε πως ήθελα να έρθω, μου δάνεισε το αυτοκίνητό του. Η Κλάρα χρειάζεται το δικό της για να πηγαίνει στο νοσοκομείο, και το δικό μου το έχω αφήσει στο Κέμπριτζ».

Ο Νταλγκλίζ αιφνιδιάστηκε από ένα ξαφνικό ξέσπασμα ζή-

λιας, δριμύ και ανεπιθύμητο. Με τον Τζιλ η Έμμα είχε χωρίσει πριν γνωριστούν. Την είχε ζητήσει σε γάμο και του είχε αρνηθεί. Δεν ήξερε τίποτ' άλλο. Ποτέ δεν ένιωσε να τον απειλεί κάτι από το παρελθόν της ούτε κι εκείνη από το δικό του. Γιατί λοιπόν αυτή η ξαφνική και πρωτόγονη αντίδραση σε μια κίνηση στοργική και γενναιοδωρη; Δεν είχε όρεξη να αναγνωρίζει αυτά τα προσόντα στον Τζιλ. Καλά είχε την έδρα του ο άνθρωπος σε κάποιο πανεπιστήμιο βόρεια, μακριά, σε απόσταση ασφαλείας. Γιατί δεν καθόταν στ' αυγά του που να πάρει; Έπιασε τον εαυτό του να σκέπτεται με πικρία πως θα μπορούσε η Έμμα να του έχει πει πως μια χαρά ήξερε να κουμαντάρει μια Τζάγκουαρ. Δεν ήταν στο κάτω κάτω και η πρώτη φορά. Είχε οδηγήσει τη δική του.

Κοίταξε να συνέλθει και είπε:

«Υπάρχει σούπα και ζαμπόν, θα φτιάξω σάντουιτς. Κάτσε κοντά στο τζάκι κι έρχομαι».

Ακόμα κι έτσι, βουτηγμένη στην απελπισία, αποκαμωμένη και νυσταγμένη, ήταν ωραία. Ο Νταλγκλίσ τρόμαξε πώς μια τόσο εγωιστική και γεμάτη σεξουαλική επιθυμία σκέψη ήρθε τόσο γρήγορα και καρφώθηκε στο νου του. Η Έμμα είχε έρθει κοντά του για να την παρηγορήσει και το μόνο πράγμα που θα την παρηγορούσε δεν μπορούσε να της το δώσει. Μήπως όμως κι αυτή η λύσσα, αυτή η απογοήτευση μπροστά στην αδυναμία του, ήταν ακόμα μια εκδήλωση της προαιώνιας αλαζονείας του αρσενικού που λέει: «Ο κόσμος εκεί έξω είναι σκληρός και επικίνδυνος, εσύ όμως έχεις τον έρωτά μου και θα σε προστατέψω». Μήπως η δική του μυστικότητα στα θέματα της δουλειάς του δεν ήταν παρά μια αντίδραση στη δική της απροθυμία να ανακατεύεται, παρά η επιθυμία του να την προστατεύσει από την άθλια πραγματικότητα ενός βίαιου κόσμου; Όμως και ο δικός της κόσμος, πανεπιστημιακός και περιφρουρημένος, είχε τη δική του σκληρότητα. Η σεπτή ηρεμία του Trinity Great Court ήταν μια ψευδαισθηση. Είπε μέσα του: *Ερχόμαστε βίαια στον κόσμο με αίμα και πόνους κι ελάχιστοι από μας θα πεθάνουν με την αξιοπρέπεια που επιθυμούμε και για την οποία μερικοί παρακαλάμε. Όσο κι αν επιλογή μας είναι η σκέψη πως η ζωή είναι μια ευτυχία διαρκής με αναπόφευκτα διαλείμματα πόνου κι απογοήτευσης ή πάλι*

σαν την παροιμιώδη κοιλάδα των δακρύων με σύντομα διαλείμματα ευτυχίας, ο πόνος θα μας βρει όλους, εκτός από κάποιους λίγους τους οποίους η απονέκρωση των συναισθημάτων τούς κάνει άφρωτους και στη χαρά και στη λύπη.

Έφαγαν μαζί σχεδόν αμίλητοι. Το ζαμπόν ήταν φρέσκο κι έβαλε μπόλικο στο ψωμί. Κατάπιε τη σούπα του χωρίς να νιώθει τη γεύση της, ίσα ίσα πως ήταν καλή κατάλαβε. Κατάφερε και η Έμμα να φάει κάτι και σε είκοσι λεπτά ήταν έτοιμη να φύγει.

Καθώς τη βοηθούσε να φορέσει το δερμάτινο, της είπε:

«Θα μου τηλεφωνήσεις μόλις φτάσεις στο Πάτνεϊ. Δεν θέλω να σε φορτώνω, αλλά θέλω να ησυχάσω πως έφτασες καλά. Και θα μιλήσω και με τον Χάουαρντ».

«Θα σε πάρω», του είπε.

Τη φίλησε στο μάγουλο σχεδόν τυπικά και τη συνόδεψε μέχρι που μπήκε στο αυτοκίνητο και ύστερα κάθισε εκεί και κοιτούσε ώσπου χάθηκε από το δρομάκι.

Γύρισε σπίτι, στάθηκε πάνω από το τζάκι και κοίταγε τις φλόγες. Μήπως έπρεπε να έχει επιμείνει να κοιμηθεί εκεί τη νύχτα; Όμως η λέξη επιμένω είχε διαγραφεί από το λεξιλόγιό τους. Και ύστερα, πού να κοιμηθεί; Υπήρχε μόνο το υπνοδωμάτιό του. Θα ήθελε η Έμμα να κοιμηθεί εκεί, μακριά του, διωγμένη από μπερδεμένα συναισθήματα και τις κρυφές αναστολές που έμπαιναν ανάμεσά τους όταν εκείνος δούλευε σε μια υπόθεση; Θα ήθελε να έρθει αντιμέτωπη με την Κέιτ και τον Μπέντον αύριο το πρωί, αν όχι κι απόψε; Ανησυχούσε όμως για την ασφάλειά της. Ήταν καλή οδηγός και θα σταματούσε αν ένιωθε κουρασμένη, όμως και η ιδέα της νησίδας στάθμευσης, έστω και με κλειδωμένο αυτοκίνητο, δεν τον καθησυχάζε καθόλου.

Προσπάθησε να συνέλθει. Έπρεπε να κάνει ορισμένα πράγματα πριν καλέσει την Κέιτ και τον Μπέντον. Πρώτα πρώτα έπρεπε να έρθει σ' επαφή με τον αστυνομό Άντυ Χάουαρντ και να μάθει τα τελευταία νέα. Ο Χάουαρντ ήταν ένας έμπειρος και έξυπνος αξιωματικός. Δεν θα έπαιρνε το τηλεφώνημα σαν απρόσκλητη ανάμειξη, ούτε, το χειρότερο, σαν προσπάθεια παρέμβασης. Έπειτα, έπρεπε να τηλεφωνήσει ή να γράψει στην Κλάρα και να στείλει μαζί ένα μήνυμα για την Άννυ. Το να τη-

λεφωνήσει όμως, όπως και το να στείλει φαξ, το θεωρούσε άκοιμφο. Μερικά πράγματα απαιτούσαν να τα γράψεις με το χέρι, απαιτούσαν λέξεις που χρειάζονταν κάποια σκέψη και χρόνο, ανεξίτηλες φράσεις οι οποίες μπορεί και να έφερναν λίγη παρηγοριά. Η Κλάρα όμως ένα πράγμα ήθελε από αυτόν, κι αυτό αδυνατούσε να της το δώσει. Ένα τηλεφώνημα τώρα για να της πει τα δυσάρεστα θα ήταν αβάσταχτο και για τους δυο. Το γράμμα μπορούσε να περιμένει για αύριο και στο μεταξύ η Έμμα θα είχε γυρίσει στην Κλάρα.

Του πήρε κάμποση ώρα για να βρει τον Άντυ Χάουαρντ που του είπε:

«Η Άννυ Τάουσεντ είναι καλύτερα, αλλά θα χρειαστεί χρόνο το καημένο το κορίτσι. Συνάντησα την κυρία Λάβενχαμ στο νοσοκομείο και μου είπε πως ενδιαφέρεστε για την υπόθεση. Μόλις πριν από λίγο σκεφτόμουν να σας πάρω για να τα πούμε».

«Το να τα πείτε σε μένα είναι δευτερεύον. Δεν θέλω να σας καθυστερώ, αλλά ήθελα να έχω λίγη περισσότερη ενημέρωση από αυτήν που μπόρεσε να μου δώσει η Έμμα».

«Λοιπόν, υπάρχουν κάποια καλά νέα, αν μπορούμε να μιλάμε για καλά νέα σ' αυτή την υπόθεση. Βρήκαμε το DNA του. Με λίγη τύχη, ελπίζουμε να τον έχουμε στη βάση δεδομένων μας. Πιστεύω πως θα έχει φάκελο. Ήταν πολύ βίαιη επίθεση, αλλά ο βιασμός δεν ολοκληρώθηκε. Μάλλον ήταν τύφλα. Πάλεψε όμως με απίστευτο θάρρος για μια τόσο λεπτοκαμωμένη γυναίκα. Μόλις έχω κάτι καινούργιο, θα σας τηλεφωνήσω. Και βέβαια θα κρατάμε ανά πάσα στιγμή ενήμερη τη μιν Μπέκγουιθ. Μάλλον από τη γειτονιά είναι. Ήξερε πού να την ξεμοναχιάσει. Ήδη έχουμε ξεκινήσει έρευνα πόρτα-πόρτα. Το γοργόν και χάριν έχει, με ή χωρίς DNA. Εσείς πώς τα πάτε, καλά;»

«Όχι και τόσο. Τίποτα το σαφές, προς το παρόν». Για τον καινούργιο θάνατο δεν είχε λέξη.

«Ε, είναι ακόμη νωρίς, κύριε».

Ο Νταλγκλίσ συμφώνησε πως ήταν νωρίς, κι αφού ευχαρίστησε τον Χάουαρντ, έκλεισε το τηλέφωνο.

Πήγε τα πιάτα και τα φλιτζάνια στην κουζίνα, τα έπλυνε και τα σκούπισε, και ύστερα πήρε την Κέιτ.

«Φάγατε;»

«Μάλιστα, κύριε, μόλις τελειώσαμε».

«Τότε ελάτε, σας παρακαλώ».

[13]

ΩΣΠΟΥ να φτάσουν η Κέιτ και ο Μπέντον, τα τρία ποτήρια μπήκαν στο τραπέζι, το μπουκάλι άνοιξε, αλλά η συνάντηση, κατά τη γνώμη του Νταλγκλίζ, δεν πήγε και τόσο καλά, οξύνθηκε μάλιστα η συζήτηση ορισμένες φορές. Για την επίσκεψη της Έμμα δεν είπε τίποτα. Μπορεί όμως οι υφιστάμενοί του να μην την είχαν αντιληφθεί; Θα είχαν ακούσει, δεν γίνεται, την Τζάγκουαρ να περνάει μπροστά από το Γουιστίρια Χάους και δεν μπορεί παρά να τους είχε κινηθεί η περιέργεια, όπως για κάθε αυτοκίνητο που νυχτιάτικα θα έφτανε στο δρόμο του πύργου, αλλά δεν είπαν λέξη γι' αυτό.

Η συζήτηση υπήρξε, κατά πάσα πιθανότητα, μη ικανοποιητική επειδή, μετά το θάνατο του Μπόιτον, υπήρχε κίνδυνος να πάρουν οι θεωρίες το πάνω χέρι και όχι τα γεγονότα. Για το φόνο της μισ Γκράντουνιν ελάχιστα νέα είχαν να πουν. Το ιατροδικαστικό πόρισμα που έλαβαν με τα συμπεράσματα της δρος Γκλένιστερ μιλούσε, ως αναμενόμενο, για στραγγαλισμό από δεξιόχειρα δολοφόνο, ο οποίος φορούσε ελαστικά γάντια. Αυτή η τελευταία διαπίστωση ήταν σχεδόν άχρηστη, δεδομένου ότι είχε βρεθεί στις τουαλέτες μιας κενής σουίτας εκείνο το κομμάτι από γάντι χειρουργείου. Επιβεβαίωνε την αρχική της εκτίμηση για την ώρα του θανάτου. Η μισ Γκράντουνιν είχε δολοφονηθεί μεταξύ έντεκα και δώδεκα και μισή τη νύχτα.

Η Κέιτ είχε κάνει απ' έξω απ' έξω μια συζήτηση με τον αιδεσιμότατο Μάτεσον και την αδελφή του. Και οι δυο είχαν βρει περίεργες τις ερωτήσεις της για τη μία και μοναδική επίσκεψη του παπά στον καθηγητή Γουέστχολ, αλλά επιβεβαίωσαν ότι όντως είχαν πάει στο Στόουν Κότατζ και πως ο παπάς είχε δει τον άρρωστο. Ο Μπέντον είχε τηλεφωνήσει στο γιατρό Στένχαουζ ο οποίος επιβεβαίωσε πως ο Μπόιτον τον είχε ρωτήσει για την ημε-

ρομηνία θανάτου, αλλά πως θεώρησε την ερώτηση ιταμή και δεν απάντησε. Η ημερομηνία στο πιστοποιητικό θανάτου ήταν σωστή και περιλάμβανε και τη διάγνωσή του. Δεν έδειξε περιέργεια για το λόγο που του έκαναν αυτές τις ερωτήσεις ύστερα από τόσο καιρό, πιθανώς, σκέφτηκε ο Μπέντον, επειδή η Κάντις Γουέστχολ είχε έρθει ήδη σ' επαφή μαζί του.

Οι άνθρωποι της ιδιωτικής φρουράς συνεργάστηκαν αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Ο επικεφαλής τούς τόνισε πως η προσοχή τους συγκεντρωνόταν στους ξένους, ειδικά σε δημοσιογράφους που έφταναν στον πύργο και όχι σε άτομα που δικαιωματικά βρίσκονταν εκεί. Ένας μόνο από τους τέσσερις άντρες ήταν μέσα στο τροχόσπιτο έξω από τον πύργο, τη συγκεκριμένη ώρα, και αυτός δεν θυμόταν να είχε δει κάποιον του σπιτιού να βγαίνει έξω. Οι άλλοι τρεις περιπολούσαν κυρίως στο κομμάτι μεταξύ του πάρκου του πύργου και του κύκλου με τους μονόλιθους, από όπου η πρόσβαση στον πύργο ήταν εύκολη. Ο Νταλγκλίσ δεν προσπάθησε να τους πιέσει. Άλλωστε λογοδοτούσαν στον Τσάντλερ-Πάουελ που τους προσέλαβε, όχι σ' αυτόν. Το μεγαλύτερο μέρος της βραδιάς, ο Νταλγκλίσ άφησε την Κέιτ και τον Μπέντον να συζητάνε μεταξύ τους.

«Η μισ Γουέστχολ», είπε ο Μπέντον, «λέει ότι δεν έχει μιλήσει σε κανέναν για τις υποψίες του Μπόιτον περί πλαστογραφίας της ημερομηνίας θανάτου του πατέρα της. Και είναι μάλλον απίθανο να το έχει κάνει. Όμως ο ίδιος ο Μπόιτον μπορεί εδώ ή στο Λονδίνο να το είπε σε κάποιον. Κι αν είναι έτσι, το πρόσωπο αυτό μπορεί να εκμεταλλεύτηκε την πληροφορία για να τον σκοτώσει και ύστερα να πει περίπου τα ίδια που λέει και η μισ Γουέστχολ».

Η Κέιτ είχε αντιρρήσεις.

«Δεν μπορώ να φανταστώ πως κάποιος ξένος, Λονδρέζος ή όχι, σκότωσε τον Μπόιτον. Και πάντως όχι μ' αυτό τον τρόπο. Σκεφτείτε τα πρακτικά ζητήματα. Θα έπρεπε να κανονίσει ραντεβού με το θύμα του στο Στόουν Κότατζ, χωρίς να είναι βέβαιος ότι θα έλειπαν οι Γουέστχολ και ότι η πόρτα θα ήταν ανοιχτή. Και με ποια δικαιολογία θα έκλεινε ραντεβού με τον Μπόιτον στο κότατζ των γειτόνων; Και γιατί, στο τέλος τέλος, να τον σκο-

τώσει εδώ; Στο Λονδίνο θα ήταν πιο απλό και λιγότερο επικίνδυνο. Το ίδιο μπέρδεμα ισχύει και για οποιονδήποτε από τον πύργο. Τέλος πάντων, δεν ωφελεί να κάνουμε υποθέσεις πριν πάρουμε το πόρισμα της αυτοψίας. Κατά πως φαίνεται, το ατύχημα είναι πιο πιθανό από ό,τι ο φόνος, ειδικά αν λάβουμε υπόψη και την κατάθεση του Μπόστοκ περί της μανίας του Μπόιτον με τον καταψύκτη, πράγμα που κάνει κάπως πιστευτές τις εξηγήσεις της μισ Γουέστχολ, αν βεβαίως οι Μπόστοκ δεν λένε ψέματα».

«Μα, κυρία, μπροστά ήσαστε», είπε έντονα ο Μπέντον. «Εγώ είμαι σίγουρος πως δεν έλεγαν ψέματα. Ειδικά για την Κιμ, δεν τη θεωρώ ικανή να πλάσει τέτοιο παραμύθι και να το πει και τόσο πειστικά. Εγώ τουλάχιστον την πίστεψα».

«Εκείνη τη στιγμή κι εγώ την πίστεψα. Αλλά πρέπει όλα να τα σκεφτόμαστε. Και αν πρόκειται για φόνο και όχι για ατυχές περιστατικό, αυτό θα πρέπει να συνδέεται με το φόνο της Ρόντα Γκράντουιν. Δυο διαφορετικοί δολοφόνοι μέσα στο ίδιο σπίτι, την ίδια εποχή, τρελό μου ακούγεται».

«Έχει ξανασυμβεί όμως», είπε ήρεμα ο Μπέντον.

«Αν», είπε η Κέιτ, «περιοριστούμε στα γεγονότα και αγνοήσουμε το κίνητρο προς το παρόν, οι πιο πιθανοί ύποπτοι είναι η μισ Γουέστχολ και η κυρία Φρένσαμ. Γιατί, εδώ που τα λέμε, τι κάνανε στα δυο σπίτια, κι άνοιγαν συρτάκια και ντουλάπες και τον καταψύκτη; Μοιάζει σαν να ήξεραν πως ο Μπόιτον ήταν νεκρός. Και γιατί πήγαν δυο-δυο να ψάξουν;»

«Πάντως», είπε ο Νταλγκλίζ, «ό,τι κι αν έψαχναν, το πτώμα δεν το μετακίνησαν. Οι ενδείξεις λένε ότι εκεί βρήκε το θάνατο. Εγώ, Κέιτ, δεν βρίσκω τόσο παράλογες τις ενέργειες των δυο γυναικών, όπως το λες. Οι άνθρωποι φέρονται περίεργα όταν βρίσκονται σε κατάσταση στρες, κι έτσι βρίσκονταν αυτές οι γυναίκες από το περασμένο Σάββατο. Ίσως υποσυνείδητα να φοβούνταν ότι μπορεί να βρουν και δεύτερο πτώμα. Από την άλλη όμως, μπορεί η μια από τις δυο να ήθελε να σιγουρευτεί πως θα ανοιγόταν ο καταψύκτης. Η κίνηση δείχνει πιο αληθοφανής όταν έχει προηγηθεί τέτοια εξονυχιστική έρευνα».

«Πάντως», είπε ο Μπέντον, «φόνος ή όχι, από αποτυπώματα

δεν έχουμε πολλά να περιμένουμε. Και οι δυο έπιασαν το καπάκι. Και ίσως η μια από τις δυο να το έκανε επίτηδες. Αλλά, έτσι κι αλλιώς, μήπως θα βρίσκαμε αποτυπώματα; Ο Νύκτωρ θα φορούσε γάντια».

Η Κέιτ είπε νευρικά:

«Τι γάντια, αν έχωσε με τη βία τον Μπόιτον στον καταψύκτη; Εσένα δεν θα σου φαίνονταν ύποπτα τα γάντια, αν ήσουν στη θέση του Μπόιτον; Και μήπως είναι λιγάκι πρόωρο να αρχίσουμε να μιλάμε για δολοφόνους; Ούτε που ξέρουμε αν πρόκειται για φόνο».

Και οι τρεις είχαν αρχίσει να κουράζονται. Η φωτιά είχε αρχίσει να σβήνει και ο Νταλγκλίσ αποφάσισε πως καιρός ήταν να σταματήσει η συζήτηση. Η μέρα που πέρασε του φάνηκε ατέλειωτη.

«Καλά θα κάνουμε να πάμε νωρίς για ύπνο», είπε. «Αύριο έχουμε πολλή δουλειά. Εγώ θα μείνω εδώ, αλλά θέλω, Κέιτ, να πας με τον Μπέντον για να ανακρίνετε το συντάιρο του Μπόιτον. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Μπόιτον, έμενε στη Μείντα Βέλ, τα χαρτιά του λοιπόν και τα υπάρχοντά του θα πρέπει να βρίσκονται εκεί. Δεν πρόκειται να φτάσουμε πουθενά αν δεν μάθουμε τι σόι άνθρωπος ήταν και, αν γίνεται, τι γύρευε εδώ. Κλείσατε ραντεβού μαζί του;»

«Μας έκλεισε ραντεβού», είπε η Κέιτ, «για τις έντεκα. Δεν έδωσα ονόματα για το ποιος θα πάει. Είπε όσο πιο γρήγορα τόσο πιο καλά».

«Σωστά. Στις έντεκα λοιπόν στη Μείντα Βέλ. Και πριν φύγετε, θέλω να μιλήσουμε».

Επιτέλους, η πόρτα έκλεισε. Έβαλε μπροστά στο τζάκι όπου σιγόσβηνε η φωτιά τη σήτα, στάθηκε για λίγο κοιτάζοντας τις τελευταίες αναλαμπές και ύστερα με βαριά βήματα ανέβηκε τα σκαλιά και πήγε για ύπνο.

ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΣΣΕΡΑ

Ι 9 - 2 Ι Δ Ε Κ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ
Λ Ο Ν Δ Ι Ν Ο , Ν Τ Ο Ρ Σ Ε Τ

[Ι]

ΤΟ ΣΠΙΤΙ του Τζέρεμυ Κόξον στη Μείντα Βέλ βρισκόταν ανάμεσα σε μια σειρά από χαριτωμένες βίλες με κήπους, εδουαρδιανού ρυθμού, που κατηφόριζαν προς το κανάλι. Ήταν ένα όμορφο κουκλόσπιτο, σε διαστάσεις κανονικού σπιτιού. Στον μπροστινό κήπο, παρά τη χειμωνιάτικη ξηρασία, ήταν φανερό πως είχαν φυτευτεί με φροντίδα φυτά, εν αναμονή της άνοιξης. Ο κήπος χώριζε στα δυο από ένα πλακόστρωτο, που οδηγούσε σε μια γυαλιστερή πόρτα εισόδου. Εκ πρώτης όψεως, ο Μπέντον δεν μπορούσε να ταιριάξει αυτό το σπίτι με τον Μπόιτον, έτσι που τον ήξερε, και ούτε με κάποιο φίλο του. Η πρόσοψη είχε μια γυναικεία κομψότητα και θυμήθηκε πως κάπου είχε διαβάσει ότι σ' αυτή την περιοχή οι κύριοι της βικτοριανής και εδουαρδιανής εποχής χάριζαν σπίτια στις ερωμένες τους. Φέρνοντας στο μυαλό του έναν πίνακα του Χόλμαν Χαντ, *Η αφύπνιση της συνείδησης*, θυμήθηκε ένα παραφορτωμένο σαλόνι, μια νεαρή κοπέλα με λαμπερό βλέμμα να κάνει πως σηκώνεται από το πιάνο, τον εραστή της μισοξαπλωμένο με το ένα χέρι στα πλήκτρα να προσπαθεί με το άλλο να τη συγκρατήσει. Τελευταία είχε ανακαλύψει μια προτίμηση για τη ζωγραφική βικτοριανού στυλ, όμως αυτή η ταραχώδης και μη πειστική απεικόνιση της μεταμέλειας δεν του άρεσε.

Καθώς περνούσαν την πόρτα του φράχτη, η είσοδος του σπιτιού άνοιξε κι ένα νεαρό ζευγάρι, ευγενικά αλλά αποφασιστικά, σπρώχτηκε προς τα έξω. Πίσω τους ακολουθούσε ένας ηλικιωμέ-

νος άντρας, ντυμένος σαν μανεκέν, με φουσκωτά άσπρα μαλλιά κι ένα μαύρισμα που βέβαια κανένas χειμωνιάτικος ήλιος δεν μπορούσε να του έχει προσφέρει. Φορούσε κοστούμι και γιλέκο ριγέ που τον έκανε να δείχνει ακόμα πιο ισχνός. Δεν φάνηκε να πρόσεξε τους νιόφερτους, αλλά η τσιριχτή φωνή του έφτασε ως τ' αυτιά τους στο πλακόστρωτο.

«Δεν χτυπάτε το κουδούνι. Υποτίθεται πως μπαίνετε σε εστιατόριο, όχι σε σπίτι. Βάλτε τη φαντασία σας να δουλέψει. Και, Γουέιν, αγόρι μου, προσπάθησε να φερθείς σωστά αυτή τη φορά. Δίνεις στην υποδοχή το όνομά σου και τις λεπτομέρειες κράτησης, κάποιος θα έρθει και θα πάρει τα παλτά σας, ύστερα ακολουθείτε αυτόν που σας υποδέχεται στο τραπέζι σας. Μπροστά πηγαίνει η κυρία. Μη σκοτωθείς να τραβήξεις την καρέκλα της καλεσμένης σου σαν να φοβάσαι πως θα σας την πάρουν. Άφησε τον μετρο να κάνει τη δουλειά του. Αυτός θα φροντίσει ώστε να τακτοποιηθεί αναπαυτικά. Πάμε πάλι λοιπόν. Και προσπάθησε, αγόρι μου, να δείχνεις άνετος. Εσύ πληρώνεις, τι διάολο! Αυτό που έχεις να κάνεις είναι να προσέξεις ώστε αυτό που θα σερβίρουν στην καλεσμένη σου να αξίζει τουλάχιστον τα λεφτά που θα πληρώσεις και πως θα της εξασφαλίσουν μια ευχάριστη βραδιά. Αν δεν ξέρεις να φερθείς, δεν θα περάσει ευχάριστα. Πάει καλά, περάστε τώρα. Θα κάνουμε ασκήσεις για τα μαχαίροπάρουνα».

Το ζευγάρι εξαφανίστηκε στο εσωτερικό του σπιτιού και τότε μόνο ο ασπρομάλλης καταδέχτηκε να στρέψει την προσοχή του στην Κέιτ και στον Μπέντον. Προχώρησαν προς το μέρος του και η Κέιτ του έδειξε το σήμα της.

«Αστυνόμος Μίσκιν και υπαστυνόμος Μπέντον-Σμιθ. Ήρθαμε για τον κύριο Τζέρεμυ Κόξον».

«Συγγνώμη που σας άφησα να περιμένετε. Σε ακατάλληλη στιγμή πέσατε. Αυτοί οι δυο νομίζω πως θα χρειαστούν πολύ καιρό για να είναι έτοιμοι για το Κλάριτζις. Ναι, κάτι μου είπε ο Τζέρεμυ πως περίμενε την αστυνομία. Περάστε, παρακαλώ. Είναι επάνω, στο γραφείο».

Μπήκαν στο χολ. Ο Μπέντον είδε από την ανοιχτή πόρτα αριστερά πως υπήρχε στρωμένο ένα τραπέζι με τέσσερα ποτή-

ρια και μια πληθώρα μαχαιροπίρουνα. Το ζευγάρι είχε ήδη καθίσει και αλληλοκοιταζόταν με απόγνωση.

«Άλβιν Μπρεντ», τους συστήθηκε. «Μια στιγμούλα, σας παρακαλώ, θα πεταχτώ επάνω να δω αν είναι έτοιμος ο Τζέρεμι. Να τον προσέξετε λιγάκι, έτσι; Είναι πολύ αναστατωμένος. Έχασε έναν πολύ αγαπημένο φίλο του. Τα ξέρετε όμως, γι' αυτό άλλωστε είστε εδώ».

Ξεκίνησε να ανεβαίνει, αλλά εκείνη ακριβώς τη στιγμή φάνηκε κάποιος στην κορυφή της σκάλας. Ήταν ψηλός και πολύ λεπτός, είχε μαύρα μαλλιά χτενισμένα κατά πίσω, κι ένα πρόσωπο χλωμό και τραβηγμένο. Φορούσε ακριβά ρούχα, εξεζητημένα απλά, τα οποία, μαζί με τη θεατρική του πόζα, του έδιναν μια όψη μοντέλου που πόζαρε για φωτογραφία. Το στενό μαύρο παντελόνι του έδειχνε του κουτιού. Το ταμπά σακάκι του, που το φορούσε ξεκούμπωτο, ήταν μιας μάρκας που ο Μπέντον την αναγνώρισε και που πολύ θα ήθελε να είναι σε θέση να το αγοράσει. Το πουκάμισό του ήταν κολλαρισμένο με ανοιχτό γιακά και γραβάτα. Μια ανακούφιση γλύκανε ξαφνικά το τραβηγμένο του πρόσωπο.

Κατέβηκε τη σκάλα λέγοντας:

«Δόξα σοι ο Θεός ήρθατε επιτέλους. Συγγνώμη για την υποδοχή. Είμαι τρελαμένος. Δεν μου έχουν πει τίποτα, απολύτως τίποτα, παρά μόνο πως ο Ρόμπιν βρέθηκε νεκρός. Και ο ίδιος, φυσικά, με είχε πάρει τηλέφωνο για να μου πει για το θάνατο της Ρόντα Γκράντουιν. Και τώρα ο Ρόμπιν. Αν ήταν θάνατος από φυσικά αίτια δεν θα ήσασταν εδώ βέβαια. Πρέπει να μάθω. Τι έγινε; Αυτοκτόνησε; Άφησε κάποιο γράμμα;»

Ανέβηκαν τη σκάλα ακολουθώντας τον. Στην κορυφή παραμέρισε και τους έκανε νόημα να περάσουν σ' ένα δωμάτιο αριστερά. Ήταν παραφορτωμένο και χρησίμευε και για καθιστικό και για γραφείο. Πάνω σε ένα μεγάλο τραπέζι με ρόδες ήταν ο υπολογιστής, το φαξ και μια αρχαιοθήκη εγγράφων. Τρία μικρότερα τραπέζια από μαόνι, σ' ένα από τα οποία ένας εκτυπωτής ισορροπούσε επικίνδυνα, ξεχείλιζαν από πορσελάνινα μπιμπελό, μπροσούρες και βιβλία αναφοράς. Μπροστά στον έναν τοίχο υπήρχε ένας μεγάλος καναπές, και αυτός όμως άχρηστος α-

πό τα πολλά ντοσιέ που είχε πάνω του. Παρ' όλο όμως αυτό το αλαλούμ, έβλεπες ότι είχε γίνει μια προσπάθεια να μπει λίγη τάξη, ένα συμμαζέμα. Πίσω από το γραφείο υπήρχε μόνο μια καρέκλα και μια μικρή πολυθρόνα. Ο Τζέρεμυ Κόξον κοίταξε ένα γύρο λες και περίμενε να εμφανιστεί ένα τρίτο κάθισμα και ύστερα πήγε στο χολ και γύρισε με μια καρέκλα ψάθινη που την έβαλε μπροστά από το γραφείο. Κάθισαν.

«Δεν βρέθηκε γράμμα», είπε η Κέιτ. «Θα σας έκανε εντύπωση η αυτοκτονία;»

«Μεγάλη! Μπορεί να είχε δυσκολίες ο Ρόμπιν, αλλά σίγουρα δεν θα έκανε τέτοιο πράγμα. Αγαπούσε τη ζωή, είχε φίλους, ανθρώπους που θα τον βοηθούσαν αν υπήρχε ανάγκη. Βέβαια είχε κι αυτός, όπως όλοι μας άλλωστε, στιγμές που ένιωθε στις μαύρες του. Αλλά αυτές οι στιγμές δεν κρατούσαν πολύ. Εγώ σας ρώτησα για γράμμα, γιατί οποιαδήποτε άλλη σκέψη είναι το λιγότερο απίστευτη. Δεν είχε εχθρούς».

«Και αυτή τη συγκεκριμένη περίοδο», είπε ο Μπέντον, «είχε δυσκολίες; Κάτι που να μπορεί να τον οδήγησε στο απονενοημένο...»

«Απολύτως τίποτα. Ο θάνατος της Ρόντα βέβαια τον είχε συγκλονίσει, αλλά δεν θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω για τον Ρόμπιν τη λέξη απελπισία. Ήταν ένας Μικάουμπερ,* πάντα ζούσε με την ελπίδα πως κάτι θα γίνει, και έτσι ήταν. Και οι δουλειές μας εδώ πέρα καλούνται πηγαιναν. Φυσικά υπήρχε ένα πρόβλημα κεφαλαίων. Πάντα υπάρχει όταν ξεκινάς μια επιχείρηση. Έλεγε όμως πως έχει σχέδια, πως περίμενε να πάρει χρήματα, πολλά χρήματα. Δεν έλεγε από πού, όμως ήταν πολύ αναστατωμένος. Χρόνια είχα να τον δω τόσο χαρούμενο. Πολύ διαφορετικός από ό,τι όταν γύρισε από το Στόουκ Σέβερελ πριν τρεις βδομάδες. Τότε φαινόταν απογοητευμένος. Μπα, ξεχάστε τη την αυτοκτονία. Όπως σας είπα όμως και στην αρχή, δεν μου είπαν τίποτε άλλο, παρ'ά μόνο πως ο Ρόμπιν πέθανε και

* Micawber: χαρακτήρας από το μυθιστόρημα *Ντέιβιντ Κόπερφιλντ* του Τσαρλς Ντίκενς. Με τον καιρό έγινε συνώνυμο της αισιόδοξης προσδοκίας. (Σ.τ.Μ.)

πως θα έπρεπε να περιμένω να με επισκεφτεί η αστυνομία. Αν άφησε διαθήκη, μάλλον θα με ορίζει ως εκτελεστή της γιατί πάντα με ανέφερε ως τον πλησιέστερο συγγενή του. Δεν νομίζω πως υπάρχει άλλος να ενδιαφερθεί για τα πράγματά του εδώ ή για την κηδεία του. Γιατί λοιπόν όλη αυτή η μυστικότητα; Καιρός δεν είναι να ανοίξετε τα χαρτιά σας και να μου πείτε πώς πέθανε;»

«Δεν είμαστε ακόμη απολύτως βέβαιοι, κύριε Κόξον», είπε η Κέιτ. «Ίσως να μάθουμε κάτι παραπάνω όταν θα λάβουμε το πόρισμα της νεκροψίας, σήμερα το απόγευμα ίσως».

«Καλά, μα πού βρέθηκε νεκρός;»

«Μέσα σ' έναν χαλασμένο καταψύκτη στο ακριβώς διπλανό σπίτι από το δικό του».

«Σ' έναν καταψύκτη; Μιλάτε για κείνα τα μακρόστενα μπαούλα που φυλάμε μεγάλες ποσότητες για πολύ καιρό;»

«Ναι έναν χαλασμένο καταψύκτη».

«Με ανοιχτό καπάκι;»

«Όχι, το καπάκι ήταν κλειστό. Δεν ξέρουμε πώς βρέθηκε εκεί μέσα ο φίλος σας. Μπορεί και να πρόκειται για ατύχημα».

Ο Κόξον τους κοίταξε με φανερά κατάπληξη που, μπροστά στα μάτια τους, είδαν να μετατρέπεται σε φρίκη. Επικράτησε απόλυτη σιωπή. Ύστερα τους είπε:

«Για μια στιγμή. Δηλαδή μου λέτε πως το σώμα του Ρόμπιν βρέθηκε μέσα σ' έναν καταψύκτη κλειστό;»

Η Κέιτ του είπε υπομονετικά:

«Μάλιστα, κύριε Κόξον. Όμως δεν ξέρουμε ακόμη πώς βρέθηκε εκεί μέσα, ούτε ποια είναι η αιτία θανάτου».

Τα γουρλωμένα μάτια του άρχισαν να πηγαίνουν μια στην Κέιτ και μια στον Μπέντον σαν να ήθελε να δει ποιον από τους δυο να πιστέψει, αν έπρεπε να πιστέψει κάποιον. Όταν μπόρεσε να ξαναμιλήσει, η φωνή του ήταν σταθερή και ο κάπως υστερικός τόνος, πνιγμένος.

«Τότε θα σας πω κάτι. Δεν πρόκειται για ατύχημα. Ο Ρόμπιν έπασχε στ' αλήθεια από σοβαρή κλειστοφοβία. Ποτέ δεν έπαιρνε αεροπλάνο ή μετρό. Δεν μπορούσε να απολαύσει το φαγητό του στο εστιατόριο, αν δεν καθόταν κοντά στην πόρτα. Προ-

σπαθούσε να την κατανικήσει αλλά δεν τα κατάφερε. Κανείς και τίποτα δεν θα τον έπειθε να μπει μέσα σ' έναν καταψύκτη».

«Ούτε», ρώτησε ο Μπέντον, «αν το καπάκι ήταν ορθάνοιχτο;»

«Θα έτρεμε στην ιδέα ότι μπορεί να πέσει και να τον κλείσει μέσα. Για έγκλημα ψάχνετε».

Η Κέιτ θα μπορούσε να αντιτάξει πως ήταν πιθανόν ο Μπέντον να είχε πεθάνει από ατύχημα ή από φυσικά αίτια και πως κάποιος, για άγνωστους λόγους, τοποθέτησε το σώμα του στον καταψύκτη, όμως δεν ήθελε να αρχίσει τις υποθέσεις με τον Κόξον. Αντίθετα, τον ρώτησε:

«Το ήξεραν γενικά οι φίλοι σας πως ήταν κλειστοφοβικός;»

Ο Κόξον ήταν τώρα κάπως πιο ήρεμος, αλλά τα μάτια του εξακολουθούσαν να κοιτάνε μια τον έναν και μια την άλλη σε μια προσπάθεια να τους πείσει.

«Μερικοί μπορεί και να το ήξεραν ή να το υπέθεταν, αλλά εγώ δεν είχα ακούσει ποτέ να γίνεται λόγος. Ήταν κάτι για το οποίο ντρεπόταν λίγο, ειδικά σ' ό,τι αφορούσε τ' αεροπλάνα. Αυτός ήταν και ο λόγος που δεν πήγαινε για διακοπές στο εξωτερικό παρά μόνο αν παίρναμε το τρένο. Ήταν αδύνατον να τον πείσω να μπει σ' αεροπλάνο, ακόμα κι αν τον έκανα σκνίπα στο μεθύσι. Ήταν μεγάλη αναποδιά. Στον μόνο άνθρωπο που μπορεί να το είχε πει ήταν η Ρόντα, η Ρόντα όμως είναι νεκρή. Δείτε, αποδείξεις δεν έχω. Πρέπει όμως να καταλάβετε ένα πράγμα. Ο Ρόμπιν, ζωντανός, δεν θα έμπαινε ποτέ σε καταψύκτη».

«Ήξεραν», ρώτησε ο Μπέντον, «τα ξαδέλφια του ή κάποιος άλλος στο Σέβερελ Μάνορ πως ήταν κλειστοφοβικός;»

«Πού διάολο να το ξέρω; Ποτέ δεν γνώρισα κανέναν τους και ποτέ δεν πάτησα εκεί το πόδι μου. Ρωτήστε τους ίδιους».

Άρχισε να καταρρέει. Φαινόταν έτοιμος να βάλει τα κλάματα.

«Συγγνώμη, συγγνώμη», μουρμούρισε και σώπασε. Αφού πέρασαν λίγα λεπτά και πήρε βαθιές αναπνοές προσπαθώντας να βρει τον έλεγχο του εαυτού του, είπε: «Ο Ρόμπιν τελευταία είχε αρχίσει να πηγαίνει πιο συχνά στον πύργο. Μπορεί σε συζητήσεις για διακοπές ή για το χάλι του μετρό στις ώρες αιχμής να του είχε ξεφύγει».

«Πότε μάθατε», ρώτησε η Κέιτ, «το θάνατο της Ρόντα Γκράντουιν;»

«Το απόγευμα του Σαββάτου. Μου το είπε ο Ρόμπιν στο τηλέφωνο γύρω στις πέντε το απόγευμα.»

«Πώς τον ακούσατε την ώρα που σας το 'λεγε;»

«Εσείς πώς λέτε, αστυνόμε, να τον άκουσα; Για να μάθει τι κάνω μ' έπαιρνε; Με συγχωρείτε. Δεν έπρεπε να σας μιλήσω έτσι. Αλλά κι εγώ να βοηθήσω θέλω. Προσπαθώ, βλέπετε, κι εγώ να το χωνέψω. Πώς τον άκουσα; Στην αρχή σχεδόν δεν έβγαζα νόημα. Πέρασε κάποιο διάστημα ώσπου να μπορέσω να τον ηρεμήσω. Μετά, ήταν σοκαρισμένος, φρικαρισμένος, ξαφνιασμένος, φοβισμένος – διαλέγετε και παίρνετε. Πιο πολύ όμως θα έλεγα ξαφνιασμένος και φοβισμένος. Φυσική αντίδραση. Μόλις είχε μάθει πως μια στενή του φίλη είχε δολοφονηθεί.»

«Χρησιμοποίησε τη λέξη δολοφονηθεί;»

«Ναι, τη χρησιμοποίησε. Θεωρώ πως ήταν ένα λογικό συμπέρασμα όταν έβλεπε να έχει καταφτάσει η αστυνομία και να του λένε ότι θα πήγαιναν να τον ανακρίνουν. Και μάλιστα όχι μια οποιαδήποτε αστυνομία. Η Σκότλαντ Γιαρντ. Τι παραπάνω ήθελε για να καταλάβει πως δεν ήταν θάνατος από φυσικά αίτια;»

«Σας είπε μήπως πώς πέθανε η μισ Γκράντουιν;»

«Δεν ήξερε. Ένωθε μεγάλη πικρία που κανείς από τον κύριο δεν μπήκε στον κόπο να του πει τι συνέβη. Κατάλαβε πως κάτι συμβαίνει, μόνο όταν είδε τα αυτοκίνητα της αστυνομίας να φτάνουν. Ακόμα δεν ξέρω πώς πέθανε, και φαντάζομαι πως ούτε κι εσείς πρόκειται να μου το πείτε.»

«Κύριε Κόξον», του είπε η Κέιτ, «αυτό που θα θέλαμε από σας είναι να μας πείτε τι γνωρίζετε για τη σχέση του Ρόμπιν με τη Ρόντα Γκράντουιν. Επίσης, να μας πείτε για τη δική σας σχέση μαζί του. Βρισκόμαστε μπροστά σε δυο θανάτους ύποπτους και οι οποίοι μπορεί να συνδέονται. Από πότε γνωρίζετε με τον Ρόμπιν;»

«Τον ξέρω σχεδόν εφτά χρόνια τώρα. Πρωτογνωριστήκαμε σ' ένα πάρτι μετά από μια παράσταση της σχολής θεάτρου στην οποία είχε ένα μικρό ρόλο. Είχα πάει μ' ένα φίλο, καθηγητή ξιφασκίας, και ο Ρόμπιν μου τράβηξε το βλέμμα. Αυτό συνέβαινε με τον Ρόμπιν, τραβούσε τα βλέμματα. Στην αρχή δεν μιλήσαμε.

Το πάρτι τράβαγε σε μάκρος και ο φίλος μου, που είχε ένα άλλο ραντεβού, έφυγε όταν τελειώσαμε το τελευταίο μπουνκάλι. Ήταν μια νύχτα χάλια, έριχνε καρεκλοπόδαρα, και είδα τον Ρόμπιν, ντυμένο τελείως ακατάλληλα, να περιμένει το λεωφορείο. Σταμάτησα λοιπόν ένα ταξί και τον ρώτησα αν ήθελε να τον αφήσω κάπου. Έτσι ξεκίνησε η γνωριμία μας».

«Και γίνατε φίλοι;» ρώτησε ο Μπέντον.

«Γίναμε φίλοι κι αργότερα συνέταιροι. Όχι τίποτα το επίσημο, απλώς δουλεύαμε μαζί. Ο Ρόμπιν είχε ιδέες, εγώ είχα την πείρα στα πρακτικά ζητήματα, ελπίζαμε πάντα να βρούμε και τα κεφάλαια. Και θα σας απαντήσω και στην ερώτηση που με τακτ προσπαθήσατε να κάνετε. Ήμασταν φίλοι. Δεν ήμασταν εραστές, δεν ήμασταν συνωμότες, δεν ήμασταν φιλαράκια, δεν ήμασταν συμπότες, ήμασταν μόνο φίλοι. Μου άρεσε και νομίζω πως ήμασταν χρήσιμοι ο ένας για τον άλλο. Του είχα πει ότι είχα κληρονομήσει πρόσφατα από μια θεία μου γεροντοκόρη ένα εκατομμύριο. Καλή ήταν η καημένη η θεία, μόνο που δεν είχε ούτε μια πένα για περιουσία. Πάντως, τελευταία είχα τύχη στο λαχείο. Δεν ξέρω γιατί σας τρώω την ώρα μ' αυτά, αλλά είναι πράγματα που θα τα ανακαλύψετε όταν θα αρχίσετε να ψάχνετε δεξιά κι αριστερά για να βρείτε αν είχα κανένα οικονομικό όφελος να πεθάνει ο Ρόμπιν. Κανένα. Αμφιβάλλω αν άφησε τίποτ' άλλο από χρέη κι ένα βουνό πράγματα, κυρίως ρούχα, που βρίσκονται στοιβαγμένα εδώ μέσα».

«Του το είπατε ότι κερδίσατε το λαχείο;»

«Όχι. Νομίζω ότι δεν είναι καλή ιδέα να διαδίδεις στους γύρω σου πως κέρδισες πολλά λεφτά. Το απλούστερο είναι να θεωρήσουν πως, καθώς δεν έκανες τίποτα για να αξίζεις την τύχη σου, οφείλεις να τα μοιράσεις σ' εκείνους που επίσης δεν τα αξίζουν. Ο Ρόμπιν το 'χαψε το παραμύθι με τη θεία. Εγώ επένδυσα πάνω από ένα εκατομμύριο σε τούτο το σπίτι και ο Ρόμπιν συνέλαβε την ιδέα να παραδίδουμε μαθήματα καλής συμπεριφοράς σε νεόπλουτους ή σε ανθρώπους που ανέβαιναν κοινωνικά και που δεν ήθελαν να ντρέπονται κάθε φορά που καλούσαν τον προϊστάμενο ή που έβγαζαν μια κοπέλα για φαγητό σ' ένα καλό εστιατόριο».

«Εγώ», είπε ο Μπέντον, «πίστευα πως οι πολύ πλούσιοι, έτσι κι αλλιώς, δεν νοιάζονται. Μήπως δεν επιβάλλουν τους δικούς τους κανόνες;»

«Δεν στοχεύουμε στους δισεκατομμυριούχους, οι περισσότεροι όμως άνθρωποι, πιστέψτε με, νοιάζονται. Βρισκόμαστε προ κοινωνικών ανακατατάξεων. Σε κανένα δεν αρέσει να μην ξέρει να φέρεται. Και όσο για τη δουλειά, πάει καλά. Έχουμε ήδη είκοσι οχτώ πελάτες και πληρώνουν πεντακόσιες πενήντα λίρες για μαθήματα τεσσάρων εβδομάδων. Για κάποιες ώρες, εννοείται. Δεν είναι ακριβά. Πρόκειται για τη μοναδική ιδέα του Ρόμπιν που υπόσχεται χρήμα. Τον έδιωξαν από το διαμέρισμά του πριν από δυο βδομάδες περίπου, και έτσι ήρθε εδώ και εγκαταστάθηκε σ' ένα δωμάτιο στο πίσω μέρος του σπιτιού. Δεν είναι... δηλαδή, δεν ήταν και τόσο βολικός φιλοξενούμενος, αλλά κατά βάση μας εξυπηρετούσε και τους δυο αυτή η λύση. Πρόσχε το σπίτι και όταν είχε μαθήματα βρισκόταν επιτόπου. Μπορεί να μην το πιστεύετε, αλλά ήταν καλός στη διδασκαλία και γνώριζε καλά τα θέματά του. Οι πελάτες τον συμπαθούσαν. Το πρόβλημα με τον Ρόμπιν είναι –ήταν– πως δεν μπορούσες να βασιστείς πάνω του, ήταν επιπόλαιος. Τρελά ενθουσιώδης τη μια στιγμή και την άλλη να κυνηγάει καινούργιες ιδέες. Σε τρέλαινε, αλλά ποτέ δεν είχα σκεφτεί να τον ξεφορτωθώ. Ούτε κατά διάνοια. Αν εσείς μπορείτε να μου εξηγήσετε ποια είναι η χημεία που ενώνει δυο εντελώς διαφορετικούς ανθρώπους, θα ήθελα πολύ να σας ακούσω».

«Για τη σχέση του με τη Ρόντα Γκράντουνι τι ξέρετε;»

«Α! αυτό είναι πιο δύσκολο. Ο Ρόμπιν δεν έλεγε πολλά γι' αυτήν, αλλά ήταν φανερό πως του άρεσε να την έχει φίλη. Αισθανόταν πως αυξάνονται οι μετοχές του, πράγμα που τελικά έχει αξία».

«Υπήρχε περίπτωση σεξουαλικής σχέσης;» ρώτησε η Κέιτ.

«Μάλλον όχι. Μια κυρία σαν κι αυτή σίγουρα είχε καλύτερες προτάσεις. Και θα μου έκανε εντύπωση να τον γουστάρει. Δεν άρεσε. Ίσως να ήταν πολύ όμορφος, ήταν όμως λιγάκι ψυχρός. Σαν να είχες ένα άγαλμα στο κρεβάτι. Δεν τον ενδιέφερε το σεξ, αλλά η Ρόντα τον ενδιέφερε. Ήταν γι' αυτόν η ενσάρκωση μιας

σταθερής αξίας. Μια μέρα μου είπε ότι μιλούσε μαζί της και ότι του έλεγε την αλήθεια, ή τέλος πάντων αυτό που θεωρούμε αλήθεια. Συχνά αναρωτήθηκα αν του θύμιζε κάποια που τον είχε παλιά επηρεάσει. Μια δασκάλα, για παράδειγμα. Είχε χάσει και τη μητέρα του όταν ήταν μόλις επτά χρονών. Πολλά παιδιά δεν καταφέρνουν να ξεπεράσουν κάτι τέτοιο. Μπορεί και να 'ψαχνε κάποιο υποκατάστατο. Φτηνή ψυχανάλυση, το ξέρω, αλλά θα μπορούσε να συμβαίνει».

Ο Μπέντον σκέφτηκε πως δεν θα μπορούσε να ονομάσει «μητρική» τη Ρόντα Γκράντουνι, από την άλλη όμως, μήπως ήξεραν και τίποτα γι' αυτή; Δεν ήταν κι αυτή μια γοητεία της δουλειάς του, αυτή η άγνοια για το ποιοι ήταν οι άλλοι άνθρωποι;

«Σας είπε ο Ρόμπιν», τον ρώτησε, «για το σημάδι που θα αφαιρούσε η μισ Γκράντουνι και πότε επρόκειτο να το κάνει;»

«Όχι, και δεν μου κάνει εντύπωση. Εννοώ πως δεν μου κάνει εντύπωση που δεν μου το είπε. Μάλλον του είχε ζητήσει να το κρατήσει μυστικό. Ο Ρόμπιν κράταγε μυστικό όταν ήξερε πως έπρεπε. Το μόνο που μου είπε είναι πως θα περνούσε λίγες μέρες στον ξενώνα του Στόουκ Σέβερελ. Ποτέ δεν ανέφερε πως θα ήταν και η Ρόντα εκεί».

«Πώς ήταν τα κέφια του;» ρώτησε η Κέιτ. «Έδειχνε αναστατωμένος ή σας έδωσε την εντύπωση πως ήταν μια επίσκεψη ρουτίνας;»

«Όπως σας είπα, όταν γύρισε από την πρώτη επίσκεψη ήταν απογοητευμένος, αλλά ήταν ενθουσιασμένος την Πέμπτη το βράδυ που έφευγε ξανά. Λίγες φορές τον είχαμε δει τόσο ευτυχισμένο. Κάτι πέταξε πως θα έφερνε καλά νέα όταν θα γύριζε, αλλά δεν τον πήρα στα σοβαρά. Συνήθως τα καλά νέα του Ρόμπιν κατέληγαν να είναι κακά νέα ή καθόλου νέα».

«Εκτός από το πρώτο αυτό τηλεφώνημα, σας πήρε ξανά από το Στόουκ Σέβερελ;»

«Ναι, με πήρε. Με πήρε ύστερα από την ανάκριση που του κάνατε. Είπε πως τον είχατε πάρει με το άγριο, πως δε λάβατε υπόψη πως ήταν ένας άνθρωπος που πενθούσε μια φίλη του».

«Λυπάμαι», είπε η Κέιτ, «αν ένιωθε έτσι. Δεν έκανε καμιά επίσημη καταγγελία για τον τρόπο που του φερόχαμε».

«Εσείς στη θέση του θα κάνατε; Μόνο οι άμυαλοι ή οι ισχυροί πάνε κόντρα στην αστυνομία. Στο κάτω κάτω δεν του κάνατε και βασανιστήρια. Τέλος πάντων, με πήρε μετά την ανάκριση κι εγώ του είπα να γυρίσει κι ας έρθει εδώ η αστυνομία να τον τοιγαρίσει, κι αν παραστεί ανάγκη, θα φέρω το δικηγόρο μου να παρίσταται στην ανάκριση. Δεν το έκανα χωρίς κάποια υστεροβουλία. Είχε πέσει δουλειά και τον χρειαζόμουν εδώ. Μου είπε ότι ήταν αποφασισμένος να εξαντλήσει την εβδομάδα που είχε την κράτηση. Είπε κάτι πως δεν είχε σκοπό, λέει, να την εγκαταλείψει τώρα που ήταν νεκρή. Λίγο θεατρinίστικο, αλλά έτσι ήταν ο Ρόμπιν. Βέβαια είχε μάθει πια περισσότερα πράγματα, και μου είπε ότι τη βρήκαν νεκρή στις επτά και μισή το πρωί του Σαββάτου και ότι μάλλον κάποιος του σπιτιού το είχε κάνει. Μετά από αυτό το τηλεφώνημα, τον πήρα στο κινητό του πολλές φορές, αλλά δεν το σήκωνε. Άφησα μηνύματα, λέγοντάς του να με πάρει, αλλά δεν με πήρε ποτέ».

«Όταν σας τηλεφώνησε για πρώτη φορά», του είπε ο Μπέντον, «λέτε ότι σας φάνηκε φοβισμένος. Δεν σας φάνηκε περίεργο που είχε σκοπό να παραμείνει ενώ ένας δολοφόνος τριγυρούσε ελεύθερος;»

«Ναι, μου φάνηκε. Τον πίεσα και μου είπε πως είχε να τελειώσει μια δουλειά».

Μεσολάβησε σιωπή και ύστερα ακούστηκε η φωνή της Κέιτ, εσκεμμένα αδιάφορη.

«Τι δουλειά να τελειώσει, δεν σας είπε κάτι;»

«Όχι και ούτε που τον ρώτησα. Όπως ήδη σας είπα, ο Ρόμπιν έπαιζε θέατρο. Ίσως να είχε σκεφτεί πως έπρεπε να βοηθήσει στις ανακρίσεις. Διάβαζε ένα αστυνομικό μυθιστόρημα το οποίο μάλλον θα το βρείτε στο δωμάτιό του. Φαντάζομαι ότι θα θέλετε να δείτε το δωμάτιό του, έτσι δεν είναι;»

«Ναι», είπε η Κέιτ, «μόλις τελειώσουμε μ' εσάς. Υπάρχει κάτι ακόμη. Πού ήσασταν από το απόγευμα της περασμένης Παρασκευής στις τέσσερις και μισή ως τις επτά και μισή της άλλης μέρας το πρωί;»

Ο Κόξον δεν ταράχτηκε.

«Το ήξερα πως θα φτάναμε σ' αυτό. Είχα μάθημα εδώ από

τις τρεις και μισή μέχρι τις επτά και μισή σε τρία ζευγάρια, με διακοπές μεταξύ των μαθημάτων. Μετά έφτιαξα σπαγγέτι μπλονέζ για να φάω, είδα τηλεόραση μέχρι τις δέκα και ύστερα πήγα σε μια παμπ. Χάρη στην καλή μας κυβέρνηση που μας αφήνει να πίνουμε μέχρι αργά, επωφελήθηκα. Σέρβιρε ο ίδιος ο ιδιοκτήτης και μπορεί να επιβεβαιώσει ότι έμεινα εκεί ως τη μία και τέταρτο περίπου. Κι αν μου πείτε τότε πέθανε ο Ρόμπιν, νομίζω πως θα μπορούσα επίσης να έχω άλλοθι».

«Ακόμη, κύριε Κόξον, δεν ξέρουμε πότε πέθανε, αλλά αυτό συνέβη τη Δευτέρα, κατά πάσα πιθανότητα ανάμεσα στη μία το μεσημέρι και τις οκτώ το βράδυ».

«Δείτε, μου φαίνεται γελοίο να χρειάζομαι άλλοθι για το θάνατο του Ρόμπιν, αλλά υποθέτω πως είστε υποχρεωμένοι να μου το ζητήσετε. Ευτυχώς για μένα, δεν υπάρχει πρόβλημα. Έφαγα εδώ το μεσημέρι, γύρω στις μιάμιση, μαζί με τον έκτακτο καθηγητή μας, τον Άλβιν Μπρεντ, αυτόν που είδατε μπαίνοντας. Στις τρεις είχα απογευματινό μάθημα με δυο πελάτες. Μπορώ, αν θέλετε, να σας δώσω τα ονόματα και τις διευθύνσεις τους, και ο Άλβιν μπορεί να επιβεβαιώσει τα του μεσημεριανού φαγητού».

«Τα απογευματινά σας μαθήματα τι ώρα τελείωσαν;» ρώτησε η Κέιτ.

«Μια ώρα συνήθως κρατάνε, αλλά επειδή δεν είχα κάτι άλλο άμεσα, το τράβηξα λίγο. Η ώρα είχε πάει τέσσερις και μισή όταν έφυγαν. Στη συνέχεια, δούλεψα εδώ στο γραφείο μου μέχρι τις έξι που έφυγα και πήγα σε μια παμπ, στη Λίπινγκ Χέαρ, μια καινούργια γαστρονομική παμπ στη Νάπιαρ Ρόουντ. Εκεί συνάντησα ένα γνωστό –μπορώ να σας δώσω όνομα και διεύθυνση– κι έμεινα μαζί του περίπου ως τις έντεκα, οπότε γύρισα σπίτι. Θα πρέπει να ψάξω στην ατζέντα μου για τις διευθύνσεις και τους αριθμούς των τηλεφώνων, αλλά αν θέλετε να περιμένετε μια στιγμή, μπορώ να το κάνω αμέσως».

Πήγε στο γραφείο του και μέσα σε λίγα λεπτά είχε ξεφυλλίσει την ατζέντα του, είχε πάρει ένα χαρτί από το συρτάρι, είχε γράψει τις πληροφορίες και τους το έδωσε.

«Αν προχωρήσετε σε έλεγχο, θα σας παρακαλούσα να εξηγήσετε πως δεν είμαι ύποπτος. Είναι ήδη αρκετά δύσκολο να κα-

ταπιώ το χαμό του Ρόμπιν –ακόμη δεν υποφέρω, ίσως επειδή δεν το έχω ακόμη πιστέψει, αλλά θα γίνει κι αυτό– και δεν τρελαίνομαι να με κοιτάζουν σαν το δολοφόνο του».

«Αν ό,τι μας είπατε επιβεβαιωθεί», είπε ο Μπέντον, «δεν νομίζω ότι θα υπάρξει τέτοιο πρόβλημα».

Πράγματι, αν όσα τους είχε πει διασταυρώνονταν, ο μόνος χρόνος που ο Τζέρεμυ βρέθηκε μόνος ήταν εκείνη η μιάμιση ώρα ανάμεσα στο τέλος των μαθημάτων του και στην ώρα που έφτασε στην παμπ, κι αυτό το διάστημα δεν του έφτανε ούτε καν για να πάει στο Στόουνκ Σέβερελ.

«Και τώρα», είπε η Κέιτ, «θα θέλαμε να ρίξουμε μια ματιά στο δωμάτιο του κυρίου Μπόιτον. Δεν νομίζω πως το κλειδώσατε μετά το θάνατό του».

«Και να 'θελα δεν θα μπορούσα, δεν υπάρχει κλειδαριά. Αλλά η αλήθεια είναι πως ούτε καν σκέφτηκα πως χρειάζεται να το κλειδώσω. Αν θέλατε να γίνει κάτι τέτοιο, θα έπρεπε να μου το είχατε πει στο τηλέφωνο. Όπως δεν παύω να λέω, δεν μου είπε κανείς τίποτα πριν έρθετε εδώ».

«Δεν νομίζω πως έχει και μεγάλη σημασία», είπε η Κέιτ. «Μπήκε κανείς στο δωμάτιό του από τη στιγμή που πέθανε;»

«Κανείς. Ούτε καν εγώ. Με απωθούσε αυτό το δωμάτιο όσο ζούσε, φανταστείτε τώρα».

Το δωμάτιο ήταν στην άλλη μεριά του πλατύσκαλου, στην πίσω μεριά του σπιτιού. Ήταν μεγάλο, με καλή διαρρύθμιση και με δυο παράθυρα που είχαν θέα στον κήπο με το γκαζόν και τα λουλούδια και πιο πέρα στο κανάλι.

Ο Κόξον χωρίς να μπει στο δωμάτιο είπε:

«Συγγνώμη για τη φοβερή ακαταστασία. Ο Ρόμπιν είχε μετακομίσει μόλις πριν από δυο βδομάδες κι όλα του τα υπάρχοντα τα στοίβαξε εδώ, εκτός από κείνα που έδωσε στο 'Όξφαμ* κι απ' όσα πούλησε σε πελάτες της παμπ, που δεν είναι δα και τόσο πολλοί».

Το δωμάτιο ήταν σίγουρα απωθητικό. Στα αριστερά υπήρχε ένα μονό ντιβάνι, φορτωμένο με άπλυτα ρούχα. Οι πόρτες μιας

* Oxfam: Μεγάλη φιλανθρωπική οργάνωση της Αγγλίας, κάτι σαν τον Ερυθρό Σταυρό. (Σ.τ.Μ.)

ντουλάπας από μαόνι ήταν ορθάνοιχτες κι έβλεπες μέσα πουκάμισα, σακάκια και παντελόνια να κρέμονται στρωμαγωμένα σε μεταλλικές κρεμάστρες. Μισή ντουζίνα κούτες με τη φίρμα κάποιου μεταφορικού οίκου ήταν αφημένες κατάχαμα κι απάνω τους τρεις πλαστικές μαύρες σακούλες, τίγκα. Σε μια γωνιά, δεξιά της πόρτας, υπήρχαν στοίβες βιβλία και ένα χαρτόκουτο γεμάτο περιοδικά. Ανάμεσα στα δυο παράθυρα βρισκόταν ένα, κλασικού τύπου, γραφείο ξύλινο, με συρτάρια δεξιά κι αριστερά, και είχε πάνω του ένα λάμπτοπ και μια λάμπα γραφείου με βραχίονα. Το δωμάτιο μύριζε άπλυτα ρούχα.

«Το λάμπτοπ», είπε ο Κόξον είναι καινούργιο, «εγώ του το αγόρασα. Υποτίθεται ότι ο Ρόμπιν θα βοηθούσε στην αλληλογραφία, αλλά ποτέ δεν στρώθηκε να το κάνει. Νομίζω πως είναι το μόνο πράγμα αξίας μέσα στο δωμάτιο. Και ήταν τρομερά ακατάστατος. Πριν φύγει για το Ντόρσετ, αρπαχτήκαμε λιγάκι. Του κοπάνησα πως τα ρούχα του τουλάχιστον θα 'πρεπε να είχε φροντίσει να τα πλύνει πριν φύγει. Τώρα βέβαια έχω τύψεις που του φέρθηκα με τέτοια κακία. Και ούτε θα απαλλαγώ ποτέ. Παράλογο, αλλά έτσι είναι. Τέλος πάντων, απ' ό,τι ξέρω, όλα του τα υπάρχοντα βρίσκονται σ' αυτό το δωμάτιο κι από μένα έχετε το ελεύθερο να ψάξετε όσο θέλετε. Οικογένεια για να φέρει αντιρρήσεις δεν έχει. Στην πραγματικότητα, μου έχει πει για κάποιον πατέρα, αλλά πιστεύω πως είχαν να ιδωθούν από τότε που ήταν μικρός. Θα δείτε πως στο γραφείο υπάρχουν κλειδωμένα δυο συρτάρια, κλειδιά όμως εγώ δεν έχω».

«Δεν βλέπω το λόγο», είπε ο Μπέντον, «να νιώθετε τύψεις. Το δωμάτιο είναι άνω κάτω. Θα μπορούσε τουλάχιστον να έχει πάει τα ρούχα του στο πλυντήριο πριν μετακομίσει εδώ. Την αλήθεια του είπατε».

«Δεν είναι δα και έγκλημα καθοσίωσης να είσαι ακατάστατος. Και τι πείραζε δηλαδή; Δεν άξιζε να του βάλω τις φωνές. Αφού τον ήξερα. Δεν πάει να μην καταλαβαίνεις λιγάκι το φίλο σου».

«Ναι», απάντησε ο Μπέντον, «αλλά δεν μπορούμε και να μη μιλάμε γιατί ο φίλος μας μπορεί να πεθάνει πριν προλάβουμε να τα μαζέψουμε».

Η Κέιτ σκέφτηκε πως αρκετά. Ο Μπέντον είχε όρεξη για κουβέντες. Αν τον άφηνε, μπορεί να ξεκίναγε καμιά φιλοσοφική συζήτηση περί υποχρεώσεων φιλίας και περί της αλήθειας.

«Έχουμε», είπε, «μια αρμαθιά με κλειδιά του. Εκεί θα είναι μάλλον και τα κλειδιά του γραφείου του. Αν βρούμε πολλά χαρτιά, ίσως χρειαστούμε μια σακούλα για να τα βάλουμε. Θα σας δώσουμε μια απόδειξη».

«Μπορείτε, κυρία μου, να πάρετε τα πάντα. Να τα χάσετε σε βανάκι της αστυνομίας, να νοικιάσετε φορτηγάκι, να τα κάψετε. Μου κάνουν πολύ κακό να τα βλέπω. Όταν θα φεύγετε, φωνάξτε με».

Η φωνή του έσπασε και φάνηκε έτοιμος να βάλει τα κλάματα. Χωρίς άλλη κουβέντα, εξαφανίστηκε. Ο Μπέντον πήγε στο παράθυρο και το άνοιξε διάπλατα. Ο καθαρός αέρας όρμησε μέσα.

«Μήπως κρυώνετε;» ρώτησε ο Μπέντον την Κέιτ.

«Όχι, Μπέντον. Άσ' το ανοιχτό. Πώς διάολο μπορούσε να ξει έτσι; Έχεις την εντύπωση πως δεν έκανε τίποτα για να γίνει κάπως πιο βιώσιμο το δωμάτιό του. Ας ελπίσουμε πως έχουμε το κλειδί του γραφείου».

Εντόπισαν εύκολα αυτό που έψαχναν. Ήταν το πιο μικρό απ' όλα και ταίριαζε εύκολα στις κλειδαριές και των δυο συρταριών. Πρώτα δοκίμασαν το αριστερό, αλλά η Κέιτ αναγκάστηκε να βάλει δύναμη γιατί το μπλόκαραν ένα πάκο χαρτιά. Καθώς το τράβηξε ν' ανοίξει, πετάχτηκαν από μέσα και σκόρπισαν στο πάτωμα παλιοί λογαριασμοί, κάρτες, ένα παλιό ημερολόγιο, αχρησιμοποίητες χριστουγεννιάτικες κάρτες και ένα μάτσο γράμματα. Ο Μπέντον άνοιξε το ντουλαπάκι που κι αυτό ήταν φίσκα. Φάκελοι, παλιά προγράμματα θεάτρων, σενάρια, διαφημιστικές φωτογραφίες. Βρήκαν επίσης και μια σακούλα για τα άπλυτα, την άνοιξαν και είδαν ότι μέσα είχε διάφορα σύνεργα για θεατρικό μακιγιάζ.

«Τώρα», είπε η Κέιτ, «δεν θα κάτσουμε να ξεδιαλύνουμε αυτό το χάλι. Ας δούμε μήπως είμαστε πιο τυχεροί με το άλλο συρτάρι».

Το άλλο συρτάρι άνοιξε πιο εύκολα. Περιείχε ένα ντοσιέ με σκληρό χαρτόνι κι ένα βιβλίο. Το βιβλίο ήταν τσέπης και ήταν πα-

λιό. *Πρώωρος θάνατος* ήταν ο τίτλος του. Συγγραφέας, ο Σίριλ Χέαρ. Το ντοσιέ είχε μόνο μια κόλλα χαρτί, γραμμένη στο χέρι και από τις δυο μεριές. Ήταν αντίγραφο διαθήκης και είχε τίτλο: *Τελευταίες επιθυμίες και διαθήκη του Πέρεγκριν Ρίτσαρντ Γουέστχολ* και στο τέλος είχε την ημερομηνία ολογράφως: *Υπογράφω εγώ ο ίδιος σήμερα, επτά Ιουλίου του δύο χιλιάδες πέντε*. Στη διαθήκη υπήρχε συνημμένη μια απόδειξη πέντε λιρών, του Υποθηκοφυλακείου του Χόλμπορν. Όλο το έγγραφο ήταν χειρόγραφο, γραμμένο με γράμματα ίσια, αλλού έντονα και προς το τέλος κάπως τρεμουλιαστά. Στην πρώτη παράγραφο ορίζονταν ως εκτελεστές της διαθήκης ο γιος του διαθέτη, Μάρκους Σεντ Τζων Γουέστχολ, η κόρη του Κάντις Δωροθέα Γουέστχολ και οι συμβολαιογράφοι του, Κέρσοου και Πράις-Νέσμιπτι. Στη δεύτερη παράγραφο ο διαθέτης εξέφραζε την επιθυμία να γίνει καύση του σώματος, παρουσία μόνο του άμεσου οικογενειακού του περιβάλλοντος, χωρίς θρησκευτική τελετή και χωρίς επιμνημόσυνη δέηση. Στην τρίτη παράγραφο –με κάπως μεγαλύτερα γράμματα εδώ– έλεγε τα εξής: *Δίνω και κληροδοτώ όλα μου τα βιβλία στο Κολέγιο Γουίντσεστερ. Όσα από αυτά το Κολέγιο δεν επιθυμεί να τα παραλάβει, μπορεί να τα πουλήσει ή να διατεθούν όπως θα κρίνει ο γιος μου Μάρκους Σεντ Τζων Γουέστχολ. Ό,τι άλλο έχω στην κατοχή μου, σε χρήμα και έπιπλα, τα διαθέτω ισομερώς στα δύο παιδιά μου, τον Μάρκους Σεντ Τζων Γουέστχολ και την Κάντις Δωροθέα Γουέστχολ.*

Η διαθήκη ήταν υπογεγραμμένη και για το γνήσιο της υπογραφής είχαν προσυπογράψει η Ελίζαμπεθ Μπαρνς, η οποία παρουσίαζε τον εαυτό της ως υπηρέτρια του σπιτιού και έδινε τη διεύθυνση Στόουν Κότατζ, Στόουν Σέβερελ, καθώς και η Γκρέις Χολμς, νοσοκόμος, κάτοικος του Ρόζμαρι Κότατζ, στο Στόουν Σέβερελ.

«Εκ πρώτης όψεως», είπε η Κέιτ, «η διαθήκη δεν παρουσιάζει κανένα ενδιαφέρον για τον Ρόμπιν Μπόιτον, όμως αυτός μπήκε στον κόπο να πάρει αντίγραφο. Νομίζω ότι το βιβλίο πρέπει να διαβαστεί. Μπέντον, πόσο γρήγορα διαβάζεις;»

«Αρκετά γρήγορα, θα έλεγα. Και το βιβλίο δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο».

«Τότε άρχισε το διάβασμα στο αυτοκίνητο, όσο εγώ θα οδη-

γώ. Θα ζητήσουμε από τον Κόξον μια σακούλα για να πάρουμε όλα τούτα στο Ολντ Πολίς Κότατζ. Δεν νομίζω πως υπάρχει κάτι ενδιαφέρον στο πρώτο συρτάρι αλλά καλύτερα να ρίξουμε μια ματιά».

«Ακόμα κι αν μάθουμε πως είχε κάμποσους φίλους που είχαν παράπονα μαζί του, δεν μπορώ να φανταστώ κάποιον εχθρό που να πήγε στο Στόουκ Σέβερελ να τον σκοτώσε και ύστερα να βρήκε τρόπο να μπει στο Κότατζ των Γουέστχολ και να 'χωσε τη σορό στον καταψύκτη. Βέβαια, το αντίγραφο της διαθήκης κάτι σημαίνει, εκτός κι αν θέλησε απλώς να έχει τη βεβαιότητα πως ο γέρος δεν του άφησε τίποτα. Αναρωτιέμαι γιατί η διαθήκη είναι χειρόγραφη. Ξέρουμε πως η Γκρέις Χολμς δεν ζει πια στο Ρόζμαρι Κότατζ. Το σπίτι πουλιέται. Γιατί όμως ο Μπόιτον προσπαθούσε να τη βρει; Η ημερομηνία πάντως της διαθήκης παρουσιάζει ενδιαφέρον, δεν παρουσιάζει;»

«Όχι μόνο η ημερομηνία», είπε αργά αργά η Κέιτ. «Πάμε να φύγουμε από δω μέσα. Ας πάμε στον Νταλγκλίσ τη διαθήκη όσο πιο γρήγορα μπορούμε. Πρέπει όμως να δούμε και την πρακτορίσσα της Ρόντα Γκράντουιν. Έχω την αίσθηση πως δεν θα καθυστερήσουμε μαζί της. Για θύμισέ μου, Μπέντον, πώς λέγεται και πού είναι;»

«Λέγεται Ελίζα Μέλμπουρν και το ραντεβού μας είναι στις τρεις και τέταρτο. Το γραφείο της είναι στο Κάμντεν».

«Γαμώτο! Δεν είναι στο δρόμο μας. Θα πάρω τον Νταλγκλίσ να δω αν θέλει τίποτ' άλλο να κάνουμε όσο είμαστε στο Λονδίνο. Συνήθως όλο και θέλει κάτι να του πάρουμε από τη Σκότλαντ Γιαρντ. Ύστερα θα τσιμπήσουμε κάτι και θα πάμε να δούμε αν έχει κάτι να μας πει η Ελίζα Μέλμπουρν. Πάντως το πρωινό μας σήμερα δεν πήγε στράφι».

[2]

Η ΑΥΞΗΜΕΝΗ κίνηση του Λονδίνου μπλόκαρε το αυτοκίνητό τους και η διαδρομή για το γραφείο της Ελίζα Μέλμπουρν στο Κάμντεν τους πήρε ώρα και τους έσπασε τα νεύρα. Ο Μπέντον

έλπιζε οι πληροφορίες που θα έπαιρναν να τους αποζημιώναν για το χρόνο τους και τον κόπο τους. Το γραφείο βρισκόταν πάνω από ένα μανάβικο, και οι μυρωδιές των φρούτων και των λαχανικών τους πήραν στο κατόπι καθώς ανέβαιναν στο πρώτο πάτωμα από μια στενή σκαλίτσα. Φτάνοντας στο πλατύσκαλο, μπήκαν σ' ένα χώρο που, όπως έδειχνε, βρισκόταν η γραμματεία των γραφείων. Τρεις κοπέλες ήταν εγκαταστημένες στους υπολογιστές τους, ενώ ένας μεγαλύτερος άντρας τοποθετούσε βιβλία που όλα είχαν γυαλιστερά εξώφυλλα πάνω σ' ένα ράφι που έπιανε όλο το μήκος του τοίχου. Τρία ζευγάρια μάτια σηκώθηκαν και κοίταξαν την Κέιτ καθώς έδειχνε το σήμα της. Η μια κοπέλα σηκώθηκε από τη θέση της, πήγε στην πόρτα ενός δωματίου της πρόσοψης του κτηρίου, και φώναξε γλαστά:

«Ελίζα, αστυνομία. Είπες πως τους περιμένεις».

Η Ελίζα Μέλιμπουρν τέλειωνε ένα τηλεφώνημα. Έπειτα, έβαλε το ακουστικό στη θέση του, τους χαμογέλασε και τους κάλεσε να καθίσουν σε δυο καρέκλες μπροστά στο γραφείο της. Ήταν μια γεμάτη και όμορφη γυναίκα, μ' ένα απαστράπτοντα θύσανο από μαύρα κρεπαρισμένα μαλλιά που έφταναν στους ώμους της και παχουλά μάγουλα. Φορούσε ένα αστραφτερό καφτάνι κεντημένο με χάντρες.

«Ήρθατε, βέβαια, για να μιλήσουμε για τη Ρόντα Γκράντουν. Το μόνο που μου είπαν είναι πως κάνετε έρευνες για, όπως μου διατυπώθηκε, έναν ύποπτο θάνατο, το οποίο εγώ μετέφρασα σε φόνο. Αν πρόκειται για κάτι τέτοιο, είναι βέβαια τρομερό, αλλά εγώ δεν βλέπω τι θα μπορούσα να σας πω ώστε να βοηθήσω. Ήρθε σ' εμένα πριν από είκοσι χρόνια, όταν έφυγα από το πρακτορείο των Ντόουνκινς-Μπάουερ και άνοιξα δικό μου, κι από τότε έμεινε μαζί μου».

«Τη γνωρίζατε πολύ καλά;» ρώτησε η Κέιτ.

«Ως συγγραφέα ναι, πολύ καλά. Αυτό σημαίνει πως μπορούσα να αναγνωρίσω ως δικό της οτιδήποτε έγραφε, ότι ήξερα πώς ήθελε να διαπραγματευτώ με τον εκδότη της και μπορούσα να προβλέψω την απάντησή της σε προτάσεις που της υπέβαλα. Την εκτιμούσα και τη συμπαθούσα και χαιρόμουν που ήταν πελάτης μου. Τρώγαμε μαζί ένα μεσημέρι στους έξι μήνες, συνή-

θως για να συζητήσουμε θέματα λογοτεχνίας. Πέρα από αυτά, δεν θα μπορούσα να πω πως τη γνώριζα».

«Μας την έχουν περιγράψει», είπε η Κέιτ, «σαν πολύ κλειστό άνθρωπο».

«Ναι, ήταν. Όταν τη φέρνω στο μυαλό μου –πράγμα που βέβαια μου συμβαίνει από τότε που έμαθα την είδηση– μου φαίνεται σαν ένα άτομο που το βάρυνε κάποιο μυστικό, ένα μυστικό που έπρεπε να το διαφυλάξει και το οποίο δεν την άφηνε να ανοιχτεί. Σκεφτείτε, ακόμη τώρα, ελάχιστα καλύτερα τη γνώριζα από τότε, προ εικοσαετίας, που ήρθε για πρώτη φορά σε μένα».

Ο Μπέντον, που κοίταζε με μεγάλο ενδιαφέρον την επίπλωση του γραφείου, και ειδικά τις φωτογραφίες των συγγραφέων που κρέμονταν σ' έναν τοίχο, είπε:

«Αυτό δεν είναι κάπως ασυνήθιστο να συμβαίνει μεταξύ πράκτορα και συγγραφέα; Εγώ είχα πάντα την εντύπωση πως η σχέση τους θα πρέπει να είναι στενή για να είναι επιτυχημένη».

«Δεν είναι απαραίτητο. Πρέπει να υπάρχει συμπάθεια και εμπιστοσύνη και γενικά συμφωνία για τα βασικά. Οι άνθρωποι διαφέρουν. Μερικοί από τους συγγραφείς μου έχουν γίνει στενοί μου φίλοι. Πολλοί από αυτούς θέλουν να παίρνεις πολύ προσωπικά τα όσα τους αφορούν. Πρέπει να είσαι η μαμά τους, ο εξομολογητής τους, ο συμβουλάτορας για τα οικονομικά τους ζητήματα αλλά και για τα του γάμου τους, ο εκδότης τους, ο διαχειριστής της λογοτεχνικής παραγωγής τους ακόμα και η νταντά τους, σε μερικές περιπτώσεις. Η Ρόντα δεν χρειαζόταν καθόλου αυτές τις υπηρεσίες».

«Εξ όσων γνωρίζετε, είχε εχθρούς;» ρώτησε η Κέιτ.

«Κοιτάξτε, ρεπόρτερ ήτανε. Μπορεί να υπήρξαν άνθρωποι που να τους έθιξε. Σ' εμένα ποτέ δεν είπε ότι αισθανόταν να κινδυνεύει η ζωή της από κάποιον από αυτούς. Κανείς, απ' ό,τι γνωρίζω, δεν την απείλησε ποτέ, για τη ζωή της εννοώ. Ένας-δυο απείλησαν με μηνύσεις, αλλά η συμβουλή που της έδωσα τότε ήταν να μην κινηθεί η ίδια καθόλου, και όπως το περίμενα, δεν πήγε κανείς στα δικαστήρια. Η Ρόντα δεν ήταν από αυτούς που όταν έγραφε κάτι μπορούσε να αποδειχτεί ψευδές ή να θεωρηθεί λίβελος».

«Ούτε καν», είπε η Κέιτ, «ένα άρθρο που γράφτηκε στο περιοδικό *Paternoster Review* και κατηγορούσε για λογοκλοπή την Άνναμπελ Σκέλτον;»

«Μερικοί χρησιμοποίησαν ως αφορμή αυτό το άρθρο για να στηλιτεύσουν τη σύγχρονη δημοσιογραφία γενικά, οι πιο πολλοί όμως αναγνώρισαν πως ήταν ένα σοβαρό άρθρο μ' ένα θέμα πολύ ενδιαφέρον. Πράγματι δεχτήκαμε τότε, η Ρόντα κι εγώ, μια πολύ δυσάρεστημένη κυρία, μια κάποια Κάντις Γουέστχολ, η οποία όμως δεν προχώρησε σε ενέργειες. Ούτε και που μπορούσε άλλωστε. Οι παράγραφοι που την είχαν ενοχλήσει ήταν γραμμένες σε γλώσσα ήπια και τα στοιχεία αδιάσειστα. Όλα αυτά συνέβησαν πριν από πέντε χρόνια».

«Γνωρίζατε», ρώτησε ο Μπέντον, «ότι η μισ Γκράντουν είχε αποφασίσει να αφαιρέσει το σημάδι της;»

«Όχι, δεν μου είχε πει κάτι. Δεν μιλούσαμε ποτέ για το σημάδι της».

«Και τα τωρινά της σχέδια ποια ήταν; Σκόπευε να αλλάξει καριέρα;»

«Φοβάμαι ότι αυτό είναι κάτι που δεν μπορώ να το συζητήσω. Πάντως, δεν είχε ληφθεί καμιά απόφαση και νομίζω ότι τα σχέδιά της ήταν ακόμα υπό διαμόρφωση. Δεν θα ήθελε να τα συζητήσω με κανέναν άλλον, εκτός από την ίδια όσο ήταν εν ζωή, και αντιλαμβάνεστε ότι τώρα δεν μπορώ να μιλήσω γι' αυτά. Μπορώ όμως να σας διαβεβαιώσω πως δεν έχουν καμιά σχέση με το θάνατό της».

Δεν είχε κάτι άλλο να πει και η μισ Μέλμπουρν έδειχνε σαφώς με τον τρόπο της ότι ήθελε να συνεχίσει τη δουλειά της.

Καθώς έφευγαν από το γραφείο, η Κέιτ ρώτησε τον Μπέντον.

«Γιατί ρωτήσατε για τα σχέδιά της;»

«Ήθελα να δω αν είχε σκοπό να γράψει τη βιογραφία κάποιου. Αν ο βιογραφούμενος ήταν εν ζωή, τότε αυτός ή αυτή μπορεί να είχε κίνητρο να σταματήσει το σχέδιο πριν προλάβει καν να το ξεκινήσει η Γκράντουν».

«Δεν αποκλείεται. Όμως οι υποθέσεις για τα μελλοντικά σχέδια της μισ Γκράντουν μπορεί να μας βοηθήσουν μόνο αν φανταστούμε ότι το υποτιθέμενο πρόσωπο ήξερε όσα δεν γνώριζε

η ίδια η κυρία Μέλμπουρυ –δηλαδή ότι η μισ Γκράντουνιν θα πήγαινε στον πύργο– και είχε καταφέρει να πείσει το θύμα ή κάποιον άλλο να τον βάλει στον πύργο».

Καθώς έβαζαν τις ζώνες τους στο αυτοκίνητο, ο Μπέντον είπε:

«Τη βρήκα μάλλον συμπαθητική».

«Τότε, όταν θα γράψετε το πρώτο σας μυθιστόρημα, πράγμα που λαμβανομένων υπόψη των ενδιαφερόντων σας, σίγουρα θα το κάνετε, θα ξέρετε με ποιον θα έρθετε σ' επαφή».

Ο Μπέντον γέλασε.

«Τι μέρα κι αυτή! Πάντως δεν γυρίζουμε πίσω με άδεια χέρια».

[3]

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ στο Ντόρσετ υπήρξε εφιαλτική. Έκαναν πάνω από μια ώρα να βγουν από το Κάμντεν στον αυτοκινητόδρομο και κει πάλι βρέθηκαν να οδηγούν μπλοκαρισμένοι σε μια ουρά αυτοκινήτων με τους ανθρώπους που είχαν σχολάσει κι έφευγαν από το Λονδίνο. Στη διασταύρωση με τη διακλάδωση 5, ένα λεωφορείο είχε πάθει βλάβη κι έκλεινε τη μια λωρίδα, οπότε η κυκλοφορία είχε σταματήσει εντελώς και προχωρούσαν σχεδόν επί μία ώρα σημειωτόν, μέχρι ν' ανοίξει ο δρόμος. Καθώς, ύστερα από αυτό, η Κέιτ δεν ήθελε να σταματήσει για να φάνε, φτάσανε στο Γουιστίρια Χάους στις εννιά, πεινασμένοι και ψόφιοι στην κούραση. Η Κέιτ τηλεφώνησε στον Νταλγκλίσ ο οποίος τους είπε να πάνε να τον βρουν μόλις φάνε. Το φαγητό, που το περίμεναν πώς και τι, το έφαγαν στα βιαστικά, χώρια που η κρεατόπιτα της κυρίας Σέφερντ δεν είχε αντέξει την αναμονή.

Η ώρα είχε πάει δέκα και μισή όταν κάθισαν με τον Νταλγκλίσ για να δώσουν αναφορά για την ημέρα που πέρασαν.

«Λοιπόν», είπε ο Νταλγκλίσ, «από την πρακτόρισσα δεν μάθατε παρά ό,τι ήδη ξέραμε. Πως δηλαδή η Ρόντα Γκράντουνιν ήταν κλειστός τύπος. Είναι ολοφάνερο πως η Ελίζα Μέλμπουρυ τη σέβεται νεκρή όπως τη σεβόταν ζωντανή. Ας δούμε τι συνα-

ποκομίσате από τον Τζέρεμυ Κόξον. Ας αρχίσουμε από το λιγότερο σημαντικό στοιχείο, δηλαδή το βιβλίο τσέπης. Το διάβασες, Μπέντον;»

«Βιαστικά, κύριε ταξίαρχε, μέσα στο αυτοκίνητο. Τελειώνει με μια εμπλοκή νομικής φύσης, την οποία ομολογώ δεν πολυκατάλαβα. Μπορεί να είναι κατανοητή για ένα δικηγόρο και άλλωστε ο συγγραφέας είναι δικαστής. Η πλοκή όμως στηρίζεται σε μια απόπειρα φαλκίδευσης της ημερομηνίας ενός θανάτου. Καταλαβαίνω πώς μπορεί να μπήκε στο μυαλό του Μπόιτον η υποψία».

«Επομένως, έχουμε άλλο ένα στοιχείο που επιβεβαιώνει το γεγονός πως πράγματι ο Μπόιτον ήρθε στο Στόουνκ Σέβερελ έχοντας κατά νου να αποσπάσει χρήματα από τους Γουέστχολ, μια ιδέα που, κατά την Κάντις Γουέστχολ, την έβαλε αρχικά στο μυαλό του η Ρόντα Γκράντουιν, όταν του μίλησε για το βιβλίο. Ας προχωρήσουμε τώρα σε μια άλλη σημαντική πληροφορία, αυτή που σας έδωσε ο Κόξον περί της αλλαγής της διάθεσης του Μπόιτον. Σας είπε ότι ο Μπόιτον γύρισε χάλια μετά την πρώτη του επίσκεψη στις 27 Νοεμβρίου. Γιατί να γυρίσει χάλια, αν η Κάντις Γουέστχολ του είχε υποσχεθεί μια ρύθμιση; Μήπως επειδή η υποψία για τον καταψύκτη είχε αποδειχτεί πως ήταν κουταμάρα; Μπορούμε να πιστέψουμε ότι όντως η Κάντις Γουέστχολ είχε αποφασίσει να τον δουλέψει για να καταφέρει να τον εκθέσει με πιο πανηγυρικό τρόπο; Ποια σοβαρή γυναίκα θα σχεδίαζε τέτοιο πράγμα; Και ύστερα, πριν ξανάρθει εδώ την περασμένη Πέμπτη, όταν θα έκανε την εγχείρηση η Ρόντα Γκράντουιν, ο Κόξον λέει πως η διάθεση του Μπόιτον είχε αλλάξει, πως ήταν ενθουσιασμένος και αισιόδοξος και μίλαγε για προοπτική χρημάτων. Στέλνει μήνυμα γραπτό στη μίς Γκράντουιν, εκλιπαρώντας τη να τον δει και λέγοντας πως πρόκειται για επείγον θέμα. Τι λοιπόν συνέβη μεταξύ πρώτης και δεύτερης επίσκεψης που άλλαξε την κατάσταση; Πήγε στο Υποθηκοφυλακείο του Χόλμπορν και πήρε αντίγραφο της διαθήκης του Πέρεγκριν Γουέστχολ. Γιατί; Και γιατί τότε; Το ότι δεν ήταν κληρονόμος το ήξερε ήδη. Αποκλείεται άραγε, όταν η Κάντις κατέρριψε τους ισχυρισμούς του περί κατάψυξης της σορού, να του πρόσφερε

μια οικονομική ενίσχυση, ή να τον έκανε κατά κάποιο τρόπο να υποπτευθεί πως θα ήθελε να μπει τέλος σε οποιαδήποτε αντιπαράθεση σε σχέση με τη διαθήκη του πατέρα της;»

«Υπαινίσσεστε», κύριε ταξίαρχε, «πλαστογραφία;» ρώτησε η Κέιτ.

«Είναι μια πιθανότητα. Ας ρίξουμε τώρα μια ματιά στη διαθήκη».

Ο Νταλγκλίσ άνοιξε τη διαθήκη και τη μελέτησαν σιωπηλά.

«Όλο το κείμενο είναι ιδιόγραφο», είπε ο Νταλγκλίσ, «και η ημερομηνία αναφέρεται ολογράφως, εβδόμη Ιουλίου δύο χιλιάδες πέντε. Την ημέρα που έγιναν οι βομβιστικές επιθέσεις στο Λονδίνο. Αν κάποιος θέλησε να πλαστογραφήσει την ημερομηνία, άσχημα διάλεξε. Ο περισσότερος κόσμος δεν ξεχνάει τι έκανε στις 7/7 όπως και στις 9/11. Ας δεχτούμε λοιπόν ότι τόσο η ημερομηνία όσο και η διαθήκη είναι όντως διά χειρός καθηγητή Γουέστχολ. Ο γραφικός χαρακτήρας είναι πολύ χαρακτηριστικός και μια πλαστογραφία τέτοιας έκτασης θα ήταν εύκολο να αποκαλυφθεί. Οι τρεις υπογραφές όμως; Σήμερα τηλεφώνησα σε κάποιον από το συμβολαιογραφικό γραφείο που χρησιμοποιούσε ο καθηγητής Γουέστχολ και ζήτησα διευκρινίσεις για τη διαθήκη. Μια από τις υπογράφουσες, η Ελίζαμπεθ Μπαρνς, μια ηλικιωμένη υπηρέτρια με πολυετή υπηρεσία στον πύργο, έχει πλέον πεθάνει. Η άλλη, η Γκρέις Χολμς, που ζούσε κάπως απομονωμένη στο χωριό, έχει μεταναστεύσει στο Τορόντο όπου ζει με μια ανιψιά της».

«Φτάνει ο Μπόιτον», συνέχισε ο Μπέντον, «την περασμένη Πέμπτη και προσπαθεί να ανακαλύψει τη διεύθυνση της Γκρέις Χολμς στο Τορόντο, τηλεφωνώντας στο Ρόζμαρι Κότατζ. Και η Κάντις κατάλαβε μετά την πρώτη του επίσκεψη πως, όσο κι αν ήταν γελοίες οι πρώτες του υποψίες, συγκέντρωνε την προσοχή του στη διαθήκη. Ο Μογκ μας ανέφερε την επίσκεψη του Μπόιτον στο Ρόζμαρι Κότατζ. Μήπως έδωσε την πληροφορία και στην Κάντις; Εκείνη παίρνει τ' αεροπλάνο και πάει στον Καναδά για να προσφέρει, δήθεν, στη μις Χολμς ένα μικρό ποσόν από την κληρονομιά του καθηγητή Γουέστχολ, κάτι όμως που σίγουρα θα μπορούσε να έχει γίνει δι' αλληλογραφίας, τηλεφωνικώς

ή με e-mail. Και γιατί θέλησε τώρα να την ανταμείψει για τις υπηρεσίες της; Και τι σπουδαίος λόγος υπήρχε για να τη δει αυτοπροσώπως;»

«Αν πιστέψουμε πως υπάρχει πλαστογραφία», είπε η Κέιτ, «τότε ναι, το κίνητρο είναι ισχυρό. Φαντάζομαι ότι μπορούν σε μια διαθήκη να γίνουν μικρές διορθώσεις. Αν συμφωνήσουν όλοι οι εκτελεστές της διαθήκης, μπορούν θα αλλάξουν κάτι στα κληροδοτήματα; Η πλαστογραφία όμως είναι κακούργημα. Η Κάντις Γουέστχολ δεν θα ρίσκαρε τη φήμη του αδελφού της και την περιουσία του. Αν όμως η Γκρέις Χολμς δέχτηκε να δωροδοκηθεί από την Κάντις Γουέστχολ για να μην ανοίξει το στόμα της, αμφιβάλλω αν θα μπορέσει τώρα πια να της αποσπάσει κάποιος την αλήθεια. Γιατί να μιλήσει; Ίσως ο καθηγητής να άλλαξε όλη την ώρα γνώμη και ν' άλλαξε και τη διαθήκη του. Εκείνη το μόνο που είχε να κάνει ήταν να πει πως υπέγραψε σε πολλές χειρόγραφες διαθήκες και δεν θυμόταν σε ποιες ειδικά. Εκείνη βοηθούσε σαν νοσοκόμα τον γερο-καθηγητή. Και όλα αυτά τα χρόνια ήταν δύσκολα για τους Γουέστχολ. Μπορεί να το θεωρεί δίκαιο να κληρονομήσουν ο αδελφός και η αδελφή τα χρήματά του». Γύρισε και κοίταξε τον Νταλγκλίζ. «Μήπως γνωρίζουμε, κύριε ταξίαρχε, το περιεχόμενο της προηγούμενης διαθήκης;»

«Ρώτησα τους συμβολαιογράφους και μου είπαν ότι η όλη περιουσία μοιράζονταν στα δυο. Ο Ρόμπιν Μπόιτον κληρονομούσε τη μισή επειδή οι γονείς του είχαν αδικηθεί από την οικογένεια, και την άλλη μισή μοιράζονταν σε ίσα μέρη ο Μάρκους και η Κάντις».

«Και αυτά τα είχε μάθει ο Μπόιτον;»

«Πολύ αμφιβάλλω. Ελπίζω την Παρασκευή να ξέρω περισσότερα. Κανόνισα ένα ραντεβού με τον Φίλιπ Κέρσοου, το δικηγόρο που ασχολήθηκε και μ' αυτή τη διαθήκη και με την τελευταία. Είναι βαριά άρρωστος και ζει σε ένα αναρρωτήριο κάπου έξω από το Μπόρμουθ, αλλά δέχτηκε να με συναντήσει».

«Το κίνητρο είναι σοβαρό. Σκέπτεστε να τη συλλάβετε;» ρώτησε η Κέιτ.

«Όχι, Κέιτ. Σκοπεύω αύριο να την ανακρίνουμε επισήμως και να ηχογραφήσουμε την ανάκριση. Αν και το ζήτημα είναι

πολύ λεπτό. Θα ήταν απερισκεψία και μάλλον ανώφελο θα έλεγα να αποκαλύψουμε αυτές τις καινούργιες υποψίες μας εφόσον δεν έχουμε αδιάσειστα στοιχεία. Το μόνο που έχουμε είναι η δήλωση του Κόξον πως ο Μπόιτον ήταν χάλια μετά την πρώτη του επίσκεψη και περιχαρής πριν από τη δεύτερη. Καθώς κι αυτό το γραπτό του μήνυμα στη Ρόντα Γκράντουιν που μπορεί να σήμαινε πολλά και τίποτα. Είναι φανερό πως ο νεαρός ήταν άστατος. Το είχαμε διαπιστώσει και μόνοι μας αυτό».

«Πάντως, κύριε ταξίαρχε, κάναμε κάποια πρόοδο», είπε ο Μπέντον.

«Ναι, αλλά χωρίς χειροπιαστές αποδείξεις ούτε για την πιθανή πλαστογραφία ούτε για τις δολοφονίες της Ρόντα Γκράντουιν και του Ρόμπιν Μπόιτον. Και σαν να μην έφταναν αυτά, έχουμε και μια κοπέλα καταδικασμένη για φόνο να ζει στον πύργο. Δεν πρόκειται να καταλήξουμε απόψε πουθενά, και είμαστε όλοι κουρασμένοι, λέω λοιπόν να σχολάσουμε».

Κόντευαν μεσάνυχτα, κι ωστόσο ο Νταλγκλίζ συνέχιζε να τροφοδοτεί τη φωτιά. Ήταν ανώφελο να πέσει στο κρεβάτι εφόσον βρισκόταν σε τέτοια διέγερση. Η Κάντις Γουέστχολ είχε την ευκαιρία και τον τρόπο να κάνει και τους δύο φόνους. Ήταν όντως το μόνο πρόσωπο που μπορούσε να καλέσει μυστικά τον Μπόιτον στο παλιό οφίς σε στιγμή που ήταν βέβαιη πως θα ήταν μόνη. Διέθετε την απαιτούμενη μυϊκή δύναμη για να τον χώσει διά της βίας μέσα στον καταψύκτη, είχε εξασφαλίσει τη δικαιολογία για την ύπαρξη των δακτυλικών της αποτυπωμάτων στο καπάκι του καταψύκτη και είχε κάνει τα πάντα ώστε να είναι μαζί με κάποιον άλλον όταν θα βρισκόταν το πτώμα και πως αυτός ο άλλος θα έμενε μαζί της μέχρι να έρθει η αστυνομία. Όλα όμως αυτά ήταν υποθέσεις και η Κάντις ήταν αρκετά έξυπνη για να το ξέρει. Ο Νταλγκλίζ δεν μπορούσε να κάνει κάτι παραπάνω από το να την ανακρίνει ενόρκως.

Εκείνη τη στιγμή του ήρθε μια ιδέα κι έσπευσε να την πραγματοποιήσει πριν δεύτερες σκέψεις αμφισβητήσουν τη λογική της. Ο Τζέρεμυ Κόξον μάλλον συνήθιζε να ξενυχτάει στην παμπ του. Μπορεί το κινητό του να το είχε ακόμα ανοιχτό. Αν όχι, θα δοκίμαζε πάλι το πρωί.

Ο Τζέρεμι Κόξον ήταν στην παμπ. Ο θόρυβος ήταν τέτοιος που έκανε τη συνομιλία αδύνατη, και όταν άκουσε πως ήταν ο Νταλγκλίζ στο τηλέφωνο, του είπε:

«Περιμένετε λίγο να βγω έξω. Δεν σας ακούω καλά εδώ μέσα». Ένα λεπτό αργότερα του έλεγε: «Έχουμε κάτι νεότερο;»

«Προς το παρόν, όχι», είπε ο Νταλγκλίζ. «Θα είμαστε σε επαφή αν υπάρξουν εξελίξεις. Συγγνώμη που παίρνω τόσο αργά. Σας παίρνω για κάτι διαφορετικό αλλά σημαντικό. Μήπως θυμάστε τι κάνατε στις 7 Ιουλίου;»

Μεσολάβησε σιωπή και ύστερα ο Κόξον είπε:

«Εννοείτε τη μέρα που έσκασαν οι βόμβες στο Λονδίνο;»

«Ναι, 7 Ιουλίου του 2005».

Πάλι μεσολάβησε σιωπή και ο Νταλγκλίζ νόμισε πως ο Κόξον προσπαθούσε να μην μπει στον πειρασμό να ρωτήσει τι είχε να κάνει η 7η Ιουλίου με το θάνατο του Ρόμπιν. Μετά τον άκουσε να λέει.

«Και ποιος δεν θυμάται. Είναι σαν τις 9/11 και τη μέρα που σκοτώθηκε ο Κένεντυ. Αυτά δεν ξεχνιούνται».

«Ο Ρόμπιν Μπόιτον ήταν φίλος σας εκείνη την εποχή, έτσι δεν είναι; Μήπως θυμάστε τι έκανε στις 7 Ιουλίου;»

«Θυμάμαι τι μου είπε πως έκανε. Ήταν στο κέντρο του Λονδίνου. Εμφανίστηκε στο διαμέρισμά μου στο Χάμστεντ, όπου έμενα τότε, λίγο πριν από τις έντεκα τη νύχτα και μ' έπρηξε μέχρι το πρωί με το πώς τη γλύτωσε παρά τρία και πώς έκανε με τα πόδια όλο το δρόμο μέχρι το Χάμστεντ. Είχε βρεθεί στην Τότεναμ Κορτ Ρόουντ, πολύ κοντά στο σημείο που έσκασε η βόμβα, αυτή που ανατίναξε το λεωφορείο. Τον είχε γραπώσει μια γριούλα σοκαρισμένη και είδε κι έπαθε να την ηρεμήσει. Του είπε πως έμενε στο Στόουνκ Σέβερελ και πως είχε έρθει την προηγούμενη στο Λονδίνο για να μείνει σε μια φίλη της και να κάνει ψώνια. Σκόπευε να γυρίσει σπίτι της την επομένη. Ο Ρόμπιν φοβήθηκε πως θα του φορτωνόταν για όλη τη νύχτα, αλλά κατάφερε να της βρει ένα ταξί έξω από του Χιλς, της έδωσε είκοσι λίρες για την κούρσα κι έτσι έφυγε ησυχασμένη. Κλασικός Ρόμπιν. Καλύτερα, μου είπε, που έχασε είκοσι λίρες παρά να βρεθεί με τη γριούλα στην πλάτη για την υπόλοιπη μέρα».

«Σας είπε μήπως το όνομά της;»

«Όχι. Δεν ξέρω ούτε το όνομα της κυρίας, ούτε της φίλης της τη διεύθυνση, ούτε και τον αριθμό του ταξί. Όλη αυτή η ιστορία δεν έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αλλά αυτά έγιναν».

«Μήπως θυμάστε κάτι άλλο, κύριε Κόξον;»

«Αυτά μου είπε. Υπάρχει μια ακόμα λεπτομέρεια. Νομίζω πως ανέφερε πως ήταν μια πρώην υπηρέτρια που βοηθούσε τα ξαδέλφια του να τα βγάλουν πέρα μ' έναν άρρωστο συγγενή τους, που τους είχε φορτωθεί. Συγγνώμη που δεν μπορώ να βοηθήσω παραπάνω».

Ο Νταλγκλίσ τον ευχαρίστησε και έκλεισε το κινητό του. Αν αυτά που του είπε ο Κόξον ευσταθούσαν και αν η υπηρέτρια ήταν η Ελίζαμπεθ Μπαρνς, τότε ήταν αδύνατον να έχει υπογράψει τη διαθήκη στις 7 Ιουλίου του 2005. Ήταν όμως η Ελίζαμπεθ Μπαρνς; Θα μπορούσε να είναι μια οποιαδήποτε χωρική που βοηθούσε στο Στόουν Κότατζ. Με τη βοήθεια του Ρόμπιν Μπόιτον θα μπορούσε να μάθει ποια ήταν. Αλλά ο Ρόμπιν Μπόιτον ήταν νεκρός.

Η ώρα είχε πάει περασμένες τρεις. Ο Νταλγκλίσ ήταν ακόμα ξύπνιος κι ανήσυχος. Οι αναμνήσεις του Κόξον για την 7η Ιουλίου ήταν έμμεσες και τώρα που ο Ρόμπιν Μπόιτον και η Ελίζαμπεθ Μπαρνς είχαν πεθάνει, τι πιθανότητες υπήρχαν να βρεθεί η φίλη η οποία τη φιλοξένησε ή το ταξί που την είχε πάει εκεί; Όλη η περίπλαστογραφίας θεωρία του βασιζόταν σε αποχρώσεις ενδείξεων. Είχε τρομερή απέχθεια να κάνει μια σύλληψη που δεν θα κατέληγε σε απαγγελία κατηγορίας για φόνο. Αν η υπόθεση ναυαγούσε, ο κατηγορούμενος αφηνόταν ελεύθερος με τη ρετινιά της υποψίας, και ο αξιωματικός που έκανε την έρευνα αποκτούσε τη φήμη βιαστικού και απερίσκεπτου. Έμελλε άραγε αυτή η υπόθεση να ταξινομηθεί στις εξαιρετικά απογοητευτικές περιπτώσεις, που δεν ήταν και σπάνιες, όπου είναι γνωστή η ταυτότητα του δολοφόνου, αλλά οι αποδείξεις δεν αρκούν για να συλληφθεί; Αποδέχτηκε τελικά πως δεν είχε ελπίδα να κοιμηθεί, σηκώθηκε από το κρεβάτι, έβαλε παντελόνι και χοντρό πουλόβερ και τύλιξε κι ένα κασκόλ στο λαιμό του. Ίσως ένα γρήγορο περπάτημα στην αλέα να τον κούραζε αρκετά ώστε να μην πέσει πάλι άδικα στο κρεβάτι του.

Είχε βρέξει γύρω στα μεσάνυχτα, μια μπόρα δυνατή και σύντομη. Ο αέρας μοσχομύριζε, δροσερός αλλά όχι παγωμένος. Περιπάτησε κάτω από έναν ουρανό γεμάτο αστέρια, ακούγοντας μόνο τα βήματά του. Ύστερα ο άνεμος δυνάμωσε και ένιωσε κάτι σαν κακό προαίσθημα. Η νύχτα ζωντάνεψε καθώς ο αέρας περνούσε συρίζοντας ανάμεσα στους μοναχικούς φράχτες κι έκανε να τρίζουν τα ψηλά κλωνάρια των δέντρων, και ύστερα νέκρωσε πάλι, και ο σάλος έπαψε απότομα, όπως απότομα είχε ξεσπάσει. Και τότε, πλησιάζοντας προς τον πύργο, είδε από μακριά πύρινες γλώσσες. Ποιος μπορεί να έκαιγε ξερά χόρτα στις τρεις τα μεσάνυχτα; Μέσα στον κύκλο των μονόλιθων κάτι καίγεται. Πήρε μέσα από την τσέπη του το κινητό του και κάλεσε την Κέιτ και τον Μπέντον, ενώ ο ίδιος, με την ψυχή στα δόντια, όρμησε τρέχοντας προς τη φωτιά.

[4]

ΔΕΝ ΕΒΑΛΕ το ξυπνητήρι της να χτυπήσει στις δυόμισι τη νύχτα. Φοβήθηκε πως, όσο γρήγορα κι αν πάταγε το κουμπί να το κλείσει, κάποιος μπορεί να τ' άκουγε και να ξύπναγε. Άλλωστε, τι ανάγκη είχε το ξυπνητήρι; Για χρόνια πολλά, έμαθε να ξυπνά με τη θέλησή της και μόνο, ακριβώς όπως μπορούσε να κάνει πως κοιμάται τόσο καλά, που ακόμα και η αναπνοή της έφευγε και δεν ήξερε ούτε και η ίδια αν ήταν ξυπνητή ή κοιμισμένη. Καλά ήταν στις δυόμισι. Η ώρα της μαγείας ήταν τα μεσάνυχτα, η κραταιή ώρα των μυστηρίων και της μυστικής ιεροτελεστίας. Όμως οι άνθρωποι δεν ήταν πια στα κρεβάτια τους τα μεσάνυχτα. Αν είχε εκνευρισμό ο κύριος Τσάντλερ-Πάουελ μπορεί, κατά τις δώδεκα, να έβγαινε έξω να περπατήσει μες στη νύχτα, αλλά στις δυόμισι δεν θα 'παιρνε τους δρόμους, και όσοι ξυπνάνε με τα κοκόρια δεν θα είχαν ακόμη σηκωθεί. Τη Μαίρη Κέιτ την έριξαν στην πυρά στις τρεις το απόγευμα, 20 Δεκεμβρίου ήταν, όμως το απόγευμα δεν ήταν κατάλληλη ώρα για να κάνει αυτή την ενέργεια εξιλασμού μέσω τρίτου, την τελική ιεροτελεστία ταυτοποίησης, η οποία θα σιγούσε τη βασανισμένη φωνή της Μαίρη Κέιτ

385

για πάντα και θα χάριζε στην ίδια τη γαλήνη. Καλή ώρα ήταν και οι τρεις τα ξημερώματα. Η Μαίρη Κέιτ θα καταλάβαινε. Αυτό που είχε σημασία ήταν να της προσφέρει αυτή την ύστατη τιμή, να κάνει να αναβιώσουν, όσο πιο πιστά τολμούσε, οι τρομερές εκείνες στιγμές του τέλους. Είκοσι Δεκεμβρίου ήταν και η σωστή ημερομηνία και η τελευταία ίσως ευκαιρία για την ίδια. Ήταν πολύ πιθανό να έρθει αύριο η κυρία Ράινερ να την πάρει. Ήταν έτοιμη να φύγει, είχε βαρεθεί πια να της φέρονται όλοι στον πύργο σαν να ήταν η τελευταία, που, αν ήξεραν, θα καταλάβαιναν πως είναι η πρώτη. Γρήγορα τέλειωναν γι' αυτήν όλα τα καταναγκαστικά έργα. Θα γινόταν πλούσια και θα πλήρωνε δούλους να την υπηρετούν. Όμως πρώτρευ ο αποχαιρετισμός, η τελευταία φορά που θα μπορούσε να επικοινωνήσει με τη Μαίρη Κέιτ.

Άριστα έκανε που τα σχεδίασε όλα προ πολλού. Η αστυνομία, μετά το θάνατο του Ρόμπιν Μπόιτον, είχε σφραγίσει τα δυο κότατζ. Θα ήταν παρακινδυνευμένο ακόμα και να πάει μέχρι εκεί τη νύχτα, και τη μέρα, αδύνατον να βγει οποιαδήποτε ώρα από τον πύργο, χωρίς να τη δουν οι άντρες της ιδιωτικής φρουράς. Μόλις όμως την ειδοποίησε η μισ Κρέσετ πως θα ερχόταν πελάτης στο Ρόουζ Κότατζ, την ίδια μέρα που είχε κανονιστεί να έρθει για την εγχείρησή της η μισ Γκράντουιν, πήρε αμέσως τα μέτρα της. Ήταν μέσα στις υποχρεώσεις της να σκουπίσει και να σφουγγαρίσει τα πατώματα, να ξεσκονίσει και να γυαλίσει τα έπιπλα καθώς και να στρώσει το κρεβάτι όταν έφτανε κάποιος ξένος. Όλα συνέπεσαν. Όλα ήταν προκαθορισμένα από τη μοίρα. Εκείνη ήρθε με την καλαθούνα με τις ρόδες για να φέρει τα καθαρά ασπρόρουχα και για να πάρει για πλύσιμο τα χρησιμοποιημένα σεντόνια και τις πετσέτες, για να φέρει σαπούνι για το ντους και για το νιπτήρα καθώς και τη νάιλον σακούλα της με τα καθαριστικά. Έτσι, φεύγοντας, μπορούσε να χρησιμοποιήσει την καλαθούνα για να πάρει μαζί της δυο από τα σακιά με προσανάμματα από την παράγκα του Ρόουζ Κότατζ, επίσης ένα μακρύ σκοινί που χρησίμευε για το άπλωμα των ρούχων και ήταν παρατημένο εκεί μέσα, καθώς και δυο κουτιά με την παραφίνη τυλιγμένα σε εφημερίδες που κουβάλαγε πάντοτε μαζί της για να τις απλώνει στα σφουγγαρισμένα πατώματα. Η παραφί-

νη μύριζε δυνατά, ακόμα κι αν την τύλιγες καλά. Πού να τα 'κρυβε όλ' αυτά στον πύργο; Αποφάσισε να βάλει τα κουτιά με την παραφίνη σε δυο πλαστικές σακούλες και όταν έπεφτε το σκοτάδι να πάει να τις κουκουλώσει με ξερά φύλλα στο χαντάκι του φράχτη. Το χαντάκι ήταν αρκετά βαθύ κι έτσι κανείς δεν θα 'βλεπε τα κουτιά και οι πλαστικές σακούλες θα τα προστάτευαν από την υγρασία. Τα προσανάμματα και το σκοινί θα τα κλείδωνε μέσα στη μεγάλη βαλίτσα της και θα την έβαζε για ασφάλεια κάτω από το κρεβάτι της. Κανείς δεν θα τα 'βρισκε εκεί. Την καθαριότητα του δωματίου της τη φρόντιζε μόνη της, όπως και το στρώσιμο του κρεβατιού της, και όλοι στον πύργο σέβονταν με σχολαστικότητα τον ιδιωτικό χώρο του άλλου.

Μόλις πήγε στο ρολόι της τρεις παρά είκοσι, ετοιμάστηκε να φύγει. Φόρεσε το πιο σκούρο πανωφόρι της –τα σπρίτσα ήδη ήταν στην τσέπη του– κι έβαλε στο κεφάλι της ένα μαντίλι. Άνοιξε σιγά σιγά την πόρτα της, στάθηκε για λίγο και κράτησε την ανάσα της. Ησυχία απόλυτη στο σπίτι. Τώρα που οι περιπολίες των φρουρών μέσα στο σπίτι είχαν ακυρωθεί, κανένας φόβος για μάτια που επαγρυπνούν κι αυτιά που αφουγκράζονται. Στο κεντρικό κτήριο του πύργου έμεναν μόνο οι Μπόστοκ, και δεν ήταν υποχρεωμένη να περάσει μπροστά από την πόρτα τους. Κρατώντας τα σακιά με τα προσανάμματα και με το σκοινί της μπουγάδας κουλούρα και περασμένο στον ώμο της, άρχισε να περπατάει προσεκτικά, βήμα βήμα, στο διάδρομο, να κατεβαίνει από την πλαϊνή σκάλα στο ισόγειο και από κει στην πόρτα της δυτικής πτέρυγας. Όπως και την τελευταία φορά, έτσι και τώρα, χρειάστηκε να σηκωθεί στις μύτες για να φτάσει το σύρτη και να τον τραβήξει με την ησυχία της, μαλακά, για να μην ακουστεί μεταλλικός θόρυβος και ταράξει την ησυχία. Ύστερα, με προσοχή, ξεκλείδωσε, βγήκε έξω στο σκοτάδι και ξανακλείδωσε.

Ήταν μια κρύα νύχτα, τα άστρα έλαμπαν πολύ ψηλά στον ουρανό, στην ατμόσφαιρα υπήρχε ένα φως αμυδρό. Λίγα αραιά σύννεφα πέρναγαν πού και πού πάνω από το λαμπερό μισό φεγγάρι. Ξαφνικά άρχισε να φυσάει, όχι συνέχεια, ήταν κάτι κοφτά φυσήματα σαν εκπνοές. Σαν φάντασμα πήρε την αλέα με τις φλαμουριές, από κορμό σε κορμό, για να κρύβεται. Ήξερε ό-

μως πως, στην πραγματικότητα, δεν κινδύνευε να την πάρει κανένα μάτι. Η δυτική πτέρυγα ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι και η αλέα με τις φλαμουριές δεν φαινότανε από κανένα άλλο παράθυρο. Φτάνοντας στον χαμηλό μαντρότοιχο και στον κύκλο των μονόλιθων που φώτιζε το φως του φεγγαριού, φύσηξε μια πνοή ανέμου κι ανατρίχιασε το σκοτεινό φράχτη. Τα γυμνά κλαριά του έτριξαν και τα χορτάρια πέρα από τον κύκλο μουρμούρισαν και χόρεψαν. Ο άνεμος που φυσούσε ακανόνιστα την ενοχλούσε. Ήξερε πως για τη φωτιά ήταν ό,τι έπρεπε, όμως δεν ήταν προβλέψιμος κι αυτό θα μπορούσε να είναι επικίνδυνο. Μνημόσυνο ήθελε να κάνει, όχι δεύτερη θυσία. Έπρεπε να προσέξει να μην πλησιάσει πολύ τη φωτιά. Σάλιωσε το δάχτυλό της και το σήκωσε ψηλά να δει από πού φυσάει ο άνεμος, και ύστερα προχώρησε στον κύκλο των μονόλιθων τόσο προσεκτικά, λες και φοβόταν πως κάποιος κρυβόταν πίσω τους, και ακούμπησε τα προσανάμματα δίπλα στο μονόλιθο του κέντρου. Ύστερα πήγε προς το χαντάκι.

Της πήρε λίγο χρόνο για να βρει τις δυο νάιλον σακούλες με τα κουτιά της παραφίνης. Άγνωστο γιατί, νόμιζε πως τα είχε αφήσει πιο κοντά στις πέτρες, αλλά το φεγγάρι που μπαινόβγαινε στα σύννεφα οι γρήγορες εναλλαγές σκοταδιού και φωτός την είχαν αποπροσανατολίσει. Σύρθηκε μέσα στο χαντάκι, σκυμμένη χαμηλά, αλλά τα χέρια της δεν άγγιζαν παρά μόνο αγριόχορτα, γρασίδι και λασπόνερα. Τέλος, βρήκε αυτό που έψαχνε, πήρε τα κουτιά και τα 'φερε κοντά στα προσανάμματα. Έπρεπε να 'χε φέρει μαζί της ένα μαχαίρι. Ο σπάγκος του πρώτου σακιού αποδείχτηκε δύσκολος και χρειάστηκε να βάλει όλα τα δυνατά της, μέχρι που άνοιξε απότομα και όλα τα προσανάμματα σκορπίστηκαν χάμω.

Στη συνέχεια, άρχισε να σχηματίζει με τα ξυλαράκια έναν κύκλο στη μέσα μεριά του κύκλου των μονόλιθων. Αυτός ο κύκλος δεν έπρεπε να είναι ούτε πολύ μακριά, γιατί τότε δεν θα ήταν πλήρης το στεφάνι της φωτιάς, αλλά ούτε και πολύ κοντά, γιατί κάτι τέτοιο θα έβαζε την ίδια σε κίνδυνο. Σκύβοντας και δουλεύοντας μεθοδικά, κατάφερε τελικά να φτιάξει τον κύκλο όπως τον ήθελε, και ύστερα ξεβίδωσε το καπάκι και κρατώντας

το πρώτο κουτί με την παραφίνη πολύ προσεκτικά, διπλώθηκε στα δύο και έφερε γύρω τα προσανάμματα, καταβρέχοντας τα ξύλα ένα-ένα ξεχωριστά. Της φάνηκε πως έριξε παραπάνω από ό,τι έπρεπε παραφίνη κι έτσι, με το δεύτερο κουτί, στάθηκε πιο προσεκτική. Επειδή βιαζόταν να βάλει τη φωτιά κι επειδή ήταν σίγουρη πως τα προσανάμματα είχαν αρκετά εμποτιστεί, χρησιμοποίησε μόνο το μισό κουτί.

Με το σκοινί της μπουγάδας δέθηκε στον κεντρικό μονόλιθο. Αυτό παρουσίασε κάποιες δυσκολίες που δεν τις περίμενε. Τελικά, βρήκε ότι το καλύτερο ήταν να φέρει βόλτα δυο φορές τον μονόλιθο με το σκοινί κι ύστερα να γλιστρήσει μέσα στα σκοινιά η ίδια και να τα σφίξει. Τη βοήθησε το γεγονός πως ο κεντρικός μονόλιθος, ο βωμός της, ήταν μεν πιο ψηλός αλλά ήταν και πιο λείος και πιο λεπτός από τους άλλους. Αφού έγινε κι αυτό, έδεσε κόμπο το σκοινί πάνω στη μέση της κι άφησε να κρέμονται οι δυο άκρες. Έβγαλε τα σπάρτα από την τσέπη της κι έμεινε για λίγο σαν άγαλμα με τα μάτια κλειστά. Μια ριπή ανέμου φύσηξε ξαφνικά κι ύστερα έπεσε. Απευθυνόμενη στη Μαίρη Κέιτ είπε:

«Αφιερωμένο σ' εσένα, αφιερωμένο στη μνήμη σου. Αυτό γίνεται για να σου πω πως ξέρω ότι ήσουν αθώα. Με παίρνουν μακριά σου. Αυτή είναι η τελευταία φορά που βρίσκομαι κοντά σου. Μίλα μου». Απόψε όμως δεν άκουσε τη φωνή της να απαντάει. Άναψε ένα σπάρτο και το πέταξε προς τον κύκλο με τα προσανάμματα, φύσηξε όμως αέρας και η φλόγα έσβησε σχεδόν με το που άναψε. Προσπάθησε ξανά και ξανά με τρεμάμενα χέρια. Κόντευε να βάλει τα κλάματα. Δεν θα τα κατάφερνε. Θα αναγκαζόταν να πλησιάσει τα προσανάμματα, να βάλει φωτιά και να τρέξει γρήγορα να δεθεί πάλι στον κεντρικό μονόλιθο. Κι αν ούτε και τότε έπιανε η φωτιά; Κι ενώ είχε καρφωμένα τα μάτια της στην αλέα, οι θεόρατοι κορμοί των δέντρων σαν να ψήλωσαν κι αγκαλιάστηκαν και τα πιο ψηλά κλωνάρια τους ενώθηκαν και κουβαριάστηκαν κι έσπασαν σε κομμάτια την όψη του φεγγαριού. Το μονοπάτι στένεψε κι έγινε ένα τούνελ, ενώ η σκοτεινή και μακρινή σιλουέτα της δυτικής πτέρυγας βυθίστηκε στο απόλυτο σκοτάδι.

Τώρα πια έφταναν στ' αυτιά της οι φωνές των χωρικών που

κατέφταναν. Συνωστίζονταν στο στενεμένο δρομάκι με τις φλαμουριές και οι μακρινές φωνές τους γίνονταν κραυγές που της τρύπαγαν τ' αυτιά. Στην πυρά! Στην πυρά η μάγισσα! Σκότωσε τα ζωντανά μας! Δηλητηρίασε τα μωρά μας! Δολοφόνησε τη Λούσυ Μπιλ. Κάψτε την! Κάψτε την! Τώρα πια είχαν φτάσει στο μαντρότοιχο. Όμως δεν τον πήδηξαν. Συνωστίστηκαν πάνω του και το πλήθος μεγάλωνε κι έγινε όλο ανοιχτά στόματα σαν μια σειρά νεκροκεφαλές που ούρλιαζαν με μίσος εναντίον της.

Ξαφνικά, οι κραυγές κόπασαν. Μια σιλουέτα ξεχώρισε, πήδησε τη μάντρα κι έφτασε κοντά της. Μια γνωστή φωνή της είπε χαϊδευτικά και λίγο σαν να τη μάλωνε.

«Πώς πίστεψες πως θα σ' άφηνα να το καταφέρεις αυτό μόνη σου; Ήξερα πως δεν θα την εγκατέλειπες. Έτσι που προσπαθείς δεν θα το καταφέρεις. Εγώ θα σε βοηθήσω. Ήρθα να παίξω το δήμεο».

Δεν το είχε σχεδιάσει έτσι. Έπρεπε να είναι δική της και μόνο δική της η πράξη. Καλό θα ήταν όμως να υπάρχει ένας μάρτυρας κι αυτός ο μάρτυρας, στο κάτω κάτω, δεν ήταν τυχαίος, ήταν ένας μάρτυρας που την κατανοούσε, ο μόνος που εμπιστευόταν. Τώρα γνώριζε και η ίδια το μυστικό κάποιου άλλου, ένα μυστικό που της έδινε δύναμη, που θα την έκανε πλούσια. Ίσως αυτό να ήταν το σωστό. Να είναι και οι δυο μαζί. Ο δήμιος διάλεξε ένα ισχνό προσάνναμμα, το έφερε κοντά του, το προφύλαξε με το χέρι του από τον αέρα, το άναψε και το ύψωσε κι ύστερα πηγαίνοντας πιο κοντά στον κύκλο το πέταξε στα προσάνναμματα. Αμέσως ξεπήδησαν φλόγες και η φωτιά άρχισε να τρέχει σαν ζωντανό ον, τοιτσιρίζοντας, τριζοβολώντας και πετώντας σπίθες. Η νύχτα ζωντάνεψε. Οι φωνές στην αποκεί μεριά του τοίχου ανέβηκαν σε κρεσέντο και έζησε μια στιγμή μεγάλου θριάμβου λες και το παρελθόν, το δικό της και της Μαίρη Κέιτ, να καίγονταν μαζί.

Ο δήμιος την πλησίασε. Γιατί τάχα, αναρωτήθηκε, ήταν τα χέρια του τόσο ανοιχτά ροζ, τόσο διάφανα; Γιατί φορούσε γάντια χειρουργείου; Εκείνη τη στιγμή αυτά τα χέρια άρπαξαν ό,τι περίσσευε από το σκοινί της μπουγάδας και με μια κίνηση αστραπή το τύλιξαν γύρω από το λαιμό της. Ένωσε ένα άγριο τράνταγμα καθώς έσφιξε η θηλιά. Κάτι ψυχρό έπεσε πάνω στο

πρόσωπό της. Κάτι της είχαν ρίξει πάνω της. Η μυρωδιά της παραφίνης έγινε πιο δυνατή, οι αναθυμιάσεις της την έπνιγαν. Η ανάσα του δήμιου έκαιγε το πρόσωπό της και τα μάτια, που είχαν καρφωθεί στα δικά της, ήταν σαν γκαζές γεμάτες φλέβες. Οι ίριδες είχαν τόσο διασταλεί, που είχαν καταπιεί το πρόσωπο και άλλο δεν υπήρχε παρά δυο λίμνες σκοτεινές, που μέσα τους καθρεφτιζόταν η δική της απόγνωση. Προσπάθησε να φωνάξει, αλλά δεν είχε αναπνοή, δεν είχε φωνή. Προσπάθησε να λύσει τους κόμπους που την έδεναν, τα χέρια της όμως δεν είχαν καμιά δύναμη.

Με τις αισθήσεις της σχεδόν ανύπαρκτες, σωριάστηκε στο σκοινί και περίμενε να πεθάνει. Να πεθάνει σαν τη Μαίρη Κέιτ. Και τότε άκουσε κάτι σαν λυγμό κι ύστερα μια κραυγή. Δεν μπορεί να ήταν η δική της φωνή. Δεν είχε φωνή. Και ύστερα το κουτί με την παραφίνη σηκώθηκε και πετάχτηκε πέρα από το φράκτη. Είδε ένα τόξο φωτιάς και ο φράχτης φούντωσε.

Τώρα ήταν πια μόνη. Μισολιπόθυμη, θέλησε να βγάλει το σκοινί από το λαιμό της, μα δεν μπορούσε να σηκώσει τα χέρια της. Το πλήθος είχε φύγει πια. Η φωτιά είχε αρχίσει να σβήνει. Σωριάστηκε στα δεσμά της, τα πόδια της δεν την κρατούσαν και έχασε τις αισθήσεις της.

Ξαφνικά ακούστηκαν φωνές. Φακοί έπεσαν στα μάτια της και την τύφλωναν. Κάποιος πήδαγε το μαντρότοιχο και έτρεχε να την πιάσει, ποδοπατώντας πάνω στη φωτιά που έσβηνε. Κάποια χέρια την αγκάλιασαν, αντρικά χέρια, και άκουσε τη φωνή του.

«Δεν έπαθες τίποτα. Σώθηκαν. Σάρον, μ' ακούς; Σώθηκαν».

[5]

Το ΘΟΥΡΥΒΟ του αυτοκινήτου που έφευγε τον είχαν ακούσει πριν καν φτάσουν στους μονόλιθους. Δεν χρειαζόταν να κάνουν κινήσεις βεβιασμένες για να το ακολουθήσουν. Προτεραιότητά τους ήταν η Σάρον. Ο Νταλγκλίσ είπε στην Κέιτ:

«Φρόντισε, σε παρακαλώ, εδώ τα πράγματα. Πάρε της κατά-

θεση μόλις σου πει ο Τσάντλερ-Πάουελ πως είναι σε θέση. Ο Μπέντον κι εγώ θα κυνηγήσουμε τη μισ Γουέστχολ».

Οι τέσσερις άντρες της ιδιωτικής φρουράς ξεσηκώθηκαν στο πόδι από τη φωτιά και τώρα προσπαθούσαν να σβήσουν το φράχτη που είχε αρπάξει, ο οποίος όμως ήταν ήδη υγρός από τη βροχή κι έτσι γρήγορα μετατράπηκε σε καρβουνιασμένα κλωνάρια και καπνιά. Κάποια χαμηλά νέφη γλίστρησαν κι άφησαν το φως της σελήνης να λάμψει και να φωτίσει τη νύχτα. Οι μονόλιθοι ασημένιοι στο δυνατό σεληνόφως έλαμψαν σαν φασματικοί τάφοι και οι σιλουέτες των ανθρώπων, που ο Νταλγκλίσ αναγνώριζε πως ήταν της Ελένα, της Λέτυ, των Μπόστοκ, έγιναν άυλα σχήματα που χάνονταν στη σκοτεινιά. Κοίταξε τον Τσάντλερ-Πάουελ, σαν ιερέα με τη μακριά του ρόμπα, με τη Φλάβια στο πλάι του, να μεταφέρει τη Σάρον πάνω από το μαντρότοιχο και να χάνονται όλοι μαζί στο δρόμο με τις φλαμουριές. Συνειδητοποίησε πως υπήρχε κι άλλη μια παρουσία που περίμενε και τώρα, στο ξαφνικό φεγγαρόφωτο, είδε το πρόσωπο του Μάρκου Γουέστχολ, μια αιωρούμενη εικόνα χωρίς σώμα, όπως το πρόσωπο ενός νεκρού.

Ο Νταλγκλίσ πήγε κοντά του και του είπε:

«Πού μπορεί να πήγε; Πρέπει να μας το πείτε. Δεν έχουμε καιρό για χάσιμο».

Η φωνή του Μάρκου ακούστηκε βραχνή.

«Θα πάει στη θάλασσα. Τη λατρεύει τη θάλασσα. Θα πάει εκεί που της αρέσει να κολυμπάει. Στην παραλία του Κίμεριτζ».

Ο Μπέντον είχε φορέσει στα βιαστικά ένα παντελόνι κι ένα χοντρό πουλόβερ για να τρέξει στη φωτιά. Ο Νταλγκλίσ τον φώναξε.

«Θυμάσαι τον αριθμό του αυτοκινήτου της Κάντις Γουέστχολ;»

«Μάλιστα».

«Κάλεσε την τροχαία. Πες τους ν' αρχίσουν να ψάχνουν. Ίσως προς το Κίμεριτζ πες τους. Εμείς θα πάρουμε την Τζάγκουαρ».

«Αμέσως, κύριε ταξίαρχε!» είπε ο Μπέντον κι άρχισε να τρέχει γρήγορα.

Ο Μάρκους στο μεταξύ ξαναβρήκε τη φωνή του. Ακολούθησε τον Νταλγκλίζ, παραπαίοντας με αδεξιότητα σαν γέρος, και φώναξε με σπασμένη φωνή:

«Θα 'ρθω μαζί σας. Περιμένετε! Περιμένετε!»

«Δεν υπάρχει λόγος. Θα τη βρούμε».

«Θέλω να έρθω. Θέλω να είμαι παρών όταν θα τη βρείτε».

Ο Νταλγκλίζ δεν είχε καιρό να επιχειρηματολογεί. Είχε το δικαίωμα ο Μάρκους Γουέστχολ να είναι μαζί τους και θα μπορούσε να αποδειχτεί χρήσιμος, να τους πάει στη σωστή μεριά της παραλίας.

«Φορέστε ένα ζεστό παλτό, αλλά γρήγορα».

Το αυτοκίνητό του ήταν το πιο γρήγορο, μόνο που η ταχύτητα δεν έπαιζε και τόσο ρόλο σ' αυτούς τους γεμάτους στροφές επαρχιακούς δρόμους. Μπορεί και να ήταν ήδη πολύ αργά για να φτάσουν στη θάλασσα πριν προλάβει να αυτοκτονήσει, αν βέβαια είχε στο μυαλό της να πνιγεί. Δεν ήταν βέβαιο πως ο αδελφός της έλεγε αλήθεια, αλλά θυμήθηκε το γεμάτο αγωνία πρόσωπό του και σκέφτηκε πως μάλλον αλήθεια έλεγε. Ο Μπέντον έκανε μόνο λίγα λεπτά για να πάει να πάρει την Τζάγκουαρ από το Ολντ Πολίς Κότατζ και τους περίμενε ήδη όταν έφτασαν στη δημοσιά. Χωρίς λέξη, άνοιξε την πίσω πόρτα για τον Γουέστχολ και ύστερα μπήκε κι ο ίδιος. Ήταν βέβαιο πως αυτός ο επιβάτης ήταν πολύ απρόβλεπτος για να μείνει μόνος, χωρίς επιτήρηση, στο πίσω κάθισμα.

Ο Μπέντον έβγαλε το φακό του και άρχισε να δίνει οδηγίες για το δρόμο. Το αυτοκίνητο πλημμύριζε από τη μυρουδιά της παραφίνης στα ρούχα και στα χέρια του Νταλγκλίζ, που κατέβασε το παράθυρο του αυτοκινήτου. Ο νυχτερινός αέρας, κρύος και μοσχοβολιστός, κατέκλυσε τα πνευμόνια του. Οι στενοί επαρχιακοί δρόμοι ξετυλίγονταν μπροστά τους, ανηφορίζοντας και κατηφορίζοντας. Το Ντόρσετ άπλωνε δεξιά κι αριστερά τους τις κοιλάδες και τους λόφους του, τα χωριουδάκια του, τα σπιτάκια του. Η κίνηση ήταν ελάχιστη· ήταν η νεκρή ώρα της νύχτας. Όλα τα σπίτια ήταν βυθισμένα στο σκοτάδι.

Και τώρα ο Νταλγκλίζ άρχισε να διακρίνει μια αλλαγή στη μυρωδιά της ατμόσφαιρας, μια φρεσκάδα που ήταν μάλλον μια

αίσθηση, παρά μια μυρωδιά, όρμησε πάνω του αλάνθαστη: θαλασσινή αρμύρα. Ο εξοχικός δρομίσκος στένεψε καθώς κατηφόριζαν διασχίζοντας το σιωπηλό χωριουδάκι κι έβγαιναν στην παραλία του Κίμεριτζ. Μπροστά τους, η θάλασσα κάτω από το φως των αστεριών και του φεγγαριού λαμπύριζε. Όποτε έφτανε κοντά σε θάλασσα, ο Νταλγκλίζ ένιωθε πως του ερχόταν να βουτήξει σαν ένα ζώο στη γούρνα του. Εδώ, αιώνες πριν, από τότε που ο άνθρωπος στάθηκε για πρώτη φορά μπροστά σε ακροθαλάσσι, στο προαιώνιο βουητό της, το αδιάλειπτο, το τυφλό, το αδιάφορο, αιχμαλωτίστηκε από τόσες συγκινήσεις, όπως αυτή εδώ, την όχι ελάχιστη, την επίγνωση της ματαιότητας του ανθρώπινου βίου. Κινήθηκαν ανατολικά προς την ακρογιαλιά κάτω από την απειλητική μαυρίλα του θεόρατου σχιστολιθικού βράχου, που υψωνόταν ζοφερός σαν κάρβουνο και που στη βάση του φύτρωναν χορτάρια και θάμνοι. Πλάκες από τον μαύρο σχιστόλιθο έφευγαν μέσα στη θάλασσα φτιάχνοντας ένα μονοπάτι από θαλασσόβρεχτους βράχους. Τα κύματα γλιστρούσαν πάνω τους και οπισθοχωρούσαν συρίζοντας. Έλαμπαν στο φεγγαρόφωτο σαν λουστραρισμένους έβενους.

Προχώρησαν κροταλίζοντας στα βότσαλα, με το φως των φακών τους να σαρώνει την παραλία και το καλντερίμι πάνω από το βράχο. Ο Μάρκουζ Γουέστχολ που σ' όλη τη διαδρομή δεν είχε βγάλει λέξη, τώρα έδειχνε ψυχωμένος και ποδοπατούσε προχωρώντας τα βότσαλα που στεφάνωναν την παραλία, ακαταπόνητος. Έκαναν το γύρο ενός ακρωτηρίου και βρέθηκαν απέναντι σε μια άλλη στενή παραλία, σε μια ακόμη λωρίδα από μαύρους βράχους σχιστούς. Δεν βρήκαν τίποτα.

Τώρα πια δεν γινόταν να προχωρήσουν πιο πέρα. Η παραλία τελείωνε και οι βράχοι κατηφορίζοντας στη θάλασσα τους έκοβαν το δρόμο.

«Δεν θα τη βρούμε εδώ», είπε ο Νταλγκλίζ. «Μπορούμε να ψάξουμε ίσως στην άλλη παραλία».

Η φωνή του Γουέστχολ που υψώθηκε σκεπάζοντας το ρυθμικό παφλασμό της θάλασσας ήταν μια βραχνή κραυγή.

«Δεν κολυμπάει εκεί. Εδώ θα 'ρχόταν. Κάπου εκεί πέρα βρίσκεται».

Ήρεμα ο Νταλγκλίσ του είπε:

«Θα ξαναρχίσουμε τις έρευνες με το φως της ημέρας. Νομίζω ότι τώρα πρέπει να σταματήσουμε».

Όμως ο Γουέστχολ ξαναπήρε το δρόμο πάνω στα βράχια, παραπαίοντας, μέχρι που έφτασε εκεί που έσκαγε το κύμα. Κι εκεί στάθηκε, με το περίγραμμά του να διαγράφεται στον ορίζοντα. Ρίχνοντας μια ματιά ο ένας στον άλλον, ο Νταλγκλίσ και ο Μπέντον άρχισαν να πηδούν προσεκτικά πάνω στις θαλασσοδαρμένες πλάκες πηγαίνοντας προς το μέρος του. Ο Γουέστχολ δεν γύρισε να τους δει. Η θάλασσα, κάτω από ένα διάστικτο ουρανό, όπου χαμηλά νέφη θάμπωναν τη λάμψη των αστεριών και του φεγγαριού, φαινόταν στον Νταλγκλίσ σαν ένας τεράστιος λέβητας με βρόμικα νερά του μπάνιου που ανεβοκατέβαιναν ρυθμικά γεμάτα σαπουνάδες για να ξεβραστούν μέσα στις σχισμές των βράχων σαν απόβλητα. Η παλίρροια ανέβαινε με ορμή και ο Νταλγκλίσ έβλεπε τα παντελόνια του Γουέστχολ να μουλιάζουν και, καθώς έφτασε πλάι του, ένα απότομο χοντρό κύμα έσπασε πάνω στα πόδια του μαρμαρωμένου άντρα, και σχεδόν τα θέρισε και τα δυο από το βράχο. Ο Νταλγκλίσ τον άρπαξε από το μπράτσο του και τον στήριξε.

«Ελάτε, πάμε τώρα», του είπε ήρεμα. «Δεν βρίσκεται εδώ. Δεν μπορείτε να κάνετε κάτι».

Χωρίς να πει λέξη, ο Γουέστχολ άφησε να τον στηρίξουν καθώς διέσχιζε την ύπουλη αργιλική έκταση και να τον βάλουν στο αυτοκίνητο.

Είχαν φτάσει στα μισά του δρόμου, όταν ακούστηκε να καλεί ο ασύρματος. Ήταν ο επιθεωρητής Γουόρεν.

«Κύριε ταξίαρχε, βρήκαμε το αυτοκίνητο. Μέχρι το Μπάγκοτ'ς Γουντ πήγε, λιγότερο από ένα χιλιόμετρο από τον πύργο. Τώρα ψάχνουμε στο δάσος».

«Το αυτοκίνητο ήταν ανοιχτό;»

«Όχι, ήταν κλειδωμένο. Και μέσα τίποτα το ιδιαίτερο».

«Καλώς. Συνεχίστε κι έρχομαι».

Αυτό το ψάξιμο δεν του άρεσε. Αφού είχε παρκάρει το αυτοκίνητο και δεν είχε χρησιμοποιήσει την εξάτμιση για να αυτοκτονήσει, υπήρχε μεγάλη πιθανότητα να είχε απαγχονιστεί. Ο α-

παγχονισμός πάντοτε του δημιουργούσε φρίκη και όχι μόνο επειδή, επί σειρά ετών, υπήρξε η βρετανική μέθοδος εκτελέσεων. Όσο κι αν έπαιρναν προφυλάξεις, ο απαγχονισμός ανθρώπου από άνθρωπο είχε πάντοτε κάτι το ιδιαίτερα εξευτελιστικό. Δεν είχε καμιά σχεδόν αμφιβολία τώρα πια ότι η Κάντις Γουέστχολ θα είχε αυτοκτονήσει, αλλά, Θεέ μου, ας μην ήταν με τέτοιο τρόπο.

Χωρίς να γυρίσει να τον κοιτάξει, είπε στον Γουέστχολ:

«Η τοπική αστυνομία βρήκε το αυτοκίνητο της αδελφής σας. Η ίδια δεν ήταν μέσα. Θα σας γυρίσω στον πύργο τώρα. Πρέπει να στεγνώσετε και να αλλάξετε. Τώρα πια πρέπει να περιμένετε. Δεν υπάρχει κανείς απολύτως λόγος να κάνετε οτιδήποτε».

Δεν απάντησε, αλλά όταν άνοιξε η καγκελόπορτα για να περάσουν και έφτασαν στην είσοδο, ο Γουέστχολ άφησε τον Μπέντον να τον πάει μέσα και να τον παραδώσει στη Λέτυ Φρένσαμ που τον περίμενε. Την ακολούθησε σαν καλό παιδάκι στη βιβλιοθήκη. Μια στοίβα κουβέρτες κι ένα χράμι ήταν δίπλα σε μια μεγάλη φωτιά στο τζάκι, για να κρατιούνται ζεστές, ενώ ούισκι και κονιάκ βρισκόνταν σ' ένα τραπεζάκι δίπλα σε μια από τις πολυθρόνες του τζακιού.

«Νομίζω», του είπε, «ότι μια σουπίτσα του Ντιν θα σας κάνει πολύ καλό. Την έχει ήδη έτοιμη. Εσείς βγάλτε το τζάκετ και το παντελόνι σας και τυλιχτείτε στις κουβέρτες. Πάω να σας φέρω τις παντόφλες σας και τη ρόμπα σας».

«Κάπου στο δωμάτιο είναι», της είπε με σβησμένη φωνή.

«Θα τα βρω».

Υπάκουος σαν παιδάκι, έκανε ό,τι του είπε. Το παντελόνι, σαν ένας σωρός κουρέλια, έβγαζε ατμούς μπροστά στις φλόγες. Βούλιαξε στην πολυθρόνα. Ένωσε σαν κάποιος που συνέρχεται από νάρκωση και που ξαφνιάζεται πως μπορεί και κινείται, συμφιλώνεται με την ιδέα πως εξακολουθεί να ζει και εύχεται να μπορούσε να ξαναπέσει σε νάρκωση γιατί έτσι δεν θα πονούσε πια. Όμως θα πρέπει να τον πήρε ο ύπνος για λίγα λεπτά στην πολυθρόνα. Ανοίγοντας τα μάτια του είδε πλάι του τη Λέτυ. Τον βοήθησε να βάλει τη ρόμπα του και τις παντόφλες. Μπροστά του εμφανίστηκε μια κούπα με σούπα, ζεστή και με δυνατή γεύση, κι

ανακάλυψε ότι μπορούσε να την καταπιεί, αν και τη μόνη γεύση που αναγνώρισε ήταν η γεύση του τσέρι.

Αφού άφησε να περάσει κάμποση ώρα, με τη Λέτυ να κάθε-
ται πλάι του σιωπηλή, της είπε:

«Πρέπει να σας πω κάτι. Θα πρέπει να το πω και στον Νταλγκλίσ αλλά θέλω να το πω αμέσως τώρα. Θέλω να το πω σ' εσάς».

Την κοίταξε ίσια στο πρόσωπο και είδε την αγωνία στα μάτια της, ένα φόβο για το τι επρόκειτο να ακούσει.

«Δεν ξέρω τίποτα», της είπε, «για το φόνο της Ρόντα Γκράν-
ντουιν και του Ρόμπιν Μπόιτον. Δεν πρόκειται γι' αυτό. Είπα ό-
μως ψέματα στην αστυνομία. Δεν έφταιγε το αυτοκίνητο που
δεν έμεινα στο σπίτι των Γκρίνφιλντ εκείνη τη νύχτα. Έφυγα για-
τί ήθελα να δω ένα φίλο, τον Έρικ. Έχει ένα διαμέρισμα κοντά
στο νοσοκομείο Σεντ Άντζελα, όπου εργάζεται. Ήθελα να του
πω την είδηση πως έφευγα για την Αφρική. Ήξερα πως θα τον
στενοχωρούσα πολύ, ήθελα όμως να τον κάνω να καταλάβει».

«Κατάλαβε;» τον ρώτησε ήρεμα.

«Όχι, δεν κατάλαβε. Τα έκανα θάλασσα, ως συνήθως».

Η Λέτυ ακούμπησε το χέρι του.

«Εγώ δεν θα ενοχλούσα την αστυνομία μ' αυτά, εκτός αν το
είχα ανάγκη ή αν με ρωτούσαν. Δεν νομίζω πως τώρα πια έχει
γι' αυτούς κάποια σημασία».

«Για μένα έχει». Μεσολάβησε μια σιωπή και ύστερα της είπε:
«Σας παρακαλώ, θέλω να μείνω μόνος. Μη φοβάστε, καλά είμαι.
Σας το υπόσχομαι πως είμαι καλά. Έχω ανάγκη να μείνω μόνος.
Φωνάξτε με μόνο όταν θα τη βρουν».

Ήταν βέβαιος πως η Λέτυ ήταν κατεξοχήν η γυναίκα που θα
καταλάβαινε την ανάγκη του να μείνει μόνος στην ησυχία του
και δεν θα του έφερνε αντιρρήσεις.

«Θα χαμηλώσω τα φώτα», του είπε. Πάνω σ' ένα σκαμνί έ-
βαλε ένα μαξιλάρι. «Ξαπλώστε και βάλτε τα πόδια σας εδώ. Θα
επιστρέψω σε μια ώρα. Προσπαθήστε να κοιμηθείτε».

Και η Λέτυ έφυγε. Ο Μάρκουσ όμως δεν είχε σκοπό να κοι-
μηθεί. Έπρεπε να διώξει τον ύπνο. Ένα μόνο μέρος υπήρχε ό-
που ένιωθε την ανάγκη να βρίσκεται, αν ήθελε να εμποδίσει την

τρέλα να τον κυριεύσει. Έπρεπε να σκεφτεί. Έπρεπε να προσπαθήσει να καταλάβει. Έπρεπε να δεχτεί αυτό που το μυαλό του του φώναζε πως είναι η αλήθεια. Έπρεπε να βρεθεί εκεί όπου θα έβρισκε περισσότερη γαλήνη και μια σοφία πιο αλάνθαστη από κείνη που θα μπορούσε να βρει εδώ, ανάμεσα στα νεκρά βιβλία και στις προτομές με τα ανέκφραστα μάτια.

Ήσυχια βγήκε από το δωμάτιο κλείνοντας πίσω του την πόρτα, διέσχισε τη μεγάλη σάλα, θεοσκότεινη τώρα πια, και πήγε προς το πίσω μέρος του σπιτιού. Πέρασε μπροστά από την κουζίνα και από την πλαϊνή πόρτα βγήκε στον κήπο. Τη δύναμη του αέρα και την παγωνιά του δεν την ένιωσε καν. Πέρασε μπροστά από τους παλιούς στάβλους, διέσχισε τον ανθόκηπο και πήγε προς το πέτρινο παρεκκλήσι.

Πλησιάζοντας, στο πρώτο φως της αυγής, είδε πως υπήρχε ένας σκούρος λεκές στις πλάκες έξω από την πόρτα. Κάτι είχε χυθεί, κάτι που δεν είχε δουλειά εκεί πέρα. Ταραγμένος γονάτισε και με τα δάχτυλά του να τρέμουν ψηλάφισε κάτι πηχτό. Και ύστερα του ήρθε η μυρωδιά και σηκώνοντας τα χέρια του είδε πως είχαν αίματα. Σύρθηκε στα γόνατα και κάνοντας μια υπεράνθρωπη προσπάθεια σηκώθηκε και σήκωσε το μάνταλο της πόρτας. Η πόρτα ήταν κλειδωμένη από μέσα. Τότε κατάλαβε. Χτύπησε την πόρτα κλαίγοντας και φωνάζοντας τ' όνομά της, μέχρι που η δύναμή του χάθηκε κι έπεσε αργά στα γόνατα, με τις παλάμες ματωμένες, κολλημένες πάνω στο ανελέητο ξύλο.

Κι ήταν εκεί που τον βρήκε είκοσι λεπτά αργότερα, γονατισμένο ακόμα πάνω στο αίμα της, η ομάδα που έψαχνε.

[6]

Η ΚΕΪΤ και ο Μπέντον είχαν κλείσει πάνω από δεκατέσσερις ώρες υπηρεσίας, όταν επιτέλους μεταφέρθηκε η σορός. Ο Νταλγκλίσ τους διέταξε να πάρουν δυο ώρες ανάπαυσης, να δειπνήσουν νωρίς, και να πάνε να τον βρουν στο Ολντ Πολίς Κότατζ στις οχτώ το βράδυ. Κανένας από τους δυο δεν μπόρεσε να κοιμηθεί. Μέσα στο δωμάτιό του που είχε αρχίσει να σκοτεινιάζει,

με το παράθυρο ανοιχτό στο φως της ημέρας που έγερνε, ο Μπέντον ήταν ξαπλωμένος άκαμπτος, με τα νεύρα και τους μυς έτοιμους λες να αναλάβουν δράση. Αιώνες φαίνονταν οι ώρες από τη στιγμή που απαντώντας στο τηλεφώνημα του Νταλγκλίσ πρωτοείδε τη φωτιά κι άκουσε τα ξεφωνητά της Σάρον. Ανάμεσα στις ατέλειωτες ώρες αναμονής του ιατροδικαστή, του φωτογράφου και τέλος της νεκροφόρας, παρεμβάλλονταν στιγμές τόσο καθαρά αποτυπωμένες στη μνήμη του, που είχε την αίσθηση πως είχαν καρφωθεί στο μυαλό του σαν σλάνιντς σε οθόνη: Η τρυφερότητα του Τσάντλερ-Πάουελ και της αδελφής Χόλαντ όταν, σχεδόν αγκαλιά, πέρασαν τη Σάρον πάνω από τη μάντρα και τη βοήθησαν να περπατήσει στην αλέα με τις φλαμουριές. Ο Μάρκους μόνος και όρθιος πάνω στους σχιστόλιθους να κοιτάζει τη γκριζα θάλασσα να πάλλεται. Ο φωτογράφος με προσεκτικούς βηματισμούς γύρω από το πτώμα να προσπαθεί να αποφύγει το αίμα. Το κρακ που έκαναν οι αρθρώσεις στα δάχτυλα της Κάντις όταν η δρ Γκλένιστερ τα άνοιγε ένα-ένα για να αποσπάσει την κασέτα που έσφιγγαν. Ο Μπέντον καθόταν εκεί, ξαπλωμένος, χωρίς να αισθάνεται κούραση αλλά νιώθοντας ακόμη τον πόνο στο μπράτσο και στον ώμο του ύστερα από την τελευταία του επίθεση πάνω στην κλειστή πόρτα της εκκλησιάς.

Στην αρχή προσπάθησαν μαζί με τον Νταλγκλίσ να σπρώξουν με τους ώμους τους τη δρύινη πόρτα και να κάνουν το σύρτη να υποχωρήσει αλλά μάταια. Τότε ο Νταλγκλίσ του είπε: «Εμποδίζουμε ο ένας τον άλλο. Πάρε φόρα, Μπέντον, και όρμησε».

Καθυστέρησε λίγο μελετώντας τη διαδρομή που θα έκανε αποφεύγοντας να πατήσει στο αίμα, και πηγαίνοντας καμιά δεκαπενταριά μέτρα πίσω. Η πρώτη του επίθεση τράνταξε την πόρτα. Στην τρίτη, η πόρτα άνοιξε και σταμάτησε πάνω στο πτώμα. Ύστερα έκανε στην μπάντα για να περάσουν πρώτα ο Νταλγκλίσ με την Κέιτ.

Ήταν πεσμένη χάρω, κουλουριασμένη, σαν παιδί που κοιμάται, με το μαχαίρι κοντά στο δεξί της χέρι. Δεν υπήρχε παρά μόνο ένα κόψιμο στον καρπό της αλλά ήταν βαθύ και έχασκε σαν στόμα ορθάνοιχτο. Στο αριστερό της χέρι κράταγε σφιχτά μια κασέτα.

Η εικόνα σβήστηκε από το ξυπνητήρι του και το δυνατό χτύπημα της Κέιτ στην πόρτα. Πετάχτηκε πάνω έτοιμος για δράση. Μέσα σε λίγα λεπτά είχαν και οι δυο ντυθεί και κατέβει. Η κυρία Σέφερντ έβαλε πάνω στο τραπέζι χοιρινά λουκάνικα που ακόμα τοισίριζαν, φασόλια του φούρνου και πατάτες πουρέ, και αποσύρθηκε στην κουζίνα. Το μενού δεν ήταν μέσα σ' αυτά που συνήθως σέρβιρε, φαίνεται όμως πως είχε καταλάβει ότι, στην παρούσα φάση, το μόνο που χρειάζονταν ήταν ένα δυναμωτικό και ζεστό φαγητό. Τους έκανε εντύπωση πώς και πείναγαν τόσο πολύ. Έφαγαν με βουλιμία, σχεδόν αμίλητοι, και ύστερα πήραν το δρόμο και οι δυο μαζί για το Ολντ Πολίς Κότατζ.

Καθώς περνούσαν μπροστά από τον πύργο, ο Μπέντον πρόσεξε πως το τροχόσπιτο και τα αυτοκίνητα της ιδιωτικής φρουράς είχαν φύγει. Τα παράθυρα έλαμπαν από τα φώτα, λες και είχαν γιορτή. Κανένας από τους ενοίκους του πύργου δεν θα χρησιμοποιούσε αυτή τη λέξη, όμως ο Μπέντον καταλάβαινε ότι ένα μεγάλο βάρος είχε φύγει από πάνω τους, πως ένιωθαν να απελευθερώθηκαν από το φόβο, την καχυποψία και το συνεχώς διογκούμενο άγχος πως η αλήθεια δεν θα μαθευόταν ποτέ. Θα προτιμούσαν τη σύλληψη κάποιου, αντί γι' αυτό που συνέβη. Μια σύλληψη όμως θα σήμαινε παράταση της αγωνίας, δίκες, μάρτυρες εκτεθειμένους σε κοινή θέα, επιβλαβή δημοσιότητα. Η ομολογία και η αυτοκτονία στη συνέχεια ήταν μια λογική και –έλεγαν μέσα τους– σπλαχνική κατάληξη για την Κάντις. Δεν ήταν σκέψεις αυτές που θα τις εκστόμιζαν ποτέ, αλλά όταν ο Μπέντον γύρισε στον πύργο μαζί με τον Μάρκους το είδε στα πρόσωπά τους. Τώρα θα μπορούσαν να ξυπνάνε το πρωί χωρίς να τους πλακώνει το νέφος του φόβου για το τι θα έφερνε η μέρα. Θα μπορούσαν πια να κοιμούνται με τις πόρτες τους ξεκλειδωτες και χωρίς να πρέπει να προσέχουν τα λόγια τους. Σήμερα, αύριο, η αστυνομία θα έφευγε. Ο Νταλγκλίσ και η ομάδα του μάλλον θα έρχονταν ξανά στο Ντόρσετ για ανακρίσεις, προς το παρόν όμως δεν είχαν να κάνουν κάτι άλλο εδώ. Στο καλό να πάνε.

Έγιναν τρία επίσημα αντίγραφα της κασέτας, με την ομολογία της αυτοκτονίας της Κάντις και το πρωτότυπο δόθηκε προς φύλαξη στην αστυνομία του Ντόρσετ προκειμένου να χρησιμεύ-

σει ως αποδεικτικό στοιχείο στις ανακρίσεις. Και τώρα, οι τρεις τους, η Μονάδα τους, θα άκουγαν την κασέτα.

Η Κέιτ ήταν σίγουρη πως ο Νταλγκλίσ ήταν άυπνος. Το τζάκι ήταν γεμάτο κούτσουρα και οι φλόγες φούντωναν και όπως συνήθως υπήρχε μια μυρωδιά καμένου ξύλου και φρέσκου καφέ, αλλά κρασί δεν υπήρχε. Κάθισαν στο τραπέζι, έβαλε την κασέτα στο μαγνητόφωνο και το άνοιξε. Το περίμεναν πως θα άκουγαν τη φωνή της Κάντις Γουέστχολ, όμως ήταν τόσο καθαρή και τόσο σίγουρη που η Κέιτ θα 'λεγε πως είναι μαζί τους, στο δωμάτιο.

«Απευθύνομαι στον ταξίαρχο Άνταμ Νταλγκλίσ, γνωρίζοντας ότι αυτή η κασέτα θα δοθεί στον ανακριτή και σε όποιον έχει έννομο δικαίωμα να μάθει την αλήθεια. Ότι θα πω είναι η αλήθεια και δεν νομίζω ότι για σας αποτελεί έκπληξη. Είχα καταλάβει εδώ και είκοσι τέσσερις ώρες ότι πρόκειται να με συλλάβετε. Το τελευταίο μου σχέδιο να κάψω τη Σάρρον πάνω στην πέτρα της μάγισσας υπήρξε η τελευταία απελπισμένη μου προσπάθεια να ξεφύγω από μια δίκη και μια καταδίκη σε ισόβια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα αγαπημένα μου πρόσωπα. Και αν είχα καταφέρει να κάψω τη Σάρρον, θα ήμουν ασφαλής, ακόμα κι αν υποπτευόσασταν την αλήθεια. Η πυρπόλησή της θα έμοιαζε με την αυτοκτονία μιας νευρωτικής και μανιακής δολοφόνου, μια αυτοκτονία την οποία δεν είχα προλάβει να αποτρέψω. Και πώς θα μπορούσατε να μου φορτώσετε το φόνο της Γκράντουιν, χωρίς αποδείξεις, όταν η Σάρρον, με την προϊστορία της, ήταν ανάμεσα στους ύποπτους;

» Και βέβαια ήξερα τα πάντα. Ήμουν παρούσα όταν έδωσε συνέντευξη για να προσληφθεί στον πύργο. Ήταν μαζί μου και η Φλάβια Χόλαντ, η οποία αμέσως κατάλαβε πως δεν έκανε για καμιά δουλειά νοσηλευτική και άφησε εμένα να αποφασίσω αν θα μας ήταν χρήσιμη ως υπηρετικό προσωπικό. Κι εκείνη την εποχή είχαμε ξεμείνει εντελώς. Την είχαμε ανάγκη. Βέβαια, μου κίνησε την περιέργεια. Πώς ήταν δυνατόν να είναι μια γυναίκα είκοσι πέντε χρονών και να μην έχει ούτε σύζυγο, ούτε εραστή, ούτε οικογένεια, να έδειχνε πως δεν είχε παρελθόν και πως όλη της η φιλοδοξία ήταν μια θέση στην κατώτατη βαθμίδα του υ-

πηρετικού προσωπικού; Κάποια εξήγηση θα έπρεπε να υπάρχει. Αυτή η ενοχλητική ανάγκη της από τη μια να είναι αρεστή, αυτή η βουβή εσωστρέφεια, η αίσθηση πως σ' ένα ίδρυμα ήταν σαν στο σπίτι της, η αίσθηση πως είχε, κατά κάποιο τρόπο, συνηθίσει να είναι υπό παρακολούθηση κάπου με οδήγησαν. Και τελικά έμαθα, μου τα είπε η ίδια.

»Υπήρξε όμως κι άλλος ένας λόγος για τον οποίο έπρεπε να πεθάνει. Με είχε δει να φεύγω από τον πύργο μετά το φόνο της Ρόντα Γκράντουιν. Και τώρα αυτή, που έπρεπε πάντα να κρύβεται, είχε μάθει το μυστικό κάποιου άλλου. Κατάλαβα πως θριάμβευε, πως ένιωθε ενθουσιασμένη. Μου εμπιστεύτηκε τι σκόπευε να κάνει στον κύκλο των μονόλιθων. Μια ιεροτελεστία επιμνημόσυνη και αποχαιρετιστήρια, το τελευταίο της αντίο στη Μαίρη Κέιτ. Γιατί να μη μου το έλεγε; Είχαμε και οι δυο κάνει φόνο, μας ένωνε αυτό το τρομερό και ιερόσυλο έγκλημα. Όμως να, όταν πια της είχα περάσει τη θηλιά στο λαιμό και την είχα λούσει στην παραφίνη, δεν μπόρεσα να ανάψω το σπίρτο. Εκείνη τη στιγμή συνειδητοποίησα τι είχα γίνει.

»Για το θάνατο της Ρόντα Γκράντουιν δεν έχω να σας πω πολλά. Η εξήγηση είναι απλή: το έκανα για να εκδικηθώ το θάνατο μιας αγαπημένης μου φίλης, της Άνναμπελ Σκέλτον, οι απλές όμως εξηγήσεις δεν λένε όλη την αλήθεια. Πήγα εκείνο το βράδυ στο δωμάτιό της με πρόθεση να τη σκοτώσω; Είχα κάνει, στο κάτω κάτω, ό,τι μπορούσα για να αποτρέψω τον Τσάντλερ-Πάουελ να τη δεχτεί στον πύργο. Μετά την πράξη σκέφτηκα πως όχι, δεν είχα θελήσει μόνο να την τρομάξω, να της πω ποια ήταν η πραγματικότητα, να την κάνω να καταλάβει πως είχε καταστρέψει έναν νέο άνθρωπο, ένα μεγάλο ταλέντο και πως αν η Άνναμπελ είχε αντιγράψει τέσσερις σελίδες με διαλόγους και περιγραφές και όλο το υπόλοιπο μυθιστόρημα στη μοναδικότητα και την ομορφιά του ήταν εντελώς δικό της. Όταν έβγαλα τα χέρια μου από το λαιμό της, όταν κατάλαβα ότι μεταξύ μας δεν θα μπορούσε πια να υπάρξει καμιά επικοινωνία, ένιωσα ανακούφιση, μια απελευθέρωση ψυχής και σώματος. Ήταν μια αίσθηση πως μ' αυτή και μόνο την πράξη είχα ξεπλύνει όλες τις ενοχές, την πικρή απογοήτευση και τις τύψεις του παρελθόντος.

Μέσα σε μια στιγμή μεθυστικής απόλαυσης είχαν όλα περάσει. Ακόμα και τώρα νιώθω κάποια υπολείμματα απελευθέρωσης.

»Τώρα ξέρω πως πήγα στο δωμάτιό της εν γνώσει μου πως θα τη σκότωνα. Διαφορετικά γιατί θα είχα βάλει τα χειρουργικά γάντια, που αργότερα έκανα κομματάκια στο μπάνιο μιας κενής σουίτας; Εκεί, σ' αυτή τη σουίτα, κρύφτηκα. Είχα φύγει όπως πάντοτε από την κεντρική είσοδο και ύστερα ξαναγύρισα από την πίσω πόρτα με τα κλειδιά μου, πριν βάλει ο Τσάντλερ-Πάουελ το σύρτη. Πήρα το ασανσέρ κι ανέβηκα στον όροφο των ασθενών. Δεν υπήρχε κίνδυνος να με δει κάποιος ξαφνικά. Ποιος θα είχε την ιδέα να ψάξει σε μια κενή σουίτα μήπως έχει μπει κανείς; Στη συνέχεια, κατέβηκα, πάντα με το ασανσέρ, και περίμενα πως θα έβρισκα την πόρτα με το σύρτη. Όμως δεν ήταν έτσι. Τον είχε βγάλει η Σάρον που είχε βγει πριν από μένα.

»Όσα σας είπα όταν πέθανε ο Ρόμπιν Μπόιτον ήταν αλήθεια εν πολλοίς. Είχε συλλάβει την καταπληκτική ιδέα πως είχαμε παραποιήσει την ημερομηνία θανάτου του πατέρα μας καταψύχοντας τη σορό του. Είμαι σίγουρη πως η ιδέα δεν ήταν δική του. Ήταν κι αυτή ιδέα της Ρόντα Γκράντουνι και μαζί είχαν σχεδιάσει τη συνέχεια. Αυτός ήταν ο λόγος που αποφάσισε ύστερα από τριάντα χρόνια να αφαιρέσει το σημάδι και διάλεξε την κλινική του πύργου για να το κάνει. Γι' αυτό ο Ρόμπιν ήρθε και την πρώτη φορά και τη δεύτερη, όταν εκείνη ήρθε ξανά για την επέμβαση. Το σχέδιο φυσικά ήταν γελοίο, υπήρχαν όμως γεγονότα που θα μπορούσαν να το κάνουν πιστευτό. Αυτός ήταν ο λόγος που πήγα στο Τορόντο να δω την Γκρέις Χολμς, η οποία ήταν δίπλα στον πατέρα μου όταν πέθανε. Αλλά υπήρχε κι ένας δεύτερος λόγος. Ήθελα να της δώσω ένα ποσό αντί συντάξεως που θεωρούσα πως δικαιούνταν. Δεν είπα στον αδελφό μου τι ήθελαν να σκαρώσουν η Γκράντουνι με τον Ρόμπιν. Είχα αρκετές αποδείξεις για να τους μηνύσω και τους δυο για εκβιασμό, αν τους ερχόταν να κάνουν κάτι τέτοιο. Είχα όμως αποφασίσει να αφήσω τον Ρόμπιν να χωθεί για τα καλά στο παιχνίδι του και ύστερα να τον βγάλω από τις πλάνες του και να πάρω έτσι την εκδίκησή μου.

»Του ζήτησα να έρθει να με βρει στο παλιό οφίς. Το καπάκι

του καταψύκτη ήταν κλειστό. Τον ρώτησα τι είδους συμφωνία πρότεινε και είπε πως είχε ηθικό δικαίωμα στο ένα τρίτο της περιουσίας. Αν του πληρώναμε αυτό το ποσόν, δεν θα ήγειρε άλλες αξιώσεις. Του υπέδειξα ότι δύσκολα θα μπορούσε να αποκαλύψει ότι είχα παραποιήσει την ημερομηνία χωρίς να κατηγορηθεί ο ίδιος για εκβιασμό. Παραδέχτηκε πως ήμασταν υποχρεωμένοι ο ένας στον άλλον. Του πρόσφερα το ένα τέταρτο της περιουσίας με μια προκαταβολή πέντε χιλιάδων λιρών. Του είπα πως είχα βάλει σε ρευστό τα χρήματα μέσα στον καταψύκτη. Χρειάζονται να υπάρχουν τα δακτυλικά του αποτυπώματα στο καπάκι και ήξερα πως η απληστία του δεν θα τον άφηνε να αντισταθεί. Μπορεί να είχε αμφιβολίες, αλλά ήθελε να κοιτάξει και να βεβαιωθεί. Πήγαμε μαζί στον καταψύκτη και όταν σήκωσε το καπάκι τον άρπαξα ξαφνικά από τις γάμπες και τον τούμπαρα μέσα. Είμαι κολυμβήτρια, έχω στιβαρούς ώμους κι αυτός δεν ήταν βαρύν. Έκλεισα το καπάκι κι έβαλα το μάνταλο. Ένωσα μεγάλη κόπωση και ανάσα να με δυσκολία, όμως δεν πρέπει να ήταν από κούραση. Ήταν κάτι τόσο εύκολο, σαν να είχα τουμπάρει ένα παιδί. Άκουγα τους ήχους μέσα από τον καταψύκτη. Φωνές, χτυπήματα, πνιχτά παρακάλια. Έμεινα για λίγα δευτερόλεπτα εκεί, σκυμμένη πάνω στον καταψύκτη και άκουγα τις κραυγές του. Ύστερα πήγα δίπλα κι έφτιαξα τσάι. Οι ήχοι όλο και χαμήλωναν και όταν σταμάτησαν, πήγα στο οφίς για να τον βγάλω. Ήταν νεκρός. Θέλησα μόνο να τον τρομοκρατήσω αλλά τώρα πια πιστεύω πως, αν θέλω να είμαι απόλυτα ειλικρινής –και ποιος μπορεί ποτέ να ισχυριστεί κάτι τέτοιο– μάλλον ευχαριστήθηκα που τον βρήκα νεκρό.

»Δεν λυπάμαι για κανένα από τα δυο μου θύματα. Η Ρόντα Γκράντουν επιβουλεύτηκε ένα γνήσιο ταλέντο και προκάλεσε πόνο κι απελπισία σε ευάλωτους ανθρώπους, και ο Ρόμπιν Μπόιτον ήταν ένα τσιμπούρι, μια νούλα, ένας καραγκιόζης. Δεν νομίζω πως θα τους κλάψει κανείς, ούτε πως θα λείψουν σε κανέναν.

»Αυτά είχα να πω και να προσθέσω πως όλα αυτά τα έκανα απολύτως μόνη μου. Δεν μίλησα σε κανένα, δεν συμβουλευτήκα κανένα, δεν ζήτησα από κανένα βοήθεια, δεν ανέμειξα κανένα στις ενέργειές μου ή στα ψέματα που είπα. Θα πεθάνω χωρίς με-

ταμέλειες και χωρίς φόβο. Αυτή την κασέτα θα την αφήσω σε μέρος που σίγουρα θα βρεθεί. Η Σάρον θα σας πει τη δική της ιστορία, την οποία ήδη ξέρετε. Ελπίζω να πάνε όλα καλά γι' αυτήν. Εγώ δεν ελπίζω τίποτα, δεν φοβάμαι τίποτα».

Ο Νταλγκλίζ σταμάτησε το μαγνητόφωνο. Τεντώθηκαν στις καρέκλες τους και η Κέιτ έπιασε τον εαυτό της να βαριανασαίνει σαν να είχε καταβάλει μεγάλη προσπάθεια. Στη συνέχεια, ο Νταλγκλίζ, αμίλητος, έφερε την καφετιέρα στο τραπέζι και ο Μπέντον την πήρε και γέμισε τα τρία φλιτζάνια κι έσπρωξε προς το μέρος τους το γάλα και τη ζάχαρη.

«Λαμβανομένων υπόψη όλων όσων μου είπε χθες βράδυ ο Τζέρεμι Κόξον, τι πιστεύουμε και τι δεν πιστεύουμε από την ομολογία;» έθεσε το ερώτημα ο Νταλγκλίζ.

Αφού σκέφτηκαν για λίγο, απάντησε η Κέιτ.

«Ξέρουμε ότι σκότωσε τη μισ Γκράντουν, και αυτό αποδεικνύεται από ένα και μόνο γεγονός. Σε κανέναν άνθρωπο του πύργου δεν είχε λεχθεί ότι είχαμε ανακαλύψει πως τα πλαστικά γάντια είχαν κοπεί σε κομματάκια και είχαν βρεθεί στη λεκάνη της τουαλέτας της κενής σουίτας. Ξέρουμε επίσης ότι πρόκειται για φόνο εκ προμελέτης. Δεν πάει κανείς να βρει το θύμα του φορώντας χειρουργικά γάντια, αν το μόνο που θέλει είναι να του προκαλέσει φόβο. Και τέλος, η επίθεση στη Σάρον. Κι αυτή έγινε όντως. Είχε σκοπό να τη σκοτώσει».

«Είχε; Δεν είμαι και τόσο σίγουρος», είπε ο Νταλγκλίζ. «Σκότωσε τόσο τη Ρόντα Γκράντουν όσο και τον Ρόμπιν Μπόιτον και μας έδωσε τα κίνητρά της. Το θέμα είναι αν ο δικαστής και οι ένοργοι, σε περίπτωση που αποφασίσει ο ανακριτής να υπάρξει δίκη, θα τα θεωρήσουν πιστευτά».

«Παίζουν κανένα ρόλο τώρα πια, κύριε», είπε ο Μπέντον, «τα κίνητρά; Θέλω να πω πως μπορεί να παίξουν, αν η υπόθεση πάει σε δίκη. Οι ένοργοι ζητάνε τα κίνητρά, όπως κι εμείς άλλωστε. Εσείς όμως είστε πάντοτε της άποψης πως μόνο οι χειροπιαστές αποδείξεις, τα ίδια τα γεγονότα κλειδώνουν μια υπόθεση. Τα κίνητρά είναι πάντοτε κάπως μυστηριώδη. Δεν μπορούμε να μπούμε στο μυαλό κάποιου άλλου. Η Κάντις Γουέστχολ μας είπε ποια ήταν τα δικά της κίνητρά. Φαίνονται ανεπαρκή,

όμως έτσι δεν είναι πάντοτε τα κίνητρα για φόνο; Δεν βλέπω πώς θα μπορούσαμε να αντικρούσουμε όσα ισχυρίζεται».

«Δεν έχω τέτοιο σκοπό, Μπέντον, τουλάχιστον όχι επίσημα. Έκανε αυτό που συνηθίζεται να ονομάζεται τελευταία εξομολόγηση, πιστευτή και με αποδείξεις. Το πρόβλημα που έχω είναι αν πρέπει να την πιστέψω. Στην υπόθεση αυτή δεν είχαμε μεγάλη επιτυχία. Τώρα πια τέλειωσαν όλα, ή θα τελειώσουν με τις ανακρίσεις. Αλλά υπάρχουν, στη διήγησή της για το θάνατο του Μπόιτον, πολλά παράξενα πράγματα. Ας ασχοληθούμε λοιπόν πρώτα μ' αυτό το μέρος της κασέτας».

Ο Μπέντον δεν κατάφερε να μην πεταχτεί:

«Γιατί αισθάνθηκε την ανάγκη να μας τα πει ξανά όλ' αυτά; Είχαμε ήδη την κατάθεσή της για τις υποψίες του Μπόιτον και την απόφασή της να τον δολέψει».

«Είναι», είπε η Κέιτ, «σαν να ήθελε να υπάρχουν γραμμένα στη μαγνητοταινία. Και διαθέτει περισσότερη ώρα για να περιγράψει το πώς πέθανε ο Μπόιτον από ό,τι κάνει για το φόνο της Ρόντα Γκράντουιν. Μήπως το κάνει για να αποστρέψει την προσοχή μας από κάτι πολύ πιο σοβαρό από ό,τι οι γελοίες υποψίες του Μπόιτον για τον καταψύκτη;»

«Ακριβώς», παραδέχτηκε ο Νταλγκλίζ, «αυτό σκέφτηκα κι εγώ. Ήθελε πάση θυσία να μην υποπτευθεί κανείς ότι υπήρχε παραποίηση της ημερομηνίας του θανάτου. Γι' αυτό έπρεπε να βρούμε οπωσδήποτε τη μαγνητοταινία. Αν την άφηνε μέσα στο αυτοκίνητο ή σε μια στοίβα ρούχα στην παραλία, θα μπορούσε και να χαθεί. Διάλεξε λοιπόν να πεθάνει σφίγγοντάς τη στο χέρι της».

Ο Μπέντον κοίταξε τον Νταλγκλίζ.

«Θα αμφισβητήσετε, κύριε, το περιεχόμενο της μαγνητοταινίας;»

«Προς τι, Μπέντον; Μπορεί να έχουμε τις υποψίες μας, τις δικές μας θεωρίες ως προς τα κίνητρα, που μπορεί και να είναι λογικές, αλλά είναι απλές ενδείξεις και καμιά δεν μπορεί να αποδειχτεί. Βλέπεις, έναν νεκρό δεν μπορείς ούτε να τον ανακρίνεις, ούτε να του απαγγείλεις κατηγορία. Ίσως είναι μια μορφή αλαζονείας αυτή η μανία για την ανακάλυψη της αλήθειας».

«Χρειάζεται θάνατος», είπε ο Μπέντον, «να αυτοκτονείς και να ψεύδεσαι. Αλλά αυτά μπορεί και να μου τα υπαγορεύει η θρησκευτική μου ανατροφή. Ξεπετάγεται σε πολύ ακατάλληλες ώρες».

«Αύριο», είπε ο Νταλγκλίσ, «έχω το ραντεβού με τον Φίλιπ Κέρσοου. Επισήμως, μετά τη μαγνητοταινία, η έρευνα τελειώσε. Εσείς μπορείτε να φύγετε αύριο το απόγευμα».

Απέφυγε να προσθέσει, και ίσως, μέχρι αύριο το απόγευμα, να έχουν τελειώσει και οι δικές μου έρευνες. Ίσως μάλιστα αυτή να ήταν και η τελευταία του υπόθεση. Θα ήθελε να είχε τελειώσει διαφορετικά, τουλάχιστον όμως υπήρχε ακόμη ελπίδα να τελειώσει με την αποκάλυψη της αλήθειας, ή τουλάχιστον όσης αλήθειας μπορούσε να γνωρίζει οποιοσδήποτε άλλος πλην της Κάντις Γουέστχολ.

[7]

ΠΡΟΣ ΤΟ μεσημέρι της Παρασκευής, ο Μπέντον και η Κέιτ είχαν αποχαιρετήσει τους πάντες. Ο Τσάντλερ-Πάουελ είχε συγκεντρώσει όλο το προσωπικό του πύργου στη βιβλιοθήκη, όπου αντάλλαξαν χειραψίες και όπου άλλοι μουρμούρισαν κάποια λόγια αποχαιρετισμού μεσ' από τα δόντια τους και άλλοι τα είπαν καθαρά και ξάστερα με κάποιες όμως, κατά την Κέιτ, διαβαθμίσεις ως προς την ειλικρίνειά τους. Καταλάβαινε, χωρίς πικρία, πως καινούργιος αέρας θα φύσαγε στον πύργο μόλις θα έφευγαν. Ίσως αυτός ο ομαδικός αποχαιρετισμός να είχε οργανωθεί από τον Τσάντλερ-Πάουελ για να τελειώσουν οι απαραίτητες ευγένειες με τη λιγότερη δυνατή αναστάτωση. Οι αποχαιρετισμοί στο Γουιστίρια Χάους ήταν πιο θερμοί. Οι Σέφερντ τους φέρθηκαν σαν να ήταν τακτικοί και καλοί πελάτες τους. Πάντα στις έρευνες υπήρχαν μέρη ή άνθρωποι που έμεναν στο μυαλό τους σαν ευχάριστες αναμνήσεις και έτσι ένιωσε η Κέιτ για τους Σέφερντ και το Γουιστίρια Χάους.

Η Κέιτ ήξερε πως ο Νταλγκλίσ θα αφιέρωνε ένα κομμάτι της ημέρας στην ενημέρωση του εισαγγελέα και για να αποχαι-

ρετήσσει και να ευχαριστήσει το διευθυντή της τοπικής αστυνομίας για τη βοήθεια και την άριστη συνεργασία των υπηρεσιών του, ειδικά του επιθεωρητή Γουόρεν. Έστερα είχε προγραμματίσει να πάει με το αυτοκίνητό του στο Μπόρμουθ, για να συναντήσει τον Φίλιπ Κέρσοου. Είχε ήδη αποχαιρετήσει τυπικά τον κύριο Τσάντλερ-Πάουελ και τους λίγους ανθρώπους του πύργου, θα επέστρεφε όμως για να πάρει τα πράγματά του από το Ολντ Πολίς Κότατζ. Η Κέιτ ζήτησε από τον Μπέντον να κάνει μια στάση εκεί και να την περιμένει στο αυτοκίνητο ώστε να ρίξει μια τελευταία ματιά και να βεβαιωθεί πως η τοπική αστυνομία είχε μαζέψει όλο της τον εξοπλισμό. Ήξερε πως ήταν περιττό να ελέγξει την καθαριότητα της κουζίνας κι ανεβαίνοντας στο επάνω πάτωμα είδε πως το κρεβάτι ήταν ξεστρωτο και τα στρωσίδια διπλωμένα με τάξη. Πάντοτε, όλα τα χρόνια που συνεργάστηκε με τον Νταλγκλίζ, όταν τέλειωνε μια υπόθεση, για το χώρο στον οποίο είχαν βρεθεί, καθίσει και κουβεντιάσει στο τέλος της κάθε μέρας, όσο κι αν ήταν σύντομο το διάστημα, ένιωθε την ίδια αδιόρατη νοσταλγική θλίψη που τον άφηναν άδειο.

Η βαλίτσα του Νταλγκλίζ ήταν κάτω έτοιμη και ήξερε πως το υπηρεσιακό του βαλιτσάκι θα το είχε πάρει μαζί του στο αυτοκίνητο. Το μόνο πράγμα που απέμενε να μαζέψει ήταν ο υπολογιστής και αυθόρμητα η Κέιτ έγραψε τον κωδικό της. Πάνω στην οθόνη εμφανίστηκε ένα και μόνο e-mail.

Αγαπημένη μου Κέιτ. Ένα e-mail σίγουρα δεν είναι ο κατάλληλος τρόπος για να διαβιβάσεις ένα μήνυμα σημαντικό, ήθελα όμως να είμαι βέβαιος ότι θα το πάρεις και πως, αν ήθελες να το απορρίψεις, θα σου ήταν ευκολότερο απ' ό,τι ένα γράμμα. Τους τελευταίους έξι μήνες έζησα σαν καλόγερος θέλοντας να αποδείξω κάτι στον εαυτό μου και κατέληξα πως είχες δίκιο. Η ζωή είναι πολύ πολύτιμη και μικρή για να τη σπαταλάμε με ανθρώπους για τους οποίους δεν νοιαζόμαστε και ακόμα πιο πολύτιμη για να εγκαταλείπουμε την αγάπη. Δύο είναι τα πράγματα που θέλω να σου πω και που δεν σ' τα είπα όταν μ' αποχαιρέτησες γιατί θα ακούγονταν σαν δικαιολογίες. Μάλλον είναι δικαιολογίες, αλλά θα ήθελα να τις ξέρεις. Το κορίτσι με το οποίο

με είδες ήταν το πρώτο και το τελευταίο από τον καιρό που είμαστε εραστές. Ξέρεις ότι δεν σου είπα ποτέ ψέματα.

Τα κρεβάτια στο μοναστήρι είναι πολύ σκληρά και το φαγητό απαίσιο.

Με την αγάπη μου, Πιρς.

Για μια στιγμή έμεινε σιωπηλή και μάλλον πιο πολλή ώρα απ' όση φαντάστηκε, γιατί ακούστηκε η κόρνα του αυτοκινήτου του Μπέντον. Δεν χρειάστηκε να σκεφτεί πάνω από ένα δευτερόλεπτο. Χαμογελώντας χτύπησε την απάντηση.

Μήνυμα ελήφθη και κατενοήθη. Η υπόθεσή μας εδώ τελείωσε, όχι αισίως, και θα είμαι πίσω στο Γούπιν κατά τις επτά. Δεν λες αντίο στους παπάδες και να γυρίσεις σπίτι;

Κέιτ.

[8]

ΤΟ ΧΑΝΤΙΝΓΚΤΟΝ Λοτζ, κάπου πέντε χιλιόμετρα δυτικά του Μπόρμουθ, υψωνόταν στην κορυφή μιας απότομης βουνοπλαγιάς. Ένα δρομάκι γεμάτο στροφές σε οδηγούσε ανάμεσα σε κέδρους και ροδόδεντρα σε μια εντυπωσιακή είσοδο με κολόνες. Την ωραία κατά τα άλλα εμφάνισή του ασχήμιζε μια σύγχρονη επέκταση κι ένα μεγάλο πάρκινγκ στ' αριστερά του. Είχαν φροντίσει να μην ενοχλείται ο επισκέπτης με επιγραφές τύπου «ησυχαστήριο», «οίκος ευγηρίας», «θεραπευτήριο» ή «οίκος». Μια αστραφτερή μπρούντζινη πλάκα, διακριτικά τοποθετημένη στον τοίχο αριστερά της καγκελόπορτας, έφερε απλώς το όνομα του ιδρύματος. Ένας υπηρέτης με κοντό άσπρο σακάκι απάντησε γρήγορα στο κουδούνισμα του Νταλγκλίσ και τον οδήγησε στην υποδοχή, στο βάθος του χολ. Εκεί μια κυρία γκριζομάλλα, άψογα χτενισμένη, που φορούσε ασορτί μπλουζα και ζακέτα, και μαργαριτάρια, τσεκάρισε το όνομά του στη λίστα των αναμενόμενων επισκεπτών. Χαμογελώντας, του είπε ότι ο κύριος Κέρσοου τον περίμενε στη σουίτα «Σίβιου», στην πρόσοψη του πρώτου ο-

ρόφου. Τι προτιμούσε ο κύριος Νταλγκλίζ; Ασσανσέρ ή σκάλες; Ο Τσαρλς ήταν στη διάθεσή του για να τον οδηγήσει.

Ο Νταλγκλίζ προτίμησε τη σκάλα και ακολούθησε τον νεαρό, ο οποίος του άνοιξε μια πόρτα που οδηγούσε σε μια φαρδιά σκάλα από μαόνι. Στους τοίχους της σκάλας κι επάνω, στο διάδρομο, υπήρχαν κρεμασμένες υδατογραφίες, γκραβούρες και μια δυο λιθογραφίες. Κατά διαστήματα, έβλεπες κολλημένα στον τοίχο τραπεζάκια με λουλούδια σε βάζα και μπιμπελό από πορσελάνη, ρομαντικά μέχρις αηδίας. Όλα στο Χάντινγκτον Λοτζ ήταν τόσο απρόσωπα μέσα στην αστραφτερή τους καθαριότητα που ο Νταλγκλίζ ένιωθε κατάθλιψη. Κάθε ίδρυμα που διαχωρίζει τους ανθρώπους σε κατηγορίες, όσο κι αν ήταν αναγκαίο και φιλόανθρωπο, του έφερνε μια δυσφορία, μια δυσφορία που θα πρέπει να είχε τις ρίζες της στα πρώτα του σχολικά χρόνια και τον γύριζε πίσω, στα παιδικά του χρόνια, που τα πέρασε εσωτερικός σε σχολείο.

Ο συνοδός του δεν χρειάστηκε να χτυπήσει την πόρτα του δωματίου. Ήταν ήδη ανοιχτή και ο Φίλιπ Κέρσοου τον περίμενε στηριγμένος σε πατερίτσες. Ο Τσαρλς αποσύρθηκε διακριτικά. Ο Κέρσοου του έσφιξε το χέρι και έκανε στο πλάι λέγοντας:

«Παρακαλώ, περάστε. Ήρθατε εδώ βέβαια για να μιλήσουμε για το θάνατο της Κάντις Γουέστχολ. Δεν έχω λάβει αντίγραφο της ομολογίας της, ο Μάρκουσ όμως τηλεφώνησε στο γραφείο μας στο Πουλ και ο αδελφός μου στη συνέχεια με ενημέρωσε τηλεφωνικά. Καλά κάνατε και πήρατε από πριν ραντεβού. Όταν κανείς πλησιάζει στο θάνατο, δεν αρέσκεται πια στις εκπλήξεις. Συνήθως κάθομαι σ' αυτή την πολυθρόνα, δίπλα στο τζάκι. Αν έχετε την καλοσύνη πλησιάστε άλλη μια πολυθρόνα κι έτσι θα βουλευτείτε άνετα κι εσείς».

Κάθισαν και ο Νταλγκλίζ ακούμπησε το χαρτοφύλακά του στο τραπεζάκι ανάμεσά τους. Του φάνηκε πως η αρρώστια είχε γεράσει πρόωρα τον Φίλιπ Κέρσοου. Τα αραιά του μαλλιά ήταν καλοχτενισμένα κι άφηναν να φαίνονται σημάδια στο κρανίο του, ίσως από παλιά πεσίματα. Το δέρμα του, κίτρινο, κόλλαγε πάνω στα πεταχτά οστά του προσώπου του, που μπορεί κάποτε να υπήρξε ωραίο, ενώ τώρα ήταν διάστικτο και χαρακωμένο

σαν ιερογλυφικό, λόγω ηλικίας. Είχε φροντίσει το ντύσιμό του κι έμοιαζε σαν γαμπρός του παλιού καιρού, αλλά ο μαραμένος λαιμός του κολυμπούσε σ' ένα κατάλευκο γιακά τουλάχιστον ένα μέγεθος μεγαλύτερο. Έδειχνε εξασθενημένος και αξιολύπητος, όμως η χειραψία του, παρόλο που το χέρι του ήταν κρύο, ήτανε θερμή και η φωνή του ήταν μεν χαμηλή, αλλά διατύπωνε με ευκολία τις φράσεις του.

Ούτε το μέγεθος του δωματίου ούτε η ποιότητα και η ποικιλία των παράταιρων επίπλων μπορούσαν να ξεγελάσουν πως αυτό δεν ήταν το δωμάτιο ενός αρρώστου. Υπήρχε ένα μονό κρεβάτι στον τοίχο δεξιά των παραθύρων και ένα παραβάν το οποίο, όταν το κοίταζες από την πόρτα, δεν έκρυβε τελείως τη φιάλη του οξυγόνου και το ντουλαπάκι των φαρμάκων. Κοντά στο κρεβάτι υπήρχε μια πόρτα που σίγουρα άνοιγε στο μπάνιο. Μόνο ένας φεγγίτης ήταν ανοιχτός, αλλά το δωμάτιο δεν μύριζε τίποτα. Δεν υπήρχε ούτε καν η μυρωδιά που χαρακτηρίζει τα δωμάτια των αρρώστων. Μια αποστείρωση, που ενοχλούσε τον Νταλγκλίσ πιο πολύ κι από τη μυρωδιά του απολυμαντικού. Το τζάκι δεν ήταν αναμμένο, πράγμα συνηθισμένο στο δωμάτιο ενός δυσκινητικού αρρώστου, όμως η ζέστη ήταν σχεδόν ενοχλητική. Φαίνεται πως η κεντρική θέρμανση δούλευε στο φουλ. Το άδειο τζάκι όμως ήταν θλιβερό σαν εικόνα, και στο ράφι του, το πορσελάνινο αγαλματάκι μιας γυναίκας με κρινολίνο και καπέλο που περιέργως κρατούσε ένα σκαλιστήρι, κατά τον Νταλγκλίσ, μάλλον δεν ήταν επιλογή του Κέρσοου. Υπήρχαν όμως ιδρύματα πολύ πιο δυσάρεστα από αυτό εδώ. Ένα έπιπλο μόνο, μια μεγάλη δρύινη βιβλιοθήκη, με τους τόμους τόσο στριμωγμένους σαν κολλημένους μεταξύ τους, θα έπρεπε να το είχε φέρει μαζί του ο Κέρσοου.

Ρίχνοντας μια ματιά από το παράθυρο, ο Νταλγκλίσ του είπε: «Εντυπωσιακή η θέα».

«Όντως. Και όπως πολύ συχνά μου το υπογραμμίζουν, θα πρέπει να αισθάνομαι τυχερός που έχω αυτό το δωμάτιο, κι επίσης τυχερός που μπορώ και το πληρώνω. Εν αντιθέσει με άλλα παρόμοια ιδρύματα, δέχονται ευχαρίστως να φροντίσουν ένα άτομο, αν παραστεί ανάγκη, και μέχρι το θάνατό του. Ίσως όμως θα θέλατε να θαυμάσετε καλύτερα τη θέα».

Ήταν μια πρόταση ασυνήθιστη, αλλά ο Νταλγκλίζ ακολούθησε τον Κέρσοου που προχωρώντας δύσκολα τον πήγε μέχρι την τζαμαρία της βεράντας, η οποία είχε και δυο μικρότερα παράθυρα εκατέρωθεν κι από όπου η θέα στο κανάλι της Μάγχης ήταν πανοραμική. Ήταν ένα γκριζο πρωινό με σπάνιες κι ακανόνιστες στιγμές ηλιοφάνειας, και ο ορίζοντας μια ακαθόριστη γραμμή μεταξύ ουρανού και γης. Κάτω από τα παράθυρα υπήρχε ένα αίθριο πέτρινο με τρεις ξύλινους πάγκους σε κανονικές αποστάσεις. Κάτω από τη βεράντα ξεκίναγε μια απότομη κατηφοριά γύρω στα είκοσι μέτρα που κατέληγε στη θάλασσα, μέσα από ένα κουβάρι δέντρων με κισσούς και θάμνους, με παχιά αειθαλή γυαλιστερά φύλλα. Μόνο από ορισμένα σημεία που οι θάμνοι αραιώναν μπορούσε ο Νταλγκλίζ να διακρίνει στην παραλία ανθρώπους που έκαναν τη βόλτα τους, περιφερόμενοι σαν σκιές διαβατάρικες και αθόρυβες.

«Αυτή τη θέα», είπε ο Κέρσοου, «μπορώ να την απολαύσω μόνο όρθιος, κι αυτό απαιτεί πια μεγάλη προσπάθεια. Οι αλλαγές των εποχών, ο ουρανός, η θάλασσα, τα δέντρα, μερικοί θάμνοι, μου έχουν γίνει πολύ οικείοι. Η ζωή βρίσκεται εκεί κάτω, απρόσιτη. Οι σχεδόν αόρατοι άνθρωποι εκεί έξω δεν με ενδιαφέρουν κι αναρωτιέμαι γιατί αισθάνομαι την έλλειψη μιας συντροφιάς, αφού δεν κάνω τίποτα για να την προκαλέσω, και η οποία καθόλου δεν θα μου άρεσε. Οι συγκατοικοί μου –στο Χάντινγκτον Λοτζ αποφεύγουμε τη λέξη ασθενείς– έχουν εδώ και πολύ καιρό εξαντλήσει τα θέματα συζητήσης που θα μπορούσαν να παρουσιάζουν κάποιο ενδιαφέρον: το φαγητό, τον καιρό, το προσωπικό, το πρόγραμμα της περασμένης βραδιάς της τηλεόρασης και τα εκνευριστικά μικροελαττώματα του ενός και του άλλου. Είναι κακό να ζούμε μέχρι τη στιγμή που η μέρα που ξημερώνει δεν σου φέρνει χαρά αλλά απογοήτευση και θλίψη, στα όρια, μερικές φορές, της απελπισίας. Εγώ ακόμα δεν είμαι σ' αυτό το στάδιο, αλλά το νιώθω να πλησιάζει. Όπως βέβαια και το σκοτός του τέλους. Αν μιλώ για το θάνατο, δεν το κάνω γιατί θέλω να έχει η συζήτησή μας μια πένθιμη νότα, ούτε και –προς Θεού– επειδή θέλω να προκαλέσω τον οίκτο. Πιστεύω όμως πως καλό είναι να ξέρουμε, πριν αρχίσουμε να συζητάμε, το

πού βρισκόμαστε. Είναι αναπόφευκτο, κύριε Νταλγκλίζ, εμείς οι δυο να βλέπουμε διαφορετικά τα πράγματα. Ίσως όμως είναι ώρα να αρχίσουμε τη δουλειά μας».

Ο Νταλγκλίζ άνοιξε το χαρτοφύλακά του και έβαλε πάνω στο τραπέζι το αντίγραφο της διαθήκης του Πέρεγκριν Γουέστχολ, αυτό που είχε πάρει ο Ρόμπιν Μπόιτον.

«Μεγάλη σας ευγένεια που δεχτήκατε να με δείτε», είπε. «Σας παρακαλώ, αν αρχίσω να σας κουράζω, να μου το πείτε».

«Το θεωρώ απίθανο, ταξίαρχε, να με κουράσετε ή να με ενοχλήσετε πέραν των δυνάμεών μου».

Πρώτη φορά τον αποκαλούσε με το βαθμό του.

«Αν κατάλαβα καλά», του είπε ο Νταλγκλίζ, «εσείς ενεργήσατε για λογαριασμό της οικογένειας Γουέστχολ στα θέματα της διαθήκης και του παππού και του πατέρα Γουέστχολ».

«Όχι εγώ προσωπικά, το γραφείο μας. Από τότε που μπήκα εδώ, προ έντεκα δηλαδή μηνών, τη δουλειά ρουτίνα την ανέλαβε ο νεότερος αδελφός μου στο γραφείο μας στο Πουλ. Πάντως με κρατούσε ενήμερο».

«Ωστε εσείς δεν ήσαστε παρών όταν γράφτηκε ή όταν υπογράφηκε αυτή εδώ η διαθήκη».

«Κανείς του γραφείου δεν ήταν παρών. Δεν μας εστάλη αντίγραφο και ούτε εμείς ούτε η οικογένεια γνώριζε την ύπαρξή της μέχρι τρεις μέρες μετά το θάνατο του Πέρεγκριν Γουέστχολ, όταν βρέθηκε από την Κάντις σ' ένα κλειδωμένο συρτάρι του γραφείου της κρεβατοκάμαρας, όπου ο γέρος φύλαγε εμπιστευτικά έγγραφα. Όπως ίσως σας έχουν πει, ο Πέρεγκριν Γουέστχολ είχε αρχίσει να γράφει διαθήκες από τότε που μπήκε στο ίδιο ίδρυμα με τον μακαρίτη τον πατέρα του. Συνήθως ήταν ιδióγραφοι κωδίκελοι με τις αδελφές για μάρτυρες. Ως φαίνεται τον ευχαριστούσε πολύ τόσο να τους συντάσσει όσο και να τους καταργεί. Φαντάζομαι ότι αυτά όλα τα έκανε για να υποχρεώνει την οικογένειά του να καταλαβαίνει ότι είχε οποιαδήποτε στιγμή το δικαίωμα να αλλάξει αποφάσεις».

«Ωστε λοιπόν η διαθήκη δεν ήταν κρυμμένη».

«Μάλλον όχι. Σύμφωνα με τα λεγόμενα της Κάντις, ήταν μέσα σε ένα φάκελο σφραγισμένο σ' ένα συρτάρι του γραφείου της

κρεβατοκάμαρας, το κλειδί του οποίου βρισκόταν κάτω από το μαξιλάρι του».

«Την εποχή που υπογράφηκε», ρώτησε ο Νταλγκλίζ, «ήταν ακόμα σε θέση ο πατέρας της να σηκωθεί χωρίς βοήθεια από το κρεβάτι και να τη βάλει εκεί πέρα;»

«Ίσως, εκτός κι αν ζήτησε από κάποια υπηρέτρια ή κάποιον επισκέπτη να τη βάλει εκεί. Από την οικογένεια ή τους ανθρώπους του σπιτιού κανείς δεν παραδέχεται πως το ήξερε. Βέβαια, δεν έχουμε ιδέα τότε μπορεί να τοποθετήθηκε στο συρτάρι. Μπορεί να τοποθετήθηκε αμέσως μετά τη σύνταξή της, τότε που σίγουρα μπορούσε να μετακινείται μόνος του».

«Τίνος το όνομα ανέγραφε ο φάκελος;»

«Το φάκελο δεν τον είδαμε. Η Κάντις είπε ότι τον πέταξε».

«Αντίγραφο όμως σας εστάλη;»

«Ναι, από τον αδελφό μου. Ήξερε πως οτιδήποτε είχε σχέση με παλιούς μου πελάτες μ' ενδιέφερε. Ίσως και για να με κάνει να νιώσω πως είμαι ακόμη εν ενεργεία. Κύριε ταξίαρχε, ανάκριση μου κάνετε; Μη νομίζετε, σας παρακαλώ, πως έχω αντίρρηση. Αλλά πάει καιρός από τότε που χρειάστηκε να χρησιμοποιήσω τον εγκέφαλό μου».

«Κι εσείς, όταν είδατε τη διαθήκη, δεν είχατε καμιά αμφιβολία για την αυθεντικότητά της;»

«Καμιά. Όπως και τώρα εξακολουθώ να μην έχω. Για ποιο λόγο άλλωστε; Όπως ξέρετε, φαντάζομαι, μια ιδιόγραφη διαθήκη είναι εξίσου έγκυρη με οποιαδήποτε άλλη, από τη στιγμή που είναι χρονολογημένη και υπογεγραμμένη ενώπιον μαρτύρων, και ουδείς από όσους γνώριζαν τον γραφικό χαρακτήρα του Πέρεγκριν Γουέστχολ θα είχε αμφιβολίες για το αν έγραψε αυτή τη διαθήκη. Οι όροι είναι ακριβώς ίδιοι με προηγούμενη διαθήκη, όχι με την αμέσως προηγούμενη, αλλά με εκείνη που δακτυλογραφήθηκε στο γραφείο μου το 1995 και του την πήγα εγώ ο ίδιος στο σπίτι όπου ζούσε τότε. Την υπέγραψε παρουσία δυο μαρτύρων, υπαλλήλων του γραφείου μου, που είχαν έρθει μαζί μου για το σκοπό αυτόν. Οι όροι ήταν απολύτως λογικοί. Με εξαίρεση τη βιβλιοθήκη του, την οποία άφηνε στη Σχολή που δίδαξε, εάν την ήθελε, διαφορετικά μπορούσε να πωληθεί, όλη την υπό-

λοιπη περιουσία του την άφηνε, σε ίσα μερίδια, στο γιο του Μάρκους και στην κόρη του Κάντις. Ως προς αυτό, φέρθηκε δίκαια στο φύλο που περιφρονούσε. Είχα μια κάποια επιρροή επάνω του, στα πλαίσια της άσκησης των καθηκόντων μου και την εκμεταλλεύτηκα».

«Υπήρξε άλλη διαθήκη πριν από αυτήν που δημοσιεύτηκε προ ολίγου;»

«Ναι, υπήρξε μία η οποία έγινε ένα μήνα πριν φύγει ο Πέρεγκριν Γουέστχολ από το ίδρυμα και πάει στο Στόουν Κότατζ με τον Μάρκους και την Κάντις. Μπορείτε να τη δείτε κι αυτή. Και αυτή επίσης υπήρξε ιδιόγραφη. Έτσι, θα έχετε την ευκαιρία να συγκρίνετε και το γραφικό χαρακτήρα. Αν έχετε την καλοσύνη να ξεκλειδώσετε το γραφείο και να σηκώσετε το καπάκι, θα βρείτε μέσα ένα μαύρο κουτί. Είναι το μόνο πράγμα που έφερα μαζί μου. Ίσως το έφερα για γούρι, για να πείσω τον εαυτό μου πως κάποια στιγμή θα γύριζα και πάλι στη δουλειά μου».

Έβαλε τα μακριά παραμορφωμένα του δάχτυλα σε μια εσωτερική τσέπη κι έβγαλε ένα κλειδί. Ο Νταλγκλίζ έφερε το μαύρο κουτί και το έβαλε μπροστά του. Με ένα πιο μικρό κλειδί της ίδιας αρμαθιάς, το ξεκλείδωσε.

«Όπως θα δείτε», είπε ο συμβολαιογράφος, μ' αυτήν εδώ τη διαθήκη ο Γουέστχολ ανακαλεί την προηγούμενη και αφήνει τη μισή περιουσία στον Ρόμπιν Μπόιτον, τον ανιψιό του, και την άλλη μισή, ισομερώς, στον Μάρκους και στην Κάντις. Αν συγκρίνετε τον γραφικό χαρακτήρα των δύο διαθηκών θα δείτε ότι γράφτηκαν από το ίδιο χέρι».

Ο γραφικός χαρακτήρας ήταν, όπως και στην τελευταία διαθήκη, ρωμαλέος, τα γράμματα μαύρα και ευανάγνωστα. Εκπληκτικό, για έναν ηλικιωμένο άνθρωπο να μπορεί να γράφει αυτά τα όρθια γράμματα και να καλλιγραφεί τόσο τέλεια.

«Και περιττό βέβαια να ρωτήσω», είπε ο Νταλγκλίζ, «αν εσείς ή άλλος του γραφείου σας γνωστοποίησατε στον Ρόμπιν Μπόιτον τη μελλοντική του καλή τύχη».

«Κάτι τέτοιο θα ήταν απολύτως αντιεπαγγελματικό. Εξ όσων γνωρίζω, ούτε το έμαθε ούτε επιχείρησε να το μάθει».

«Αλλά ακόμη κι αν το ήξερε», είπε ο Νταλγκλίζ, «θα ήταν δύ-

σκολο να προσβάλει την τελευταία διαθήκη εφόσον είχε δημοσιευτεί».

«Ούτε κι εσείς θα το μπορούσατε, κύριε ταξίαρχε». Έκανε μια παύση και συνέχισε. «Εγώ απάντησα στις ερωτήσεις σας, τώρα θέλω να σας υποβάλω κι εγώ μία. Είστε απόλυτα βέβαιος πως η Κάντις Γουέστχολ δολοφόνησε τον Ρόμπιν Μπόιτον και τη Ρόντα Γκράντουιν κι αποπειράθηκε να δολοφονήσει τη Σάρον Μπέιτμαν;»

«Ως προς το πρώτο μέρος της ερώτησης», είπε ο Νταλγκλίσ, «η απάντηση είναι ναι. Δεν πιστεύω πως όλη η ομολογία είναι ειλικρινής, αλλά γενικά είναι. Δολοφόνησε τόσο τη μισ Γκράντουιν όσο και τον κύριο Μπόιτον. Ομολόγησε ότι σχεδίασε τη δολοφονία της Σάρον Μπέιτμαν. Από εκείνη τη στιγμή θα είχε αποφασίσει να αυτοκτονήσει. Από τη στιγμή που κατάλαβε πως είχα υποπτευθεί την αλήθεια για την τελευταία διαθήκη, δεν θα ρισκάρει να συρθεί στα δικαστήρια».

Ο Φίλιπ Κέρσοου είπε:

«Την αλήθεια για την τελευταία διαθήκη. Το φαντάστηκα πως εκεί θα καταλήγαμε. Ξέρετε όμως πράγματι την αλήθεια; Αλλά, ακόμα κι αν την ξέρετε, θα μπορούσε να σταθεί σ' ένα δικαστήριο; Αν ζούσε και αν δικαζόταν με την κατηγορία της πλαστογραφίας των υπογραφών του πατέρα της και των μαρτύρων, οι νομικές επιπλοκές, με τον Μπόιτον νεκρό, θα ήταν σημαντικές. Κρίμα που δεν μπορώ να συζητήσω ορισμένες από αυτές με τους συναδέλφους μου».

Για πρώτη φορά από τη στιγμή που μπήκε ο Νταλγκλίσ στο δωμάτιο, τον είδε να ζωηρεύει και τον ρώτησε:

«Κι αν σας καλούσαν να καταθέσετε ενόρκως, τι θα λέγατε;»

«Σε σχέση με τη διαθήκη; Θα έλεγα πως τη θεωρώ έγκυρη και πως δεν έχω καμιά αμφιβολία για το γνήσιο των υπογραφών του διαθέτη και των μαρτύρων. Συγκρίνατε τον γραφικό χαρακτήρα. Μπορεί να υπάρξει αμφιβολία πως γράφτηκαν από το ίδιο χέρι; Κύριε ταξίαρχε, δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα κι ούτε είναι ανάγκη να κάνετε κάτι. Αυτή η διαθήκη μόνο από τον Ρόμπιν Μπόιτον μπορούσε να προσβληθεί και ο Μπόιτον είναι νεκρός. Ούτε εσείς ούτε η Μητροπολιτική Αστυνομία έχει ένα *locus*

standi σ' αυτή την υπόθεση. Την ομολογία την έχετε. Τη δολοφόνιο την έχετε. Η υπόθεση έχει κλείσει. Τα χρήματα διατέθηκαν στα μοναδικά δύο πρόσωπα που είχαν το απόλυτο δικαίωμα».

«Αυτό το δέχομαι», είπε ο Νταλγκλίζ. «Εφόσον υπάρχει η ομολογία, λογικά, δεν μπορεί να γίνει κάτι. Αλλά δεν μ' αρέσουν οι μισές δουλειές. Έπρεπε να ξέρω αν είχα δίκιο, και, ει δυνατόν, να καταλάβω. Με βοηθήσατε πολύ. Τώρα ξέρω την αλήθεια, κατά το δυνατόν, και νομίζω πως καταλαβαίνω το γιατί των πράξεών της. Ή μήπως γίνομαι υπερφίαλος;»

«Λέγοντας πως γνωρίζετε την αλήθεια και πως καταλαβαίνετε τους λόγους; Ναι, κύριε ταξίαρχε, με όλο το σεβασμό, νομίζω πως γίνεστε. Υπερφίαλος και ίσως και ασεβής. Τσιμπολογάμε στα απομεινάρια των διάσημων νεκρών σαν τις κόττες, ξεδιαλέγοντας και το παραμικρό κουτσομπολιό και σκάνδαλο. Έχω μια ερώτηση να σας κάνω κι εγώ. Είστε έτοιμος να παραβείτε το νόμο, αν έτσι θα διορθώνατε μια αδικία και θα ευνοούσατε ένα αγαπημένο σας πρόσωπο;»

«Δεν πάω να ξεφύγω», απάντησε ο Νταλγκλίζ, «αλλά η ερώτηση είναι εντελώς υποθετική. Εξαρτάται, κατά τη γνώμη μου, από τη σημασία και τη λογική ή μη φύση του νόμου που θα οδηγηθώ να παραβώ. Θα έπρεπε η ωφέλεια αυτού του υποθετικού ανθρώπου, ή του δημόσιου καλού, να είναι για μένα ανώτερο της βλάβης που θα επέφερε αυτή η παράβαση του νόμου. Όταν όμως πρόκειται για εγκλήματα, φόνο ή βιασμό για παράδειγμα, πώς θα μπορούσε να συμβαίνει αυτό; Μια τέτοια ερώτηση δεν μπορεί να είναι αφηρημένη. Εγώ είμαι αστυνομικός, δεν είμαι ούτε θεωρητικός της θρησκείας ούτε ειδικός στη δεοντολογία».

«Είστε και πολύ μάλιστα, κύριε ταξίαρχε. Με το θάνατο αυτού που ο Σίντνεϋ Σμιθ ονόμαζε ορθολογική θρησκεία, και με τους όποιους απέμειναν υποστηρικτές να εκπέμπουν συγκεχυμένα και αστήρικτα μηνύματα, κάθε πολιτισμένος άνθρωπος οφείλει να είναι δεοντολόγος. Πρέπει να μοχθούμε, ο καθένας ξεχωριστά και με βάση τη θρησκεία του, για τη σωτηρία της ψυχής μας. Πέστε μου λοιπόν, υπάρχουν περιπτώσεις που θα σας έκαναν να παραβείτε το νόμο προς όφελος κάποιου;»

«Όφελος, υπό ποία έννοια;»

«Με οποιαδήποτε έννοια. Για να ικανοποιηθεί μια ανάγκη. Για λόγους προστασίας. Για να διορθωθεί μια αδικία».

«Τότε», απάντησε ο Νταλγκλίζ, «υπό αυτή την αβασάνιστη σχηματικά έννοια, νομίζω πως η απάντηση είναι ναι. Θα μπορούσα, για παράδειγμα, να φανταστώ τον εαυτό μου να βοηθάει κάποιο αγαπημένο μου πρόσωπο να βρει έναν αξιοπρεπή θάνατο, αν το πρόσωπο αυτό ήταν εκτεθειμένο, όπως λέει ο Σαίξπηρ, στους αβάσταχτους πόνους αυτού του σκληρού κόσμου, και πως η κάθε ανάσα ήταν ένα βήμα προς το θάνατο. Ελπίζω να μη μου χρειαστεί να το κάνω. Αλλά, εφόσον με ρωτάτε, ναι τότε μπορώ να φανταστώ τον εαυτό μου να παραβαίνει το νόμο προς όφελος του αγαπημένου του προσώπου. Όσο για τη διόρθωση μιας αδικίας, δεν είμαι τόσο σίγουρος. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει ότι θα ήμουν αρκετά σοφός ώστε να αποφασίζω τι είναι σωστό και τι άδικο, καθώς και αρκετά ταπεινός ώστε να αμφισβητώ αν η κάθε μου ενέργεια θα έκανε καλύτερα ή χειρότερα τα πράγματα. Και τώρα θα μου επιτρέψετε να σας κάνω εγώ μια ερώτηση. Συγχωρέστε με αν τη θεωρήσετε ανάρμοστη. Το αγαπημένο πρόσωπο ήταν για σας η Κάντις Γουέστχολ;»

Ο Κέρσου σηκώθηκε όρθιος με δυσκολία κι αρπάζοντας την πατερίτσα του πήγε προς την τζαμαρία και στάθηκε εκεί για λίγο, κοιτάζοντας έξω, λες κι εκεί έξω να υπήρχε ένας κόσμος όπου μια τέτοια ερώτηση κανείς δεν θα την έκανε ή, αν την έκανε, δεν θα χρειαζόταν απάντηση. Ο Νταλγκλίζ περίμενε. Ύστερα ο Κέρσου γύρισε προς το μέρος του. Ο Νταλγκλίζ τον παρατηρούσε προσεκτικά καθώς προχωρούσε σαν να πρωτομάθαινε πώς να περπατάει, και με ασταθή βήματα να φτάνει και να κάθεται ξανά στην πολυθρόνα του.

«Θα σας πω κάτι», είπε στον Νταλγκλίζ, «που δεν έχω πει ποτέ και σε κανέναν και που δεν πρόκειται ποτέ να το κάνω. Το κάνω επειδή πιστεύω πως δεν κινδυνεύει από σας. Επίσης, ίσως το κάνω, επειδή έρχεται κάποτε η στιγμή στο τέλος της ζωής μας που ένα μυστικό γίνεται βάρος που θέλουμε πολύ να το φορτώσουμε σε κάποιους άλλους ώμους, λες και το γεγονός και μόνο ότι το γνωρίζει και κάποιος να κάνει, κατά κάποιο τρόπο, το φορτίο λιγότερο βαρύ. Νομίζω ότι όσοι είναι της θρησκείας γι'

αυτόν το λόγο πάνε και εξομολογούνται. Τι τελετουργικός, αλήθεια, εξαγνισμός! Τέλος πάντων, εγώ δεν έχω τέτοια καταφυγή και ούτε έχω σκοπό ν' αλλάξω και από μια ζωή άθρησκος, να καταφύγω σ' αυτό που θεωρώ μια ψεύτικη παρηγοριά ενόψει του θανάτου. Έτσι λοιπόν θα σας πω το μυστικό μου. Δεν σας επιβάλλω το φορτίο ούτε και τη θλίψη μου, και θα μιλήσω στον ποιητή Νταλγκλίζ, όχι στον αστυνομικό».

«Αυτή τη στιγμή, δεν υπάρχει καμιά διαφορά μεταξύ τους».

«Στο δικό σας μυαλό όχι, ταξίαρχε, αλλά στο δικό μου υπάρχει. Κι υπάρχει κι άλλος ένας λόγος, όχι και τόσο αξιοθαύμαστος, αλλά υπάρχουν άραγε τέτοιοι λόγοι; Δεν μπορώ να σας περιγράψω πόσο ευχάριστο είναι να μπορώ να μιλώ μ' έναν πολιτισμένο άνθρωπο για κάτι άλλο από την κατάσταση της υγείας μου. Το πρώτο πράγμα και το τελευταίο που με ρωτάει το προσωπικό, αλλά και κάθε επισκέπτης μου είναι πώς πάει η υγεία μου. Τα όριά μου είναι πια η αρρώστια μου και η πορεία μου προς το θάνατο. Δεν αμφιβάλλω ότι δύσκολα θα διατηρείτε την ευγένειά σας όταν οι άλλοι επιμένουν να μιλάνε για την ποίησή σας».

«Προσπαθώ να είμαι ευγενής μια και οι προθέσεις τους είναι καλές, όμως αντιπαθώ τη συζήτηση και δυσκολεύομαι».

«Εντάξει λοιπόν, θα αφήσω κατά μέρος την ποίηση και θα κάνετε το ίδιο κι εσείς για το συκώτι μου».

Γέλασε. Ένας διαπεραστικός, σκληρός ήχος που κόπηκε απότομα. Ακούστηκε πιο πολύ σαν κραυγή πόνου. Ο Νταλγκλίζ περιέμενε αμίλητος. Ο Κέρσοου έδειχνε να συγκεντρώνει τις δυνάμεις του, να προσπαθεί να τοποθετήσει το σκελετωμένο σώμα του πιο αναπαυτικά στην πολυθρόνα του.

«Βασικά», είπε, «είναι μια συνηθισμένη ιστορία. Συμβαίνει συχνά. Δεν υπάρχει τίποτα το ασύνηθες ή το ενδιαφέρον, αν εξαιρέσουμε τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Πριν από είκοσι πέντε χρόνια, όταν εγώ ήμουν τριάντα οχτώ χρονών και η Κάντις δεκαοχτώ, γέννησε το παιδί μου. Μόλις είχα προαχθεί σε μέτοχο του γραφείου και είχαν αναθέσει σ' εμένα το φάκελο του Πέρεγκριν Γουέστχολ. Οι υποθέσεις του δεν ήταν πολύ δύσκολες ή ενδιαφέρουσες, αλλά είχα πάει αρκετές φορές να τον επισκεφτώ κι έτσι είχα σχηματίσει μια αντίληψη για το τι συνέβαινε

σ' αυτό το μεγάλο πέτρινο σπίτι του Κόστυγουολντς, όπου έμενε τότε η οικογένεια. Η λεπτεπίλεπτη όμορφη σύζυγος που είχε κάνει την αρρώστια ασπίδα κατά του συζύγου της, η αμίλητη φοβισμένη κόρη, ο εσωστρεφής νεαρός γιος. Νομίζω ότι τότε θεωρούσα πως ήμουν ένας άνθρωπος που νοιαζόταν τους άλλους, πως είχα ευαισθησία για τα αισθήματά τους. Ίσως και να ήμουν έτσι. Και όταν λέω πως η Κάντις ήταν φοβισμένη, δεν υπαινίσσομαι ότι ο πατέρας της την κακοποιούσε ή ότι την έδερνε. Ένα ήταν το όπλο του, το πιο θανατηφόρο, η γλώσσα του. Αμφιβάλλω αν την άγγιξε ποτέ, και πάντως όχι για να τη χαϊδέψει. Ήταν ένας άντρας που αντιπαθούσε τις γυναίκες. Από τη στιγμή που γεννήθηκε, η Κάντις ήταν γι' αυτόν μια απογοήτευση. Δεν θέλω να σας δώσω την εντύπωση πως ήταν ένας εκ φύσεως σκληρός άνθρωπος. Τον είχα γνωρίσει ως διακεκριμένο καθηγητή πανεπιστημίου. Δεν τον φοβόμουν. Μπορούσα να συζητώ μαζί του, η Κάντις ποτέ δεν μπόρεσε. Θα την είχε παραδεχτεί μόνο αν του είχε σηκώσει κεφάλι. Μισούσε την υποταγή. Και, βεβαίως, θα ήταν καλύτερα τα πράγματα αν ήταν όμορφη. Έτσι δεν συμβαίνει πάντα με τις κόρες;»

«Είναι δύσκολο», είπε ο Νταλγκλίζ, «να σηκώνεις κεφάλι σε κάποιον αν έμαθες να τον φοβάσαι από τα παιδικά σου χρόνια».

Ο Κέρσοου, σαν να μην άκουσε την παρατήρηση, συνέχισε:

«Η σχέση μας –και δεν μιλώ για ερωτική σχέση– άρχισε όταν, μια μέρα που ήμουν στο βιβλιοπωλείο Μπλάκγουελ της Οξφόρδης, είδα την Κάντις. Είχε εγγραφεί για το φθινοπωρινό εξάμηνο. Ήταν ολοφάνερο πως είχε διάθεση για κουβέντα, πράγμα ασυνήθιστο, και την κάλεσα να πιούμε έναν καφέ. Μακριά από τον πατέρα της έμοιαζε να ζωντανεύει. Εκείνη μιλούσε κι εγώ άκουγα. Είπαμε να ξαναβρεθούμε κι απόκτησα μια, κατά κάποιο τρόπο, συνήθεια να παίρνω τ' αυτοκίνητό μου και να πηγαίνω στην Οξφόρδη όταν ήταν εκεί και να την πηγαίνω για φαγητό τα μεσημέρια έξω από την πόλη. Ήμασταν και οι δύο λάτρεις της πεζοπορίας και τις περιμέναμε ανυπόμονα αυτές τις φθινοπωρινές συναντήσεις και τις αυτοκινητάδες μας στο Κόστυγουολντς. Έρωτα κάναμε μόνο μια φορά, ένα ασυνήθιστο ζεστό απόγευμα. Είχαμε ξαπλώσει στο δάσος κάτω από το θόλο των ηλιόλου-

στων φύλλων των δέντρων όταν, θες η ομορφιά και τα δέντρα που μας έκρυβαν, θες η ζέστη, θες η κατάσταση ευδαιμονίας μετά από ένα ωραίο μεσημεριανό φαγητό, φιληθήκαμε για πρώτη φορά και ύστερα αναπόφευκτα οδηγηθήκαμε στην ερωτική πράξη. Νομίζω ότι μετά καταλάβαμε και οι δυο πως ήταν λάθος. Και γνωριζόμαστε αρκετά καλά ώστε να ξέρουμε πώς μας συνέβη. Εκείνη είχε περάσει μια δυσάρεστη εβδομάδα στη σχολή της και ήθελε παρηγοριά, και όταν μπορείς να την προσφέρεις νιώθεις πως μπορείς να γοητεύσεις – και δεν εννοώ μόνο σεξουαλικά. Ένωθε σεξουαλικά καθυστερημένη, απομονωμένη από τις συναδέλφους της, και έψαχνε, χωρίς ίσως να το συνειδητοποιεί, μια ευκαιρία για να πάψει να είναι παρθένα. Εγώ ήμουν μεγαλύτερός της, ευγενικός, μου άρεσε, ήμουν διαθέσιμος, ο ιδεώδης σύντροφος δηλαδή για μια πρώτη σεξουαλική εμπειρία, την οποία και ήθελε και τη φοβόταν. Μ' έμενα ένωθε ασφάλεια.

»Όταν, πολύ αργά για έκτρωση, μου είπε για την εγκυμοσύνη, συμφωνήσαμε και οι δυο πως η οικογένειά της δεν έπρεπε ποτέ να το μάθει. Ειδικά ο πατέρας της. Μου είπε πως την περιφρονούσε και πως αν το μάθαινε θα την περιφρονούσε ακόμα πιο πολύ, όχι για το σεξ αυτό καθαυτό, πράγμα που ίσως δεν θα τον ένοιαζε, αλλά επειδή έγινε με λάθος πρόσωπο και επειδή ήταν ηλίθια που έμεινε έγκυος. Χρησιμοποίησε τα λόγια ακριβώς που θα της έλεγε, πράγμα που με γέμισε φρίκη και αηδία. Εγώ κόντευα να είμαι μεσήλικας και δεν ήμουν παντρεμένος. Δεν είχα διάθεση να αναλάβω τις ευθύνες ενός παιδιού. Τώρα, πολύ αργά πια για να διορθωθεί κάτι, καταλαβαίνω ότι αντιμετωπίσαμε αυτό το μωρό σαν κακοήγη όγκο που έπρεπε να αφαιρεθεί ή, τέλος πάντων, σαν κάτι που έπρεπε να το ξεφορτωθούμε οπωσδήποτε και, αν μπορούσαμε, να το ξεχάσουμε. Αν σκεφτούμε με θερησκευτικούς όρους –και σεις, απ' ό,τι έχω ακούσει, είστε γιος κληρικού και, αναμφίβολα, κάποιο ρόλο παίζει η οικογενειακή επιρροή– η σωστή λέξη είναι “αμαρτία”, και αυτό ήταν η δική μας αμαρτία. Κράτησε μυστική την εγκυμοσύνη και όταν έφτασε η στιγμή να κινδυνεύει να αποκαλυφθεί, πήγε στο εξωτερικό, και ύστερα γύρισε και γέννησε το παιδί σ' ένα μαιευτήριο του Λονδίνου. Δεν δυσκολεύτηκα καθόλου στη συνέχεια να βρω

μια οικογένεια που φιλοξένησε και ύστερα υιοθέτησε το παιδί. Ήμουν νομικός, είχα τις γνώσεις και τα χρήματα και τότε τα πράγματα ήταν πιο εύκολα.

»Η Κάντις αντιμετώπισε στωικά τα πάντα. Αν το αγάπησε το παιδί της, φρόντισε να κρύψει την αγάπη της. Μετά την υιοθεσία, εγώ και η Κάντις δεν ξαναειδωθήκαμε. Φαντάζομαι ότι δεν υπήρχε μια αληθινή σχέση πάνω στην οποία μπορούσαμε να βασιστούμε και κάθε μας συνάντηση κινδύνευε να μας προκαλέσει αμηχανία και ντροπή, ή να μας φέρει στη μνήμη δυσάρεστα πράγματα, ψέματα που ειπώθηκαν, σταδιοδρομίες που αναχαιτίστηκαν. Αργότερα, τέλειωσε τις σπουδές της στην Οξφόρδη. Σπούδασε κλασική φιλολογία θέλοντας να κερδίσει την αγάπη του πατέρα της. Απ' ό,τι ξέρω, δεν το κατάφερε. Δεν είδε ποτέ ξανά την Άνναμπελ –ως και το όνομα οι θετοί γονείς το είχαν διαλέξει– μέχρι που έφτασε δεκαοχτώ χρονών. Νομίζω όμως ότι κράτησε την επαφή της, έμμεσα όμως, και χωρίς ποτέ να αφήσει να μαθευτεί ότι το παιδί ήταν δικό της. Ανακάλυψε, προφανώς, σε ποιο πανεπιστήμιο είχε γίνει δεκτή η Άνναμπελ και βρήκε μια θέση εκεί παρόλο που η θέση δεν ήταν αντάξια του διδακτορικού τίτλου της».

«Την είδατε ξανά την Κάντις;» ρώτησε ο Νταλγκλίσ.

«Μόνο μια πρώτη και τελευταία φορά, ύστερα από είκοσι πέντε χρόνια. Την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου γύρισε από τον Καναδά, όπου είχε πάει να δει την παλιά νοσοκόμα τους, την Γκρέις Χολμς. Η κυρία Χολμς είναι η μόνη εν ζωή μάρτυς της διαθήκης του Πέρεγκριν. Η Κάντις πήγε εκεί για να της δώσει ένα ποσόν –νομίζω πως είπε δέκα χιλιάδες λίρες– ως ένα ευχαριστώ για τη βοήθειά της κατά την περίθαλψη του Πέρεγκριν Γουέστχολ. Η άλλη μάρτυς, η Ελίζαμπεθ Μπερνς, ήταν συνταξιούχος υπηρέτρια του σπιτιού των Γουέστχολ και έπαιρνε μια μικρή σύνταξη μέχρις ότου πέθανε. Η Κάντις ένιωσε πως η Γκρέις Χολμς δεν έπρεπε να πεθάνει χωρίς να αποζημιωθεί. Επίσης, ανησυχούσε για τη μαρτυρία της νοσοκόμου εν σχέσει με την ημερομηνία θανάτου του πατέρα της. Μου μίλησε για τους γελοίους ισχυρισμούς του Ρόμπιν Μπόιτον, πως τάχα είχε βάλει στον καταψύκτη τη σορό του πατέρα της μέχρι να περάσουν οι είκοσι οχτώ μέρες

από το θάνατο του παππού της. Έχω εδώ το γράμμα που έγραψε και της έδωσε η Γκρέις Χολμς. Αναφέρεται, όπως βλέπετε, στην Κάντις. Εκείνη θέλησε να έχω ένα αντίγραφο, για λόγους ασφάλειας ίσως. Αν υπήρχε ανάγκη, θα το διαβίβαζα στον επικεφαλής του γραφείου μας».

Σήκωσε το αντίγραφο της διαθήκης πήρε από κάτω ένα χειρόγραφο χαρτί και το έδωσε του Νταλγκλίζ. Το γράμμα είχε ημερομηνία Τετάρτη 5 Δεκεμβρίου 2007. Ο γραφικός χαρακτήρας ήταν έντονος, τα γράμματα στρογγυλά και σχηματισμένα με επιμέλεια.

Αγαπητέ κύριε,

Η μς Κάντις Γουέστχολ μου ζήτησε να σας στείλω ένα γράμμα με το οποίο να επιβεβαιώνω την ημερομηνία θανάτου του πατέρα της, δρος Πέρεγκριν Γουέστχολ. Το γεγονός συνέβη στις 5 Μαρτίου 2007. Είχε βαρύνει πολύ τις δυο προηγούμενες μέρες και στις 3 Μαρτίου τον επισκέφτηκε ο γιατρός, ο κύριος Στένχαουζ, ο οποίος όμως δεν του έγραψε καινούργια φάρμακα. Ο καθηγητής Γουέστχολ ζήτησε να δει τον παπιά της ενορίας, τον αιδεσιμότατο Μάτεσον, ο οποίος ήρθε αμέσως. Τον έφερε με το αυτοκίνητο η αδελφή του. Ήμουν στο σπίτι εκείνη την ώρα, αλλά όχι μέσα στο δωμάτιο του αρρώστου. Άκουγα τον καθηγητή να φωνάζει, αλλά δεν άκουγα τι του έλεγε ο πατήρ Μάτεσον. Δεν έμειναν μαζί πολλή ώρα και ο ιερέας έδειχνε πολύ στενοχωρημένος φεύγοντας. Ο δρ Γουέστχολ πέθανε δυο μέρες αργότερα και ήμουν στο σπίτι μαζί με το γιο του και τη μς Γουέστχολ όταν ξεψύχησε. Εγώ του έκλεισα τα μάτια.

Ήμουν επίσης μάρτυρας της τελευταίας διαθήκης του, την οποία έγραψε με το χέρι του. Αυτό συνέβη το καλοκαίρι του 2005 αλλά δεν θυμάμαι την ακριβή ημερομηνία. Ήταν η τελευταία διαθήκη του κυρίου Γουέστχολ στην οποία υπέγραψα ως μάρτυς. Υπήρξαν κι άλλες διαθήκες που συνέταξε ο καθηγητής κατά τις προηγούμενες εβδομάδες και στις οποίες επίσης υπογράψαμε ως μάρτυρες, εγώ και η Ελίζαμπεθ Μπερνς, τις οποίες πιστεύω ότι τις έσκισε.

Ότι έγραψα παραπάνω είναι η αλήθεια.

Μετά τιμής
Γκρέις Χολμς.

«Αυτό που της ζήτησαν», είπε ο Νταλγκλίσ, «ήταν να επιβιβάσει την ημερομηνία θανάτου. Γιατί λοιπόν αυτή η τελευταία παράγραφος σχετικά με τη διαθήκη;»

«Από τη στιγμή που ο Μπόιτον είχε αρχίσει να εκφράζει αμφιβολίες για την ημερομηνία θανάτου του θείου του, ίσως να θεώρησε σημαντικό να αναφέρεται καθετί που αφορούσε στο θάνατο του Πέρεγκριν, και το οποίο θα μπορούσε να τεθεί εν αμφιβόλω αργότερα».

«Μα, για τη διαθήκη δεν υπήρχε θέμα, υπήρχε; Και γιατί η Κάντις Γουέστχολ ένωσε ότι πρέπει να πάει η ίδια στο Τορόντο και να δει την Γκρέις Χολμς ενώπιος ενωπίω; Οι οικονομικές διευθετήσεις δεν την ανάγκαζαν να ταξιδέψει, και όσο για την πληροφορία σχετικά με την ημερομηνία θανάτου θα μπορούσε να της το ζητήσει από το τηλέφωνο. Άλλωστε, τι ανάγκη την είχε; Η μαρτυρία του αιδεσιμότατου Μάτεσον και της αδελφής του έφταναν».

«Υπονοείτε ότι οι δέκα χιλιάδες λίρες ήταν το αντίτιμο αυτού του γράμματος;»

«Της τελευταίας του παραγράφου», είπε ο Νταλγκλίσ. «Θεωρώ πιθανό να θέλησε η Κάντις Γουέστχολ να σιγουρευτεί ότι η μοναδική εν ζωή μάρτυς της διαθήκης του πατέρα της δεν θα άνοιγε το στόμα της. Η Γκρέις Χολμς είχε βοηθήσει στη νοσηλεία του Πέρεγκριν Γουέστχολ και είχε δει τι τράβαγε από αυτόν η κόρη του. Πιστεύω ότι θα της έκανε χαρά να δει να δικαιώνονται η Κάντις και ο Μάρκους. Πήρε ευχαρίστως βέβαια και τις δέκα χιλιάδες λίρες. Και τι της ζητούσαν άλλωστε; Απλώς να βεβαιώσει ότι υπήρξε μάρτυρας μιας χειρόγραφης διαθήκης που δεν θυμόταν την ακριβή ημερομηνία. Σας περνάει, έστω και προς στιγμήν, από το μυαλό ότι θα την έπειθε ποτέ κανείς να αλλάξει τα λεγόμενά της; να πει κάτι παραπάνω; Στις προηγούμενες διαθήκες δεν υπήρξε μάρτυρας. Για την αδικία προς τον Ρόμπιν Μπόιτον αγνοούσε τα πάντα. Μάλλον θα έπεισε τον εαυτό της πως ό,τι έγραψε ήταν αλήθεια».

Έμειναν σιωπηλοί επί ένα σχεδόν λεπτό. Ύστερα ο Νταλγκλίσ ρώτησε:

«Αν σας ρωτούσα μήπως η Κάντις Γουέστχολ, στην τελευ-

ταία επίσκεψη που σας έκανε, σας είπε την αλήθεια για τη διαθήκη του πατέρα της, θα μου απαντούσατε;»

«Όχι, και δεν φαντάζομαι να περιμένετε κάτι τέτοιο από μένα. Γι' αυτό και δεν θα με ρωτήσετε. Όμως, ταξίαρχε, μπορώ να σας πω τούτο. Δεν ήταν μια γυναίκα που θα με φόρτωνε με περισσότερα από ό,τι ήταν ανάγκη να γνωρίζω. Ήθελε να μου παραδώσει το γράμμα της Γκρέις Χολμς, αλλά δεν ήταν αυτός ο σημαντικός λόγος για την επίσκεψή της. Ήρθε για να μου πει πότε και πώς πέθανε η κόρη μας. Είχαμε αφήσει πολλά στη μέση. Υπήρχαν πράγματα που κι οι δυο μας θέλαμε να τα πούμε. Πολύ θα ήθελα να πιστέψω ότι φεύγοντας από δω ένα μεγάλο μέρος της πικρίας των τελευταίων είκοσι πέντε χρόνων της είχε εξανεμισθεί, κάτι τέτοιο όμως θα ήταν εκ μέρους μου ρομαντική σοφιστεία. Είχαμε κάνει μεγάλη ζημιά ο ένας στον άλλο. Νομίζω ότι πέθανε λίγο πιο ευτυχισμένη ξέροντας ότι μπορούσε να μου έχει εμπιστοσύνη. Αυτό ήταν που υπήρχε και είχε πάντοτε υπάρξει μεταξύ μας, όχι έρωτας, εμπιστοσύνη».

Ο Νταλγκλίς όμως είχε μια τελευταία ερώτηση να του κάνει.

«Όταν σας τηλεφώνησα και συμφωνήσατε να ιδωθούμε, ενημερώσατε για την επίσκεψή μου την Κάντις Γουέστχολ;»

Ο Κέρσοου τον κοίταξε καταπρόσωπο και απάντησε γρήγορα:

«Της τηλεφώνησα και της το είπα. Και τώρα σας ζητώ συγγνώμη, αλλά πρέπει να ξεκουραστώ. Χαίρομαι που ήρθατε, αλλά δεν πρόκειται να ιδωθούμε ξανά. Αν έχετε την καλοσύνη να πείσετε το κουμπί εκείνο δίπλα στο κρεβάτι μου, θα έρθει ο Τσαρλς και θα σας συνοδέψει ως την έξοδο».

Έτεινε το χέρι του. Η χειραψία ήταν το ίδιο θερμή, όμως η φλόγα των ματιών είχε σβήσει. Κάτι είχε τελειώσει. Ενώ τον περιέμενε στην πόρτα ο Τσαρλς, ο Νταλγκλίς γύρισε κι έριξε μια τελευταία ματιά στον Κέρσοου. Καθόταν στην πολυθρόνα του με τα μάτια καρφωμένα στο άδειο τζάκι.

Μόλις που πρόλαβε να βάλει τη ζώνη ασφαλείας του ο Νταλγκλίς και άρχισε να καλεί το κινητό του. Ήταν ο επιθεωρητής Άντυ Χάουαρντ. Ο θριαμβευτικός τόνος στη φωνή του προσπαθούσε να είναι υπό έλεγχο, όμως ήταν ολοφάνερος.

«Τον τσακώσαμε, κύριε. Παιδί της γειτονιάς, όπως το υποπτευόμαστε. Έχει ανακριθεί για τέσσερις απόπειρες βιασμού, αλλά ποτέ δεν του απαγγέλθηκε κατηγορία. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης θ' ακούσει με ανακούφιση πως δεν είναι πάλι κάποιος παράνομος μετανάστης ή κάποιος απόφοιτος φυλακών. Φυσικά έχουμε το DNA του. Με στενοχωρεί λίγο ο τρόπος που το κρατήσαμε χωρίς να έχει απαγγελθεί κατηγορία, όμως δεν είναι η πρώτη φορά που θα μας είναι χρήσιμο».

«Συγχαρητήρια, κύριε επιθεωρητά. Ξέρετε μήπως αν υπάρχει περίπτωση να παραδεχτεί την ενοχή του; Θα είναι πολύ θετικό να αποφύγει η Άννυ τη δοκιμασία της ακροαματικής διαδικασίας».

«Υπάρχει και πολύ μάλιστα, θα τολμούσα να πω. Το DNA του δεν είναι η μόνη απόδειξη που έχουμε αλλά είναι ακλόνητη. Δεν θα τη γλυτώσει, πιστέψτε με».

Η καρδιά του Νταλγκλίζ ξαλάφρωσε λίγο μετά το τηλεφώνημα. Τώρα ήθελε να βρει ένα μέρος και να σταθεί για λίγο μόνος του να ηρεμήσει.

[9]

ΠΗΡΕ το δρόμο δυτικά του Μπόρμουθ και ύστερα την παραλιακή, μέχρι που βρήκε μια μεριά όπου μπορούσε να παρκάρει το αυτοκίνητο και να θαυμάσει τη θέα της θάλασσας ως το λιμάνι του Πουλ. Όλη την τελευταία εβδομάδα, η ενέργειά του και το μυαλό του ήταν απασχολημένα αποκλειστικά με τους θανάτους της Ρόντα Γκράντουν και του Ρόμπιν Μπόιτον. Τώρα όμως έπρεπε να αντιμετωπίσει το μέλλον του. Είχε στη διάθεσή του αρκετές επιλογές, όλες σχεδόν απαιτητικές και ενδιαφέρουσες, αλλά πολύ λίγο είχε, μέχρι τώρα, ασχοληθεί μ' αυτές. Μια μόνο αλλαγή ζωής ήταν σίγουρη. Ο γάμος του με την Έμμα, και ως προς αυτό δεν υπήρχαν αμφιβολίες, μόνο σιγουριά ευτυχίας υπήρχε.

Επιτέλους, είχε μάθει την αλήθεια γι' αυτούς τους δυο θανάτους. Ίσως να είχε δίκιο ο Φίλιπ Κέρσοον όταν μίλαγε για αλα-

ζονεία. Ήταν αλαζονεία πράγματι να θέλει τόσο έντονα να ανακαλύψει την αλήθεια, ειδικά την αλήθεια για τα κίνητρα των ανθρώπων, τις μυστικές διεργασίες κάποιου άλλου μυαλού. Ήταν πεπεισμένος ότι η Κάντις Γουέστχολ ποτέ δεν είχε πρόθεση να σκοτώσει τη Σάρον. Ίσως να είχε ενισχύσει τη φαντασιοπληξία της κοπέλας τότε, όταν τη βοηθούσε να βάλει μια τάξη στα βιβλία. Εκείνο όμως που ήθελε η Κάντις και που σχεδίασε ήταν ο μόνος σίγουρος τρόπος για να πείσει τους πάντες ότι αυτή και μόνο αυτή σκότωσε την Γκράντουν και τον Μπόιτον. Και ύστερα από την ομολογία της, η απόφαση του εισαγγελέα είναι δεδομένη. Η υπόθεση θα κλείσει και ο ίδιος θα απαλλαγεί από αυτή. Δεν μπορούσε να κάνει κάτι περισσότερο, και ούτε που ήθελε.

Όπως όλες οι έρευνές του, έτσι κι αυτή θα του αφήσει αναμνήσεις. Άνθρωποι θα εγκατασταθούν, χωρίς ο ίδιος να το προκαλέσει, στο μυαλό του, σαν σιωπηλές παρουσίες και σκέψεις για χρόνια και που, όμως, ένας χώρος, ένα άγνωστο πρόσωπο, ένας τόνος φωνής μπορούν να τις κάνουν να ζωντανέψουν. Δεν του άρεσε να ανακαλεί συχνά το παρελθόν, όμως αυτές οι σύντομες εμφανίσεις τού δημιουργούσαν πάντα μια περιέργεια να καταλάβει γιατί ορισμένοι άνθρωποι καρφώνονταν στο μυαλό του και ήθελε να μάθει πώς εξελίχθηκε η ζωή τους. Σπάνια ήταν οι πρωταγωνιστές μιας υπόθεσης και πίστευε πως ήξερε ήδη ποιοι από την εβδομάδα που πέρασε θα ήταν εκείνοι που θα έμεναν στη μνήμη του. Ο πατήρ Κέρτις με το τσούρμο τα ξανθά του παιδάκια, ο Στίβεν Κόλινσμπυ και η Λέτυ Φρένσαμ. Όλα αυτά τα χρόνια που πέρασαν πόσες ζωές δεν άγγιξαν τη δική του, συχνά μέσα σε συνθήκες φρίκης και τραγωδίας, τρόμου και αγωνίας; Χωρίς οι ίδιοι να το γνωρίζουν, του είχαν εμπνεύσει μερικά από τα πιο ωραία του ποιήματα. Τι έμπνευση θα μπορούσε να βρει στη γραφειοκρατία ή στις επιτυχίες μιας κρατικής θέσης;

Καιρός όμως να επιστρέψει στο Ολντ Πολίς Κότατζ, να μαζέψει τα μπαγκαζία του και να φύγει. Είχε αποχαιρετήσει τους πάντες στον πύργο και είχε ευχαριστήσει τηλεφωνικά τους Σέφερντ για τη φιλοξενία των δικών του. Τώρα μόνο ένα πρόσωπο δεν έβλεπε την ώρα να συναντήσει.

Έφτασε στο κότατζ και άνοιξε την πόρτα. Η φωτιά στο τζάκι

ήταν αναμμένη, αλλά όλο το δωμάτιο ήταν σκοτεινό εκτός από μια λάμπα που άναβε στο τραπεζάκι δίπλα στην πολυθρόνα του τζακιού. Η Έμμα πετάχτηκε όρθια κι έτρεξε κοντά του με το πρόσωπο και τα καστανά της μαλλιά να λάμπουν στις ανταύγειες της φωτιάς.

«Έμαθες τα νέα;» του είπε. «Ο επιθεωρητής Χάουαρντ έπιασε κάποιον. Δεν χρειάζεται να φοβόμαστε λοιπόν πια πως είναι έξω και τριγυρίζει έτοιμος ν' αρχίσει τα ίδια. Και η Άννυ πάει καλύτερα».

«Ο Άντυ Χάουαρντ μου τηλεφώνησε. Σπουδαία νέα, αγάπη μου, ειδικά για την Άννυ».

Χώθηκε στην αγκαλιά του λέγοντας:

«Ο Μπέντον και η Κέιτ ήρθαν και μ' έφεραν από το Γουέσχαμ πριν φύγουν για το Λονδίνο. Σκέφτηκα ότι μπορεί και να 'θελες παρέα στο αυτοκίνητο γυρίζοντας σπίτι».

BIBΛΙΟ ΠΕΝΤΕ

ΑΝΟΙΞΗ
ΝΤΟΡΣΕΤ, ΚΕΪΜΠΡΙΤΖ

[1]

ΤΗΝ επίσημη πρώτη ημέρα της άνοιξης, ο Τζωρτζ Τσάντλερ-Πάουελ και η Ελένα Κρέσετ κάθονταν πλάι πλάι στο γραφείο. Επί τρεις ώρες μελετούσαν και συζητούσαν πάνω από μια σειρά αριθμών, τιμολογίων και αρχιτεκτονικών σχεδίων. Σαν σε από κοινού συμφωνία, άπλωσαν μαζί και οι δυο το χέρι τους να κλείσουν τον υπολογιστή.

Ο Τσάντλερ-Πάουελ τεντώθηκε στην καρέκλα του και είπε:

«Από οικονομικής λοιπόν άποψης είναι εφικτό. Θα εξαρτηθεί όμως βέβαια και από την καλή φυσική μου κατάσταση και από την αύξηση των προσωπικών μου αρωστών στο νοσοκομείο. Τα έσοδα του εστιατορίου, τουλάχιστον στο ξεκίνημα, είναι ζήτημα αν θα καλύπτουν τη συντήρηση του πάρκου».

Η Ελένα δίπλωνε τα αρχιτεκτονικά σχέδια.

«Ως προς τα έσοδα από το νοσοκομείο», είπε, «τα υπολογίσαμε πολύ προσεκτικά. Χωρίς να αυξηθεί ο αριθμός των εγχειρήσεων, κατάφερες στη διάρκεια των τριών τελευταίων χρόνων να πραγματοποιήσεις τα δύο τρίτα των εκτιμήσεών μας. Η μετατροπή των στάβλων κοστίζει όντως περισσότερο από ό,τι είχες προβλέψει, αλλά ο αρχιτέκτονας κάνει πολύ καλή δουλειά και τελικά θα κοστίσει κάπως λιγότερο. Οι μετοχές σου στην Άπω Ανατολή πάνε καλά, μπορείς λοιπόν να καλύψεις από κει μέρος των εξόδων ή να πάρεις τραπεζικό δάνειο».

«Θα πρέπει να έχουμε οπωσδήποτε ταμπέλα του εστιατορίου έξω από την πύλη;»

«Όχι απαραίτητα. Θα πρέπει όμως να υπάρχει κάπου μια ένδειξη με τις ώρες λειτουργίας. Τζωρτζ, προσπάθησε να μην είσαι τόσο μυγιάγγιχτος μ' αυτά τα ζητήματα. Ή έχεις μια εμπορική επιχείρηση ή δεν την έχεις».

«Ο Ντιν και η Κίμπερλυ Μπόστοκ», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «δείχνουν ενθουσιασμένοι, αλλά δεν μπορούν και να τα αναλάβουν όλα μόνοι τους».

«Γι' αυτό κι εμείς προβλέψαμε να προσλάβουμε βοηθητικό προσωπικό, ωρομίσθιο, και έναν επιπλέον μάγειρα όταν το εστιατόριο αρχίσει να έχει πολλή δουλειά. Χωρίς δε τις ασθενείς –που σου θυμίζω ότι ήταν πολύ απαιτητικές– ο Ντιν και η Κιμ θα μαγειρεύουν μόνο για σένα, όταν θα είσαι εδώ, για το μόνιμο προσωπικό και για μένα. Ο Ντιν πλέει σε πελάγη ευτυχίας. Πρόκειται για ένα φιλόδοξο σχέδιο, για ένα γαστρονομικό εστιατόριο και όχι για τείλοποτείο, που θα προσελκύσει πελάτες από όλη την περιοχή και όχι μόνο. Ο Ντιν είναι εξαιρετικός σεφ. Αν θέλεις να τον κρατήσεις, πρέπει να του δώσεις τη δυνατότητα να δείξει τι αξίζει. Ευτυχώς με την εγκυμοσύνη της Κιμ και με την προοπτική ότι θα με βοηθήσει να στήσουμε ένα εστιατόριο όπως πραγματικά το ονειρεύεται, στ' αλήθεια ποτέ άλλοτε δεν τον έχω δει τόσο χαρούμενο και τόσο σίγουρο για τον εαυτό του. Και όσο για το παιδί, δεν υπάρχει πρόβλημα. Μας χρειάζεται ένα παιδάκι στον πύργο».

Ο Τσάντλερ-Πάουελ σηκώθηκε και τέντωσε τα χέρια του πάνω από το κεφάλι του.

«Δεν κάνουμε», είπε, «μια βόλτα μέχρι τους μονόλιθους; Είναι πολύ ωραία ημέρα για να καθόμαστε κλεισμένοι στο γραφείο».

Έβαλαν σιωπηλοί τα σακάκια τους και βγήκαν από τη δυτική πόρτα. Ήδη τα χειρουργεία είχαν ξηλωθεί και όλο το ιατρικό υλικό είχε μεταφερθεί.

«Θα πρέπει», είπε η Ελένα, «να αποφασίσεις τι θα κάνεις με τη δυτική πτέρυγα του πύργου».

«Τις σουίτες θα τις αφήσουμε ως έχουν. Αν αργότερα χρειαστεί επιπλέον προσωπικό, θα το προσλάβουμε. Είσαι όμως ευχαριστημένη που τελειώσαμε με την κλινική, έτσι δεν είναι; Ποτέ σου δεν τη χώνεψες».

«Φαινόταν τόσο πολύ ε; Συγγνώμη, αλλά ήταν μια παραφω-
νία. Δεν ταίριαζε με το περιβάλλον».

«Σ' εκατό χρόνια ούτε θα θυμάται κανείς ότι υπήρξε».

«Όσο γι' αυτό έχω τις αμφιβολίες μου. Αποτελεί πια μέρος
της ιστορίας του πύργου. Και ούτε πιστεύω πως θα ξεχάσει ποτέ
κανείς την τελευταία σου ασθενή».

«Η Κάντις με είχε προειδοποιήσει γι' αυτή. Δεν την ήθελε ε-
δώ με τίποτα. Και αν την είχα χειρουργήσει στο Λονδίνο, δεν θα
είχε πεθάνει κι όλων μας οι ζωές θα ήταν διαφορετικές».

«Διαφορετικές», είπε η Ελένα, «όχι όμως και υποχρεωτικά
καλύτερες. Εσύ πίστευες την ομολογία της Κάντις;»

«Το πρώτο μέρος, δηλαδή τη δολοφονία της Ρόντα, ναι το πί-
στεψα».

«Φόνος εκ προμελέτης ή εξ αμελείας;»

«Πιστεύω ότι πράγματι έχασε τον έλεγχο. Όμως δεν βρισκό-
ταν υπό απειλή ή σε άμυνα. Νομίζω πως το δικαστήριο θα απο-
φάσιζε για φόνο εκ προμελέτης».

«Αν έφτανε», είπε η Ελένα, «η υπόθεση στο δικαστήριο. Ο
ταξίαρχος Νταλγκλίσ δεν είχε αρκετές αποδείξεις για να προχω-
ρήσει σε σύλληψη».

«Νομίζω όμως πως κόντευε να τη συλλάβει».

«Παρακινδυνευμένο θα ήταν. Τι αποδείξεις είχε; Από τα ερ-
γαστήρια τίποτα. Οποιοσδήποτε από μας θα μπορούσε να το έ-
χει κάνει. Αν η Κάντις δεν είχε επιτεθεί στη Σάρον και δεν είχε
ομολογήσει, διαλεύκανση του εγκλήματος δεν θα είχε υπάρξει».

«Αν θεωρήσουμε ότι υπήρξε».

«Πιστεύεις», τον ρώτησε η Ελένα, «ότι είτε ψέματα για να
προστατέψει κάποιον άλλον;»

«Όχι, μου φαίνεται παράλογο. Κι άλλωστε ποιον άλλον, εκτός
από τον αδελφό της, θα ήθελε να προστατέψει; Όχι, σκότωσε τη
Ρόντα Γκράντουν και είχε την πρόθεση να σκοτώσει και τον Ρό-
μπιν Μπόιτον. Άλλωστε, το ομολόγησε».

«Ναι, αλλά γιατί; Τι ήξερε στ' αλήθεια ή τι φανταζόταν που
τον έκανε τόσο επικίνδυνο; Και πριν επιτεθεί στη Σάρον, κινδύ-
νευε; Αν κατηγορούνταν για το φόνο της Γκράντουν και του
Μπόιτον, ένας καλός δικηγόρος θα κατάφερε να πείσει το δι-

καστήριο να την απαλλάξει λόγω αμφιβολιών. Η επίθεση εναντίον της Σάρον είναι που απέδειξε την ενοχή της. Γιατί λοιπόν το έκανε; Λέει πως το έκανε επειδή η Σάρον την είδε να βγαίνει από τον πύργο το βράδυ της Παρασκευής. Αλλά γιατί να μην πει πως έλεγε ψέματα; Ποιος θα πίστευε τα λεγόμενα της Σάρον αν η Κάντις τη διέψευδε; Και ύστερα, τι ήταν κι αυτή η επίθεση στη Σάρον; Πώς μπορούσε να ελπίζει ότι θα ξέμπλεκε;»

«Νομίζω», είπε ο Τζωρτζ, «ότι η Κάντις δεν άντεχε άλλο. Ήθελε ένα τέλος».

«Ένα τέλος σε τι; Στην υποψία και την αβεβαιότητα; Στον κίνδυνο να φανταστεί κάποιος ότι ο αδελφός της ήταν υπεύθυνος; Στον δικό μας πιθανό διασυρμό; Απίθανο μου φαίνεται».

«Ήθελε να τελειώνει με τον εαυτό της. Νομίζω ότι πίστευε πως δεν άξιζε πια να ζει στον δικό της κόσμο».

«Υπάρχουν στιγμές», είπε η Ελένα, «που όλοι νιώθουμε έτσι».

«Ναι, αλλά μας περνάει. Δεν συμβαίνει στ' αλήθεια και το ξέρουμε. Εγώ, για παράδειγμα, θα έπρεπε να νιώθω έναν συνεχή κι αβάσταχτο πόνο, να χάνω το μυαλό μου, την ανεξαρτησία μου, τη δουλειά μου, αυτό εδώ το μέρος, για να φτάσω να αισθανθώ κάπως έτσι».

«Νομίζω πως έχανε τα μυαλά της. Νομίζω πως ήξερε πως τρελάθηκε. Ας πάμε μέχρι τον κύκλο των λίθων. Τώρα πια είναι νεκρή και το μόνο που νιώθω γι' αυτήν είναι οίκτος».

«Οίκτος;» είπε με κοφτή φωνή. «Όχι δεν νιώθω οίκτο. Σκότωσε την άρρωστή μου. Είχα κάνει επιτυχημένη δουλειά στην ουλή της».

Η Ελένα τον κοίταξε και ύστερα γύρισε αλλού το βλέμμα της. Στην πεταχτή όμως ματιά που του έριξε, πρόφτασε να διαβάσει κάτι που έμοιαζε μ' ένα μείγμα έκπληξης και εύθυμης κατανόησης και κάπως ενοχλήθηκε.

«Και ήταν και η τελευταία δική σου άρρωστη εδώ στον πύργο. Τι ξέραμε γι' αυτήν όλοι εμείς; Τι ήξερες εσύ ο ίδιος;»

«Το μόνο που ήξερα», της απάντησε ήρεμα, «ήταν ότι ήθελε να απαλλαγεί από μια ουλή, επειδή δεν τη χρειαζόταν πια».

Άρχισαν να περπατούν αργά, πλάι πλάι, στο δρόμο με τις φλαμουριές. Τα μάτια μόλις είχαν ανοίξει και τα δέντρα είχαν

ακόμη εκείνο το διαβατάριχο πράσινο των ανοιξιτιάτικων φύλλων. Ο Τσάντλερ-Πάουελ είπε:

«Όλα τα σχέδια για το εστιατόριο, το παν εξαρτάται από το αν θα θελήσεις να συνεχίσεις εδώ».

«Θα χρειαστείς κάποιον που θα αναλάβει τη διαχείριση – τη διοίκηση, την όλη οργάνωση, την επιμέλεια του σπιτιού, τη γραμματεία. Βασικά η δουλειά δεν θα αλλάξει και πολύ. Εγώ θα μπορούσα οπωσδήποτε να συνεχίσω έως ότου βρεις ένα κατάλληλο πρόσωπο».

Συνέχισαν τον περίπατο, χωρίς να μιλάνε. Ύστερα, χωρίς να σταθεί, της είπε.

«Εγώ είχα στο νου μου κάτι πιο μόνιμο, ίσως βέβαια και πιο απαιτητικό. Θα μπορούσε κανείς να πει και λιγότερο ελκυστικό, για σένα τουλάχιστον. Για μένα είναι κάτι πολύ σημαντικό ώστε να διακινδυνεύσω μια απογοήτευση. Αυτός είναι ο λόγος που ως τώρα δεν έχω μιλήσει. Σου ζητάω να με παντρευτείς. Πιστεύω πως θα είμαστε ευτυχισμένοι οι δυο μας».

«Δεν χρησιμοποίησες τη λέξη έρωτας. Αυτό είναι τίμιο εκ μέρους σου».

«Δεν το έκανα γιατί νομίζω ότι ποτέ δεν κατάλαβα τι ακριβώς σημαίνει αυτή η λέξη. Όταν παντρεύτηκα με τη Σελίνα, νόμιζα πως ήμουν ερωτευμένος. Ήταν κάτι σαν τρέλα. Μου αρέσεις. Σε εκτιμώ και σε θαυμάζω. Δουλέψαμε μαζί κοντά έξι χρόνια. Θέλω να κάνουμε έρωτα, αλλά αυτό θα το ήθελε κάθε άντρας. Όποτε είμαι μαζί σου, δεν νιώθω ποτέ να βαριέμαι ή να εκνευρίζομαι. Μοιραζόμαστε το πάθος γι' αυτό το σπίτι, και όταν επιστρέφω εδώ και δεν σε βρίσκω νιώθω μια στενοχώρια δυσεξήγητη. Έχω μια αίσθηση πως κάτι απουσιάζει, πως κάτι λείπει».

«Από το σπίτι;»

«Όχι, από μέσα μου». Έγινε πάλι σιωπή. Ύστερα τη ρώτησε: «Μπορείς αυτό να το πεις αγάπη; είναι αρκετό; Για μένα είναι, είναι και για σένα; Θέλεις το χρόνο σου να το σκεφτείς;»

Γύρισε και τον κοίταξε.

«Θα ήταν θεατρinίστικο να πω πως θέλω χρόνο. Είναι αρκετό και για μένα».

Δεν την άγγιξε. Ένωσε ξαφνικά γεμάτος ενέργεια, αλλά είχε

και μια αίσθηση πως πατούσε σε ευαίσθητο έδαφος. Δεν έπρεπε να φανεί αδέξιος. Μπορεί να μην της άρεσε αν έκανε το αυτονόητο, αυτό δηλαδή που ήθελε να κάνει, να την πάρει στην αγκαλιά του. Στάθηκαν και κοιτάχτηκαν.

«Σ' ευχαριστώ», της είπε.

Είχαν πια φτάσει στους μονόλιθους.

«Όταν ήμουν παιδί», του είπε, «συνηθίζαμε να φέρνουμε βόλτα τον κύκλο αγγίζοντας ελαφρά κάθε λίθο. Για γούρι».

«Μήπως τότε να το κάναμε και τώρα;»

Έκαναν μαζί το γύρο. Άγγιξε ελαφρά όλους τους λίθους, έναν-έναν.

Όταν γύρισαν πάλι στο δρόμο με τις φλαμουριές, της είπε:

«Με τη Λέτυ τι θα γίνει; Θέλεις να συνεχίσει να μένει εδώ;»

«Αν το θέλει κι αυτή. Αλήθεια σου λέω, στην αρχή θα δυσκολευτώ χωρίς αυτή. Όμως έτσι και παντρευτούμε, δεν θα θελήσει να μείνει στον πύργο και ούτε θα είναι και για μας τόσο βολικό. Θα μπορούσαμε να της προσφέρουμε το Στόουν Κότατζ αφού καθαριστεί και ανακαινιστεί. Στην περίπτωση αυτή, θα ήταν χαρά της να δώσει κι αυτή τη γνώμη της για τις εργασίες. Και θα την ευχαριστούσε πολύ να ασχολείται με τον κήπο».

«Θα μπορούσαμε», είπε ο Τσάντλερ-Πάουελ, «να της προσφέρουμε το Στόουν Κότατζ. Να της το μεταβιβάσουμε επίσημα θέλω να πω. Έτσι κι αλλιώς, με τη φήμη που απέκτησε, δύσκολα θα πουληθεί. Έτσι, θα έχει μια ασφάλεια για τα γεράματά της. Ποιος άλλος μπορεί να το θέλει; Και η ίδια θα το θέλει; Έχεις την αίσθηση πως αποπνέει φόνο, δυστυχία, θάνατο».

«Η Λέτυ», είπε η Ελένα, «έχει τις αντιστάσεις της απέναντι σ' αυτά τα πράγματα. Νομίζω πως θα της αρέσει το Στόουν Κότατζ, αλλά δεν θα το δεχτεί ως δώρο. Είμαι σίγουρη ότι θα προτιμούσε να το αγοράσει».

«Θα είχε τα χρήματα;»

«Νομίζω πως ναι. Έκανε πάντα οικονομίες. Θα πρέπει άλλωστε να είναι φτηνό. Όπως είπες και συ, με την προϊστορία που έχει, το Στόουν Κότατζ πολύ δύσκολα θα πουλιόταν. Εν πάση περιπτώσει, μπορώ να τη βολιδοσκοπήσω. Αν πάντως εγκατασταθεί στο κότατζ, θα πρέπει να της αυξηθεί ο μισθός».

«Θα είναι εύκολο κάτι τέτοιο;»

Η Ελένα χαμογέλασε.

«Ξεχνάς πως έχω χρήματα. Στο κάτω κάτω συμφωνήσαμε ότι το εστιατόριο θα γίνει με δικές μου επενδύσεις. Ο Γκάυ άπιστος ήταν, δεν ήταν τσιγκούνης».

Τακτοποιήθηκε λοιπόν κι αυτό το θέμα. Έτσι κάπως, μάλλον, πίστευε ο Τσάντλερ-Πάουελ, θα πήγαινε η συζυγική του ζωή. Παρουσιαζόταν μια δυσκολία, έπεφτε μια λογική λύση στο τραπέζι και ο ίδιος δεν θα χρειαζόταν να ξοδέψει και πολλή ενέργεια.

«Εφόσον», είπε αμέσως, «θα δυσκολευτούμε χωρίς τη Λέτυ, τουλάχιστον στην αρχή, ας κάνουμε αυτό που φαίνεται λογικό».

«Εγώ δεν μπορώ να τα βγάλω πέρα χωρίς αυτή. Δεν το έχεις προσέξει; Είναι η πυξίδα μου».

Συνέχισαν τον περίπατό τους. Ο Τσάντλερ-Πάουελ άρχισε να καταλαβαίνει πως άλλος θα σχεδίαζε, εν πολλοίς, τη ζωή του από δω και μπρος. Αυτή η σκέψη όχι μόνο δεν τον ανησύχησε αλλά και τον ευχαρίστησε. Θα έπρεπε να δουλέψει σκληρά για να διατηρήσει και το διαμέρισμα του Λονδίνου και τον πύργο, αλλά είχε μάθει μια ζωή να δουλεύει σκληρά. Η δουλειά ήταν η ζωή του. Για το εστιατόριο δεν ήταν απολύτως σίγουρος, αλλά καιρός πια ήταν να ανακαινιστούν οι στάβλοι και έτσι οι πελάτες του εστιατορίου δεν θα πέρναγαν υποχρεωτικά μέσα από τον πύργο. Επίσης, ήταν πολύ σημαντικό να μη φύγουν ο Ντιν και η Κίμπερλυ. Πολύ σωστά έκανε η Ελένα.

«Άκουσες τίποτα», τον ρώτησε, «για τη Σάρον; Πού είναι, τι δουλειά της βρήκαν;»

«Τίποτα. Ήρθε από το πουθενά και γύρισε στο πουθενά. Ευτυχώς δεν είμαι υπεύθυνος γι' αυτήν».

«Και για τον Μάρκουσ;»

«Χθες έλαβα γράμμα του. Ως φαίνεται, τα πάει καλά στην Αφρική. Μάλλον είναι ό,τι το καλύτερο γι' αυτόν. Όσο έμενε εδώ και δούλευε, δεν θα 'χε ελπίδες να συνέλθει από την αυτοκτονία της Κάντις. Αν το είχε σκοπό να μας χωρίσει η Κάντις, το πέτυχε με τον καλύτερο τρόπο».

Τα τελευταία λόγια τα είπε χωρίς πικρία, σχεδόν αδιάφορα. Μετά τις ανακρίσεις, είχαν αποφύγει να μιλήσουν για την αυτο-

κτονία της Κάντις και, όταν το έκαναν, υπήρχε μια αμηχανία. Γιατί, αναρωτήθηκε η Ελένα, διάλεξε αυτή τη στιγμή, την ώρα του περιπάτου τους, για να αναφερθεί σ' αυτό το οδυνηρό παρελθόν; Μήπως ήταν ο δικός του τρόπος για να το κλείσει και επίσημα, υπονοώντας ότι ήρθε πια η ώρα να σταματήσουν τα λόγια και οι εικονολογίες;

«Και η Φλάβια;» τον ρώτησε. «Την ξέχασες κι αυτήν όπως τη Σάρον;»

«Όχι, κρατήσαμε επαφή. Παντρεύεται».

«Τόσο γρήγορα;»

«Βρήκε κάποιον από το διαδίκτυο. Στο γράμμα της λέει πως είναι συμβολαιογράφος, και εδώ και δύο χρόνια χήρος, μ' ένα κοριτσάκι τριών χρονών. Είναι γύρω στα σαράντα, μόνος, και ήθελε να βρει μια γυναίκα που ν' αγαπάει τα παιδιά. Μου γράφει πως είναι πολύ ευτυχισμένη. Επιτέλους βρήκε αυτό που ονειρευόταν. Είναι μεγάλη σοφία να ξέρεις τι θέλεις από τη ζωή και να κατευθύνεις όλη σου την ενέργεια στην απόκτησή του».

Είχαν φτάσει κι έμπαιναν πάλι από τη δυτική πόρτα. Καθώς της έριξε μια ματιά την έπιασε που κρυφοχαμογέλαγε.

«Ναι», του είπε, «ήταν σοφή. Έτσι φέρθηκα κι εγώ σ' όλη μου τη ζωή».

[2]

Η ΕΛΕΝΑ είπε τα νέα στη Λέτυ μέσα στη βιβλιοθήκη.

«Δεν εγκρίνεις, έτσι δεν είναι;» τη ρώτησε.

«Δεν έχω δικαίωμα να επικρίνω. Το μόνο δικαίωμα που έχω είναι να φοβάμαι για σένα. Δεν τον αγαπάς».

«Αυτή τη στιγμή ίσως όχι, όχι απολύτως, αλλά μπορεί να συμβεί. Όλοι οι γάμοι ή γίνονται από έρωτα ή καταστρέφονται από έρωτα. Μην ανησυχείς, στο κρεβάτι θα τα πάμε μια χαρά, αλλά κι εκτός κρεβατιού. Αυτός ο γάμος θα κρατήσει».

«Και θα κυματίσει πάλι το λάβαρο της οικογένειας Κρέσετ ψηλά στον πύργο, και θα 'ρθει ο καιρός που ένα δικό σου παιδί θα επιλέξει να ζήσει εδώ μέσα».

«Γλυκιά μου Λέτυ, πόσο καλά με καταλαβαίνεις».

Και τώρα μόνη, η Λέτυ σκεφτόταν την προσφορά που της έκανε η Ελένα πριν χωρίσουν, ενώ περιδιάβαζε στους κήπους, χωρίς να τους βλέπει και τελικά, περπατώντας αργά, όπως τόσο συχνά της συνέβαινε, κατέβηκε την αλέα με τις φλαμουριές και πήγε προς τους μονόλιθους. Γυρίζοντας το κεφάλι της και κοιτάζοντας τα παράθυρα της δυτικής πτέρυγας, ο νους της πήγε σ' εκείνη την άρρωστη, που η δολοφονία της είχε αλλάξει τις ζωές όλων εκείνων, ενόχων και μη, που αναμείχθηκαν σ' αυτήν. Η βία όμως αυτό δεν έκανε πάντοτε; Ό,τι κι αν σήμαινε αυτή η ουλή για τη Ρόντα Γκράντουνιν –μια εξιλέωση, ένα προσωπικό *poli me tangere*, μια πρόκληση, ένα σουβενίρ– είχε για κάποιο λόγο, που κανείς στον πύργο δεν γνώριζε κι ούτε θα μάθαινε ποτέ, βρει τη θέληση να απαλλαγεί για να αλλάξει τη ζωή της. Της έκλεψαν αυτή την ελπίδα. Των άλλων οι ζωές θα άλλαζαν και μάλιστα ανεπιστρεπτί.

Η Ρόντα Γκράντουνιν βέβαια ήταν νέα, πολύ νεότερη από την ίδια, που ήταν εξήντα και ήξερε πως έδειχνε πιο μεγάλη. Είχε όμως σχεδόν είκοσι χρόνια μπροστά της ενεργού ζωής. Μήπως είχε έρθει η ώρα να εγκατασταθεί μόνιμα για την ασφάλεια και το καλό του πύργου; Προσπαθούσε να φανταστεί τι είδους ζωή θα ήταν αυτή. Ένα κότατζ δικό της, ανακαινισμένο με το γούστο της, έναν κήπο που θα τον διαμόρφωνε και θα τον λάτρευε, μια καλή δουλειά που θα μπορούσε να την κάνει χωρίς άγχος και με ανθρώπους που εκτιμούσε, με τα βιβλία της, τη μουσική της, με τη βιβλιοθήκη του πύργου στη διάθεσή της, να αναπνέει καθημερινά τον καθαρό αέρα μιας από τις πιο όμορφες εξοχές της Αγγλίας, τη χαρά ίσως να δει να μεγαλώνει το παιδί της Ελένα. Και το απώτατο μέλλον; Είκοσι χρόνια παραγωγικής και ίσως μη εξαρτημένης ζωής και ύστερα ένα βαρίδι, για τα δικά της μάτια και ίσως και για της Ελένα. Τα είκοσι πρώτα όμως χρόνια θα ήταν χρόνια πολύτιμα.

Ήξερε πως είχε πια πάρει τη συνήθεια να θεωρεί τον κόσμο που απλωνόταν έξω από τον πύργο εχθρικό και ξένο. Μια Αγγλία που δεν τη γνώριζε πια, μια Γη ολόκληρη να έχει γίνει ένας πλανήτη που ψυχορραγούσε, όπου εκατομμύρια όντα βρίσκο-

νταν σε διαρκή μετακίνηση σαν μαύρο σύννεφο από ανθρώπινες ακρίδες, εισβολείς, καταναλωτές, διαφθορές, καταστροφείς της ατμόσφαιρας και τοπίων που άλλοτε υπήρξαν απόμερα και υπέροχα και πλέον δεν είναι παρά μεριές μολυσμένες από το ανθρώπινο χνότο. Είναι όμως αυτός ο κόσμος της. Αυτός μέσα στον οποίο γεννήθηκε. Αποτελούσε αναπόσπαστο μέρος της διαφθοράς του όπως και του μεγαλείου του και της χαράς που πρόσφερε. Τι από όλα αυτά είχε ζήσει κλεισμένη στους νεογοτθικούς τοίχους του περιβλεπτου κολεγίου θηλέων στο οποίο δίδασκε; Με πόσους ανθρώπους είχε δημιουργήσει ειλικρινείς σχέσεις έξω από εκείνους του είδους της, της τάξης της, με ανθρώπους που είχαν τις ίδιες αξίες και προκαταλήψεις με αυτή, με ανθρώπους που μίλαγαν την ίδια γλώσσα μ' εκείνη;

Όμως και τώρα ακόμη δεν ήταν αργά. Εκεί έξω υπήρχαν διαφορετικά πρόσωπα, διαφορετικές φωνές που θα μπορούσε να ανακαλύψει. Υπήρχαν ακόμη μέρη όπου δεν πήγαιναν πολλοί, μονοπάτια που δεν είχαν σκληρύνει από εκατομμύρια πέλματα που τα πάταγαν, μυθικές πόλεις που βυθίζονταν στη σιωπή τις μικρές ώρες, πριν ξημερώσει και ξεχυθούν οι τουρίστες από τα ξενοδοχεία τους. Μπορούσε να ταξιδέψει με πλοίο, με τρένο, με λεωφορείο ή με τα πόδια, αφήνοντας τις πιο ρηχές πατημασιές. Είχε αρκετές οικονομίες για να ζήσει τρία χρόνια και να μείνουν κι αρκετά για να αγοράσει ένα απόμερο εξοχικό σπιτάκι κάπου στην Αγγλία. Και ήταν ακόμη γερή και είχε γνώσεις. Θα μπορούσε να κάνει χρήσιμες δουλειές στην Ασία, στην Αφρική, στη Νότιο Αμερική. Επί σειρά ετών αναγκάστηκε να ταξιδεύει με μια φίλη μόνο σε περίοδο σχολικών διακοπών, στη χειρότερη δηλαδή και πιο γεμάτη κόσμο περίοδο. Αυτή τη φορά, το ταξίδι που θα έκανε μόνη της θα ήταν αλλιώτικο. Ένα ταξίδι ανακάλυψης του εαυτού της, θα μπορούσε να το ονομάσει, αλλά απέριψε το χαρακτηρισμό γιατί τον θεώρησε περισσότερο φαντασιόπληκτο παρά σωστό. Στα εξήντα της, ήξερε ποια ήταν και από τι ήταν φτιαγμένη. Αυτό δεν θα ήταν ένα ταξίδι επιβεβαίωσης αλλά ένα ταξίδι αλλαγής.

Τέλος, γύρισε την πλάτη στους μονόλιθους και με ζωηρό βήμα πήρε ξανά το δρόμο για τον πύργο.

«Αυπάμαι», είπε η Ελένα, «αλλά εσύ ξέρεις καλύτερα, πάντα ήξερες. Αν όμως σε χρειαστώ...»

«Δεν θα με χρειαστείς», είπε η Λέτυ ήρεμα.

«Δεν χρειάζεται να πούμε καμιά από τις συνηθισμένες κοινοτοπίες, όμως θα μου λείψεις. Πάντως ο πύργος θα είναι πάντα εδώ για σένα. Αν σε κουράσουν οι περιηγήσεις μπορείς πάντα να γυρίσεις στο σπίτι».

Όμως όσο κι αν ήξεραν ότι τα λόγια αυτά ήταν ειλικρινή, ήξεραν επίσης πως ήταν και για τους τύπους. Η Λέτυ πρόσεξε ότι ήδη η Ελένα είχε καρφώσει τα μάτια της στους στάβλους, όπου το πρωινό φως του ήλιου, χρυσό, περνούσε σαν χάδι πάνω από τις πέτρες. Σχεδίαζε ήδη με το νου της την πρόοδο των εργασιών της ανακαίνισης, έβλεπε με τη φαντασία της τους πελάτες να καταφθάνουν, την ίδια να συζητάει με τον Ντιν τα μενού, τη δυνατότητα να πάρουν από τον οδηγό της Michelin ένα αστεράκι, γιατί όχι και δύο, το εστιατόριο να κερδίζει αρκετά χρήματα και να μένει μόνιμα ο Ντιν στην υπηρεσία του πύργου προς μεγάλη χαρά του Τζωρτζ. Την έβλεπε να στέκει εκεί και να ονειρεύεται ευτυχισμένη, με τα μάτια της στραμμένα στο μέλλον.

[3]

ΣΤΟ ΚΕΪΜΠΡΙΤΖ το μυστήριο του γάμου είχε ολοκληρωθεί και οι καλεσμένοι είχαν αρχίσει να προωθούνται προς την έξοδο της εκκλησίας. Η Άννυ και η Κλάρα δεν κουνήθηκαν και έμειναν καθιστές κι άκουγαν το εκκλησιαστικό όργανο. Η καθιερωμένη μουσική Μπαχ και Βιβάλντι είχε τελειώσει και ο οργανίστας έπαιζε, προς τέρψη των πιστών, μια φούγκα και παραλλαγή του Μπαχ. Πριν από το μυστήριο, λίγοι άνθρωποι που είχαν φτάσει νωρίτερα είχαν μαζευτεί στον ήλιο και περίμεναν δίνοντας γνωριμία. Ανάμεσά τους μια κοπέλα με καλοκαιρινό φόρεμα, με κοντά ανοιχτοκάστανα μαλλιά που πλαισίωναν ένα ελκυστικό κι έξιπνο πρόσωπο. Είχε πλησιάσει χαμογελώντας και τους είχε συστηθεί ως Κέιτ Μίσκιν, μέλος της Μονάδας του κυρίου Νταλγκλίζ, και τους είχε συστήσει τον νεαρό άντρα που τη συνόδευε,

τον Πιρς Τάραντ καθώς κι έναν ωραίο νεαρό Ινδό, ο οποίος ήταν ο υπαστυνόμος της Μονάδας του Άνταμ. Σ' αυτούς προστέθηκαν κι άλλοι, όπως ο εκδότης του Άνταμ, συνάδελφοί του ποιητές και συγγραφείς, λίγοι πανεπιστημιακοί συνάδελφοι της Έμμα. Αυτή όλη η ομάδα, ευδιάθετη και φιλική, καθυστέρουσε λίγο έξω από την εκκλησία, σαν να δίσταζε να ανταλλάξει την ομορφιά της εξωτερικής πέτρινης όψης και της ηλιόλουστης μαγιάτικης χλόης με το αυστηρό εσωτερικό του παρεκκλησιού.

Η τελετή του μυστηρίου δεν κράτησε πολύ. Υπήρχε μουσική αλλά όχι κήρυγμα. Ίσως η νύφη και ο γαμπρός να είχαν κρίνει ότι μια παραδοσιακή λειτουργία ήταν αρκετή χωρίς να χρειάζονται οι κοινότοπες συμβουλές. Όσο για τον πατέρα της Έμμα, είχε καθίσει στην πρώτη σειρά, έχοντας απορρίψει εντελώς τον παραδοσιακό συμβολισμό της μεταβίβασης ιδιοκτησίας σε τρίτο. Η Έμμα, μ' ένα κρεμ νυφικό και ένα στεφάνι τριαντάφυλλα στα μαλλιά της, χτενισμένα σε κότσο, είχε προχωρήσει μόνη της στον κεντρικό διάδρομο. Αντικρίζοντας την ατάραχη κι απόμακρη ομορφιά της, τα μάτια της Άννυ γέμισαν δάκρυα. Υπήρξε κι άλλη μια παράβαση των καθιερωμένων. Αντί ο γαμπρός να κοιτάζει την Αγία Τράπεζα και να γυρίζει την πλάτη στη νύφη, ο Άνταμ γύρισε προς το μέρος της χαμογελώντας και της άπλωσε το χέρι του.

Τώρα, μέσα στην εκκλησία, δεν είχαν μείνει παρά λίγοι καλεσμένοι κι άκουγαν Μπαχ.

«Μπορώ να πω», είπε η Κλάρα ήρεμα, «ότι ως γάμος ήταν επιτυχημένος. Ίσως νομίζαμε ότι η διανοούμενή μας Έμμα θα σνομπάρizε τις γυναικείες συμπεριφορές. Είναι ενθαρρυντικό να ανακαλύπτεις ότι έχει κι αυτή τη φυσική φιλοδοξία όλων των γυναικών την ημέρα του γάμου τους, να κόβουν δηλαδή την ανάσα στο εκκλησίασμα».

«Δεν νομίζω ότι την ένοιαζε το εκκλησίασμα».

«Μου φέρνει στο νου», είπε η Κλάρα, «την Τζέιν Όστεν. Θυμάσαι το σχόλιο της κυρίας Έλτον στο τελευταίο κεφάλαιο της Έμμα; «Λίγο το άσπρο σατέν, λίγες και οι δαντέλες του πέπλου. Πολύ μίξερη εμφάνιση!»

«Για θυμίσου όμως πώς τελειώνει το μυθιστόρημα: Όμως,

παρά αυτές τις ελλείψεις, οι ευχές, οι ελπίδες, η βεβαιότητα, οι προβλέψεις του μικρού κύκλου των αληθινών φίλων που παραβρέθηκαν στην τελετή βρήκαν τέλεια ανταπόκριση στην απόλυτη ευτυχία αυτής της ένωσης».

«Η απόλυτη ευτυχία», είπε η Κλάρα, «απαιτεί πολλά. Όμως θα είναι ευτυχισμένοι μαζί. Και τουλάχιστον ο Άνταμ, εν αντιθέσει με τον καημένο τον κύριο Νάιτλντ, δεν θα υποχρεωθεί να ζήσει με τον πεθερό του. Αγάπη μου, τα χέρια σου είναι πάγος. Πάμε έξω με τους άλλους στον ήλιο. Θέλω να πιω και να φάω κάτι. Γιατί οι συγκινήσεις μας προκαλούν πάντοτε πείνα; Απ' όσο ξέρουμε το γαμπρό και τη νύφη και το φαγητό της κουζίνας του πανεπιστημίου, δεν θα έχουμε δυσάρεστες εκπλήξεις, όπως καναπεδάκια πανιασμένα και λευκό κρασί χλιαρό».

Όμως η Άννυ δεν ήταν ακόμη έτοιμη να αντιμετωπίσει καινούργιες γνωριμίες, να συναντήσει άλλους ανθρώπους, να κάθεται ν' ακούει τα συγχαρητήρια και τα γέλια των καλεσμένων που λευτερώθηκαν από την επισημότητα της τελετής.

«Ας μείνουμε», ψιθύρισε, «μέχρι να τελειώσει η μουσική».

Έπρεπε να αντιμετωπίσει εικόνες και σκέψεις που ήρθαν απρόσκλητες στο μυαλό της εδώ σ' αυτό τον αυστηρό και γαλήνιο χώρο. Ξαναβρέθηκε με την Κλάρα στο δικαστήριο. Θυμήθηκε τον νεαρό που της επιτέθηκε και τη στιγμή που γύρισε τα μάτια της στο εδώλιο και τον κοίταξε. Δεν θα μπορούσε να πει τι περίμενε να δει, σίγουρα όμως όχι αυτό το συνηθισμένο αγόρι, το αμήχανο μέσα στο κουστούμι που είχε φορέσει για να κάνει καλή εντύπωση στο δικαστήριο και που στεκόταν εκεί, όρθιο, χωρίς καμιά έκφραση συγκίνησης. Δήλωσε ένοχος με μια φωνή βαρύθυμη και άχρωμη και δεν εξέφρασε μεταμέλεια. Δεν γύρισε να την κοιτάξει. Ήταν δυο ξένοι που είχαν άρρηκτα δεθεί από μια στιγμή μέσα στο χρόνο, από μια πράξη. Δεν μπορούσε να νιώσει τίποτα, ούτε οίκτο ούτε συγχώρεση, τίποτα. Της ήταν αδύνατον να τον καταλάβει ή να τον συγχωρήσει και δεν τον σκεφτόταν με τέτοιους όρους. Όμως, είπε στον εαυτό της, πως θα μπορούσε να μην καλλιεργεί μέσα της την αδυναμία της να συγχωρήσει, να μη βρίσκει παρηγοριά στην εκδίκηση παρακολουθώντας τη φυλάκισή του. Στο δικό της χέρι ήταν και όχι στο δικό

του να αποφασίσει πόσο κακό της είχε κάνει. Αυτός δεν θα μπορούσε να έχει μακροχρόνια ισχύ πάνω της χωρίς τη δική της συνηγορή. Και εκείνη τη στιγμή ήρθε στο μυαλό της ένα χωρίο από το Ευαγγέλιο, ανάμνηση των παιδικών της χρόνων. *Ότι παν τα έξωθεν εισερχόμενον εις τον άνθρωπον δεν δύναται να μολύνει αυτόν, διότι δεν εισέρχεται εις την καρδίαν αυτού.**

Και είχε την Κλάρα της. Γλίστρησε το χέρι της στο χέρι της Κλάρα κι ένωσε το παρήγορο σφίξιμό του. *Ο κόσμος, σκέφτηκε, είναι ένα όμορφο και τρομερό μέρος. Φριχτές πράξεις γίνονται κάθε λεπτό και στο τέλος πεθαίνουν αυτοί που αγαπάμε. Αν οι κραυγές όλων των όντων της γης γίνονταν μια κραυγή πόνου, σίγουρα θα τάραζε τα άστρα. Εμείς όμως έχουμε αγάπη. Μπορεί να φαίνεται μια άμυνα ισχνή απέναντι στις φρικαλεότητες της γης, αλλά πρέπει να την κρατάμε γερά και να πιστεύουμε σ' αυτή γιατί είναι το μοναδικό πράγμα που έχουμε.*

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ Π. ΝΤ. ΤΖΕΪΜΣ
ΘΑΝΑΤΟΣ
ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥΛΑΣ ΤΟΛΙΑ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΔΟΥΡΙΔΑ
ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΘΗΚΕ ΜΕ TIMES, HELVETICA &
ARTEMISIA ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΣΤΟ ΕΠΙΤΡΑ
ΠΕΖΙΟ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑ
ΣΤΑΝΙΩΤΗ. ΤΗ ΜΑΚΕΤΑ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΣΧΕ
ΔΙΑΣΕ Ο ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ, ΤΑ ΦΙΛΜ ΚΑΙ
ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΜΟΝΤΑΖ ΕΚΑΝΕ ΤΟ «ΑΝΑ
ΓΡΑΜΜΑ». Η ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗ
«ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΥΚΑΡΗΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.Β.Ε.»
ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗ «Θ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
– Π. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε.» ΤΟΝ ΙΟΥΝΙΟ ΤΟΥ 2010
ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ / ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Π. ΝΤ. ΤΖΕΪΜΣ

Αθώο αίμα

Αστυνομικό μυθιστόρημα

Υπόθεση υιοθεσίας θα μπορούσε να είναι ο υπότιτλος σ' αυτό το αληθινά «αλλιώτικο» μυθιστόρημα της Π. Ντ. Τζέιμς. Πράγματι, όλα ξεκινούν «αθώα». Μια κοπέλα δεκαοχτώ χρονών, υιοθετημένη από ένα ζευγάρι τής ανώτερης αστικής τάξης, αποφασίζει να βρει τους φυσικούς της γονείς. Η πραγματικότητα, σκληρή και απρόβλεπτη, τη φέρνει αντιμέτωπη με δυο γονείς εγκληματίες. Ο πατέρας της βίασε ένα κοριτσάκι και η μητέρα της το σκότωσε για να μη μαρτυρήσει. Η αρχή του δράματος συμπίπτει με την αποφυλάκιση της μητέρας και με την απόφαση του πατέρα του θύματος να απονεμίει ο ίδιος τη δική του δικαιοσύνη. Όλη η πλοκή του μυθιστορήματος οδηγεί στην τελική κάθαρση. Ο αναγνώστης, αν και γνωρίζει απ' τις πρώτες ήδη σελίδες τα θύματα και τους θύτες, δεν παύει να ακολουθεί με κομμένη ανάσα αυτό το μυθιστόρημα με τη θρίλερ εξέλιξή του, το οποίο ομόφωνα η διεθνής κριτική έχει κατατάξει στη «μεγάλη» λογοτεχνία...

